

Norsk Retstidende,

Ugeskrift

for

praktisk Lovkyndighed.

Niogtyvende Aargang.

Ny Række.

Niogtyvende Aargang — 6te Januar
№ 1. — 1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 2den Session 1863.

L.Nr. 148. } Første norske Assuranceforening mod Kjøbmand
O.Nr. 15. } E. Strømme og Skipper G. Hendriksen.

I denne Sag stadfæstede Høiesteret ved Dom af 21de October 1863, med Ophævelse af Omkostningerne i første Indstants, følgende den 15de December 1862 afsagte Overretsdom:

"Den 31te Mai 1858 afseilede Galeasen Patientia, tilhørende Kjøbmand E. G. Strømme og Føreren Capitaine G. Hendriksen hver for en Halvdel, samt forsikret i den første Norske Assuranceforening for 800 Spdlr. i Følge Police af 14de November 1856, fra Hjemstedet Christiansand til Lerwick i Shetland, indehavende en Ladning Stav og firhugget Tømmer. Fartøiet naaede lykkelig sit Bestemmelsessted og kom til Ankers i Lerwicks Havn den 5te Juni næstefter. Den 14de samme Maaned blev det derfra med Lots om Bord bragt hen til Dokken og fortøiet ved Kaien for at losse sin Ladning. Men da Ebben var udløben, faldt Fartøiet pludselig over paa Stranden, knuste Rimmingen og begyndte at lække. Mandskabet maatte som Følge heraf uafbrudt arbeide ved Pumpning, indtil Ladningen den følgende Dag var udlosset, hvorefter Fartøiet blev halet rundt og lagt paa Stranden eller paa Land ved Lerwick for at undersøges. Besigtigelse afholdtes den 18de samme Maaned ved dertil særskilt opnævnte Mænd, bestaaende af to Tømmermænd og en Skibsfører, den samme, der havde lotset Fartøiet fra Lerwicks Havn til Kaien, og gik disse Mænds

Erklæring ud paa, at Fartøiet, for at istandsættes, maatte flyttes til en anden Stilling og sættes paa en for Tilfældet indrettendes Bedding, hvorefter Kjølen helt og holdent maatte udtages, saa vel som Masterne, Garneringen borttages og sættes op fra Kjølen opefter, Bunden helt igjennem forboltes og muligens den større Del af Tømmerne med nye erstattes, kort: Fartøiet ombygges fra Kjølen opefter til Røsterne, hvilket Alt antoges mindst at ville koste £ 220. Den indtrufne Ulykke blev behørig indberettet til vedkommende Assuranceforening, ligesom der i Henhold til den optagne Besigtigelsesforretning blev gjort Paastand paa, at Skaden skulde ansees som total, deels paa Grund af dens betydelige Omfang og deels fordi det ansaaes for meget vanskeligt, at faae Reparationen udført i Lerwick. Da den optagne Besigtigelse ikke, som i Loven for Assuranceforeningen § 41 omhandlet, skjelnede mellem gammel og ny Skade, og der heller ikke var tilveiebragt nogen specificeret Taxt over Skaden, saa forlangte Assuranceforeningen disse Mangler afhjulpne. En specificeret Taxt blev som Følge deraf ogsaa ved 4 dertil af Consulen opnævnte Mænd — hvoraf 2 var de samme, som havde udført Besigtigelsesforretningen af 18de Juni 1858 — under 23de August næstefter erhvervet med det Resultat, at Skaden i det Hele ansattes til £ 221 - 18 s 6 d; men, da der fremdeles ikke var skjelnet mellem gammel og ny Skade, fandt Foreningen sig foranlediget til selv at søge de attraaede Oplysninger tilveiebragte. Som Følge heraf lod den paa Anbefaling af sin faste Commissionær i Great-Yarmouth, Joseph Leask, Fredsdommer i Lerwick, anmode om at tilveiebringe de fornødne Oplysninger saa vel om Sagens Sammenhæng i det Hele som om Skadens Beskaffenhed. Efter

3 Tommer fra Plankehuden, at 2de af dens Planker var knuste, samt at adskillige Tværlasker havde begivet sig paa begge Sider, hvilken Skade, Besigtigelsesmændene vilde have paataget sig at reparere, de nødvendige Materialier deri indbefattede, for en Sum af 5 £. Fartøiets Bund befandtes imidlertid næsten udslidt af Ælde, idet nogle Tømmere var raadne, medens andre tilligemed det Meste af Plankehuden var meget bedærvede, og mange af Fæstighederne havde givet efter. For at gjøre Skibet sødygtigt og stærkt, vilde der efter Mændenes Erklæring saaledes udkræves adskillige nye Tømmere og ny Plankehud fra Barkholterne ned til Kjølen. To af de samme Besigtigelsesmænd afgav derhos den 15de November 1858 for Hr. Leask i hans Egenskab af Fredsdommer for Orkenøernes og Shetlandsøernes Grevskab en edelig Erklæring om, at de som arbeidende i Nærheden havde faaet Anledning til at see, hvorledes det omhandlede Fartøi havde været fortøiet ved Garthpool Kai, da det i Juni Maaned næstforhen faldt over paa Siden, og at de nødvendige Midler for at hindre en saadan Begivenhed ikke var anvendte, idet der ikke var anbragt noget Toug fra Mastetoppen til Kaien. Paa Grund af disse Oplysninger, og hvad der yderligere var anført af Hr. Leask i Skrivelse af 9de October 1858, nemlig, at det var et beviisligt Factum at de sædvanlige og brugelige Midler for at hindre Fartøierne fra at falde over ikke var benyttede med Hensyn til "Patientia", at Fartøiet vilde have været fuldkommen sikkert, om disse Midler var blevne anvendte, at Leask aldrig havde hørt, at Fartøier var faldne over paa dette Sted, da Grunden er næsten flad, samt at Capitainens Opførsel stedse forekom ham meget uforsvarlig deri, at han, i Stedet for at lægge Fartøiet i Sikkerhed i Dokken, lagde det paa en aaben Strand, hvor det laae meget exponeret, fandt vedkommende Assuranceforening, at der i Anledning af den indtrufne Skade ikke kunde paaligge samme nogen Erstatningspligt, medens den dog tilbød at erstatte Havariet som partielt Tab med 50 Spdlr., uden dog at ville være bunden ved dette Tilbud, hvis det ei strax antoges.

Da Patientias Redere Intet vilde høre herom, anlagde de efter forgjæves forsøgt Forligsprøve ved Stævning af 30te April 1860 Søgsmaal med Directionen for den første Norske Assuranceforening, der ved Indlæg af 1ste Mai 1860 paastodes tilpligtet at betale Kjøbmand E. G. Strømme, paa egne og Medreders Vegne, Fartøiets Forsikringssum 800 Spdlr. tilligemed lovlige Renter deraf fra Sagens Paaklage til Forligelsescommissionen til Betaling skeer, og Processens Omkostninger med noget Tilstrækkeligt; samt senere **in subsidium**: under enhver Omstændighed at betale Kjøbmand Strømme hans Halvdel af Assuranceforeningen, 400 Spdlr., med Renter og Omkostninger. Indstævnte, Directionen for den første Norske Assuranceforening, paastod sig derimod for Citantskabets Tiltale frifunden og hos dette tilkjendt tilstrækkelige Procesomkostninger. Ved den i Sagen af Byfogden i Porsgrund den 8de December 1860 afsagte Dom blev Directionen for den første Norske Assuranceforening tilpligtet til Citanten E. Strømme at betale den Summa 400 Spdlr., med 5 pCt. Renter deraf fra 31te Januar samme Aar til Betaling skeer, hvorimod den i Øvrigt for Citanterne E. Strømme og G. Hendriksen deres Tiltale frifandtes, hvorhos Processens Omkostninger ophævedes. Denne Dom har Directionen for den første Norske Assuranceforening efter udtagen Stævning her til Retten af 23de Marts f. A. paastaaet underkjendt og derhen forandret, at Appellantskabet frifindes for de Indstævnte Kjøbmand E. G. Strømme og Capitaine G. Hendriksen deres Tiltale, enten i det Hele, eller **in subsidium** mod at betale Kjøbmand Strømme 11 Spdlr. 30 Skill., samt tilkjendes Procesomkostninger ved denne Ret, medens Kjøbmand Strømme

furandørerne, mortificeres, og at Vederpartiet eller Vederparten derfor tilbørligen ansees, samt endelig Contraappellanterne hos Hovedappellantskabet tilkjendes Sagsomkostninger ogsaa ved Overretten. Til Støtte for sin nedlagte Paastand har Hovedappellantskabet i det Væsentlige anført Følgende: 1) Den passerede Kantring og den Fartøiet saa vel derved som ved dets senere Henliggen paa Stranden ved Lerwick tilføiede Skade blev forsætlig bevirket af Fartøiets egen Fører, og kan saaledes ikke tilskrives et Ulykkestilfælde, medens det er alene mod saadanne, at Foreningen efter Lovenes § 29 assurerer. 2) Den ved selve Kantringen Fartøiet paaførte Skade var ubetydelig, og kunde med liden Omkostning været istandsat. Den ved Capitaine Hendrikſen foranstaltede Besigtigelse omfattede derimod Fartøiets Brist og Mangler i det Hele, og det derunder af Besigtigelsesmændene afgivne Skjøn gik ud paa, hvad det antagelig vilde koste at gjøre det gamle udtjente Skrog sødygtigt og stærkt som et nyt Fartøi, Noget som det ei kunde vedkomme Assuranseforeningen at betale. Forsøget paa at benytte denne Besigtigelse som Bevis for de ved Kantringen Fartøiet paaførte Skade, i Forbindelse med andre urigtige Foregivender i de Assuranceforeningen i Anledning af Skaden tilstillede Documenter, medfører efter Lovenes § 38 sidste og næstsidste Passus, at ingen Fordring paa Erstatning kan gjøres. 3) Selv i det Tilfælde, at Kantringen og den derved foranledigede Skade ikke bevislig skulde antages bevirket med Forsæt fra Capitaine Hendriksens Side, men blot ved Uagtsomhed, kunde ingen Erstatningspligt paahvile Foreningen efter Lovenes § 38, næstsidste Passus, og i alle Fald maatte enhver Tale om, at Capitaine Hendriksen for sin Halvdel skulde tilkomme nogen Erstatning, bortfalde. 4) Assuranceforeningen kan i alle Fald ikke pligte Erstatning for, hvad det havde villet koste at udbedre Skibets Alderdoms og anden tidligere Skrøbelighed, men kun Kantringsskaden, der ikke særskilt er omhandlet i den af Capitaine Hendriksen erhvervede Besigtigelse og Taxtforretning, men derimod under den af Foreningen foranstaltede Syns- og Skjønsforretning, der

i og for sig efter Lovenes § 42 er den afgjørende, kun er taxeret for 5 £ eller 22 Spdlr. 60 Skill., hvoraf det Halve eller 11 Spdlr. 30 Skill. vedkommer Kjøbmand Strømme. Retten skal i Anledning af det saaledes fra Hovedappellantskabets Side Anførte, bemærke Følgende: ad 1) I Følge den (Acten l. c.) indtagne Søforklaring, der er afgiven og beediget af Styrmanden og en af Matroserne, blev Fartøiet med Lots om Bord ført hen til Dokken, henlagt langs med Værftet eller Kaien, samt der fortøiet paa sædvanlig Maade. Styrmanden har derhos senere som 2det Vidne under et i Christiansand optaget Thingsvidne forklaret, at Fartøiet blev fortøiet ved Kaien efter Lotsens Anordning, samt at denne paa Vidnets Spørgsmaal erklærede, at Fartøiet laae saa godt og var saaledes fortøiet, at Mandskabet kunde gaae til Køis. Hermed stemmer ogsaa den (Acten l. c.) indtagne Erklæring fra Lotsen, Skibsfører James Hughson, der gaaer ud paa, at han ved den omhandlede Leilighed — Datoen er dog urigtigen angiven til den 6te i Stedet for til den 14de Juni — lotsede Patientia fra Lerwicks Havn til Garthpool Kai, at Fartøiet fortøiedes langs Kaien samt fastgjordes og sikredes paa samme brugelige Maade, hvorpaa Eieren Hr. Leasks egne og andre Fartøier, som ligge ved denne Kai, pleie at fortøies, medens Fartøiets pludselige Kantring maa tilskrives det usædvanlig hurtige Fald af Vandet og den fra Kaien stærkt afgaaende Grund, hvorved Fortøiningen sprang og Begivenheden aldeles tilfældig indtraf. Vistnok maa det antages, at denne Lotsens Erklæring, som heller ikke kan erfares at være beediget, er mindre paalidelig, naar hensees til, hvad der er anført i Hr. Leasks ovenfor nævnte i Acten l. c. indtagne Skrivelse af 9de October 1858 og den (Acten l. c.) indtagne beedigede Erklæring fra 2de Tømmermænd. Navnlig maa det ansees in confesso, at der, hvad bemeldte Tømmermænd have antydet som en Forskatiabedsregel, ikke var

nes der ikke at være nogen Grund, og det saa meget mindre som det efter Søforklaringen og Styrmandens Prov under det i Christiansand optagne Thingsvidne maa antages, at Fortøiningen skeede efter Lotsens Anordning, og af denne erklæredes betryggende. At tilbørlig Forsigtighed ved Fortøiningen ikke blev iagttagen maa derimod vistnok ansees givet. Men det er dog ikke tilfulde oplyst, at Uforsigtigheden kan tilregnes Capitaine Hendriksen, der som ubekjendt med Forholdene paa det omhandlede Sted vel med Rimelighed lige saa vel som Besætningen for Øvrigt maatte kunne gaae ud fra, at Fartøiet, naar det fortøiedes paa den af Lotsen anordnede Maade, var tilstrækkelig sikkert (jfrt. ogsaa Lotslovens § 11). For saa vidt det videre er lagt Capitaine Hendriksen til Last, at han, efter at Fartøiet var udlosset, i Stedet for at bringe det i Sikkerhed i Dokken lod det bringe hen til og drage op paa den aabne Strand ved Lerwick, hvor det antagelig laae meget exponeret, maa det bemærkes, at efter de under Sagen fremkomne Oplysninger (se nemlig de 2de første Vidners Prov under Thingsvidnet i Christiansand) kan der ikke antages at have existeret nogen egentlig Dok i Lerwick, hvor Fartøiet kunde være indtaget til Reparation, hvorimod der vistnok saa vel efter Contraappellanternes Indrømmelse (Acten l. c.) som efter de anførte Vidners Prov fandtes Brygger sammesteds og Pæle mellem disse. Contraappellanterne have imidlertid paa det citerede Sted i Acten anført, at Capitaine Hendriksen, da han vilde ind med Fartøiet i Piren, paa Grund af locale Omstændigheder og Vandets Falden blev nødsaget til at fortrække og lægge Skibet der, hvor det blev lagt, for at det ei skulde synke, og dette Anbringende kan Hovedappellantskabet ikke sees specielt at have modsagt (se Acten l. c.) Nogen umiddelbar Fare kan det heller ikke ansees oplyst, at Fartøiet var udsat for ved at henligge paa Banken, og da den kort efter afholdte Besigtigelsesforretning efter Capitaine Hendriksens Oplysning ledede til det Resultat, at der ikke kunde være Tale om at lade Fartøiet reparere, kan Skibets fortsatte Henliggen paa Banken, saa vidt skjønnes,

ikke, efter hvad det er oplyst, i og for sig tilregnes Capitaine Hendriksen som Svig eller uforsvarlig Handlemaade. ad. 2, Det fremgaaer af den ved Capitaine Hendriksen erhvervede Besigtigelsesforretning, at de af Besigtigelsesmændene ved Fartøiet forefundne Mangler, som maatte raades Bod paa, forinden Fartøiet igjen kunde ansees sødygtigt, directe ere tilskrevne den indtrufne Kantring. Der tales nemlig aldeles ikke om nogen gammel Skade, hvorimod det heder, at som Følge af Stødet eller Rystelsen ved Kantringen havde Fartøiet begivet og forstrakt sig i saadan Grad, at Yderhuden eller Plankningen var skilt fra Tømmerne, Tømmerne brækkede og beskadigede, Lasterne sprungne og aabne, saa vel som og alle Nadderne, og Fartøiet i det Hele sønderbrækket og ødelagt fra Kjølen til Rosterne, og Kjølen helt over beskadiget. Det maa erkjendes, at det synes paafaldende, at Fartøiet blot ved Kantringen skulde være blevet saa totalt ødelagt, naar det forud blot havde været nogenlunde sødygtigt, ligesom Indholdet af den ovenfor omtalte af Hr. Leask paa Assuranceforeningens Vegne under 5te November 1858 foranstaltede og den 12te samme Maaned for en Fredsdommer beedigede Besigtelsesforretning (Acten l. c.) i væsentlig Grad dermed er i Strid, idet den ved Kantringen umiddelbar Fartøiet tilføiede Skade kun anslaaes til 5 £, medens Fartøiets Usødygtighed for Øvrigt tilskrives dets Ælde og Raadenhed. Men herved maa bemærkes, at sidstnævnte Besigtelsesforretning afholdtes, efter at Capitaine Hendriksen havde forladt Lerwick, og at ingen af de tidligere Besigtelsesmænd var givet Anledning til derved at være tilstede, samt at det i Besigtelsesforretningen desuden blot heder, at den deri omhandlede til 5 £ taxerede Skade synes at være al den Skade, Fartøiet havde lidt ved at falde over, uden at Mændene derom bestemtere have udtalt sig. Der kan derfor, saa vidt skjønnes, ikke tillægges denne Besigtelsesforretning nogen afgjørende Beviskraft mod Capitaine Hendriksen, som maa antages at have befulgt de foreskrevne Former ved strax at lade behørig Besigtelsesforretning over Skaden optage af Mænd, dertil opnævnte af Stedets Con-

fal (se den Acten l. c. i Gjenpart indtagne Skrivelse fra Assuranceforeningens Formand). Men under denne Forudsætning kan det heller ikke ansees Capitaine Hendriksen overført, at den af ham erhvervede Besigtelsesforretning har været urigtig, eller at han ved at benytte samme har søgt at fordølge Sandheden og øve Svig mod Assuranceforeningen. At der i denne Besigtelsesforretning ikke er skjelnet mellem gammel og ny Skade, kan formentlig ikke herimod komme i Betragtning, thi Mændene ere gaaede ud fra, at den hele af dem beskrevne Skade var foraarsaget ved Kantringen, om end Grunden til, at Kantringen kunde medføre en saa betydelig Skade, laae i den Omstændighed, at Skibet forud var gammelt og skrøbeligt; og da Skaden af Besigtelsesmændene fandtes saa betydelig, at dens Reparation vilde koste Mere end den hele Assurancesum, og Skibet saaledes maatte abandonneres, blev det selvfølgelig uden Interesse at skjelne mellem gammel og ny Skade. Retten finder det nemlig ikke tvivlsomt, at naar den et Fartøi tilstødte Skade viser sig af den Betydenhed, at Omkostningerne ved igjen at bringe det i sødygtig Stand vilde udgjøre endog Mere end dets Værdi, maa Forliset ansees for totalt, uden at det kan gjøre noget til Sagen, at Aarsagen til at Skaden er bleven saa betydelig i mere eller mindre Grad maa tilskrives Skibets tidligere Skrøbelighed; thi til Fartøiets Ælde og mindre gode Beskaffenhed maa der forudsættes at være taget tilbørligt Hensyn ved Fartøiets Classification og den derefter regulerede Præmie. For saa vidt det fremdeles er lagt Capitaine Hendriksen til Last, at han ogsaa i Øvrigt skulde have gjort sig skyldig i usande og feilagtige Foregivender i Anledning af den indtrufne Skade, nemlig i sin Acten l. c. indtagne Skrivelse til sin Medreder af 19de Juni 1858, skal Retten bemærke, at om han end i denne

eller forsætlig gjorde sig skyldig i Usandheder. Naar han saaledes siger, at der ingen Skibeværfter var i Lerwick, da kan det ikke ansees bevist, at heri er nogen Urigtighed. Mindre nøiagtigt er det vistnok, naar det tilføies, at der heller ikke paa Stedet var Tømmermænd; men at dette heller ikke kunde være bogstavelig at forstaae, men blot vilde sige, at det ikke var let at faae de fornødne Tømmermænd til en omfattende Reparation, flød allerede deraf, at der var brugt 2de Tømmermænd som Besigtelsesmænd ved den af Capitaine Hendriksen selv foranstaltede Besigtelse af Fartøiet. At Omkostningerne ved Fartøiets Reparation af Capitaine Hendriksen ere anslaaede lige til 400 £, altsaa betydeligt Mere, end Besigtelsesmændene havde ansat dem til, kan lige saa lidt bevise Noget mod Capitaine Hendriksens **bona fides**, da han vel kunde gaae ud fra, at det vilde gaae her som saa ofte, at Reparationen af det gamle Fartøi vilde koste Mere end paa Forhaand antaget. Endelig kan det her endnu mindre komme i Betragtning, at Capitaine Hendriksen i den angaaende Fartøiets Salg udstedte Fuldmagt skal have angivet, at Assuranceforeningens Agent, Hr. Leask, havde tilraadet samme. Thi vistnok har Hr. Leask benegtet at have givet et saadant Raad (se hans Skrivelse af 9de October 1858 Acten l. c.), idet han forud paa Assuranceforeningens Vegne vil have tilkjendegivet Capitaine Hendriksen, at denne ingen Fordring kunde have paa Assurandørerne, og — da Capitaine Hendriksen hertil ytrede, "at han ikke selv havde Midler at sætte Fartøiet i Stand med, at heller ingen Anden der vilde forstrække ham med det Nødvendige, da hans Compagnon var Fallent, og at han derfor intet andet Valg havde end at sælge Fartøiet" — videre tilføiet, at Capitaine Hendriksen fik gjøre, som han vilde, men at han, Leask, ikke kunde give ham nogen Fuldmagt til Salget paa Assuranceforeningens Vegne. Men ligesom det i de i Acten l. c.

at sælge sit Fartøi, i Følge Sidstnævntes Erklæring rigtignok først efter at Capitaine Hendriksen havde ytret, at han ikke ved noget Middel kunde tilveiebringe de fornødne Penge, saaledes stemmer et saadant Raad — med Forbehold for Resten af Asuranceforeningens Ret — meget godt med Slutningsbemærkningen i hans Acten l. c. indtagne Skrivelse saa lydende: "Behag at underrette mig, om De har nogen Indsigelse mod, at han, Capitaine Hendriksen, sælger Fartøiet. Det er mig fortalt, at Fartøiet er meget gammelt og ikke værd at reparere". ad 3) Efter hvad der er anført ovenfor ad 1, kan det ikke ansees tilfulde beviist, at Capitaine Hendriksen har gjort sig skyldig i nogen tilregnelig Uagtsomhed eller uforsvarlig Handlemaade. ad 4) Efter hvad der ovenfor er anført ad 2, antager Retten ikke, at de af Capitaine Hendriksen erhvervede Besigtelses- og Taxtforretninger, der ere afholdte af Mænd, dertil opnævnte af Stedets Consul, og efter dennes Attestation respectable, paalidelige samt til det dem overdragne Hværv velskikkede Mænd (Acten l. c.), kunne ansees tilstrækkelig svækkede og modbeviiste ved de af Asuranceforeningen erhvervede Contraoplysninger. At denne Fartøiet ved Kantringen efter de fremkomne Oplysninger forvoldte Skade skulde kunne være repareret med en saa ringe Udgift som 5 £ synes ogsaa i sig selv saa lidet troligt, at saa vel Paalideligheden af Hr. Leaks hermed stemmende Ytringer (Acten l. c.) som af den ved ham foranledigede Besigtelsesforretning derved svækkes. Alle, som have udtalt sig om Fartøiets Tilstand, efter at Kantringen havde fundet Sted, synes at have været enige om, at Fartøiet tiltrængte en bekostelig Reparation for at blive sødygtigt igjen. Efter den af Skibsfører John Petri afgivne Acten l. c. indtagne Erklæring saa vel som efter den Acten l. c. indtagne Søprotest blev Fartøiet efter Kantringen overordentlig lækt, saa at det strax fyldtes med Vand. Besætningen erklærede ogsaa for Consulen (Acten l. c.), at den negtede at fortsætte Reisen til Norge med Fartøiet, som Følge af dets beskadigede Tilstand, da Vandet steg og faldt i det eftersom Ebbe og Flod indtraf. Den norsk-svenske

Viceconsul paa Stedet udtalte sig strax gjentagne Gange (se de Acten l. c. indtagne Skrivelser, fra ham eller hans Firma til Kjøbmand Strømme af 18de Juni, 19de Juli, 23de August 1858) derhen, at Fartøiets Istandsættelse vilde koste meget Mere, end det var værd, og at en omfattende Reparation var nødvendig, om Fartøiet skulde kunne fortsætte Reisen. Hermed er ogsaa den af Agenten for de hamburske Assurancecompagnier L. A. A. Haage afgivne Acten l. c. indtagne Erklæring overensstemmende. Det heder deri, at han ved efter Capitaine Hendrikssens Opfordring den 8de October 1858 at besigtige Fartøiet strax kom til samme Mening, som alle andre Sagkyndige paa Stedet, at det vilde være Uforstand at foretage Reparation af et saadant Fartøi i Lerwick. Selv Hr. Leasks Bemærkning i Slutningen af hans Acten l. c. indtagne Skrivelse synes at være bygget paa samme Forudsætning. Idet Retten saaledes maa gaae ud fra, at Fartøiet ved selve Kantringen, skjønt vistnok paa Grund af dets Ælde og Skrøbelighed, blev saa ramponeret, at det ikke kunde svare Regning at lade det reparere, formenes det, at Assuranceforeningen ikke kan undgaae at tilsvare Assurancesummen som for totalt Forlis. Efter hvad der er oplyst (Acten l. c.), blev det omhandlede Fartøi med Tilbehør solgt i Lerwick ved offentlig Auction den 12te October 1858, og herved udbragt til £ 30 — 10 s. Efter Lovenes § 30 skulde Nettobeløbet af Vraget komme til Afdrag i Assurancesummen; men da herom ingen Paastand in casu er fremsat, og da det ikke er oplyst, hvormeget af det anførte Beløb £ 30 — 10 s kan betragtes som Netto (efr. den Acten l. c. indtagne Regning over Omkostninger fra J. & C. Sutherland), vil herom Intet blive at paakjende under nærværende Sag. Retten kommer saaledes til det Resultat, at Hovedappellantskabet maa blive at tilpligte at betale til Contraappellanterne det paastævnte Beløb, 800 Spdlr., tilligemed 5 pCt. Renter deraf fra Forligsindkaldelsens Datum den 31te Januar 1860 indtil Betaling skeer. Processens Omkostninger antages efter Omstændighederne at burde ophæves for begge Retter. Den for

Capitaine G. Hendrikſen nedlagte Paaſtand om Mortifica-tion paa en Del i Hovedappellantſkabets Procedure brugte for ham fornærmelige Udladelſer og om Straf i den Anledning for Hovedappellantſkabet eller dets Sagfører, vil ikke kunne tages til Følge under nærværende Sag. Thi kjendes for Ret: Hovedappellantſkabet, Directionen for den førſte norſke Aſſuranceforening, bør til Contraappellanten, Kjøbmand E. G. Strømme paa egne og Capitaine G. Hendrikſens Vegne, betale 800 - otte Hundrede - Speciedaler med 5 pCt. **pro anno** fra 31te Januar 1860 indtil Betaling ſkeer. Proceſſens Omkoſtninger ved begge Retter ophæves. At efterkommes" o. ſ. v.

L.Nr. 232. O.Nr. 34. — Throndhjems Magiſtrat og Formandſkab paa Communens Vegne mod Capitaine N. T. Lyngs Enke.

I denne Sag ſtadfæſtede Høieſteret, med Ophævelſe af Omkoſtningerne i ſidſte Inſtants, følgende Overretsdom:

"Ved Teſtament af 19de Juni 1840 forføiede Groſſerer Hans Brun i Throndhjem med Hustru over ſine Efterladenſkaber til Fordel for Sidſtnævntes 2de Broderdøtre. Efter at diſſe ſenere var indtraadte i Egteſkab, den ene, Jomfru Doris Sophie Kathenkamp, med daværende Lieutenant, ſenere Capitaine N. T. Lyng, oprettede Hans Brun, hvis Hustru imidlertid var afgaaet ved Døden, under 16de Juni 1853 et Teſtament, indeholdende Forandringer i og Tillæg til Teſtamentet af 1840, hvori blandt Andet beſtemtes, at bemeldte hans afdøde Kones Broderdøtre ikke maatte ſælge eller pantſætte, hvad der ſaaledes blev dem hver for ſig ſkjenket, da de kun ſkulde nyde Indtægterne og Renterne deraf, ſaalænge de leve, medens Eiendomsretten derover ſkulde tilkomme deres Børn, hvem det Hele ſaaledes efter deres Død ſkulde tilfalde til Deling efter Loven. Efter Hans Bruns Død ere de udlagte Arvemidler, beſtaaende i faſte Eiendomme, Pantobligationer og andre Værdipapirer, ſamt Parter i Røraas & Selbo Kobberverker, beſtyrede i Throndhjems

Overformynderi. For Aaret 1861 blev Capt. Lyng ilignet til Throndhjems Byes Commune Næringsskat 555 Spdlr. 25 ß og Fattigskat 489 Spdlr. 90 ß, tilsammen 1044 Spdlr. 115 ß, for hvilket Beløb, efterat Capt. Lyng den 30te November 1860 var afgaaet ved Døden, Udpantning blev reqvireret afholdt hos hans i Christiania bosatte Enke. Denne lod møde ved Forretningen og protesterede mod sammes Fremme, hvilken Protest ogsaa af den constituerede Foged i Christiania blev tagen til Følge ved Eragtning af 7de October 1861. Ved Stævning af 3die Marts d. A. har derpaa Throndhjems Magistrat og Formandskab paaanket denne Eragtning her til Retten med Paastand om, at den underkjendes og derhen forandres, at Udpantningsforretningen bliver at fremme; **in subsidium**: at den fremmes for den hele Næringsskat, 555 Spdlr. 25 ß, eller i alle Fald for 20 Spdlr. 25 ß deraf, og for 36 Spdlr. 99 ß af Fattigskatten, samt at Appellantskabet tilkjendes Procesomkostninger for Overretten. Enkefru Lyng, der er stævnt som Hovedmodpart og Sagvolderske, har paastaaet den paaankede Eragtning stadfæstet, og sig hos Appellantskabet tilkjendt tilstrækkelige Procesomkostninger. Derimod har Christiania Magistrat og Formandskab, der er varslet for Processens Skyld, ikke afgivet Møde. Med Hensyn til Spørgsmaalet om, til hvilken Commune afdøde Capt. Lyngs personlige Skattepligt den 30te September 1860 refererede sig, er Følgende oplyst: Capitainen, der var ansat som Chef for 1ste Division af Romdals Landværnsbataillon, havde Armeecommandoens Tilladelse til som saadan at opholde sig i Throndhjem og derfra føre Divisionscommandoen, men fra 1ste Juni 1858 til sin Død udførte han ikke sin Tjeneste, der blev besørget af en anden Officier. For Aarene 1859 og 1860 blev han ilignet og betalte Skat til Christiania Commune. Ved kgl. Resolution af 31te August 1859 erholdt han Tilladelse til at opholde sig i Udlandet til Vaabenøvelsernes Begyndelse 1860. Under 3die Marts 1860 tilmeldte han fra Christiania Throndhjemske Infanteri-Brigade, at han var syg og ude af Stand til at overtage sin

Tjeneste. I Slutningen af samme Maaned ankom han med sin Familie til Throndhjem, og vedblev at være sygmeldt. Under 22de September 1860 tilmeldte han Throndhjems Commandantskab, at han forlod Throndhjem og begav sig til Christiania; han var da fremdeles sygmeldt, og havde ingen speciel Tilladelse til at foretage Reisen til Christiania. Han ankom hid 28de September s. A. tilligemed sin Familie og tilflyttede faa Dage efter en Familiebekvemmelighed, som han forinden sin Ankomst havde ladet leie, efter hvad der er anført i en fremlagt Erklæring fra nuværende Statsraad Meldahl og Artillerilieutenant Frølich, hvilken Erklærings Rigtighed ikke specielt er modsagt, med den Bestemmelse, i det Mindste for det Første at tage Bopæl her i Byen, hvor hans Enke siden har boet. Appellantskabet har efter det Anførte formentlig med Urette paaberaabt sig, at Capitaine Lyng den 30te September 1860 factisk var Indvaaner af Throndhjem (Lov om Fattigvæsenet i Kjøbstæderne af 20de September 1845, § 55, Lov af 28de August 1851, § 7, jfr. § 1 litr. c), idet der for saa vidt ingen Vegt ligger paa, om hans Fraflyttelse fra Throndhjem var en i Forhold til hans militære Tjeneste lovlig Gjerning eller ei, naar det kun var hans Hensigt at tage Bopæl i Christiania. Og dette maa, efter hvad der ovenfor er ytret, antages, uden at det skjønnes, at noget Modsat fremgaaer af hans i et fremlagt Nr. af "Throndhjems Adresseкontors Efterretninger" indtagne Avertissement, dateret 22de September 1860, hvori han henviser dem, der maatte have Noget at afgjøre med ham, til en navngiven Person, der siges at have hans Procura under hans "Fravær". Appellantskabet har fremdeles til Forsvar for den ilignede Næringsskat villet gjøre gjældende, at Throndhjem var den ham som militær Embedsmand anviste Station, og saaledes efter sidstnævnte Lovs § 1 Litr. c hans rette Skatteforum. Dette Litra har dog efter Rettens Formening kun Anvendelse paa de Embedsmænd, som, enten fordi de have sit Embedsdistrict i vedkommende Kjøbstad, eller i Øvrigt paa Grund af de for Embedet selv gjældende Bestemmelser ere forbundne til at have sin Bo-

pet i Kjøbstaden, ikke derimod, hvor som in casu Embedsmanden endog tiltrænger særskilt Tilladelse for at kunne have sit Hjem der, og saaledes snarere kan siges uagtet end paa Grund af sit Embede at henhøre til Kjøbstadens Indvaanere. Men er det saa, at Capt. Lyng ikke var at betragte som Indvaaner af Throndhjems By, formenes han heller ikke at pligte de omhandlede Skatter til Throndhjems Commune. Thi efterat Skiftet efter Hans Brun er sluttet, kunne Midlerne ikke længere henregnes til Dødsboet, men maa ansees paa samme Maade som andre Midler, der kunne indestaae i Throndhjems Overformynderi, uagtet de tilhøre Personer, som boe udenfor Throndhjem. Om at anvende Lov af 28de August 1851 paa Indtægter, der bestaae i Renter og Capitaler eller i Leie og Afgifter af Huse og Grund, som ere beliggende i Throndhjem, bør der ikke være Spørgsmaal. Men selv med Hensyn til Indtægterne af Parterne i Røraas og Selbo Kobberverker kan det ikke siges, at de ere Udbyttet af nogen Production, der for Capitaine Lyngs Vedkommende foregik i Throndhjems By. Det maa nemlig her, hvor der spørges om personel Skat, ikke paa Verksdriften, men paa Nogen, som har Andel i Udbytte være uden Indflydelse, om de nævnte Verkers Bestyrelse har sit Sæde i Throndhjem (jfr. ovenanførte Lovs § 6). Da den under Sagen omhandlede Ligning efter det Anførte findes ulovhjemlet, vil den paaankede Eragtning være at stadfæste, hvorimod Procesomkostningerne efter Omstændighederne antages at burde ophæves. Thi kjendes for Ret: Den paaankede Eragtning bør ved Magt at stande. Processens Omkostninger ved Stiftsoverretten ophæves".

Niogtyvende Aargang 13de Januar
№ 2. 1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 2den Session 1863.

L.Nr. 105. } Mursvend P. C. Jacobsen mod Teglverkseier
O.Nr. 11. } C. Tobiesen.

Tobiesen sagsøgte Jacobsen til Betaling af 218 Spdlr. med Renter og Omkostninger for 27954 Mursten, angivelig leverede fra 24de April til 7de August 1860, medens Jacobsen fra først af kun erkjendte at have modtaget fra Tobiesen 11233 Sten, men senere under Sagen vedgik at have modtaget 12666 Sten, til et Beløb af 101 Spdlr. 40 Skill. Ved Underretten blev han tilpligtet at betale Tobiesen 210 Spdlr. 63 Skill., med Renter, hvorimod Omkostningerne ophævedes; ved Overretten forhøiedes Hovedstolen til 218 Spdlr., hvorhos Jacobsen ilagdes 35 Spdlr. i Sagsomkostninger til Tobiesen for begge Retter; ved Høiesterets Dom af 6te October 1863 blev Hovedstolen nedsat til 149 Spdlr. 97 Skill., og Omkostningerne for alle Retter ophævede. Sagen har liden Interesse, undtagen for de Posters Vedkommende, der bevirkede Forskjellen i Udfaldet, nemlig med Hensyn til Beviset. Efter 4de Post, litr. a, i Regnskabet, skulde der fra 1ste til 4de August være Jacobsen tilkjørt fra Tobiesen 7946 Sten, samt efter litr. c fra 3die til 7de August 6863 Sten. Appellanten vilde derimod fra Juli kun have modtaget 6410 Sten, hvortil han lagde 500 Sten for at udjævne Forskjellen. Under litr. a støttedes Tobiesens Opgave paa en Bog, som Kjøreren ikke syntes at gjenkjende, idet han derhos forklarede, at han, efter at have kjørt, hvad der under 2den Post var opgivet, senere — naar erindrede

han ikke — kun kjørte nogle faa Læs med een Hest, og 200 Sten paa hvert Læs. Andet Bevis fandtes ikke for Opgaven under litr. a, end den nævnte Bog, der alene gjaldt dette Litr. a, og hvis Førelse Ingen vedkjendte sig. Om litr. b gjaldt Alt, hvad der er bemærket om litr. a. Begge Bøger var slet førte, især den under litr. b. Derimod erkjendtes 1000 Sten tilkjørte i Juli Maaned, hvilket altsaa var skeet senere end de under 2den Post omhandlede Kjørsler, og følgelig svarede til den af Kjøreren under 4de Post litr. a omtalte Kjørsel. Om litr. c var afhørt et Vidne, en Kjører, som sagde, at han kjørte Sten Sommeren 1860 for Tobiesen til Jacobsen, og at det var mange Vendinger, samt at han af Jacobsen først fik en Optegnelse over det Leverede i en Bog, som han mistede, dernæst paa løse Sedler, og saa atter i en Bog. Men Jacobsen havde under denne Post erkjendt Modtagelsen af 6410 Sten, og lagt 500 Sten til for Sikkerheds Skyld, hvilket oversteg Opgaven under litr. c. De under 4de Post litr. a og b opførte Sten, tilsammen 8917, blev altsaa fratrukne det paastaaede Beløb, og Resten, 19037 Sten, gav efter de forskjellige derfor betingede Priser det af Høiesteret tilkjendte Beløb.

Den 8de October.

L.Nr. 106. Advocat Andresen, Actor, mod Kristi Aamundsdatter, Aamund Johannessen og Marthe Hansdatter Eide.

Nr. 1, en 22 Aar gammel Pige, tiltaltes for at have dræbt eller født i Dølgsmaal sit uegte Barn, og blandt Flere Nr. 2 og 3, hendes Forældre, for Delagtighed deri. Ved Underretten var Nr. 1 for at have ladet tilsidebringe sit i Dølgsmaal fødte uegte Barn efter Crll.s 14—19, første

og Brød, men Underretsdommen i Øvrigt stadfæstet. Indanket til Høiesteret for alle Tres Vedkommende blev Sagen for Nr. 3, som imidlertid er død, afvist, Nr. 1 fældt som ved de foregaaende Retter, men Nr. 2 efter Crll.s 14—19, andet Led, til 6 Maaneders Strafarbeide, dog indstillet til Benaadning med den for ham af Overretten bestemte Straf. Nr. 1 havde Løverdagen den 9de August 1862 i et Kammer paa sine Forældres Gaard, hvor hun da laa alene, født et Barn, som hun sagde var dødfødt. Hun paastød, at Fødselen paakom hende saa pludselig, at hun ikke fik skreget om Hjælp eller tilkaldt sine Forældre, skjønt de ikke var langt borte, og at hun heller ikke fik gjort noget andet Forsøg paa at bevare Barnets Liv, eller anstillet nogen Undersøgelse af dets Tilstand, før hendes Fader tilfældigvis kom til, og tilkaldte Moderen, som underbandt Navlestrengen og tog Efterbyrden. Faderen bragte derpaa det døde Barn op paa Loftet, og lagde det i en Kiste, hvorefter de paa hans Forslag gjennem Moderen til Datteren blev enige om, at han skulde begrave Barneliget paa Kirkegaarden, hvor det senere blev fundet i en ikke fuldstændig nedgraven Kiste, men i en Tilstand, der ikke levnede Lægen Adgang til nogen fuldstændig Undersøgelse, idet Forraadnelsen var kommen saa vidt, at han blot kunde see, det var fuldbaaret, men ikke, om det var født levende eller dødt. Nr. 1 havde ikke, i alle Fald ikke tilstrækkelig, beredt sig paa Barnetøi, hvilket hun undskyldte dermed, at hun ikke væntede sig saa tidlig, da hun først 1½ Uge i det Høieste før Nytaar vilde være bleven besvangret, og først de 3 sidste Dage før Fødselen mærket Liv hos Fosteret, idet hun da var syg af Kolerine, hvoraf hun mente det havde taget sin Død. At hun ikke skreg om Hjælp under Fødselen, sagde hun, kom deraf, at hun troede Forældrene med sine Folk saa langt ude paa Marken, at det ikke kunde nytte. Hendes Moder havde dog et Par Gange været inde hos hende om Formiddagen, uden at faae vide, hvad der stod paa, og Faderen kom tilstede, netop som Fødselen var foregaaet. Hendes Svangerskab var i Øvrigt bekjendt paa

Gaarden, hvor det ikke var let at skjule, og til Moderen havde hun aabenbaret det, skjønt hun havde negtet det for Barnefaderen, der var hendes Kjæreste. Men havde Hensigten ikke været at føde i Dølgsmaal, havde hun under de oplyste Omstændigheder efter al Sandsynlighed skaffet sig betimelig Hjælp af Moderen; thi hendes Fortælling om saa pludselig Fødsel af et fuldbaaret men ved hendes Kolerine dødt Barn var lidet rimelig. Da Faderen ikke var overført nogen Delagtighed i Forbrydelsen, forinden Barnet var dødt, kunde han ikke fældes efter første Led. men var derimod Gjerningsmand ved Tilsidebringelsen.

Den 10de October.

L.Nr. 108. Advocat Andresen, Actor, mod Anne Sten og Carl Oluf Holm.

Tiltalte tilligemed et Par Andre, for hvis Vedkommende Sagen ikke blev indbragt for Høiesteret, efter Crll.n 21—27, var begge Angjældende fældte efter denne §, Nr. 1 til 1, Nr. 2 til ½ Aars Strafarbeide og sædvanligt Omkostningsansvar, hvorimod Nr. 1 af Overretten blev fældt efter 21—27 og 28 til 8 Maaneders Strafarbeide, men Underretsdommen i Øvrigt, saa vidt paaanket var, stadfæstet. Nr. 1 havde erkjendt at have underskrevet 5te Vidnes Navn paa en Ansøgning om et Laan af 30 Spdlr. i Throndhjems Sparestillingsbank, dertil forledet af 5te Vidnes Kone (medtiltalt ved Underretten). I Ansøgningen var 3die og 4de Vidner opgivne som Cautionister. Efter at Laanet var bevilget, paaførte Nr. 1 den med 30 Spdlr. udfyldte Verelobligationsblanket 5te Vidnes Navn, hvorimod Nr. 2 skrev

Begjær af Vidnets Hustru; men denne, der antog Nr. 2 uvidende om det rette Sammenhæng, paastod gjentagende, at Nr. 1 vidste Besked, og denne tilstod desuden, at 5te Vidnes Hustru kun havde erklæret sig bemyndiget af sin Mand til at optage et Laan paa 10 Spdlr. Af det ved 5te Vidnes Hustru mod den falske Verelobligation modtagne Laan fik endelig Nr. 1 5 Spdlr., efter Fradrag af 17 Skill. i Disconto. For Underskriften paa Ansøgningen havde Overretten anvendt Crll.s 21—28, hvilket er usædvanligt i slige Tilfælde, skjønt næppe urigtigt, naar tillige 6—11 anvendes. Nr. 2 paastod at have i god Tro underskrevet 3die Vidnes Navn paa de to Blanketter under Endossementerne, idet man havde sagt ham, at 3die Vidne havde givet sit Samtykke til saadan Underskrift, hvilket det ovenanførte Udsagn af 5te Vidnes Hustru vel ogsaa skulde synes at bestyrke. Imidlertid tjente hans oprindelige, siden opgivne, Benegtelser og forskjellige løgnagtige Forklaringer ikke til at bestyrke Forudsætningen om hans Troskyldighed, ligesaa lidt som den Omstændighed, at de to Angjældende og en Tredie begge Gange tilkaldtes for at efterskrive hver et og samme af de tre Navne; og i alle Fald maatte der saa vel for Medhjælperes som Hovedmænds Vedkommende Mere til, end saadanne blotte Paastud, for at kunne antage, at de ved slige Bedrifter havde handlet i god Tro, og ikke indseet det Ulovlige og Farlige i at skrive Andres Navne under Gjældsbreve, uden at forvisse sig om deres Samtykke dertil, ligesom det ikke vilde blive let at faae Falsknere straffed naar man skulde føre andet positivt Bevis for deres mala fides end selve Gjerningen, af hvis objective Natur almindeligvis ogsaa dens subjective Beskaffenhed fremgaaer (dolus ex re). Nr. 1, der drev Verket for 5te Vidnes Hustru ved Underskriften, var desuden Nr. 2 bekjendt som en slet og flere Gange domfældt Person. Høiesteret stadfæstede Overrettens Dom, saa vidt paaanket var.

L.Nr. 152. } Sewells & Reck mod M. Røer og O. Røer
O.Nr. 63. } med Kurator.

Den 26de Marts 1857 udstedte Madame B. sal. Eggertz i Drøbak et den næste 16de April sammesteds thinglæst Skadesløsbrev i sit Skib Karen Elisabeth til Appellanterne for skyldige £ 670 - 11 s 8 d og en aabnet Blancocredit paa £ 700, med Panteret næst efter Skibets forrige Eier, Student Røer, der havde første Panteret for henved 12000 Spdlr. Derefter gjorde hun Opbud, og i Skiftesamling den 30te Januar 1858 overtog Student Røer "som personlig Forpligtelse" Boets Gjæld til Appellantskabet indtil et Beløb af 3500 Spdlr., at betales i 8 halvaarlige Terminer, med 5 pCt. Renter, og til Sikkerhed herfor forbeholdt Appellantskabet sig den i Skibet givne Panteret med Opstigelsesret, idet Røer skulde være forpligtet at lade aflyse sin Panteforskrivelse i Skibet for 11950 Spdlr., saasnart den blev indløst fra Christiania Sparebank, hvor den beroede som Haandpant, oprindelig for 5000 Spdlr., hvoraf da stod tilbage 2000 Spdlr. Derhos vedtoges, at Boets Gaard og Løsøre samt Skibet skulde sælges ved Auction næste 15de Februar, Skibet paa 3, 6 og og 9 Maaneders Betalingstid. Ved Auctionen bød Student Røer for Skibet 8805 Spdlr., og den 22de Marts næstefter blev dette Bud approberet. Den 3die December s. A. tilbagesendte Student Røer Ths. Sewell (Husets Gerant i Christiania) det udlaante Skadesløsbrev, med Bemærkning, at Byfogden skulde have det for at aflyse for Boets Vedkommende, og at han havde sagt, "at De ved Deres Aflæsningspaategning kunde reservere Deres Panteret hos den nye Eier af Skibet for Beløbet, hvilket jo ogsaa af mig er vedtaget under Skiftet og tilført Protokolen". Den 24de Januar 1859 gav Sewells & Reck Skadesløsbrevet følgende Paategning: "For For-

Elisabeths" Kjøbesum, eller over Hoved mod bemeldte Skifteret, hvorimod vi fremdeles forbeholde os vor Panteret i Skibet "Karen Elisabeth", og naturligvis vor personlige Ret til vor Debitor Student Røer". Den 11te December 1860 gav Student Røer ved Pantebrev af samme Dag, thinglæst i Follo den 15de næstefter, M. E. Røer for 4700 Spdlr., M. Røer for 4706 Spdlr., og O. Røer for 3783 Spdlr. blandt Andet Pant i sin Sjettepart i Barkskibet Karen Elisabeth, hvorved kun i Thinglæsningspaategningen bemærkedes, at Student Røer ikke kunde sees at have thinglæst Hjemmel til nogen Del af Karen Elisabeth. Da Student Røer i 1861 kom under offentlig Forfølgning for Falsk og Bedrageri, blandt Andet fordi han havde solgt de fem Sjettedele i Karen Elisabeth, uden at gjøre Kjøberne bekjendte med Pantehæftelsen, undskyldte han sig med, at han ved at overtage Gjælden til Sewells & Neck som personlig Forpligtelse ikke havde tænkt sig, at Pantehæftelsen skulde vedblive at hæfte paa Skibet, og ved Auctionen havde han faaet Tilslag for et mindre Beløb end hans egen Pantefordring, da omtrent 9000 Spdlr. Overretssagfører (nu Høiesteretsadvocat) Ihlen forklarede i den Anledning, at Aarsagen, hvorfor Student Røer overtog Madame Eggers's Gjæld til Sewells & Neck, rimeligvis var de fordelagtige Betalingsvilkaar, han opnaaede for sin egen Gjæld til samme Hus, omtrent £ 2500; at der, saa vidt erindredes, den Gang ei var Tale om Pantesikkerhed i Skibet, men at der under Skiftesamlingen tilbødes og som Følge deraf naturligvis toges Reservation af Panteretten i Skibet, men at Sewells & Neck i lang Tid i det Mindste ikke lagde videre Vegt paa dette Pant, hvorimod Røer da ansaaes for en holden Mand, hvorfor de heller ikke forlangte noget særskilt Pantebrev paa Skibet. Den 28de Februar 1861 blev Student Røers Gjæld til M. og O. Røer opsagt, og efter forgjæves Forligsprøve blev Auction over Pantets Sjettepart i Skibet Karen Elisabeth sat i Christiania den 4de Marts 1862 paa Vilkaar, at den vilde blive solgt med de Rettigheder og Forpligtelser, hvormed den var pantsat til Bro-

drene M. og O. Røer. Sewells & Reck lod protestere, Tvisten optoges til Kjendelse, og ved Eragtning af 18de f. M. blev bestemt, at Auctionen efter foregaaende lovlig Bekjendtgjørelse skulde fremmes til Bortsalg af den nævnte Sjettepart af Barkskibet Karen Elisabeth paa Reqvirentens (Overretssagfører Arntzens) og Mandanters (M. og O. Røers) An- og Tilsvar, mod at Sewells & Reck af Kjøbesummen "erholder udbetalt sin Pantefordring i samme overensstemmende med de under denne Auctionsforretning den 4de d. M. fremlagte Documenters Indhold." Denne Eragtning blev fra begge Sider paaanket til Overretten, ved hvis Dom af 19de Januar 1863 den blev underkjendt, og den forlangte Auction over en Sjettepart af Barkskibet Karen Elisabeth tillagt Fremme, efter ny Tillysning, uden den af Auctionsforvalteren fastsatte Betingelse angaaende Fortrinsret for Sewells & Recks Fordring; men Omkostningerne blev ophævede. Denne Overretsdom blev alene fra Sewells & Recks Side paaanket for Høiesteret, der ved Dom af 23de October 1863 kjendte for Ret: Eragtningen af 18de Marts 1862 underkjendes, hvorimod den forlangte Auction over en Sjettepart af Barkskibet Karen Elisabeth bliver efter ny Tillysning at tillægge Fremme uden den af Auctionsforvalteren i Christiania fastsatte Betingelse angaaende Fortrinsret for Sewells & Recks Fordring. Processens Omkostninger for Stiftsoverretten og Høiesteret ophæves.

Hvad der i Forhold til Trediemand, navnlig de Indstævnte, Brødrene M. og O. Røer, talte for dette Udfald, og blev paaberaabt, var den Omstændighed, at Skibet med alle Vedkommendes Samtykke blev solgt ved Auction, hvor-

saaledes, at han deri kunde liqvidere Kjøbesummen, mod at vedblive sin personlige Forpligtelse, som i Paategningen ogsaa blev forbeholdt. Men naar den saaledes baade i Kjøbesummen og i Skibet ophørte Panteret skulde atter kunne paahæftes Skibet, da kunde det i Forhold til Tredíemand ikke gyldigen skee ved et blot og bart Forbehold i Paategningen paa Skadesløsbrevet til dets Aflysning ved Drøbaks Thing, hvorunder hverken Skibet eller dets Eier henhørte. Naar de Indstævnte af Auctionsskjødet saae, at Skibet var blevet solgt for en mindre Sum, end hvad de ved Drøbaks Thing — hvorunder det og dets forrige Eier da henhørte — fandt hæftende derpaa til Student Røer selv med første Panteret, havde de ingen Grund til at lægge nogen Vegt paa det i Aflysningspaategningen paa Skadesløsbrevet med anden Panteret indflydte Forbehold af denne allerede ved Auctionen paa Skibet ophørte Hæftelse; og nogen betimelig Kundskab om Student Røers Samtykke til dette Forbehold blev dem ikke mod deres Benegtelse overført, ligesaa lidt som om andre Forhandlinger, der kunde afgive tilstrækkelig Grund for Appellantskabets Paastand mod dem. Paa de anførte, fra Overrettens noget afvigende, Præmisser maa uden Tvivl Høiesterets med Overrettens ordret stemmende nye Conclusion være bygget.

Den 24de October.

L.Nr. 153. Advocat Birch, Actor, mod Styrmand Søren Edvard Bang og 7 Matroser (oprindelig 10 i det Hele).

Dette Mandskab hørte til Ishavsfareren "Ranger", og tiltaltes for Negtelse af at udføre Skipperens Befalinger og følge med Skibet. Ved Søretten var samtlige Tiltalte fældte, Styrmanden til 6 Maaneders Strafarbeide, 8 Matroser til 15 Dages Fængsel paa Vand og Brød og 1 til 40 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangekost, hvorhos de var tilpligtede at tilbagebetale oppebaaren Hyre og udrede Sagsomkostningerne. Høiesteret stadfæstede Sørettens Dom, saa vidt paaanket var, med Forandring af Styrmandens Straf til 30 Dages Fængsel paa Vand og Brød. De var

alle fældte efter Søfartsl.s § 115, og Styrmanden tillige efter § 110. Den 26de Februar 1863 afseilede "Ranger" fra Brængen, for at gaae til Ishavet. Den 1ste Marts, Kl. 4 Eftermiddag, blev Fartøiet paaseilet af "Nordstjernen", der rammede "Ranger" midtskibs. Stødet var saa voldsomt, at Skipperen og hele Mandskabet sprang om Bord i Nordstjernen, af Frygt for at gaae til Grunde; men efter at Skibene var komne klare fra hinanden, opdagedes, at den Skade, "Ranger" havde lidt, ei var saa betydelig, som man havde troet, hvorfor Skipperen og hans fleste Folk gik tilbage paa "Ranger", med Undtagelse af Styrmanden og 4 af de tiltalte Matroser, der trods Skipperens Ordre til Styrmanden om at gaae med paa "Ranger" blev tilbage paa "Nordstjernen", hvorpaa begge Skibe gik til Gjersø Havn, hvor de ankom den 3die Marts, og hvor Styrmanden og de 4 Matroser atter gik om Bord i "Ranger", som den 7de Marts blev færdigt til atter at gaae til Søs, og fik Lots om Bord; men da Ankeret skulde lettes, negtede 19 af Mandskabet at udføre Skipperens Ordre, da de havde besluttet ikke længer at følge med Skibet; og denne Vegring vedblev de, uagtet ogsaa Indrulleringsbetjenten foreholdt dem Søfartsl.s § 115, med Betydning af det Ansvar, de udsatte sig for. Blandt disse 19 var de 10, der efter Skipperens Forlangende blev tiltalte, de øvrige 9 faldt til Føie under Forhøret, og fulgte ham, medens de tiltalte 10 ogsaa for Retten vedblev sin Vegring. Som Grund paaberaabte de sig, dels at Skibets Skade ikke var bleven saaledes udbedret, at det kunde siges at være i samme Stand, som da de forhyrede sig, dels at de havde opdaget, at Tømmeret i Skibet var raadent, o. s. v. Men Skibet var besigtiget af to Assuranceselskabers Agenter, og desuden gjentagne Gange af Søretten, og ved alle disse Undersøgelser befundet fuldkommen sødygtigt, samt lige saa godt som før

ger", havde Styrmanden svaret, at han ikke vilde vende tilbage i Kvel, men i Morgen, og angav som Grund hertil sin Frygt for Skibets Tilstand. Han var 22 Aar gammel, havde nylig giftet sig, og mistet sin Fader ved Forlis. Var Strafarbeide af Høiesteret blevet anvendt paa Styrmanden, vilde Straffetiden uden Tvivl ved Cumulation være bleven ansat til 7—8 Maaneder.

Den 21de November.

L.Nr. 202. Lots Peder Eliasſen mod Skipper J. Endresen.

Den 24de Juli 1860 var Indstævnte med Skibet Kronprindsesse Josephine paa Hjemreise fra Udlandet, altsaa lotspligtig, kommen ind for Røssesund med stiv Kuling af V. S.V., og opdagedes af Appellanten i omtrent 1 Mils Afstand fra Kysten. Appellanten, der førte Lotsflag, seilede da Indstævnte i Møde, men intet Tegn gjordes fra Skibet til at modtage ham (Lotsl. § 14), uagtet han havde Lotssignal paa Fortoppen. Da han naaede Skibet, var det indenfor det yderste Skjær, Kløvningsboen, ½ Mil fra Røssesund, og nu hilsede Appellanten Indstævnte velkommen, samt bad ham erindre, at han (Appellanten) var den Første, der havde praiet ham, hvortil Indstævnte svarede, at hvis han havde nogen Ret, skulde han faae den. Da Lotsoldermanden senere spurgte Indstævnte, hvorfor han ikke tog Lotsen om Bord, svarede han, at han selv var kjendt Mand i Farvandet. Da han vegrede sig ved at betale de affordrede Lotspenge, 3 Spdlr. 88 Skill., blev af Appellanten ved befalet Sagfører anlagt Søretssag mod ham for dette Beløb med Renter og Omkostninger, og ved Søretsdom af 30te Marts 1863 blev, efter forgjæves Forligsprøve, Indstævnte tilpligtet at betale til Lotsunderstøttelseskassen (efter Lotsl. § 27) det paastævnte Beløb med Renter fra 17de September 1862, men med Ophævelse af Sagsomkostningerne og Salarsets Tilkjendelse af det Offentlige. Sorenskriveren dissenterede ved at tilkjende Lotsen Beløbet med Renter. Med nyt Beneficium og Bevilling til Sagens Paakjendelse i Realiteten indankede Appellanten Søretsdommen

til Høiesteret, hvor Sagen formedelst Indstævntes Udeblivelse udgik til skriftlig Behandling med Paastand som før. Ved Høiesterets Dom, afsagt 21de November 1863, blev Indstævnte tilpligtet til Appellanten at betale det paastævnte Beløb med 5 pCt. aarlig Rente deraf fra 18de September 1862, hvorimod Sagsomkostningerne for begge Retter ophævedes, og de befalede Sagførere tilkjendtes Salarier af Statskassen.

I Høiesteret var det formelle Spørgsmaal at afgjøre, om den udeblivende Indstævnte havde faaet lovligt Varsel, da det i Forkyndelsespaategningen hed: "for Hovedmodparten, Skibsfører Endresen, i hans Vopæl paa Gaarden Eidem, i hans Fraværelse paa Søreise, i hans Kones Paahør"; Forkyndelsen skeede 31te Juli, og Sagen faldt i Rette 8de October næstefter. Tilfældet var altsaa her som i den Sag, der findes meddelt i Retst. for d. A., S. 141—142, og det sees at være bedømt paa samme Maade. (Jfr. L. 1—4—17).

L.Nr. 231. } E. Sønderbye og Chr. Furuholmen mod C.
O.Nr. 32. } Hauer og Th. Torp.

I denne Sag var den 8de September 1862 afsagt følgende Overretsdom:

"Ved Skjøde af 27de, thinglæst 31te Octbr. 1857 overdrog Brændevinshandler Carl Hauer til Handelsborger Jens Nielsen og Skipper Thore Torp Gaarden Br.-Nr. 172 paa og med Tomt Matr.-Nr. 72 Litr. B i Sarpsborg. Under 28de Februar 1859 udstedte derefter Nielsen et den 2den Marts næstefter thinglæst Document til Fløtningsinspectør E. Sønderbye og Gaardbruger Chr. Rasmussen Fu-

telser".... Misligholdes Indfrielsen, er Creditor efter denne Obligation berettiget til uden foregaaende Lovmaal og Dom at sælge Pantet til skadesløs Betaling, og for det muligens Manglende er jeg undergiven sædvanligt Søgsmaal." Den 10de August 1861 udstedte Jens Nielsen og T. Torp til Christian Hansen Alvim og Brændevinshandler Carl Hauer et Skadesløsbrev, thinglæst 14de s. M., for 400 Spdlr., med Pant i Gaarden og Tomt, "Alt", hedder det, "med Prioritet næstefter vor Obligation for Umyndiges Midler af 27de Octbr. 1857 og vor Skadesløsforpligtelse til DHrr. Sønderbye og Furuholmen af 28de Febr. 1859 for oprindelig 500 Spdlr., men hvorpaa nu rester 300 Spdlr". Dette Skadesløsbrev sees at være forfattet af Byskriveren i Sarpsborg. I Anledning af Pantedocumentet af 28de Febr. 1859 og en Vexelobligation til Akers Sparebank, stor 350 Spdlr., lod E. Sønderbye under 18de Januar d. A. Skifteforvalteren i J. Nielsens Opbudsbo indkalde til Sarpsborgs Forligelsescommission, hvor Sagen behandledes og henvistes til Rettergang. Derefter blev der "paa Vedkommendes Vegne" over Gaarden tillyst Auction til 5te Marts d. A. og i Plakaterne indførtes, at Auctionen vilde blive afholdt "over J. Nielsens Boes Gaard Br.-Nr. 172 paa Tomt Matr.-Nr. 72 i Sannesund". Ved Auctionen lod T. Torp og Carl Hauer møde og fremvise Skjødet af 27de Octbr. 1857 og Skadesløsbrevet af 10de August 1861, samt — idet de bemærkede, at J. Nielsen uden Hjemmel havde pantsat den Del af Huset, der tilhører Torp, og at Carl Hauer i Skadesløsbrevet af 1861 ikke havde vedtaget at nyde Panteret efter Obligationen af 28de Febr. 1859, uden for saa vidt angaaer den Del af Gaarden, der tilhører Nielsen — protesterede de mod, at Auction fremmedes over Mere end Nielsens Anpart i Gaarden, hvorhos de anførte, at Gaardens Localiteter ere saadanne, at Nielsen og Torp hver have sin særskilte og adskilte Del deraf. Reqvirenten paastod derimod Auctionen fremmet over hele Gaarden, og paaberaabte sig Torps Erkjendelse i Skadesløsbrevet af 10de August 1861 og dettes Indhold i det Hele, samt benegtede,

at Gaardens Localiteter vare saadanne, som af Modparten anført. Ved den af Auctionsforvalteren i Sarpsborg den 4de April d. A. afsagte Kjendelse blev eragtet, at Auctionen tillægges Fremme efter Reqvisitionen, og efter ny Tillysning blev Gaarden solgt, og sees at være senere tilskjødet Næstbydende, Lotsoldermand Gundersen. Carl Hauer og Thore Torp have ved Stævning af 9de Octbr. sidstl. paaanket nævnte Eragtning og Auction her til Retten, hvor de have nedlagt saadan Paastand: "At den paaankede Auction med Eragtningen kjendes at være uefterrettelige, og at Appellanten hos Indstævnte tillægges Sagsomkostninger". De Indstævnte E. Sønderbye og C. Foruholmen have ei ladet møde ved Overretten. Foreløbigen skal Retten bemærke, at Kjøberen af Gaarden, fornævnte Lotsoldermand Gundersen, vel ikke er stævnt som Part i nærværende Sag, lige saa lidt som han har ladet møde; men da Stævningen er ham forkyndt og han derved varslet til at varetage sit Tarv, formenes Stevningens Afvisning at kunne undgaaes. (Retst. 1852, S. 149, og Retst. 1836, S. 116—117). Appellanterne have, næst at gjentage deres ved Auctionen fremsatte Indsigelser og paastaae, at Udtrykket "vor Skadesløsforpligtelse af 28de Febr. 1859" i Documentet af 10de August 1861, er egenmægtig uden Torps Samtykke, indflettet af Byskriveren, der forfattede Documentet, endvidere gjort opmærksom paa, at Torps Andel i den omhandlede Gaard er bortsolgt, uden at han i Forveien var indklaget til Forligelsescommissionen. Da Retten anseer dette ulovligt, formenes det overflødigt paa Sagens nuværende Standpunkt at omhandle Appellanternes øvrige Grunde, hvorpaa de støtte deres Paastand. Den paaankede Eragtning og Auction ville saaledes blive at kjende uefterrettelige, dog alene i den Udstrækning, som ved Auctionsretten paastaaet, da Appellanterne derved maae ansees bundne. De Indstævnte ville derhos have at betale Appellanterne Sagens Omkostninger for Overretten med 15 Spdlr. Sarpsborgs Byes Stævnevidner, L. Hansen og Godager, som have undladt den i Lov af 13de Septbr. 1830, § 225, befalede Paategning ved sin

Bevidnelse paa Overretsstævningen af, at Overretsſagfører Grimsgaard har vedtaget Varsel for Christen Furuholmen, ville efter samme Lovs §§ 226 og 230 have at bøde 5 Spdlr. til Statskassen. Thi kjendes for Ret: Den paaankede Eragtning og Auctionsforretning, for saa vidt Salg derved er fremmet over Skipper Thore Torps Andel i Gaarden Br.-Nr. 172 med Tomt Matr.-Nr. 72 i Sarpsborg, bør uefterrettelige at være. Sagens Omkostninger for Stiftsoverretten betale de Indstævnte Flødningsinspectør E. Sønderbye og Gaardbruger Chr. Rasmussen Furuholmen in solidum til Appellanterne Carl Hauer og Skipper Thore Torp med 15 - femten - Speciedaler, der udredes inden 8 - otte - Uger efter samme Doms Forkyndelse, under Adfærd efter Loven. For ved den ene Varselsbevidnelse paa Overretsstævningen at have undladt den i Lov af 13de Sepbr. 1830 § 225 befalede Paategning bøde Sarpsborgs Stævnevidner, L. Hansen og Godager, 5 - fem - Speciedaler til Statskassen".

Ved Dom af 8de December 1863 stadfæstede Høiesteret denne Overretsdom, saa vidt paaanket var, og ilagde Appellanterne Sagsomkostninger til de Indstævnte for Høiesteret med 50 Spdlr.

Den 19de December.

L.Nr. 243. Advocat Homann, Actor, mod Rangdi Pedersdatter Nordsleeie.

Angjældende, en 44 Aar gammel Kone, siden 1855 gift med 1ste Dpt., der er 68 Aar gammel, og med hvem hun førte et kort Samliv, var i 1846, 1850 og 1852, altsaa tre Gange forhen, dømt for qvalificeret Leiermaal, samt i 1847 for Concubinat, og tiltaltes nu atter for sidstnævnte Forbrydelse og ny Overtrædelse af Crll.s 18—25. Ved de foregaaende Retters Domme var hun for disse Forbrydelser ilagt 1½ Aars Strafarbeide med sædvanligt Omkostningsansvar. Med Hensyn til Strafudmaalingen bemærkes, at begge Forbrydelser vel var begaaede under Et, altsaa ikke Gjenstand for Cumulation, og at hun for det Meste havde

levet adskilt fra sin Mand, men at det var 4de Gangs qvalificeret Leiermaal og 2den Gangs Concubinat, henhørende under Crll.s 18—23, uden at det var oplyst, at Manden var Skyld i Separationen, hvortil Angjældendes Opførsel afgav en meget rimeligere Forklaringsgrund. Skjønt Forbrydelsen ligefrem var tilstaaet under Forhøret, blev Angjældende dog beordret tiltalt ved Referent. Høiesteret stadfæstede Overrettens Dom, dog saaledes, at de ved Sagens Udførelse ved Referent i første Instants forvoldte Omkostninger erklæredes Angjældende uvedkommende.

☞ Subskription paa denne Tidende kan tegnes fra 1ste Januar, og gjælder for een Halvaargang eller 26 Nr., som forskudsvis betales med 1 Spd. 60 Skill.; for Udenbyes kommer 30 Skill. til i Postporto. De, som ei skriftlig opsige ved det 20de Nr.s Modtagelse, forpligtes til at vedblive som Abonnenter det følgende Halvaar. Subskriptionen kan tegnes paa alle Rigets Postcontorer og her i Byen hos

J. Chr. Abelsted.

Niogtyvende Aargang 20de Januar
№ 3. 1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 2den Session 1863.

Den 24de October.

L.Nr. 156 Advocat Dunker, Actor, mod 1) Hans Odlaugshagen, 2) Hans Elstadkleven, og 3) Peder Trøstagerløkken.

Disse Angjældende havde forklaret: 1) at de en Fredag før Jul 1862, antagelig 12te December, gik op paa Høifjældet i Ringebo for at see til sine Rypesnarer, og om Aftenen kom til 8de Vidnes Sæter paa "Skotten", hvor de blev enige om at bryde ind for at tilbringe Natten, ikke for at stjæle, da de endnu var forsynede med Niste, skjønt de erkjendte at være blevne enige om at bruge af Veden til at varme sig med. Til den Ende aabnede Nr. 1 Vinduet med sin Tollekniv, hvorefter de krøb ind igjennem Aabningen, og forblev i Sæteren om Natten, under Forbrug af nogen Ved, som Eieren værdsatte til 2 Skill. Han savnede tillige 2—3 Potter Mælk, som han værdsatte til 6 Skill., men denne negtede de bestemt at have taget, og det var heller ikke usandsynligt, at de havde foretrukket medbragt Brændevin for kold Mælk til sin Niste. Om Morgenen krøb de ud af Vinduet, og forlod Sæteren, for at røgte sine Snarer. 2) at de, efter at dette var skeet, Løverdag Aften atter kom til "Skotten", hvor de nu blev enige om at bryde ind i 1ste Vidnes Sæter, og forsyne sig med Madvarer, som de væntede at finde der, hvorfor Nr. 1 og 2 udtog de Spiger, hvormed Vinduet udvendig var fæstet, og alle Tre steg ind igjennem Aabningen efter det

udtagne Vindue, og tog Mel, Brød, Mælk, Poteter og et Stykke Kjød, kogte Aftensmad og Kaffe (hvilken sidste de selv medbragte) med 1ste Vidnes Ved, og tilbragte derpaa Natten i Sæteren. Værdien af det Tagne blev af 1ste Vidne ansat til 2 Ort, idet han tillige savnede en Pølse, som de Angjældende dog benegtede at have taget. Nr. 3, der var syg, var efter de Angjældendes Forklaring mindst virksom, og vilde blot have smagt paa Mælken og Suppen. Som Grund for denne Gjerning paaberaabte de sig Forsinkelse (ved indtruffet Uveir og Nr. 3s Sygdom), hvorunder Nr. 1s Niste var medgaaet i det Hele, Nr. 2s og 3s for Størstedelen, skjønt Nr. 3 erkjendte, at han, som sagt, kun smagte paa den tagne Anretning, da han selv havde Mad. Paa Hjemveien ¾ Mil fra Sæteren kom de ind til 4de Vidne, hvor Nr. 2 efterlod en Læsse og et Stykke Flæsk; og Vidnet hverken hørte eller saae da, at Nr. 3 var eller havde været syg, hvorimod han med en Ed forsikrede, at de havde været paa et helt andet Sted end "Skotten", meget længere inde paa Fjældet, medens deres Rypefangst dog kun dreves ¼ Mil fra Skotten. For Øvrigt forklarede ogsaa 4de Vidne, at der havde været Uveir og Snedrev den Nat paa Fjældet. Om Nødstilfælde kunde der imidlertid ikke være Tale. De Angjældende maatte efter Omstændighederne antages meget vel i Stand til at forudsee, hvad der vilde eller kunde møde, og til den Ende skaffe sig lovlig Adgang til at overnatte i en af Sætrene paa "Skotten", hvor de den anden Nat ogsaa kunde have valgt 8de Vidnes Sæter til Herberge, men valgte 1ste Vidnes, for at komme til Madvarer, som de endog efter deres egen Forklaring, sammenholdt med 4de Vidnes, ikke kunde sees at have været i Nød for. Nr. 1, over 40 Aar, og Nr. 3, omtrent 32 Aar gammel, havde heller intet godt Rygte, hvorimod Nr. 2, 26 Aar gammel, Nr. 3s Broder, havde godt Rygte, blandt Andet for Hjælpsomhed mod sine Forældre. Tiltalte, Nr. 1 og 2 for Tyveri, Nr. 3 for Tyveri eller Delagtighed deri, var ved Underretten Nr. 1 og 2 "for Forbrydelse mod Crll.s 19—3 a, jfrt. 2, og mod 5—

6, jfrt. 19—3 a og 2", samt Nr. 3 "for Forbrydelse mod 5—6, jfrt. 19—3 a og 2", tilfundne Strafarbeide, Nr. 1 og 2 i 8, Nr. 3 i 6 Maaneder, med sædvanligt Omkostnings-ansvar, hvorimod alle Tre ved Overretten fældtes efter Crll.s 19—3 a, jfrt. 5—6, hver til 7 Maaneders Strafarbeide; og samme Udfald fik Sagen ved Høiesteret. Alle Domme gjaldt begge Poster, skjønt de Angjældende ikke blev fældte for Mælken under 1ste Post, men kun for Veden efter Crll.s 19—3 a (jfrt. 22—14), og denne Post, der først oplystes under Sagen, ikke var indbefattet under Actionsordren. (Gammel Praxis i Tyvssager).

Den 24de October.

L.Nr. 157. Advocat Kraft, Actor, mod Madame Anna Maria Tegnér.

Angjældende, nu omtrent 47—48 Aar gammel, blev for omtrent 20 Aar siden som Enke gift med Lithograph Tegnér, med hvem hun avlede et Barn, men i Øvrigt levede uforligelig. I 1846 blev de ved Bevilling adskilte fra Bord og Seng; dog flyttede efter et Par Maaneders Tid atter sammen, men blev igjen paa samme Maade i 1850 adskilte, hvorhos Angjældendes Andel i Fællesboet da ansattes til 6000 Spdlr. Efter 4—5 Maaneders Adskillelse flyttede de paa Nyt sammen, og fortsatte Samlivet til Slutningen af 1854, da de blev enige om igjen at adskilles paa bestemte Vilkaar, og flyttede derpaa i 1855 atter fra hinanden, hvorefter de uden Bevilling have levet adskilte. I 1856 blev de sätte under Tiltale for uforligeligt, forargeligt og uchristeligt Levnet, og ved Underretten fældte efter Anordningen af 2den December 1741, 3, 5, til Tugthus-

ponent og Vidne), og var ved de foregaaende Retter for "Forbrydelse mod Crll.s 19—1" tilfunden 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød, med sædvanligt Omkostningsansvar. Da Angjældende ved den alene efter hendes Begjær paaankede Underretsdom ikke blev fældt for Karret, var der ved Overretten og Høiesteret kun Spørgsmaal om Høfrøet. Dermed forholdt det sig saaledes: Efter at Angjældende Vaaren 1862 ved Tvangsauction for Gjæld var bleven Eier af 1ste Vidnes Gaard Jellum i store Næs, lod hun sine Folk den 16de April s. A. tilflytte Gaarden, uden at hun endnu selv tog Bopæl paa den, og 1ste Vidne flyttede først i Slutningen af Mai eller Begyndelsen af Juni. Den 21de eller 22de April indfandt hun sig imidlertid paa Gaarden, og forblev der i nogle Dage. Under dette Ophold forlangte hun at 1ste Vidne skulde forlade Gaarden, og talte derom til hans Kone, samt til sin Brugsfuldmægtig om at tage Vinduerne ud; men da han foreholdt hende, at dette dog burde opsættes til 4de Mai, skeede det ikke. Under samme Ophold kom Angjældende en Dag ud i Stalden, som Brugsfuldmægtigen og Husmanden, 2det Vidne, efter hendes Befaling rengjorde, og her henlaa i et Spiltoug noget Kløver- og Thimotheifrø, værd 1 Spdlr., som 1ste Vidne før Flyttedag havde aftærsket og henlagt der, for siden at sælge det. Da 1ste Vidnes Datter, 3die Vidne, under Rengjøringen kom til, og efter hendes og Brugsfuldmægtigens enstemmige Prov advarede mod at udkaste Høfrøet, idet 3die Vidne, efter hendes Forklaring, paa Angjældendes Spørgsmaal, om det var hendes Faders, svarede: "Ja, det er Faders Høfrø". Ikke desto mindre be-

blandt Andet de "Frøkorn", der maatte findes, idet hun da ikke vilde være i Stand til at erindre, at noget Høfrø blev puttet i Sæk, og baaret ind i Storstuen. Dernæst sagde hun, at hun ikke tvivlede om, at hun muligens havde sagt, at noget Høfrø skulde bringes bort, men negtede at have villet gjøre sig Nytte deraf, eller at have vidst, at det blev udsaaet, eller at have givet Brugsfuldmægtigen Ordre dertil. Derefter vilde hun ikke kunne give nogen Besked om, naar hendes "angivelige" Befatning med Høfrøet forefaldt, da hun ikke vilde erindre "noget Bestemt om disse Dele". I hendes sidste Forsvar for Underretten hed det, at hun benegtede som ubevist og ubevisligt, at hun nogensinde havde befalet Brugsfuldmægtigen at saae nogetsomhelst Høfrø, som skulde være 1ste Vidne tilhørende. Men 1ste Vidne benegtede at have givet hende nogen Tilladelse til at behandle Høfrøet som af hende opgivet, og Vidnets Søn, 5te Vidne, som efter Angjældendes Opgivende skulde have sagt hende, at hans Fader havde givet Brugsfuldmægtigen det Frø eller den Draase, som laa i Stalden, benegtede paa nogen Maade at kunne erindre at have ytret sig saaledes, og tilføiede, at han ikke en Gang kunde have gjort det, da han tvertimod af sin Fader og Søster havde hørt, at Frøet var taget mod Faderens Villje og Vidende. Brugsfuldmægtigen vedblev sin Forklaring. Angjældende søgte endelig forgjæves at bevise, at hun havde faaet Eierens Tilladelse til at tage Frøet. Til hendes Forsvar paaberaabtes ikke og kunde heller ikke paaberaabes L. 3—14—41, der forudsætter andre Omstændigheder, end her var for Haanden. Høiesteret stadfæstede Overrettens Dom.

Den 28de October.

L.Nr. 163. Overretssagfører Ihlen, Actor, mod Carl Christian Christophersen, Andreas Engelsen, Jørgen Paoli Olsen og Carl Christian Christiansen.

Disse 4 Angjældende, tilligemed to Andre, var tiltalte for Overfald paa sagesløs Mand, forbundet med Røveri. Ved Underretten var de Angjældende frifundne for videre

Tiltale, hvorimod en af de Medtiltalte var fældt for Tyveri. Sagen blev derpaa fra det Offentliges Side for de 4 Angjældendes Vedkommende indanket til Overretten, men alene for saa vidt de tiltaltes for Overfald, og ved Overretten blev de fældte efter Chr.5 15—11, jfrt. 10, de to Førstnævnte til 12, de to Sidstnævnte til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød, med sædvanligt Omkostningsansvar, som ved Underretten bestemt. Overretsdommen var paaanket efter de Angjældendes Forlangende. Den 17de Februar, omtrent Kl. 12 om Natten, var en Bonde fra Valders, 1ste Dept., inde i et Horehus, og fjasede med en Pige, 3die Dept., da i det Samme de 6 Tiltalte kom ind; og da 3die Dept. nu sagde: "Tag ham fra mig", blev 1ste Dept., efter hvad han edelig har forklaret, bagfra slaaet i Hovedet, hvorpaa han fik Slag i Slag, indtil han blodig i Ansigtet faldt om, hvorhos han et Par Dage fandt sig ilde af Slagene. Han værgede sig ikke, og at han var sagesløs, fremgik saa vel af de Angjældendes som af 3die og 4de Deptr.s Forklaring. Da Constablen kom til, stod han og blødede. De Tiltalte erkjendte at være komne og gaaede i Følge, og af deres saa vel som 3die og 4de Deptr.s Forklaring fremgik, at foruden dem og 1ste Dept. ingen Anden da havde været tilstede. Under Forhøret sagde 3die Dept. at de Angjældende kom stormende ind, og at først Nr. 1 slog til 1ste Deponent i Hovedet, at derpaa en Anden slog ham, og endelig at alle 6 gav sig til at slaae; og 4de Dept. sagde, at Følget gik løs paa 1ste Dept., samt at Alle slog ham, men efter at han var falden, og hun begyndte at tale om, at der skulde hentes Politi, løb de alle igjen i Følge. Under Sagen forandrede 3die og 4de Dept.r væsentlig sine Forklaringer, idet 3die Dept. som 2det Vidne sagde, at efter at hun var kommen ind igjen fra sit Værelse, hvor hun havde været en Stund, kunde hun ikke sige, hvem der slog 1ste

under Ed bestemt, at alle Tiltalte overfaldt og slog ham, og 3die og 4de Deptr.s forandrede Forklaring havde liden Sandsynlighed for sig, idet 4de Dept. dog maatte have lagt saa meget Mærke til et Slagsmaal, der forefaldt for hendes Øine, at hun havde seet, hvem der deltog, ligesom heller ikke 3die Dept. der kom igjen under Slagsmaalet, altsaa ikke kan have været længe i Kammeret, ogsaa maatte have seet Mere, end hun under Sagen vilde vedgaae. Nr. 1 negtede for Constablen, der kaldte ham til Forhør, at have været med, og sagde under Forhøret, at han havde siddet rolig, hvilket 3die og 4de Dept.r modsagde. Nr. 2 vilde ikke have seet 1ste Dept. falde, eller hvem der slog, men have opfattet det Hele blot som Klammeri mellem 1ste Dept. og Pigen. Nr. 3 vilde alene have "visket" Bonden fra Pigen, men ikke slaaet eller seet nogen Anden slaae ham, eller at han faldt. Nr. 4 vilde kun have seet Nr. 1 skille Pigen fra Bonden, men ikke seet Nogen slaae. En af de Medtiltalte sagde dog, at der opstod Slagsmaal mellem Bonden og nogle af Kammeraterne. Nr. 1 var forhen dømt for Bedrageri, Nr. 2 forhen to Gange fældt for Tyveri, Nr. 3 og 4 var omtrent 20 Aar gamle. Høiesteret stadfæstede Overrettens Dom, saa vidt paaanket var.

Den 27de November.

L.Nr 211. Advocat Birch, Actor, mod Jacob Brun.

Tiltalt for Forbrydelse mod Crll.s 21—31 var denne 51 Aar gamle Mand ved de foregaaende Retter fældt baade efter 19—1 og 21—31 (af Underretten cumulative, af Overretten ikke) til 20 Dages Fængsel paa Vand og Brød, med sædvanligt Omkostningsansvar. Høiesteret stadfæstede Overrettens Dom. Sagens Gjenstand var et Brev fra 1ste Vidne med indlagte 1½ Spdlr., som Angjældende havde modtaget til Befordring, men beholdt i længere Tid, og paa

finde Nøglen til den Kiste, hvori det var nedlagt; som Aarsag til dets sønderrevne Tilstand angav han at have gaaet saa længe med det i Lommen, at det var slidt itu, og Smaapengene, den halve Daler, rendte ud i Lommen. Han tilstod imidlertid at have brugt disse Penge, som han dog paastod at have villet erstatte, og 3die Vidne forklarede, at Angjældnnde selv havde sagt — hvad og fremgik af 5te Vidnes Forklaring om dets Tilstand, da Vidnet hjalp ham med Omslaget — at Brevet var brudt, skjønt han for Retten ikke vilde vedgaae dette. For 5te Vidne havde han foregivet, at han først havde bragt Brevet i urette Hænder, hvorved Skaden skulde være skeet; men dette, saa vel som det Foregivende, at han negtede Modtagelsen, fordi han ikke kunde finde Nøglen til Kisten, frafaldt han med flere Foregivender endelig for Retten. Hvad Actionsordren angaaer, vil man af flere Præjudicater have seet, at naar en sammenhængende Forbrydelse, som her, er paatalt, kommer det ikke an paa, om den i Ordren er fuldstændig eller rigtig subsumeret; og at saa vel Crll.s 19—1 som dens 21—31 er funden anvendelig paa et Tilfælde som dette, vil sees af Retst. for 1851, S. 41— 45, m. fl. St.

Den 28de November.

L.Nr. 216. Advocat Kildal, Actor, mod Ole Randby.

Angjældende, en 74 Aar gammel Gaardbruger, der tidligere har været straffet for Hor og to Gange for Bedrageri, tiltaltes nu for Tyvsforbrydelse, og var ved de foregaaende Retter fældt for første Gang begaaet simpelt Tyveri til 12 Dages Fængsel paa Vand og Brød, med sædvanligt Omkostningsansvar; men Høiesteret frifandt ham for videre Tiltale, saa vidt paaanket var. Spørgsmaalet

fældt i denne Post. Men under Sagen opgav Angjældende selv Mærkesteder paa den sydlige Grændse, som han ogsaa havde udviist, idet han ved en Landmaaler, 9de Vidne, i Henhold dertil og til en utydelig Delingscontract lod optage et under Sagen fremlagt Kart over Aastedet, og da det ved Befaring viste sig, at han havde hugget et Træ ½ Alen og et andet 5 Alen indenfor Sydgrændsen paa 1ste Vidnes Teig, blev han af de foregaaende Retter, under Forudsætning af **mala fides** ved denne Hugst. fældt som skeet.

Den 8de December.

L.Nr. 221. Advocat Grønn, Actor, mod Lars Fisterholmen.

Angjældende, nu 31 Aar gammel, havde lige fra sin Opvæxt viist en slet Opførsel, og var forhen to Gange (i 1861 og 1862) fældt for Tyvsforbrydelser, som satte ham paa stigende Straf. Løsladt af Strafanstalten den 12te August sidstl., blev han allerede den 29de s. M. anklaget for grovt Tyveri. Samme Dags Aften havde han med 1ste Vidne og Flere været i en Ølkippe, og ved Udgangen derfra gav han sig i Følge med det ham ubekjendte 1ste Vidne, der bar sit Ur i en Messingkjæde om Halsen. Efter Vidnets Forklaring rev Angjældende, da de var komne alene paa Veien, Uret fra ham, saa at Kjæden brast, og Vidnet følte et Ryk i Nakken; men de vedblev at følges ad, idet Vidnet søgte ved Forestillinger at faae Uret og Kjæden tilbage, indtil de kom til Vidnets Hjem, da Angjældende paa bestemt Opfordring til Udleverelse af Uret optog sin Kniv, og truede med at bruge den, hvis Vidnet ikke ophørte med at kræve Uret tilbage, hvilket Vidnet tilsidst ogsaa maatte love. De fulgtes derpaa endnu et Stykke, idet Vidnet forgjæves søgte Hjælp, og Angjældende forsvandt derpaa, men blev kort efter greben i Besiddelse af Uret og Kjæden i sønderreven Tilstand. For Retten paastod Angjældende, at Vidnet havde leveret ham Uret til Opbevaring under et Slagsmaal, hvori Vidnet var kommet med 6te Vidne, og hvorunder Kjæden maatte være itureven; men 1ste Vidne, der beedigede sin Forklaring, benegtede dette, og de øvrige Vidner, der havde været tilstede under det saakaldte Slagsmaal, hvori kun et

af Vidnerne fandt noget Alvor, havde heller ikke mærket Noget af, hvad Angjældende foregav om Sønderrivelse og Overleverelse til hans Opbevaring. Tiltalt for Tyveri blev han af Underretten fældt efter Crll.s 19—6 og 7 til 4, af Overretten efter 19—3 i og 7 til 7 Aars Strafarbeide, med sædvanligt Omkostningsansvar. Høiesteret stadfæstede Overrettens Dom.

Den 8de December.

L.Nr. 227. Advocat Rolfsen, Actor, mod Olea Hakebru.

Angjældende, 47 Aar gammel, er nu gift og bosat, men har været straffet for Løsgængeri, pasløs Omstreifen, Betleri, fredsforstyrrende Forhold, Overfald paa sagesløs Person, og qvalificeret Leiermaal, samt for Forbrydelse mod Crll.s 19—6, og er Politiet bekjendt som et af de frækkeste og mest forslagne Kvindfolk. Hun tiltaltes nu for Tyveri, og var af de foregaaende Retter derfor ilagt 1 Aars Strafarbeide med sædvanligt Omkostningsansvar, samt Erstatning, hvorom Mere nedenfor. Hun var fældt for et Pengetyveri, hvorom Følgende var oplyst: Den 24de Juli sidstl. om Eftermiddagen var 5te Vidne inde i en Krambod, hvor hun optog sin Portemonnaie for at betale, hvad hun havde kjøbt, hvilket 3die Vidne saae. Angjældende nærmede sig imidlertid til hende med Spørgsmaal om, hvad det Kjøbte kostede, og medens 5te Vidne ikke tog vare paa sin Portemonnaie, forsvandt Angjældende hastig af Kramboden (3die og 4de Vidner). Da 5te Vidne strax savnede Portemonnaien, faldt Mistanken paa Angjældende, da ellers Ingen havde været 5te Vidne nær nok til at kunne stjæle den. Det tilstedeværende 7de Vidne lovede derfor at anholde Angjældende, hvilket skeede efter ½ Times Forløb, og da havde hun efter hans Prov, som hun benegtede, fragaaet at have været inde i Kramboden og der at have kjøbt Noget; men Vidnet fandt

lidt over 4 Spdlr. hvoriblandt en Halvspecies og en Halvskilling, som 1ste Vidne troede med Bestemthed at gjenkjende som Penge, han s. D. havde givet 5te Vidne for kjøbt Mælk, samt en Halvskilling, der var næsten ny og blank, hvilken 1ste og 2det Vidner med Bestemthed troede at gjenkjende som 5te Vidne ligeledes given for Mælken. Et krummet Skillingsstykke af Kobber, som ligeledes fandtes i Angjældendes Pung, paastod 6te Vidne temmelig bestemt at gjenkjende som s. D. leveret 5te Vidne, der edelig opgav Portemonnaiens Indhold til omtrent 5 Spdlr. Underdommeren havde kun kjendt Bestjaalne eiendomsberettiget til de i Pungen fundne Penge — med Undtagelse af en Sølvspecies, som ikke havde været i Portemonnaien — men ikke tilkjendt hende yderligere Erstatning. Overretten havde derimod endvidere tilkjendt hende Erstatning for det Manglende. (Der var fundet 4 Spdlr. 12 Skill. hvoraf 3 Spdlr. 12 Skill. tilkjendte, og af Overretten endvidere 1 Spdlr. 108 Skill.). Høiesteret stadfæstede Overrettens Dom. (Jfrt. Retst. for 1856, S. 350—352, m. fl., L. 5—2—88, o. s. v.).

Den 8de December.

L.Nr. 228. Advocat Homann, Actor, mod Hans Tonning.

Angjældende, en 48 Aar gammel Matros, indgik den 11te Februar f. A. Hyrecontract med Skipper Rauso, Fører af Aagaard & Søns da i Hammerfest liggende Slup Nordcap, der "til Foraaret" skulde gaae til Spidsbergen og Ishavsøerne paa Fangst, og hvormed Angjældende havde forhyret sig som Fangstmand og Matros, mod at faae Mandslod af en Trediedel i Fangsten, hvorhos han betingede sig et Forskud af 15 Spdlr. til Udstyr, og paa Aagaard & Søns Kontor paa dette Forskud oppebar 10 Spdlr. 114 Skill. For ikke at ligge ledig indtil Afreisen fik han Skipper Rausos (3die Vidnes) Tilladelse til at tage Hyre med Skipper Berg (4de Vidne) paa en Fisketour til Vardø, dog med det udtrykkelige Forbehold, at han skulde indfinde sig til Skibstjeneste, naar Nordcap var færdig til at afgaae til Spidsbergen. Efter 4de Vidnes Forklaring, som Angjældende,

i Strid med sin tidligere Forklaring, ved Confrontation vedtog, gjorde han ikke 4de Vidne bekjendt med sin Hyrecontract af 11te Februar, men indgik med 4de Vidne den 3die Marts en ny Hyrecontract, hvorved han mod en maanedlig Hyre af 12 Spdlr. forbandt sig som Mand og Fiskeslækker med Vidnets Jagt Industri "for det Første for det nu forestaaende Fiskeri og, hvis jeg Skipper Berg er fornøiet med ham, saa for længere Tid"; hvorefter han 3die Paaskedag (ɔ: 7de April) afseilede til Vardø, hvor Fartøiet skal have ligget over en Maaned paa Fiskeindkjøb. Paa samme Tid havde Aagaard & Søn en Handelsbetjendt, 1ste Vidne, liggende der, og da Rauso imidlertid var bleven færdig, anmodede han 1ste Vidne om at formaae Angjældende til at reise til Hammerfest for at tiltræde Reisen med ham. Til den Ende gik 1ste Vidne i Slutningen af April om Bord i Industri og forlangte, at Angjældende skulde reise, men saa vel han som Skipper Berg erklærede, at det ikke kunde gaae an, fordi Angjældende havde hyret sig for hele Touren, indtil Industri kom tilbage til Hammerfest. Vidnet foreholdt da Angjældende, at han maatte skaffe en Mand i sit Sted, da Rauso laa færdig, og kun biede paa 2 Mand, som var borte; men Angjældende svarede, at han umulig kunde skaffe nogen Anden i sit Sted, og at Industri laa færdig til at gaae vestover, saa at det nok kunde hænde, at han kom til Hammerfest, før Rauso var afseilet. Herom underrettede Vidnet i Brev af 27de April til Aagaard & Søn Rauso, der i Midten af Mai afgik til Spidsbergen, efter at have maattet hyre en Anden i Angjældendes Sted. Efter Klage fra Aagaard & Søn og Rauso blev Forhør optaget, og Angjældende sat under Tiltale for Overtrædelse af Søfartsl. § 111, f. samt efter Rausos Regler under

særskilt. Han vedgik, ikke at have truffet nogen Foranstaltning til enten at skaffe en Anden i sit Sted, eller at tilbagebetale det oppebaarne Forskud, men negtede dog at have havt til Hensigt at unddrage sig Opfyldelsen af Hyrecontracten af 11te Februar, hvormed hans sidste Hyrecontract stod i Strid, eller at have villet paaføre Rederiet af Nordcap eller Skipperen noget Tab, idet han til sin Undskyldning paaberaabte sig, at 4de Vidnes Jagt paa Tilbagereisen til Hammerfest led Havari, saa at han blev forhindret fra at komme tilbage inden Rausos Afreise. Om det paaskudte Havari savnedes imidlertid enhver nærmere Omlysning, ligesom det heller ikke var oplyst, naar Skipper Berg afgik fra Vardø eller ankom til Hammerfest. Kun saae man af Klagen, at Bergs Jagt den 3die Juni laa i Hammerfest. Men paa 1ste Vidnes Opfordring til strax at begive sig paa Veien til Hammerfest havde Angjældende svaret, at han ikke kunde eller vilde dette, fordi han havde hyret sig med Bergs Jagt for hele Touren, indtil den kom tilbage til Hammerfest. Rauso forklarede, at han ved den givne Tilladelse til at tage midlertidig Hyre udtrykkelig havde forbeholdt sig, at Angjældende skulde indfinde sig til Tjeneste paa Nordcap, naar samme var færdig til Afreise, og Angjældende maatte ansees at have erkjendt dette ved at paastaae, at han hos Berg havde betinget sig at forlade hans Fartøi "paa den Tid, han skulde afgaae til Spitsbergen med Rauso"; men Bergs Forklaring, som Angjældende endelig vedtog, og hans Svar til 1ste Vidne i Vardø viste, at han havde fortiet den tidligere Hyrecontract, og bundet sig ved den senere Hyrecontract for længere Tid, end Fiskeriet ved Vardø vedvarede, for saa vidt Berg var fornøiet med ham, idet han ogsaa hos denne havde taget nyt Forskud. Høiesteret fældte Angjældende efter Crd.s 21—1 og Søfartsl.s § 111, g (Søretten havde som vist anvendt f) til samme Straf, Omkostnings- og Erstatningsansvar, som ved Søretten bestemt.

Den 8de December.

L.Nr. 229. Advocat Andresen, Actor, mod Marie Hulvandet.

Angjældende, nu 45 Aar gammel, havde i 1845, 1850, 1851 og 1854 avlet Børn med 3 forskjellige Mandfolk, hvorfor hun blev tiltalt, men ved Overretsdom frifunden paa Grund af Egteskab med sidste Barns Fader, der døde i 1859. For at have født sit andet Barn i Dølgsmaal blev hun 1850 dømt til Fængselsstraf. Hun tiltaltes nu for Forsøg paa Fostermord, eller Barnefødsel i Dølgsmaal, og for qvalificeret Leiermaal, og var ved de foregaaende Retter fældt for Forsøg paa Forbrydelse mod Crll.s 14—18, første Led, efter forhen at være dømt efter 14—20 (jfr. 21), samt for Forbrydelse mod 18—25, første Led, til 1 Aars Strafarbeide, med sædvanligt Omkostningsansvar. Høiesteret stadfæstede de ergangne Domme. Hun havde tilstaaet, at hun var bleven besvangret af en fjerde Person, 8de Dept., men havde fordulgt sit Svangerskab, uagtet strengt udspurgt, idet hun paaskjød Modersyge, som endog hindrede hende i at lade sit Vand, og at hun havde ønsket sig noget Stærkt, for at fordrive Sygdommen, navnlig "Thivebark" — Noget, der efter Vidnernes Udsagn bruges som Opløsende for Kreaturer — men at hun af 2det Vidne kun fik noget Bedskepeber; og forøvrigt havde Vidnerne ikke bemærket, at hun brugte Noget, som kunde fordrive Fosteret. Om hendes Svangerskab havde især 1ste Vidne forvisset sig, og fulgte hende derfor overalt. Da de den 21de Februar sidstl. om Aftenen havde været sammen i Fjøset, bad Angjældende 1ste Vidne om at gaae ind først, da hun skulde gjøre sin Nødtørft, og Vidnet

sig paa Hofterne. Saa snart hun var kommen ind, lagde hun sig i Seng, og trak Dynen over sig. Paa Vidnets Spørgsmaal, om de nu skulde hente Gjordemoderen, svarede hun kun, at dette gjorde de vel selv. To Arbeidere var fulgte med ind. Den ene Arbeider, 5te Vidne, sagde, at han, nys før han hørte Barnet skrige under Dynen, saae, at Angjældendes Ansigt, der var kommet til Syne, betydelig forandrede sig, og at hun i det Samme udstrakte sine Fødder, som hun før havde holdt saaledes, at Knæerne stod op, hvorfor han antog, at hun nu berørte Barnet, saa at det skreg. I det Samme tog 1ste Vidne Dynen af, og tog Barnet op, og stellede med det paa sædvanlig Maade, saa at det Intet fattedes, men kom sig godt. Angjældende benegtede at have villet føde i Dølgsmaal, og undskyldte sin Fordølgelse af Svangerskabet med Undseelse over atter at have ladet sig besvangre, samt Frygt for at man skulde blive vred paa hende derfor. Anvendelsen af Crll.s 18—25 var ikke synderlig tvivlsom. Ved Egteskabet med den ene af de tre foregaaende Barnefædre gik et Led ud, og hun kunde da ikke dømmes for at have ladet sig besvangre af de to øvrige; men den fjerde maatte nu tælles med i den udgaaedes Sted, medens den foregaaende Underretsdom efter Overrettens Frifindelse maatte sættes ud af Betragtning, følgelig efter Crll.s 6—21 kun første Led af 18—25 komme til Anvendelse. Tvivlsommere var Anvendelsen af 3—1 i Forbindelse med 14—18. Til Begrebet om Forsøg paa en Forbrydelse hører almindeligvis Viljen til Alt, hvad der ligger i Begrebet om den fuldbragte Forbrydelse, hvortil efter Crll.s 14—18, første Led, hører, at Barnets Død er bleven Følgen; men Viljen hertil synes at bringe Forsøget ind under 14—16. Det maa imidlertid bemærkes, at første Led af 14—18 danner et Mellemled mellem denne §s andet Led og den foregaaende § 16. Medens sidstnævnte § er bygget paa Forudsætningen om bestemt og bevislig Vilje til at bevirke Barnets Død, og andet Led af § 18 paa Forudsætningen om bestemt og bevislig Vilje til at bevare dets Liv, maa denne §s første Led — der tillige bør

sammenholdes med 14—26 og 27, 4—2, især denne §s litr. d, o. s. v. — ansees bygget paa Forudsætningen om en Villiesretning, der kommer det bestemte og beviislige Mordforsæt meget nær, uden ganske at falde sammen dermed, nemlig Viljen til at lægge Dølgsmaal paa Fødselen, saa længe det lader sig gjøre, og for enhver Priis, hvor sandsynlig end Barnets Død efter Omstændighederne viser sig, uden at den ligefrem er tilsigtet. En saadan til bestemt Mordforsæt nærgrændsende men dog med Hensyn til Følgen svævende og kun paa det livsfarlige Dølgsmaal bestemt rettet Villie røber sig jævnlig i kjendelig oprigtige Tilstaaelser om Barnefødsler i Dølgsmaal, og derfor er Straffen i første Led af 14—18 forholdsviis saa strengt bestemt, idet **poena ordinaria** efter dette Led er tredie Grad, efter andet Led femte Grad, og efter § 16 anden Grad. Da nu Moderens Forsæt, at dølge Fødselen, i det ved første Led af 14—18 forudsatte Tilfælde gaaer saa vidt, at Barnets Død bliver Følgen, uden bestemt at være tilsigtet, kan Forsættet ikke ansees fuldbyrdet, naar hun overrumples saa betimelig, at Følgen afværges — og saaledes maa Begrebet om Forsøg være anvendeligt paa denne som paa andre forsætlige Forbrydelser. (Jfrt. Retst. for 1859, S. 531—532).

Niogtyvende Aargang — 27de Januar
№ 4. — 1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 2den Session 1863.

L.Nr. 166. Johan Friis og J. & E. M. Flood mod Procurator Frek som Mandatar for J. H. og W. Goßler.

Til Dækkelse af en Vexel paa Banco℔ 1663—14, betalbar ved Huset Eiffe & Co. i Hamburg, oversendte Huset Flood i Porsgrund det nævnte Hus en 1 Maaneds Datovexel for B℔ 1680. Denne Vexel var udstedt 7de Juli 1862, accepteret af Joh. Friis, endosseret in blanco til Huset Flood, og af dette igjen til Eiffe & Co., betalbar ved Huset Busse i Hamburg. Paa denne Vexel lagde Huset Goßler & Co. i Boston den 16de Juli 1862 Beslag, paa Grund af en Gjældsfordring, det havde paa J. Flood, Medlem af Huset Flood i Porsgrund, og til Forfølgning af dette Beslag blev J. Flood indkaldt for Handelsretten i Hamburg ved Domsstævning, forkyndt Jørgen Aall Flood, "som Jørgen Floods Associé af Firmaet Flood, og som dettes vitterlige Fuldmægtig." Hverken Jørgen Flood eller Jørgen Aall Flood afgav Møde under de paafulgte Retsforhandlinger, der endte med Handelsrettens Dom af

allerede fundet Sted den 28de November s. A. Med denne Vexel i Hænde anlagde derpaa Goßler & Co. i Boston ved Procurator Frek Vexelsag mod Appellanterne i Porsgrund, hvor Sagen faldt i Rette den 20de Januar 1863, og efter forgjæves Forligsmægling fremmet til Dom, som afsagdes 9de Februar s. A., og hvorved Appellanterne in solidum blev tilpligtede at indfrie den paastævnte Vexel med B℔ 1680, eller tilsvarende Beløb i norske Penge efter Cours paa Betalingstiden, og 6 pCt. Renter fra Protesten de non solutione, men Sagsøgerne frifundne for deres Tiltale efter Modstævning til Udleverelse af Vexelen, og hos dem tilkjendt Sagsomkostningerne med 15 Spdlr. Ved Høiesteret nedlagdes fra begge Sider de samme Paastande, som ved Underretten, med Tillæg af Omkostninger. Appellanternes første Indsigelse gik ud paa at bestride J. H. & W. Goßlers Competents til at reise Sag i Anledning af den Fordring, Huset Goßler & Co. havde paa Jørgen Flood, idet han benegtede, at hine havde legitimeret sig som Befuldmægtigede for dette til at optræde med Søgsmaalet paa dets Vegne. Hertil svaredes, at de i denne Egenskab havde legitimeret sig for og var anerkjendte af Handelsretten i Hamburg som Medlemmer af Huset Goßler & Co. i Boston; at de med Eiffe & Co.s Endossement var Ihændehavere af Vexelen; og at de med Contocurant mellem Huset Goßler & Co. og Jørgen Flood havde legitimeret sig som Fordringshavere for Dollars 4716 cents 79, hvorom Sag var reist ved Solums Thing. Appellanternes anden Indsigelse gik ud paa, at Goßler & Co. ingen Ret havde til at tage sig betalt for sin Fordring paa Jørgen Flood hos Handelshuset J. & E. M. Flood, at den hamburgske Handelsret ikke kunde afgjøre

Flood; men efter det Oplyste under begge Sager viste det sig, at Huset Goßler & Co. i Boston var et selvstændigt Handelshus, der ikke udgjorde nogen Afdeling af sidstnævnte Hus i Hamburg. Hertil svaredes, at Goßler & Co. ved Eiffe & Co.s Endossement var kommet i lovlig Eiendomsbesiddelse af den paastævnte Vexel, hvilket maatte være Huset Hjemmel nok til at gjøre den gjældende efter norsk Ret. Desuden maatte den hamburgske Handelsrets Dom, om den end ikke gav umiddelbar Adgang til Indførsel her i Landet, dog agtes som gyldig Retsafgjørelse af Tvisten om, hvo der i Hamburg, hvor Vexelen da befandtes, skulde ansees fortrinsberettiget til dens Eiendomsbesiddelse, hvoraf fulgte, at det med Dommen og Eragtningen stemmende Endossement fra Eiffe & Co., som var en retlig Følge deraf, heller ikke kunde bestrides. Endelig mentes denne Opfatning at finde Støtte i det Præjudicat, som findes meddelt i (Retst. for 1849, S. 113—119).

Der var imidlertid væsentlig Forskjel mellem begge Tilfælde. I hint Tilfælde var en i Skibet privilegeret Fordring gjort gjældende paa Betalingstedet gjennem Retshandlinger, hvorved Skibet paa lovlig Maade som ubehæftet kom i Indstævntes Eie og Besiddelse, følgelig som hans lovlige Eiendom indkom her i Landet, hvor det tilbagesøgtes paa Grund af et Salg, der var skeet for en Hæftelse, hvis Fortrin for den franske Fordring i det Mindste maatte ansees tvivlsomt; og det var saaledes en Følge, at man i hin Sag respecterede **status quo**. I denne Sag var Spørgsmaalet derimod om at tvinge Handelshuset Flood til at betale en Huset uvedkommende Gjæld paa Grund af fremmede Retshandlinger, som derved skulde finde sin endelige Fuldbyrdelse. Vexelen var af Huset Flood sendt Huset Eiffe & Co. til Dækkelse af en anden Fordring. Dette

for Gozler og for Retten. At tillægge Huset Eiffe & Co.s ved Handelsrettens Dom fremtvungne Endossement Retsvirkning her i Landet vilde altsaa have været det Samme som at tillægge selve den materielt urigtige hamburgske Dom Retsvirkning til Fuldbyrdelse her i Landet. For saa vidt denne Dom var fuldbyrdet i Hamburg ved Verelens Overleverelse med Endossement i Gozlers Hænder, maatte status quo ogsaa i dette Tilfælde saa vidt respecteres, at Paastanden om Udleverelse af Verelen til Huset Flood ikke kunde tages til Følge. Ved Høiesterets Dom, afsagt 5te November 1863, blev Parterne frifundne for hinandens Tiltale, og Sagsomkostningerne for begge Retter ophævede.

L.Nr. 167. } Engebret Østby mod Grosserer Wilson eller
O.Nr. 24. } paa hans Vegne Lensmand Stub.

I denne Sag var den 1ste December 1862 afsagt følgende Overretsdom:

"Under 24de Juni d. A. udtog Grosserer Wilson af Gøteborg en Stævning her til Retten, i hvilken Stævning det heder, at han, i Henhold til et under Trysil Forligelsescommission den 5te August 1861 afsluttet Forlig, under 10de Januar d. A. erhværvede Udlæg og Indførsel i Engebret Eriksen Østbyes Eiendele for en Beregningssum af 1015 Spd. 40 Skill., men at bemeldte Engebret Østby ved den 3die Juni d. A. til Realisation af de udlagte Effecter berammet Auctionsforretning fremlagde en under 20de Mai d. A. udtagen Ankestævning over Executionen, hvilken Stævning, der skulde falde i Rette den 15de December d. A., bevirkede, at Auctionen ikke blev fremmet, hvorfor Wilson finder sig beføiet til at indstævne bemeldte Executionsforretning til Stadfæstelse. Da Sagen dernæst den 4de August d. A. faldt i Rette, har Wilson paastaaet Executionsforretningen stadfæstet. Indstævnte, der for Retten

det Beløb, hvorpaa det omhandlede Forlig lyder, og har derfor paastaaet sig frifunden, mod til Appellanten at betale 669 Spd. samt sig tilkjendt Procesomkostninger. I Anledning af dette Indlæg har Wilson protesteret mod, at der tages noget Hensyn til Modpartens Anbringender, "som Appellens Gjenstand uvedkommende". Da Executionsforretningen ikke fra Indstævntes Side er paaanket, og da Executionen, mod hvilken Indstævnte ingen speciel Indvending har fremsat, grunder sig paa et upaaanket Forlig, saa kan der intet Hensyn tages til Indstævntes Anbringende om, at Forliget skulde lyde paa et større Beløb, end han i Virkeligheden skulde skylde. Appellantens Paastand vil saaledes blive at tage til Følge. Procesomkostninger ere ikke af Appellanten paastaaede, og om at tilkjende Indstævnte saadanne kan der ikke være Spørgsmaal. Thi kjendes for Ret: Den paaankede Executionsforretning bør ved Magt at stande. Processens Omkostninger for Overretten ophæves. At efterkommes" o. s. v.

Ved Høiesterets Dom, afsagt 6te November 1863, blev denne Overretsdom stadfæstet, og Appellanten ilagt 40 Spdlr. i Sagsomkostninger for Høiesteret til Indstævnte, samt 50 Spdlr.s Bøder for unødig Trætte.

L.Nr. 168. O.Nr. 25. Blumer & Tschudys Opbudsbo mod J. J. Hottinger, P. Blumer junior, Rud. Blumer og W. Disch.

I denne Sag blev ved Dom af 7de November 1863, med Ophævelse af Omkostningerne for Høiesteret, stadfæstet følgende den 16de Februar 1863 afsagte Overretsdom:

"For Skifteretten i Handelshuset Blumer & Tschudys Opbudsbo anmeldte efternævnte Personer, der i længere eller kortere Tid havde været i Handelshusets Tjeneste, føl-

alle Fald for den væsentligste Del i indestaaende Tjenerløn. Af de saaledes anmeldte Fordringer paastod de nævnte 4 Personer prioriterligt Udlæg eller forlods Udbetaling af et Aars Løn, nemlig Hottinger 600 Spdlr., P. Blumer 300, Rudolph Blumer 200 og W. Disch 180 Spdlr. Der blev imidlertid af Boets øvrige Creditorer paastaaet, at i de saaledes fordrede forlods Udbetalinger maatte komme til Afgang, hvad Hottinger P. og Rudolph Blumer og W. Disch i det sidste Aar (regnet fra 5te April 1860 til 5te April 1861, da Blumer og Tschudys Bo blev taget under Behandling af Skifteretten) havde oppebaaret af Boet. Efter at Forligsmægling i Anledning af denne Tvist forgjæves var anstillet, blev af Skifteforvalteren, Sorenskriver N. F. Heidenreich, under 22de August f. A. affagt følgende Decision: "Den af Citanterne J. J. Hottinger, P. Blumer junior, Rudolph Blumer og W. Disch nedlagte Fordring i Boet, i Medhold af Lovens 5—13—35 at nyde forlods Udlæg for et Aars Tjenesteløn med respective 600 - sex Hundrede - 300 tre Hundrede - 200 to Hundrede, - og 180 - et Hundrede og otteti Speciedaler, kan ikke tages til Følge, hvorimod de bør at gives forlods Udlæg i Boet for et Aars Tjenesteløn med de respective nævnte Summer, efter Fradrag for Enhver især af de af ham i det sidst forløbne Aars Løb oppebaarne Summer i Penge eller i Penges Værd, saaledes: For J. J. Hottinger: Fra et Aars Løn 600 - sex Hunndrede - Speciedaler fradrages som oppebaaret 293 - to Hundrede tre og niti - Speciedaler 4 - fire - Ort og 20 - tyve - Skilling, saa at den Sum bliver tilbage 306 - tre Hundrede og sex - Speciedaler 4 - fire - Skilling, som prioriteret, hvorfor han bør at nyde forlods Udlæg i Boet. For P. Blumer junior: Fra et Aars Løn 300 - tre Hundrede - Speciedaler fradrages som oppebaaret 376 - tre Hundrede sex og syvti - Speciedaler 17 - sytten - Skilling, saa

Skilling, saa at der kun bliver tilbage som prioriteret 71 - en- og sytti - Speciedaler, 3 - tre - Ort og 18½ - atten og en halv - Skilling, hvorfor han bør at nyde forlods Udlæg i Boet. For W. Disch: Fra et Aars Løn 180 - et Hundrede og otteti - Speciedaler fradrages som oppebaaret 182 - et Hundrede to og otteti - Speciedaler, 1 - en - Ort og 10½ - ti og en halv - Skilling, saa at følgelig Intet bliver tilbage som prioritetet". Denne Decision have J. J. Hottinger, P. Blumer junior, Rudolph Blumer og W. Disch ved Stævning af 8de September 1862 indanket her til Retten, hvor de have gjentaget den af dem som ovenanført for Skifteretten nedlagte Paastand, med Tillæg, at Appellanterne tilkjendes Procesomkostninger ved Overretten. Indstævnte har derimod paastaaet den paaankede Skiftedecision stadfæstet, og sig tillagt Processens Omkostninger her ved Retten. Appellanterne have til Begrundelse af deres Paastand i det Væsentlige anført, at da de af deres forhenværende Principaler Blumer & Tschudy først under hvert Aars 31te December ere godskrevne for Aarets Løn, kan denne ikke betragtes som forfalden, forend den helt er optjent, og da nu det, som Appellanterne i Aarets Løb have oppebaaret, ikke i det nævnte Handelshuses Bøger er betegnet som Forskud paa samme Aars Løn, formene Appellanterne, at deraf klarlig fremgaaer, hvad ogsaa i sig selv er det Naturlige, at de i Aarets Løb oppebaarne Summer skulle gaae til Afdrag paa Appellanternes ældre Mellemværende, og ikke paa det løbende Aars Løn. Desuden formene Appellanterne, at det ikke kan antages, at den Tjenestefolk i L. 5—13—35 tilstaaede Fortrinsret skulde være indskrænket til det sidste Aars Løn, idet nemlig Lovstedet i Almindelighed omtaler et Aars Løn, uden

Aars Løn", hvilket efter Indstævntes Formening fremgaaer saa vel af Lovgrunden til dette Tjenestefolk tilstaaede Beneficium, som af hvad der i flere analoge Tilfælde er almindelig antaget og tildels udtrykkelig i Lovgivningen bestemt, samt at den Maade, hvorpaa Renterne ere beregnede i de fremlagte Udskrifter af Handelshuset Blumer & Tschudys Bøger, for saa vidt Hottinger samt P. og R. Blumers Mellemværende med Boet angaaer (den ved Underretten fremlagte Contrabog mellem Boet og W. Disch er ikke fremlagt ved Overretten), nemlig at Appellanterne ved hvert Aars Ende er godskreven Rente af det forrige Aars hele Saldo, uden at det i Aarets Løb Oppebaarne ved Renteberegningen er blevet fratrukket, tilfulde godtgjør, at det i Aarets Løb af Appellanten Oppebaarne ikke er blevet betragtet som Afdrag paa ældre Tilgodehavende, men som Afdrag eller Forskud paa det løbende Aars Løn. Retten maa give Indstævnte Medhold deri, at Udtrykket "et Aars Tjenesteløn" i L. 5—13—35 maa forstaaes som ensbetydende med det sidste Aars Løn. Loven maa nemlig ved at tilstaae den herombandlede Fortrinsret antages at have villet sikre Tjenestefolk, hvis Formuesforfatning maa forudsættes at være i Almindelighed ringe, saa vidt mulig mod at tabe den Tjenesteløn, der enten er forfalden kort forinden eller ogsaa først forfalder efter Husbondens Død eller Opgiven af sit Bo, hvilken Løn det for Tjenerne kan have været vanskeligt eller endog umuligt at erholde af Husbonden. Anderledes stiller Sagen sig, naar, som her var Tilfældet, Tjeneren giver Husbonden Credit paa Lønnen, og lader denne henstaae Aar efter Aar, ja endog deraf tager Renter som af en anden laant Capital. For den Mening, at den herombandlede Fortrinsret kun gjælder den for det sidstforløbne Aar i et Concursbo tilgodehavende Tjenesteløn taler ogsaa flere Bestemmelser i hermed analoge Tilfælde. (Se til Er. L. 5—13—35, sidste Membrum, jfrt. Frd. 31te December 1742 § 4, Frd. om Tiendevæsenet af 31te Juli 1801, § 10, og Lov om Søfarten af 24de Marts 1860, § 37, jfrt. § 26). Det staaer tilbage at undersøge, om de Summer, som Ap-

pellanterne, efter hvad der er in confesso, have oppebaaret hos Blumer & Tschudy fra 5te April 1860 til 5te April 1861, nemlig for J. J. Hottingers Vedkommende 293 Spdlr. 4 Ort 20 Skill., for P. Blumer junior 376 Spdlr. 17 Skill., for Rudolph Blumers 128 Spdlr. 1 Ort 5½ Skill., og for W. Dischs 182 Spdlr. 1 Ort 10½ Skill., skulle ansees som Afbetaling eller Afdrag paa Appellanternes ældre Tilgodehavende, eller som Afdrag eller Forskud paa det sidste Aars Løn. Retten finder det i sig selv naturligt, at Afbetalinger paa Gjæld til en og samme Creditor, der har en forskjellig Ælde, afskrives paa den Gjæld, som har en ældre Oprindelse, fremfor paa den Gjæld, som er stiftet senere, naar intet Modsat af Creditor og Debitor er aftalt. Det maa saaledes erkjendes, at det in casu leder til det med Billighed bedst stemmende Resultat, at Appellanterne, hvis Tilgodehavende i deres forrige Principalers Bo hovedsaglig bestaaer i indestaaende Tjenesteløn, ansees at have Fortrinsret i Boet for hele det sidste Aars Løn. Den af Indstævnte paapegede Omstændighed at Renterne af Appellanternes Tilgodehavende hos Blumer & Tschudy ere beregnede for hvert løbende Aar af deres Tilgodehavende, uden Fradrag af det i Aarets Løb Oppebaarne — hvilken Beregningsmaade kunde synes at indeholde et Tilkjendegivende af, at hele det næst foregaaende Aars Saldo i Appellanternes Favør uforandret har henstaaet hos Blumer & Tschudy som rentebærende, og at derfor de af Appellanterne i Aarets Løb oppebaarne Summer ere at betragte som Afbetaling eller Forskud paa Aarets Løn — antages heller ikke at kunne begrunde noget modsat Resultat, deels fordi ikke mod Appellanterne som Creditorer kan være afgjørende, hvorledes deres forhenværende Principaler have ført deres Conto, og deels fordi den ommeldte Renteberegningsmaade alene kan antages at være

stand bør tages til Følge, dog saaledes, at Processens Omkostninger for Stiftsoverretten ophæves. Thi kjendes for Ret: Appellanterne bør i Handelshuset Blumer & Tschudys Opbudsbo nyde prioriterligt Udlæg efter L. 5—13—35 for et Aars Tjenesteløn, nemlig J. J. Hottinger for 600 - sex Hundrede - Speciedaler, P. Blumer junior for 300 - tre Hundrede - Spdlr., Rudolph Blumer for 200 - to Hundrede - Speciedaler, og W. Disch 180 - et Hundrede og otti - Speciedaler. Processens Omkostninger for Stiftsoverretten ophæves".

L.Nr. 193. } Redactør Herman Bagger mod Kjøbmand O.
O.Nr. 26. } M. Hauge.

I denne Sag stadfæstede Høiesteret ved Dom af 19de November 1863, for Appellantens Vedkommende, med Ophævelse af Omkostningerne for Høiesteret, følgende den 2den Februar næstfør afsagte Overretsdom:

"Efter forgjæves forsøgt Forligsmægling sagsøgte Kjøbmand O. M. Hauge af Christiania ved Stævning af 18de Octbr. 1861 Kjøbmand Eggerth Bagger og hans Fader Redactør Herman Bagger, begge af Skien, til Betaling af 2de af Førstnævnte for bekomne Varer accepterede og de non solutione protesterede Vexler, daterede 9de og 29de Octbr. 1857, og lydende paa respective 375 Spdlr. og 402 Spdlr. 72 Skill., idet han under Sagen principaliter paastod at Indstævnte tilpligtedes Een for Begge og Begge for Een at udrede de nævnte Beløb med 5 pCt. Renter fra Forligsindkaldelsen til Betaling skeer, og subsidialiter for Indstævnte H. Baggers Vedkommende enten at denne som Umynd

nævnt, eller c) **in solidum** med E. Bagger tilpligtet at betale 359 Spdlr. 72 Skill. med 5 pCt. Renter fra Forligsindkaldelsen, eller i Tilfælde af E. Baggers Uvederhæftighed som simpel Cautionist tilpligtet at betale dette Beløb med Renter. Indstævnte E. Bagger, som var udebleven fra Forligelsescommissionen, fremkom heller ikke under Sagen for eget Vedkommende med nogen Indsigelse mod Søgsmaalet, hvorimod han indskrænkede sig til at understøtte den af hans Fader Redactør H. Bagger nedlagte Paastand, der gik ud paa, at Sidstnævnte frifandtes for Citantens ubeføiede Tiltale, tilkjendtes Forsvarsomkostninger, samt noget Klækkeligt for den ham ved Søgsmaalet paaførte Tidsspilde og Krænkelse. Ved den i Sagen af Byfogden i Skien under 10 Februar f. A. afsagte Dom blev saaledes kjendt for Ret: "Indstævnte Eggerth Bagger bør til Citanten Kjøbmand O. M. Hauge i Christiania at betale de paastævnte 375 - tre Hundrede syvti fem - Speciedaler og 402 Spdlr. 72 Skill. - fire Hundrede og to Speciedaler, syvti to Skilling - med 5 pCt. Rente deraf fra 14de October 1861 til Betaling skeer, og Sagens Omkostninger med 8 - otte - Speciedaler. Indstævnte Herman Bagger bør af det førstnævnte Beløb, 375 Spdlr., betale saa stor Bod, som E. Bagger ikke maatte kunne udrede, indtil en Sum af 366 - tre Hundrede sex og sexti - Speciedaler 18 - atten - Skilling, ligeledes med 5 pCt. aarlig Rente fra 14de October 1861 til Betaling skeer". Denne Dom har Redactør H. Bagger ved Stævning af 3die Marts næstefter paaanket her til Retten, hvor han har paastaaet den underkjendt og forandret, **principaliter** saaledes, at han aldeles frifindes for O. M. Hauges Tiltale i denne Sag, samt tilkjendes tilstrækkelige Forsvarsomkostninger, og **subsidialiter** saaledes, at han kun tilpligtes at betale O. M. Hauge 359 Spdlr. 52 Skill., saafremt dette Beløb ikke efter forudgaaende Retshandlinger vitterligen kan udredes af Eggerth Bagger, saa at der ogsaa i dette Tilfælde tilkjendes ham Forsvarsomkostninger med noget Klækkeligt. Indstævnte Kjøbmand O. M. Hauge har derimod efter udtagen Contrastævning paa-

staaet Underretsdommen, for saa vidt Eggerth Bagger angaaer, stadfæstet, men for Hovedappellanten Herman Baggers Vedkommende underkjendt og forandret overensstemmende med hans for Underretten nedlagte principale og subsidiære Paastande, samt at saa vel Herman som Eggeth Bagger tilpligtes **in solidum** at betale Contraappellanten Processens Omkostninger ved Overretten. Under 29de Mai 1857 tilskrev Hovedappellqnten H. Bagger Contraappellanten det (Acten l. c.) indtagne Brev, der blandt Andet indeholdt, at Overbringeren, Brevskriverens Søn Kjøbmand Eggerth Bagger, samme Dag reiste til Christiania for blandt Mere at indfrie en Accept for hos Contraappellanten det foregaaende Aar bekomne Varer. "Han vil maaskee atter handle med Dig", hedder det fremdeles i Brevet, "og skrev dette for herved at erklære, at jeg ogsaa er Borgen for promte Betaling for de Varer, han ved sin Nærværelse i Christiania maatte kjøbe af Dig". Det er **in confesso**, at Kjøbmand Eggerth Bagger under dette sit Ophold i Christiania hos Contrappellanten oppebar en Del Varer, for hvis Kostende, indberegnet Asfurance og Disconto, i Alt 657 Spdlr. 102 Skill., han meddelte Contraappellanten sin 4 Maaneders Accept, der ved Forfaldstid den 12te October f. A. for et Beløb stort 375 Spdlr. ombyttedes med E. Baggers 3 Maaneders Accept, men i Øvrigt indfriedes ved H. Baggers Vexel paa Sewells & Neck for £ 30 = 132 Spdlr. 60 Skill., eller efter Fradrag af 96 Skill. i Provision 131 Spdlr. 84 Skill., og hans Anvisning paa Andresen & Co. stor 160 Spdlr. Under 29de October 1857 modtog E. Bagger igjen Varer af Contraappellanten, for hvis Kostende, der med Asfurance og Disconto udgjorde 402 Spdlr. 72 Skill., han udstedte sin 4 Maaneders Accept af samme Dato. Begge disse Vexler, der ere de under nærværende Sag omhandlede, blev ved Forfaldstid protesterede de non solutione. Om Eggerth Baggers For-

beløbenes Afgjørelse har nogen som helst Forpligtelse mod Contraappellanten. Hvad Beløbet af Vexelen dat. 29de October 1857 stor 402 Spdlr. 72 Skill. angaaer, finder nærværende Ret ogsaa denne Paastand fuldkommen begrundet derved, at Brevet til Contraappellanten af 29de Mai 1857 kun stiller Hovedappellanten som Borgen for Betalingen af de den Gang af E. Bagger hos Contraappellanten bekomne Varer, medens det mod Hovedappellantens Benegtelse ikke er godtgjort, at han ved nogen anden Leilighed har paataget sig at indestaae for denne Del af E. Baggers Debet til Contraappellanten. Med Hensyn til Beløbet af Vexelen, dat. 9de October 1857, stor 375 Spdlr., er derimod Forholdet anderledes. Ved sin Skrivelse til Contraappellanten af 27de Mai 1857 erklærede Hovedappellanten udtrykkelig, at han indgik som Borgen for den promte Betaling af de Varer, hans Søn E. Bagger ved sin deromhandlede Nærværelse i Christiania fik kjøbt hos Denne. Ligesom der i disse Udtryk efter Rettens Formening ligger, at Hovedappellanten paatog sig den Forpligtelse at sørge for, at Contraappellanten promte til Forfaldstid blev betalt, følgelig selv at betale Varernes Kostende, hvis saadan Betaling ikke promte af Kjøberen effectueredes, saaledes kan Retten ikke finde det tvivlsomt, at Hovedappellantens Garanti maatte gjælde lige meget, enten Contraappellanten, som det af Brevet selv fremgaaer, at han tidligere havde gjort, af Kjøberen lod sig give Accept for Varernes Salgsbeløb, eller ikke. At Hovedappellanten saaledes pligtede, i Tilfælde af mislig Betaling fra Acceptantens Side, at ansvare Contraappellanten Beløbet af den for Varerne først udstedte Vexel af 2den Juni 1857 stor 657 Spdlr. 102 Skill., finder Retten utvivlsomt. Imidlertid er der ikke længere

delig meddelte Accept ei var indfriet, og Gjælden for Varerne saaledes formentlig ikke længere eristerede som saadan. Heri kan dog nærværende Ret ikke være enig. Lige saa lidt som E. Bagger ved fra først af at meddele sin Accept for de bekomne Varer havde betalt disse, lige saa lidt kunde saadan Betaling siges at have fundet Sted, fordi der ved den oprindelige Verels Forfaldstid meddeltes en ny Accept for en Del af dennes Beløb. I sit virkelige Væsen var dette nemlig blot en forlænget Credit paa den Del af Varernes Kjøbesum, som ikke ved den først udstedte Verels Forfaldstid virkelig blev afgjort, og naar Hovedappellanten herimod paaberaaber sig, at Contraappellanten i sin Acten (l. c.) indtagne Contocourant med E. Bagger af 31te December 1857 selv har erkjendt, at han derpaa ikke havde Mere tilgode hos E. Bagger end en Saldo paa 1 Spdlr. 72 Skill., saa finder Retten dette lidet afgjørende, fordi Contocourantens Resultat er bygget paa Forudsætningen om, at de af E. Bagger meddelte og ham til Credit i Contocouranten anførte Accepter til Forfaldstid blev indfriede, ikke at tale om, at disse Accepter den Gang ikke en Gang var i Contraappellantens Værge, men ved Discontering anbragte i en offentlig Laaneindretning. Retten er saaledes af den Formening, at Hovedappellanten maa pligte in solidum med Hoveddebitor E. Bagger at betale Contraappellanten, hvad denne ikke har faaet betalt af Kjøbesummen m. M. for de i Henhold til Brevet af 29de Mai 1857 E. Bagger leverede Varer. Disses Beløb, indbefattet Assurance og Disconto af den udstedte Accept, udgjorde som før bemærket 657 Spdlr. 102 Skill. Deraf betaltes ved Acceptens Forfaldstid tilsammen 291 Spdlr. 84 Skill., saa at der, da Contraappellanten modtog Accepten paa de 375 Spdlr., af Varernes Kostende kun restede uafgjort 366 Spdlr. 18 Skill. Dette Beløb antages saaledes Hovedappellanten at maatte tilsvare Contraappellanten, idet det større Beløb, hvorfor E. Bagger, for at erholde yderligere Henstand med sin Gjæld end ved den første Aftale bestemt, fandt sig i at meddele Accept, ikke kan vedkomme Hovedappellanten, der ei bevislig

har givet sit Samtykke til denne Gjældens Forøgelse. Da E. Bagger ikke fra sin Side har givet nogen Anledning til den afsagte Underretsdoms Paaanke, kan der ikke være Tale om at ilægge ham Procesomkostninger ved Overretten, hvorimod Underrettens Dom, for saa vidt ham angaaer, vil blive at stadfæste. Processens Omkostninger mellem Hoved- og Contraappellanten formenes efter Omstændighederne at burde ophæves for begge Retter. Thi kjendes for Ret: For saa vidt Indstævnte Eggerth Bagger angaaer, bør Underrettens Dom ved Magt at stande, hvorhos Processens Omkostninger ved Stiftsoverretten mellem ham og Contraappellanten Kjøbmand O. M. Hauge ophæves. Hovedappellanten Redactør Herman Bagger bør in solidum med bemeldte Eggerth Bagger til Contraappellanten Kjøbmand O. M. Hauge af Christiania betale 366 Spdlr. - tre Hundrede sex og sexti - Speciedaler og 18 - atten - Skilling tilligemed 5 pCt. aarlig Rente deraf fra 14de Octbr. 1861 til Betaling skeer, men i Øvrigt for dennes Tiltale fri at være, hvorhos Processens Omkostninger dem imellem ved begge Retter ophæves. At efterkommes", o. s. v.

K.Nr. 207. } Blumer & Tschudys Bo mod Samuel Otto
O.Nr. 3. } & Co. og Skibsreder Chr. Tofte.

I denne Sag var 2den Marts 1863 afsagt følgende Overretsdom:

"Ved Stævning af 23de Juni 1862 have Samuel Otto & Co. samt Chr. Tofte paaanket her til Retten en af Skifteforvalteren i Blumer & Tschudys Opbudsbo den 15de Mai næstefter afsagt Decission, hvorved Blumer & Tschudys Opbudsbo blev kjendt eiendomsberettiget til det ved Enkemad. H. Bulls Skjøde af 20de Mai thinglæst 14de Juni 1854 til Blumer & Tschudy afhændede Hus, den saakaldte Bullegaard, med Udhuse, Tomt og Hauge, hvorhos Appellanterne have paastaaet, at de kjendes eiendomsberettigede til bemeldte Gaard, at samme stilles dem til fri Raadighed, samt at de hos Indstævnte Blumer & Tschudys Opbudsbo

tilkjendes Sagens Omkostninger. Sorenskriver Heidenreich, der som Skifteforvalter i bemeldte Bo er indstævnt paa Boets Vegne som Hovedmodpart og Sagvolder, har derimod paastaaet Skiftedecisionen stadfæstet, med Tilkjendelse af Processens Omkostninger. Appellanterne have støttet deres Paastand paa Bestemmelsen i det dem af Blumer & Tschudy under 10de Marts 1858 meddelte Skadesløsbrev, hvorved der for et Beløb af indtil 15000 Spdlr. er givet dem Pantesikkerhed bl. A. med 2den Prioritets Panteret i Vallø Saltverks Jordeiendomme med paastaaende Bygninger (Fabrikbygningen undtagen) næstefter Obligation af 14de thinglæst den 15de Januar 1851, hvorved er givet W. M. Tschudy 1ste Prioritets Panteret i samme. Under denne Pantsættelse maa nemlig, saa formener Appellanterne, ogsaa ansees indbefattet den saakaldte Bullegaard, da denne, der er beliggende paa Gaarden Valløs Grund, og derhos aldrig har havt noget Matr.-Nr., maatte fra det Øieblik, den ved Skjøde af 20de Mai 1854 blev tilskjødet de daværende Eiere af Hovedgaarden Vallø, atter blive indforlivet i denne, og kunde som en indtegererende Del af samme ikke en Gang antages undtagen for Pantsættelsen af Hovedgaarden, naar ingen udtrykkelig Bemærkning herom er gjort i Pantedocumentet. (Fortsættes).

Niogtyvende Aargang
№ 5.
3die Februar
1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 2den Session 1863.

L.Nr. 207. } Blumer & Tschudys Bo mod Samuel Otto
O.Nr. 3. } & Co. og Skibsreder Chr. Tofte.

(Slutning fra forrige Nr.)

Indstævnte har herimod anført, at den ovennævnte Bestemmelse i det Appellanten meddelte Skadesløsbrev tilholder med Bestemthed, at Udstederne kun have havt til Hensigt at give Appellanten 2den Prioritets Pantesikkerhed i de selvsamme Dele af Valls Gaard med Tilliggelser, som tidligere var pantstillede ved den under 14de Januar 1851 til M. Tschudy udstedte Panteobligation; men under det der givne Pant, der angives at være "Gaarden Valls, med derpaa staaende Vaaningshuse, den søndre og nordre Vindmølle, Vaaningsbygningen og endelig Bageribygningen", medens de øvrige paa Gaarden staaende Bygninger udtrykkelig erklæres ikke at være indbefattede i Pantsættelsen, ere Parterne imidlertid enige om, at Bullegaarden ikke kan være indbefattet, da den paa den Tid var en Andens Eiendom. Nærværende Ret maa imidlertid være af den Formening, at naar det i Pantebrevet af 10de Marts 1858 heder i Valls Saltverks Jordeiendomme med paastaaende Bygninger, saa maa heri være indbefattet alle Huse paa Eiendommen, hvad enten de tidligere eller senere ere blevne en Del af Eiendommen. Panteobligationen af 10de Marts 1858 maa derfor efter Rettens Formening ogsaa omfatte Bullegaarden, og kan Retten ikke til Fordel for Indstævntes Paastand lægge nogen synderlig Vegt paa det af Indstævnte fra den ældre Panteobligation af 14de Januar 1851 hentede Ar-

gument. Om man end vilde antage, at Pantsætterne ikke have tænkt sig, at "Bullegaarden" skulde være indbefattet under det i Skadesløsbrevet af 10de Marts 1858 stillede Pant, kan dette dog efter Rettens Formening ikke komme i Betragtning, al den Stund Udtrykkene ere saadanne, at Panthaverne med Grund kunde staae i den modsatte Formening. Overretten antager derfor, at Appellanterne som af dem paastaaet maa blive at kjende eiendomsberettigede til den saakaldte "Bullegaard", og at samme bør stilles dem til fri Raadighed. Processens Omkostninger for Stiftsoverretten antages at burde ophæves. Thi kjendes for Ret: Appellanterne Samuel Otto & Co. og Chr. Tofte kjendes eiendomsberettigede til den under Sagen omhandlede saakaldte "Bullegaard" med Tilliggelser, beliggende under Matr.-Nr. 140 i Vallø, i Sems Thinglag, og bør bemeldte Gaard af Indstævnte Blumer & Tschudys Bo stilles til Appellanternes frie Raadighed. Processens Omkostninger for Stiftsoverretten ophæves".

Ved Høiesterets Dom af 26de November 1863 fik Sagen samme Udfald som ved Skiftedecisionen, med Ophævelse af Omkostningerne. Man har uden Tvivl bl. A. lagt Vegt paa, at Pantebrevet af 1858 henviser til Panteforskrivelsen af 1851 saaledes, at samme Pant maa antages ment.

Den 18de November.

L.Nr. 192. Advocat Paludan, Actor, mod Handelsborger Mads Andreas Selvig og Overretsfagfører Frederik August Zahn Sandberg.

I denne Sag var den 13de Juli 1863 afsagt følgende Overretsdom:

"Den 26de November 1862 satte Amtmanden over Akershus Amt følgende Personer under Tiltale: 1) Handelsborger Mads Selvig for Falsk, Forbrydelse mod Lov af 20de August 1842 Cap. 21 § 25, b, samt Bedrageri, og for at have forledet de efternævnte Tiltalte til at underskrive som Lagværge eller Vitterlighedsvidne, uden at have forvisset sig om Egtheden af Vedkommendes Underskrift; 2) Thomas Thomsen Ottesen, 3) August Bugge, 4) Over-

retssagfører Sandberg for at have underskrevet Documenter som Lagværge uden at være antagen som saadan og uden at have forvisset sig om Vedkommendes Underskrift; 5) Anders Selvig og 6) Julius Knoph for at have underskrevet som Vitterlighedsvidne uden at have forvisset sig om Egtheden af Vedkommendes Underskrift, samt Nr. 2 Thomas Thomsen Ottesen tillige for sidstnævnte Forbrydelse. Endvidere blev den 23de December næstefter under samme Sag beordret tiltalt: 7) Iver Julius Mathiesen for at have underskrevet som Vitterlighedsvidne, uden at have forvisset sig om Egtheden af Vedkommendes Underskrift. Ved den af Sorenskriveren i Follo den 23de Januar 1863 afsagte Dom blev Nr. 1 for Forbrydelse mod foranførte Lovs Cap. 21 §§ 27 og 29, § 25, b, samt § 34, jfrt. Cap. 5 § 1, fældet til 9 Aars Strafarbeide, og til at afsættes fra sine Ombud som Overformynder, Formand og Forligelsescommissair i Ladestedet Hølen, men for Øvrigt for Justitiens Tiltale frifunden; Nr. 2, 5, 6 og 7 fældede for Overtrædelse af Cap. 21 § 34, hver til en Bod af 5 Spdlr. til Statskassen, hvorimod Nr. 2 for Øvrigt ligesom Nr. 3 og 4 i det Hele frifandtes for Justitiens Tiltale. Af Omkostningerne tilpligtedes derhos Nr. 1 at udrede samtlige de, som flød af Forhørene og Sagen, hvoriblandt, foruden Dommerens og Referentens Skyds- og Diætgodtgjørelser, til Referenten Overretssagfører Salomonsen i Salarium 10 Spdlr., af hvilke Omkostninger Nr. 2, 5, 6 og 7 skulde have in solidum med Nr. 1 hver at udrede $\frac{1}{7}$ Del, hvorimod det paalagdes Nr. 1 for sig at tilsvare de med sin Arrest forbundne Udgifter. Denne Dom er for de 4 førstnævnte Tiltaltes Vedkommende fra det Offentliges Side og for Nr.

om den Tillid han har nydt i sin Commune, hvor han har været Ordfører i Formandskabet, Overformynder og Forligelsescommissair, er gift med 1ste Vidnes, Enkefru Anne Marie Stoltenbergs eneste Barn. Under hendes afgangne Mands, B. P. Stoltenbergs sidste Dage fik Tiltalte hans Procura, som han lod publicere, og som senere heller ikke er tilbagekaldt, hvorfor Tiltalte erklærer at have antaget den fremdeles at gjælde, saa at han ogsaa efter Svigerfaderens Død har paa Dokumenter, som vedkom 1ste Vidne, understrevet "pr. Procura P. B. Stoltenberg". Overhoved sees 1ste Vidne at have sat en særdeles stor Tillid til Tiltalte, som ganske eller saa godt som ganske styrede hendes Forretninger, uagtet hver havde sin særskilte Nørelse; og det maa efter de fremkomne Oplysninger antages, at endskjønt han ikke havde nogen almindelig Bemyndigelse til med forbindende Virkning at underskrive hendes Navn, saa overlod hun dog oftere til ham at expedere Vexler, fordi hun ikke selv forstod sig noget derpaa, og han stod hende nærmest, uagtet hun Intet vidste om Procurafuldmagten. Tiltalte har imidlertid erkjendt, at han har misbrugt baade den ham givne Adgang til at underskrive som Procurist for Vidnets afgangne Mand og Vidnets Navn ved dermed at undertegne Documenter, som udelukkende vedkom hans egen Nørelse, uden derom at have underrettet Vidnet, eller dertil at have indhentet hendes Samtykke. Navnlig tilstaaer han, hvad ogsaa ved de for Øvrigt fremkomne Oplysninger bestyrkes, at han har i Vidnets Navn forøvet følgende Falsknerier: 1) Efter at han havde formaaet Svigermoderen til den 12te November 1860 at udstede en Obligation for til ham skyldige 1000 Spdlr. med Pant i sin Gaard Knapstad i Vestby Præstegjæld, i den Hensigt, at han derpaa skulde kunne reise Penge, forfalskede han Panteobligationens paalydende Beløb fra 1000 til 4000 Spdlr.; siden, nemli[g]

Saugbrug, tilliggende Grund- og Fæsterettigheder, opførte og opførendes Bygninger og deres Forsikringssum, og derhos paa Forandringer med Obligationens Betalingsvilkaar. Paa selve Pantéobligationen formaaede denne Tiltalte Medtiltalte Nr. 3 at tegne sig som Lagværge for Enken, uden derom at have handlet med hende eller indhentet hendes Bemyndigelse. Paa samme Maade fik han Medtiltalte Nr. 2 til at underskrive som Lagværge for Enken, og de for Underretten Medtiltalte Nr. 5 og 6 at paaskrive til Vitterlighed om hendes Underskrift paa Paategningen af 19de Juli 1862, Alt uden 1ste Vidnes Vidende eller Samtykke. Efter 1ste Vidnes Forklaring var Hensigten med Udfærdigelsen af den omhandlede Panteobligation paa 1000 Spdlr., at den som Underpant skulde vedlægges Tiltaltes Gjældsbrev til Thorvald Meyer i Christiania, af hvem han havde faaet Løfte om Laan; hun siger endvidere, at Tiltalte anmodede hende om at erholde Obligation for 2000 Spdlr., men at den blev paa 1000 Spdlr., fordi hun ikke vilde indlade sig paa et større Beløb, og kun har sagt sig i Besiddelse af og at ville tilstille Forhørsretten Tiltaltes skriftlige Anmodning, uden at dette Løfte senere er efterkommet. Heller ikke har Tiltalte erkjendt Rigtigheden heraf. Endskjønt det maa antages, at Obligationen blev udfærdiget for strax at anbringes, haves der dog ingen Oplysning om, at den er bleven benyttet, førend efter at den var forsynet med Paategningen af 19de Juli 1862; derpaa sees den samme Dag ved en ny Paategning af Tiltalte at være transporteret til Overretssagfører Jørgen Young Brun, som imidlertid ved Paategning af 7de August har transporteret den tilbage igjen til Tiltalte; atter senere — det kan ikke sees naar — er den af Tiltalte deponeret, altsaa stillet som haandfaaet Pant, i Creditbanken. Forfalskningen af Obligationens Paalydende og Paaføringen af det falske Navn under Paategningen af 19de Juli 1862 maa være skeet til forskjellige Tider; thi skjønt udtrykkelig Oplysning derom savnes, sees det dog klarlig af Sammenhænget og fornemmelig af Thinglysningsgebyret, at Obligationen allerede ved Thinglysningen den 15de November 1860 lød paa 4000 Spdlr. Med

Hensyn til Maaden, hvorpaa Forfalskningen er foregaaet, siger Tiltalte sig ikke at erindre, hvorvidt Summen ved 1ste Vidnes Underskrift var anført baade med Tal og Bogstaver, eller alene med Tal. Det er saaledes antageligt, at Rummet til Anførsel af Beløbet med Bogstaver har staaet aabent og senere er udfyldt, medens alene Ettallet er forandret til et Firetal, skjønt Forfalskningen ogsaa kan være udført anderledes, hvorom nu saa meget mindre kan tilveiebringes Oplysninger, som Obligationens Original ikke mere kan fremskaffes. Uagtet Falskneriern ere udførte to Gange, formener Overretten dog, at der ikke er tilstrækkelig Grund til at ansee dem anderledes end fortsat Forbrydelse, saa meget mere som det ikke kan erfares, at Panteobligationen har været anbragt noget Steds i Tiden fra 15de November 1860 til 19de Juli 1862; og selv Overdragelsen til Overretssagfører Brun kan efter de forhaandenværende Oplysninger ikke betragtes som Andet end et mislykket Forsøg paa gjennem ham at reise Penge. 2) Under 20de September 1861 har Tiltalte i 1ste Vidnes Navn udfærdiget et Document, hvorved hun angivelig erklærer at indgaae som Cautionist og Selvskyldner for den Varecredit, Sieweking & Co. i Altona maatte indrymme ham til et Beløb af B℔ 5000. Sit eget Navn har han paategnet "som beskikket Laugværge", hvorhos han har faaet de Medtiltalte Nr. 7 og Nr. 2 til at paaskrive til Vitterlighed, uden at have forvisset sig om Egtheden af 1ste Vidnes Navn. Dette, siger Tiltalte, troer han var første Gang, han saaledes falskelig benyttede 1ste Vidnes Navn. 3) Paa en den 6te Juni 1862 udfærdiget, i den norske Creditbank anbragt 4 Maaneders Vexelobligation, stor 540 Spdlr., har han paaført 1ste Vidnes Navn som første Endossent, og tegnet sig ved som Lagværge. Foruden denne er ogsaa fremkommen en anden Vexelobligation med de samme Endossements og ligelydende med den af 6te Juni, paa det nær, at den er udstedt 6te October og lyder alene paa 480 Spdlr. Uagtet det sidste Endossement ogsaa her er stilet til Creditbanken, og uagtet baade Underretsreferenten og Underdomme-

ren udtrykke sig, som om den ligeledes allerede havde været anbragt i Creditbanken, samt have regnet den for et Falskneri for sig, maa det dog efter Omstændighederne forudsættes, at den kun er udstedt til Fornyelse af den af 6te Juni, hvilken Fornyelse ikke betimelig kom i Stand, saa at der den 20de October blev afsluttet Forlig om Indfrielse af den ældre Obligation. Saa meget mere maa det antages, at Forholdet er saadant, som der efter Overretten fra Creditbanken meddelt Oplysning ogsaa samme Steds har været anbragt en aldeles tilsvarende Vexelobligation, stor 600 Spdlr., udstedt den 6te Februar 1862. Det falske Navns Paaføring paa begge de omhandlede Obligationer bliver derfor efter de foreliggende Oplysninger sikrest at betragte som en fortsat Forbrydelse. 4) Paa en 3 Maaneders Vexel af 4de August 1862, stor 300 Spdlr., Ordre J. H. Andresen i Christiania og Tiltaltes Accept, har han anført 1ste Vidnes Navn som Trassent, hvorhos han har faaet Medtiltalte Nr. 2 til at skrive paa som Lagværge. Efter Forklaring af Andresen i Skrivelse til Forhørsdommeren er denne Vexel en Fornyelse af en ældre Vexel fra Januar f. A., den Gang paa 400 Spdlr. Ogsaa sidstnævnte Vexel turde desaarsag have være falsk, men Tiltaltes Udsagn derom har ikke været indhentet. Det vilde, om saa var Tilfældet, kun være Fortsættelse af samme Forbrydelse. 5) Ligeledes har Tiltalte paa en 3 Maaneders Vexel af 13de August 1862 for 171 Spdlr. 116 Skill., Ordre M. Peterson & Søn paa Moss, og hans egen Accept, paaført 1ste Vidnes Navn som Trassent. Denne Vexel har Medtiltalte Nr. 4 efter Tiltaltes Anmodning paategnet "som Laugværge i dette Tilfælde". Vexelen, som paa Grund af Tiltaltes Fallissement den 22de October f. A. allerede var protesteret de non solutione den 25de f. M., forklarer Tiltalte siden at være berigtiget ved en af hans Brødre, hvem han havde meddeelt, at den var falsk. 6) Endvidere har han anbragt 1ste Vidnes Navn som 1ste Endossent paa en 6 Maaneders Vexelobligation af 13de August 1862, stor 300 Spdlr., disconteret i Moss Sparebank. Selv har han tegnet sig ved

Siden som Lagværge. 7) Fremdeles har han tegnet Vidnets Navn som Trassent paa en 2 Maaneders Vexel af 15de August 1862, stor 100 Spdlr., Ordre Johs. Fuhr, accepteret af ham selv. Som Lagværge har han skrevet sig selv. 8) Ligeledes som Trassent paa en 3 Maaneders Vexel af samme Dato, stor 150 Spdlr., Ordre Bernt J. Olsen i Christiania. Som Lagværge har han forledet Medtiltalte Nr. 2 til at tegne sig. 9) Endelig har Tiltalte paa en 6 Maaneders Vexelobligation af 5te September 1862 for 500 Spdlr. til Lars N. Stensrud af Krogstad paaført Svigermoderens Navn som simpel Cautionist. Gjælden er ældre, men Tiltalte forklarer, at Navnet ikke har staaet paa de foregaaende Obligationer, hvorimod det skeede den 5te September 1862, fordi Creditor vilde have Caution for Beløbet. Som Lagværge har han paaført sit eget Navn, og til Vitterlighed ved 1ste Vidnes Navn har formentlig Medtiltalte Nr. 2 tegnet sig. For saa vidt Tiltalte Nr. 1 har formaaet Tiltalte Nr. 2, Thomas Thomsen Ottesen, 24 Aar gammel, og siden 5te October 1861 Handelsbetjent hos Nr. 1, til tre Gange at paategne de falske Papirer som Lagværge for 1ste Vidne, nemlig den foran under Nr. 1 omhandlede Paategning paa Panteobligationen af 12te November 1860, samt de tvende under 4 og 8 anførte Vexler, og til at tegne sig som Vitterlighedsvidne om hendes Underskrift paa det under 2 nævnte Cautionsbrev, forklarer Nr. 2, at samtlige Underskrifter ere skeete efter Anmodning af Medtiltalte Nr. 1 og i Tillid til ham, der erklærede, at Underskrifterne var i Orden. Nr. 2 benegter herved at have gjort sig skyldig i Letsindighed, da han er narret til Gjerningen af sin Principal, og antager, at Enhver, der var bleven anmodet af Selvig om at underskrive paa saadan Maade, havde gjort det i Tillid til ham. At denne Tiltalte med Hensyn til sine Paategninger som Lagværge erklærer ikke at kunne erindre, om Fru Stoltenberg var tilstede eller ikke, og heller ikke om hendes Navn var paaført Documenterne, da de forelagdes ham, deraf kan saa meget mindre udledes Noget til hans Fordel, som det af Sagens

øvrige Oplysninger fremgaaer, at Fru Stoltenberg har været tilstede og ikke vedkjendt sig Transactionerne. Det bemærkes, at det formentlig ogsaa er denne Tiltaltes Navn, der findes som det ene Vitterlighedsvidne ved den foran under 9 omhandlede Caution; men da Tiltaltes Erklæring herom ikke har været indhentet, og der efter Beskaffenheden af Brøden ikke bør være Spørgsmaal om Reassumtion til Indhentelse af Oplysning derom, vil han for saa vidt ikke kunne fældes. Tiltalte Nr. 3, Handelsborger August Emil Bugge, 26 Aar gammel, erkjender, at han, der den Gang var Betjent hos Nr. 1, paategnede den foran under 1 omhandlede Panteobligation af 12te November 1860 som Lagværge for Fru Stoltenberg, uden at hun var tilstede, efter Anmodning af Nr. 1, der bad ham fungere som Lagværge, fordi han selv var interesseret i Obligationen. Det faldt ham ind, siger han, at han burde være anmodet af Fru Stoltenberg, inden han gjorde det, men han havde ikke saa let for at sige Nei til sin Principal, og derhos anfører han, at Fru Stoltenberg i 1857 eller 1858, da han kom til hende for fra sin Principal at anmode hende om at underskrive som Cautionist paa et Gjældsdocument, erklærede, saa vidt han opfattede det, at det, som var hendes, jo ogsaa var Selvigs, idet hun med det samme gav den forlangte Caution. Denne Tiltalte tillægger, at da han havde paategnet Panteobligationen af 12te November 1860, bad Medtiltalte Nr. 1 ham ikke at tale om denne Obligation, saa han antog, at Nr. 1 ikke vilde, at den skulde blive bekjendt, for at ikke hans eller Fru Stoltenbergs Credit derved skulde svækkes. Da Fru Stoltenbergs Navn er egte paa denne Panteobligation, saa maa Aarsagen til Nr. 1s Fremgangsmaade snarest ligge deri, at Forfalskningen af dens Paalydende fra 1000 til 4000 Spdlr. allerede var foregaaet, den Gang han fik Nr. 3 til at tegne sig paa som Lagværge. Tiltalte Nr. 4, Overretssagfører Frederik August Zahn Sandberg, der er omtrent 37 Aar gammel, og siden 1856 har praktiseret som Sagfører i Smaalenenes Amt, samt fremlagt Erklæring fra sin Amtmand om, at han anseer ham for en samvittig-

hedsfuld, hæderlig og retsindig Mand, forklarer, at da han, der er bosat paa Mos, den 13de August f. A. indfandt sig hos Medtiltalte Nr. 1, for at faae Valuta eller Sikkerhed for M. Peterson & Søns Fordring, havde Medtiltalte ingen anden Dækkelse at byde end sin Svigermoders Tratta, accepteret af ham selv, hvilket Tilbud blev antaget. Tiltalte Nr. 4 vilde i denne Anledning selv have begivet sig til 1ste Vidne i Følge med Medtiltalte, men denne bad ham om at opholde sig i hans Hus, saa skulde han besørge Vexelen, hvilket ikke i nogen Maade vakte hans — Nr. 4s — Mistanke, idet han antog, at Medtiltalte ikke ønskede at gaae med ham som Sagfører gjennemm Holens Gader, for ikke derved at vække Forestillinger, der kunde være til Skade for hans Credit; det forekommer ham derhos som Medtiltalte ytrede Noget om, at 1ste Vidne var upasseligt; inden Medtiltalte forlod Huset, blev de enige om, at Tiltalte Nr. 4 skulde underskrive som Lagværge, for at saa faa Folk som muligt skulde faae Kundskab om det Passerede, og han — Nr. 4 — antog ved Medtiltaltes Tilbagekomst med den underskrevne Vexel, at det mellem ham og 1ste Vidne var afgjort, at Tiltalte for Tilfældet skulde fungere som Lagværge, hvorefter han undertegnede Vexelen — foran unde 5 — i Medtiltaltes Paasyn og med hans Samtykke. Medtiltalte Nr. 1 erkjender Rigtigheden af denne Forklaring alle Dele, og tilføier, at det virkelig, da han begav sig t 1ste Vidne, var hans Hensigt at anmode om hendes Underskrift, men at han, da han fik til Svar, at hun var upasselig, og vidste, at Sandberg, som skulde afsted med Dampskibet, ikke kunde bie, gik hjem til sit Contor og der u derskrev 1ste Vidnes Navn, inden han atter viste sig Sandberg, uden at han senere meddelte sig til 1ste Vi herom. Tiltalte paaberaaber sig endvidere, at han

fare, endog maatte troe, at han havde hendes Procura; det var saaledes alene, anførte Tiltalte, fordi det syntes ham, at Medtiltaltes Navn i et Tilfælde, hvor han selv var Acceptant, ikke passende stod som Trassentens Værge, at Forholdet blev ordnet som skeet. Underdommeren har frifundet Tiltalte Nr. 2., saa vidt han var sigtet for uden Hjemmel at have tegnet sig som Lagværge, saa vel som de Tiltalte Nr. 3 og 4, da disse Tiltalte efter samtlige Omstændigheder og Medtiltalte Nr. 1s Erkjendelse have været aldeles uvidende om Falsknerierne, men ikke skulle kunne fældes til Straf for i god Tro, om end urettelig at have laant sine Navne til Udførelse af Medtiltaltes Planer, eftersom det eneste Lovsted, hvorom det menes, at der kunde blive Spørgsmaal, Cap. 21 § 18, kun taler om Embede, Bestilling eller Ombud, under hvilke Benævnelser Lagværgemaalet, naar Lagværgen alene optraadte som valgt af Enken, ikke kunde henføres. Overretten maa ogsaa med Underdommeren være enig i, baade at der ikke er fjerneste Grund til Mistanke mod nogen af de omhandlede 3 Tiltalte for at have anet Medtiltaltes Falsknerier, og at det anførte Lovsted er uanvendeligt, men kan desuagtet ikke ansee deres Forhold for straffrit. Endskjønt nemlig Paategning som Lagværge efter den da bestaaende Lovgivning ikke ganske kunde sættes ved Siden af Paategning som Vitterlighedsvidne, efterdi man af Vidnet altid maa fordre, at han personlig har forvisset sig enten ved selv at see Underskriften afgive eller ved af Vedkommende selv at have hørt Erkjendelsen derom, medens det ikke kan negtes, at det efter Omstændighederne maatte være en Lagværge tilladt at forhandle med Enken gjennem en tredie Person, og underskrive i Henhold til den derved opnaaede Betryggelse; saa er det dog klart, at Lagværgens Pategning i sig indesluttede en Bevidnelse om, at han paa en efter hans Formening betryggende Maade havde forvisset sig om Enkens Samtykke, og at Paategningen desaarsag, foruden at sikre mod Indsigelser, grundede paa, at Lagværge ei var benyttet, ogsaa maatte vække Tillid til Egtheden af Enkens Underskrift, saaledes som Ud-

trykket i Landslovens 3—19 -41 tilsiger. Men at Ansvaret for letsindigen at have afgivet en saadan Bevidnelse skulde være mindre, end for at undertegne som Vitterligheds vidne uden at have forvisset sig om Navnets Egthed, kan ikke antages. Ligesom det derfor er en Følge af hvad ved Høiesteretsdomme er afgjort, at Nr. 2 maa ansees med Bøder for at have paategnet til Vitterlighed paa det falske Cautionsbrev til Sieweking & Co., saaledes formenes det samme at maatte gjælde for ham og Nr. 3 for de af dem afgivne Paategninger som Lagværge, uagtet de var sig bevidste ikke derom at have havt nogen Forhandling med Enken. Med Hensyn til Nr. 4 kunde det efter hans til Forhøret afgivne skriftlige Forklaring synes, at ogsaa han havde afgivet sin Paategning som Lagværge alene i Følge den med hans Medtiltalte trufne Aftale, ubekymret om Enken vidste eller ikke vidste Noget deraf; men dette bør dog nærmest betragtes som en mindre heldig Udtryksmaade, saa at Sagen antages at forholde sig, som han siden for Retten har anbragt, at han, da han paategnede Vexelen, troede, at Medtiltalte havde forhandlet med sin Svigermoder, og af hende faaet Samtykke til, at han for Tilfældet paategnede som Lagværge. Derhos lader det sig i Almindelighed næppe forstaae, at en Lagværge, saasnart han i her omhandlede Henseende havde ladet sig føre bag Lyset, foruden det mulig paadragne civilretlige Ansvar, ogsaa skulde være forfalden til Bøder. Imidlertid formenes Nr. 4 ikke at kunne opnaae Frifindelse paa disse Grunde. Medtiltalte var nemlig samme Mand, hvis Forhold det var hans Pligt i Egenskab af Lagværge at kontrolere, og han maatte følgelig være sig bevidst, at han, naar han paategnede udelukkende i Hen

med Hensyn til, at han var noget ældre og selv erkjender, at han nærede Betænkeligheder. Tiltalte Nr. 4, som moden Mand og Sagfører, formenes — uanseet, hvor meget der ellers taler til hans Undskyldning — ikke at burde ilægges en mindre Bod end 20 Spdlr. Hvad angaaer Tiltalte Nr. 1s Forhold med at have forledet de Medtiltalte Nr. 2, 3 og 4 til at give sine falske Documenter Paategninger som Lagværge, og de Medtiltalte Nr. 2, 5, 6 og 7 Paategninger som Vitterlighedsvidner, da bestaaer hans Brøde væsentlig i, at han har benyttet de Medtiltaltes Troskyldighed og Mangel paa Eftertanke til ved deres Hjælp, og dog dem uafvidende, at faae give sine Falsknerier et saa meget antageligere Udseende. At han derved tillige har ført disse Mennesker i Fortræd, maa betragtes som en skjærpende Omstændighed ved hans Virksomhed som Falskner; thi for saa vidt han paaskyder, at han heller ikke selv, naar han uden at gjøre Vedkommende opmærksomme paa Betydningen af at underskrive til Vitterlighed, forelagde dem Documenter i saadan Hensigt, tænkte paa eller vidste, at Vitterlighedsvidnerne kunde kræves til Ed, da kan dette ikke komme i nogen Betragtning til hans Undskyldning. Men til at regne dette Tiltaltes Forhold for en særskilt Forbrydelse finder man dog ikke tilstrækkelig Grund. Denne Tiltalte har gjennem sin Defensor for Overretten med Hensyn til de forøvede Falsknerier som Undskyldningsgrund villet gjøre gjældende, at han som gift med 1ste Vidnes eneste Datter og Arving, og som den, der saa længe havde styret hendes Affærer, samt i Henhold til den Velvilje og Tillid, hun stedse har vist ham, turde haabe, at hun vilde ratihabere de Forpligtelser, han gjennem Misbrug af hendes Navn havde indgaaet, og det saa meget mere, som hun ved forskjellige Leiligheder skal have ladet falde Ytringer i den Retning, at Tiltalte kunde skrive hendes Navn og gjøre, hvad han vilde, da hun og han var som Eet, eller at, naar Tiltalte havde gjort Noget, var det, som om hun selv havde gjort det, o. d. Der er ogsaa tilveiebragt Oplysninger, ikke alene om den store Tillid, 1ste Vidne viste Tiltalte i Almindelighed, men som gjør

det sandsynligt, at de oven angivne og lignende Ytringer af hende kunne være brugte. Men da det af Tiltalte erkjendes, hvad desuden af Sagens øvrige Oplysninger fremgaaer, at 1ste Vidnes og Tiltaltes Handelsforretninger var aldeles adskilte; da det derhos end ikke af Tiltalte er paastaaet, at han havde nogen almindelig Bemyndigelse til at underskrive for Vidnet, hvilket Vidnet med Ed har benegtet; og da Tiltalte allermindst kunde være berettiget til at bruge hendes Navn, som om det var skrevet af hende selv, saa kan her ikke være Spørgsmaal om at betragte Tiltaltes Forhold med at underskrive 1ste Vidnes Navn alene som en bedragerisk Overskridelse af en Fuldmagt, hvorimod det ligefrem er at henregne til Falskneri, hvilket desuden hans Fremgangsmaade med at forandre Beløbet i Panteobligationen af 12te November 1860, og med at forskaffe sig Vitterlighedsvidners og Lagværgers Underskrifter paa den foran omhandlede Maade lægger for Dagen, at han har været sig bevidst. Dette saaledes forudsat, finder Overretten, at den Tiltalte af 1ste Vidne udviste store og ubegrændsede Tillid, langt fra at tjene til hans Undskyldning, meget mere maa ansees som en skjærpende Omstændighed ved hans Brøde. Naar Tiltalte Nr. 1 endvidere saggives for Overtrædelse af Cap. 21 § 25, b, da sigtes derved t at han, 1ste Vidne uafvidende, og uden nogen Anmodni fra hendes Side, under 2den August 1862 har udstedt den 16de September næstefter ladet i Hurum thinglyse Skadesløsbrev, hvori han erklærer, at Svigermoderen ham har paadraget sig Forpligtelser til et Beløb af mi 4700 Spdlr. ved Endossementer og Garantiforskrivel

bank paa 500 Spdlr. Hertil har Tiltalte angivet endnu at maatte komme et af hende til et Hamburgerhus for ham udstedt Garantidocument, oprindelig paa B$ 15000, men hvorpaa alene skulde staae til Rest B$ 800, i hvilken Anledning 1ste Vidne har erklæret, at hun ikke erindrer at have udstedt et saadant Document, men dog heller ikke tør benegte det. Heraf er det klart, at Skadesløsbrevet i ethvert Fald er udfærdiget for et større Beløb, end Fru Stoltenberg kunde vide sig pligtig at tilsvare. Det maa derhos ansees givet, skjønt det ikke er klart oplyst, at den største Del af Beløbet ikke var forfalden den 2den August 1862. Hvad angaaer Tilstanden i Tiltaltes Bo, da maa det vel efter de Oplysninger, der her for Retten ere fremkomne, findes antageligt, at det er utilstrækkeligt, hvorvel der er flere Punkter, hvorom endnu fyldestgjørende Forklaring savnes. Men heraf tør man ikke med fuld Vished slutte, at Tiltalte den 2den August f. A. ved Skadesløsbrevets Udfærdigelse selv har indseet, at han var ude af Stand til at tilfredsstille sine Creditorer. En Antydning om, at en saadan Forestilling har foresvævet Tiltalte, turde dog maaskee findes i selve Skadesløsbrevets Affattelse, for saa vidt samme synes at forudsætte det som givet, at Tab maatte opstaae for Svigermoderen. Imidlertid har Overretten af andre Grunde anseet det ufornødent at dvæle herved, eller at søge de manglende Oplysninger tilveiebragte. Tiltalte forklarer nemlig, at hans Hensigt med Skadesløsbrevet var at sikre Svigermoderen for det Tab, hun vilde lide ved hans Underskrift pr. procura B. P. Stoltenberg, saa vel som i andre Maader, idet han havde haabet, at hans Affærer vilde være blevne ordnede paa en anden Maade, og samtlige hans falske Papirer indfriede af hende og af hans Brødre, naar hun var bleven vidende om, hvorledes hans Stilling i det Hele var. Dette kan ikke forstaaes anderledes end saaledes, som det ogsaa af Underdommeren er opfattet, at Skadesløsbrevet gik ud paa Sikring af de paa de falske og bedrageriske Papirer løbende Summer, for at han saa meget lettere kunde overtale Svigermoderen og Brødrene til at træde

imellem og optage hans Forpligtelser. Men i saa Fald — og det har efter Omstændighederne Rimelighed for sig, at det forholder sig saa — var den Gjæld, hvorfor Skadesløsbrevet udfærdigedes, til enhver Tid at betragte som forfalden, saa at Cap. 21 § 25, b, ikke synes paa den at være anvendelig, og for saa vidt der mulig kunde opstaae Spørgsmaal, om ikke Tiltalte ved Stiftelsen af denne Gjæld har forbrudt sig imod Begyndelsen af Cap. 21 § 25, og nagtet sig sin Uvederhæftighed bevidst svigagtigen stiftet ny Gjæld, synes hans Forbrydelse, om den finder Sted, at falde ganske sammen med Falsknerierne, og ikke at kunne stilles fra dem som særegen Lovovertrædelse. Tiltalen mod Nr. 1 for Bedrageri sigter til hans Afbenyttelse af den afgangne Svigerfaders Procura — Fuldmagt i egne Anliggender — men enten denne Brøde henføres under Cap. 21 § 1 eller § 8, saa er den kun Gjenstand for Paatale efter Fornærmedes Forlangende, og 1ste Vidne har udtrykkelig frafaldt Paatale heraf. Vel er denne Frafaldelse først fremkommen, efter at Tiltale var reist, men det maa mærkes, at Vidnet heller ikke forud havde fremsat noget bestemt Forlangende om Tiltale, hvorimod hun den hele Tid havde forbeholdt sig Adgang til bestemt Erklæring. Denne Del af Sagen maa følgelig blive at afvise. Tiltalte Nr. 1 bliver efter det Anførte alene at fælde for Forbrydelse mod Cap. 21 §§ 27 og 29. Naar hensees til de betydelige Beløb, hvorom der er Tale, og hans undersundige Fremgangsmaade, maa man med Underdommeren være enig i, at der ikke er tilstrækkelig Grund til overhoved at fravige det førstnævnte Strafalternativ, Strafarbeide i 4de Grad. Da Tiltalte skal fældes for mindst 9 Falskneriер, vil hans Straf følgelig blive 9 Aars Strafarbeide.

(Fortsættes).

Christiania 1864.
Trykt og forlagt af J. Chr. Abelsted.

Niogtyvende Aargang
№ 6.

10de Februar
1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 2den Session 1863.

Den 18de November.

L.Nr. 192. Advocat Paludan, Actor, mod Handelsborger Mads Andreas Selvig og Overretssagfører Frederik August Zahn Sandberg.

(Slutning fra forrige Nr.)

Med Hensyn til hans Bestillinger som Overformynder, Formand og Forligelsescommissær finder man med Underdommeren, at han bør dømmes til at afsættes derfra; thi vel indeholder den af Underdommeren tilveiebragte Attest fra Magistraten, at der allerede ere valgte andre Mænd i hans Sted som Formand og Forligelsescommissær, men det kan dog kun betragtes som en midlertidig Foranstaltning i Anledning af hans Fallit. Erstatningsspørgsmaalene maa blive udenfor nærværende Sag. Ved det Tiltalte Nr. 1 ilagte Omkostningsansvar og det Underretsreferenten tilkjendte Salarium findes Intet at erindre, hvorfor Underretsdommen for saa vidt vil være at stadfæste. De Tiltalte Nr. 2, 3 og 4 formenes at burde hver for sig for ¼ Del tilsvare Sagsomkostningerne solidarisk med Nr. 1, dog derfra undtagne Udgifterne ved hans Arrest og i Anledning af Forhøret den 19de

Retterne som ikke af Fornærmede forlangt paatalt. For Forbrydelse mod Cap. 21 §§ 27 og 29 i Lov af 20de August 1842 bør den nævnte Tiltalte hensættes til Strafarbeide i 9 - ni - Aar, samt afsættes fra sine Ombud som Overformynder, Formand og Forligelsescommissær i Ladestedet Hølen. De Tiltalte Nr. 2, Handelsbetjent Thomas Thomsen Ottesen, Nr. 3, Handelsborger August Emil Bugge, og Nr. 4, Overretssagfører Frederik August Zahn Sandberg, bør for at have paategnet Documenter som Lagværge, uden Forhandling eller Aftale derom med Enken, og Nr. 2 tillige for at have paategnet et Document som Vitterlighedsvidne, uden at have forvisset sig om Underskriftens Egthed, bøde til Statskassen, Nr. 2 med 8 - otte -, Nr. 3 med 4 - fire - og Nr. 4 med 20 - tyve - Speciedaler. I Henseende til det Tiltalte Nr. 1 ilagte Omkostningsansvar bør Underrettens Dom ved Magt at stande, og bør de Tiltalte Nr. 2, 3 og 4 **in solidum** med ham deltage deri, hver for $\frac{1}{7}$ - en Syvendedel - med Undtagelse af de ved hans Arrest samt Forhøret den 19de December 1862 og Retsmøderne den 7de og 19de Januar d. A. foranledigede Udgifter, hvilke blive disse Tiltalte uvedkommende. At fuldbyrdes", o. s. v.

Høiesteret frifandt Sandberg, men stadfæstede Overrettens Dom for Selvigs Vedkommende, saa vidt paaanket var.

Den 11te November.

L.Nr. 183. Advocat Kildal, Actor, mod Anders Rudstad

Tiltalt for Tyvsforbrydelse var denne 38 Aar gaml[e] ikke uberygtede Mand af de foregaaende Retter fæld[t] eft[er] Crll.s 19—1 til 8 Dages Fængsel paa Vand og Brø[d] men blev af Høiesteret frifunden for videre Tiltale, idet h[an]

ved Skjøde af 27de November 1822 blev frasolgt Gaarden Jørgenstad, med paastaaende Lade, og "inden sine Mærkestene", til en Simen Næsjet, som under Sagen var fraværende, og ei blev afhørt; man saae, at denne Slaatteløkke først i 1851 blev skyldsat, og at den eiedes af Angjældendes Fader og 10de Vidne i Forening; derhos erhvervede Angjældende ved et af de to nævnte Skjøder "Berget", som blev frasolgt Gaarden "Skaare", og en Skovteig i Sells Sameie "Fagerlien". Fremdeles indeholdt Skjødet Hjemmel paa "Hansløkken" og Halvdelen af Husene paa "Ruvstad", hvilken Eiendom i 1812 blev frasolgt Olstad, og nu eies af Angjældendes Broder, paa Halvdelen af Husene nær, hvilken eies af Angjældende. Ved det andet Skjøde hjemledes Angjældende Jordstykket Kroken og 3 Maal af Krokløkken. Allerede i 1826 havde man forsøgt at faae udskiftet det ovennævnte Sameie "Fagerlien", samt "Rosten" og "Ruslien"; men efter at det i 1853 ved Overretsdom var afgjort, at den forsøgte Udskiftning ikke var bindende for alle Vedkommende, foretoges i 1857 ny Udskiftning, hvorved Ruvstad sees at have faaet Teigen Nr. 78. Jørgenstad, der nok i lang Tid har været Underbrug under Brækken, fik sine særskilte Teige. I Forretningens Slutning sees, at tre af Angjældendes Jordstykker, Kroken, Lyuengen og Hansløkken, ei blev anvist nogen Skovteig, dels fordi man antog, at de ikke var kjøbte med Ret til Skov, dels fordi Eierne ikke derpaa havde gjort Paastand. Angjældendes Fader sees at have været med ved Udskiftningen i 1857, men ikke Angjældende, skjønt han derved fik Skov for sin Eiendom Berget. Grunden hertil var nok den, at Faderen i sit Skjøde havde forbeholdt sig Brugen af det Solgte, saa længe han vilde, og han sees ikke at have betvivlet sin Competents til at deltage i Udskiftningen. Det er den Jørgenstad og Brækken tillagte Del af Sameiet, som Angjældende havde forgrebet sig paa. Da han blev funden huggende i denne Del, foregav han, at han som Eier af Halvdelen i Lyuengen havde Ret til Hugst i Brækkens Skovteig, og at han skulde have det Uavirkede til Saudtraa; men under

Forhøret sagde han, at han skulde have det til Gjærdefang, samt at baade han og Faderen havde hugget der, dog først i "Fagerlien" den første Vinter, da dette Sted først da var blevet tilgængeligt ved det nye Veianlæg. Han tilføiede, at Klageren, 1ste Deponent, før havde været vidende om hans Hugst paa det omhandlede Sted, uden at gjøre noget derved. Om Faderens Hugst forklarede 8de Vidne, at denne hug for mange Aar siden paa Stedet; men om det var med eller uden Vedkommendes Samtykke, eller før eller efter Udskiftningen, var ikke oplyst, hvorimod det fremgik af Sagens Oplysninger, at Angjældende havde før hugget paa Stedet, og at 1ste Deponent havde erklæret sig uvis om, hvordan hans retlige Stilling var. Rimeligvis havde Angjældende ikke seet Udskiftningsforretningen, og heller ikke det gamle Skjøde paa Lyuengen. Forholdet mellem dette Stykke og Jørgenstad var heller ikke klart. Vel var Lyuengen bleven skyldlagt, men den vedblev dog at svare aarlig Afgift til Jørgenstad. Angjældende havde gaaet aabent til Verks med sin Hugst, og blandt Andet derved benyttet en af Husmændene hos 1ste Deponent, der selv havde de ældre Skjøder, og dog erklærede sig uvis om Forholdet, hvorfor det heller ikke med fornøden Vished kunde antages, at Angjældende maatte anseे sig uberettiget til den foretagne Hugst, især da han ingen Indsigelse havde mødt, forinden den nu sidst havde fundet Sted.

Den 14de November.

L.Nr. 190. Advocat Kildal, Actor, mod Johan Benjamin Ronæs, med Flere (13 i Tallet).

om Brugsretten afgjort ved Dom; og idet de uden Forelæggelse af Boder blev ved Referent satte under Tiltale for ulovligt Aavirke i den nævnte Alminding, maa vel Meningen have været at tiltale dem for Tyveri. Ved Underretten blev samtlige Tiltalte aldeles frifundne, og Omkostningerne paalagte det Offentlige. Ved Overretten blev Nr. 1, 2, 10, 11 og 12 kun frifundne for videre Tiltale, og ilagte hver en Trettendedel af Omkostningerne, hvorimod Sagen for Ovrigt fik samme Udfald, som ved Underretten. Ved Kongeskjøde af 18de December 1799 blev Kværner Almінding solgt "med al den Ret, Kongen dertil havde havt, og med Forbehold af Almuens tidligere Ret, med videre Ret, som Loven hjemler", hvorefter den senere gik i Handel som privat Eiendom. Ved Skjøde af 2den August 1855 blev Almindingen af Gramm solgt til Henrik Fosnæs, m. Fl. og senere kom tre nye Eiere til, hvorefter den sees at være kommen under Bestyrelse efter Lov af 1857. Visse Gaarde i det tilstødende Bygdelag ansaaes imidlertid ikke berettigede til Brug i Almindingen, og Tvisten dreiede sig væsentlig om, hvilke Gaarde kunde ansees brugsberettigede, hvilke ikke. Det var in confesso, at de Gaarde, hvorunder Nr. 10 og 11 som Hnsmænd høre, ere brugsberettigede. Den 15de Juni 1857 udfærdigede Almindingsbestyrelsen en Bekjendtgjørelse, der kundgjordes paa sædvanlig Maade, og hvorefter de Hugstberettigede kun maatte hugge efter Udvisning og mod Recognition, og Tilsidesættelsen af disse Betingelser bragte Almindingsbestyrelsen til at henvende sig til Amtmanden som anført. Efter dens Bestemmelse var en Del af Skoven aldeles fredlyst, og ingen Andre at betragte som brugsberettigede end de, der fra gammel Tid havde havt saadan Ret. Men det viste sig, at man ikke

mel, beboer en Gaard, som 10—12 Aar før Sagens Anlæg blev henlagt fra Bartnæs Sogn til Solbergs Sogn, hvis Indvaanere det er, at Brugsretten i Almindingen tilkommer; og da det faldt ham besværligt at hugge i Fallefos Alminding, hvor han før havde søgt hen, begyndte han da at hugge i Kværner Alminding. Han erkjendte at han i Slutningen af 1860 aavirkede 4 Tylter Saugtømmer og 8 Læs Ved. Han erkjendte, at hans Adkomst var tvivlsom, og at han derfor havde henvendt sig til 8de Deponent, der nok var Bestyrelsens Fuldmægtig (Skovfoged), men at han kun gjorde det af Forsigtighed, og 8de Deponent, en af Kjøberne efter Skjødet af 1855, der havde havt Bemyndigelse til at tillade Hugst i Almindingen, tilstod, at han en Gang i Marts 1860 havde givet Nr. 1 saadan Tilladelse, og muligen havde gjentaget den paa Høstthinget, men at Meningen var, den strax skulde benyttes. For saa vidt det var gjort til Betingelse for Hugst i Almindingen, at Gaarden skulde være skovløs, var dette just Tilfældet med Nr. 1s Gaard. b) Nr. 12, over 70 Aar gammel, og Nr. 2, hans Søn, 40 Aar gammel, havde ligeledes for 10—12 Aar siden faaet den Gaard, de beboede, overført til Solberg Sogn, og siden aavirket i Kværnaa Alminding; navnlig havde Nr. 2 i de to sidste Vintre hugget 2 Tylvter Tømmer, 4 Læs Raagran og 12 Læs Torgran. Gaarden har kun Skov til Gjærdefang. Nr. 12 erkjendte, at han ikke ansaae sig berettiget til Hugst i Kværnaa Alminding, men baade han og Sønnen paaberaabte Tilladelse af 8de Deponent, hvilken Nr. 12 havde villet forstaae som gjældende for bestandig; og Nr. 2 sagde, at der var betalt for hvert Aar indtil sidste Vinter. Men 8de Deponent sagde, at ogsaa denne Tilladelse kun gjaldt den ene Gang. Nr. 2 erkjendte, at han ikke ansaae Faderen brugsberettiget i Almindingen, og at han vidste, der skulde betales Recognition, men ikke, at der behøvedes Udvisning. c) Nr. 3, 54 Aar gammel, Eier af en Gaardpart, der ikke erkjendtes brugsberettiget i Almindingen, tilstod at have siden 1850 jævnlig aavirket i Almindingen, navnlig i 1861

–1862 4 Tylvter Saugtømmer og 3 Tylvter Langtømmer, uden at have betalt Recognition. Først paaberaabte han sig kun Tilladelse af Almindingens tidligere Eier Gramm; men dennes daværende Fuldmægtig mindedes ikke, at saadan Tilladelse var given Angjældende, skjønt han ikke bestemt kunde negte det; siden paaberaabte han sig ogsaa upaatalt Brug i det nævnte Tidsrum. d) Nr. 4, over 65 Aar gammel, havde i 1859 aavirket 3 Tylvter Tømmer og i 1861—1862 1 Læs Grantræer. Han sagde sig ligeledes i sin Tid at have faaet Tilladelse af Gramm til at hugge i Almindingen til Husudbedringer, og Gramms daværende Fuldmægtig sagde, at det forholdt sig rigtig, uden dog at kunne sige, om Tilladelsen var given for Mere end den enkelte Gang. Men efter 8de Deponents Forklaring blev Nr. 4 en Gang i 1859, da han betalte for en tidligere Hugst, udtrykkelig betydet, at Gramms Tilladelse ei længere kunde hjælpe ham, og han erkjendte at have vidst, at der var taget Bestemmelse om, at Udvisning skulde søges. Hans Gaard er næsten Skovløs. e) Nr. 5, 40 Aar gammel, og Nr. 13, 54 Aar gammel, eie hver sin Halvdel af en Gaard, der ikke erkjendtes hugstberettiget. De erkjendte i længere Tid at have aavirket i Almindingen, Nr. 13 ved sine to Sønner, Nr. 6 og 7, resp. 40 og 30 Aar gamle. Nr. 5 og 13 paaberaabte sig, at Besidderne af deres Gaard fra gammel Tid havde aavirket i Almindingen, Nr. 5 sagde mindst i 40—50 Aar, hvorhos han paaberaabte Tilladelse af en af Almindingseierne, der erklærede dette muligt, da Almindingen laa fuld af Nedfald. Nr. 5s Hugst var imidlertid gaaet temmelig vidt, idet han efter egen Erkjendelse 1861 —1862 havde aavirket 2—3 Tylvter Saugtømmer og 40 —50 Læs Ved af Toppene, en anden Vinter noget Mindre.

den fra 1824, hvert Aar havde hugget i Almindingen, dog kun Brænde, saa vidt kunde sees. En Husmand under Gaarden, 7de Deponent, havde været med at hugge, og et andet Vidne sagde, at hans Stedfader, medens han eiede Gagrden, oftere kjørte Tørgran fra Almindingen; et tredie Vidne forklarede sig ligeledes om Hugst fra denne Gaard i Almindingen, og et fjerde Vidne sagde, at der fra denne Gaard havde været hugget i de 30—40 sidste Aar. f) Nr. 8, omtrent 27 Aar, og brugende Gaard for sin Moder, erkjendte at have hugget 11 Læs Ved af Tørgran, men vilde have anseet sin Moder hugstberettiget i Almindingen, uden at have kjendt Bestemmelsen om Udvisning og Recognition. Et Par Vidner forklarede om en Mand, der tidligere havde eiet hendes Gaard, at han for 30 Aar siden i Almindingen havde hugget Tømmer til Hjælp ved Opførelsen af et Hus. Ellers havde man paa denne Gaard brugt at kjøbe Ved. Et andet Vidne sagde, at Nr. 8s Fader en Gang kom med Tørgran fra Almindingen, men sagde, at denne Ved blev dyrere, end han ellers kunde have sin Ved. g) Nr. 9, omtrent 40 Aar gammel, erkjendte at have 1861—1862 aavirket i Almindingen 7 Læs Tørgran, men paaberaabte sig, at der i de sidste 20 Aar fra hans Gaard var hugget i Almindingen, og at han ikke havde kjendt til, at der behøvedes Udvisning. Et Par Vidner forklarede, at der siden 1819 fra denne Gaard jævnlig var hugget i Almindingen, og Recognition var kun betalt for en Del til Salg aavirket Birkeved. h) Nr. 10 og 11, den Ene Husmand under Præstegaarden, den Anden under en aaden Gaard, der ere brugsberettigede i Almindingen, erkjendte, Nr. 10 at have der for sin Plads aavirket i de sidste 32 Aar, i sidste Vinter 2 Tylvter Saugtømmer og 40 Læs Tørgran, paaberaabende sig dels Loven, dels ældre Brug, dels Tilladelse for 2—3 Aar siden af en af Almindingseierne, der dog først negtede dette, men siden sagde, at han ikke kunde erindre

Saugtømmer, til hvis Fremdrift han havde faaet Hest laant af en af Almindingseierne, hvorhos Nr. 11 heller ikke vilde have vidst om, at der fordredes Udviisning til Husbehov. Et Par Vidner forklarede, at Nr. 10s Formand paa Pladsen ligeledes jævnlig havde aavirket i Almindingen, og et Vidne, at det fra Nr. 11s Plads havde hugget baade Ved og Tømmer i Almindingen, og at det for 44 Aar siden havde været med Nr. 11s Formand ved Hjemkjørsel fra Almindingen af Langtømmer til et Hus paa Pladsen. Høiesteret frifandt Nr. 5, 6, 7, 9 og 13 for Justitiens Tiltale, de Øvrige for videre Tiltale, og paalagde Statskassen fem Trettendedele, Nr. 2 og 12 in solidum to Trettendedele og de Øvrige hver en Trettendedel af Omkostningerne, og de otte for videre Tiltale Frifundne solidarisk Udrædelse af tre Femtedele af Salariet til Actor for Høiesteret.

Den 21de November.

L.Nr. 198. Advocat Rolfsen, Actor, mod Hellik Thoresen Ovear.

Denne Sag staaer i Forbindelse med den i Retstidenden for 1860, S. 631—640 meddelte Sag mod Ketil Ramberg og Knud Kopangen, hvorunder Angjældende blev fængslet, men ikke tiltalt, hvorimod han blev løsladt og ført som Vidne i Sagen. Den 4de Juni 1861 blev han sat under Tiltale tilligemed 5 Andre for Tyveri eller anden ulovlig Omgang med Grubesølv, og ved Underretten fældt efter Crll.s 19—6, til et Aars Strafarbeide og en Del af Omkostningsansvaret, for Befatning med de i hin Sag omhandlede Sølvkager, og samme Udfald fik Sagen ved Overretten i ny Conclusion, hvorimod Høiesteret frifandt Angjældende for videre Tiltale, med Omkostningsansvar som ved de foregaaende Retter bestemt. Angjældende havde stadig benegtet al Befatning med de nævnte Sølvkager. Men det var oplyst og af Angjældende uimodsagt, at han

og Angjældende forblev i Hougsund, hvor de efter længere Tids Samvær skiltes ad, indtil Angjældende om Aftenen forlod Hougsund og gik alene til sit Hjem, uagtet han maatte erkjende, at Aftalen var, at han ogsaa skulde have havt Følge med Ketil og Knud hjemover. Saa vel om Opholdet i Hougsund som om Maaden, hvorpaa han skiltes fra Knud, forklarede Angjældende sig vaklende og modsigende, ligesom og hans øvrige Forklaringer vrimlede af paatagelige Usandheder. Hans Opgivende af sit Ærinde i Hougsund oplystes at være urigtigt, og det var lidet rimeligt, at de to Kammerater havde givet sig i Følge og omgaaet med Angjældende, som skeet, under deres farlige Reise med Sølvkagerne, saafremt han ikke havde været delagtig i deres Forehavende, som Ketil skulde indlede ved sin videre Reise til Drammen, medens derimod Handelen skulde foregaae ved Broen i Hougsund, hvor Sølvkagerne, Knud og Angjældende var blevne tilbage. Ogsaa hjemme havde Angjældende opført sig mistænkelig, efter hvad tre Vidner havde forklaret, og hvorom Angjældende forklarede sig undvigende, ligesom og hans Fader erkjendte at have næret Frygt for, at han indlod sig i Grubesølvhandel, og at have skarpt advaret ham derimod. Mærkelig nok negtede Ketil og Knud oprindelig at have været i Følge med Angjældende den omhandlede Nat fra Ketils Bopæl til Hougsund, uden dog da at søge Mistanken overført paa ham, saaledes, som de senere i Tugthuset gjorde, rimeligvis fordi de tidligere vilde have udsat sig selv for Følger, som de haabede at undgaae. Under den forrige Sag var oplyst, at der til Hougsund var medbragt 3 Sølvkager, hvoraf kun de to mindste gjenfandtes, medens dens største, uagtet al Eftersøgning, ikke kunde opdages, og rimeligvis ved Ketils og Knuds Paagribelse

ladet falde ævredagtige Ytringer om Angjældende. Ved Afreisen til Hougsund havde Angjældende lagt 60 Spdlr. paa Bordet, hvilke Ketil bad sin Kone gjemme, uden at videre blev talt derom. Ved Hjemkomsten fra Hougsund bad Angjældende sin Fader at afhente de 60 Spdlr. hos Ketils Kone, som ogsaa udleverede dem. Disse Penge tilegnede Angjældende sig som sine, medens Ketil paastod at de skulde tjene til at betale et Laan, hvormed han havde forstrakt Angjældende. Endelig havde Angjældende efter Tilbagekomsten til Hougsund og senere truffet Forføininger over sin Formue, der syntes at røbe Frygt for Ansvar, og paa Hjemreisen fra Hougsund medbragt Ting, som han syntes at ville skjule.

Den 26de November.

L.Nr. 208. Advocat Grønn, Actor, mod Landhandler Christopher Cramer Krohn.

Angjældende, der er 56 Aar gammel, lever i mindre gode Kaar, og har ufordelagtigt Skudsmaal af sin Sjælesørger, tiltaltes for Forbrydelse mod Crll.s 10—1 og 2. Den 3die Marts 1863 indfandt Fogdens Fuldmægtig, 1ste Vidne, sig med to Retsvidner hos Angjældende for at afholde en Indførselsforretning. Harm herover kom Angjældende, idet Forretningen var indledet til Protokolen, ind i Stuen, og kastede et af Retsvidnerne, 4de Vidne, ud, skjønt gjort opmærksom paa, at det var tilkaldt som Retsvidne. Derpaa udviste han de Øvrige, og da Forretningen fortsattes i Krambodgangen, blev den ogsaa der afbrudt af Angjældende, som nu spurgte 1ste Vidne efter Skildt eller Fuldmagt fra Fogden, og da 1ste Vidne ei kunde fremvise nogen af Delene, skjød eller, som Angjældende selv siger, ledede han 1ste Vidne ud over en liden Trap, og sendte Reqvi-

han var vidende om Hensigten med Forretningen, var utvivlsomt. Ved Underretten blev han efter Crl. § 10—1 ilagt 20 Dages Fængsel paa Vand og Brød, med sædvanligt Omkostningsansvar, men ved Overretten blev han efter 10—1, jfrt. 26, ilagt 40 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangekost med samme Omkostningsansvar. Høiesteret stadfæstede Overrettens Dom. Ved den alene efter Angjældendes Forlangende paaankede Underretsdom var Angjældende ikke fældt for sit Forhold mod 4de Vidne, og § 26 maa altsaa være anvendt paa hans Forhold mod 1ste Vidne, der ikke var auctoriseret Fuldmægtig.

Den 4de December.

L.Nr. 218. Skibscapitaine Holtermann mod Arendals Søforsikringsselskab.

Den 22de April 1863 kom Appellanten med Jægten Prøven, assureret af Indstævnte og indehavende en Ladning Poteter, fra Throndhjem, bestemt til Christiansund, Kl. 12 om Natten i Nærheden af Sandøen, hvor Jægten stødte paa Skjær i høi Søgang, og blev liggende at hugge i flere Timer, hvorved den tog betydelig Skade. Efter at en Del af Ladningen var udlosset, blev Jægten bragt af Grund og ført til Christiansund, hvor Appellanten efter Indstævntes Agents, Kjøbmand Withs Opfordring aflagde Søforklaring. Appellanten og With blev derpaa enige om at lade en Besigtigelse og Taxt afholde af selvvalgte Skjønsmænd, og ved denne den 11te Mai udførte Forretning blev Skaden paa Skroget eller Bekostningen paa dets Istandsættelse anslaaet til 1300 Spdlr. Ved at telegrafere til Indstævnte dette Udfald, erklærede With Taxten forhøi, og fik til Svar, at den var ublu, hvorfor han opfordrede

tilstede, og i Slutningen tilført af Appellanten, at for saa vidt Indstævnte vilde have Overskjøn, forbeholdt han alle de Indsigelser, han kunde have mod nærværende Forretnings Afholdelse og Fremme, saa vel som mod Assurandørernes hele Fremgangsmaade i Anledning af nærværende Stranding, medens With som disses Agent forbeholdt Overskjøn. Efter at Byfogden paa Forlangende dertil havde opnævnt 4 sagkyndige Mænd, hvoraf 2 meldte Forfald, saa at andre 2 i deres Sted maatte udnævnes, blev Overskjøn afholdt, og medens adskillige Poster blev ansatte som ved det foregaaende Skjøn, blev andre ansatte meget lavere, saa at det Hele kun opløb til 708 Spdlr., efter at en Del Fradrag var gjort. Forskjellen reiste sig dels derfra, at Overskjønsmændene satte ud af Betragtning adskillige Skrøbeligheder ved Skroget som gammel Skade, dels derfra, at de satte Priserne lavere. Der blev nu indhentet Erklæringer om Skibets Forfatning før Strandingen, dels fra den Skibsbygmester, som før havde istandsat Skroget, dels fra Andre, som havde faret med Jagten, og alle Erklæringer gik ud paa, at den havde været i god Stand, og navnlig at den havde havt gode Forbindinger, hvilket Overskjønsmændene ikke fandt, samt at den ei havde havt flere af de som gammel Skade betegnede Feil, hvorom derpaa Thingsvidner, blandt Andet til Bekræftelse af Erklæringerne, optoges. Overskjønnet blev derefter paaanket til Høiesteret med Paastand om, at det maatte kjendes uefterretteligt, og at en paaanket Eragtning, hvorved Skjønnet under Forbehold blev tillagt Fremme, maatte blive underkjendt, samt at Appellanten maatte tilkjendes Kost og Tæring eller Sagsomkostninger i Høiesteret. Indstævnte paastod, efter Modstævning, et Thingsvidne af 10de September kjendt uefterretteligt, og det paaankede Overskjøn stadfæstet — dog at et deri taget

optagne uden foregaaende formelig Forligsprøve, og at det Samme var Tilfældet med Thingsvidnerne. Denne Fremgangsmaade maatte imidlertid ansees godkjendt ved tidligere Præjudicater i flere lignende Tilfælde. Hovedappellantens Indsigelser mod Overskjønnet var: 1) at det ved Parternes Overenskomst om, at lade Skaden taxere ved selvvalgte Mænd, maatte ansees vedtaget, at Udfaldet af dette Skjøn skulde være endelig afgjørende. Der saaes imidlertid ikke at være vedtaget Andet end at lade Skaden taxere ved selvvalgte Mænd, og dermed paastod Modparten, at der kun var tilsigtet et mindre bekosteligt Middel, hvorved Parterne muligen kunde komme til Enighed, hvorhos han mente, at Hovedappellanten, ved at møde ved det paafulgte formelige Skjøn, uden at gjøre Indsigelse mod dets Fremme, men først at forbeholde sig Indsigelser derimod, efter at der var blevet Spørgsmaal om Overskjøn, havde lagt for Dagen, at ingen Vedtagelse af Tvistens Afgjørelse ved de selvvalgte Mænds Skjøn havde fundet Sted. Hovedappellanten mente imidlertid, at hans Samtykke til Afholdelsen af det formelige Skjøn ikke bandt ham til at taale noget Overskjøn, eller til Udfaldet af Underskjønnet, hvoraf han kun ventede yderligere Bestyrkelse, som steet, af hans Ret til Erstatning efter det første, for begge Parter bindende, Skjøn af de selvvalgte Mænd. Modparten bemærkede hertil, at naar han, som formentlig vist, havde Adgang til at lade afholde Underskjønnet, maatte han selvfølgelig have Adgang til at optage Overskjønnet som endelig Afgjørelse af Tvisten om Erstatningens Størrelse. For Øvrigt søgte Hovedappellanten at oplyse de to af Byfogden opnævnte Suppleanters præsumtive Usagkyndighed, og i Realiteten at paapege

Overskjønnet ikke kunde svækkes ved saadanne Erklæringer, som her var tilveiebragte, hvortil kom, at der ved Frabrækning af Zinkhuden, som først skeede, efter at Fartøiet var kommet til Christiansund, meget vel kunde opdages gammel Skade, som ikke før var kommen til Syne, og at Overskjønsmændene havde besigtiget Skibet, efter at Forhudningen var aftagen, saa at man ikke behøvede at finde nogen Strid mellem Skjønnet og Erklæringerne, hvad Skadens Beskaffenhed angik. Indstævnte havde mod Thingevidnet af 10de September gjort den almindelige Indsigelse, at ikke Selskabet selv eller dets Bestyrelse men kun dets Agent, som ingen Bemyndigelse havde til at gaae i Rette for det, dertil var stævnt, hvorfor det mentes at maatte kjendes ueftertetteligt. Hertil svaredes, at naar Selskabet paa fjerne Steder tegnede Assurance gjennem faste Agenter, maatte disse efter Forholdets Natur og den i Ls 1—4—20 udtalte Grundsætning staae i dets Sted med Hensyn til Varselet, især naar de paa Selskabets Vegne først selv havde skredet til Retshandlinger, som maatte imødegaaes. Hoiesteret stadfæstede Overskjønnet, og ophævede Omkostningerne for Hoiesteret. Derved bortfaldt Spørgsmaalet saa vel om den derunder afsagte Eragtning, som om Thingsvidnet af 10de September s. A.

Den 5te December.

L.Nr. 219. Trælasthandler Lærum mod Handelshuset C. Gerh. Hansen & Co.

Ved Certeparti af 19de September 1862 fragtede Skipper Hendriksen det Indstævnte tilhørende Skib "Andreas" til Appellanten, for at føre et Parti skaaren Last (Battens) til Antwerpen. Blandt Vilkaarene var denne, at Ladningens Indtagelse skulde skee efter Søfartsloven. Det var **in confesso**, at Skibet var 189 Commercelæster drægtigt, og de til Indladningen bestemte Liggedage var derfor 16, ligesom det og var **in confesso**, at Ladningen bestod af 4de Sort Battens. Den 15de October meldte Skipperen sig til Indladning paa Christianias Havn, men den begyndte

dog først den 17de, og først den 13de November leveredes den sidste Del af Ladningen, som indtoges den 14de. Skipperen, som regnede de 16 Dage til 2den November, fordrede nu Godtgjørelse for 12 Overliggedage, og da den blev negtet, saggav han Appellanten ved Søret til Betaling efter Søfartsl.s § 44 af 240 Spdlr., med Renter og Omkostninger. Ved Sørettens Dom af 24de November blev Appellanten tilpligtet at betale 220 Spdlr. (for 11 Dage) med Renter fra Stævningens Forkyndelse, men med Ophævelse af Omkostningerne. Denne Dom paaankede Appellanten for Høiesteret, med Paastand om Frifindelse og Omkostninger for begge Retter, hvorimod Indstævnte paastod Stadfæstelse, og Omkostninger for Høiesteret. Appellanten støttede sin Paastand om Frifindelse derpaa, at Indladningen var bleven forsinket ved Regnveir, og Spørgsmaalet var altsaa, hvor vidt dette var bevist, og efter Søfartsl.s § 44 kunde medføre Fritagelse for Liggedagspenge.

(Fortsættes).

☞ Subskription paa denne Tidende kan tegnes fra 1ste Januar, og gjælder for een Halvaargang eller 26 Nr., som forskudsvis betales med 1 Spd. 60 Skill.; for Udenbyes kommer 30 Skill. til i Postporto. De, som ei skriftlig opsige ved det 20de Nr.s Modtagelse, forpligtes til at vedblive som Abonnenter det følgende Halvaar. Subskriptionen kan tegnes paa alle Rigets Postcontorer og her i Byen hos

J. Chr. Abelsted.

Christiania 1864.

Trykt og forlagt af J. Chr. Abelsted.

Niogtyvende Aargang **№ 7.** 17de Februar **1864.**

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 2den Session 1863.

Den 5te December.

L.Nr. 219. Trælasthandler Lærum mod Handelshuset C. Gerh. Hansen & Co.

(Slutning fra forrige Nr.)

Med indhentede Erklæringer fra nogle af de betydeligste Trælastudskibere i Christiania, Ths. Johs. Heftye & Søn, Westye Egeberg & Co., Chr. Tostrup, m. Fl., blev oplyst, at skaaren Trælast, og ikke mindst simplere Sorter, der indeholde saakaldt Rødved eller Blaaved, er udsat for en væsentlig Forringelse ved at skibes i Regnveir saaledes, at den bliver vaad, hvorved den faaer Udseende af Raadenhed, og at man derfor ikke skiber saadan Last i Regnveir. Væsentlig samme Erklæring afgav nogle af de betydeligste Trælastudskibere i Drammen. Skibsmægler Seberg i Drammen erklærede derimod, at man ikke regner det saa nøie med Regnveir, især naar det gjælder ringere Sorter skaaren Last, og Kjøbmand Hellesen sammesteds erklærede, at den Skade, som derved kunde bevirkes, maa ansees som en forsvindende Størrelse, samt at man i Drammen aldrig standser med Indladning af den Sort Turn-

fremkomne Oplysninger om Veiret maatte det antages, at mindst 10 af de 12 beregnede Overliggedage burde fraregnes formedelst Regnveir, efter hvad der i Følge de ovenberørte Erklæringer blev at betragte som gjældende Sædvane paa Stedet. (Søfartsl.s § 44). Høiesteret tilkjendte Indstævnte Godtgjørelse for 2 Overliggedage med 40 Spdlr. og Renter som ved Søretsdommen bestemt, men frifandt i Øvrigt Appellanten for Tiltale, og ophævede Omkostningerne.

Den 18de December.

L.Nr. 234. Advocat Kildal, Actor, mod Johan Henrik Tordenskjold Ibsen.

I 1857 strandede et amerikansk Skib Rose Standish i Nærheden af Vallø. Vraget blev kjøbt af Grossererne Th. Meyer og B. Ibsen, optaget og bragt paa Vallø Skibsværft til Istandsættelse. Imidlertid blev Meyer udløst for sin Andel af Ibsen, der saaledes blev Eneeder. Skibsbygmester Raael, der forestod Istandsættelsen, har forklaret, at det var et gammelt og daarligt Fartøi, samt at Istandsættelsen hovedsaglig bestod deri, at det blev forsynet med ny Hud paa Styrbords Boug under Vandet og med enkelte Stykker ny Hud paa Bagbords Boug; at der under Bunden blev indsat enkelte nye Spunds i Huden paa 2—3 Fods Længde, og langs med Kjølen nye Planker paa hver Side; at der blev indsat ny Kjøl og nyt Kjølsvin, samt et Stykke Forstavn under Vandet; og at dette var det Væsentlige, skjønt der ogsaa foretoges nogle mindre Udbedringer, bl. A. af Dækket, hvorunder der blev indsat 6 nye Bjælker, ligesom der ogsaa blev indsat 48 nye [illegible]. Men trods

efter Rederens Opgave have kostet ham 19,705 Spdlr. 76 Skill. Det blev nu kaldt "Gerd", og i den første norske Assuranceforening ansat i Klassen A, 2, samt assureret til 14000 Spdlr., hvorpaa det gik til Christiania for at indtage en Ladning Trælast til Lowestoft, og skulde føres af Angjældende; men da han endnu ikke havde den til at blive Skipper fornødne Befarenhed, blev Skipper Bull fra Tønsberg opgiven som Fører, og besørgede Paamynstringen, hvorved Angjældende paa Mandskabslisten, blev opført som Styrmand tilligemed den virkelige første Styrmand, foruden 1 anden Styrmand, 1 Stewart, 2 Tømmermænd, 6 Matroser og 1 Kok. Paa Veien aftraadte Bull i Vallø, og Angjældende optraadte nu som den virkelige Fører, med hvem ogsaa Hyrecontracterne var afsluttede, før Paamynstringen fandt Sted, idet Besætningen var gjort bekjendt med det sande Forhold. Efter Styrmændenes Forklaring lækkede Skibet ikke med Ballast, men efter at have indtaget Ladningen i Christiania, lækkede det betydelig, og første Styrmand havde, efter at det den ene Aften paa Havnen var pumpet læns, den anden Aften peilet 5 Fod Vand. Paa Reisen til England trak det 3—4 Fod Vand i Døgnet. Fra Lowestoft gik Skibet til London, hvor det blev overseet, drevet og tættet over Vandet indtil Kobberhuden, og man opdagede da ingen videre Feil. I London maatte første Styrmand formedelst Sygdom forlade Skibet, som derpaa i Ballast og uden Læk gik til Newport ved Bristol, hvor ogsaa anden Styrmand forlod det formedelst et Fodvrid, og Kokken rymte, efter en Drøm om Forlis. I London blev en Hanseu antagen i Stedet for første Styrmand, i Newport Stewarten, Caspersen, i Stedet for anden Styrmand, og en Neger i Stedet for Kokken. Besætningen bestod nu af Angjældende som Fører, 2 Styrmænd, 2 Tømmermænd, 6 Matroser og 1 Kok, i Alt 12, hvilket altsaa var 2 Mand mindre end dens Antal i Christiania, ibereg- net Skipper Bull. I Newport indtog Skibet, for at gaae til Cuba, en Jernladning, der blev assureret for £ 4000. Fragten var £ 700. Efter Journalen lettedes Anker Man-

*

dagen den 25de Januar 1858, og Skibet gik under Seil i godt Veir, men mødte tiltagende Storm, og maatte gaae for 2 Reb i hvert Mersseil. Tirsdagen den 26de vedblev Stormen, og Skibet trak Vand, men det antoges at være Overvand, og Skibet holdtes læns; Stormen vedblev med høi Søgang i Tiltagende, og Skibet arbeidede svært, men holdtes fremdeles læns. Onsdagen den 27de vedblev Stormen, Søgangen, Lækken og Lænsningen omtrent som før. Thorsdagen den 28de fra Kl. 1—4 var der en rasende Storm med Søgang og svære Byger; Skibet gik for stumpede Mersseil, men holdtes endnu læns; Kl. 8 vendtes; Kl. 9—12 var Stormen lidt i Aftagende, hvorfor Klyver og Mesan tilsattes; Kl. 1—4 var Stormen fremdeles aftagende, og der tilsattes nu dobbeltrebede Mersseil samt hele Underseil; Kl. 5—8 høi Søgang; Lækken vedblev, men Skibet holdtes læns; Kl. 9—12 var frisk Brise af blandet Luft, og alle Seil tilsattes i Top; Skibet holdtes læns. Fredagen den 29de fra Kl. 1—4 var fremdeles jævn Brise af blandet Luft; Lækken havde tiltaget betydelig i de sidste Vagter, men Skibet holdtes læns, idet begge Pumper bestandig gik; ved Eftersyn i Rummet fandtes Skibet at have begivet sig, og trak Vand overalt; Mandskabet var udmattet, og erklærede at ville forlade Skibet ved første Anledning; man holdt imidlertid Pumperne gaaende, men Mandskabet kom Kl. 8 til Angjældende med samme Erklæring, da Lækken var den samme; han foreslog da at forsøge at gjøre Land, men Mandskabet vedblev at det vilde tage den første Frelse, det kunde; der var imidlertid stille, men det mente, at Frelse i Tilfælde af ny Storm vilde være umulig; Kl. 12 opdagedes fra Toppen en Seiler i Læ, og efter Mandskabets Forlangende bestemte Angjældende sig da til at bære ned paa den (med frisk Brise og høi Søgang fra N. og

villig til at modtage Mandskabet, der paastod at ville forlade Gerd, og Angjældende maatte da ogsaa beslutte sig dertil, hvorpaa Baaden nedfiredes, noget Tøi og Proviant medtoges, tilligemed Skibspapirerne og et Chronometer, og man begav sig om Bord i Oluf, idet Kl. 6½ Mørket var kommet paa, og Vinden var i Tiltagende; hvorhos det i Journalen til Slutning heder: "og da der paa samme Tid befandtes at være 5 Fod Vand i Skibet, og det allerede havde sunket 1 Fod, saae Capitainen sig nødt til at modtage den forhaandenværende Frelse og forlade Fartøiet, ledsaget af hele Besætningen, tilsammen 11 Mand, da Gerd ansaaes at ville gaae under inden kort Tid". Lørdagen den 30te, om Morgenen Kl. 8, opdagedes Gerd fra et engelsk Skib, Hellen Hardy, Skipper Henderson, gaaende fra Shields til Alicante, og da Gerd befandtes forladt, men ikke dybtliggende, sendte Henderson "første Officer" og 3 Mand om Bord, hvor da peiledes 5 Fod Vand, og opdagedes, at Skibet var boret omtrent 2 Fod fra Agterstævnen, hvor Spaanerne efter Boringen laa under Hullet, hvorhos det af en gjenliggende Journal (her assurerede Skibe medtage to Journaler) erfaredes, at Skibet var Gerd af Christiania. Hullet blev spundset med en Plug, Pumperne satte i Gang, hvorved Skibet i 5 Timer lænsedes for 8 Tommer Vand, og imidlertid var det sat under Seil for den britiske Canal i Følge med Hellen Hardy; men Kl. 10 om Aftenen, da Veiret var blevet daarligt, kom det i Gerd ombordsatte Mandskab tilbage til Hellen Hardy, som det ikke ansaaes klogt at forlade paa saadan Tid, og der lagdes bi til Daggry. Søndag den 31te Kl. 9, sattes atter Mandskabet ud for at borde Barken Gerd og roedes henimod

i Naaterne var udgledet, (hvilket ogsaa En af Olufs Mandskab, ved at roe til Gerd, udenfra havde seet) andre Sammenføininger havde begivet sig, og Vandet kom ind paa forskjellige Steder, saa at Skibet, efter at Besætningen var kommen over i "Oluf", sank hurtig, men formedelst den paafaldende Nat dog ikke saaes at gaae under. Samme Dag tilskrev han Rederen, W. Ihlen, og berettede det Samme, med Tilføiende, at han troede at have handlet saaledes, at han kunde forsvare det baade for Gud og Mennesker. Næste Dag, den 12te Februar, fremstod Negeren for Havnecapitainen, der tillige var Fredsdommer, i Gibraltar, og forklarede under Ed, at han, en Dag, før man forlod Gerd, først havde hørt Capitainen tale med Styrmanden om, at Skibet var assureret, og at man kunde forlade det; at han samme Dags Aften, Kl. 8—9, saae Capitainen, anden Styrmand og Tømmermanden gaae ned gjennem en Luge midt i Kahytten paa en derunder anbragt Stige, medhavende en Laterne; at de flyttede Noget af Lasten hen imod Agterstavnen, og at Tømmermanden paa Bagbordsside stødte Drevet ud af et Hul over Vandgangen, hvorigjennem derpaa Vandet strømmede ind, naar Skibet stampede; før havde der kun været peilet 15 Tommer Vand, og Skibet holdtes læns med vexelvis 2 og 3 Mand hver Vagt ved Pumpen 20 Minuter i Timen; Thorsdag kom anden Styrmand forud til Folkene, og raadede dem til at tale til Capitainen om, at de ikke kunde pumpe længere; de kom ind i Kahytten strax efter Frokosten, og talte til ham herom; han spurgte dem da, om de negtede at pumpe længere, hvortil de svarede Nei, men at de, om Uveir og andet Arbeide kom paa, ikke kunde holde Pumperne klare.

Noget, som lignede Shurance, og de sagde Noget, som lignede We go. Da første Styrmand kom op af Rummet den Dag, dr forlod Skibet, sagde han til Skipperen: "Jeg har bore Hole". Da de forlod Skibet, bortgav Capitainen sine fleste Ting, sagde, at de var assurerede, at han ikke brød sig om dem, og "Jeg vil blive betalt for dem". Medens de tog Tingene ud, gik Skipperen ud paa Dækket, første Styrmand og Tømmermanden gik ned i Rummet, og Tømmermanden gjorde et Hul under Vandgangen med et Tømmermandsbor i Skibets Side om Bagbord (Engelskmændene fandt Hullet paa Styrbordside ikke meget langt fra det Hul, han, Negeren, havde talt om som fyldt med Drev — men som hverken Engelskmændene eller Andre havde opdaget); og ved at lægge sit Øre til Lugen hørte han Vandet strømme fort ind, og efter halvanden Times Forløb peiledes 35 Tommer Vand i Skibet. Denne Forklaring blev indsendt til Indredepartementet. Den 18de Februar indkaldte vor Consul i Gibraltar i Anledning af Negerens Forklaring Capt. Ihlen, første og anden Styrmand, Hansen og Caspersen, samt Tømmermanden, Jonassen, til Forhør, hvorunder de negtede Negerens Sigtelser, medens Ihlen forklarede, at han kun havde bortgivet til Mandskabet nogle gamle Sager, hvorfor han ikke havde Plads i sin Kuffert, og at man, da Negeren blev afkrævet et Par Sølvskeer, som han havde faaet til Forvaring, men foregav at have tabt, i hans Kuffert ei alene gjenfandt Skeerne, men adskillige andre Ihlen tilhørende Ting, hvilket Flere af det ligeledes indkaldte Mandskab bekræftede. For Øvrigt forklarede Alle sig væsentlig overensstemmende med Skibsjournalen. Under Forhør i Christiania forklarede anden Tømmermand, Rum-

da han var kommen op paa Hytten, gik det op til ham og sagde, at det vilde reddes ved den første den bedste Hjælp, der kunde faaes. Han spurgte da, om det var deres Mening at ville forlade Skibet, hvortil de svarede Ja, og tilføiede, at de senere kunde faae en Storm (nu havde de pænt Veir), og at Bjergning da kunde blive umulig. Anden Styrmand gik derpaa af egen Drift op paa Bramraaen, raabte kort efter ned, at han saae en Seiler i Læ, og Capitainen gav nu Ordre til at bære ned paa den. Da den kunde sees fra Dækket, heisede man Nødflaget. Imidlertid hjalp baade Capitainen og første Styrmand med at pumpe, Negeren hverken da eller nogensinde. Første Tømmermand, Jonassen — der efter de fremkomne Oplysninger maatte antages at have næret mest Frygt for Skibets Tilstand, og at have indjaget det øvrige Mandskab, der var yngre og mindre erfarent, dets Frygt for Undergang — søgte derimod om Bord i Oluf at give Tingen Udseende af, at Skipperen selv havde givet Anledning til Mandskabets Erklæring at ville forlade Skibet; men under Forhøret maatte han endelig tilstaae, at han selv først var fremkommen til Skipperen med Opfordringen om at søge Redning, hvorpaa Skipperen ikke da vilde indlade sig, og Jonassen udtalte sig i denne Anledning under Forhøret med tilsyneladende Iver og Harme om, at Ihlen var en "Torsk", der ikke skjønnede sig paa Skibets Tilstand, og hvad det havde at betyde, at gaae paa en lang Reise med et saadant Fartøi. Han erkjendte endelig, at Skipperen, da Mandskabet kom for at forlange, at man skulde søge Redning ved at forlade Skibet, spurgte, om de troede at kunne forsvare det, hvorimod

Boringen angaaer, tilstod Ihlen endelig, at den første Tanke om at faae Skibet til at synke, naar det var forladt, opstod hos ham selv, kort før de skulde gaae fra Borde, og at han sagde til første Styrmand: "Dette er for galt, vi faaer gjøre Noget, for at faae Skibet til at synke", nemlig for at ikke andre Skibe skulde komme til Skade paa det forladte Skib; men han vilde ikke have talt til Andre derom. Første Styrmand, medtiltalte Hansen, forklarede, at Ihlen først havde henledet hans Opmærksomhed paa, hvor galt det vilde være, naar Gerd blev funden i Søen og indbjerget; Assurancen vilde forlises, og det vilde desuden blive galt baade for ham selv og alle de Øvrige om Bord, hvormed han formodentlig mente, at de vilde blive dragne til Ansvar for deres Adfærd; Hansen svarede ikke noget Videre hertil, saa vidt han erindrede, men Ihlen begyndte derpaa at tale om, at det var bedst at bore Fartøiet, for at faae det til hurtigere at gaae til Bunds, og spurgte, om ikke Hansen vilde bore det, hvortil denne svarede Nei; kort efter atter spurgt, om han ikke vilde bore Skibet, da det var i synkefærdig Tilstand, og Boringen behøvedes, for at det ikke skulde gjøre Skade paa andre Fartøier, lovede Hansen at forsøge, om han kunde faae Nogen af Mandskabet dertil; og da han derefter traf Jonassen, og indlod sig i Samtale derom, syntes han at mærke, at denne kjendte lige saa godt til Ihlens Ønske, som Hansen selv, og troede derfor, at Ihlen i Mellemtiden mellem begge Samtaler derom med ham (Hansen) havde ytret samme Ønske for Jonassen, idet denne begyndte Samtalen med det Spørgsmaal til Hansen: "Kan ikke Du bore Fartøiet?" hvortil Hansen svarede: "Kan ikke Du gjøre det selv?" Jonassen sagde da, at han skulde faae fat i En, som kunde gjøre det for dem, og fik derpaa Rummelhoffs Løfte om at bore Skibet, hvorefter denne kom til Hansen med Spørgsmaal om, hvad han burde gjøre;

ning, blev han henkaldt til Hansen og Jonassen, der stod i Samtale, og spurgt, om han vilde bore Skibet, hvortil han først svarede Nei; men da Jonassen forestillede ham, at det var en Befaling fra Skipperen indom Skibets Borde, og at følgelig ingen Fare var ved at efterkomme den, hvori ogsaa Hansen var enig, og Jonassen hentede sin Naver, begav Rummelhoff sig dermed ned i Rummet med Hansen, som medbragte Lygte, og anviste ham Stedet, hvor han skulde bore, men forlod ham derpaa, medens han udførte Gjerningen. Han stødte mod Kobberhuden, lod Naveren sidde i, og løb op, hvor Alle derpaa beskjæftigede sig med at bjerge sig og sit Tøi, saa at han ikke vidste, hvorledes Gjerningen var fuldbragt, eller Naveren forsvunden fra Hullet. Ihlen syntes nu at erindre, at han ligefrem talte til Hansen om at bore Skibet, men vilde ikke erindre at have paa Gerd talt til ham om Assurancen, skjønt han ansaae det muligt, hvorimod han paa Oluf i Gibraltar vilde have ytret noget Saadant til Hansen. Endelig erkjendte han, at han ved første Forhør i Christiania var bleven enig med Hansen om, Intet at forklare om Boringen, da de ikke strax havde givet Oplysning derom. Af de her i Landet indhentede Oplysninger fremgaaer, at Gerd var et gammelt og daarligt Skib, der paa den Tid, det forlodes, befandt sig i en betænkelig Forfatning, og at det ikke, efter at være forladt, næste Dag befandtes i en mere synkefærdig Tilstand, end af den engelske Besætning paa Hellen Hardy har forklaret, kan vel forklares deraf, at Vind og Sø imidlertid havde været rolige, hvorved Skroget saa vidt muligt var gaaet tilbage i sine Fuger, hvorpaa dog ikke kunde stoles, i Fald der atter reiste sig Storm og Braadsø. Mandskabet har i alle Fald, som man seer, staaet i den Tro, at det var forbundet med Livsfare, at blive længere paa Gerd, og det kan ikke antages, at Ihlen selv har foranlediget, end sige fremkaldt, Mandskabets Fordring paa at søge Frelse ved at forlade Skibet i aaben Sø, og gaae over paa første mødende Fartøi, der kunde naaes; tvertimod var han efter Fleres Forklaring "lei for det", spurgte, "om de troede at kunne

besvare det", o. s. v., og syntes ikke at dele Mandskabets Mening om, at Gerd var i saa slet Forfatning, at man maatte søge den første den bedste Frelse, og opgive Skib og Ladning, hvilken Mening det derimod maa ansees godtgjort, at Mandskabet især har ladet sig bibringe af medtiltalte Jonasſen (den ældste og mest erfarne Mand, til hvem de andre fæstede Tro), hvilket blandt Andre medtiltalte Hansen bestemt udsagde, skjønt en af Matroserne, 8de Dpt., der for Resten oplyste det Samme, sagde sig ogsaa selv at have været af samme Mening, efter hvad han i Rummet havde seet. Denne Matros sagde, at Ihlen til Mandskabets Erklæring, at ville forlade Skibet, havde svaret, at naar de Andre gik, fik han vel ogsaa gaae, men at han vilde være sidste Mand, der gik. Efter hvad der endelig blev oplyst om Boringen (Negerens Forklaring om Tiden, da den foregik, og Samtalen med Styrmanden derom forefaldt, er ubestemt), maa det ogsaa antages, at den fandt Sted, efter at Beslutningen om at forlade Skibet var tagen, og Spørgsmaalet var altsaa, i hvad Hensigt Boringen efter de givne Omstændigheder maatte ansees foranstaltet af Ihlen, og om han, hvis det alene var skeet i det af ham selv angivne Øiemed, kunde ansees forsvarligt. Til den Ende blev først indhentet Christiania Sømandsforenings Erklæring, om det kan ansees for almindelig Sømandstro, at man kan bore et Skib, som man maa forlade, og om det nogensinde er hændt? hvortil svaredes, at man kun kjendte et Tilfælde, hvor Mandskabet paa et lidet hollandsk Fartøi ophuggede dets Dæk, for at paaskynde Synkningen, men at undertiden mødende Skibes Mandskaber forsætlig bragte Vrag til at synke; at Selskabets Flerhed ikke antog det for almindelig

Erfaring lærer, at næppe 1 af 100 forladte Skibe indbjerges, og at det, der ved Ødelæggelsen spildes men mulig kunde reddes, ikke kan komme i Betragtning mod de Menneskeliv og Værdier, som ved det flydende Vrag udsættes for Fare. Senere indhentedes Erklæring fra et Par sokyndige Mænd, der i alt Væsentligt stemmede med Mindretallets i Søfartsforeningen, med Tillæg, at saadan Sænkning endog maatte ansees at være i samtlige Assurandørers egen Interesse. Endelig indhentedes Erklæring fra det astronomiske Observatorium om, at der var Maanelys paa den Tid, Skibet forlodes, hvilket imidlertid ikke kunde forhindre Søtaage, Snebyger eller Skytykke, hvor Gerd forlodes, paa den Aarstid. Hansen erklærede i sin senere Forklaring om den Samtale, som fandt Sted mellem ham og Ihlen, medens man holdt ned paa Oluf, at han ikke med Bestemthed erindrede, hvorvidt Ihlen udtrykkelig gjorde opmærksom paa, at det vilde være galt, at Gerd blev indbjerget, og han kunde saaledes ikke sige, om det, Ihlen frygtede for, var, at Skibet skulde blive bjerget, eller om det blot var, at det skulde blive fundet i Søen. Heller ikke kunde han med Bestemthed erindre, at Ihlen talte om Assurance. At Ihlen ytrede, at Mandskabet vilde blive draget til Ansvar, dersom Skibet blev fundet i Søen, kunde han derimod erindre; men om han ytrede dette under nogen af de Samtaler, han havde med ham, eller om han lod denne Ytring falde til Mandskabet, da dette henvendte sig til ham om at forlade Skibet, kunde han ikke erindre. Tiltalt tilligemed Hansen og Jonassen for Forsøg paa at sænke Fartøi eller Delagtighed i saadan Forbrydelse, og tillige særskilt for at have ført Skib, uden dertil at være berettiget, blev Ihlen ved Underretten for sidstnævnte For-

og 3—1, samt for at have ført Skib, uden dertil at have været berettiget, til 1 Aar 6 Maaneders Strafarbeide, og Hansen efter 23—7, jfrt. 5—4, c, og 3—1, til 50 Spdlr.s Bøder, med Omkostningsansvar som ved Underretten bestemt, tillagt Omkostningerne ved et efter Reassumtion optaget Thingsvidne. For Jonassens Vedkommende var Sagen ikke indbragt for Overretten. Til Høiesteret blev Sagen alene indanket for Jhlens Vedkommende.

Høiesteret fældte ham efter Crll.s 23—7, jfrt. 5—1 og 3—1, til 30 Dages Fængsel paa Vand og Brød, og for at have ført Skib, uden dertil at være berettiget, til 181½ Spdlr.s Bøder til Statskassen, samt Omkostnings-ansvar efter Overrettens Dom.

Den 19de December.

L.Nr. 243. Advocat Homann, Actor, mod Rangdi Nødsleie

Angjældende, selv 44 Aar, var fra 1855 gift med en 68 Aar gammel Mand, med hvem hun levede ganske kort. Før var hun tre Gange dømt for qvalificeret Leiermaal, og en Gang for Concubinat; nu tiltaltes hun atter for Concubinat — ligefrem tilstaaet af hende og Medtiltalte, med hvem hun nu havde avlet et Horebarn — og for gjentagen Forbrydelse mod Crll.s 18—25. Herfor blev hun ved alle Retter ilagt 1½ Aars Strafarbeide, og ved de foregaaende Retter samtlige Sagsomkostninger, hvorimod Høiesteret erklærede den Forøgelse i Omkostningerne, der var foraarsaget ved Sagens Udførelse af beordret Referent, Angjældende uvedkommende.

Fra 13de Januar til 11te Februar blev af Høiesteret paakjendt:

Den 13de. L.Nr. 1, mod Jens Gudvangen. (Vil blive medd.)

L.Nr. 2, mod Lars Sitpaa, fældt af alle Retter for 3die Gangs Tyveri til 4 Aars Strafarbeide.

L.Nr. 3, mod Georg og Conrad Spillerud, fældte af alle Retter efter Crll.s 15—10 og 11, af Underretten til resp. 10 og

15, af Overretten og Høiesteret til resp. 5 og 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 4, mod Niels Storsand, fældt af alle Retter efter Crll.s 21—6 til 8 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 5, mod Erik Johnsen og Hans Peter Viker. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 6. mod Kirstine Jensdatter, fældt af alle Retter efter Crll.s 19—1 til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

Den 14de. L.Nr. 7, mod Thea Naudine Halvorsdatter, fældt af alle Retter efter Crll.s 18—23, andet Led, og for Bedrageri til 2 Aar 3 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 8, O.Nr. 29, 2den Sess. 1863. Almindelig Udeblivelsesdom.

Den 15de. L.Nr. 9, mod Anders Gudvangen og Christian Willmann. (Vil blive meddelt)

L.Nr. 10, mod Gudbrand Reiersen. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 11, O.Nr 23, 2den Sess. 1863. Almindelig Udeblivelsesdom.

L.Nr. 12, mod Ole Øvreeide, Anne og Lars Hægland. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 13, mod Valborg Tavonimi. (Vil blive meddelt).

Den 16de. L.Nr. 14, mod Ellef Sagen eller Slaatten, fældt af alle Retter efter Crll.s 19—1 og 7 til 7 Maaneders Strafarbeide.

Den 19de. L.Nr. 15, mod Casper, Jonette og Mette Gammelsletten. (Vil blive meddelt).

Den 22de. L.Nr. 16, O.Nr. 2, Consul Arnemann og Kjøbmand Romcke mod Drammens Lastehandlere. (Vil blive medd.)

L.Nr. 17, mod Birgitte Sofie Holmgren, fældt ved Hjemthing og Høiesteret efter Crll.s 14—16 til 10 Aars Strafarbeide.

L.Nr. 18, mod Andreas Huset, fældt af alle Retter for Tyveri til 15 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

Den 23de. L.Nr. 19, mod Martin Løvheiden og Ole Eg. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 20, mod Jacob Skau og Gulbrand Magnussen, fældte af alle Retter efter Crll.s 21—1 og 2 til resp. $2\frac{1}{2}$ og 1 Aars Strafarbeide.

L.Nr. 21, mod Niels Abeland, fældt efter Crll.s 15—10 og

skjellig Strafudmaaling.

L.Nr. 24, mod Anders Drseng. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 25, mod Erik Gripen, fældt af alle Retter efter Crll.s 21—14 til 4 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 26, mod Iver Dørum, fældt ved Hjemthing og Høiesteret efter Crll.s 18—11 til Strafarbeide paa Livstid.

Den 29de. L.Nr. 27, mod Carl Neubert, m. Fl. (6). (Vil blive meddelt.)

Den 30te. L.Nr. 28, mod Johanne Frederikke Grundvaag, fældt ved Hjemthing og Høiesteret efter Crll.s 10—19 til 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 29, mod Ole Hegrenæs, fældt af alle Retter for 2den Gangs Tyveri og Forsøg paa Tyveri til 9 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 30, mod Hans Andersen, fældt af Underretten efter Crll.s 19—1, af Overretten og Høiesteret efter 19—6, af de foregaaende Retter til 15, af Høiesteret til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 31, mod Halvor Spestad og ridende Jæger Johan Johnsen, fældte af alle Retter efter Crll.s 19—1 og 5—6 (Nr. 1 tillige efter 19—7) Nr. 1 til 8 Maaneders Strafarbeide, Nr. 2 til 8 Dages Fængsel paa Vand og Brød

L.Nr. 32, mod Carl Peter Larsen, fældt af alle Retter for 2den Gangs Tyveri til 8 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 33, mod Jonas Frederik Steen, fældt af alle Retter efter Crll.s 21—27 til 6 Maaneders Strafarbeide.

Den 30te L.Nr. 34, mod Hans Peter Mosæteren. (Vil blive meddelt).

L.Nr 35, mod Peter Thorkelsen og Karen Serine Svendsdatter. (Vil blive meddelt).

Den 4de Februar. L.Nr. 36, O.Nr. 7, Indredepartementet mod Bankadministrator Chr. Blom. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 37, mod Laurits Ditlef Sommer, fældt af alle Retter efter Crll.s 21—6 til 8 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 38, O.Nr. 8, Indredepartementet mod Kjøbmand Jørgen Thomsen. (Vil blive meddelt).

Den 6te. L.Nr. 39, mod Handelsmand Carl Andreas Steen, Arnt Nicolai Schønning og Magdalene Jacobine Steen.

3 Gange at være fældt for Tyveri, til 10 Aars Strafarbeide.

L.Nr. 42, mod Sjur Gudvangen, fældt af alle Retter efter Crll.s 15—10 og 11 til 15 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 43, mod Lars Bjøraltele og Anders Iversen, fældte af alle Retter for Tyveri til 8 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 44, mod John Bergersen, fældt af alle Retter for Tyveri til 8 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 45, mod Johan Tollessen, fældt af alle Retter for Tyveri til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 46, mod Amund Haug, fældt af alle Retter for Tyveri til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 47, mod Hans Leneeie, fældt af alle Rettter for Rasteri til 32 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangekost.

L.Nr. 48, mod Olaus Amundsen og Helene Andersdatter, fældt af alle Retter efter Crll.s 18—23 til resp. 8 Maaneders Strafarbeide og 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 49, mod Ole Ringen den Yngre, fældt af alle Retter efter Crll.s 15—10 og 11 til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

Den 10de. L.Nr. 50, mod Friederich Wilhelm Prieß og Knud Frederik Christian Simonsen. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 51, mod Anna Olava Overholt, fældt af alle Retter efter Crll.s 14—19 til 6½ Aars Strafarbeide.

L.Nr. 52, mod Mikkel og Sivert Bitsøstølen, fældte for grovt Tyveri og Indbrud, Nr. 1 af Underretten til 8 Maareders, af Overretten og Høiesteret til 1 Aars Strafarbeide, og Nr. 1 af Underretten til 2, af Overretten til 1, af Høiesteret til 1½ Aars Strafarbeide.

Den 11te. L.Nr. 53, mod Kefswelots Tønnes Christiansen. (Hjemvist til ny Behandling og Paadømmelse af Søretten).

Niogtyvende Aargang
№ 8.

24de Februar
1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 2den Session 1863.

Den 19de December.

L.Nr. 236. Advocat Grønn, Actor, mod Henrik Nielsen.

Denne 34 Aar gamle Løskarl var ved Underretsdom af 22de Mai og Overretsdom af 22de Juni f. A. dømt for Bedrageri til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød, dernæst ved Underretsdom af 21de Juli og Overretsdom af 5te October næstefter fældt for grovt Tyveri, begaaet 19de Juni, til 1 Aars Strafarbeide. Da han den 20de Juli, Dagen før sidstnævnte Underretsdom faldt, løslodes af Christiania Straffængsel, efter udstaaet Straf i Følge de førstnævnte Domme, medtog han et Par Strømper og en Skjorte, som han havde faaet til Brug i Fængslet, idet han ved Løsladelsen blev spurgt, om han havde lagt Tingene fra sig, og svarede bekræftende, idet han drog sin Vest til Siden, saa af Vagtmesteren saae, at han var iført en Skjorte, der ikke tilhørte Fængslet, under hvilken han senere tilstod at have baaret Fængslets Skjorte, saa vel som paa Benene dets Strømper, hvormed han begav sig til sin Hjembygd, medens han lod sine egne Strømper tilbage i Fængslet. Tiltalt herfor blev han af de foregaaende Retter

Sager, paakjendte i Høiesterets 1ste Session 1864.

Den 13de Januar.

L.Nr. 1. Advocat Paludan, Actor, mod Jens Gudvangen, Johannes Underdal og Anders Gudvangen.

Nr. 1 og 2 tiltaltes for Tyveri, Nr. 3 for den i Crll.s 21—33 omhandlede Forbrydelse. Ved Underretten var Nr. 1 og 2 efter Crll.s 19—3, a, ilagte Strafarbeide, Nr. 1, efter 2 foregaaende Tyvsdomme, i 7 Aar, Nr. 2 i 1 Aar, Nr. 3 efter 21—33 dømt til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød. En Fjerde, ved Underretten tiltalt, frifandtes for videre Tiltale. Nr. 1 og 2 var derhos ilagte 114 Spdlr. 108 Skill.s Erstatning til Bestjaalne og fælles Ansvar af samtlige Omkostninger, Nr. 3 kun for to Trediedele af disse. Overretten stadfæstede Underrettens Dom for de Angjældendes Vedkommende, med Forlængelse af Straffetiden for Nr. 1 til 8 Aar. Høiesteret dømte Nr. 1 og 2 for simpelt Tyveri, den Første til 8, den Sidste til 1 Aars Strafarbeide, men stadfæstede de ergangne Domme, saa vidt paaanket var, med Hensyn til Erstatning og Omkostninger, dog med Nedsættelse af Referentens Salar, Fritagelse for nogle Forkyndelses- og Arrestomkostninger, og Nedsættelse af Nr. 3s Ansvar af Omkostningerne til en Trediedel. I Begyndelsen af d. A. opdagede en Husmand, 8de Vidne, at hans Penge, 150 Spdlr., der var gjemte i et laasfærdigt Skrin, nedsat i en Kiste paa et laaset Stabur, var borte. Mistanken faldt paa Nr. 1, der siden Jul havde boet hos ham, og paa Nr. 2, hans egen Brodersøn. Ved Ransagning hos denne fandtes 35 Spdlr. 12 Skill., og han gik da til Bekjendelse. Han forklarede, at Nr. 1 og den 4de Til-

paa Pengene blev delte, og Nr. 2 fik 50 Spdlr. paa sin Part. For Retten negtede Nr. 1 al Deltagelse i Gjerningen, men til Nr. 2s Forklaring, hvorved han fældte sig selv, kom Nr. 1s gjentagne Bekjendelse for 8de Vidne, hvilken Bekjendelse Nr. 1 ikke kunde negte, men paastod, at den var ham aftvungen, endog ved Trusel med Gevær, hvilket af 8de Vidne benegtedes, og heller ikke var rimeligt efter Omstændighederne. Hos Nr. 2 fandtes Pengene indsvøbte i et Tørklæde, som Nr. 1 ikke kunde negte at have havt, og som Nr. 2 paastod at have faaet hos Nr. 1 ved Delingen. Ved den ovenberørte Dands havde ogsaa Nr. 1 og 2 været tilstede, men flere Gange i længere Tid været borte og komne igjen, sidste Gang ved Dandsens Slutning, hvilket stemmede med Nr. 2s Forklaring om, hvorledes det Hele var tilgaaet, og endelig havde Nr. 1 efter Tyveriet vist sig i Besiddelse af betydelig flere Penge, end han kunde antages lovligen at have erhvervet. Nr. 2 kunde imidlertid ikke forklare, hvorledes Nr. 1 var kommen ind i Staburet — hvorpaa intet Spor af Indbrud var opdaget — mulig ved den rette Nøgel, der laa i Stuen, skjønt det var rimeligt nok, at Staburet var aabnet ved Hjælp af en Dirk, der fandtes paa dets Loftgulv, og som Lagrettet erklærede, at ingen Anden end Nr, 1 der i Egnen kunde have gjort. Men efter Tyveriets øvrige Beskaffenhed maatte Strafarbeide ligefuldt vælges som Udgangspunkt, og Straffen blev saaledes den samme. Nr. 3 tilstod at have forklaret sig urigtig under Forhøret, idet han ikke havde villet vedgaae en Samtale med 8de og 13de Vidner, hvorom disse havde forklaret sig. Hvad endelig Omkostningerne angaaer, da havde Fogden paa egen Haand indanket Sagen til Overretten som Gjenstand for nødvendig Appel, og ladet Ind-

Den 13de Januar.

L.Nr. 5. Advocat Birch, Actor, mod Erik Johnsen og Hans Peter Viker.

I denne Sag stadfæstede Høiesteret, saa vidt paaanket var, følgende den 16de November 1863 afsagte Overretsdom:

"Nr. 1, Andreas Martin Syversen, 24 Aar gammel og forhen, saa vidt vides, ikke tiltalt eller straffet, Nr. 2, Erik Johnsen, 60 Aar gammel og forhen ved Underretsdom af 16de Juli 1846 straffældt for Tyveri, samt Nr. 3, Hans Peter Petersen Viker, 39 Aar gammel og forhen 2de Gange, senest ved Underretsdom af 12te Juli 1853, straffet for samme Forbrydelse, tiltales i Følge Ordre fra Stiftamtmanden i Christiania af 26de Juni d. A. for Tyveri eller Delagtighed deri, og ved den af den constituerede Criminaldommer den 11te September sidstleden afsagte Dom er de Tiltalte efter Crll.s Cap. 19 § 6, cfr. § 1, for Nr. 2s og 3s Vedkommende sammenholdt med § 7, tilfundne at hensættes, Nr. 1 i Fængsel paa Vand og Brød i 15 Dage, Nr. 2 til Strafarbeide i 9 Maaneder og Nr. 3 til lige Straf i 3 Aar og 6 Maaneder. Derhos er de Tiltalte tilfundne in solidum med 2de for Underretten Medtiltalte, for hvis Vedkommende Sagen ikke er appelleret, at udrede de med denne forbundne Omkostninger, men hver for sig Udgifterne ved deres Arrest, og Nr. 1 tillige Udgifterne ved Straffens Fuldbyrdelse. Denne Dom er efter de Tiltaltes Forlangende og for Nr. 3s Vedkommende tillige som Gjenstand for nødvendig Appel indanket her for Retten. Søndag Eftermiddag den 7de Juni d. A. var de Tiltalte med Flere tilstede

erbryggen, hvor Møllestene opbevares, et Brændevinsanker, i Nærheden af hvilket Tilt. Nr. 3 tilligemed en ved Underretten Medtiltalt gik og flang, hvorom de gjorde Anmeldelse til Politiet, og da 2de Constabler, 2det og 3die Vidner, i den Anledning kom hen til Stedet, antraf disse Tiltalte Nr. 1 liggende og sove ved Ankeret, samt Tiltalte Nr. 2 sovende paa Revierbryggen. Efter hvad der er oplyst, jfr. 1ste og 6te Vidner, tilhørte Ankeret Handelshuset Eger & Co., og var af dette nogle Dage, sandsynligviis Fredag, forud overgivet til en Fragtemand, 10de Vidne, der med sin Fragtebaad laae nede ved Revierbryggen, for at bringes til en J. P. Johnsen i Stathelle. Ankeret, der var forsynet baade med Eger & Co. og Johnsens Mærke, og rummede 38½ Potter Brændevin, var blevet hensat paa Dækket i Fragtebaaden, hvorfra det maa være blevet stjaalet før 10de Vidnes Afreise, men Vidnet savnede ikke Ankeret førend underveis mellem Kragerø og Brevig. Ingen af de Tiltalte har under Sagen villet erkjende, at de have stjaalet Ankeret fra Fragtebaaden, eller at det Brændevin, som de ved den ommeldte Leilighed havde under Hænder, var hentet derfra. Under et efter Sagens Paadømmelse ved Underretten optaget Forhør har Tiltalte Nr. 3 imidlertid gaaet til Bekjendelse om, at han i Forening med Carl Peter Larsen, der senere er undergiven Tiltale i denne Anledning, Løverdag Aften havde fundet et Anker med Brændevin, gjemt i en Stenrøs paa den Del af Reviertomten, der strækker sig langs Fæstningsmuren, hvilket de derpaa bragte ind paa den ved Siden af samme liggende indhægnede Tomt. Tiltalte Nr. 3 saa vel som den ovennævnte Carl Peter Larsen forklarer, at de i Forveien havde seet nogle Personer gaae omkring paa Tomten, hvor Brændevinet som meldt

ten, og fandt da, som anført, Tiltalte Nr. 3 Brændevinsankeret skjult i Stenrøsen. Da de havde faaet dette bragt ind paa den indhægnede Tomt, hvor de fandt, at Ankeret tidligere havde været aabnet og Noget af Brændevinet aftappet, tog de selv nogle Dramme af samme, hvilke de fortærede, ligesom de om Søndag Morgen aftappede 2 à 3 Flasker, hvorefter de med disse begav sig ned paa en Pram ved Revierbryggen, hvor de i Fællesskab opdrak Brændevinet. Ud paa Dagen hentede de fremdeles fra Ankeret mere Brændevin, hvilket blev fortæret i Forening med de øvrige Tiltalte og nogle andre Personer, der kom tilstede, om Bord deels i Prammen og deels i en nærliggende Jagt. Hvorledes Ankeret senere er blevet bragt ud paa det Sted, hvor det ved nogle af de Tiltaltes Anholdelse ud paa Aftenen fandtes, have de sagt sig ude af Stand til at forklare. Tiltalte Nr. 3 har for Øvrigt erkjendt, at han skjønnede, at det i Stenrøsen fundne Brændevinsanker maatte være stjaalet, men han paastaaer, at han ikke havde nogen bestemt Kundskab om, hvor eller af hvem Tyveriet var forøvet, men dog nærmest maatte troe, at det var forøvet af de Personer, han havde seet paa Tomten. At Tiltalte Nr. 3 selv har stjaalet Ankeret fra 10de Vidnes Fragtebaad, kan mod hans Benegtelse ikke ansees ham overført, men da det af hans Forklaring fremgaaer, at han har sat sig i Besiddelse af samme i den Hensigt at berøve Vedkommende Eiendomsretten, samt at han har maattet skjønne, at Ankeret var henlagt i Stenrøsen for at gjemmes, maa denne Tiltalte herfor blive at fælde som Tyv efter Crll.s Cap. 19 § 1. Tyveriet i og for sig betragtet antages at burde have medført

og naar disse var tomme, blev de sendte i Land og efter en kort Tids Forløb fulde bragte tilbage, uden at nogen bestemt Oplysning har været at erholde om, ved hvem dette skede. Saavel Tiltalte Nr. 3 som den ovennævnte Carl Peter Larsen have paastaaet, at de ikke omtalte hverken til Tiltalte Nr. 1 og 2 eller til de øvrige tilstedeværende Personer, hvorledes de var komne i Besiddelse af Brændevinsankeret, hvor dette havdes skjult, eller at de overhoved havde noget saadant at hente Brændevinet fra. Tiltalte Nr. 2 har imidlertid under Forhøret erkjendt, hvad han senere under Sagen har vedblevet, at han ikke kunde skjønne andet, end at Brændevinet var urigtig bekommet, og Tiltalte Nr. 1 har paa samme Maade erkjendt, at han fandt det paafaldende, at der var saa meget Brændevin blandt Sjouerne saa langt ud paa Søndagen, da der intet Brændevin var at faae kjøbt, men han vil dog ikke have gjort sig nogen klar Tanke om, at Brændevinet var urigtig bekommet, eftersom han var temmelig beruset. Der kan imidlertid ikke være nogen grundet Tvivl om, at Tiltalte Nr. 1 maa af de af ham paapegede og for Øvrigt oplyste Omstændigheder have skjønnet, at Brændevinet ikke kunde være bekommet paa nogen ærlig Maade, i hvilket Henseende ogsaa kan bemærkes, at det efter 4de Vidnes Prov saa vel som det ikke edfæstede 5te Vidnes og Tiltalte Nr. 2s Forklaring er sandsynligt, at Tiltalte Nr. 1 endog har været behjælpelig med at hente Brændevinet i Land paa Flaskerne, Noget han vist nok har benegtet, men dog med det Tillæg: "i alle Fald saa længe han kan huske". Under det senere i Christiania den 6te d. M. optagne Thingsvidne have Tiltalte Nr. 1 og 2 ikke villet vedkjende sig de af dem som anført tidligere afgivne Erkjendelser, men hertil kan intet Hensyn blive at tage. Da det efter Rettens Formening ikke kan komme i nogen væsentlig Betragtning, at disse Tiltalte ikke have havt nogen bestemt Kundskab om, hvor eller af hvem Brændevinet var stjaalet, medens de derhos ikke en Gang have paastaaet, at de forestillede sig eller havde nogen Grund til at antage, at det paa nogen anden Maade end ved Tyveri

var kommet ud af Eierens Besiddelse, antager Retten med Underdommeren, at Tiltalte Nr. 1 og 2 maa blive at straffe for den i Crll.s Cap. 19 § 6 omhandlede efterfølgende Delagtighed i Tyveri, ligesom den for hver af dem bestemte Straf saa vel som Straffetiden findes passende. Med Hensyn til Underretsdommens Bestemmelser i Henseende til Sagens og øvrige Omkostninger vides Intet at erindre, hvorhos de Tiltalte in solidum maae have at udrede de med Thingsvidnet i Christiania den 6te Marts d. A. forbundne Udgifter, hvoriblandt det Referenten Høiesteretsadvocat Arneberg under samme tilkjendte Salar, der billiges med 2 Spdlr. Da Brændevinsankeret blev fundet af Constablerne, var der paa samme kun tilbage omtrent 1½ Pægel grumset og værdiløst Brændevin, men Retten antager, at der ikke under nærværende Sag kan bestemmes Noget om den Vedkommende tilkommende Erstatning, da det ikke er oplyst, hvormeget Brændevin der var paa Ankeret, da Tiltalte Nr. 3 satte sig i Besiddelse af det, eller hvormeget de øvrige Tiltalte have erholdt deraf. Sagens Behandling ved Underretten saa vel som Sagførelsen ved begge Retter eragtes forsvarlig. Thi kjendes for Ret: Tiltalte Nr. 3 Hans Peter Petersen Viker bør for simpelt Tyveri, efter forhen 2 Gange at være dømt for Tyvsforbrydelse, at hensættes til Strafarbeide i 3 - tre - Aar og 6 - sex - Maaneder. For Øvrigt bør Underrettens Dom, saa vidt paaanket er, ved Magt at stande, idet derhos de Tiltalte Andreas Martin Syversen og Erik Johnsen in solidum med Tiltalte Nr. 3 have at udrede Udgifterne ved Thingsvidnet i Christiania, hvoriblandt i Salar til Referenten Høiesteretsadvocat Arneberg 2 - to - Spdlr. At fuldbyrdes", o. s. v.

Den 15de Januar.

flagt 15 Dages Fængsel paa Vand og Brød, Erstatning til den skadelidte Huseier med 1 Spdlr., og sædvanligt Omkostningsansvar, men blev af Høiesteret frifunden for videre Tiltale, med Omkostningsansvar som af de foregaaende Retter bestemt. Den 12te September f. A. syntes Angjældendes Datter, 3die Deponent, at høre noget Ildsprag paa Loftet i det Hus i Sarpsborg, hvor han havde sin Bolig og et Kvistværelse paa Loftet, og hans Kone, 4de Dept., 8de Vidne, som blev tilkaldt, slog en Bøtte Vand over den allerede et Qvarteer op af Gulvet stigende Lue, hvorhos 5te Dept., 4de Vidne, ligeledes kom til, og fik Ilden aldeles slukket, hvorpaa dette Vidne gik til Branddirecteuren, 1ste Vidne, og meldte det Forefaldne. Angjældende var imidlertid ogsaa kommen op paa Værelset, men da 1ste og 2det Vidner kom til, var han ikke at finde, uagtet de lette hele Gaarden og Gaardspladsen rundt. Først da de anden Gang kom paa Aastedet, lod han sig finde, og ytrede da til 2det Vidne, at han ikke havde været ovenpaa Kvisten (Værelset), hvor det brændte, siden forrige Middag. Dette blev imidlertid modsagt af 8de Vidne, der oplyste, at han havde forladt hende ved at gaae ud fra det ligeledes paa Loftet boende 5te Vidne, og lovet at komme ned strax efter, men var bleven paa Loftet et Qvarteers Tid, væntelig for at lede efter sin Pibe, som laa nede paa Kakkelovnen. Han var da temmelig beruset. Siden vilde han ikke vide om, at han havde brugt ildfængende Ting paa Loftet; men da der nylig var gjort Udbedringer efter en Brandvisitation, og der ikke fandtes nogen Spræk i den tilstødende Pibe, ei heller nogen Kakkelovn i Kvistværelset, men under Gulvet, der havde en stor Spræk, noget Rusk og Høvlespiis, ansaaes det rimeligt, at Angjældende havde brugt Fyrstikke for at lede efter Piben, og kastet den paa Gulvet saaledes, at den var falden ned igjennem Sprækken og havde antændt Høvelspiisen, især da han tidligere om Eftermiddagen havde hos 5te Vidne faaet Fyrstikker, hvoraf han havde puttet 3—4 i Lommen. Konen, 8de Vidne, sigtede ham ogsaa strax for at have paa denne Maade været Aarsag i den opkomne Ild,

ligesom hun tidligere havde omtalt, at der var Fare ved, at Manden gik saa alene paa Loftet, beskjænket som han ofte var. Han negtede imidlertid at have brugt Fyrstikker ved det omhandlede Ophold paa Løftet, hvilket heller ikke blev oplyst, og der var efter Konens Forklaring hengaaet en god Time, fra han kom ned til man mærkede Ilden, hvilket for Resten efter Omstændighederne nok lod sig forklare ogsaa under den Forudsætning, at han havde foraarsaget den paa den anførte Maade. Rimeligvis har Kvistværelset været tilgængeligt for Flere end Angjældende, hvilket dog ikke var oplyst, lige saa lidt som om der var hørt Fodtrin, efter at Angjældende var kommen ned.

Den 23de Januar.

L.Nr. 24. Advocat Birch, Actor, mod Anders Ørseng.

I denne Sag stadfæstede Høiesteret følgende den 9de November 1863 afsagte Overretsdom:

"Anders Fredrikssen Ørseng, der er 23 Aar gammel og ei forhen vides tiltalt eller straffet, tiltales i Følge Ordre af 21de September d. A. fra Amtmanden i Smaalenene for Legemsfornærmelse, men er ved den af Sorenskriveren i Ide og Marker Sorenskriveri den 5te October næstefter afsagte Dom frifunden for Justitiens Tiltale, hvorhos Sagens Omkostninger ere paalagte det Offentlige. Denne Dom er af Amtmanden paa det Offentliges Vegne indanket til nærmere Prøvelse ved nærværende Ret. Den 16de August sidstleden om Eftermiddagen, da Klagerinden var alene hjemme, kom Angjældende i Følge med 3die Vidne ind til hende og greb hende om Livet, for at kjæle hende, samt trykkede hende, i Følge hvad hun paastaaer, derunder saa stærkt under Brysterne, at hun maatte ligge Dagen efter, og følte Ondt for Brystet i 14 Dage. Da hun blev greben og holdt af Angjældende, skreg hun og vegrede sig det bedste hun kunde, og det lykkedes hende at rive sig fra Angjældende

gjældende, der slog Slaaen for Døren. Hun forsøgte der-næst at slippe ud af Kjøkkendøren, men blev, efter hvad hun siger, hindret af Angjældende og 3die Vidne, hvilke under dette fniste og loe, uden dog at mishandle hende. Klagerinden skreg saa høit om Hjælp, at hendes Raab hørtes i 60 Skridts Afstand af 1ste og 2det Vidner, som da kom hen til Huset og trykkede Gadedøren op, hvorpaa de fandt Angjældende og 3die Vidne i Gangen tilligemed Klagerinden, der saae meget anstrengt ud, ligesom 1ste Vidne siger, at hendes Klæder var oprevne i Brystet, hvilket 2det Vidne dog ei bemærkede. Angjældende anfører, at det kun var hans Hensigt at holde "Kommers" med Klagerinden, og han benegter, at han tog saa hardt i hende, at hun kunde have nogen Meen deraf, hvorhos han tilføier, at han ei troede, at hun var saa "sinna", som hun anstillede sig, efterdi de, da de sidst var sammen, var saa "gode Venner". Han forklarer nemlig, hvad Klagerinden erkjender at forholde sig rigtig, at han foregaaende St. Hansnat pleiede legemlig Omgang med hende. Skjønt Klagerindens Opgivende, at hun blev trykket saa stærkt af Angjældende, at hun blev syg derefter, bestyrkes ved 2det Vidnes Forklaring om, at han nogle Dage efter det Passerede var inde hos hende og fandt hende sengeliggende og seende daarlig ud, samt at hun oftere for Vidnet har ytret, at hun var bleven syg af den Medfart, hun havde lidt af Angjældende, formenes dog ei tilstrækkeligt Bevis for, at hendes Ildebefindende var en Følge af denne Medfart, at være tilstede. Derimod maa det antages, at Angjældende godt har kunnet skjønne, at Klagerinden ei ved denne Leilighed vilde vide af noget Kjæleri eller nogen "Kommers", da hendes hele Adfærd og navnlig hendes stærke Raab om Hjælp maatte overbevise ham herom, ligesom han ogsaa selv, ved Siden af hans ovennævnte modsatte Forklaring, i Grunden har maattet tilstaae dette, idet han "som Grund til, at hun ved den omhandlede Leilighed var saa opbragt paa ham", angiver, at han til Flere havde fortalt, at han havde ligget hos hende. Men en saadan Paatrængenhed fra en

Mandspersons Side mod et Fruentimmer og et saadant Angreb paa hendes Person for at karassere hende kan Retten ei betragte som en strafløs Handling, selv om ingen egentlig Mishandling derunder er foregaaet, hvorimod den Kvinde, der mod sin bestemt udtalte Villie angribes med saadanne Kjærtegn, maa siges at være "fornærmeligen behandlet paa sit Legeme", altsaa have Beskyttelse i Crll.s Cap. 15 § 10, cfr. Cap. 7 § 7. Da derhos Klagerindens Sagesløshed i omhandlede Henseende ei kan ansees at være hende betagen derved, at hun tidligere, nemlig omtrent 2 Maaneder i Forveien, havde haft legemlig Omgang med Angjældende, antages ogsaa det citerede Capitels § 11 her at være anvendelig. Angjældendes Straf findes dog efter Omstændighederne kun at burde fastsættes til 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød, hvorhos han vil have at udrede de med Sagen og Straffens Fuldbyrdelse forbundne Omkostninger. Sagens Behandling i 1ste Instants og Sagførelsen ved begge Retter eragtes forsvarlig. Thi kjendes for Ret: Tiltalte Anders Fredriksen Drøeng bør for Overtrædelse af Crll.s Cap. 15 §§ 10 og 11 hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 5 - fem - Dage, samt udrede de med Sagen og Straffens Fuldbyrdelse forbundne Omkostninger. At efterkommes" o. s. v.

Den 30te Januar.

L.Nr. 34. Advocat Grønn, Actor, mod Hans Peter Mosæteren.

I denne Sag stadfæstede Høiesteret Underrettens Dom. Overrettens Dom, afsagt 26de October 1863, er saa lydende:

"Hans Peter Olsen Mosæteren, en 21aarig Husmandssøn, der tidligere ikke har været tiltalt eller straffet, tiltales under nærværende Sag for bedraagerisk Forhold, og ved den

i Fængsel paa Vand og Brød i 5 - fem - Dage, og erlægge i Erstatning til Landhandler Karl Pettersen 4 - fire - Speciedaler, 22 - to og tyve - Skilling, samt efter af Øvrigheden approberede Regninger udrede de med Sagen og Straffens Fuldbyrdelse forburdne Omkostninger. At fuldbyrdes o. s. v. Tiltalte, der, efter hvad der formentlig fremgaaer af Sagens Acter, ikke fører det ordentligste Liv, og i Pengeforhold til Faderen, 3die Vidne, synes at optræde med megen Frihed, har i Sagens Anledning afgivet følgende uforbeholdne Forklaring: Den 17de April d. A. fik han af sin Fader det Hværv at begive sig til Landhandleriet paa Bjørnerud i Land for at indkjøbe 1 ℔ Sukker og 1 ℔ Kaffe, som han skulde søge at faae paa Kredit. Efter at han om Formiddagen havde fortæret adskilligt Øl (uden at der dog findes nogen Oplysning om, at han derved var bleven beruset), indfandt han sig ogsaa samme Dags Eftermiddag paa Bjørnerud, hvor 2det Vidne, Landhandler Pettersens Handelsbetjent, ved den omhandlede Leilighed varetog Forretningerne. Her lod han sig imidlertid paa Faderens Regning ikke alene udlevere Kaffeen og Sukkeret (til en Pris af 53 ß), men ogsaa forskjellige andre Gjenstande til sig selv, hvoriblandt en graa Hat og en Tobaksrul, i Alt til en Værdi af 4 Spdlr. og 22 ß, og undertegnede i Butikkens Regnskabsbog en Bevidnelse om det Passerede. Desuden forlangte Tiltalte, ligeledes efter egen Forklaring, en Flaske Vin og maaskee noget Andet (efter 2det Vidne, Øl), hvilket dog blev ham negtet, men det kan af Tiltaltes Forklaringer ikke sees, om han ogsaa forlangte disse Artikler paa Faderens Navn, medens hans Ytring, ligesom ogsaa 4de Vidnes Prov, nærmest taler for det Modsatte. Uagtet Tiltalte ogsaa efter egen Erkjendelse ganske havde handlet uden Faderens Tilladelse, betroede han dog

Klage, og da Tiltalte, efter hvad der er oplyst, ikke vilde have kunnet gjøre Regning paa Kredit i eget Navn, vilde Tiltalte efter dette ligefrem være at fælde efter Crll.s Cap. 21 § 1 for de Gjenstandes Vedkommende, til hvis Indkjøb han ingen Bemyndigelse havde; for disse maatte han efter Klagerens Paastand ogsaa være at paalægge Erstatning, da Tiltaltes Fader har negtet at betale for Mere end Kaffeen og Sukkeret. Retten maa imidlertid her gjøre opmærksom paa 2det Vidnes Forklaring om en fra Tiltalte under Handelen falden Ytring, hvorom han dog selv Intet har ymtet, uagtet det maa antages, at han i Sagens Session den 22de August paahørte Oplæsningen af 2det Vidnes Forklaringer, førend hans egne blev ham forelagte til endelig Vedtagelse. Dette Vidne forklarede som 3die Deponent, "at Tiltalte paa sin Faders Kredit erholdt en graa Hat, Kaffe og en Rul Tobak, foruden andre Smaating". "Under Kjøbet af de nævnte Smaating (hvilket Udtryk efter Sagens Omstændigheder, navnlig den fremlagte Regning, formentlig maa omfatte alt det Udleverede, med Undtagelse af Kaffeen, Sukkeret og Hatten), spurgte Vidnet Angjældende, om disse ogsaa skulde skrives paa Faderens Konto, hvortil han svarede bejaende, med Tilføiende, at han vistnok ikke havde talt med ham derom, men alligevel kunde han dog skrive ham derfor". I en senere Forhørssession forklarede samme Vidne, at disse Tiltaltes Ytringer, saa vidt Vidnet erindrede, dog kun havde Hensyn til de tre sidste i Regningen nævnte Vareartikler (et Tørklæde, et Par Buksjesæler og en Pengepung, i Alt værdt 104 Skill.) "Vidnet erindrer imidlertid ganske bestemt, at den i Regningen anførte graa Hat blev udleveret i Tillid til, at hans Ytring om, at Faderen dertil havde givet ham Tilladelse, medførte Sandhed". Da disse Udtalelser af 2det Vidne ikke have været Tiltalte foreholdte, lige saa lidt som denne sees at være examineret efter den Anledning, som de frembyde, kunde der vækkes Spørgsmaal om, at Sagen burde reassumeres til Indhentelse af Tiltaltes udtrykkelige Erklæring og maaskee ogsaa andre Oplysninger, isr. 3die Vidne, om dette for Tiltalte

selvfølgelig overmaade vigtige Punkt. Men uagtet Overretten selvfølgelig ikke kan billige den Maade, hvorpaa dette Punkt under Sagens Behandling og Udførelse ved Underretten fuldstændig er bleven overseet, skal den dog bemærke, at der maa være en Grændse for Pligten til, af Hensyn til Tiltalte at reassumere en Sag, og at man i nærværende Tilfælde formentlig staaer ved samme. Efter en naturlig Opfatning paaligger det nemlig Tiltalte at gjøre Rede for de factiske Omstændigheder, som ogsaa for en Lægmand maa fremstille sig som disculperende, allerhelst naar de, som i nærværende Tilfælde, omtales i en Vidneforklaring, som i hans Nærværelse oplæses, førend han vedtager sine egne Forklaringer. Og det kan ikke med Rimelighed paastaaes, at 2det Vidnes bestemte Erklæring om, at den omhandlende befriende Ytring i alle Fald ikke forefaldt for Hattens Vedkommende, bør lede til, at man af Hensyn til den nøgne Mulighed af en Misforstaaelse fra Vidnets Side reassumerer Sagen til Erhvervelse af Tiltaltes egen udtrykkelige Erklæring herom, naar han ikke âlene tier til Vidnets Udsagn, men ogsaa endelig vedtager sin Erkjendelse af den paatalte Gjerning. Retten opfatter over Hoved Sammenhænget saaledes, at Tiltalte, der ogsaa efter hvad der for Øvrigt er oplyst, og maaskee paa Grund af det om Formiddagen den 17de April nydte Øl, synes at have en noget sløv Erindring om, hvad der ved den omhandlede Leilighed passerede, er sig fuldt bevidst, at han i alle Fald for enkelte af de i Regningen opførte Artiklers Vedkommende har gjort sig skyldig i en ulovlig Benyttelse af Faderens Navn, uagtet han (jfr. hans Bemærkning paa Foreholdelse af Referatet) ikke har villet erkjende Forholdets Strafbarhed. For denne

dog kun for hans Tilvendelse af bemeldte graa Hat, og formenes han af Hensyn til, at den begangne Svig, som anført, maaskee ikke har været synderlig udpræget, at burde ansees med Fængsel paa Vand og Brød i 5 Dage. I Erstatning til Klageren, hvis civile Tiltale for de øvrige Artiklers Vedkommende selvfølgelig er ham forbeholden, vil han have at erlægge Hattens Pris med 2 Speciedaler, ligesom han selvfølgelig udreder de med Sagen og Afstraffelsen forbundne Omkostninger. Med Hensyn til Sagens Behandling og Udførelse ved Underretten erindres, hvad tidligere er bemærket, samt at Stævning i Sagen ikke sees udtaget før omtrent en Maaned efter Actionsordrens Udstedelse, og endelig, at Referenten under Sagen ganske unødigen har udstrakt Undersøgelsen længere, end Aktionsordren gav Anledning til, uden at der dog antages at burde være Tale om Ansvar. Sagens Udførelse ved nærværende Ret har været lovmæssig og forsvarlig. Thi kjendes for Ret: Tiltalte Hans Peter Olsen Mosæterunn bør for Forbrydelse mod Crl.s Kap. 21 § 1 hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 5 - fem - Dage, og i Erstatning til Landhandler Carl Pettersen erlægge 2 - to - Speciedaler, samt efter af Øvrigheden approberede Regninger udrede de med Sagen og Straffens Fuldbyrdelse lovlig forbundne Omkostninger. At fuldbyrdes" o. s. v.

Høiesteret fandt med Underdommeren, at Angjældendes Ytringer maatte ansees beregnede paa at forstaaes saaledes, at han ogsaa uden Faderens specielle Samtykke havde Lov til at tage paa hans Regning.

Christiania 1864.
Trykt og forlagt af J. Chr. Abelsted.

Niogtyvende Aargang — 2den Marts
№ 9. — 1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 1ste Session 1864.

Den 10de Februar.

L.Nr. 50. Advocat Dunker, Actor mod Frederich Wilhelm Priess og Knud Frederich Christian Simonsen.

I denne Sag afgav Høiesteret følgende Indberetning:

Under 10de dennes stadfæstede Høiesteret de underordnede Instantsers Domme, hvorved Frederik Wilhelm Priess og Knud Frederik Christian Simonsen for Mord forenet med Røveri ere i Henhold til Crll.s Cap. 14 § 1 og Cap. 20 § 4, jfrt. Cap. 5 § 6, tilfundne begge at have sit Liv forbrudt, og det paaligger saaledes Retten i Følge Lov af 12te September 1818 § 28 at afgive underdanigst Indberetning om Sagen og at udtale sig om, hvorvidt den idømte Straf antages at burde fuldbyrdes eller formildes. I Slutningen af Juli f. A. kom en Lærdøl ved Navn Knud Nilsen Grøte, om hvem for Øvrigt Intet nærmere under Sagen er oplyst, end at han skal have været en uegte Søn af en Gaardmand i Lærdal og ugift, medens hans Moder endnu lever, til Christiania for at forhandle flere Tønder Røgelax, som han medbragte. Han tog Logis hos en Kjøbmand (Bjørke) i Grændsen, men stod hver Dag paa Tor-

trent 2 Eftermiddag den 10de August forlod Knud Grøte og 1ste Deponent, der ogsaa handlede med Lax, i Forening Torvet, og efter at de havde bragt hjem i sit fælles Logis de Lax, de havde haft med paa Torvet og ikke faaet solgt, gik 1ste Deponent bort for at kjøbe Mælk, hvorimod Knud blev tilbage, idet han som Grund for, at han ikke paa 1ste Deponents Opfordring vilde følge med denne, angav at han skulde ud og hente Penge for nogen Lax, han havde solgt, og at den Mand, af hvem han skulde have Betalingen, havde lovet ham en Dram og et Glas Øl. Ved 1ste Deponents Tilbagekomst til Logiet var Knud der endnu, men gik strax efter, og var Klokken da omtrent 3 Eftermiddag. Knud kom imidlertid ikke hjem igjen, og 1ste Deponent, der allerede om Aftenen var bleven urolig over hans Borteblivelsen, og forgjæves havde søgt efter ham, anmeldte den følgende Dags Morgen Sagen paa Politikammeret, idet han antog, at der maatte være tilstødt Knud en Ulykke. Politiet satte sig ogsaa strax i Bevægelse, og søgte paa forskjellig Maade at komme paa Spor efter den Forsvundne, men uden noget Resultat, indtil der den 18de August skeede Anmeldelse om, at der af 2de Forbiroende var fundet drivende i Søen ved Lindøen et Lig, hvilket nemlig, efter at det samme Dags Eftermiddag var af Politiet foranstaltet indbragt til Byen, af 1ste og 3die Deponenter erklæredes for at maatte være Liget af den bortebleвne Knud Grøte, idet de med Bestemthed gjenkjendte som dennes de Klæder, Liget var iført, saa vel som nogle i disse fundne Smaating, navnlig et Pibehoved og en for Resten tom Portemonnaie, medens Ansigtstrækkene paa Grund af Forraadnelsen var saa godt som ukjendelige, skjønt 3die Deponent ogsaa i disse troede at finde nogen Lighed med Knud Grøtes. Efter hvad de to Politikonstabler, 19de og 20de Deponenter, der

og i denne med et tyndere Toug bundet en stor Sten (der senere er befunden at veie over 4 Lpd.), ligesom der om Ligets Hals var knyttet eller slynget et tyndt Toug, hvis Ender var løst sammenbundne foran. Den paafølgende Dag obduceredes Liget af Professor Voss, og befandtes da ovenfor den om Halsen slyngede Snor et skaaret, 4 Tommer langt, gabende Saar, der gik tvers over Halsen, og ikke blot gjennem Huden og de underliggende bløde Dele, men ogsaa gjennem Skjoldbrusken og den største Del af Spiserøret, saaledes at Luftrørshovedet var fuldstændig gjennemskaaret og en Strimmel af Skjoldbrusken, hvori var gjort 2 Snit, næsten afskaaren fra den øvrige Del. Lige bag det venstre Øre, en Fingerbredde fra Ørebrusken, fandtes derhos en rund Aabning, omtrent af Størrelse som Spidsen af en Lillefinger, hvorigjennem en Soude kunde føres lige gjennem Benet ind i Hjernen, og hvis Rand i Benet var skarp og takket, ligesom der fra dens øverste Del udgik 2de Frakturer, den ene i skraa Retning opad og bag til gjennem Issebenet, den anden i mere horizontal Reining bagfra fortil gjennem Tindingbenets Skjældel til Midten af Pandebenet. Endelig fandtes i selve Hjernemassen et fladtrygt Blystykke, som kunde antages at have udgjort en liden Kugle. Obductionsforretningens Conclusion gaaer ud paa, at det er sandsynligt, at den Døde først er bleven skudt i Hovedet og derefter skaaren i Halsen, samt at han efter Døden er nedsænket i Vandet. I en senere Erklæring (af 19de October f. A.) har Professor Voss yderligere anført, at vel kunde ved Obductionen Omfanget af de ved Kuglen bevirkede Beskadigelser i Hjernen, paa Grund af den dekomponerede Tilstand, hvori denne formedelst Forraadnelse befandt sig, ikke nøiere bestemmes, og at det vel er saa, at overmaade betydelige Beskadigelser af Hjernen, f. Ex. ved Skudvaaben, undertiden kunne helbredes ved en hensigsmæssig Behandling, men i de allerfleste Tilfælde maa dog Skudsaar i Hjernen ansees for at være absolut lethale, medens Tiden, der forløber fra Læsionens Tilbringelse til Døden indtræder, kan variere betydelig. Under hurtig anvendt

Lægehjælp kunde muligens ogsaa en saadan Læsion som det den Afdøde i Halsen bibragte Snit helbredes, men overladt til sig selv maa ogsaa den i Almindelighed antages for at være absolut lethal. Endelig har Professoren, paa Grund af Projectilets ringe Størrelse og dets Retning gjennem den nederste Del af Hjernens midterste og forreste Lap paa den venstre Side, erklæret det for sandsynligt, at Manden har levet, indtil Snittet i Halsen blev ham bibragt, og for antageligt, at dette er skeet netop for at tilintetgjøre den sidste Rest af Liv. Det opdagedes derefter, at det om Liget bundne Toug havde hørt til en Baad, som 2de fremmede Personer om Formiddagen den 10de August af Eiermanden, 21de Deponent, Baadmand Andersen, havde faaet leiet til en Baadtour, og ved hvis Tilbagebringelse om Eftermiddagen de havde angivet, at Touget var blevet dem frastjaalet paa Touren. Da Mistanken herved saa vel som ved andre Omstændigheder henledes paa disse 2 ubekjendte Personer som Forøvere af det begaaede Mord, og da de af Politiet anstillede omhyggelige Undersøgelser førte til det Resultat, at Personerne maatte antages at have været de 2de Angjældende, Priess og Simonsen, blev disse — som imidlertid havde forladt Christiania og begivet sig, Priess den 11te og Simonsen den 12te August, først til Frederiksværn og derfra begge med Dampskibet den 15de August til Kjøbenhavn — efter Politiets Foranstaltning arresterede paa sidstnævnte Sted og transporterede hertil, hvor de den 28de August og følgende Dage stilledes for Forhør. I Førstningen negtede begge haardnakket enhver Delagtighed i eller Kundskab om Mordet paa Knud Grøte. Men efter at Forhørsadministrator ved Simonsens gjentagne Afhørelse den 31te August om Formiddagen havde indtrængende formanet ham til at sige Sandhed, og gjentagende betydet

hed. Han forklarede derpaa, hvorledes Priess, efter allerede tidligere flere Gange at have talt til ham om at dræbe forskjellige Personer og sætte sig i Besiddelse af deres Penge, paa en Baadtour, som de en 14 Dages Tid før Afreisen herfra gjorde sammen, havde foreslaaet for ham, at de skulde se at faae fat i en Laxebonde, som de under Paaskud af, at det var en Sømand, der vilde kjøbe Lax, skulde lokke med sig, og derefter skyde ham ihjel, "hvorved de vilde faae Penge begge to;" hvorledes han imidlertid havde afvist saavel disse som 2de senere Forslag fra Priess, om at følge med ham til en Pantelaaner (Katscher) og slaae denne ihjel, samt bemægtige sig hans Penge og Kostbarheder; og endelig hvorledes Priess om Mandagen den 10de August i en Baad, som de om Formiddagen havde leiet ved Revieret og i Forening bragt hen til Pipervikcn, om Eftermiddagen var roet derfra alene i Følge med en Laxebonde, der medhavde en Del Lax, som efter Priess's Bestilling skulde bringes ud til Værten paa Frederiksborg (paa Ladegaardsøen), idet han derhos angaaende det Passerede ved denne Leilighed, navnlig efter at han senere igjen havde truffet Priess i Pipervikcn for efter Aftale at være behjælpelig med at roe Baaden derfra til Revieret, gav en Forklaring tilbedste, som, dens Sandfærdighed forudsat, nødvendig maatte vælte Mistanken for at være Knud Grøtes Drabsmand over paa Priess, Noget, der ogsaa kjendelig var Simonsens Hensigt, skjønt han selv forsikrede, at han ikke den Gang havde gjort sig nogen Tanke om, at Priess kunde have dræbt Bonden, men vel havde troet, at Priess havde bestjaalet denne. Priess negtede imidlertid i længere Tid Alt, hvad Simonsen saaledes havde forklaret, idet han høitidelig og tildels under Taarer forsikrede sin Uskyldighed, og erklærede Simonsen for at være et slet Menneske, der kunde beskylde ham for Sligt, hvorhos han efterhaanden fra sin Side fremkom med lignende Beskyldninger mod Simonsen, som de denne havde gjort mod ham om Forslag og Planer til Mord, Røveri, Tyveri og andre Forbrydelser. Men den 18de Septbr. erklærede Priess uopfordret, at han nu vilde udsige, hvad han

vidste om Mordet paa Knud Grøte, "da han ikke kunde bære det længere", og afgav derpaa en Forklaring, efter hvilken baade han og Simonsen den omhandlede Eftermiddag havde været ude i Baad sammen med Knud, og at denne her var bleven skudt af Simonsen, uden at dog han (Priess) deri havde haft nogen Del. Da nu Simonsen betydedes, at Priess havde erkjendt, at Bonden var bleven skudt, og at han (Simonsen) den Gang var tilstede i Baaden, indrømmede Simonsen dette, og paa Opfordring til at sige Sandheden afgav han derpaa en Forklaring, som han siden i alt Væsentligt stadig er vedbleven, og som ved de enkelte Tillæg og Modifikationer, der senere af ham ere gjorte, gaaer ud paa Følgende: Efter Forslag fra Priess, hvilket, saa vidt erindredes, ikke fremsattes før samme Mandags Formiddag, og efter at han i Førstningen havde vegret sig ved at indgaae derpaa, blev de begge enige om, at de skulde see til at faae en Bonde paa Torvet, med hvem Priess sagde, at han tidligere havde talt, og hvis Navn og Bopæl Priess havde opskrevet, lokket med sig ud paa Vandet for der at dræbe og plyndre ham. De gik derpaa sammen hen paa Torvet, hvor Priess af den omhandlede Bonde, der var Knud Grøte, kjøbte et større Parti Lax, og betalte 1 Mark i Haandpenge, hvorhos det blev aftalt, at Priess skulde komme igjen om Eftermiddagen og hente Bonden, som da skulde følge med. Fra Torvet gik de begge til Revieret og leiede (21de Deponents) Baad, med hvilken de roede til Badehuset Hygæa, hvor de gik i Land og lod Baaden ligge, medens de var hjemme og spiste Middag. Da dette var gjort, roede de Baaden fra Badehuset til Pipervikken, og gik derpaa tilbage til Torvet, men da de saae Bonden staae der endnu, gik de ind i en Restauration eller et Øludsalg i Grændsen, og drak der en Flaske Øl, hvorefter de skiltes ad, idet Angjældende (Simonsen) gik hen i Østregade

Lar. De gik derpaa alle Tre i Følge til Pipervikken, hvor de først var inde i et Øludsalg og drak et Par Flasker Øl. Derpaa gik de alle i Baaden, efter at det i Forveien var sagt Bonden, at Laxen skulde bringes ud til et Skib, med hvilket Priess angav at være Styrmand. Først roede Angjældende og Bonden hver med sin Aare, men derpaa tog Bonden begge Aarer, og Angjældende satte sig saaledes, at Bonden vendte Ansigtet til ham, medens Priess allerede i Forveien sad saa, at Bonden vendte Ryggen til ham. Efter at de saaledes havde roet en Stund, gav Priess Bonden en Cigar, og medens Bonden tændte denne, skiftede Angjældende og Priess Plads, og under dette leverede Priess Angjældende sin medhavende Pistol, og bad ham skyde Bonden (hvilket efter den foregaaende Aftale egentlig Priess skulde have gjort), for at han (Priess) saa meget lettere kunde gjøre det af med denne for Resten. Efter at Angjældende havde siddet en Stund med Bondens Ryg vendt mod sig, satte han Pistolen hen til Bondens Hoved og trykkede af. Med det Samme tog Priess fat i Bonden, rev ham overende i Baaden og knyttede et Stykke tykt Toug om hans Hals, formentlig i den Hensigt at kvæle ham, hvilket dog ikke lykkedes, hvorfor Priess tog sin Kniv og skar Bonden over Struben, hvorefter denne, der nemlig ikke var død af Skuddet, men levede, ja endog jamrede sig, skjønt uden at tale forstaalige Ord, lige til Priess havde bibragt ham Snittet i Halsen, snart døde. Dette passerede ganske tæt ved Hovedøen paa den Side, der vender mod Pipervikken, og nær ved den Spidse, om hvilken man dreier ind i Lindøsundet. Da Bonden var død, tog Priess hans Tegnebog til sig, hvorpaa de roede i Land og hentede en Sten, som med et til Baaden hørende Toug blev knyttet til Liget, og for at den ikke skulde falde ud af Touget, blev den af Priess knyttet fast til dette med et tyndere Toug, der var en Del af det om Bondens Hals snoede. Efter at derpaa Liget tilligemed den Kniv, Bonden havde haft paa sig, var blevet nedsænket i Vandet i Nærheden af Hovedøen, roede de hen til et Skjær (Kavringen) og gjorde der Baaden ren. Laxen,

som Bonden havde medbragt, blev dernæst af Priess knyttet ind i den Rem, hvori han pleiede at bære sin Tollekniv, og nedsænket i Vandet, hvori ogsaa formentlig samtidig Bondens Tegnebog, som Priess imidlertid havde tømt, blev kastet. Derefter roede de hen til en anden Ø (Blegøen), hvor de gik i Land, og hvor Priess eftersaae de Penge, der havde været i Tegnebogen. Priess sagde, at det var 140 Spdlr., hvoraf Angjældende fik 70 Spdlr. En til Baaden hørende Matte, hvorpaa der var kommet Blod, blev her kastet i Vandet, ligesom Priess ogsaa kastede Pistolen i Vandet, uden at Angjældende kan erindre hvor. Fra Blegøen roede de Baaden tilbage til Revieret, og angav efter Aftale for Eieren, at det til Baaden hørende Toug, som de havde benyttet til at nedsænke Liget, var blevet dem frastjaalet paa Touren. Den paafølgende 21de September gik ogsaa Priess til en fuldstændigere Bekjendelse, og forklarede sig i det Hovedsaglige overensstemmende med Simonsen, dog med enkelte mere eller mindre betydende Afvigelser, hvilke Simonsen, for saa vidt de indeholde noget for ham Aggraverende, igjen har benegtet, og af hvilke man skal tillade sig nærmere at udhæve de vigtigste. Det var saaledes efter Priess's Forklaring ikke ham, men Simonsen, som først, og det flere Dage i Forveien, havde bragt paa Bane, at de skulde see at faae fat paa en Laxebonde, idet Simonsen oprindelig foreslog, at de skulde leie et Værelse i Vaterland, hvor de skulde lokke 2de Laxebønder hen og dræbe dem. Herpaa vilde Angjældende (Priess) imidlertid ikke gaae ind, men da de begge var enige om, at Penge maatte de have, blev det dertil, at de skulde se at faae en Laxebonde med ud paa Vandet. Forat stifte Bekjendtskab med en saadan gik Priess allerede om Lørdagen den 8de August paa Torvet, hvor han af Knud Grøte kjøbte ½ Lax, og fik opgivet hans Navn og Bopæl. Der var da senere om Lørdagen Tale mellem de Angjældende om, at de skulde lokke Bonden hjem til sig tidlig Søndag Morgen, hvilket dog opgaves, hvorimod de om Mandagen udførte Anslaget, som af Simonsen forklaret. Priess erkjender, at

det var Aftalen, at han skulde skyde Bonden, og at han i den Hensigt havde den ladte Pistol hos sig, samt havde sat sig foran i Baaden, altsaa bag Bonden, men han siger, at han, da Simonsen omtrent midtveis mellem Pipervíken og Hovedøen opfordrede ham til at skyde, ikke var i Stand dertil, hvorfor han og Simonsen skiftede Plads, og denne tog Pistolen, som laa i Angjældendes Frakke, hvilken han havde taget af og lagt i Forenden i Baaden. Han paastaaer fremdeles, at han, efter at han havde sat sig bag i Baaden, foreslog, at de skulde vende om, idet han nemlig fortrød deres Forehavende, men Simonsen skjældte ham ud for en Kujon, og omtrent 5 Minuter efter hørte han, idet han vendte sig mod Fæstningen, Skuddet falde, og da han vendte sig om, saae han Bonden segne om, og Simonsen tage fat i ham og knytte et Toug om hans Hals. Angjældende tog derpaa Aaren, og gav sig til at roe, men strax efter bad Simonsen ham skjære Bonden i Halsen, hvilket han ogsaa gjorde. Under Sagen har han tillagt, ikke blot at han, efter at Skuddet var faldet, hverken hørte Bonden give nogen Lyd fra sig, eller bemærkede noget andet Livstegn fra denne, i hvilket Henseende han dog gjør opmærksom paa, at han sad og roede med Ryggen vendt til Simonsen og Bonden, men ogsaa, hvad der lidet harmonerer med hans ovenanførte Forklaring under Forhøret, at Simonsen ytrede, at Bonden endnu levede, med Tilføiende: "Den, der nu havde en Strikke", hvortil Angjældende svarede, at der laa en saadan i hans Kjole, og at Simonsen derpaa tog Strikken ud af Kjolen og anbragte den om Bondens Hals. Paa Spørgsmaal om, hvorfor han da skar Bonden i Halsen, svarede han, "at han ikke ret vidste, hvad han gjorde, idet han var noget drukken", og at, "da Simonsen opfordrede ham til at skjære, saa gjorde han det". Bagefter lo Simonsen og sagde: "Bliver nu nogen af os henrettet, saa

sen erklærer, at Alt — Skuddet, Forsøget paa Kvælingen og Snittet i Halsen — passerede umiddelbart efter hinanden, og at det Hele maaskee medtog nogle Minuter, men langtfra 10. Videre siger Priess, at det ikke var ham, men Simonsen, der tog til sig Bondens Tegnebog og tilligemed en liden Lærredspung med Sølvpenge (om hvilken Simonsen ikke kan sees at være spurgt eller have forklaret sig), og at den Halvpart af Pengene, som han (Priess) fik, udgjorde 70 à 75 Spdlr. Af disse de Angjældendes endelige Forklaringer om det begaaede Mord, er vistselig Simonsens den, der maa antages i det Hele at komme Sandheden nærmest, om der end kan være Grund til at betvivle, at den i alle Stykker er fuldkommen oprigtig, eller at den indeholder den fulde Sandhed. Derimod er det aabenbart; at Priess har i flere Stykker forklaret sig ikke blot kjendelig forbeholdent, men endog ligefrem usandfærdig. Saaledes er hans Foregivende om, at Grunden, hvorfor han ikke efter den oprindelige Aftale selv vilde skyde Bonden, men lod Simonsen gjøre dette, var den, at han i Udførelsens Øieblik fortrød deres Forehavende, og vilde have afstaaet derfra, baade i sig selv, og naar hensees til hans hele Forhold før og efter, lidet trolig. Endnu mindre kan han troes, naar han paastaaer, at Bonden allerede var død, da han bibragte ham Snittet i Halsen, idet denne Paastand ikke blot lider af en stor indre Urimelighed, og dertil er i ligefrem Strid med Simonsens bestemte Forklaring, der bestyrkes ved Professor Voss's foranførte Erklæring af 19de October f. A., men ogsaa lidet stemmer med Angjældendes egen Forklaring om, at Simonsen kort i Forveien ytrede, at Bonden endnu levede, ligesom hans Paaskud om, at han var saa beruset, at han ikke ret vidste, hvad han gjorde, er ikke mindre uantageligt i og for sig, end i Følge Sagens

Strikke, han (Priess) erkjender at have havt med sig, og hans Forklaring om dette Punkt er ogsaa vaklende og modsigende. Om det derfor end er umuligt at have nogen fuldkommen Vished om, hvorledes Alting under selve Mordgjerningens Udførelse er tilgaaet, eller hvilken bestemt Del deri enhver af de Angjældende har taget, kan det dog ikke med nogen Grund betvivles, at de for saa vidt begge ere lige skyldige, og deres Forhold lige strafværdigt. Væsentlig det Samme maa ogsaa gjælde med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt Nogen af dem, og da hvilken, mere end den Anden, maatte være at ansee som den første Ophavsmand til den begaaede Forbrydelse, eller som den, af hvem Mordplanen egentlig er lagt eller først bragt paa Bane, hvilket de gjensidigen have beskyldt hinanden for. Heller ikke i andre Henseender indeholde Sagens Oplysninger Noget, der kunde lede til nogen væsentlig mildere Bedømmelse af den Enes Forhold end af den Andens. Hvad nemlig deres foregaaende Liv angaaer, oplyse Acterne Følgende: Priess, der skal være en Mand af nogen ydre Dannelse og et vindende Væsen, fyldte efter sit eget Opgivende sit 31te Aar i afvigte October Maaned. Han er født i Preussen, hvor hans Forældre endnu begge leve i Nærheden af Berlin, og synes at være temmelig velstaaende Folk, idet Faderen, der tidligere har været Forpagter, senere Gaardeier og Værtsholder, nu har trukket sig ud af denne Virksomhed og lever af sine Midler. Indtil December 1861 opholdt Priess sig stadig hjemme hos Forældrene, med Undtagelse af 3 Aar, hvori han gjorde Tjeneste som Soldat. Derefter var han nogle Maaneder i Berlin, hvor han siger at have været Bogholder hos en Mand, der dreb en Slags "Begravelsesforretning", og senere er død. I August 1862 forlod han Berlin i Følge med et ungt Fruentimmer, som det synes at han ikke havde kunnet faae Forældrenes Samtykke til at egte, og reiste med hende, som han udgav for sin Kone, over Hamburg og Kjøbenhavn til Christiania, hvor han ankom i September 1862. Efter at han med sin foregivne Kone havde boet en 8 Dages Tid paa et Hotel, leiede han

sig Værelser paa en Løkke i Nærheden af Bodsfængslet, men flyttede i Slutningen af Februar 1863, som det synes i Anledning af hans fornævnte Concubines da nærforestaaende Nedkomst, ind til Byen, hvor han tog Logis hos Simonsen, med hvem han nemlig paa Opreisen fra Kjøbenhavn havde truffet sammen om Bord paa Dampskibet og der gjort Bekjendtskab, som han efter Ankomsten her til Byen havde fortsat. Simonsen var efter sin egen Angivelse 27 Aar afvigte 20de Juni, og er født i Odense, hvor hans Fader var Skomagersvend. Han opholdt sig paa sit Fødested til omkring sit 20de Aar, da han selv blev Skomagersvend, og reiste derpaa til Kjøbenhavn, hvor han blev bekjendt med sin nuværende Kone, der er norsk af Fødsel, hvilket gav Anledning til, at han efter sit Giftermaal i 1859 reiste til Christiania, hvor han siden stadig har været bosat og ernæret sig dels ved Skomagerarbeide dels ved at have Logerende. Efter hvad der under Sagen er oplyst, navnlig ved de af Simonsens Kone, dennes Moder (8de Deponent) og Svigerinde (5te Deponent) samt af 39te Deponent afgivne Forklaringer, maa det antages, at Simonsen tidligere har været en flittig og arbeidsom Mand, der sørgede godt for sin Familie (foruden Konen bestaaende af 2 smaa Børn), og hvis Forhold i Øvrigt ikke gav Anledning til nogen Daddel, men efter at han var kommen i Bekjendtskab med Priess, og navnlig efter at denne var flyttet i Logis til ham, begyndte han at blive forsømmelig og uefterrettelig i sit Arbeide og ligegyldig for sit Hus og sin Familie, idet han nu tilbragte en stor Del af sin Tid med at følge Priess paa dennes jævnlige Udflugter udenfor Huset og hjemme ved at spille Kort. Hvad Priess angaaer, sees det nemlig, at han ikke har taget sig noget som helst Slags Arbeide for, men alene fordrevet Tiden med Jagt og Fiskeri og paa offentlige Steder. Der gik derfor ogsaa mange Penge til for Priess, og efter hans egen Forklaring forbrugte han i den Tid af ikke fuldt 1 Aar, hvori han opholdt sig her i Byen (fra i September 1862 til i August 1863), over 1200 Rdlr. preuss. Courant eller 800 Spdlr., som

han dels medbragte, dels under sit Ophold her fik sig tilsendt fra Faderen i Forskud paa tilkommende Arv. I Løbet af dette Aars Tid sees han ogsaa flere Gange at have været i Pengeforlegenhed, saa at han maatte pantsætte adskillige Prætiosa og Klædningsstykker, og dette havde navnlig været Tilfældet i den sidste Tid, forinden Mordet paa Knud Grøte blev begaaet. Ingen af de Angjældende har for Øvrigt her i Riget forhen været tiltalt eller straffet, men Priess erfares i sit Fødeland at være ved Kredsretsdom af 8de Novbr. 1861 tilfunden 1 Aars Fængselsstraf for overlagt Legemsfornærmelse, hvilken Dom imidlertid ikke var exseqveret, da han forlod Berlin i 1862, og han siger selv tidligere at have været mulcteret for Overtrædelse af Jagtlovgivningen. Som allerede i det Foregaaende berørt have de Angjældende under Sagen gjensidigen beskyldt hinanden dels for at have begaaet, dels for at have paatænkt eller endog attenteret forskjellige andre Forbrydelser, saasom Tyveri, Røveri, Falskmøntneri og Mord, og medens Enhver af dem med Hensyn til nogle af disse Beskyldninger benegter sammes Rigtighed for sit Vedkommende, have de med Hensyn til andre erkjendt, at det i det Væsentlige forholder sig saa, om end ikke ganske, som den Anden har forklaret. Navnlig har da saaledes begge erkjendt at have haft i Sinde at dræbe og plyndre en Smørbonde (46de Dept.), og at denne Plan ved en Leilighed var ganske nær ved at skulle have kommet til Udførelse, samt at have forsøgt paa at forfærdige falsk Mønt. Da imidlertid ingen af disse Forbrydelser lige saa lidt som Priess's vedgaaede Concubinat med det fornævnte tydske Fruentimmer har været gjort til Gjenstand for Justitiens Paatale, hvis Aarsag de Angjældende heller ikke i den Anledning ere domfældte eller fuldstændig Oplysning under Sagen søgt tilveiebragt, skal Retten ikke videre [illegible]

ud for"; og at han om Aftenen samme Dag, Mordet var begaaet, med sin Concubine besøgte Klingenberg, hvor han efter 10de Dept. var som sædvanlig, og at han tidligere om Aftenen inde hos en Bekjendt, 35te Dept., teede sig saa oprømt, at denne siger aldrig at have seet ham saadan før. Hvorvidt da Angjældende maatte have viist Bedrøvelse eller Anger over den begaaede Forbrydelse, kan ikke af Sagens Acter erfares. Efter Alt, hvad der saaledes er oplyst, har Retten enstemmig været af den Formening, at der ikke er Grund til ved Benaadning at fritage nogen af de Angjældende for den Straf, som de efter Loven have forskyldt. Herimod taler allerede stærkt selve Forbrydelsens Beskaffenhed, der efter Loven fra et dobbelt Synspunct — nemlig baade som overlagt Drab og som Røveri af det i Crll.s Cap. 20 § 4 omhandlede Slags — ubetinget qvalificerer sig til at belægges med Dødsstraf. Men naar dertil sees hen til den Dristighed, hvormed Gjerningen er udført, ved høilys Dag og paa et Sted, hvor Folk hyppig færdes, og hvortil haves fri Udsigt fra Byen og Fæstningen; til den Planmæssighed og Sluhed, hvormed de Angjældende ere gaaede frem baade ved Forberedelserne til Forbrydelsen og med Hensyn til Bortryddelsen af alle Spor, der kunde lede til dens Opdagelse, saa vel som til den Maade, hvorpaa de lokkede sit troskýldige Offer med sig; naar fremdeles tages i Betragtning, at de Angjældende ikke blot her have handlet med Overlæg, men efter en i Samraad lagt og omhyggelig overtænkt og forberedt Plan; at deres Bevæggrund til Forbrydelsen har været af det forkasteligste Slags, og at de, efter hvad der er oplyst om deres Forhold i Anledning af denne saa vel som i Øvrigt, ikke synes at have gjort sig den mindste Skrupel ved at berøve sine Medmennesker Liv og Gods: saa er her formentlig et Tilfælde for Haanden, hvor der ikke frembyder

Den 15de Januar.

L.Nr. 12. Advocat Paludan, Actor, mod Ole Ovreeide, Arne og Lars Hægland.

Disse Angjældende, der alle ere Gaardbrugere i smaa Kaar, resp. 37, 25 og 29 Aar gamle, og ikke vides forhen at være tiltalte for nogen Forbrydelse, tiltaltes nu i Følge Ertl.s 14—27, og var ved Underretten fældte "for at have undladt at komme Mennesker i Livsfare til Hjælp" til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød og fælles Omkostningsansvar, men af Overretten frifundne for videre Tiltale, mod samme Omkostningsansvar, og Høiesteret stadfæstede Overrettens Dom. Den 3die Juli 1863 skulde to Gaardbrugere fra Lerøen i Sunds Præstegjæld tilligemed 1ste og 2det Vidner roe en med Ved lastet stor Laderumsbaad til sit Hjem. Ankomne til Korsnæs maatte de formedelst Storm og Søgang fra Nord lægge til Land, og da de efter længere Tids Ophold om Aftenen, Kl. mellem 9 og 10, forsøgte at roe uden om Næsset, løb Baaden, medens de endnu var ganske nær Land, fuld af Vand og kantrede, men alle Fire reddede sig op paa dens Hvælv. Nogle Øieblik efter kom de Angjældende seilende for Vinden, og det saae ud som om de vilde bjerge de Forulykkede, da Fokken og Storseilet paa deres Baad blev firede halvt ned, idet den gik forbi i en Afstand af omtrent 50 Favne; men Seilene blev strax igjen heisede, og de Angjældende fortsatte sin Reise. Kort efter, sagdes i Anmeldelsen, rev en voldsom Brækfø de To af Hvælvet, hvorimod 1ste og 2det Vidner holdt sig fast, og efter et Par Timers Forløb blev reddede af 3die, 4de og 5te Vidner. Til Undskyldning for sin Adfærd paaberaabte Angjældende sig, at de ikke blev opmærksomme paa den kantrede Baad, forinden de allerede havde seilet saa langt ned, at de ikke kunde komme hen til den uden at

at de Angjældende tidligere end af dem selv erkjendt havde seet den kantrede Baad, og Omstændighederne for Resten var som anført. Vel syntes 3die, 4de og 5te Vidners Baad at have været lige saa svært lastet, og ikke større end de Angjældendes, men Veiret havde lagt sig, da disse kom til, og da de forklarede at have baaret ned paa den kantrede Baad, hvorpaa der da kun fandtes 2 Mand paa Hvælvet, hvorimod de Angjældende fandt 4, maatte det antages, at de nævnte Vidner havde opdaget den kantrede Baad tidligere og havt lettere for at komme de Forulykkede til Hjælp, end de Angjældende havde, skjønt 3die Vidne antog, at han vilde have gjort, hvad han gjorde, om der saa havde været 4 Mand paa Hvælvet. Det syntes imidlertid rimeligt, at de Angjældende, efter at have seilet noget sydligere, havde kunnet lægge til Land, udlosse, og krydse tilbage; men dette vilde have medtaget saa megen Tid, at der var liden Sandsynlighed for, at Bjergningen paa denne Maade vilde have kunnet lykkes. Det maatte nemlig antages, at de to Druknede kort efter de Angjældendes Forbiseiling var skyllede af Hvælvet, og det var lidet rimeligt, at 1ste og 2det Vidner vilde kunde holde sig meget længer. Imidlertid var de Angjældendes Adfærd af den Beskaffenhed, at den maatte ansees at have givet Grund til Sagsanlægget.

Christiania 1864.

Trykt og forlagt af J. Chr. Abelsted.

Niogtyvende Aargang
№ 10.

9de Marts
1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 1ste Session 1864.

Den 15de Januar.

L.Nr. 9. Advocat Birch, Actor, mod Anders Gudvangen og Christian Wilmann.

Nr. 1, 60 Aar, og Nr. 2, 24 Aar gammel, tiltaltes, Nr. 1 for Forbrydelse mod Crll.s 17—1, Nr. 2 for Delagtighed deri eller Forbrydelse mod 21—33. Ved Underretten blev Nr. 1 fældt efter 17—1 og 2, jfrt. 15—10 og 11 samt 16—11, til 1 Aars Strafarbeide, Nr. 2 efter 21—33, jfrt. 17—2, og 15—10 og 11 til 15 Dages Fængsel paa Vand og Brød, med sædvanligt Omkostningsansvar; men ved Overretten blev de frifundne for videre Tiltale, og dens Justitiarius stemte for fuld Frifindelse, hvilket ogsaa blev Udfaldet i Høiesteret. Sagen var foranlediget ved Nr. 1s Klage over at være den 24de Juni 1861, Kl. 4—5 om Morgenen, uden Anledning paa Veien bleven overfaldt af 5te Vidne, greben i Brystet, rystet og skyvet over Kongeveien mod en Mur, og stødt i Brystet, som smertede ham, samt at 5te Vidne bar en stor nøgen Foldekniv i den ene Haand, som om han vilde sætte den igjennem Klagerens Hoved, hvilket denne mente vist ogsaa vilde være skeet, hvis ikke en Fremmed var kommen til. Klageren forlangte derfor 5te Vidne draget til Ansvar ved offentlig Tiltale. Denne Klage blev forlagt paa Sorenskriverkontoret, hvorfor Angjældende indgav ny Klage af samme Indhold i det Væsentlige, dog at han ikke omtalte Truslen, som gjorde ham bange for Livet, men anførte Crll.s 15—10 og 11 som det af 5te Vidne

overtraadte Straffebud. Under det derpaa optagne Forhør forklarede Nr. 1 sig væsentlig overensstemmende med Klagen, og Nr. 2 sig væsentlig overensstemmende med Nr. 1; dog vilde han ikke have seet, at 5te Vidne havde Kniv i Haanden. For Lensmanden havde Nr. 2 inden Forhøret forklaret sig paa samme Maade. Under Forhøret viste det sig imidlertid, at ikke Alt var tilgaaet som anført. Af 5te Vidne blev forklaret, at han stod udenfor sin Dør, og gjorde sig færdig til en Sæterreise, da Nr. 1 og 2 kom forbi paa en Fisketur; og da disse og Vidnet vexelvis udøvede Fiskeriet, spurgte han dem, om de nu skulde fiske. Da de svarede ja, opkom Ordstrid, hvorunder Vidnet, uden at ryste Nr. 1, og uden Kniv i Haanden, greb ham i Armen. Vidnet erkjendte at have sagt til Nr. 1, at det var bedst han fiskede i Aar, da det var uvist, om han fik Anledning til at fiske næste Aar, og dette maatte være, hvad Nr. 1 havde opfattet som Trusel paa Livet; men Vidnet vilde derved alene have ment en Plan til at indkjøbe Nr. 1s Bygselgaard til Skolelærergaard, hvorom Andragende var indgivet til Regjeringen. Videre vilde 5te Vidne ikke have gjort, men alene gaaet tilbage til sit Arbeide, hvorefter den nævnte Ytring faldt. Deøvrige afhørte Deponenter 1ste, 2det og 3die Vidner, var ikke ganske bestemte i sin Opfatning af det Forefaldne, og ikke i alle Enkeltheder enige med 5te Vidne, men kom dog dettes Forklaring nærmest. Saaledes vilde Ingen af dem have seet Kniv i 5te Vidnes Haand, men om, hvorvidt Angjældende Nr. 1 blev rystet og trykket mod Muren, var der mere Ubestemthed; 1ste Vidne sagde, at da Nr. 1 blev holdt af 5te Vidne, bevægede han Benene, hvilket tydede paa Rystning, og 3die Vidne sagde, at det forekom ham, da han kom ud af sin Dør, som om Nr. 1 blev trykket mod Muren, hvilket derimod 2det Vidne benegtede;

der havde Kniv i Haanden; men som Grund til denne Beretning angav 1ste Vidne, at Begivenheden saaledes var fortalt af Nr. 1, der havde tillagt sin Forklaring, at han muligen kunde have taget feil hvad Kniven angik, og at han derfor ikke herpaa lagde nogen videre Vegt, ligesom han heller ikke for saa vidt havde forlangt nogen Paatale, men i sin første Klage kun paaberaabte Crll.s 15—10 og 11, og i den sidste ei en Gang berørt denne Omstændighed. Klagen, der var skreven af Nr. 2 efter Dictat, indeholdt Intet om noget foregaaende Skjænderi, og Nr. 1 undskyldte sig i saa Henseende med, at han ikke kunde huske Skjænderiet, da han ikke var rigtig vaagen; men det fremgik af Oplysningerne, at Skjænderiet var begyndt af 5te Vidne, der var fortørnet paa de Angjældende for Fiskeriet, og at han brugte Skjældsord, da han angreb Nr. 1, som han kaldte "Tjuvaloke". Det var saaledes rimeligt nok, at de Angjældende havde anseet Angrebet som et sagesløst Overfald, og i god Tro fremstillet det i det Væsentlige som skeet.

Den 15de Januar.

L.Nr. 13. Advocat Rolfsen, Actor, mod Valborg Tavonimi.

Tiltalt i Følge Crll.s 23—19 blev Angjældende ved Hjemthinget og Høiesteret frifunden, og Omkostningerne paalagte det Offentlige. Hun er en 41 Aar gammel, særdeles stræbsom Kone, der ved et arbeidsomt Liv i Hammerfest har erhvervet det Fornødne til en talrig Familie Underholdning, og i Forening med sin Mand, der ligeledes lader til at være vindskibelig, endog lagt sig Noget til Bedste, blandt Andet ved at holde Kreaturer. Hun holder saaledes 4 Køer, hvoraf en befandtes at have Saar og Skab paa Ryggen, og knapt at kunne gaae, hvorfor hun

gyndelse taalte, hvorhos den mentes maaskee at have faaet Saarene eller det saakaldte Skab ved at falde i Fjøset. Det Fjøsrum, Angjældende allerede havde, nemlig en mørk Kjælder, af 48 □ Fods Rum, hvis Gulv var overflydt af Vand i et halvt Qvarters Høide, og en med dette Kjælderrum i Forbindelse staaende Svalgang, med Gulv og Vægge af Bord, 6 Alen lang, 2½—3 Alen bred, med større Aabninger i Taget, og ½ Alen høi Gjødsel paa den ene Side, havde hun ikke beviislig benyttet til sine større Kreaturer. Af Smaafæ havde hun 6, som Vinteren 1861—1862 den hele Tid gik ude; men da de gik med sin fulde Uld, mente Angjældende, at de maatte som andre Udegangsfaar kunne udholde dette, og det oplystes heller ikke, at noget af dem var forkommet, især da de havde havt Tilhold under en Brygge. (Alle Søboder i Hammerfest ere byggede paa høie Brygger). Vinteren 1862—1863 havde Angjældende holdt 12 Smaafæ og faaet 2 Kid, hvorhos hun senere havde lagt sig 2 Sauder til. Sauderne havde hun havt inde om Natten, Gederne havde hun derimod kun ladet gaae ude i godt Veir, og havde saaledes havt samtlige Smaafæ inde om Natten i Fjøset, indtil April, da Fjøset blev fuldt af Vand, og hun derefter maatte lade samtlige Smaafæ gaae ude. Men heller ikke noget af disse oplystes at have taget Skade. Af Foder opgav hun at have havt 60 Vaager Hø til sine Smaafæ, hvilket bestyrkedes ved 7de Vidnes Prov, og dertil havde hun kjøbt 4 Voger Mel, en Del Fiskeaffald og nogle Voger Udskudsei, hvoraf hun havde kogt "Løping", og dermed trakteret sine Smaafæ flere Gange om Dagen. Vel mente Lagrettet, at 12 Voger Hø var det Mindste, der behøvedes ved Siden af andet Foder til hvert af Smaakreaturene om Vinteren; men 10de Vidnes Prov syntes at vise, at Angjældendes Smaakreaturer havde levet temmelig vel af det Foder, hun gav dem, og den Tare (Tang), de havde fundet under Bryggerne, i den Tid, Vidnet havde med dem at gjøre. Efter 6te Vidnes Prov skulde vel nogle af Smaakreaturerne være døde om Vaaren, men dette blev ikke nærmere oplyst. Men 5te og 6te Vidner forklarede at

have fundet hendes Sauder liggende næsten nedsneede, saa at de næsten ikke kunde skjelnes undtagen ved deres Skidenhed; dog har vel den fulde Uld beskyttet dem som andre Udegangsfaar i lignende Tilfælde. Saa havde hun og kun havt dem i den ovenbeskrevne Svale om Natten; men denne maa dog have givet dem Ly, om just ikke det bedste, især mod Vinden, som i Hammerfest kan være slem nok, medens Vinteren der, efter Rettens Erklæring, vel er lang, men ikke særdeles kold, hvilket ellers er noksom bekjendt. Endelig var hendes Kreaturhold forbundet med et Svineri ved Gjødselhenlæggelse og Lanne, som maatte ansees for en skaalelig Uorden; men dette burde vel være forsøgt afskaffet ved andre Midler.

Den 19de Januar.

L.Nr. 15. Advocat Grønn, Actor, mod Casper, Jonette og Mette Gammelsletten.

I Forbindelse med en Arnt Olsen, for hvis Vedkommende ikke blev appelleret, var disse Angjældende tiltalte for Tyvsforbrydelse, og Nr. 2 tillige for Forbrydelse mod Crll.s 21—6. Ved Underretten blev Arnt Olsen dømt for groot og simpelt Tyveri, Nr. 1 for Høiesteret frifunden for videre Tiltale, Nr. 2 fældt efter Crll.s 19—1 og 21—6 til 20 Dages Fængsel paa Vand og Brød, og Nr. 3 for Delagtighed i Tyveri efter Crll.s 5—9 og 19—6 til 10 Dages lige Fængsel, samt ilagte Erstatning og Omkostningsansvar, hvorom Mere i det Følgende. Ved Overretten blev de Angjældende Nr. 1 og 2 fældte efter Crll.s 19—1, Nr. 1 tillige efter 5—9 og Nr. 2 tillige efter 5—1 og 21—6, den Første til 10, den Anden til 20 Dages Fængsel paa Vand og Brød, men for Nr. 3s Vedkommende blev Underretsdommen, hvad Straffen angik, stadfæstet, hvorhos Forandring gjordes i Erstatnings- og Omkostningsansvaret. Overretsdommen blev paaanket alene efter Forlangende af de tre Angjældende. Nr. 2, 65 Aar gammel, var Pleiemoder til Nr. 1 og 3, og den Sidste gift med Arnt Olsen; Nr. 1 var 20, Nr. 3 var 30 Aar gammel. Spørgsmaalet

var for Høiesteret 1) om et Toug, som 33te Vidne den 20de April 1862 anmeldte at have mistet i Februar s. A. Det oplystes, at Touget havde været i Arnt Olsens og Kones, Nr. 3s, Besiddelse, og af denne solgt til Nr. 1. (Tilstedekommet og værdsat til 20 Skill.). Efter Nr. 3s Forklaring blev det solgt for ½ V℔ Byggmel, der har omtrent samme Værdi. Flere Eiendomsvidner blev førte. Nr. 3 paastod, at Arnt havde havt Touget siden de blev gifte, altsaa før det blev stjaalet, og havde kjøbt det for flere Aarsiden i Nordland, hvor dog, efter flere Vidners Forklaring, saadant Toug ikke kan faaes kjøbt, men i Frosten, hvor 33te Vidne havde kjøbt det. Nr. 3 fandtes derfor in mala fide, og fældtes efter Crll.s 19—6 for dette Toug. Nr. 1 antoges at have ved Kjøbet været in bona fide; men siden havde han for 21de og 35te Vidner opgivet urigtig Adkomst, hvortil han under Sagen ikke kunde opgive nogen Grund, og blev derfor af Overretten fældt efter Crll.s 5—9. 2) om en Del Træer, som var frakomne 38te Vidne. Nr. 2 havde i Slutningen af 1861 af dette Vidne faaet Lov til at hugge et mærket Grantræ, men Nr. 1 og 2 erkjendte, at Nr. 1 efter Nr. 2s Paalæg hug 3 Grantræer i Vidnets Mark, idet Nr. 1 dog ikke vilde have hugget flere end 1 Træ over, hvad der var tilladt, medens Nr. 2 endelig erkjendte, at hun kun havde Lov til at hugge 1 Træ. Nr. 1 var af Overretten kun fældt for 1 Træ, men dog ilagt Erstatning for 2 Træer med 12 Skill. 3) om en Saud, som Nr. 2 erkjendte, at hun Høsten 1861 af 27de Vidne modtog til Fodring i 1 Aar, mod at beholde Lammet og Ulden, men at hun 6 Uger efter, uden Vidnets Vidende, slagtede Sauden; men hun paastod at have anseet sig berettiget dertil, da hun skulde svare til den i Ulykkestilfælde. Efter 26de og 27de Vidners Prov havde hun imidlertid stadig fordulgt Slagtningen. Efter forlangt Paatale var hun derfor fældt efter Crll.s 21—6, og ilagt 3 Spdlr.s Erstatning. 4) om Gjærdeskier, som Nr. 2 tilstod at have flere Gange taget fra 37te Vidnes Gjærde til Brændsel. Herfor var hun fældt efter Crll.s 19—1. Efter hen-

des egen Opgave af det Tagne var hun ilagt Erstatning med 12 Skill. 5) om nogle ved Indbrud i 10de Vidnes Stabur af Arnt Olsen stjaalne Madvarer, samt Uld, hvorved der kort efter var kommet Overflod af Kjød og Flesk i hans og Kones, Nr. 3s, forhen madtomme Hus, samt Uld. Deres Hjemmelspaaskud brast, idet Vidneforklaringerne oplyste, at det, der paa lovlig Maade var bekommet, var helt Andet, meget Mindre, og efter al Sandsynlighed forbrugt, inden de mange gjenkjendte Koster efter Tyveriet fandtes hos Angjældende. For disse var hun fældt efter Crll.s 19—6, men tillige efter 5—9 for de øvrige ved Indbrudstyveriet af hendes Mand stjaalne Koster, som hun ikke beviislig havde havt under Hænder, og derfor ilagt Erstatningsansvar. Underretten havde delt Ansvaret af Sagsomkostningerne i Fjerdeparter, Overretten havde ilagt de Angjældende fælles Ansvar af samtlige Sagsomkostninger, og begge Retter særskilt Ansvar af Strafomkostningerne. Høiesteret fældte Nr. 3 alene efter Crll.s 19—6, men til samme Straf, og stadfæstede i Øvrigt Overretsdommen, saa vidt paaanket var, men indskrænkede Nr. 1s Erstatningsansvar til 6 Skill., og Nr. 3s til Værdierne af de Koster, hvormed hun havde befattet sig.

L.Nr. 16. } Consul Arnemann og Kjøbmand Rømcke mod
O.Nr. 2. } Directionen for Drammens Lastehandlere.

Tæt ovenfor Hønefos ligger det saakaldte Mulvadshængsle, som fra Aadalens Vasdrag optager den Last, der deels afskikkes til Saugene ved Hønefos, deels flødes videre gjennem Drammens Vasdrag, gjennemsnitlig opløber til 5—6000 Tylvter paa Fløtningstiden, og vel kan opløbe indtil 20,000 aarlig. Dette Hængsle har allerede i en foregaaende Sag mellem Arnemann og Lastehandlerne været Gjenstand for Tvist (se Retst. for 1863, S. 343—358), og var nu, som Følge af hin Sags Udfald, Anledningen til den Tvist, der førtes under nærværende Sag. For at undgaae den Arnemann tilkjendte Afgift af Tømmerrenderne,

besluttede nemlig, efter Forslag af Fløvningsinspecteren, Drammens Lastehandlere at gjøre Hønefossen flødbar; der afholdtes 20de Januar 1862 Generalforsamling, hvori de mødende Lastehandlere vedtog, at Udgangslasten fra Aadalen (¾ den Last, der befordres videre til Drammens Vasdrag) ei mere skulde gaae gjennem Arnemanns Tømmerrende, men brydes gjennem Fossen, som Directionen bemyndigedes til at lade flødbargjøre efter Fløvningsinspecteren, Lieutenant Seips Forslag, og den 18de Februar s. A. holdtes ny Generalforsamling, hvori det oplystes, at man ikke ved mindeligt Kjøb kunde erholde en Grund ved Fossen, som maatte bortmineres, og hvorfor man besluttede at søge den i Lov af 31te Mai 1848 omhandlede Expropriationsbevilling. Men den 6te Marts næstefter fik man Underretning om, at Grunden kunde faaes, og man kjøbte den. En Del Arbeide paa Flødbargjørensen udførtes nu strax samme Foraar, og i Generalforsamling af 30te April bifaldt de mødende Lastehandlere det udførte Arbeide. I Løbet af Sommeren blev Størstedelen af Udgangslasten sluppen gjennem Fossen; men en af Drammens Lastehandlere, Kjøbmand Romcke, der fandt, at hans Last dels beskadigedes, dels led Ophold ved denne Fløvningsmaade, klagede i Brev af 24de September 1862 herover til Directionen. Men i Generalforsamling den 15de October næstefter, hvor Romckes Brev forebroges, fandt man ingen Grund til at frafalde Planen af 20de Januar næstfør, hvorimod man vedtog, at den ved yderligere Arbeider i Vinterens Løb faldstændigere skulde gjennemføres. Romcke forlangte nu sin Last afskikken fra Mulvadshængslet gjennem Arnemanns Render, og i denne Anledning indbød Directionen i Rundskrivelse af 17de November s. A., fore-

aarsage saadant Ophold, var et omtvistet Spørgsmaal; men det maatte dog ansees oplyst, at saa var Tilfældet. Den 5te December s. A. vedtog Directionen yderligere Arbeider i Hønefos, og den 30te s. M. afholdtes Generalforsamling, hvori besluttedes at frafalde Paastanden paa Ansvar, da Rømcke havde givet Ordre til at ophøre med Afstikningen af hans Tømmer gjennem Arnemanns Rende. Den 28de Marts 1863 blev ved kongelig Resolution givet Drammens Lastehandlere den ansøgte Tilladelse til Expropriation af de til Fossens Flødbargjørelse nødvendige Tomter, dog under Betingelse af, at visse Arbeider i Fossen blev fuldførte til Betryggelse af Brugene og Broerne. Samme Dag blev udfærdiget Reglement for Flødningen, hvilket blev approberet; men Lastehandlerne mente, at det maatte bortfalde, da det var givet i Forbindelse med Bevillingen, som de ikke længer behøvede eller vilde benytte. Relementets § 5 bestemte, at det først skulde træde i Kraft fra den Tid, de bestemte Arbeider var fuldførte. Directionen fortsatte Flødningen i 1863 fuldt ud; men den 1ste Juni s. A. meddelte Flødningsinspectøren, Lieutenant Seip, Directionen, at Rømcke atter havde anmodet Brøtningsentreprenøren, Ridder, om at afstikke hans Last til Arnemanns Rende, hvilket Seip havde forbudt, og tilføiede, at det var en Selvfølge, at en Fradeling paa Hængslet af et enkelt Mærke indtil 4000 Tylvter vilde volde stor Forsinkelse, og være til stor Skade for de øvrige Lasteeiere. Generalforsamling afholdtes den 5te Juni 1863, hvori tilkjendegaves, at man ikke vilde tilstede Rømcke at fløde paa den af ham tilsigtede Maade. Den 26de s. M. meddelte Rømcke Directionen, at han den 30te Juni vilde nedlægge Forbud mod, at Directionen disponerede over hans Last paa anden Maade end ved Flødning gjennem Arnemanns Rende, og efter Forlangende af Advocat Schwartz for Rømcke som Lasteeier og Arnemann som Rendeeier blev Fogedforretning sat den 1ste Juli, hvorunder Schwartz paastod Besiddelse af al med Rømckes Mærke forsynet Last i Mulvadshængslet, saaledes, at den af Arnemann kunde afstikkes til hans Rende til de

Tider, hvortil anden Last afstakkes fra Hængslet. **In subsidium** paastod han Forbud mod, at Directionen ved Afstikning af Romckes Last, indtil forandrede Regler for Flødningen træde i Kraft, udføre den anderledes end til Arnemanns Rende. Directionen protesterede mod disse Paastande som skadelige for alle i Flødningen Interesserede, og som retstridige. Den 4de Juli afsagdes Fogdens Kjendelse, hvorved Forretningen negtedes Fremme efter Schwartz's Paastande. Denne Kjendelse paaankede Arnemann og Romcke for Høiesteret som Rettens Fornegtelse, med Paastand: at den maatte underkjendes, frafaldes og tilsidesættes, og Directionen for Drammens Trælasthandlere kjendes uberettigede til at fløde eller lade fløde gjennem Hønefos Trælast, som af dens Eier er bestemt til at flødes gjennem Citanten Consul Arnemanns Tømmerrende, samt at den indstævnte Direction og den indstævnte Foged i Forening dømmes til at erstatte Citanterne deres Omkostninger ved Fogedforretningen og Høiesteret. Indstævnte paastod den paaankede Kjendelse stadfæstet, og Appellanterne tilpligtede at betale Directionen for Drammens Lastehandlere Sagens Omkostninger samt Fogden Kost og Tæring. For Tilfælde at Sagen **ex officio** skulde blive afvist, paastodes Kost og Tæring tilkjendt de Indstævnte. Disse mente nemlig, at Sagen ikke længer havde nogen Interesse for nogen af Appellanterne, da Romckes Last allerede var gaaet igjennem Fossen, og Arnemann i alle Fald ingen Ret havde til at kræve Flødning af Andres Tømmer gjennem hans Rende, hvorimod Appellantskabet gjorde opmærksom paa, at Spørgsmaalet ogsaa gjaldt fremtidig Flødning gjennem Arnemanns Rende, at han derfor ogsaa var interesseret formedelst den Afgift, han

Beslutningerne ikke kunde ansees fattede af "Flerheden af samtlige ved Fløbningen i Vasdraget Interesserede" (§ 2), eftersom den besluttede Fløbningsmaade var en Forandring i den gamle hidtil brugte Fløbning gjennem Renden. Hertil svaredes, at § 2 kun gjælder Regler for Foreningens Organisation, og at § 3, der angaaer Enkelthederne ved Fløbningen, ikke indeholder lignende Bestemmelser, men overlader saadanne nærmere Forholdsregler som de her omtvistede til Bestemmelse af Foreningen "eller sammes Bestyrelse", der altsaa maatte kunne regulere Fløbningen, for saa vidt hele Foreningen ikke anderledes fandt for godt at bestemme, hvilket Sidste her ingenlunde var Tilfældet, da Foreningens Flerhed tvertimod havde været enig med Directionen. Appellanterne, der mente, at en saa væsentlig og indgribende Bestemmelse, som den her omtvistede, ikke kunde henføres under de i § 3 tilsigtede, men maatte henregnes til de i §2 omhandlede Forandringer, paastod imidlertid, at der uden tilstrækkelig Bekjendtgjørelse var foranstaltet Møder, hvori Beslutningerne var fattede af et Mindretal, ingenlunde af "Flerheden af samtlige ved Fløbningen Interesserede", hvortil ei alene maatte regnes de drammenske Lastehandlere, men tillige Skoveierne ved Vasdraget. Hertil svaredes, at Skoveierne ovenfor Hønefos levere sit Tømmer til Lastehandlerne ved Bielvenes Udløb i Hovedvasdraget, eller i alle Fald ved dettes Brædder, og at det derfor alene er Lastehandlernes Tømmer, der kommer til Mulvadshængslet, saa at følgelig lige saa lidt Skoveierne ovenfor som Skoveierne nedenfor Hønefos kunde ansees interesserede i den omtvistede Forandring i Fløbningsmaaden ved Mulvadshængslet. Men Appellanterne søgte ved et fremlagt Kart over de drammenske Lastehandleres Mærkeøxer at godtgjøre at Beslutningerne ei en Gang var fattede af Fler-

Protokollen understreves; men efter Tilførslen maatte det antages, at alle 16 havde været enige i den fattede Beslutning, og i de senere Generalforsamlinger mødte Flere, som ikke havde været med den 20de Januar, men nu vedtog Beslutningen ved at slutte sig til de Øvrige i Beslutningerne om dens Gjennemførelse, nemlig den 15de October 1, den 19de November 2, og den 30te April næste Aar 4 Medlemmer, der ikke havde været tilstede den 20de Januar 1862, saa at i Alt 23 Medlemmer af 32 eller 34 maatte ansees at have vedtaget Beslutningen. Som Følge heraf mente de Indstævnte, at Beslutningen maatte ansees fuldgyldig, enten den henførtes under Ls § 2 eller § 3; og da sidstnævnte § forbyder Enhver at slippe Trælast i Vasdraget paa anden Maade eller til andre Tider, end af Foreningen eller dens Bestyrelse bestemt, mente de Indstævnte, at Appellanterne var uberettigede til at faae Rømckes Last, med Forsinkelse af de Øvriges Fløbning, afstukken til Arnemanns Rende. Appellanterne mente imidleetid, at § 3 kun sigtede til Lastens Slipning fra Bielvene eller fra Land i Hovedvasdraget, da der, efter at dette var skeet, ikke længere kunde være Tale om at "slippe" Tømmer "i" Vasdraget; men de Indstævnte mente, at Udtrykket maatte ansees lige saa anvendeligt paa det Tømmer, der i Vasdraget slippes ud af Flaade eller Hængsel, som paa det Tømmer, der fra Bielve eller Land slippes ud i Vasdraget, da her vel at mærke ikke stod "ud i", men blot "i" Vasdraget, hvor først Fløbningsreglerne faae Betydning. Appellanterne mente endelig, at Forbudet mod at fløde gjennem Arnemanns Render, hvorved disse vilde tabe sin Værdi, maatte betragtes lige med en Expropriation, som i alle Fald maatte begrunde Erstatning efter Taxt af den tabte Værdi, og at Rømcke efter § selv maatte kunne fløde sit Tømmer. Hertil svaredes, at Arnemann lige saa lidt havde nogen Ret til at fordre Fløbning af Lastehandlernes Udgangstømmer gjennem sine Render ved Hønefos, som Borregaards Eiere til at fordre Fløbning gjennem sine Render ved Sarpsos, og at Arnemanns Render beholdt sin Værdi som som Fløbnings-

render til Saugbrugene ved Hønefos, samt at Rømcke ikke stod udenfor men i Foreningen, og at § 3 desuden forbød Udenforstaaende at fløde saaledes, at det blev til Hinder for Foreningen, hvilket her vilde blive Tilfældet, naar Rømcke skulde have Adgang til at afstikke sit betydelige Antal Tømmer til Arnemanns Render. Den Skade, Rømckes Tømmer paastodes at have lidt ved Flødningen gjennem den endda ikke fuldstændig flødbargjorte Fos, mentes, om den end havde fundet Sted, ikke at kunne begrunde nogen Forudsætning om fremtidig Skade, efter at Arbeidet var fuldført. For saa vidt Appellanterne havde ment, at den stedfundne Flødning var ulovlig, som stridende mod de i Expropriationsbevillingen og det samtidig approberede Reglement opstillede Betingelser, at Flødning gjennem Fossen ikke maatte begynde, før Arbeidet var fuldført, bl. A. ved Forbygninger, som sikrede Bro, Mølle- og Saugbrug mod Skade, bemærkedes, at da man ikke havde benyttet eller agtede at benytte Bevillingen, hvortil Betingelserne sluttede sig, var man heller ikke bunden ved disse, at ingen Skade var skeet, og at Betingelserne for Øvrigt nu maatte ansees som opfyldte. Der var vel foreslaaet en Bestemmelse om, at saadanne Flødningsarbeider som de her omhandlede skulde være afhængige af kongelig Tilladelse; men denne Bestemmelse blev udeladt af Loven, og dens § 5, som Appellanterne ikke havde foranstaltet bragt i Anvendelse, var den eneste Betryggelse, Loven i et Tilfælde som dette tilsagde, og den mentes at være tilstrækkelig. Ved Høiesterets Dom af 22de Januar 1864 blev den paaankede Kjendelse stadfæstet, og Fogden tillagt 30 Spdlr. i Kost og Tæring hos Appellanterne, men Omkostningerne i Øvrigt ophævede.

Den 30te Januar.

L.Nr. 35. Advocat Birch, Actor, mod Peder Thorkelsen og Anne Serine Svendsdatter.

De Angjældende ere omflakkende Fantefolk, Nr. 1 nu nær 37 Aar gammel, og forhen 3 Gange fældt for Tyvsforbrydelser, som satte ham paa stigende Straf, 2 Gange

for Overfald paa sagesløs Mand, og 1 Gang for Concubinat, samt for Betleri, Nr. 2, nu 23½ Aar gammel, fældt for Tyvsdelagtighed. Begge ere gifte, men ikke med hinanden. De tiltaltes nu — i Forbindelse med to Andre, for hvis Vedkommende der ikke var anket til Overretten — for Tyveri, Betleri og Concubinat, samt Nr. 2 tillige for falsk Udlæggelse af Barnefader, og var ved de foregaaende Retter fældte for disse Forbrydelser, Nr. 1 til 10 Aar 2 Maaneders, Nr. 2 til 1 Aar 8 Maaneders Strafarbeide, med sædvanligt Omkostningsansvar, og Høiesteret stadfæstede Overrettens Dom. Den 4de Juli f. A. blev paa en Plads i Etne begaaet et Indbrudstyveri, hvorfor Nr. 2, da Nr. 1 og en af de Medtiltalte i den Anledning blev hæftede, under Forhøret først paatog sig al Skyld. Men Nr. 1 tilstod derpaa, at han havde begaaet dette Tyveri ved at opspænde Døren til Huset, opbryde en Kiste, og udtage et Sølvstøb, en Sølvsølje og et Par Sølvspænder, som han gjemte et Sted ude, samt et Sølvkjæde eller Snørebaand, som han medtog i sin Vestelomme. De førstnævnte Ting bad han siden Nr. 2 hente fra Gjemmestedet og lægge udenfor Huset, hvilket hun gjorde, men tog feil af Huset og lagde dem udenfor et andet Hus, hvor de dog gjenfandtes. Snørebaandet havde Nr. 1, medens Nr. 2 sov, taget op af hans Vestelomme, og gjemt bort, men kom dog senere under Sagen frem med det. For dette Kjæde kunde det maaskee synes, at hun burde have været dømt efter Crll.s 19—1, og for det Øvrige efter 5—9, jfrt. 19—1; men efter det Forhold, der fandt Sted mellem dem, blev hun for det Hele dømt efter 19—6, jfrt. 7. Begge tilstod nemlig at have levet i Concubinat med hinanden, og avlet et Barn sammen, hvortil Nr. 2 tilstod at have opgivet urigtig Barnefader; og endelig tilstod Begge at have gjort sig skyldige i Betleri, idet Nr. 1 havde sendt Nr. 2 ud for at tigge, hvilket hun havde gjort. Under Forhøret begyndte de med at give sig falske Navne, hvilket Middel til at unddrage sig Mistanke og høiere Straf sjælden bruges af Andre, om end omflyttede til fjærne Steder, men hyppig benyttes af omstreifende Fanter, som rimeligt er.

Fra 16de til 27de Februar blev af Høiesteret paakjendt:

Den 16de. L.Nr. 54, mod Distriktslæge Patroclus Jacob Frederik Hirsch. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 55, mod Hans Frants Gustav Hansen, fældt af alle Retter efter Crll.s 19—6 og 7 til 6 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 56, mod Peder Reiersen Tømmernæs, fældt ved Hjemthing og Høiesteret efter Crll.s 19—1 til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 57, mod Ole Engelsen Mo, fældt for 4de Gangs ulovligt Brændevinssalg, af de foregaaende Retter til 150 Spdlr.s Bøder, af Høiesteret til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 58, mod Johan Gunerius Jacobsen, fældt ved Søret og Høiesteret efter Søfarsl.s § 112, 2det Led, til 30 Spdlr.s Bøder.

L.Nr. 59, mod Oline Marie Olsen, fældt af alle Retter efter Crll.s 19—1 og 7 til 6 Maaneders Strafarbeide.

Den 17de. L.Nr. 60, mod Syver Olsen, fældt for Tyveri, af de foregaaende Retter til 25 Dages Fængsel paa Vand og Brød, af Høiesteret til 9 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 61, mod Rangdi Larsdatter Kvennild, fældt for Tyveri, af de foregaaende Retter til 10, af Høiesteret til 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 62, mod Henrik Meyer Jacobsen, fældt ved Hjemthing og Høiesteret for bedragerst Forhold (21—6) og ulovlig Undvigelse fra Tjeneste, efter foregaaende Tyvsdom, til 7 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 63, mod Leif Thorgersen Kroshus, fældt efter Crll.s 11—2, af Underretten til 1 Aars, af Overretten og Høiesteret til 6 Maaneders Strafarbeide, og af alle Retter til Afsættelse fra Ombud.

Den 18de. L.Nr. 64, mod Peder Larsen Aftræt og Lars Pedersen Aftræt, fældte af alle Retter, Nr. 1 efter Crll.s 5—1 og 19—1, Nr. 2 efter 19—1, Nr. 1 til 10, Nr. 2 til 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 65, mod Anders Nielsen, fældt af alle Retter efter Crll.s 10—2, jfrt. 26, til 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 66, mod Børre Christophersen. (Vil blive meddelt).

Den 19de. L.Nr. 67, mod Bundtmager Vilhelm Wolter. (Vil blive meddelt).

Den 23de. L.Nr. 68, O.Nr. 9, Knud Hvaleby mod Even Lynne, m. Fl. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 69, mod Hans Olai Nordfolden, fældt af alle Retter for grovt Tyveri efter foregaaende Tyvsdom til 3½ Aars Strafarbeide.

L.Nr. 70, mod Pauline Johannesdatter eller Johnsdatter, fældt af alle Retter for 2den Gangs Tyveri til 1 Aars Strafarbeide.

L.Nr. 71, mod Anne Marie Pedersdatter, fældt af alle Retter for 2den Gangs Tyveri til 8 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 72, mod Anne Ommundsdatter Scheie, fældt af alle Retter for 2den Gangs Betleri til 4 Maaneders Tvangsarbeide.

L.Nr. 73, mod Ole Nielsen Vinjebæk og Peder Nielsen Neervig, fældte, Nr. 1 for 2den Gangs Tyveri til 6 Maaneders Strafarbeide, Nr. 2 for 1ste Gangs Tyveri af Underretten til 5, af Overretten og Høiesteret til 8 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 74, mod Svend Hansen Furstrand. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 75, mod Sjur Christensen Næsset. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 76, mod Andreas Storbugt. (Vil blive meddelt).

Den 25de. L.Nr. 77, mod Erik Halvorsen Sandkjærn. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 78, mod Fuse Magnussen Sjursæt, fældt af Søret og Høiesteret efter Søfartsl.s § 116 til 2 Aars Strafarbeide.

Den 27de. L.Nr. 79, mod Sten Torjesen Moen. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 80, mod Gustav Alfred Kleberg. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 81, mod Anne Marie Ingebretsdatter, fældt af alle Retter for 5te Gangs Tyveri til 10 Aars Strafarbeide.

L.Nr. 82, mod Sophie Johannesdatter Lundberg, fældt af alle Retter for Tyveri til 20 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 83, mod Simen Larsen. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 84, mod Anders Mathias Andersen, fældt af Søret og Høiesteret efter Søfartsl.s § 112, 1ste Led, til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 85, mod Andreas Andersen Thorsbæk, fældt af alle Ret-

Niogtyvende Aargang 16de Marts
№ 11. 1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 1ste Session 1864.

Den 29de Januar.

L.Nr. 27. Advocat Lous, Actor, mod Carl Frants Oscar Neubert, Ingebret Andersen (Værpa), Christian Anton Caspersen, Oline Andersdatter Thorsen, Lars Larsen Flagstad og Ingebret Thorsen.

I denne Sag stadfæstede Høiesteret, saa vidt paaanket var, nedenstaaende Overretsdom, dog saaledes, at Oline Thorsen ilagdes Erstatning til Erik Løvhougen med 10 Spdlr. Overretsdommen afsagt den 2den November 1863, er saa lydende:

"Stiftamtmanden i Christiania Stift satte ved Ordre af 20de December f. A. Ole Olsen og ved Ordre af 5te Januar d. A. Carl eller, som hans rette Navn sees at være, Carl Frants Oscar Neubert under Tiltale for Tyveri samt ved Ordre af 11te Februar næstefter den sidstnævnte Person paa Nyt under Tiltale for lignende Forseelse, Svend Thorsen for Tyveri eller Delagtighed i saadan Forbrydelse, og Lars Christensen Anderød eller Høgstorp for Delagtighed i Tyveri. Fremdeles blev ved Stiftamtmandens Ordre af 18de Februar sidstleden følgende Personer actionerede: Ingebret Andersen ("Værpa"), Christian Anton Caspersen, Erik Gulliksen, Oline Andersdatter Thorsen, Sophie Hulberg, Oline Caspersen, Olaus Jakobsen, forannævnte Svend Thorsen, Lars Larsen Flagstad og Ingebret Thorsen, Samtlige for Tyveri eller Delagtighed i saadan Forbrydelse. Endelig er

under 10de Marts d. A. Ingebret Andersen ("Bærpa") atter beordret tiltalt for Tyveri. De nævnte Actionsordrer medføre derhos, at samtlige Forseelser, som de angaae, paatales under een Forfølgning, hvorfor ogsaa den i Følge Ordren af 20de December f. A. mod Ole Olsen allerede anlagte særskilte Sag er bleven hævet. Ved den af Criminaldommeren i Christiania under 25de Juni affagte Dom er saaledes kjendt for Ret: "De Tiltalte 1) Carl Frants Oscar Neubert, 2) Svend Thorsen, 4) Ole Olsen, 5) Ingebret Andersen ("Bærpa"), 6) Christian Anton Caspersen, 8) Oline Andersdatter Thorsen og 12) Lars Larsen Flagstad bør hensættes til Strafarbeide: Nr. 1 paa Livstid, Nr. 4, 5 og 12 hver i 10 Aar, Nr. 2 i 5 Aar, samt Nr. 6 og 8 hver i 4 Aar. De Tiltalte 3) Lars Christensen Anderød eller Høgstorp, 7) Erik Gullikſen og 13) Ingebret Thorsen bør hensættes i Fængsel paa Vand og Brød, Nr. 3 i 20 Dage, Nr. 7 i 15 Dage og Nr. 13 i 10 Dage. Tiltalte 11) Olaus Jakobsen bør for Justitiens Tiltale i denne Sag frie at være. De Tiltalte 9) Andrine (eller Anne) Sophie Hultberg og 10) Oline Thoresdatter Christiansen (Oline Caspers) bør for Justitiens videre Tiltale i denne Sag frie at være. Samtlige de Tiltalte, med Undtagelse af Nr. 11, bør udrede **in solidum** de af Justitssagen, men hver for sig de af deres Arrest, og de Tiltalte Nr. 3, 7 og 13 tillige de af Fængselsstraffens Fuldbyrdelse flydende Omkostninger. Derhos bør de Tiltalte Nr. 1, 3 og 9 **in solidum** udrede de af Forhørene fra 15de Novbr. til 20de Decbr. 1862 og den 4de Marts 1863, — de Tiltalte Nr. 1, 2, 3 og 9 **in solidum** de af Forhøret fra 10de Januar til 5te Februar 1863, — de Tiltalte Nr. 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12 og 13 **in solidum** de af Forhøret fra 16de til 30te Januar 1863, — de Tiltalte Nr.

høret i Soløer fra 18de til 25de Marts og af Thingsvidnet i Hadeland den 7de Marts 1863 flydende Omkostninger. Med Undtagelse af det Thingsvidnereferenten Sagfører Bärnholdt tilkjendte Salar 4 Spdlr. blive samtlige Omkostninger at udrede efter lovlige Regninger. I Erstatning til Gaardbruger Christian Oværner bør Tiltalte Nr. 5 betale 16 Spdlr. 3 Ort". Denne Dom er efter Forlangende af de Tiltalte 1) Carl eller Frantz Oscar Neubert, 2) Svend Thorsen, 3) Ole Olsen, 4) Ingebret Andersen ("Værpa"), 5) Christian Anton Caspersen, 6) Oline Andersdatter Thorsen, 7) Lars Larsen Flagstad, og 8) Ingebret Thorsen og for de 7 Førstnævntes Vedkommende tillige som Gjenstand for nødvendig Appel indanket for nærværende Ret, hvor der saaledes alene bliver Spørgsmaal om de Facta, for hvilke disse 8 Personer ere fældede. Foreløbig bemærkes, at de her ved Retten Angjældende ville blive betegnede, saaledes som strax ovenfor skeet, med Nr. 1—8; at de Facta, hvorom Talen er, ville blive, som i Underretsdommen, betegnede med litr. b—h (om litr. a er der her ved Retten efter Appellen ikke Tale), samt at de i Sagen optagne Forhør findes at være betegnede med Numere fra 1—9, hvilken Betegnelse ligeledes vil blive bibeholdt i nærværende Dom. Angjældende Nr. 1, der er 36 Aar gammel, staaer paa stigende Tyvsstraf efter 4 tidligere Domme; Angjældende Nr. 2, der er 40 Aar gammel, ligeledes efter 2; Angjældende Nr. 3, der er 34 Aar gammel, efter 2; Angjældende Nr. 4, der er 40 Aar gammel, efter 4; Angjældende Nr. 5, der er 26 Aar gammel, efter 2; Angjældende Nr. 6, der er 45 Aar gammel, efter 2, og Angjældende Nr. 7, der er 44½ Aar gammel, efter 4, hvorimod Angjældende Nr. 8, 48 Aar gammel, ikke vides forhen at være straffet. Tyveriet b) vedkommer Angjældende Nr. 2. (Forhør Nr. 2, optaget 10de Januar—5te Februar 1863). Den 4de Novbr. f. A. blev fra Sagens 22de Vidne, Bager Møllhausen, bortstjaalet en Yderfrakke, der er anholdt hos 8de Dept. i Forhøret Nr. 2, som atter har modtaget den til Forvaring af Medtiltalte ved Under-

*

retten Lars Christensen Anderød. Angjældende Nr. 2 har erkiendt, at han en Dag i afvigte Høst efter Anmodning af Angjældende Nr. 1 og antagende, at denne havde stjaalet den, solgte denne Frakke til Lars Christensen Anderød, og delte Kjøbesummen med Nr. 1. Frakken er taxeret for 10 Spdlr. og tilbageleveret Eieren, der har frafaldt Paastand om Erstatning, for saa vidt der fremdeles kunde være Tale om saadan. Da Angjældende Nr. 2s Tilstaaelse bestyrkes ved det i Øvrigt Oplyste, og da nemlig de Omstændigheder, under hvilke han selv forklarer at have modtaget Frakken af Nr. 1, ikke kunde Andet end vække Mistanke hos ham om dennes Adkomst til samme, findes han for sin Befatning med den rettelig fældet efter Crll.s Cap. 19 § 6, uanseet at Angjældende Nr. 1 ikke mod sin Benegtelse er anseet Tyveriet overført. Tyveriet c) vedkommer Angjældende Nr. 1. (Forhør Nr. 2, Forhør Nr. 1, optaget 15de Novbr.—20de Decbr. 1862, Forhør Nr. 6, optaget 4de Marts 1863). Ligeledes 4de Novbr. f. A. om Formiddagen blev fra et af 17de Vidne, Lieutenant Henry Heyerdahl, beboet Værelse i 1ste Etage i Nordraachs Gaard i nye Slotsgade bortstjaalet: 1 Guldur, med vedhængende Kjæde, Urnøgel og Medaillon, samt en Portemonnaie med nogle fremmede Mønter, hvorhos Vidnet strax efter ogsaa savnede et Par Springstøvler, som han antager ere stjaalne ved samme Leilighed. Vidnet prover, at han den nævnte Dag Kl. lidt over 9 om Formiddagen forlod sit Hjem og laasede Døren samt tog Nøglen med; hans Barnepige, 65de Vidne, forklarer, at hun, der opholdt sig i Værelset ved Siden af det, hvor Tyveriet blev forøvet, kort efter at 17de Vidne havde været inde i det Værelse, hvor hun opholdt sig, og sagt, at han skulde gaae ud, hørte en Larm inde paa 17de Vidnes Værelse, som om En trak en Skuffe ud, eller kastede en Stok over Ende derinde, uden at dog Vidnet,

aaben, og Skaaden paa Dørlaalen ude, i hvilken Forfatning efter 17de Vidnes Prov endnu Laasen var, da han om Eftermiddagen kom hjem. At Tyveriet er begaaet kort efter at 17de Vidne gik ud, og er forøvet ved Hjælp af falsk Nøgel, Dirik eller lignende Instrument, kan efter det Anførte ikke betvivles. Portemonnaien med Indhold er ikke kommen tilstede, hvorimod et Ur med saadant Tilbehør, som ved det bortstjaalne, er anholdt hos Medtiltalte ved Underretten, den under litr. b nævnte Lars Christensen Anderød. Disse Koster, der af Lagrettet ere taxerede til 40 Spdlr., og som 17de Vidne har gjenkjendt som sig tilhørende, maa ved 21de og 27de Vidners Prov i Forening med de af Bestjaalne opgivne og paa det anholdte Ur forefundne Mærker efter Omstændighederne ansees for beviste at være identiske med de 17de Vidne frakomne. Ligeledes er hos 54de Vidne anholdt et Par til 1 Spdlr. værdsatte Springstøvler, i hvilket ogsaa 17de Vidne med Bestemthed troer at gjenkjende det ham frastjaalne, som han tilligemed flere andre Par lignende havde kjøbt i Kjøbenhavn; af disse har han i Retten forevist et Par, der efter Lagrettets Erklæring aldeles ligner det hos 54de Vidne forefundne. Angjældende Nr. 1 har benegtet saa vel at have forøvet Tyveriet som nogensinde at have været i Besiddelse af de under dette litr. omhandlede Koster. Nærværende Ret maa imidlertid med Underdommeren være enig i, at han ikke kan undgaae at fældes efter Crll.s 19 § 3 a, i hvilket Henseende bemærkes: 1) 16de Vidne har provet, at hun den 4de Novbr. f. A. Kl. lidt over 9 Formiddag i Gangen udenfor 17de Vidnes Værelse mødte Angjældende, og at hun, efter derpaa at være kommen op i 2den Etage, ved at læne sig ud over Trappegelænderet iagttog, at Angjældende stod og kigede ind ad Nøglehullet i Døren til bemeldte Værelse. Derimod saae hun ham ikke enten tage i Klinken eller gaae ind ad Døren, og, da hun kort efter atter kom ned i Gangen i 1ste Etage, saae hun Intet til Angjældende. I Anledning af dette Prov har Angjældende erklæret, at han ikke med Bestemthed ved, hvor Nordraachs Gaard i nye Slotsgade er,

og saaledes ei kan afgjøre, om han har været inde i denne Gaard eller ikke, men at det dog er meget muligt; han erindrer ei, men tør dog heller ikke benegte, at han nogensinde har været inde i nogen Gaard, og kiget ind ad Nøglehullet i nogen Dør. Den af 16de Vidne, som han godt kjender, afgivne Forklaring kan saaledes meget mulig medføre Rigtighed, og, har han, som af Vidnet forklaret, staaet og kiget ind gjennem Nøglehullet, maa han vel have seet efter En, i hvilket Henseende han tillægger, at han den Gang gik og spurgte efter en Mand ved Navn Christophersen, som havde talt til ham om at udføre noget Arbeide, og havde bestilt ham til sig i Christian Augusts Gade, hvor han skulde boe, den følgende Dags Morgen Kl. 9; men, da Angjældende havde glemt Gaardens Nr. og Eierens Navn, fandt han hverken da eller senere Christophersen. Under sin Søgen efter denne erkjender han, at han ogsaa var inde i en stor hvid Murgaard med Havestakit foran i Strøget mellem Sorenskriver Egebergs Gaard og Pilestrædet, men erindrer ikke, at han stødte paa 16de Vidne. I Forbindelse med denne Forklaring, hvis Usandsynlighed i Øvrigt er øinefaldende, kan bemærkes, at 17de Vidne har provet, at, da han gik ud den 4de Novbr. om Morgenen, saae han en Person, som han troer at gjenkjende i Angjældende, komme nedover fra Sorenskriver Egebergs mod Nordraachs Gaard, hvilket Prov dog kun har selvstændig Betydning, for saa vidt som det bidrager til at konstatere, hvad for Øvrigt, vel beseet, Angjældendes egen Forklaring (jfr. Forhør l. c.) medfører, at det er til den nævnte Datum, Angjældendes Forklaring om sin Vandring paa de Kanter er at henføre. 2) Lars Christensen Anderød har forklaret, at han, medens han i afvigte Høst boede hos 30te Vidne, en Dag i et Vagværelse

kes ved 30te Vidnes vistnok ubeedigede Forklaring, hvilket Vidne overensstemmende med Lars Anderød forklarer, at det var tilstede ved Handelen. 3) De hos 54de Vidne anholdte Springstøvler har dette Vidne tilbyttet sig af 55de Vidne, som atter vil have kjøbt dem, formentlig i Novbr. f. A., af Medtiltalte ved Underretten, Sophie Hultberg, for 6 ℔. Angjældende Nr. 6 er heri enstemmig med 55de Vidne, og siger de begge, at Sophie Hultberg ved Salget sagde, at hun havde faaet dem af "Fyren sin", Nr. 6 tillæggende, at Sophie siden for hende angav Angjældende Nr. 1 som sin Hjemmel, og at denne nok ogsaa i Fjor Høst i nogen Tid var Sophies Kjæreste. Imidlertid benegter Sophie Hultberg med Bestemthed at have været i Besiddelse af Støvlerne, eller nogensinde at have solgt noget Slags Skotøi til 55de Vidne. Ligesaa benegter hun nogensinde at have været forlovet med Angjældende Nr. 1, eller af ham nogensinde at have faaet Støvler, og i begge Henseender er Angjældendes Forklaring overensstemmende med hendes. 17de Vidne har faaet sit Ur med Tilbehør igjen, og har for Resten frafaldt Erstatning. Tyveriet d) vedkommer de Angjældende Nr. 1 og 2. Forhør Nr. 2. Kort efter blev i 18de Vidne Kjøbmand W. Schmidts Bekvemmelighed i Prindsens Gade Nr. 4 forøvet Tyveri, hvorved blev bortstjaalet fra en Skuffe i Buffeten i Spiseværelset, i hvilken Nøglen stod i, det Sølvtøi, som daglig blev benyttet hos Vidnet, nemlig 1 Potageske, 7 Spiseskeer, 3 Theskeer, 1 Gaffel, en Barneske og en Sennepsske; disse Sager, der sidst havde været benyttede den foregaaende Aften, savnedes den 6te Novbr. f. A., da man skulde dække Middagsbordet. Nogle Dage senere savnedes som bortkommen fra en i Entreen udenfor Spisestuen staaende Sekretær, i hvis Skuffe ligeledes Nøglen stod i, en Æske, hvori en Guldknap og 2 Guldringe.

Mellemtid, saaledes er det ikke lidet sandsynligt, at Døren er aabnet af Tyven udvendig fra; men det maa dog bemærkes, at en Person, der den Dag var i Besøg hos 18de Vidnes Hustru, og som om Formiddagen aabnede Døren, ikke har turdet benegte Muligheden af at have forglemt atter at lukke den; det kan saaledes ikke forsvares at betragte Tyveriet som grovt. Døren mellem Entreen og Spiseværelset stod da som bestandig ulaaset. Barneskeen og Sennepsskeen ere ikke komne frem, hvorimod hos den forhen nævnte Lars Anderød er forefundet Sølvtøi svarende i Mængde og Slags til det øvrige 18de Vidne frastjaalne, samt en Æske med en iværende Guldknap og 2 Guldringe. At de saaledes fremkomne Sager ere identiske med de 18de frakomne, er formentlig ved de paa hine forefundne Mærker, samt ved Sammenligning mellem dem og andre lignende, af 18de Vidne i Retten fremviste Sager; og endelig ved 20de, 26de, 27de, 28de og 29de Vidners Prov tilstrækkelig paa det Rene. De tilstedekomne Koster ere af Lagrettet taxerede for tilsammen 37 Spdlr. og tilbageleverede Bestjaalne, der for Øvrigt har frafaldt Paastand paa Erstatning under denne Sag. Lars Anderød paastaaer, at han i Bagværelset hos 30te Vidne og i dennes Overvær har kjøbt Sølvtøiet af Angjældende Nr. 1 for 15 Spdlr., og ligeledes enten samtidig dermed eller, hvad han synes snarest at troe, med det under c omhandlede Ur, som han kjøbte 1 eller 2 Dage tidligere, Æsken med dens Indhold, og i det Væsentlige overensstemmende hermed forklare 30te og 31te Vidner sig, af hvilke dog heller ikke det sidstnævnte er edfæstet. Dette Vidne vil dog ikke have været tilstede ved selve Afslutningen om Sølvsagerne, men kun ved den fore-

hvilket han dog ikke mindes at have gjort. Men Rigtigheden af Lars Andersøds Forklaring vinder yderligere Bestyrkelse ved Angjældende Nr. 2s. Denne siger nemlig, og er væsentlig paa dette sit Udsagn selv dømt for Tyvshæleri, at en Formiddag i Fjor Høst, da han, Angjældende Nr. 1 samt 12te Deponent under Forhør 2, "Trasleren" kaldet, ranglede omkring i Gaderne, begav Angjældende Nr. 1 sig ned i en Gaard i Nærheden af Bryggerne, som hvilken han under Forhøret for Administrator, dog med nogen Usikkerhed, har paavist Gaarden Nr. 4 i Prindsens Gade. Her gik Angjældende Nr. 1 fra Portrummet op ad en liden Trappe, og kom efter en Stunds Forløb, i hvilken de Andre ventede i Portrummet, atter ned og leverede ham (Nr. 2) en liden Æske, som han antager er den i Retten tilstedekomne, og hvori han saae at der laae en Guldknap og i alle Fald 1 Ring; hermed gik han ud paa Gaden, hvor han kort efter blev indhentet af Angjældende Nr. 1 og "Trasleren"; hin leverede ham da nogle Skeer, og denne en stor Sølvslev, hvorpaa de alle 3 gik op til 30te Vidne, til hvem han (Nr. 2) leverede det, han havde haft at bære, ligesom ogsaa Angjældende Nr. 1 til 30te Vidne leverede nogle Sølvsager, hvoriblandt Theskeer. Af 30te Vidne fik Angjældende Nr. 1 paa Anmodning 1 Spdlr. med den Ytring, "at han kunde have den saa længe", hvilken Spdlr. de 3 Personer, som havde bragt Sagerne til Huset, forbrugte sammen; ligeledes fik saa vel han som "Trasleren" og endnu en Person samme Aften af Nr. 1 Penge, han for sit Vedkommende $2\frac{1}{2}$ à 3 Spdlr. og de Andre antagelig ligesaa Meget. Han skjønnede, siger han, at de Sager, hvormed han om Formiddagen havde Befatning, var stjaalne, og antog, at de Penge, han og de Andre om Aftenen modtog af Nr. 1, var bekomne af denne for de Sager, som samme Dag var bragte til 30te Vidne. Angjældende Nr. 1 benegter selvfølgelig hele denne Angjældende Nr. 2s Forklaring, der ligeledes er modsagt af 30te Vidne og "Trasleren", saa vel som af den ovennævnte 3die Person, der om Aftenen skulde have modtaget Penge af Angjældende Nr. 1

(13de Dept. i Forhør 2); men herved svækkes næppe Troværdigheden af Angjældende Nr. 2s Forklaring, da bemeldte Personer ikke lettelig vilde have kunnet tilstaae dens Rigtighed uden derved at fælde sig selv. Efter det saaledes Anførte findes under dette Litr. Angjældende Nr. 1 retteligt fældet efter Crll.s Cap. 19 § 1, og Angjældende Nr. 2 efter samme Capitels § 6. Tyveriet e) vedkommer Angjældende Nr. 8. (Forhør Nr. 3, optaget 16de—30te Januar 1863). Medtiltalte ved Underretten Erik Gullifsen stjal, efter hvad han selv har tilstaaet, den 3die Januar sidstleden fra et utillaaset Værelse i Cand. Poppes Gaard i Theatergaden, i hvilken Gaard han var gaaet ind for at bede om Mad, en Yderfrakke (under Forhør Nr. 3 betegnet som Frakke Nr. 5), som han samme Dag leverede Angjældende Nr. 8 til Opbevaring, men som denne ligeledes samme Dag ved sin Broder Angjældende Nr. 2 pantsatte for 2 Spdlr. hos 44de Vidne, hos hvem den er anholdt. Den er taxeret for 5 Spdlr. Angjældende Nr. 8, der erkjender ikke at have haft Erik Gullifsens Tilladelse til Pantsættelsen, tilstaaer ogsaa, at han selv disponerede over de ved samme indkomne Penge. Derimod paastaaer han ikke at have haft Mistanke om, at Erik Gullifsen paa uredelig Maade havde bekommet Frakken; men med denne Paastand kan han formentlig ikke høres, idet han, der maa have haft Bekjendtskab til Erik, og som endog er Svoger af og var i Huset hos dennes Broder, ikke kan have været uvidende om Eriks økonomiske Forfatning, som paa den Tid ved Mangel og lang Tids Sygelighed og Arbeidsløshed var bleven yderst mislig. Hertil kommer, at Angjældende angaaende sin Befatning med Frakken har forklaret sig for Retten paa en ganske særdeles vaklende og usandfærdig Maade, idet han nemlig først efter mange Udflugter har maattet erkjende, at han ei var bemyndiget af Erik til at pantsætte Frakken, og at denne ei har faaet Andel i de 2 Spdlr. Det maa følgelig billiges, at Angjældende Nr. 8 er fældet efter Crll.s Cap. 19 § 6. Om Erstatning er der ikke Spørgsmaal, da Bestjaalne, Mekanikus Engh, har faaet Frakken tilbage.

Tyveriet f) vedkommer de Angjældende Nr. 2, 6 og 7. (Forhør Nr. 4, optaget 2den—9de Februar 1863, og Forhør Nr. 9, optaget i Solør 18de—25de Marts 1863, samt Thingsvidne optaget i Hadeland og Lands Sorenskriveri 7de Marts 1863). Natten mellem 19de og 20de Decbr. f. A. eller sidstnævnte Dags Morgen blev i Gunnerius Petersens Gaard i Storgaden fra et i Gaardsrummet henstaaende og Bonden Erik Syversen Løvhougen af Jævnager tilhørende Læs bortstjaalet en Kasse, hvori følgende Sager: 8 à 9 ℔ Stolperost, 5 à 6 ℔ engelsk Ost, 2 Toppe Bordsalt, 14 eller 15 Pakker svenske Stearinlys, 6 à 7 ℔ Katharineblommer, 1½ ℔ Sukade og 1 Flaske Soya, tilsammen til Værdi 10 Spdlr. Angjældende Nr. 6, der er Angjældende Nr. 2s Hustru, har efter nogle Udflugter erkjendt, at hun en Morgen Kl. 6—7 omtrent 8 Dage før Jul, medens hun og hendes Mand endnu laa, blev kaldet ud af en hos dem logerende Person ved Navn Christian Melsnæs, der var gaaet ud om Morgenen Kl. omtrent 6 og havde medbragt hjem en Kasse, hvori 15 Pakker Stearinlys, 2 Toppe Bordsalt, en Del Katharineblommer eller Svedsker i en Pose, noget Sukade og 2 M℔ udenlandsk Ost. Medens Angjældende Nr. 2 blev liggende, gik hun med Melsnæs ud i Gangen, hvor Kassen fandtes brudt, og hvor hun af Melsnæs, som fortalte hende, at han havde stjaalet den fra et Læs enten i Gunnerius Petersens eller Henriksens Gaard i Storgaden, modtog dens Indhold, hvilket han bad hende besørge afsat for ham. Katharineblommerne og Sukaden fortærede hun og Melsnæs i Fællesskab, 5 Pakker Stearinlys og noget Ost blev solgt til 55de Vidne, og Resten solgte nogle Dage senere hendes Mand til Angjældende Nr. 7, uden at det var aftalt, eller hun gjorde Regning paa, at hun derfor paa nogen Maade skulde faae nogen Godtgjørelse af Christian Melsnæs. Angjældende Nr. 2 har for sit Vedkommende erkjendt, at han afhændede bemeldte Sager, som hans Kone havde modtaget fra Melsnæs, til Angjældende Nr. 7, samt at Betalingen derfor blev indbefattet i et Gjældsbevis paa 6½ Spdlr., som sidstnævnte An-

gjældende udstedte til ham, og ved hvilket han (Nr. 2) hos 44de Vidne indløste nogle pantsatte Klæder, tilhørende ham og hans Kone. Derimod benegter han at have faaet nogen Meddelelse om, eller gjort sig nogen Tanke om, at Melsnæs's Adkomst til Kassen og dens Indhold var ulovlig. Men Underdommeren har dog, og formentlig med Rette, forkastet dette Anbringende i Betragtning saa vel af Melsnæs's Stilling — han var den Gang Kjørerdreng hos 55de Vidne — og af Tiden paa Dagen, da han bragte Kosterne til Huset, som af det lidet Trolige i, at Angjældende Nr. 6, der ved en anden Leilighed (nedenfor under litr. g) saa vel til sin Mand som til Angjældende Nr. 7 synes at have forklaret sig aabenhjærtig om sin Adkomst til Tyvegods, her skulde have vist en større Hemmelighedsfuldhed. Da det nu, uanseet at Melsnæs, der for Øvrigt i Fjor blev straffet for Tyveri, har fralagt sig al Delagtighed i Tyveriet hos Gunnerius Petersen eller det der Stjaalne, ikke ansees tvivlsomt, at de Koster, hvormed de Angjældende Nr. 2 og 6 have befattet sig til egen Fordel, ere af det Erik Løvhougen Frastjaalne, findes disse Angjældende under dette Litr. rettelig fældede efter Crll.s Cap. 19 § 6. Angjældende Nr. 7 har erkjendt, at han fra de Angjældende Nr. 2 og 6 har modtaget og hjembragt de Sager, som disse til ham ville have solgt, dog, paastaaer han, ikke mere end 3 Pakker Lys, ligesom han vedblivende har paastaaet, at han modtog Kosterne som Gave i Stedet for en Gaas, som Angjældende Nr. 2 nemlig skulde have lovet ham som Foræring. I Strid med Nr. 2 og 6 forklarer han saaledes, at i Beviset paa 6½ Spdlr. var ikke indbefattet nogen Kjøbesum for disse

ner hint, der ei er edfæstet, er Angjældendes Hustru og dette hans Tjenestepige. Navnlig har 48de Vidne staaet i den Tro, at hendes Mand havde kjøbt Sagerne, idet i alle Fald ikke Nr. 7 for hende ytrede Noget om, at det skulde være Foræring, og begge Vidner sige, at ved Udstedelsen af Beviset paa de 6½ Spdlr., hvilket under enhver Omstændighed er skeet, efter at Nr. 7 modtog disse Koster, ytrede Angjældende Nr. 2, at han endnu skyldte Nr. 7 en Gaas, en Ytring, som dog Nr. 2, der aldrig vil have skyldt eller lovet Nr. 7 nogen Gaas, paastaaer ikke at erindre, og i alle Fald ikke at have ment noget Alvorligt med. 50de Vidne siger bestemt, at Angjældende hjembragte mere end 3 Pakker Lys sammen med Bordsaltet og Osten, og 48de Vidne forklarede først, at det var 3 à 4 Pakker, men har siden erklæret sig uvidende om, hvor mange det var. Angjældende Nr. 7 har derhos ikke kunnet gjøre fyldestgjørende Rede for sin Adkomst til alle de Lys, han efter 48de og 50de Vidner ved den omhandlede Tid maa have forbrugt. Antager man efter dette, at Angjældende Nr. 2 og 6 tale Sandhed med Hensyn til Afhændelsens Beskaffenhed, er der heller ingen Grund til at betvivle deres Opgivende angaaende Prisen; denne skulde være 2 Spdlr. 56 Skill., hvoraf efter Angjældende Nr. 6 for Lysene 24 Skill. pr. Pakke, medens Indkjøbsprisen sees at være 34 Skill hos Kjøbmanden. Da i Følge Nr. 6s Forklaring Nr. 7 i Alt fik 10 Pakker Lys, fik han Saltet, der er indkjøbt for 16 Skill., og Osten, der er indkjøbt for 3 Spdlr. 25 Skill., men hvoraf dog Noget er solgt til 55de Vidne, for tilsammen 56 Skill. Vistnok foreligge ikke tilstrækkelige Oplysninger til at afgjøre i hvilken Grad disse Priser var uforholds-

af disse Uoverensstemmelser kan dog tillægges synderlig Vegt, i hvilket Henseende navnlig bemærkes, at Nr. 6 ikke har kunnet erindre, at det nærmere blev omtalt, under hvilke Forhold Kassen var bleven indbragt i Huset af Melsnæs, til hvis Stilling og tidligere Vandel det desuden ikke er oplyst, at Angjældende Nr. 7 havde noget Kjendskab. Derimod formenes Nr. 2 og Nr. 6 selv at maatte have været Nr. 7 mistænkelige nok som Hjemmelsmænd til saadanne Sager, saa meget mere som Nr. 2 og 7 for længere Tid siden havde siddet sammen paa Tugthuset, hvilket dog Nr. 7 ikke vil have erindret, før han efter længere Tids Omgang med Nr. 2 af denne blev mindet derom. Om dette var før eller efter Modtagelsen af disse Koster, derom er han ei examineret. Hertil kommer desuden hans tidligere Handel med disse Angjældende om de Koster, som under litr. g nedenfor findes omhandlede, og med Hensyn til hvilke han endnu mindre kan have været uden Mistanke om Adkomstens Ulovlighed. Denne Angjældende, hos hvem ved Inqvisition blev fundet 8 af Stearinlysene og det Meste af Saltet, medens det Øvrige af Kosterne var forbrugt, antages efter det Anførte med Rette fældet efter Crll.s Cap. 19 § 6. Det maa billiges, at Bestjaalne for de ei tilstedekomne Kosters Vedkommende ikke under denne Sag er tillagt Erstatning, da der ikke haves tilstrækkelig Oplysning om Værdien af de Koster, som enhver af de Angjældende have befattet sig med. Tyveriet g) vedkommer de Angjældende Nr. 2, 3, 5, 6 og 7. (Forhør Nr. 3, Nr. 4, Nr. 5, optaget 6te—10de Decbr. 1862, og Nr. 8, optaget 1ste —4de April 1863, Justitssag, incamineret 7de Januar,

Forbrydelse, og har han banet sig Adgang til Boden — der, foruden at dens Dør var aflaaset, endvidere var sikret derved, at der paa en i Døren siddende Krampe var stukt ind en tvers over Døren anbragt Jærnstang, og i Krampen udenfor Stangen sat en Hængelaas, — ved at sønderbryde denne. Derimod benegter han selv at have aabnet Laasen i selve Døren, men paastaaer, at Angjældende Nr. 2 var med ham og aabnede Døren med en ham tilhørende Nøgel. Nr. 2, der for Resten under hin ældre Sag var under Tiltale sammen med Nr. 3 for Indbrud, men blev frifunden for videre Tiltale, er imidlertid mod sin Benegtelse ikke overført at have deltaget i Tyveriet. Indkommen i Boden, siger Angjældende Nr. 3, tog han først 2 Frakker, 1 Par Benklæder og 1 Vest, som han bragte ned i en Jærnbanevogn bag Bordtomterne, hvorpaa han vendte tilbage og bemægtigede sig endnu 3 Frakker; men, strax han kom ud fra Boden igjen, blev han bemærket og, efter at have forsøgt at undkomme, hvorunder han kastede de 3 Frakker fra sig, indhentet af Politiet. Mere end her anført benegter han selv at have taget, og ligeledes at vide, hvad Angjældende Nr. 2 bemægtigede sig. De 3 Frakker, som Angjældende Nr. 3 paa Flugten kastede fra sig, blev fundne af Politiet, og ligeledes fandt man den følgende Dag paa en Jærnbanevogn paa det af Tiltalte angivne Sted 1 Frakke, hvorimod de øvrige Sager, som han vil have bragt did, ikke blev antrufne der. De 4 saaledes gjenfundne Frakker ere gjenkjendte af 37te og 38te Vidner, som Førstnævnte frakomne ved dette Tyveri, og denne tilbageleverede. Denne Angjældende har saaledes gjort sig skyldig i Forbrydelse mod Crll.s Cap. 19 § 3 a, hvilken, hvis det havde været hans første Tyvsforbrydelse, han imidlertid antages at ville have kunnet afsone med Strafarbeide i 5te Grad; Straffen bliver saaledes nu Strafarbeide i 3die Grad, og antages Straffetiden at kunne bestemmes til 7 Aar. Samme Dags Morgen Kl. 8 à 9 fandt Angjældende Nr. 6, efter hvad hun selv forklarer, paa det aabenstaaende Loft over Fjøset i den af hende og Mand beboede Gaard først 1 Par nye Benklæder, der laa ganske

aabenlyst, og dernæst 3 Par Benklæder til, 3 Veste og 3 Frakker (eller 2 Frakker og 1 Jakke), Alt nyt og liggende skjult under Halmen. Af de saaledes fundne Sager bragte hun sin Mand, Angjældende Nr. 2, 1 Par Benklæder, 1 Vest og 1 Frakke (eller Jakke), medens hun derimod skjulte de øvrige Koster i en Krog længere inde paa Loftet, hvorfra de den følgende Morgen var borttagne, efter hvad Nr. 6s Forklaring giver Anledning til at antage, af de Angjældende Nr. 1 og 4 og den ved Underretten Medtiltalte Sophie Hultberg, hvilke Personer dog ikke ere fældede under dette Litr. Af de samme Personer eller nogle af dem sees Angjældende Nr. 6 at have anseet Kosterne for henbragte til Huset. De Plag, som var leverede Angjældende Nr. 2, beholdt denne, indtil han en 14 Dages Tid efter solgte dem til Angjældende Nr. 7. De ere komne tilstede og ved 38te, 52de, 72de og 73de Vidners Prov beviste at tilhøre 37te Vidne, ligesom 37te og 38te Vidner med Bestemthed erklære, at Frakken og Vesten ere stjaalne ved det her omhandlede Indbrudstyveri. Nr. 2 har for disse Sagers Vedkommende erkjendt at være bleven underrettet om sin Hustrues Adkomst til dem. (Fortsættes).

Niogtyvende Aargang
№ 12.

23de Marts
1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 1ste Session 1864.

Den 29de Januar.

L.Nr. 27. Advocat Lous, Actor, mod Carl Frants Oscar Neubert, Ingebret Andersen (Værpa), Christian Anton Caspersen, Oline Andersdatter Thorsen, Lars Larsen Flagstad og Ingebret Thorsen.

(Slutning fra forrige Nr.)

At begge disse Angjældende have skjønnet, at Sagerne, der de laa paa Loftet, var Tyvekoster, er formentlig lidet tvivlsomt, og for Nr. 6s Vedkommende synes dette ogsaa at være erkjendt, hvorimod Nr. 2 for sit benegter det; men endnu sikrere er det, i Betragtning saa vel af Kosternes Beskaffenhed som af Stedet, hvor de blev forefundne, at de ikke kunde ansees for hittet Gods, og at følgelig de Angjældende med Rette ere fældede efter Crl.s Cap. 19 § 1 som de, der selv have stjaalet dem, idet det, efter hvad der ved lignende Leiligheder er antaget, formenes, at Nr. 2, som vistnok ikke selv er overført at have været tilstede ved Apprehensionen, men umiddelbart efter samme modtog Sagerne af sin

have kjøbt Klæderne tog de kjøbte Benklæder under sin egne, og at Angjældende Nr. 2, der fulgte med ham, tog enten Vesten eller Jakken (Frakken) under sit eget tilsvarende Plag, hvorhos hun paastaaer, at hun, da Handelen blev sluttet, havde gjort Kjøberen opmærksom paa, at Klæderne ikke var rigtig bekomne, men formodentlig stjaalne enten i Bazaren eller "hos Joden", og raadet ham til derfor at være forsigtig. Alt dette har Angjældende Nr. 7 bestemt benegtet, og Nr. 2 har paastaaet ikke at erindre, at saa er passeret, hvilken Paastand dog ikke kan svække Paalideligheden af Angjældende Nr. 6s Forklaring, idet den godt kan forklares derved, at Nr. 2 har staaet i den feilagtige Tro, at hans egen mala fides med Hensyn til disse Kostter kunde findes tvivlsom. Endvidere paastaaer Angjældende Nr. 7, at han gav 10 Spdlr. for Klæderne; men, ligesom de Angjældende Nr. 2 og 6 bestemt paastaae, at han fik dem for 7 Spdlr., saaledes har han ogsaa maattet erkjende, at han for sin Kone havde angivet dette Beløb som Kjøbesum, hvortil han som Grund anfører, hvad ogsaa Konen bekræfter, at denne havde bebreidet ham, at han havde givet Penge ud til nye Klæder. I Overensstemmelse hermed paastaaer denne Angjældende, at i det af ham Angjældende Nr. 2 meddelte Gjældsbevis paa 6½ Spdlr. var de 6 Spdlr. for Klæderne, medens de øvrige 4 Spdlr. blev afgjorte ved en Anvisning paa Kjøbmand Bjerke, hvorimod Angjældende Nr. 2, og henholdende sig til ham Nr. 6, efter at deres egen Befatning med Tyvekosterne under dette og foregaaende Litr. er kommen op, ere blevne staaende ved, at han foruden Anvisningen paa Bjerke kun gav 3 Spdlr., som blev udgjort ved Gjældsbeviset. Hertil kommer, at Angjældende har erkjendt, at han af Klæderne, der af Lagrettet ere taxerede til 11 og af 37te Vidne holdtes i 11½ Spdlr., kjøbte Vesten og Benklæderne uden at prøve dem,

tages i Betragtning, at det synes allerede at maatte have vakt Angjældendes Mistanke, at Personer som Angjældende Nr. 2 og 6 havde nye Klæder at sælge (jfr. Acten l. c.) findes det ikke tvivlsomt, at han med Rette er fældet ogsaa i dette Punct som Tyvshæler. Endelig har Angjældende Nr. 5 erkjendt, hvad ogsaa i Øvrigt er oplyst, at have været i Besiddelse af en Overfrakke og en Vest, der i Følge 37te og 38te Vidners Forklaringer maa være stjaalne ved det her omhandlede Indbrudstyveri, ligesom det efter Omstændighederne maa ansees beviist ved de nævnte sammenholdt med 51de og 53de Vidners Prov og et opgivet og paa Frakken forefundet Mærke, at denne tilhører sidstnævnte Vidne, af hvem den er sat i Pant hos 37te Vidne, og ligeledes ved 38te, 72de og 73de Vidners Prov sammenholdt med Lagrettets Skjøn (Act. l. c.) og 52de Vidne (Act. l. c.), at Vesten er 37te Vidne tilhørende. Angjældende har paastaaet, at han en Aften i Begyndelsen af Decbr. Maaned f. A. i en Gaard i lille Vognmandsgade, hvor der er Logis for Reisende, traf en ham ubekjendt Person, der kaldte sig Pedersen, og sagde sig at være fra Hamar, og at denne Person angav, at han var i Trang for Penge, og derfor vilde sælge sin Overfrakke, hvilken Angjældende da afkjøbte ham for 8 Spdlr; næste Aften kom Angjældende paa samme Sted atter i Akkord med den samme Person om og afkjøbte ham for 5 Spdlr. Vesten samt et Par Benklæder. Disse sidste ere ikke beviiste at være stjaalne, hvorfor Angjældende med Hensyn til dem ikke er fældet af Underretten. Han forklarer videre, at han fik de 8 og 5 Spdlr. af sin Moder, den for Underretten Medtiltalte Oline Caspersen, og denne, der for Øvrigt 2de Gange er dømt for Tyvsfor-

har derhos forklaret, at første Gang, Frakken og Benklæderne kom i hendes Madmoders Hus, skeede dette samtidig, idet Angjældende havde dem udenpaa sine indre Klæder, hvorimod Angjældende, som ikke har turdet benegte Muligheden af det Sidste, paastaaer, at han bragte Frakken hjem samme Aften, han havde kjøbt den, og altsaa førend han endnu kjøbte Benklæderne. I Følge det samme samt 35te og 46de Vidner var Angjældendes og hans Moders økonomiske Forfatning paa den Tid, hin skulde have sluttet disse Handler, yderst mislig. Naar hertil kommer, at i den af Angjældende betegnede Gaard i lille Vognmandsgade ved den angivne Tid ikke har logeret nogen Person fra Hamar ved Navn Pedersen, findes det ikke tvivlsomt, at denne Angjældende, som derhos, skjønt noget ubestemt, har opgivet som Vidne paa Handelen en Person, der benegter al Kundskab om samme, med Rette er dømt for uhjemlet Besiddelse af stjaalet Gods. 37te Vidne har frafaldt Erstatning i Anledning af det hos ham forøvede Tyveri, for saa vidt der om saadan maatte opstaae Spørgsmaal. Tyveriet h vedkommer Angjældende Nr. 4. (Forhør Nr. 7, optaget 27de Februar—6te Marts 1863). Sagens 59de Vidne, Gaardbruger Christian Qværner fra Enebak, har forklaret, at han om Aftenen den 23de Februar d. A. i meget beruset Forfatning inde paa 60de Vidnes, Gulbakkens, Oludsalg i store Vognmandsgade her i Byen mistede sin Tegnebog, som han værdsatte til omtrent 72 Skill., og hvori fandtes mindst 16 Spdlr., nemlig en Tidalerseddel og Resten Dalersedler, samt en hel Del Papirer. Hvorledes Tegnebogen kom bort for ham, kan han ikke erindre, men vel, at han havde sin Tegnebog fremme der, som det forekommer ham, samtidig med at en anden tilstedeværende Person

59de og 61de Vidner havde sine Tegnebøger oppe paa Bordet, og under dette puffede Angjældende — dog, efter hvad Vidnet antager, uforsætlig — en af de paa Bordet staaende Ølflasker over Ende, hvorved et Ølglas knustes. Da Vidnet sagde til Angjældende, at han maatte betale Ølglasset, svarede denne, efter først at have negtet, at det var ham, som havde knust det, at, hvis Vidnet vilde gaae efter en Flaske Øl, saa skulde han betale Alt. Vidnet gik derpaa ind i det tilstødende Værelse, tog og trak op en Flaske Øl, og gik saa tilbage til Skjenkeværelset; men nu var Angjældende og den femte Person borte, medens de tre Andre, 59de, 58de og 61de Vidner, fremdeles sad om Bordet, og ytrede da den Første: "Dem tog Bogen min". 60de Vidnes Hustru, 56de Vidne, der ogsaa havde iagttaget, at Angjældende var tilstede i Udsalget, prover, at hun fra et Bagværelse hørte en af Bønderne sige: "Han tog Bogen min", og at hun med det Samme bemærkede, at Angjældende var forsvunden. Ogsaa 61de Vidne, der dog ikke er edfæstet, bekræfter, at han og Bestjaalne havde sine Tegnebøger fremme, og at den Sidste, efter at Angjældende var gaaet, sagde, at han havde mistet sin Bog. I Følge 58de Vidne sad Angjældende deels saaledes, som af 60de Vidne forklaret, ved Siden af 61de Vidne, deels gik han frem og tilbage paa Gulvet bag dem. Vidnet, som tidligere havde siddet ved Bordet ved Siden af 59de Vidne, flyttede sig bort derfra, og gav sig i Tale med en anden Kammerat; men næppe havde han gjort det, førend 59de Vidne ytrede, at han havde mistet sin Bog, og paa Vidnets Spørgsmaal, hvor den var bleven af, svarede: "Han der tog den", idet han pegede paa Angjældende, som i det Samme

Døren samt, i det Samme han gik ud, vinkede med Hovedet til Vidnet. Vidnet gik da efter Angjældende, som ude paa Gaden spurgte, om Vidnet vilde følge med andet Steds og faae Øl. De gik sammen ned ad Rødfyldgaden og fore omkring i flere Gader — om de var i Søberggangen, erindrer ei Vidnet —; men da det, uagtet de kom forbi flere Øludsalg, og Vidnet opfordrede Angjældende til at gaae ind, ikke blev til noget Øl, forlod Vidnet ham og gik tilbage til 60de Vidne. 64de Vidne har provet, at, da hun samme Aften Kl. omtrent 10 kom fra sit Hjem i store Vognmandsgade, saa hun 2 Personer komme ud fra 60de Vidne og tage Veien nedover Rødfyldgaden, og bemærkede hun, at der faldt noget Hvidt fra den ene af dem, samt at Personerne fra denne Gade bøiede ind i Søberggangen. Vidnet tog op det Hvide, der var faldet ned, og bragte det hjem, hvor det viste sig at være Papirer og Documenter. Efter sin Moders Raad gik Vidnet atter ud for at see, om hun kunde finde flere Papirer, og fandt hun ogsaa i Søberggangen en Del saadanne, som hun tog med hjem. De forefundne Papirer ere nedbragte paa Politikammeret og af 59de Vidne gjenkjendte som bortkomne fra ham med Tegnebogen. 64de Vidne, som ikke har kunnet afgjøre, om Angjældende og 57de Vidne var de Personer, hun saa komme ud fra Gulbakken, har bemærket, at den ene af Personerne formentlig havde Hue med opstaaende Brem; men 64de Vidne maa efter sine Forklaringer antages, selv om hun derom havde været examineret, ikke at kunne have afgjort, om det var ham, som Papirerne faldt fra. Angjældende forklarer, at han den omhandlede Aften havde paa Hovedet

Angjældende stak det i Lommen, naar Vidnet kom hen til ham; under Sagen har Vidnet tillagt, at han formodede, at det var Pengerungen. Efter 56de og 71de Vidners Prov skal dog 57de Vidne ved sin Tilbagekomst til Oludsalget have ytret, at Angjældende havde havt en stor Tegnebog, hvilken Ytring 57de Vidne imidlertid paastaaer ikke at erindre at have brugt, uden dog at turde benegte Muligheden deraf. En Stund efter 57de Vidnes Tilbagekomst indfandt ogsaa Angjældende sig igjen i 60de Vidnes Oludsalg, i hvilken Anledning 58de Vidne har forklaret, at han, staaende ude paa Gaden, saa Angjældende komme mod Huset i Retning fra Lilletorvet af, og for at kunne holde ham fast, indtil Politiet kom tilstede, bød ham ind paa et Glas Øl, og fulgte ogsaa Angjældende godvillig med ind. Det er oplyst og af Angjældende erkjendt, at, da han mærkede, man vilde holde ham fast, slog han sig gal og vilde ud, hvortil han angiver som Grund, at han ikke var sig bevidst at have gjort noget Urigtigt, og derfor ikke kunde erkjende Nogen beføiet til at holde ham tilbage. Da Angjældende blev arresteret, var Kl. omtrent 10¼, og antage 58de og 60de Vidner, at han havde været fraværende fra Sidstnævntes Udsalg omtrent ½ Time. Angjældende, som flere Vidner og deriblandt de arresterende Constabler antog var beskjænket ved Leiligheden, har selv paastudt at have været saa beruset, at han Intet kan erindre af det Passerede; dette er imidlertid ikke antageligt, idet 60de Vidne endog troer, at han var ædru. Navnlig vil Angjældende ikke huske Noget af, hvad 57de Vidne har forklaret; men, tillægger han, han antager, at det meget mulig forholder sig rigtigt, hvad nævnte Vidne har forklaret. Ved en Visitation i Arresten den 3die Marts

at Angjældende utvivlsomt i Tyveriets Øieblik er udpeget af Bestjaalne som Gjerningsmand, nærer Retten ingen Betænkelighed ved at fælde ham som saadan efter Crll.s Cap. 19 § 1, saaledes som ogsaa Underretten har gjort, hvorhos han med Rette er ilagt Erstatningsansvar med 16 Spdlr. 72 Skill. Hvad angaaer de af de Angjældende forskyldte Straffe, maa Angjældende Nr. 1 blive at ilægge Strafarbeide paa Livstid. Ligeledes billiges det, at Strafarbeide i 4de Grad er valgt som Udgangspunct for det af Angjældende Nr. 3 begaaede Indbrudstyveri, og at de de øvrige 6 Angjældende overførte Tyvsforbrydelser, i og for sig betragtede, ere antagne at kunne afsones med Fængselsstraf. Foruden som tidligere anført, er Angjældende Nr. 2 forhen straffet for Forbrydelse mod Crll.s Cap. 19 § 1, jfrt. Cap. 5 § 9, samt med Strafarbeide for Rufferi; Nr. 6 2de Gange med Strafarbeide for sidstnævnte Forseelse; Nr. 4 2de Gange for Løsgjængeri, 3 Gange, hvoraf de 2 med Strafarbeide, for Overfald paa sagesløs Person, og 1 Gang, ligeledes med Strafarbeide, for Overtrædelse af Crll.s Cap. 10 §§ 1 og 2, jfrt. § 26. Da med Hensyn hertil ogsaa Straffetiden for de Angjældende, som ere tilfundne tidsbestemt Strafarbeide, saa vel som for Angjældende Nr. 8 findes passende, og da Omkostningsansvar rettelig findes de her ved Retten Angjældende ilagt, samt Størrelsen af det Thingsvidnereferenten tilkjendte Salarium billiges, vil Underrettens Dom, saa vidt paaanket er, være at stadfæste, dog med den ovenfor angivne Forandring i Straffetiden for Angjældende Ole Olsen. Sagens Behandling i 1ste Indstants og Sagførelsen for begge Retter, for saa vidt den har været befalet, eragtes forsvarlige. Thi kjendes for Ret: Underrettens Dom bør, saa vidt paaanket er, ved Magt at stande, dog saaledes, at Straffetiden for Angjældende Ole Olsen bestemmes til 7 – syv – Aar. At efterkommes", o. s. v.

Ved Høiesterets Dom af 25de f. M. er Erik Halvorsen Sandkværn for Mord og Røveri dømt til at have sit Liv forbrudt. Ved herom at gjøre den lovbefalede Indberetning har Høiesteret at meddele Følgende: Mandagen den 8de Juni 1863 om Morgenen blev Domfældtes Farbroder Ole Erikſen Myrerud, en Enkemand paa 50—60 Aar, funden liggende dræbt paa Gulvet i den af ham alene beboede Stue i Sandsvær. En liden Dragkiste, hvori han pleiede at forvare sine Penge, var borte. I en Stuen nærliggende Potetesager, som grændsede til en Kratskov, fandtes friske Spor, som maaltes og som viste, at den Person, der havde efterladt samme, havde havt paa sig Skotøi, som til den venstre men ikke til den høire Fod havde været forsynet med Hæljærn. Den Syns- og Obductionsforretning, som den paafølgende Dag afholdtes, udviste paa Ligets Hoved 9 forskjellige Saar, hvoraf blot et overfladigt, men de øvrige betydelige, og gaaer Districtslægens Conclusion ud paa, at samtlige disse Læsioner ere den Afdøde bibragte i levende Live med Slag af et med stor Kraft ført stumpt Legeme, og at Døden derved er bevirket, samt at flere af disse Læsioner ere af saadan Beskaffenhed, at de maa betragtes som ubetinget dødende. Allerede den 9de Juni fandt 2det Vidne i Kratskoven 100 à 200 Skridt fra Afdødes Bopæl Dragkisten liggende opbrudt og ved Siden af samme en Vidnet tilhørende Øx, som Vidnet den foregaaende Løverdag havde sat op under Taget i Vedskuret paa sin Plads Stensrud, som ligger omtrent 150 Alen fra Afdødes Bolig. Baade paa Dragkisten og paa Øxehammeren var Spor af Blod. Mistanken faldt snart paa Angjældende, som den Tid havde sit stadige Ophold paa Gaarden Sjuve i Vasaas, hvor han var i Arbeide hos 2det Vidne, men fra Løverdag Aften den 6te til Søndag Eftermiddag den 7de Juni havde været hjemme hos sin Kone, som boer paa en Plads omtrent $\frac{1}{8}$ Mil fra Afdødes Stue, og da været ifført Støvler, som antoges at passe til Sporene i Potetesageren, ligesom han, der antoges at være i Pengemangel, allerede Mandag den 8de havde betalt 2det

Vidne kontant 8 Spdlr. paa en Hestehandel, Angjældende den foregaaende Uge havde afsluttet med bemeldte Vidne paa Vilkaar, at Handelen skulde være ugyldig, hvis ikke 8 Spdlr. blev kontant betalte Mandag den 8de eller Tirsdag den 9de. Disse og andre Omstændigheder bevirkede hans Arrestation, og ligesom han allerede under Transporten til Arresten vedgik at have forøvet Mordgjerningen, saaledes afgav han i Forhørets 1ste Session herom følgende detaillerede Forklaring: Efter at han Søndag Eftermiddag den 7de Juni havde forladt sit Hjem for at begive sig tilbage til Vasaas til sit Arbeide hos 2det Vidne, og til den Ende ved Gaarden nedre Aannestad havde ladet sig sætte over Laugen Elv til Gaarden nedre Ulleberg, fattede han paa Veien fra sidste Sted til Komnæspladsen, efter at have passeret Tvetenbroen, det Forsæt at vende om igjen og ombringe Farbroderen; han gik derfor tilbage til nedre Ulleberg og derfra over Jorderne til Gransnæsset, hvor han forefandt en Flaade, hvormed han selv satte igjen tilbage over Laugen til nordre Aannestad omtrent Kl. 11, og gik ad en Sti til Landeveien, hvilken han fulgte indtil han omtrent Kl. 11½ kom til Farbroderens Stue. Grunden til at han fattede dette Forsæt at dræbe Farbroderen var den, at denne under hans Fravær fra Hjemmet havde Samkvem med hans Kone. Da han var ankommen til Farbroderens Hus, pikkede han paa (Døren) og blev indladt af denne, som trak en Slaa fra Yderdøren og som ytrede Forundring over, at han kom saa sent til ham. Angjældende begav sig derpaa ind i Stuen tilligemed Farbroderen, som lukkede baade den indre og ydre Dør, dog uden at slaae Slaaen for Yderdøren. Da de var komne ind i Stuen, og Farbroderen havde sat sig paa en Stol, stillede Angjældende sig foran

fordærvet. Under dette havde Farbroderen reist sig fra Stolen og nærmet sig Døren, og Angjældende slog nu til Farbroderen med en Sten, han havde i Haanden, og traf ham i høire Tinding, saa han øieblikkelig faldt paa Gulvet, uden at give nogen Lyd fra sig, og blev liggende som død paa Maven med Benene vendte mod Døren og Hovedet vendt mod den lige overfor værende Væg. Stenen, der var omtrent dobbelt saa stor som en knyttet Næve, havde Angjældende taget til sig, førend han pikkede paa Døren, og han havde den i Haanden den hele Tid. Efter at have givet Farbroderen eet eller to Slag i Hovedet, tog Angjældende til sig den lille Dragkiste, hvori han havde hørt at Farbroderen gjemte sine Penge, og begav sig med denne under Armen over Potetesageren til Kratskoven. Der vilde han aabne Dragkisten, men da dette ikke lykkedes, løb han op til Pladsen Stensrud og tog i Vedskuret der en Øxe, som stod under Taget ved Indgangen, og løb saa igjen tilbage til Krattet, hvor han med Øxen opbrød Dragkisten, og fandt deri 4 Speciedalersedler og 2 Sølvspecier, som han tog til sig. Det var ikke for at faae Pengene, siger han, at han dræbte Farbroderen, men af Nag til denne, fordi han havde havt Samkvem med Konen; Pengene tog han derimod for at Gjerningen skulde blive opdaget. Han angrede strax Forbrydelsen og tænkte paa at gaae til Lensmanden og anmelde sig selv; men dette blev ikke noget af, hvorimod han igjen gik til nordre Aannestad og satte sig atter paa Flaaden selv over til Gransnæsset og gik saa til 2det Vidnes Gaard Sjuve, hvor han ankom mellem Kl. 2 og 3 *om Natten*, og gik ned i Laden, hvor han lagde sig paa *noget Halm*. Strax sovnede ind. og vaagnede Kl. mellem

meget at døe som han. Spurgt om, hvad han vilde gjort med Ole, hvis denne havde erkjendt, at han stod i ulovligt Forhold til hans Kone, svarer han, at han i saa Fald ubetinget havde dræbt ham, men at han, hvis Ole havde benegtet, at der existerede et saadant Forhold, da blot havde villet banke ham. I Sagens første Session modificerede han denne Forklaring i væsentlig Grad. Han forklarer nemlig nu, at han, medens han ommeldte Søndag Aften den 7de Juni paa den første Retur til Sjuve stod ved Veikanten i Nærheden af Tvetenbroen, kom til at tænke paa den ulovlige Omgang, hans Kone skulde have havt med Ole Myrerud, og han besluttede derfor at vende om for at see, om Ole var hjemme eller maaskee hos hans Kone. Da han, efter fra Granesnæsset igjen at have sat over Elven, var kommen til Rosholtjorderne, gjorde han op med sig selv, at han, hvis Ole negtede at have stelt med hans Kone, da vilde han slaae ham fordærvet, uden at berøve ham Livet, men hvis han tilstod dette, da blot prygle ham op. Spurgt om, hvorfor han da, efter at have bibragt Ole det første Slag, gjentagne Gange slog ham med Stenen, svarede han, at han mærkede, han ved det første Slag var gaaet saa vidt, at Ole ikke vilde kunne reise sig igjen, og at det var i sin Iver, han gjorde dette; i det Øieblik han første Gang slog Ole med Stenen, tænkte han ikke paa, hvad Følgerne af Slaget vilde blive, og han beregnede i sin Hidsighed ikke Følgerne. Han vedgik i Øvrigt i denne Session, at han havde personlig Kundskab om, at Ole pleiede at forvare sine Penge i den lille Dragkiste, da han ved en tidligere Anledning havde selv seet dette. Endelig har han

at ihjelslaae Ole. Paa Tilbageveien til Oles Bolig standsede han, efter igjen at have sat sig over Laugen, ved Rosholt og betænkte sig, om han skulde udføre Drabet eller ikke; men han bestemte sig til at udføre Gjerningen, og blev ligesom hidsigere og hidsigere, jo nærmere han kom til Oles Stue. Da han var kommen ind der og havde faaet noget Vand at drikke samt en Fyrstikke, hvormed han tændte sin Pibe, spurgte han Ole, om det var sandt, at han stelte med hans Kone, hvorpaa Ole svarede, hvad af Angjæidende tidligere er forklaret. Angjældende havde ingen Sten med sig ind i Stuen, men han saae sig omkring i Stuen efter Noget, hvormed han kunde slaa Ole ihjel. Da Ole havde svaret ham, at det ikke kom Angjældende ved, hvem han havde at stelle med, forlod Angjældende Stuen og sprang hen i Pladsen Stensrud, hvor han i Vedskuret tog Oxen, hvorpaa han vendte tilbage og med denne udførte Drabet, idet han, idetsamme han gav Ole det første Slag med Oxehammeren, sagde: "Nu skal Du slippe at gaae til Kjæringen min mere". Han drog derpaa afsted med Dragkisten, hvilken han i Krattet aabnede med den samme Oxe, og tog de deri forefundne Penge, hvilke han nu opgiver til 8 Spdlr. og senere forandrer til 7 Spdlr. og 48 eller 60 Skill. Da han sprang bort for at hente Oxen, lukkede han den indre Dør efter sig, men lod Yderdøren staae aaben, og Ole havde ikke gjenlukket denne, da han vendte tilbage med Oxen. Den Forklaring, Angjældende saaledes til Slutning har afgivet, og hvorved han bekjender sig skyldig i Mord og Røveri, kommer vistnok Sandheden nærmere end nogen af de foregaaende, men heller ikke den synes at være fuldkommen sandfærdig og oprigtig. Angjældende er født den 2den Novbr. 1835, confirmeret den 7de Novbr. 1852 med temmelig god Christendomskundskab, og har nydt en meget forsømt Opdragelse; indtil sit 10de Aar opholdt han sig hjemme hos Forældrene, der i Præsteattesten skildres paa den mest ufordelagtige Maade; fra 10 Aars Alderen og til sin Confirmation har han af Fattigvæsenet været forsørget ved Omgangslægd, og siden Confirmationen har han i 8 Aar tjent

hos Forskjellige, af hvem han characteriseres som baade tyvagtig og løgnagtig, ligesom ogsaa Angjældende selv erkjender at have været forfalden til disse Laster, og navnligen bekjender han, at af de Smaatyverier, han oftere har begaaet fra sine Husbondsfolk, ogsaa har været mindre Pengetyverier. I sit Arbeide har han vist sig flink og villig og ingenlunde af noget heftigt eller opfarende men snarere af et godmodigt Gemyt, og skjønt meget uvidende synes han dog at være begavet med god naturlig Forstand. For 3 Aar siden blev han gift med 59de Vidne, som i Ægteskabet medbragte et af hende tidligere med en anden Person avlet uægte Barn, og med hvem han har et Barn. For sin Kone synes han at have næret Godhed (cfr. 15de Vidnes Forklaring), uagtet denne, efter hans egen Forklaring, oftere har vist sig uvenlig mod ham, og de Uenigheder, som have forefaldt mellem Ægtefolkene, synes nærmest at maatte tilskrives Angjældendes uagtværdige Moder. Konen forklarer, at Ole Myrerud ved en af hende fremstillet Anledning søgte at formaae hende til Utroskab, uden at det dog lykkedes ham; men Konen har fortalt Begivenheden til flere Personer, og heraf synes at være opstaaet Rygte om et utilladeligt Forhold mellem hende og Ole; om Rygtet har nogen anden Grund, er ikke oplyst, men derimod er det sikkert, at det har været almindelig udbredt, og at Angjældende i den Anledning har havt Ærgrelse og Ubehageligheder, blandt Andet af sin Moder, og det er derfor rimeligt, at det hos Angjældende har fremkaldt Nag til Farbroderen Ole Myrerud. Denne, der af Lagrettet skildres som en Person, der har været almindelig bekjendt for sin mindre hæderlige Charakter og for længere Tid siden har været tiltalt for Indbrudstyveri, men frifunden for videre Tiltale, havde desuden sigtet Angjældende som Forøver af et hos ham for omtrent 1 Aar tilbage forøvet Tyveri, hvorved der blev ham frastjaalet 5 Spdlr., og denne Sigtelse har vel

egen Bekjendelse, ligesom det ogsaa efter Sagens oplyste Omstændigheder er i sig for indlysende til at kunne fornuftigen bestrides, at Lysten efter at komme i Besiddelse af Ole Myreruds Penge har havt en væsentlig Indflydelse paa Angjældendes forbryderske Beslutning; men det er ogsaa sandsynligt, at det forholder sig rigtigt, som af Angjældende paastaaet, at hans Nag til Farbroderen ogsaa dertil har medvirket; og det fortjener i saa Maade at komme i Betragtning, at de 2 Præster, som have besøgt Angjældende under hans Arrest, og som maa antages at have havt særdeles Anledning til at gjøre Indblik i hans Charakter og Sindsstemning, have begge været af den bestemte Formening, at uden dette Nag vilde Forbrydelsen ikke være bleven begaaet. Betræffende Benaadningsspørgsmaalet formenes at burde komme i særdeles Betragtning til Domfældtes Fordeel hans meget forsømte Opdragelse, hans store Uvidenhed i Christendom, og de ulykkelige Livsforhold, hvorunder han er opvoren, samt endelig at Mordet tildeels er fremkaldt ved et Nag til den mindre agtværdige Farbroder, hvortil denne havde givet grundet Anledning. Ogsaa fortjener det at bemærkes, at Angjældende efter Præsternes Erklæringer nu synes at være kommen paa Omvendelsens og Forbedringens Vei, og at de Begge ere af den Formening, at i nærværende Tilfælde er Grund til kongelig Benaadning. I Henhold til det Anførte antager Retten at burde anbefale Domfældte til saadan Benaadning, at Livsstraffen eftergives, mod at han hensættes til Strafarbeide for Livstid. To af Rettens Medlemmer kunne ikke finde Grund til at anbefale Angjældende til Eftergivelse af Livsstraffen. De gaae ud fra, at Angjældendes Motiv til det begangne Mord maa søges i Ønsket om at komme i Besiddelse af Farbroderens Penge, som han rimeligvis har antaget for at udgjøre et større Beløb, end han efter sin Forklaring forefandt i den Myrdedes Gjemmer. Det Rygte om utilladeligt Forhold mellem Ole Myrerud og Angjældendes Hustru, hvorom her er fremkommet Oplysning, synes i Følge Vidnernes Forklaring at maatte føres tilbage til et forgjæves Forsøg, den

Førstnævnte to Aar før Mordgjerningens Udførelse skal have gjort paa at tilvende sig Samleie med hende. Der er ingen Grund til at antage, at der virkelig har fundet noget utilladeligt Forhold Sted mellem Angjældendes Hustru og Ole Myrerud, efter at han en Gang var bleven afviist, og lige saa lidt er der Spor til, at Angjældende selv har antaget dette. Naar hertil kommer, at Forholdet mellem Angjældende og hans Hustru, for hvem han synes at have havt megen Godhed, i Følge flere Vidners Forklaring siden den Tid fremdeles har i det Hele taget været godt, og at Angjældende, saa vidt man har kunnet erfare, naar det omhandlede Rygte er kommet paa Bane, ikke har lagt nogen Vrede for Dagen, synes det lidet rimeligt, at en Person med de sløve sædelige Begreber, man maa tillægge Angjældende, skulde paa Grund af den Krænkelse, Farbroderen for rum Tid tilbage havde tilføiet ham, have følt et saa bittert Nag til denne, at dette Nag i væsentlig Grad skulde have bidraget til den Beslutning at myrde ham. Man kan saa meget mindre fæste Lid til Angjældendes Foregivende herom, som hans Forklaring om samtlige Biomstændigheder ved Mordgjerningen er saa langt fra at være oprigtig, at den meget mere i væsentlige Puncter maa ansees for usandfærdig. Angjældendes forsømte Opdragelse og de ulykkelige Forhold, hvorunder han har tilbragt sin Barndom, maa vistnok virke i formildende Retning. Men da han, efter hvad der er oplyst, ikke mangler sund naturlig Forstand, og snarere er slu end enfoldig, kan man ikke i dette Hensyn til hans Personlighed finde en tilstrækkelig Grund til Eftergivelse af den Straf, han efter Loven har forskyldt, ikke blot

Niogtyvende Aargang — 30te Marts
№ 13. — 1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 1ste Session 1864.

L.Nr. 36. } Regjeringsadvocaten for Indredepartementet
O.Nr. 7. } mod Bankadministrator Chr. Blem.

I denne Sag var den 15de December 1862 afsagt følgende Overretsdom:

I Aaret 1831 indgik Amtmanden i Bratsbergs Amt til Regjeringen med Forestilling om Hensigtsmæssigheden af en forbedret Transportindretning ved Skotfossen i Vasdraget mellem Nordsjøen og Skien, hvorved blev given Anledning til Udarbeidelsen af et Forslag til et Canalanlæg mellem Nordsjø og det umiddelbar ovenfor Skien beliggende Gjellevand. Sagen blev hermed i Aaret 1847 for længere Tid stillet i Bero, fordi Anlægget ikke kunde ventes udført ved offentlige Midler alene og der heller ikke kunde gjøres Regning paa synderlig privat Medvirkning; men senere, efter at den almindelige Interesse for Foretagendet var bleven mere og mere levende i Amtsdistrictet, optoges Forhandlingerne igjen, og det kom nu tillige paa Bane ved en Sluse mellem Gjellevandet og Bryggevandet, der ligger umiddelbar nedenfor Skien og danner Byens Havn, at udstrække Canalanlægget ogsaa til sidstnævnte Vand, samt med Anlægget at forbinde en Opdæmning og Regulering af Gjel-

20 paa hinanden følgende Aar til et Canalanlæg, som det omhandlede, og anmodede i Forbindelse dermed Amtmanden om deels at foranledige Bidrag bevilgede ogsaa af de enkelte Communer i Amtet deels at indgaae med Andragende om Tilladelse til Værkets Udførelse. I Anledning af Amtmandens paa Grund heraf indgivne underdanigste Ansøgning blev det ved kongelig Resolution af 5te Novbr. 1852 i Medhold af Lov af 31te Mai 1848 tilladt Bratsbergs Amtscommune i Forening med de Flere, være sig det Offentlige, Communer eller Private, som med Samme til Øiemedet maatte forene sig, at udføre et Canalanlæg mellem Bryggevandet og Nordsjø, hvorhos Mænd blev udnævnte til at bestemme, hvorvidt og hvilken Erstatning der maatte tilkomme enhver Vedkommende for Afgivelse af eller Forringelse og Skade paa Grund, Eiendom, Indretninger eller Eiendomsherligheder, foranlediget ved bemeldte Foretagende. I sin Ansøgning havde Amtmanden ytret, at, da de af Amtsformandskabet bevilgede Midler ikke paa langt nær vilde strække til til Arbeidets Udførelse, og det heller ikke vilde være muligt at udfylde den calculerede Anlægssum med de Bidrag, som kunde ventes inden Amtet, gaves der efter hans Formening ingen anden Udsigt til Foretagendets Istandbringelse, end at det Offentlige tilskyder de fornødne Midler og tillige overtager Arbeidets Udførelse. Herom bemærkes i Regjeringens Indstilling, at det vakte Spørgsmaal ikke ved daværende Leilighed kunde komme i Betragtning, men at det, naar Sagen i sin Tid skulde forelægges den bevilgende Myndighed, maatte komme under Overveielse, i hvilken Udstrækning og paa hvad Maade Understøttelse fra det Offentliges Side burde ydes. Efter at det derpaa ved Overtagelse af Bidrag af Præstegjældscommunerne i The-

Anlæggets Indretning, indgik Amtmanden paa Anmodning af 1853 Aars Amtsformandskab med underdanigst Ansøgning, at der maatte blive fremsat naadigst Proposition for næste Storthing om, at Canalanlægget med tilhørende Opdæmning af Gjellevandet maatte blive udført for Statskassens Regning. I sin Forestilling ytrede Regjeringen, at Anlægget ikke burde være beregnet paa at forrente sig, og at det derfor var en Selvfølge, at Staten maatte overtage dets Udførelse for sin Regning, da hverken Bratsbergs Amtscommune eller nogen af de i Udførelsen interesserede engere Communer vilde kunne overtage Risicoen ved for sin Regning at istandbringe et saa storartet og kostbart Foretagende. I Henhold til denne Indstilling blev det ved kongelig Resolution af 30te December 1853 bestemt, at der ved Affattelsen af Budgetpropositionen til Storthingeti 1854 skulde haves for Øie Ønskeligheden af, at der til Udførelse for Statskassens Regning af ovenmeldte Canalanlæg, til hvilket Anlæg tillige var at anvende de af Communer eller Private vedtagne eller derefter vedtagendes Bidrag, maatte for den følgende Budgettermin opføres en Sum af 60939 Spdlr., eller 20313 Spdlr. aarlig. Storthinget bevilgede ogsaa det saaledes for Budgetterminen foreslaaede Beløb til Canalanlæggets Udførelse overensstemmende med de kongl. Resolutioner af 5te Novbr. 1852 og 30te December 1853, mod at der af Kongen skulde fastsættes en saadan Afgift for Canalens Benyttelse, som maatte udfordres for at dække Omkostningerne ved dens Vedligeholdelse og de ved samme ansatte Opsynsmænds og Arbeideres Lønning samt ved Afgiftens Opkrævning, og ved kongl. Resolution af 16de Mai 1854 blev Storthingets Beslutning befalet tagen til Følge og Departementet for det Indre bemyndiget til at træffe de til Canalanlæggets Udførelse fornødne Foranstaltninger. Hidtil havde det været forudsat, at Sluseanlægget mellem

levand staaende Bygninger og Brug ved en Skien i Foraaret 1854 overgaaet Ildebrand var nedbrændte, hvorved der blev Adgang til for største Delen uden Udgift at erhværve den til Sluseanlæggets Anbringelse i selve Langfos nødvendige Grund, blev der ved høieste Resolution af 21de Octbr. 1854 bestemt en væsentlig Forandring i den oprindelige Plan. I Følge denne Forandring skulde Gjellevandet opdæmmes til en Høide af 14 Fod over Generalplanet, i Stedet for som tidligere bestemt 12 Fod, og af Gjellevandets tre Afløb til Bryggevandet det gjennem Langfos lukkes og de to andre, gjennen Klosterfos og Damfos, udvides, samt Sluseanlægget, der nu skulde anbringes i Langfossens Leie, gives saaledes forøgede Dimensioner, at Sluserne kunde benyttes af 10 Fod i Stedet for, som forhen paaregnet, af 6 Fod dybgaaende Fartøier. Forandringen besluttedes efter Forhandlinger med og Anmodning af Skiens Formandskab, og de til Udførelsen efter Overslaget fornødne Midler tilveiebragtes af Skiens Commune og private Subskribenter. Imidlertid ledede Beslutningen om Udvidelse af Sluserne mellem Gjellevandet og Bryggevandet til, at Bratsbergs Amtsformandskab gjennem Amtmanden indgik med Ansøgning om en Udvidelse af Canalens og Slusernes Dimensioner ogsaa ovenfor Gjellevandet, hvilken Udvidelse ved kongl. Resolution af 21de December 1855 blev bestemt at skulle finde Sted, mod at Amtscommunen overtog Garanti for et Laan af indtil 11000 Spdlr. til Forandringens Iverksættelse paa Betingelse af, at Communen erholdt Refusion for Beløbet med Renter af Indtægterne af Canalafgiften. Det viste sig efter Haanden, at det oprindelige Overslag ikke strakte til, og ved at bevilge Tilskud af Statskassen forbeholdt Storthinget i 1857 ligeledes Statskassens Ret til gjennem Canalafgiften at erholde Refusion for sine Bidrag udover det oprindelige Overslag. Ogsaa for Storthinget 1859—1860 fremkom der Proposition om yderligere Tilskud til Anlægget, og efter at Bratsbergs Amtscommune havde frafaldt sit Forbehold om Refusion af Canalafgiften for de foran omhandlede 11000 Spdlr., frafaldt ogsaa Stor-

thinget det lignende Forbeholb, der var taget for Statskassens Vedkommende, men besluttede, idet en Deel af Tilkortkommelsen bevilgedes dækket ved nyt Tilskud af Statskassen, at de øvrige til Anlæggets Fuldførelse fornødne Summer under Garanti af nogen i Sagen interesset Commune maatte mod 5 pCt. Rente erholdes laante af Kongsbergs Sølvverks Driftsfonds paa det Vilkaar, at det af Kongen anordnes, i hvilke Terminer den saaledes laante Sum med Renter skal betales ved Canalafgiften eller i Mangel heraf af den Commune, som har garanteret, dog under Betingelse af, at Canalen ikke belastes med nogen anden Udgift, end hvad heraf er en Følge, samt hvad der udfordres til Canalens Vedligeholdelse og Drift. Den ved høieste Resolution af 21de October 1854 besluttede Forandring i Sluseanlægget mellem Gjellevandet og Bryggevandet viste sig at have en skadelig Indflydelse paa Strømsætningen og Vandforholdene i Skiens Havn, hvorfor der til Retning af Vandløbet blev i Øst for Damfossen anbragt et Afvisningsverk eller en Skjærm; men under den store Vandflom i Sommeren 1860 gik denne ud, og Strømmen foraarsagede Skade paa flere Tomter i Sandviken, som sees at ligge ovenfor Damfos paa den østre Side af Bryggevandet. Bankadministrator Chr. H. Blom, der besidder en Eiendom i Sandviken, hvorpaa han havde opført en Kranbrygge og Værft med tilhørende Bedding, et Materialhus, en Søbod og et Begkogehus med tilhørende Rende til Plankekogning, har i Anledning heraf reist nærværende Sag mod Regjeringens Departement for det Indre, for at faae samme paa Statskassens Vegne tilpligtet at udrede 3900 Spdlr. som Erstatning for den Skade, der til 17de Januar 1861 forvæntes hans ovennævnte Eiendele paaført ved mislige Canalarbeider i Skiensfossen, paastaaende sig Beløbet tilkjendt med lovlige Renter fra Forligsklagens Datum den 30te Juli 1860, samt derhos Godtgjørelse for de med de afholdte Skjønsforretninger og med Sagen forbundne Omkostninger. Departementet lod ved Regjeringsadvocaten for Underretten paastaae, enten at Stævningen og Sagen afvises og at Re-

gjeringsadvocaten tilkjendes Kost og Tæring, eller at Departe-
mentet frifindes for Sagreiserens Tiltale og hos ham tilkjen-
des Sagens Omkostninger, deriblandt Salarium til Regje-
ringsadvocaten. Ved den af den constituerede Civildom-
mer i Christiania den 8de Mai d. A. afsagte Dom blev De-
partementet paa Statskassens Vegne tilpligtet til Sagrei-
seren at betale de paasøgte 3900 Spdlr. med Renter 5 pCt.
fra Indkaldelsen til Forligelsescommissionen den 31te Juli 1860,
til Betaling skeer, men Sagens Omkostninger ophævede.
Denne Dom er af begge Parter indanket for nærværende
Ret, hvor Sagreiseren i Egenskab af Hovedappellant har
paastaaet den forandret overensstemmende med den for Un-
derretten nedlagte Paastand, og derhos Sagens Omkostnin-
ger for Overretten sig tilkjendte, medens Regjeringsadvo-
caten som Contraappellant paa Departementets Vegne i
Henhold til sin Underretsprocedure har paastaaet Dommen
underkjendt og derhen forandret, at Departementet frifin-
des for Hovedappellantens Tiltale, og at Sagsomkostnin-
gerne, derunder Salarium til Regjeringsadvocaten, tilkjen-
des Samme for begge Retter. Naar Contraappellantskabet
for Underretten har paastaaet Afvisning af Søgsmaalet, da
grundede det sig paa, at Staten ikke skulde være rette Sag-
volder. Canalanlægget, anfører Contraappellantskabet, er
ikke bragt paa Bane eller besluttet af Staten, men af de
forskjellige Communer og private Mænd, som den hele Tid
have øvet en afgjørende Indflydelse paa Planen, hvorefter
Anlægget er udført, medens Staten kun har ydet sin Bi-
stand til Udførelsen. Navnlig ere de Forandringer i den
oprindelige Plan, som efter Hovedappellantens egne An-
bringender skal have foraarsaget den paatalte Skade, nem-
lig Gjenmuringen af Langfos, Slusernes Forlægning til
denne Fos og Forøgelsen af Slusernes samt Canalens Di-
mensioner, baade besluttede og bekostede af Skiens Com-
mune og Bratsbergs Amtscommune med Understøttelse af
enkelte private Mænd, blandt hvilke sidste ogsaa Hovedap-
pellanten befinder sig. Vil man ikke holde sig til enhver
for sig af Deltagerne i Værket efter den Indflydelse, han

har havt paa dette, saa maatte dog, mener Contraappellantskabet, ikke Staten betragtes som Eier af Anlægget, men dette selv behandles som en juridisk Personlighed, der i saadan Egenskab maatte staae til Ansvar, i hvilket Fald der ikke paa Staten kunde falde Mere end en Del af Erstatningen, nemlig efter dens Forhold som Bidragydende. Med Hensyn til disse Indsigelser bemærkes det, at Contraappellantskabet vel ikke for Overretten har fastholdt sin Afvisningspaastand, men at Indsigelserne dermed ikke kunne ansees frafaldte, for saa vidt som de kunne tjene til at begrunde Contraappellantskabets ogsaa for nærværende Ret nedlagte Frifindelsespaastand. Det skjønnes dog ikke, at der i denne Retning kan tillægges dem nogen Vegt. Efter den kongelige Resolution af 5te Novbr. 1852 skulde Verket vistnok den Gang drives for Bratsbergs Amtscommunes Regning og maaskee tillige for deres, som sluttede sig til Amtscommunen, men ved den kongelige Resolution af 30te December 1853 tilligemed den af Storthinget i 1854 fattede og af Kongen bifaldte Beslutning foregik heri en væsentlig Forandring, der desuden allerede synes at have været forudseet og paaregnet, den Gang Resolutionen af 5te Novbr. 1852 blev afgiven. Fra denne Forandring af maatte Staten betragtes som den egentlige Driftsherre, der stod Trediemand til Ansvar, medens Forholdet mellem Staten og de forskjellige Bidragydere maatte være enhver Udenforstaaende uvedkommende. De Skadelidende maa desaarsag kunne holde sig til Staten, uden Hensyn til, om nogen Del af Verket er fremkaldt ved Privates og Communers Ønsker eller Tilskyndelser, eller om Nytten af Arbeidet ikke er beregnet paa Statens umiddelbare Fordel. Heller ikke kan det heri gjøre nogen Forandring, om det end maatte være Tilfældet, hvad dog efter de foreliggende Oplysninger ikke kan skjønnes, at Staten senere igjen har søgt at drage sig ud af Forholdet; thi Staten vil ikke ad denne Vei kunne unddrage sig for de en Gang i Egenskab af Driftsherre overtagne Forpligtelser. Angaaende den Hovedappellantens Eiendomme paaførte Skade have de i Anledning af Sagen

afhørte Vidner væsentlig forklaret Følgende: Før Udmineringen af Damfos gik Hovedstrømmen fra Fossefaldene mellem Gjellevandet og Bryggevandet i sydlig Retning til Kattefkjær; der havdes vel i den Tid, naar Flom indtraf, nogen Evje langs Hovedappellantens Anlæg, men den hverken standsede Færdselen langs Anlæggene eller paaførte disse nogen Skade; i stor Flom hændte det ogsaa, at Bryggevandet gik ind over Anlæggene, men heller ikke dette foraarsagede Skade, fordi Evjen var ubetydelig; efter Udmineringen af Damfos har derimod den stærkeste Strøm fra denne Fos, naar Flommen var stor, gaaet lige paa Fjældet mellem Thor Olsens og Christen Gundersens Huse i Sandviken — hvilke Huses Beliggenhed ikke nøiere er oplyst, men det vil formentlig sige mere østlig end forhen, og navnlig i Retning mod den østlige Ende af Hovedappellantens Tomt — ligesom en Del af Strømmen under dette Vandforhold ogsaa berørte den sydlige Del af Hovedappellantens Kranbrygge; men Strømmen trak sig dog i sydlig Retning, efter Haanden som Flommen aftog; nu gaaer derhos i Flomtider en meget stærk Evje langs Hovedappellantens Anlæg, og til sine Tider i Sommeren 1860 var Evjen saa stærk, at det var umuligt at befare dette Strøg med Fartøier eller andet; allerede i de foregaaende Aar efter Udmineringen havde Evjen begyndt at udrive af den sydlige Ende af Hovedappellantens Anlæg, men under Flommen i Sommeren 1860 udgik en ikke ubetydelig Strækning i Syd og Vest, hvoriblandt hele Kranbryggen og en Del af Værftet, og det er vist, at det er Evjen, som har udtaget ellrr udmalet denne Del af Hovedappellantens Tomter, idet Evjen gik som en Fos ind over disse; det erindres ikke, at Skibe eller Fartøier før

gust 1860, efter at have befaret Aastedet, at Hovedappellantens hele Eiendom i Sandviken, saaledes som den var før Flomtiden d. A., havde med Undtagelse af en Vei, der gaaer langs Fjeldet, udgjort omtrent 10,400 □ Alen, hvoraf var bortskyllet omtrent 4000 □ Alen, og at Vanddybden ved Hovedappellantens Plads betydelig havde tiltaget, og det i den Grad, at Dybden ved den søndre Ende af den bortrevne Kranbrygge, der efter 4de Vidnes Prov før Forandringen af Strømmen udgjorde 8 Fod, ved Befaringen var over 40 Fod, og ved den nordre Ende af samme Brygge henved 30 Fod, fra hvilket Punct Vanddybden efter Haanden aftog indtil det Gjenstaaende af Bulverket. Mændene afgav derpaa enstemmig det Skjøn, at den af det Offentlige eller Canalvæsenet foretagne Udvidelse i Damfos i Forbindelse med Lukningen af Langfos ved den derved bevirkede forandrede Strømsætning havde foraarsaget den foran omhandlede Udskjæring og andre mindre Beskadigelser af Hovedappellantens Eiendomme i Sandviken, og bestemte Erstatningen for denne Skade, Afsavnet derunder iberegnet, til 3000 Spdlr. Under et den 17de Januar 1861 af Contraappellantskabet foranstaltet Continuationsskjøn erklærede Mændene endvidere, at de nu paa Aastedet havde gjort den Erfaring, at Udskjæringerne under Vandet paa Hovedappellantens Tomt ere langt betydeligere, end under det forrige Skjøn kunde bedømmes, hovedsaglig paa Grund af Vandets daværende betydelig større Høide, og derhos at det viste sig, at der i Mellemtiden var udskaaret et betydeligt Stykke af Tomten, og at Udskjæringer deraf fremdeles foregik; Skjønsmændene ansaae det derfor fornødent, at der foretoges Arbeider for at bevare det Tilbageværende af Tomten og [illegible]; a) at de hertil fornødne Arbeider

Erstatningen for den Skade, som til det sidste Skjøns Datum, den 17de Januar 1861, var tilføiet hans Eiendom, men at dersom man vil sikre ham for videre Beskadigelse af Strømsætningen, da maa der efter Mændenes Anskuelse anvendes til Forbygningsarbeider et omtrentligt Beløb af 1500 Spdlr., som maatte tillægges Erstatningsbeløbet, hvis Hovedappellanten selv kom til at udføre Forbygningsarbeidet, men at Spørgsmaalet om, hvem dette Arbeide maatte paahvile, ligger udenfor Skjønsmændenes Afgjørelselse. Contraappellantskabet begjærede Skjønsmændenes Erklæring om følgende Puncter: 1) er det Lagrettet bekjendt, at der i Mands Minde har været en Flom af en saadan Størrelse, som den, der fandt Sted i 1860? 2) vilde ikke Canalarbeiderne under almindelige Omstændigheder og under en Flom, der ikke havde naaet en overordentlig Høide, have vist sig uskadelige og betryggende? 3) vilde Skjønsmændene ved Anordningen af Vandbygningsarbeider af her omhandlede Natur have troet at burde indrette Arbeiderne paa en større Vandhøide eller Flom, end den høieste, der havde fundet Sted i det sidst forløbne Halvaarhundrede? Paa disse Spørgsmaal svarede Mændene: til 1) at de manglede det fornødne Localkjendskab, for at kunne besvare det; til 2) at efter Lagrettets erhvervede Erfaringer og efter de bestemte Vidneprov om de Forulempelser, der have vist sig at være foranledigede ved de forandrede Strømsætninger, saa vel under almindelig Vanstand som under almindelig Flom, maatte Lagrettet, henholdende sig til sit afgivne Skjøn, erklære, at det ikke kunde ansee de foretagne Canalarbeider og dermed i Forbindelse staaende Bygverker uskadelige for Hovedappellantens her omhandlede Eiendom. Med Hensyn til den til Regulering af Strømsætningen opførte Skjærm bemærkede de derhos, at da det havde vist sig, at den ikke havde

Fod, som var den høieste i foran nævnte Aar, saa kunde Lagrettet heller ikke ansee dette Arbeide at have været betryggende; til 3) ihvorvel Skjønsmændene maa erkjende, at man forsvarligen kan gjøre Anvendelse af den antydede Synsmaade, naar der er Spørgsmaal om Projecter til Veie, Jærnveie, Broer og i Almindelighed til saadanne Anlæg, hvis Beskadigelse eller Ødelæggelse kun have et midlertidigt Ophør af deres Virksomhed til Følge, saa tør det dog ikke erkjendes, at man turde vove at støtte sig alene til de i et kortere bestemt Tidsrum vundne Erfaringer om de locale Forhold, naar der var Spørgsmaal om Udarbeidelser af Planer og Constructioner af Anlæg af Natur som de her omhandlede, hvis Bestaaen, Utilstrækkelighed, Beskadigelse eller Tilintetgjørelse har en saa indgribende Virkning paa de dertil knyttede Interesser. Den 4de September 1861 erhværvede Contraappellantskabet Overskjøn, under hvilket Mændene med Hensyn til de efter Opfordring af Hovedappellanten afgivne Erklæringer henholdt sig til det af Underskjønsmændene Anførte, men tilføiede, at de antog, at den stedfundne Skade hverken vilde have faaet den Udstrækning eller været afstedkommen i saa kort Tidsrum, hvis ikke en saa usædvanlig Flom havde indtruffet, ligesom de fandt at maatte udtale, at de ansaae det sandsynligt, at Skade paa de paa Østsiden af Bryggevandet liggende Tomter kunde have indtruffet ogsaa under de ældre Forhold. Mændene værdsatte derhos ligeledes den forvoldte Skade, Afsavnet derunder indbefattet, til 3900 Spdlr. Til de 3 Spørgsmaal, som blev forelagte Mændene under Skjønnet den 17de Januar 1861, svarede Overskjønsmændene; til 1) Vistnok mangler Over= som Underskjønsmændene et gjennem et læn-

Tomter mod den forandrede Strømsætnings Virksomhed. Med Hensyn til Skjærmen bemærkede Overskjønsmændene derhos, at den udgaaede Skjærm havde staaet ved en Flom af langt større Vandføring end Flommen i 1822, og da Skjærmen først gik ved en Vandstand meget nærmere 28 end 27 Fod, saa maatte de antage, at den har afgivet den Betryggelse, som har været paaregnet, idet 1 til 2 Tommers Høide her ikke bør komme i Betragtning. For Tydeligheds Skyld og paa Grund af hvad Underskjønsmændene havde anført, bemærkede Overskjønsmændene, at efter de af Canaldirectøren meddelte Beregninger vilde en Vandføring med 28 Fods Niveauforskjel under de ældre Forhold svare til en Vandføring med en Niveauforskjel af 24,6 Fod under de nuværende Forhold, hvoraf altsaa følger, at hvis Vandmassen ikke havde været langt større end i 1822, vilde Skjærmen have staaet; til 3) Overskjønsmændene ere enige med Underskjønsmændene, og det sees, at Forslaget til her omhandlede Canalarbeide er baseret paa en Flom af langt større Vandføring, end den i sidste Halvaarhundrede bekjendte største Flom. En Flom som den i 1822 vil nemlig efter Beregningerne reduceres til en Høide af 24,6 Fod, medens Arbeiderne ere beregnede paa en Flomhøide af 28 Fod under de nye Forhold. Contraappellantskabet indvender for Øvrigt mod Søgsmaalet væsentlig Følgende: Den Forandring i den oprindelige Plan for Canalarbeidet, som ledede til Lukning af Langfos og Udvidelse af Damfos, samt til derved at give Vandmassens Afløb en Retning mod Hovedappellantens Eiendom, blev ikke foretagen, førend de nøiagtigste Undersøgelser havde fundet Sted og Sagkyndiges Formening var indhentet. Alle var da enige i de store Fordele, og ingen gjorde opmærksom paa den forandrede Strømsætning eller den Skade, som deraf kunde opstaae. Hovedappellanten selv, langt fra at fremsætte nogen Indvending, attraaede meget mere Forandringen, og ydede endog et be-

regnelig og som rent hændelig bæres af den skadelidende Eier. 2) Staten har endvidere, da de ufordelagtige Virkninger af den omhandlede Forandring viste sig, gjort hvad der stod i dens Magt til Skadens Afværgelse ved at opføre den omhandlede Skjærm, og denne maa ogsaa efter Overskjønsmændenes Erklæring agtes at have været forsvarlig, idet den var beregnet paa og har vist sig at have været i Stand til at modstaae en Flom, der var langt større, end den største, nogen i det sidste Halvaarhundrede kan mindes, nemlig den i 1822. At Flommen skulde kunne naae en saa aldeles overordentlig og uforudseelig Høide, som Tilfældet var i Aaret 1860, maa atter betragtes som hændeligt og liggende udenfor rimelige Beregninger. 3) Det er derhos kun en mindre Del af Skaden, der i noget Tilfælde kan lægges Canalen til Last. Strømsætningen var ogsaa før Canalarbeiderne ufordelagtig for Hovedappellantens Eiendom, og Overskjønsmændene have udtrykkelig erklæret, at de ansaae det sandsynligt, at Skade kunde have indtruffet selv under de ældre Forhold. Desuden have Overskjønsmændene tilføiet, at den stedfundne Skade hverken vilde have faaet den Udstrækning eller være afstedkommen i et saa kort Tidsram, hvis ikke en saa usædvanlig Flom havde indtruffet. I Følge heraf har Contraappellantskabet ogsaa nedlagt Indsigelse mod at dømmes efter den af Skjønsmændene satte Taxt, der indbefatter al den Skade, Hovedappellanten har lidt, medens Staten formenes i intet Fald at kunne gjøres ansvarlig for Mere end en Del deraf. Det formenes imidlertid, at den, der indlader sig paa saadanne Forandringer i den bestaaende tinglige Tilstand som de her omhandlede, og som hermed overtager Ansvaret for, at ikke Andres

Alt, hvad man kunde, til Forebyggelse af Skade, men ogsaa at Skaden laae udenfor Grændserne af menneskelig Beregning og Forsynlighed. Om derfor Aarsagen til, at Anlæggets ufordelagtige Indvirkning paa Strømsætningen ikke blev forudseet eller betimelig forebygget, udelukkende maa søges i Mangel paa Erfarenhed, og ikke er nogen tilregnelig, saa at Skaden for saa vidt kan siges at være hændelig, saa maatte dog Staten bære Risicoen af den manglende Evne; den kan ikke overføres paa den udenforstaaende Eiendomsmand. Herimod kommer det heller ikke i Betragtning, at Hovedappellanten selv i sin Tid har ønsket Forandringen og ved sit betydelige Bidrag gjort dens Iverksættelse mulig; thi han har kun handlet i Tillid dels til Statens Foranstaltninger dels til Statens Evne at bære Risicoen af mulig feilslaaende Beregninger, medens han udenfor sit Bidrag intet Ansvar har overtaget. Skjærmens eller Afvisningsverkets Opførelse for Canalanlæggets Regning til Afværgelse af den ved den forandrede Strømsætning forvoldte Skade var derfor i Forholdet til Hovedappellanten kun Opfyldelse af en Staten, som Entreprenør for Arbeidet, paahvilende Pligt, og Staten stod følgelig Hovedappellanten inde for, at Skjærmen svarede til Hensigten. Over denne Skjærms Beskaffenhed ankes fra Hovedappellantens Side i tvende Henseender; dels at den selv under almindelig Vandstand ikke tilstrækkelig formaaede at forebygge Skade for Hovedappellantens Eiendom; dels at den ikke besad Evne til at modstaae en saadan Flom, som den, der fandt Sted i Aaret 1860, men gik ud og ganske prisgav den ovenfor liggende Eiendom for Strømmens Voldsomhed. At Værket gik ud, maa imidlertid i og for sig i

regnede Modstandskraft. Men anderledes forholder det sig, for saa vidt det af Vidneforklaringerne og Skjønnene fremgaaer, at Skjærmen, selv medens den stod og under almindelige Omstændigheder, ikke formaaede forsvarligen at beskytte Hovedappellantens Eiendom. Saafremt der altsaa i nærværende Tilfælde lod sig skjelne mellem den Skade, der er bevirket ved at Skjærmen gik ud, og den Skade, som er en Følge af dens Utilstrækkelighed fra først af, saa maatte man vel give Contraappellantskabet Medhold i, at Staten alene burde tilpligtes at erstatte den sidste. Men her er ingen Anledning til at antage en saadan Skjelnen for mulig, efterdi samtlige Eventualiteter vilde have stillet sig anderledes, saafremt Staten havde opfyldt sin Pligt mod Hovedappellanten tilfulde, enten ved at sætte en Skjærm, som var tilstrækkelig for alle forudseelige Tilfælde, eller ved at gribe til andre Forholdsregler. Endnu mindre kan den af Overskjønsmændene fremhævede Mulighed af, at nogen Skade af den ualmindelige Flom vilde være paaført Hovedappellantens Eiendom, selv om Canalanlægget ikke havde været, komme i Betragtning til Formindskelse af Statens Ansvar. Man maa derfor med Underdommeren være enig i, at Staten bør tilsvare den hele ved de afgivne Skjøn vurderede Skade. Underrettens Dom, hvis Bestemmelse om Ophævelse af Sagsomkostningerne ligeledes billiges, vil saaledes blive at stadfæste. Ogsaa for Overretten formenes Sagsomkostningerne at burde ophæves. Thi kjendes for Ret: Underrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Stiftsoverretten ophæves. At efterkommes", o. s. v.

Ved Høiesterets Dom af 4de Februar 1864 fik Sagen samme Udfald, som ved Overretten, med Ophævelse af Om-

L.Nr. 38. } Regjeringsadvocaten paa Indredepartementets
D.Nr. 8. } Vegne mod Kjøbmand Jørgen Thomsen.

Denne Sag var af væsentlig samme Beskaffenhed som den foregaaende, idet Thomsens Trælasttomt og Hugstplads i Sandviken ved Skien havde ved de i foregaaende Sag omhandlede Indretninger og Begivenheder lidt en Skade, der ved Skjønnene ansattes til en Værdi af 630 Spdlr., hvilke han efter Søgsmaal ved de foregaaende Retter havde faaet tilkjendt med Renter, idet Omkostningerne for begge Retter var ophævede. Ved Høiesterets Dom af 30te Januar 1864 fik Sagen samme Udfald som ved Underretten og Overretten, med Ophævelse af Omkostningerne for Høiesteret, men i ny Conclusion, af samme Grund, som ved oven meddelte Sag anført, idet Overrettens Præmisser var de samme, hvad Statskassens Ansvarlighed for Følgerne af Skjærmens Brud ved Flommen angik.

Niogtyvende Aargang 6te April
№ 14. 1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 1ste Session 1864.

Den 23de Januar.

L.Nr. 19. Advocat Paludan, Actor, mod Martin Løvhøiden og Ole Eeg.

I denne Sag stadfæstede Høiesteret, med Bestemmelse af Straffetiden for Nr. 1 til 1½ Aar, følgende Overretsdom:

"Den 28de April 1862 blev der i Angjældende Ole Pedersen Eegs Butik i Kongsvinger afsluttet en Contract mellem denne Angjældende og 1ste Vidne under Thingsvidnet i Kongsvinger, Haagen Pedersen Matrand, hvorefter Sidstnævnte skulde levere et Qvantum Tømmer til omforenet Pris. I Contracten heder det dernæst, at Ole Pedersen Eeg til yderligere Sikkerhed for Betalingens rigtige Erlæggelse har leveret en Cautionsseddel fra Peder Tvengsberget. I det Mellemrum, der var mellem Contractens oprindelige Text og dens Datum sees derhos at være indført en Passus om, at Angjældende Martin Henrikssen Løvhøiden skulde være delagtig i Handelen for en Halvpart, ligesom hans saa vel som Angjældende Ole Eegs Underskrift findes under Contracten, men senere er denne Passus til-

af Angjældende Martin Løvhøiden, men denne Cautionsseddel har siden vist sig at være falsk. Angjældende Ole Pedersen Eeg, der er omtrent 38 Aar gammel, gift, med flere Børn, og som har erholdt et godt Skudsmaal af sin Sjælesørger, har i Sagens Anledning forklaret, at han ikke kan erindre Andet, end at Angjældende Martin Løvhøiden, der ved Contractens Afslutning var tilstede, samtidig med ham indtraadte i samme, men han erindrer ikke, hvorfor de ovenfor omhandlede Linier blev udstrøgne af Contracten. Han forklarer videre, at da Haagen Matrand ved Contractens Afslutning forlangte P. Tvengsbergets Caution, svarede han, at han allerede havde saadan Caution, hvorefter det blev afgjort, at Matrand skulde modtage Seddelen næste Dag, naar Angjældende Martin Løvhøiden indfandt sig for at mærke det afhændede Tømmer. Efter at Haagen Matrand havde fjernet sig, sagde Angjældende Ole Eeg til Martin Løvhøiden, at han ingen Cautionsseddel fra Peder Tvengsberget havde, og spurgte ham hvorledes de nu skulde gjøre det, og de blev da enige om at udfærdige en saadan selv. I Følge denne Aftale blev Cautionsseddelen skreven Dagen efter, idet Angjældende Martin Løvhøiden skrev Texten, medens Angjældende Ole Eeg underskrev P. Tvengsbergets Navn. Samme Dag overleverede Martin Løvhøiden den saaledes fabrikerede og med Dato 21de April forsynede Cautionsseddel, til Haagen Matrand. Angjældende Martin Løvhøiden, der er omtrent 22 Aar gammel, tidligere straffet for ulovligt Brændevinssalg, men for Øvrigt af sin Sjælesørger har erholdt Attest for upaaklagelig god Vandel, har ikke villet vedgaae hans Medangjældendes ovenanførte Forklaring i dens Helhed, hvorimod han har udsagt, at han vel var tilstede ved den ovennævnte Handel mellem Ole Eeg og Haagen Matrand, og at der da var Tale om, at han skulde være meddelagtig i Handelen, men han indgik ikke heri, før Tømmeret var blevet mærket, nem=

der ikke blev Rum nok dertil blev den indskettede Paasns atter udstrøgen, saaledes som Contracten udviser, hvorimod der gaves Contracten en Paategning nedenfor Texten. Angaaende Cautionsseddelen indrømmer han, at det nok er muligt, endskjønt han ikke kan erindre det, at der om Aftenen den 28de April f. A., efter Haagen Matrands Bortgang, har været Tale mellem ham og Angjældende Ole Eeg om, hvorledes der skulde forholdes, da Ole Eeg ingen Cautionsseddel havde fra P. Tvengsberget. Han indrømmer fremdeles, at han Dagen efter, nemlig den 29de April, skrev Texten til Seddelen, dog alene som en Afskrift af et Udkast, som Ole Eeg havde leveret ham, og kunde han ikke bestemt vide, hvis Navn skulde underskrives, men da han fik Seddelen strax tilbage af Ole Eeg med P. Tvengsbergets Navn paa, saae han nok dette, men han kunde alligevel antage, at Ole Eeg havde faaet Lov dertil, da P. Tvengsberget er dennes Svoger. Imidlertid overleverede han samme Dag Seddelen til Haagen Matrand, og paa dennes Forespørgsel, om P. Tvangsberget skrev sit Navn saaledes, som det fandtes paa Seddelen, svarede han "at han ikke kjendte Peder Tvangsbergets Haandskrift". Senere har Angjældende Martin Løvhøiden udsagt, at han ikke vidste, hvad han skulde troe, om Ole Eeg havde Ret til at underskrive Peder Tvengsbergets Navn, eller ikke. Denne Angjældende Martin Løvhøidens Forklaring er for saa vidt bevislig usand, som det ved 1ste og 2det Vidners Prov under Kongsvingerthingsvidnet er godtgjort, at denne Angjældende allerede ved Contractens Afslutning den 28de April var delagtig i samme, og havde underskrevet den. Vidnerne forklare herom, at da Contracten var underskreven og Sted og Datum tilføiet, gjorde Ole Eeg opmærksom paa, at Martin Løvhøiden var sammen med ham om Handelen, og som Følge heraf skrev 1ste Vidne den i Contracten indklemte, senere udstrøgne, Tilføining af Indhold som den senere paategnede Erklæring af 1ste Mai, hvorefter Martin Løvhøiden underskrev. 1ste Vidne, Haagen Matrand, tilføier, at da den indskettede Tilførsel i Contracten havde et kludret Ud-

seende, og han vilde have "rene Greier", skrev han den 1ste Mai, efter at Mærkningen var endt, den paa Contracten tegnede Erklæring af sidstnævnte Dato, hvilken Erklæring af Martin Løvhøiden underskreves. Samtidig blev den ommeldte Tilførsel i Contractens Text tilligemed Martins Navn sammesteds udstrøgen. Angjældende Martin var saaledes allerede delagtig i Handelen, da Cautionsseddelen udfærdigedes. Det bliver dernæst at undersøge, hvor vidt det kan antages, at Angjældende Martin Løvhøiden var uvidende om, at Falsk skulde begaaes, da Cautionsseddelen blev forfattet, eller i alle Fald vidste, at Seddelen var falsk, da han overleverede den til Haagen Matrand. I sidstnævnte Henseende bemærkes, at denne Angjældende vidste, at hans Medanklagede havde underskrevet P. Tvengsbergets Navn, uden at denne var nærværende og altsaa uden paa Stedet at have kunnet give sit Samtykke. Han maatte altsaa, for at fritages for Ansvar, have gaaet ud fra, at Ole Eeg tidligere havde erholdt P. Tvengsbergets Tilladelse til at skrive hans Navn, men han har selv udsagt, at han ikke vidste, hvad han skulde troe om Ole Eegs Ret i denne Henseende. Naar hertil kommer hans undvigende Svar, da Haagen Matrand spurgte ham om Underskriftens Ægthed, og Angjældende Ole Eegs bestemte Udsagn om, at de Begge var enige om at foretage Falskneriet, finder Overretten det ikke tvivlsomt, at Angjældende Martin Løvhøiden har vidst, at Documentet var falsk. Men Retten troer endvidere, efter hvad der er oplyst om, at Angjældendes Conferentser i Enrum den ommeldte 28de April om Aftenen (jfr. 1ste Vidne under Hovedsagen og 2det Vidne i Thingsvidnet), hans erkjendte Virksomhed under selve Documentets Forfattelse, hans Medanklagedes ovenanførte bestemte Udsagn, hans Interesse i Sagens Ordning, samt endelig hans forbeholdne og for en Del usandfærdige Forklaringer for Retten, at kunne gaae ud fra, at de Angjældende have handlet i Samraad, efter Crll.s Cap. 5 § 6, og de ville saaledes Begge blive at fælde efter Crll.s Cap. 21 §§ 27 og 29. Straffen formenes efter Omstændighederne at kunne ansættes til Strafarbeide i 5te Grad og

Straffetiden til 2 Aar for hver, hvorhos de Angjældende blive at ilægge Omkostningsansvar som i Underretsdommen bestemt. Denne, der er afsagt af Sorenskriveren i Solør den 3die August sidstl., og paaanket af Fogden som Gjenstand for nødvendig Appel, er saalydende: "De Tiltalte Nr. 1 Martin Henriksen Løvhøiden og Nr. 2 Ole Pedersen Eeg bør, den Første for Overtrædelse af Crll.s Cap. 21 § 27 og den Sidste for Overtrædelse af nævnte Lovs Cap. 21 § 29 og § 27 jfrt. Cap. § 3, at udholde hver Strafarbeide i 3 Aar og 1 Maaned. Saa bør de og efter af Øvrigheden approberede Regninger in solidum at udrede de med Forhøret og Sagen, hvoriblandt i Salarium til Thingsvidnereferenten, Sagfører Heidenreich, 3 Spdlr. foruden Skyds og Diæt, men hver for sig de med Transporten til Strafsædet og Tiltalte Nr. 1 alene de med hans Arrest forbundne Omkostninger". Det fremgaaer af den ovenfor givne Fremstilling af Factum ligesom ogsaa af Underretsdommens Præmisser, at en Forverling i Conclusionen har fundet Sted, idet det har været Underdommerens Mening at fælde Angjældende Martin Løvhøiden efter Crll.s Cap. 21 § 29 og § 27 jfrt. Cap. 5 § 3, og Angjældende Ole Eeg efter Crll.s Cap. 21 § 27, i Stedet for omvendt. Foruden denne Bemærkning findes Intet ved Sagens Behandling ved Underretten og Sagførelsen ved begge Retter, for saa vidt denne har været befalet, at erindre. Thi kjendes for Ret: De Tiltalte Martin Henriksen Løvhøiden og Ole Pedersen Eeg bør for Forbrydelse mod Crll.s Cap. 21 §§ 27 og 29, jfrt. Cap. 5 § 6, at hensættes til Strafarbeide, hver i 2 Aar. For Øvrigt bør Underrettens Dom ved Magt at stande. At fuldbyrdes", o. s. v.

Den 6te Februar.

L.Nr. 39. Advocat Rolfsen, Actor, mod 1) Carl Andreas Steen, 2) Arnt Nicolai Schønning og 3) Magdalene Jacobine Steen.

Nr. 1, omtrent 46 Aar gammel, Handelsmand paa Bjørøen i Namdalen, Nr. 2, 36 Aar gammel, hans Svo-

ger og Medhjælper ved Handelen, og Nr. 3, Nr. 1s Hustru, 34 Aar gammel, tiltaltes for bedragerst Forhold i Anledning af Nr. 1s Opbud. Ved Underretten var de fældte, Nr. 1 og 3 efter Crll.s 21—24, a, Nr. 2 for Delagtighed deri, Nr. 1 til 1 Aars, Nr. 2 og 3 til 6 Maaneders Strafarbeide, med sædvanligt Omkostningsansvar; Overretten frifandt dem for videre Tiltale, men Høiesteret fældte Nr. 1 efter Crll.s 21—24, a, og Nr. 2 efter samme Lovsted, jfrt. 5—3, Nr. 1 til 8 Maaneders Strafarbeide, Nr. 2 til 20 Dages Fængsel paa Vand og Brød, men stadfæstede for Nr. 3s Vedkommende og for Omkostningerne Overrettens Dom. Efter at Nr. 1 havde opgivet sit Bo til Skiftebehandling, holdtes fra 16de til 18de Januar 1860 Registrering ved Lensmanden, men senere forefandtes nogle Boet tilhørende Eiendele, som ikke ved Registreringen var opgivne. Efter Opgjør i 1863 viste Boet en Underbalance af over 2000 Spdlr., saa at kun 50 pCt. af Gjælden blev dækket. Creditorerne klagede, og der foretoges som Følge deraf Ransagning paa en af Nr. 1 kjøbt Gaard, hvor adskillige Ting forefandtes, som antoges allerede at have tilhørt ham, da han opgav sit Bo. Han havde desuden 1) disponeret over et Boet tilhørende og registreret Parti Bord, som han uden Skifterettens Tilladelse havde afskibet til Christiansund, og solgt for 50 Tønder Salt. Han paastod imidlertid at have faaet Tilladelse af den daværende Skifteforvalter, hvis indhentede Erklæring dog ikke bestyrkede denne Paastand; men han undskyldte sig endvidere dermed, at Boet havde høstet Fordelen af denne Handel, og det oplystes, at Saltet var kommet Boet tilgode, samt at hans Regnskab i denne Post var rigtigt, og han vilde ikke have

men et Aars Tid efter fik sig tilsendte fra Søsteren. Efter nogen Vaklen opgav han som Aarsag til sin Taushed under Registreringen i denne Post, at han, da han forlod Christiansund, havde efterladt en Vexelobligationsgjæld, som med det nævnte Beløb skulde dækkes. Da han nu fra Søsteren fik det tilsendt med flere Penge, i Alt 300 Spdlr., gav han hende Pant for det Hele. Efter denne Forklaring vilde Forholdet have indgaaet under Crll.s 21—25, b; men ved et Thingsvidne i Christiansund maatte det ansees godtgjort, at hans Vexelobligationsgjæld allerede i 1856 var betalt, og at det nævnte Beløb, som dækkede hans egen Fordring hos Søsteren, var forstukket. (Posterne 3 og 4, hvori han af alle Retter blev frifunden, ere uden Interesse). Under Post 5) var Nr. 1 og 2 dømte af Underretten. Under Skiftet fremkom Anmeldelse fra Nr. 2 af to Gjældsposter, som maatte ansees opdigtede. Den ene var 55 Spdlr. efter Gjældsbrev af 25de Mai 1859, angivelig for Laan, hvorom hverken Nr. 1 eller Nr. 2 kunde afgive fyldestgjørende Forklaring. Nr. 2 sagde først, at det var en Rest af et større Laan fra 1858, men senere, at det var Penge, han havde tjent paa Lofotfiskeri, hvilket dog hans egen Fader erklærede for usandsynligt. Begge var vaklende om Tiden, da Gjældsbrevet blev oprettet; Nr. 2 sagde først, at det var skeet efter Opbudet, men forandrede denne Tidsangivelse senere, uden at angive bestemt Tid. Den anden Fordring var for 2¼ Aars Løn, der for Aaret var beregnet til 90 Spdlr.; men det oplystes, at der ikke tidligere var aftalt nogen Løn, og Intet fandtes derom i Bøgerne, hvorimod der alene var debiteret Nr. 2 uden videre 12 Spdlr. Herpaa blev af Underretten og Høiesteret Crll.s 21—24, a, anvendt for Nr. 2 af Underretten [illegible]

Overskud, hvorfor han i denne Post ikke i nogen Instants blev fældt. Post 7) angik de fundne Ting, som efter Opbudet var forbigaaede ved Registreringen, men hvoraf kun to Ting fandtes ulovlig unddragne Skiftet, nemlig a) en Sexæringsbaad, som Nr. 1 havde opgivet at tilhøre Nr. 2, der tiede til, at den som hans Eiendom undtoges fra Boets Midler, skjønt den virkelig tilhørte Nr. 1, hvilket senere bragtes paa det Rene. Den var vistnok solgt til Nr. 2, men kjøbt hos dens forrige Eier for Regning af Nr. 1, der ogsaa havde udlagt Pengene. Herpaa blev anvendt Crll.s 21—24, a — af Underretten jfrt. 5—6, af Høiesteret jfrt. 5—3 for Nr. 2s Vedkommende — hvilket ogsaa blev Tilfældet med en Sofa og en Høvlebænk, som Nr. 2 havde arbeidet for Nr. 1 under sin Tjeneste hos denne, men som var opgivne som Nr. 2s Eiendom. Crll.s 6—11 anvendt paa det Hele. Nr. 3 tiltaltes for at have unddraget Boet et Spbord og to Kufferter med Gangklæder, som hun vel ikke havde opgivet under Registreringen, fordi hun troede, at de ikke burde tages med, men heller ikke activt havde lagt an paa at skjule.

Den 23de Februar.

L.Nr. 74. Advocat Homann, Actor, mod Svend Furstrand.

Angjældende — født i 1835, Eier af en Gaardpart og i ganske gode Kaar, for over 14 Aar siden gift med sin endnu levende omtrent jævnaldrende Hustru, med hvem han har avlet 8 Børn, hvoraf det yngste endnu ikke var aarsgammelt, det ældste, Elen, født 26de August 1849 — tiltaltes efter Amtsordre for "at have bedrevet Utugt med sin Datter under 15 Aar", og var ved Underretsdom i Senjen for For-

forsøgt at pleie legemlig Omgang med sin Datter Elen, første Gang kort før Jul 1861, altsaa efter at hun havde opnaaet 12 Aars Alderen, idet han, efter at have om Natten arbeidet paa et Seil i det Værelse, hvor Datteren havde sit Natteleie, om Morgenen lagde sig op i hendes Seng, og "Fristelsen blev ham da for stærk". Han "forsøgte at faae sit Lem ind i hendes Kjønsdele", medens hun laa paa Siden; men da "Adgangen var for snæver", fik han "jaa godt som ikke sit Lem ind den Gang". Det andet Forsøg gjorde han ved Mikkelsdagstid 1862, idet han en Morgen tidlig kom op paa Datterens Værelse for at vække hende og de Andre, som der havde sit Natteleie. Han lagde sig da atter i hendes Seng bag hendes Ryg, og fik denne Gang sit Lem længere ind i hendes Kjønsdele, end før, men paastod dog, at det kun forblev ved Forsøget. Begge Gange blev Datteren liggende, som om hun sov. Det tredie Forsøg vedgik han at have foretaget i November s. A., da han en Morgen fandt Datteren liggende i Sengen i samme Stilling som de foregaaende Gange; men denne Gang blev det kun ved Forberedelserne, da hun tilkjendegav, at hun var vaagen. Med denne Faderens Forklaring var Datterens overensstemmende, og andre tilstrækkelige Oplysninger fremkom ikke, skjønt der var Mistanke om, at der baade var gjort tidligere og flere Forsøg paa Forbrydelsen. Begge var enige om, at ingen **effusio seminis** ved noget af Forsøgene fandt Sted, og at intet Blod kom fra hendes Kjønsdele; og skjønt hun tilføiede, at det ikke var frit for, at hun de to første Gange følte Ondt i sine Kjønsdele, var det dog efter hendes Forklaring ikke saa betydeligt, som det ved mere end det blotte Forsøg maatte have været; og Lægen fandt heller ikke noget Tegn til, at hun havde havt med Mandfolk at bestille. (Jfr. de i Lassons Suppl. S. 84 og 86 citerede Præjudicater).

Den 23de Februar.

L.Nr. 75. Advocat Kraft, Actor, mod Sjur Næsset.

Angjældende, en 38 Aar gammel, ugift, for Legems-

fornærmelser mod sin Moder i 1860 til 30 Dages Fængsel paa Vand og Brød domfældt Person, tiltaltes nu for Tyveri, og var ved de foregaaende Retter derfor ilagt 8 Dages Fængsel paa Vand og Brød, med sædvanligt Omkostningsansvar, og Erstatning til Bestjaalne, af Underretten bestemt til 30, af Overretten til 20 Skill. Høiesteret stadfæstede Overrettens Dom, saa vidt paaanket. Angjældende havde under 1ste Vidnes Gaard Bolaker i Solvorn fæstet en Plads, hvortil hører en Skovteig, som han havde Ret til at benytte efter Forgodtbefindende; men en Dag i afvigte Augustmaaned blev han af 1ste, 2det og 3die Vidner antruffen i 1ste Vidnes "Sjøteig" med 22 nyhugne Hæsjetræer af Older, 6—9 Alen lange og værdsatte til 2 Skill. Stykket, som Angjældende paastod at have hugget i den til hans Plads hørende Skovteig. Under en af Retten foretagen Befaring kunde Angjældende dog ikke paavise, ligesom der heller ikke i denne Teig opdagedes, flere end 7 Stubber, der kunde antages at vedkomme den omhandlede Hugst, og af de øvrige 15 fandtes de 4, hvorefter Angjældende allerede ved Anholdelsen af Vidnerne havde paavist Stubberne, at være hugne udenfor hans Teigs nordlige Grændse, men dog kun omtrent 32 Skridt ind paa 1ste Vidnes Teig, under saadanne Omstændigheder, at Angjældende kunde antages, som paastaaet, at have taget feil. Medens Underretten havde fældt ham for 15, havde Overretten derfor kun fældt ham for 11 Træer, som baade af Vidnerne og Retten fandtes at være hugne udenfor hans Skovteigs sydlige Grændse saa langt ind paa 1ste Vidnes Grund, at ingen Feiltagelse kunde antages at have fundet Sted, især da den sydlige Grændse dannes af en Grav, der ikke tilstedede Antagelsen af Feilgreb, hvorhos Angjældende

Den 23de Februar.

L.Nr. 76. Advocat Rolfsen, Actor, mod Andreas Storbugt.

Tiltalt for Tyveri var Angjældende ved Underretsdom i Tromsø fældt for simpelt Tyveri, efter forhen 4 Gange at være dømt for Tyvsforbrydelse, til 9½ Aars Strafarbeide, Erstatning med 11 Spdlr., og sædvanligt Omkostningsansvar. Paaanket som Gjenstand for nødvendig Appel, blev denne Dom af Høiesteret frafaldt, og Angjælderde for 4de Gangs Tyveri ilagt 7 Aars Strafarbeide, med Erstatnings- og Omkostningsansvar som ved Hjemthinget bestemt. Angjældende, nu 41 Aar gammel, var 1840 dømt ved Hjemthinget for Tyveri, Løsgængere og Betleri; i 1842 for anden Gangs Tyveri; i 1846 for tredie Gangs (grovt og simpelt) Tyveri, og senere s. A. for attenteret Indbrudstyveri. Forsøget var imidlertid ikke kommet saa vidt, at det indgik under Crll.s 19—2, og kunde saaledes ikke sætte Angjældende paa stigende Straf efter 19—7, idet Angjældende blot havde indslaaet en Rude, men ikke var kommen ind i Huset, hvor han vilde stjæle. Det nu paatalte Tyveri bestod efter hans egen Tilstaaelse og Vidneprovene deri, at han havde opbrudt en laaset Kiste, som 1ste Vidne havde staaende paa Gaden i Tromsø, og deraf stjaalet Klæder og Klædematerialier, hvoraf de ikke tilbagekomne Koster af Bestjaalne blev ansatte til 11—12 Spdlr. Angjældende søgte først at redde sig med Benegtelse og Udflugter, og da han endelig maatte gaae til Bekjendelse, undskyldte han sig med sin Trang. Bestjaalne, som var fremmed i Tromsø, havde midlertidig hensat sin Kiste paa Gaden, dog saaledes, at den ikke kunde betragtes som Hittegods.

samme Straf, Erstatnings- og Omkostningsansvar, samt paafølgende Udførelse af Riget. Høiesteret stadfæstede Overrettens Dom. Den 19de November f. A. om Aftenen traf 2den Dpt., en 55 Aar gammel og fattig, tidligere drikfældig men i senere Tid ganske ordentlig, Glasarbeider tilfældigvis sammen med Angjældende i Stenkjær, først hos en Brændevinshandler, 7de Vidne, derpaa hos en Ølhandler, 9de Vidne, hvor Angjældende, efter 10de Vidnes Prov, tracterede 2den Dept. med et Glas Vin, under Samtale, hvorpaa Begge samtidig forlod Skjenkeboden, saa vidt kan sees, Kl. over 9, og begav sig til den Kant, som fører til Exercerpladsen. Efter 2den Dept.s Forklaring blev de dog ikke i Følge, hvorimod han alene begav sig over Exercerpladsen for at vandre hjem til Gaarden Trana; og da han var kommen et lidet Stykke op i Bakken fra Pladsen til Gaarden, kom i Mørket en Person, der talte svensk, efter ham nedenfra Veien, greb uden videre ind paa hans Bryst, og rev bort Brystlommen, hvori en Tegnebog, der indeholdt et Par Stangbriller, nogle Angler med Fjedre, et Par Recepter og nogle andre Papirer. Efter at dette var skeet, lod Svensken — som han da ikke kjendte — ham gaae, men tog ham igjen et Stykke længer oppe i Bakken, kastede ham om, og slog ham flere Gange i Hovedet, Ansigtet og for Brystet, samt truede ham med, at hvis han ikke vilde ligge rolig, saa skulde han nok faae ham til det; og da Svensken var meget stærkere end Deponenten, faldt det ikke denne ind at gjøre Modstand, eller at raabe om Hjælp, da ingen Anden var i Veien, saa vidt han kunde erfare, eller boede saa nær, at det kunde nytte. Svensken fratog ham nu en Diamant. en Hammer. en Kniv. en Portemonnaie. en liden

efter fandt 4de og 5te Vidner Angjældende i Vedskuret paa Gaarden. Han bad da om at maatte komme ind for at varme sig; og skjønt 2den Dept. heller ikke da med fuld Sikkerhed gjenkjendte ham, idet han havde skiftet Buxer, antog man dog, at han maatte være Gjerningsmanden, og undersøgte hans Vadske, hvori de 2den Dept. sidst fratagne Ting gjenfandtes, og af 3die—6te Dept.r gjenkjendtes som 2den Dept. tilhørende. Da nu Angjældende sigtedes for Røveriet, negtede han dette, og paastod, at man burde takke ham for at have medbragt Kosterne, som han i Forhøret, under gjentagen Benegtelse af Sigtelsen, fortalte at have fundet i Bakken paa Siden af Veien paa to forskjellige Steder. Efter Vidneforklaringerne var der imidlertid, da Kosterne skulde være fundne, morkt; og skjønt der var saa megen Snuld midt i Veien, at de der mulig kunde have været opdagede, var Veien paa Siderne, hvor de skulde være fundne, mørk. De Buxer, Angjældende den foregaaende Aften sagdes og erkjendte at have havt paa, gjenfandtes ogsaa i Vadsken, og som Grund, hvorfor han i Morket havde skiftet, angav han, at de var blevne vaade, hvilket dog ikke nærmere blev oplyst. Spurgt, hvorfor han havde slaaet ind paa Sideveien til Trana, i Stedet for at følge Landeveien, sagde han, at han havde lagt Mærke til, at der laa en Gaard paa det Sted — efter først at have sagt, at han da saae den, hvilket Vidnerne erklærede for umuligt; og spurgt, hvorfor han ikke fortalte om Fundet, før Kosterne var opdagede i Vadsken, svarede og vedblev han kun, at han ikke havde modsat sig Ransagningen. Han vilde ud paa Morgensiden være kommen til Trana, efter først forgjæves at have søgt Herberge i Stenkjær og omkring paa Nordsiden deraf — hvilket heller ikke nærmere blev

saa at han ikke kunde ansees at have manglet Midler til at skaffe sig Natteherberge i Stenkjær, i Stedet for at overnatte under Vinterkulde ude eller i det Vedskur, hvor han blev opdaget. Han havde om Aftenen været noget, dog ikke meget, beskjenket, men 2den Dept. i ubetydelig Grad, og Angjældende havde paa begge Skjenkesteder været støiende, saa at han paa første Sted blev udkastet. Næste Dag laa 2den Dept. af Mishandlingen, og følte Smerter i Brystet samt i venstre Haand nogen Tid efter, navnlig i Retsmøde 5te December. Efter at have hørt Angjældende tale under Forhøret, sagde Deponenten, at det var denne Svenske, der havde røvet ham. Angjældende havde nemlig, som sagt, ogsaa talt under Gjerningen. De ei tilbagekomne Koster taxerede 2den Dept. til 6 Ort.

Den 27de Februar.

L.Nr. 83. Advocat Dunker, Actor, mod Simen Larsen.

Angjældende, nu 32 Aar gammel, havde i de sidste 3 Aar tjent den russiske Generalconsul, 1ste Vidne, som Kudsk, og tillige gjort daglige Indkjøb for ham; men i Stedet for at betale Varerne med de dertil medgivne Penge, havde han oftere hos forskjellige Kjøbmænd taget Varerne paa Credit for Husbondens Regning, og beholdt Pengene, skjønt for en Del gjort Afbetalinger, naar han atter saaledes tog Varer paa ny Credit. Efter Klage fra 1ste Vidne, der dog ikke fandt sig forpligtet til at betale de paa hans Regning crediterede Varer, blev Angjældende sat under Tiltale for Bedrageri; men da Underdommeren ogsaa var af den Mening, at 1ste Vidne ikke var forpligtet til at betale Sælgerne for de crediterede Varer, hvortil der var medgivet Angjældende de fornødne men forsvegne Penge, ansaae han heller ikke Vidnet som competent Klager, og afviste derfor Sagen. Da denne Afvisning var støttet paa Bedømmelse af Realiteten, tog Overretten ogsaa Sagen under Paakjendelse i Realiteten, idet den ansaae 1ste Vidne som competent Klager (jfr. Retst. for 1854, S. 630 ff., m. fl. St.), og fældte Angjældende efter Crll.s 21—6 cumulativt for

hver Gang til 30 Dages Fængsel paa Vand og Brød, med sædvanligt Omkostningsansvar. Høiesteret stadfæstede Overretens Dom.

Den 27de Februar.

L.Nr. 86. Advocat Dunker, Actor, mod Arne og Abraham Vaddrætte.

Tiltalte efter Crll.s 19—1, eller efter Omstændighederne 22—14, var de Angjældende ved Underretten fældte efter 22—14, men af Overretten efter 19—1. Efter de Angjældendes Tilstaaelse og Sagens øvrige Oplysninger havde de gjort sig skyldige i følgende Eiendomsindgreb: Nr. 1 havde i Foraaret 1863 Tid efter anden bemægtiget sig, dels fra Elven mellem Skien og Nordsjø, dels fra Elvebredden, omtrent 2 Tylvter 8 Fod lange og 3—7 Fod i Toppen tykke, med Hans Cappelens Enkes Kjøbmandsmærke forsynede Stokke, som han, naar han om Aftenen skulde begive sig hjem, i 6—7 Gange bar med sig, undertiden indtil 5 Stokke ad Gangen, og ikke under 2, idet han agtede at benytte dem til Brænde, hvilket dog ikke skeede, da de imidlertid anholdtes af 1ste og 2det Vidner. Paa samme Maade havde i samme Foraar Nr. 2 bemægtiget sig 2 hos ham anholdte aldeles lignende Stokke, som han paa en Gang tog, og i samme Øiemed bragte hjem. Begge paaskjød, at de ikke ansaae Stokkene tjenlige eller bestemte til Andet end Brænde, som det altid skulde have været Skik og Brug at tage af Affaldslast langs Skiens Elv; men de erkjendte Begge, at man i Skiens Elv ikke uden særlig Tilladelse er berettiget til at tage til Brænde enten sønderbrudt eller hel Last, hvilket ogsaa Flødningsinspectøren, 1ste Vidne, erklærede, gjentagne Gange at være tilkjendegivet dem, der som begge Angjældende have med Flødningen at gjøre. Stokkene blev af Lavrettet værdsatte til 48 Skill. Tylvten, naar de udelukkende betragtedes som Udskibningslast, men kun til 30 Skill. Tylvten, naar de alene betragtedes som Brænde, hvilken Værdsætning tiltraadtes af 3die Vidne som Procurist for Firmaet Hans Cappelens Enke, dog saaledes,

at Stokkene som Brænde betragtede ikke burde sættes høiere end til 24 Skill. Tylvten. Med Hensyn til Subsumtionen maa bemærkes, at de omhandlede Stokke, efter 3die Vidnes Forklaring, var hugne af Vindfælder, tørre Træer og Top, samt i det Hele af "uvan" Skov, som ikke var tjenlig til Tommer, og at Vidnet ved Hugsten ikke havde bestemt, hvortil de skulde bruges; men Hensigten med den Form, hvori de blev hugne, var at udbringe det størst mulige Udbytte, enten ved at sælge dem som Props, eller ved at lade dem ophugge eller opskjære til Brænde, som agtedes afhændet, enten paa Stedet, eller andet Steds. Vidnet havde allerede afskibet en Ladning som Props, og ladet en Del af de største Dimensioner opskjære til Battens, og af en senere Erklæring saaes, at Resten var udskibet til Hartlepool, hvor de mindre Dimensioner var solgte som Props, de større som Battens. Derimod var ingen Del anvendt til Brænde, naar undtages noget Ubetydeligt, som var bedærvet; men Vidnet fandt det ikke urimeligt, at Folk, som ikke kjendte til Firmaets Bestemmelse med Lasten, kunde tage den for Brænde eller sætte den i Klasse dermed, da Stokke, som ophugges til Dampskibsbrænde, ogsaa mærkes, naar de hugges og udflødes, paa lige saa store eller større Længder. Vidnet forlangte dog Paatale. Efter 1ste og 2det Vidners Prov var det imidlertid ikke sædvanligt paa Stedet, at saadan nedflødet og mærket Kjøbmandslast betragtedes som Brænde, og Stokkeved var først i det sidste Aar bleven nedflødet. De Angjældende var Fløtningsmænd i Vasdraget, og de havde efter Omstændighederne — som maatte antages dem vel bekjendte — ingen Anledning til at betragte de af dem tagne mærkede Stokke som Brænde. Høiesteret stadfæstede Overrettens Dom, dog saaledes, at Straffetiden for hver af de Tiltalte bestemtes til 10 Dage.

Christiania 1864.

Trykt og forlagt af J. Chr. Abelsted.

Niogtyvende Aargang 13de April
№ 15. 1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 1ste Session 1864.

Den 11te Februar.

L.Nr. 53. Advocat Andresen, Actor, mod Reservelots Tønnes Christiansen.

Angjældende, henved 36 Aar gammel, havde godt Skudsmaal baade som Lots og som Menneske, men tiltaltes nu for at have af Ukyndighed eller Forsømmelse sat Skib paa Grund. Ved Søretten var han imidlertid frifunden for videre Tiltale; men Høiesteret hjemviste Sagen til Indhentelse af nye Oplysninger.

Den 16de Februar.

L.Nr. 54. Advocat Homann, Actor, mod Districtslæge Patroclus Jacob Frederik Hirsch.

I 1852 blev Angjældende ansat som Districtslæge i Ytresogn, og allerede da han indgav Regning for de i 1ste Qvartal 1853 til fattige og epidemiske Syge leverede Medicamenter, mærkede man, at de anførte Doser væsentlig afveg fra det Sædvanlige, hvorpaa Revisionen henledede Opmærksomheden og i dens Anker erklærede Medicinalcommis-

retlig undersøge. Denne Advarsel synes at have frugtet for nogen Tid, og der fremkom senere først Anke over hans Regninger for 3die og 4de Qvartal 1855. Disse led af samme Misligheder, som de føstnævnte. Medicinalcommissionen gjorde nu opmærksom paa, at hans Forhold maatte paatales, og efter Indredepartementets Indstilling blev ved høieste Resolution af 13de September 1856 Angjældende sat under Tiltale for uforsvarlig Ødselhed med Forskrivning af Medicin for offentlig Regning, og for i sin offentlige Praxis at have vist Ukyndighed ved dens Anordning og Tilberedning. Ved Sagsanlægget blev en Læge tilforordnet Referenten som Assistent. Imidlertid vedblev Angjældende fremdeles at forholde sig paa samme Maade som før, og hans Regninger for de tre første Qvartaler 1856 bleve derfor fremsendte til nærmere Undersøgelse under Sagen. Da der senere ogsaa opstod Mistanke om svigagtigt Forhold, blev Angjældende ved høieste Resolution af 29de Septbr. 1858 sat under Tiltale for Indgivelse af urigtige Regninger over Skyds og Tæring paa Reiser i offentlige Anliggender og over Godtgjørelse for Medicamenter, leverede for offentlig Regning, samt for Afgivelse af urigtig Forklaring og Attestation i Embedsanliggender. Ved Underrettens Dom af 12te December 1862 blev Angjældende for bedragersk Forhold efter Crll.s 21—1 frakjendt sit Embede, medens han for Øvrigt frifandtes, mod at udrede Sagens Omkostninger, hvoriblandt 300 Spdlr. til Referenten og 150 Spdlr. til Assistenten. Ved Overrettens Dom af 13de April 1863 blev Angjældende efter Crll.s 24—27 og 14 fældt til Embedsfortabelse, men i Øvrigt frifunden, mod at betale Omkostningerne overensstemmende med Underretsdommen. Af

ført dyrere Medicin, end der var leveret de Syge. Disse to Poster maatte ansees beviste ved en Mængde Vidners Forklaringer, 4) at han i sine Regninger havde opført Medicin som leveret i tilberedt Stand, altsaa til høiere Pris, medens den var leveret utilberedt, med Anvisning til Maaden, hvorpaa den skulde tilberedes. Dette maatte ligeledes ansees bevist ved en Mængde Vidner. Til sin Undskyldning anførte Angjældende, at han paa sine lange og vidtløftige Reiser — der efter Districtets Udstrækning kunde løbe op til et Snes Miles Længde — havde udleveret og ofte været nødt til at udlevere Medicin, uden at kunne faae optegnet de foreskrevne Medicamenter eller Doser, som først efter Hjemkomsten var optegnede efter Hukommelsen, som oftest efter længere Tids Forløb fra Udleverelsen, og at det saaledes let kunde hænde, at han tog feil af Navne, Medikamenter og Doser; men de angivelige Feiltagelser var formange til at kunne betragtes som uforsætlige. Hertil kom, at Angjældende i sine Regninger havde opført langt mere Medicin, navnlig af dyrere Slags, end han kunde gjøre Rede for at have anskaffet sig, saasom 136 i Stedet for 64 Unzer Chinabark, 40 i Stedet for 16 Unzer spansk Flueessents, 114 i Stedet for 64 Unzer spansk Flueplaster, 904 i Stedet for 480 Unzer fordelende Urter, 98½ for 48 Unzer raa Mercurialsalve, 96½ for 24 Unzer Saleppulver, 42 for 24 Unzer Æther, 640 for 288 Unzer Valerianrod, som han fra vedkommende Apothek havde erholdt. Vel paastod han, at han havde havt nogen Medicin i Behold, da han kom til Sogn, og der afkjøbt sin Formand nogle Rester; men efter hans beklagelige Formuesforfatning paa den Tid lod det sig ikke antage, at han saaledes paa Forhaand skulde have forsynet sig med Medicin for flere Hundrede Speciesdaler, som maatte have været Tilfældet, naar det skulde have dækket hans indgivne Regninger, og Formandens Rester opløb kun til et Snes Speciesdaler eller lidt Mere, som tilligemed en Baad udgjorde omtrent 50 Spdlr. Endelig vilde han ogsaa selv have ladet samle Urter og skaffet sig Medicin ad anden Handelsvei; men han havde ogsaa

anvendt Medicin i sin private Praxis. Alle Retter fældte ham for Svig under de anførte 4 Poster, men Underretten havde, som allerede bemærket, henført den under Crll.s 21 — 1, jfrt. 6—23, Overretten og Høiesteret henførte den under 24—27. Defensor mente vel, at der i alle Fald blot kunde være Spørgsmaal om Forsøg, da de indgivne Regninger ikke var betalte; men de overordnede Retter fandt, at Angjældende ligefuldt havde misbrugt sit Embede til egen Fordel, mod bedre Vidende, til at fornærme Nogen, idet de valgte det første Strafalternativ, Embedsfortabelse; og for saa vidt Angjældende ogsaa var tiltalt for Odselhed og Ukyndighed, mente de, at denne Del af Paatalen ikke kunde tages til Følge efter det Udfald, Sagen efter de fremkomne Oplysninger maatte faae. Nogen Mislighed ved Beregningen af Godtgjørelse for Skyds og Tæring blev ikke oplyst. Hvad Sigtelsen for urigtig Forklaring og Attestation angik, da havde han i Anledning af den store Mængde Saleppulver, han skulde have forbrugt, forklaret i sine Svar til Revisionsbemærkningerne, at han pleiede at tilberede Salepmixturen med koldt Vand, i Stedet for kogende, skjønt han erkjendte, at derved medgik mere Pulver. Denne Forklaring maatte efter de fremkomne Oplysninger ansees afgiven mod bedre Vidende, og herpaa anvendte Overretten og Høiesteret Crll.s 24—14, jfrt. 6—11, i Forbindelse med 24—27. Høiesteret stadfæstede altsaa Overrettens Dom.

Den 19de Februar.

L.Nr. 67. Advocat Rolfsen, Actor, mod Bundtmager V. Walther.

Tiltalt for Overtrædelse af Crll.s 15—10 og 11 var

som brugtes til at ophænge Huer, og hvoraf Klageren fik misfarvede Pletter paa Ryggen og Læggene; 2) at han en anden Gang samme Vinter af Angjældende blev lugget saaledes, at Haar fulgte med, og han fik en bar Plet i Hovedet af en Sølvtoskillings Størrelse; 3) at han i Mellemtiden mellem disse to Mishandlinger af Angjældende blev slaaet, kastet om, og spændt i Hosten; og 4) i Slutningen af Juni f. A. blev pryglet af Angjældende med en Tommestok, saa at den gik af paa to Steder. Disse 4 Revselser maatte ansees beviste, og Spørgsmaalet var alene, om de kunde henføres under Crll.s 15—10 og 11, i hvilket Tilfælde vel ogsaa 6—12 maatte anvendes, eller alene maatte ansees som Overdrivelse af Hustugten (Hdvksl.s §§ 70 og 76), eller endog kunde betragtes som straffrie. Efter at Underretsdommen var falden, blev optaget et Thingsvidne, hvoraf fremgik, at der var Mangt og Meget at udsætte paa Klagerens Forhold, og navnlig at han var en selvraadig, stridig og næsevis Gut, ja han erkjendte selv, at han jævnlig havde med fuldt Føie faaet Prygl af sin Mester. Hvad Refselsen 1) angaaer, da skeede den, fordi Angjældende var bleven underrettet om, at Klageren paa Verkstedet havde brugt grov Mund, hvilket af Klageren under Sagen benegtedes og ikke nærmere fandtes oplyst. Men om Angjældende end efter Klagerens Opførsel i Øvrigt havde al Grund til at antage, at saa forholdt sig, maatte dog den tildelte Revselse for en saadan Forseelse betragtes som Overdrivelse af Hustugten. Aarsagen til den under 2) omhandlede Revselse var efter Klagerens Fortælling den, at hans Buxer var fillede. Efter mange Vidners Udsagn var Klageren i høi Grad urenslig og fuld af Udtøi — hvilket sidste han endog paastod sig paaført af selve Mesteren — og i flere Maaneder uordentlig i sin Selvrøgt, saa at han nok tiltrængte streng Refselse ogsaa i saa Henseende. Men den anvendte Tugtelse maatte ogsaa her ansees for Overdrivelse og Misbrug af Hustugten. Aarsagen til den under 3) omhandlede Tugtelse var, at Klageren ikke vilde spise den for ham og 4re Hv. til Middag fremsatte Sild, fordi han fandt

den forgammel. Den var nemlig stegt for 2 Dage siden. Efter Vidneprovene havde Klageren ingen Grund til at vrage Silden, men var over Hoved tilbøielig til at vrage Maden. Revselsen var imidlertid ogsaa her overdreven. Som Aarsag til den under 4) omhandlede Refselse angiver Klageren, at han havde faaet Lov af Angjældende til at gaae ud en Aften; men da denne kom, blev Tilladelsen negtet ham, og da Klageren derpaa gik grædende op paa Verkstedet, kom Angjældende efter og pryglede ham med Tommestokken som anført. Men Angjældende paastaaer, rimeligt nok, at Klageren var uartig under Samtalen ved denne Leilighed. Vel vil 2den Deponent ikke have fundet dette; men Deponenten paahørte kun en Del af Samtalen. Har Tommestokken været af det almindelige Slags, kan Virkningen, skjønt Stokken skal være gaaet af paa to Steder (formodentlig i Leddene), ikke have været betydelig. Efter det Anførte kunde Klageren ikke ansees som sagesløs, og følgelig var der ingen Anvendelse for Crll.s 15—10 og 11, der ellers for grovere Overdrivelser af Hustugten maa ansees anvendelig (jfr. L.s 6—5—5), medens i alle Fald de under 1) 2) og 3), omhandlede Refselser maatte ansees som strafbare Overdrivelser af Hustugten. (Jfr. Søfartsl.s §§ 13 og 109). Der opstod imidlertid Spørgsmaal, om Sagen, efter dens saaledes forefundne Beskaffenhed, egnede sig til den brugte Behandling, eller om den ikke snarere egnede sig till Politiretsbehandling. (Jfr. Frd. af 1682 og Hdvksl. af 1839, m. fl.). Det Sidste antoges vel; dog ansaaes det ikke som nogen nødvendig Følge deraf, at den brugte Behandling ikke kunde lægges til Grund for Sagens endelige Paakjendelse, men burde kjendes uefterrettelig at

L.Nr. 68. } Knud Hvaleby paa sin Hustru's Vegne, mod
O.Nr. 9. } Ole Lunder som Værge for de umyndige Arvinger i Ole Alms Bo, m. Fl.

I denne Sag var den 15de December 1862 afsagt følgende Overretsdom:

"Ved Testamente af 20de Januar 1847 bestemte Forderaadsmand Ole Mikkelsen Alm, at 2600 Spdlr. af hans Formue skulde tilfalde hans Søsterbørn, medens hans Broder, Broderbarn og øvrige Udarvinger skulde være udelukkede fra Andel i nævnte Arv. Dette Testament erholdt senere en Paategning dateret 1ste Mai 1861 af følgende Indhold: "Efter senere Bestemmelse har jeg besluttet, at min Broderdatter Anne Mathea Hvaleby skal arve saasom Enhver af mine Søsterbørn", undertegnet af Arveladeren med ført Pen, samt til Vitterlighed af Tron Amundsen Alm og Anne Larsdatter Alm, den sidste ligeledes med ført Pen. Paategningen nedskreves af bemeldte T. A. Alm, af hvem derfor saa vel Testators som det andet Vidnes Navne blev skrevne. Den 4de Mai næstefter afgik Testator ved Døden, hvorefter hans Bo blev taget under Skiftebehandling. I den første Skiftesamling den 29de Juli næstefter afgaves Møde af den for Boets umyndige Arvinger beskikkede Værge, af Afdødes Søstersønner Mikkel Johnsen Hole, og John Andersen Hole, samt af Peder Nielsen Hole, som gift med en Søsterdatter af Afdøde, og Anders Steffensen Helmeid, som gift med Afdødes Søsterdatters Datter, hvilke samtlige protesterede mod Gyldigheden af den af Afdøde under 1ste Mai 1861 trufne testamentariske Disposition til Fordel for Broderdatteren, idet de formente, at de i Lovgivningen for saadant Tilfælde paabudte Former ikke var iagttagne. I den senere Skiftesamling den 10de August s. A., hvor af Boets Arvinger kun tvende, nemlig Haavel Ascham og Brede Gulbrandsen Røssum, var tilstede, fremsatte Knud Larsen Hvaleby, som gift med Afdødes bemeldte Broderdatter, Paastand om Udlæg paa Skiftet paa hans Hustrues Vegne overensstemmende med Afdødes forannævnte sidste Villie, i hvilken Anledning de ovennævnte tvende Arvinger samt den af So-

renskriveren for Leiligheden beskikkede Værge for de umyndige Arvinger gjentog den i første Skiftesamling gjorte Protest mod Gyldigheden af den omhandlede Paategning paa Testamentet af 20de Januar 1847. Efter at Mægling derefter af Skifteretten forgjæves var bleven anstillet mellem Parterne, lod Knud Larsen Hvaleby under 14de Septbr. næstefter optage et Thingsvidne, hvorunder de ovennævnte twende Vitterlighedsvidner T. A. Alm og Anne Larsdatter Alm have forklaret, at den omhandlede Paategning paa Testamentet blev nedskreven af førstnævnte Vidne overensstemmende med Testators Forlangende og Villie, samt at Vidnerne, af hvilke Anne Larsdatter Alm var i Testators Tjeneste og saaledes stadig havde opvartet Testator baade før og efter omhandlede Begivenhed, ikke kunde mærke Andet, end at han var ved fuld Sands og Samling. Under 16de Novbr. 1861 decidérede derefter Sorenskriveren i Hadeland og Land, at Knud Larsen Hvalebys Paastand om, paa sin Hustrues Vegne at nyde Udlæg i Henhold til Tilføielse af 1ste Mai s. A. paa Testament af 20de Januar 1847, efter Ole Mikkelsen Alm ikke bliver at tage til Følge. Denne Decision har Knud Larsen Hvaleby ved Stævning af 18de Decbr. 1861 paaanket her til Retten, for hvilken han har nedlagt saadan Paastand, at Decisionen underkjendes og forandres derhen, at Appellanten paa sin Hustrues Vegne kjendes berettiget til at tage Arv paa Skifte efter Ole Mikkelsen Alm ved Siden af de øvrige testamentariske Arvinger overensstemmende med Testamentet af 20de Januar 1847, samt at der tilkjendes Appellanten tilstrækkelige Processomkostninger. De Indstævnte have derimod principaliter

vidt samtlige vedkommende Arvinger ere varslede. Retten skal ad 1) bemærke, at den med Appellanten finder, at der ved Paaanke af en for en enkelt Fordring i et Bo afsagt Decision ikke behøver at fremlægges fuldstændig og formelig Skifteact — hvad der, saa længe Boet endnu ikke er sluttet, i Øvrigt vilde være en Umulighed — og at det maa ansees tilstrækkeligt, naar der er tilveiebragt en af Sorenskriveren attesteret Udskrift af Alt, hvad der paa Skiftet er forhandlet og oplyst betræffende den stedfundne Tvist. I nærværende Tilfælde have de Indstævnte imidlertid ikke specielt benegtet Fuldstændigheden af den irettelagte Udskrift, og Retten formener derfor, at Sagen ikke af den herombandlede Grund kan blive at afvise. Hvad den under 2) anførte Afviisningsgrund angaaer, skal Retten — næst at bemærke, at de Indstævnte ikke have angivet, hvem eller hvilke af Arvingerne Appellanten skulde have forsømt at varsle — gjøre opmærksom paa, at Stævningen omfatter alle dem, af hvem Appellantens Paastand er bestridt, saaledes den for de umyndige Arvinger beskikkede Værge og de i Skiftesamlingerne den 29de Juli og 10de August 1861 mødende Arvinger, hvilket maa ansees tilstækkeligt, naar Hensyn tages til, at den æskede Afgjørelse i ethvert Fald ikke faaer Virkning for de ustævnte Arvingers Vedkommende, om saadanne maatte findes, hvilket af de Indstævnte som allerede ovenfor bemærket ikke udtrykkelig er paastaaet. Hvad Sagens Realitet angaaer, har Appellanten i det Væsentlige anført, at den i Paategningen af 1ste Mai 1861 liggende Disposition er at ansee som en mundtlig Viljeserklæring til de tilstedeværende tvende Vidner, af hvilke det ene derefter til egen og Medvidnets Erindring nedtegnede den afgivne Bestemmelse, samt til yderligere Bekræftelse — skjønt til Overflod — lod Testator underskrive med ført Pen. Appellanten formener derfor, at den af Vidnerne paa Stedet gjorte Nedtegning i Forbindelse med det senere optagne Thingsvidne fuldkommen fyldestgjør de i Arveloven af 31te Juli 1854, §§ 52 og 53, opstillede Betingelser for et lovgyldigt mundtligt Testament. I ethvert Fald formener Appellanten, at der

haves fuld Vished for, hvad der har været Arveladerens sidste Villie, og at denne saaledes maa respecteres, selv om de Former, hvori den har fundet sit Udtryk, ikke netop maatte falde sammen med de i nysnævnte Lov foreskrevne. Retten skal hertil bemærke, at den med Skifteretten maa antage, at den trufne testamentariske Disposition er fra Formens Side at ansee som skriftlig. Arvelovens § 51 bestemmer imidlertid, at Testamentet — naar, som her var Tilfældet, Testator ikke egenhændig har nedskrevet det — langsomt og tydelig skal oplæses til Vedtagelse og af Vidnerne med Angivelse af Aar og Dag gives Paategning om, at saadant er iagttaget, samt om hvorvidt Testator har været ved fuld Sands og Samling. Men saaledes er ikke bleven forholdt ved nærværende Leilighed, og dette er efter Rettens Formening en Mangel, der — uanseet de under det senere optagne Thingsvidne tilveiebragte Oplysninger — er afgjørende for at ansee den omhandlede Tilsætning paa Testamentet af 20de Januar 1847 for ugyldig. Selv om man vilde gaae ud fra, at en mundtlig Villieserklæring i Medhold af Arvelovens § 52 havde fundet Sted, vilde dog Testamentet lidt af samme Mangel, idet § 53 udtrykkelig bestemmer, at Forskriften i § 51 om det Nedskrevnes langsomme og tydelige Oplæsning og om den samtidige Paategning, om, at Testator har været ved fuld Sands og Samling, ogsaa skal iagttages, naar mundtlig Villieserklæring finder Sted. Retten antager saaledes, at den paaankede Decision maa blive at stadfæste. Procesomkostningerne for nærværende Ret bør efter Omstændighederne formentlig blive at ophæve. Statskassens Ret forbeholdes, for saa vidt den testamentariske Disposition af 1ste Mai 1861 maatte findes at burde være skrevet paa stæmplet Papir. Thi kjendes for Ret: Den paaankede Decision bør ved Magt at stande. Procesomkostningerne for Overretten ophæves. Statskassens Ret for-

lydende: "Knud Larsen Hvaleby bør være berettiget til, paa sin Hustru Anne Matheas Vegne at tage Arv paa Skiftet, efter Ole Mikkelsen Alm, lige med den Afdødes Søsterbørn, Processens Omkostninger for Stiftsoverretten og Høiesteret ophæves". Under Stemmegivningen blev blandt Andet bemærket, at Lovudkastets § 54, som udtrykkelig angav, hvilke Formers Tilsidesættelse medførte Testamentets Ugyldighed, i Odelsthinget udgik efter en Debat, hvorunder Aall og Motzfeldt gjorde opmærksom paa, at den strenge Formalisme, som den nævnte § indskjærpede, var i Strid med vor øvrige Lovgivning og Praxis samt hele retlige Anskuelse, og de mente, at naar denne § udgik, vilde Domstolene ansee sig berettigede til, i ethvert enkelt Tilfælde at afgjøre, om en eller anden Forms Tilsidesættelse i den Grad skulde svække Testamentets Gyldighed, at det ikke kunde opretholdes. Mod denne Mening blev ingen anden Indvending gjort end den Bemærkning af Komiteens Formand, Eliesen, at man ved at udslette § 54 maaskee vilde tvinge Domstolene til i alle Tilfælde at fordre Lovens Former iagttagne. Fremdeles blev under Høiesterets Stemmegivning bemærket, at ingen Tvivl under Sagen var opkastet om, at Erklæringen af 1ste Mai jo udtrykte Testators sidste Villie, men blot udtalt en løs Antydning til, at han skulde være paavirket af Tron Alm. Indsigelsen mod Erklæringens Gyldighed støttede sig egentlig kun paa den manglende Iagttagelse af de foreskrevne Former. Endelig syntes de Tilstedeværende at have antaget, at der ikke var Tid til nogen Tilkaldelse til de strengere Formers Iagttagelse. Med Hensyn til Varslets Tilstrækkelighed paaberaabtes blandt Andet L. af 12te Octbr. 1857, § 8, om forsvundne Arvinger.

Den 8de Marts.

L.Nr. 97. Advocat Kildal, Actor, mod Svend Frederiksen.

Angjældende, en 51 Aar gammel Svenske, der i mange Aar har opholdt sig i Norge, blev i 1853 og 1854 dømt for 1ste og 2den Gangs Tyveri. I 1858 stjal og solgte han et Par Tømmer af en Sæle, men anmeldte sig derpaa

selv for Politiet, blev tiltalt og atter dømt for 2den Gangs Tyveri, idet han fordulgte Domfældelsen i 1854, som dog blev opdaget, saa at han ved Overretten blev dømt for 3die Gangs Tyveri. Den 22de December sidstl. kom han til Mos, hvor han efter egen Forklaring manglede baade Mad og Penge, og derfor i et Hus, hvor han gik ind for at bede om Noget, men ikke saae Folk, fra et aabent Vedskur stjal en Øx, værd 24 Skill., hvorved der dog strax opstod Anger og Frygt hos ham, og da han pda Gaden traf en Mand, som han paa Unifdrmshuen skjønnede var en Politibetjent, følte han Trang til at lette sin Samvittighed, og anmeldte sig derfor atter selv med Øxen under Armen, hvorpaa han blev anholdt. Under Forhøret dulgte han Dommen for 3die Gangs Tyveri, som dog blev tilveiebragt, og atter tiltalt for Tyveri blev han af Underretten fældt for 4de Gangs Tyveri til 6 Aar og 1 Maaneds Strafarbeide, men efter nødvendig Paaanke — hvorved han ikke havde Anledning til at erklære Anke eller Vedtagelse — af Overretten frifunden for videre Tiltale, mod Ilæggelse af sædvanligt Omkostningsansvar, og Høiesteret stadfæstede Overrettens Dom. Rimeligvis har Angjæsdende i de 6 Maaneder, han efter den anden Domfældelse opholdt sig i Tugthuset, befundet sig bedre der end senere paa fri Fod, og derfor anmeldt sig selv, da han havde taget og solgt Tømmerne, hvilket i alle Fald indgik under Tyvsbegrebet, men da fortiet sin anden Domfældelse, for ikke at lide længere Frihedstab ad Gangen; og efter at have udholdt det længere Ophold i Tugthuset har han vel heller ikke havt Noget imod en Forsørgelse af samme Varighed i Stedet for det kummerlige Liv, han derefter førte; thi det er ikke troligt, at Anger og Frygt skulde have drevet ham til at angive sig selv for den første Politimand, han traf kort efter at være kommen paa Gaden, i Stedet for at bringe Øxen tilbage

pleining i den strenge Vintertid; og naar han under Sagen har fordulgt den 3die Domfældelse for ikke at tabe Friheden for længere Tid i en anden Strafanstalt, og har negtet, at Hensigten var at opnaae den nævnte Forsørgelse, da stemmer dette ganske med Diemedet, at skaffe sig denne Forsørgelse. Imidlertid manglede denne Gang en af Betingelserne for Tyvsdom, idet Angjældende ikke, som forrige Gang, havde sørget for at stille Eieren af med Tiugen. (Jfr. Retst. for 1859, S. 552 ff, og flere lignende Præjudicater). Et Middel mod saadanne Forsøg, naar Hensigten kan ansees beviist, hvilket her ikke var Tilfældet, er Anvendelsen af Crll.s 21—1, da Vand og Brøds Straf altid vil være følelig ogsaa for Personer, som ønske Forpleining i Strafarbeidsanstalterne; thi det nominelle Omkostningsansvar hjælper ikke.

Fra 1ste Marts til 8de April blev af Høiesteret paakjendt:

Den 1ste Marts. L.Nr. 87, mod Magnus Immanuelsen, fældt af de foregaaende Retter for groot Tyveri og Concubinat, men Sagen fra Høiesteret hjemvist, fordi Vidnerne ikke kunde erfares at være edfæstede.

Den 2den. L.Nr. 88, mod Jens Christian Haneholmen og Konen Caroline Nielsen. (Vil blive meddelt).

Den 3die. L.Nr. 89, mod Zacharias Klasaasen, fældt for Tyveri, af Underretten til 20, af Overretten og Høiesteret til 25 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 90, mod Johannes Eriksen, fældt af alle Retter efter Crll.s 21—33 til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 91, mod Johannes Hæglien. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 92, mod Lars Stodle. (Vil blive meddelt).

Den 8de. L.Nr. 93, O.Nr. 9, Capitaine Fr. Werenskjold, mod Conrad Rynning. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 94, mod Anne Berg og Martine Poulsdatter, fældte af alle Retter, Nr. 1 efter Crll.s 19—1, jfrt. 9, til 15, Nr. 2 efter 19—6, jfrt. 1 og 9, til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 95, mod Johan Undershoug eller Rygvaldeie, fældt af alle Retter for groot Tyveri, efter foregaaende Tyvsdom, til 3½ Aars Strafarbeide.

L.Nr. 96, mod Ole Sørveland og Ingeborg Bakken, fældte for 4de Gangs Overtrædelse af Crll.s 18—14 og 3die Gangs Overtrædelse af 18—22, af de foregaaende Retter til 9 Maaneders, af Høiesteret til 1 Aars Strafarbeide hver.

L.Nr. 97, mod Svend Frederiksen. (Meddelt).

L.Nr. 98, mod Ingebret Severin Nielsen, fældt for 3die Gangs Tyveri, af Underretten til 4, af Overretten og Høiesteret til 5 Aars Strafarbeide.

L.Nr. 99, mod Adolph Grønstedt. (Vil blive meddelt).

Den 9de. L.Nr. 100, mod Helge Osnæs, fældt af alle Retter for grovt og simpelt Tyveri til 1½ Aars Strafarbeide.

L.Nr. 101, mod Gønner Nielsdatter. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 102, mod Mikkel Mælum. (Vil blive meddelt).

Den 10de. L.Nr. 103, mod Beret Boraas m. Fl. (Vil blive meddelt).

Den 11te. L.Nr. 104, mod Carl Johannesen. (Vil blive medd.).

L.Nr. 105, mod Christine Sververud eller Løvaasmoen, fældt af alle Retter efter Crll.s 19—1, jfrt. 6—17, til 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

Den 12te. L.Nr. 106, mod Oline Bolla. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 107, mod Anders Evensen. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 108, mod Anne Pedersdatter, fældt efter Crll.s 14—19, første Led, af Underretten til 6 Aar 1 Maaneds, af Overretten og Høiesteret til 7 Aars Strafarbeide.

L.Nr. 109, mod Carl Ludvig Kjeller og Olaus Casperſen, fældte af alle Retter efter Crll.s 19—6 hver til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 110, mod Anton Elias Selvaag, fældt af alle Retter for grovt Tyveri og Bedrageri (21—6) til 1 Aars Strafarbeide.

L.Nr. 111, mod Elling Langenæs, fældt efter Crll.s 21—27 og 29 samt 19—1, af Underretten til 2, af Overretten og Høiesteret til 1 Aars Strafarbeide.

L.Nr. 112, mod Abraham Katland og Peder Abrahamsen. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 113, mod Marie Aresdatter. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 114, mod Kari Bergemoen, fældt af alle Retter for 3die

L.Nr. 117, mod Gudmund Godrindsen, fældt af alle Retter for 2den Gangs Tyveri, af de foregaaende Retter til 1 Aars, af Høiesteret til 8 Maaneders Strafarbeide.

Den 17de. L.Nr. 118, mod Lars Pedersen, fældt af Politiret (i Christiania) og Høiesteret efter Crll.s 10—1 og 2, jfrt. 26, til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 119, mod Ole Tangeraasosen. (Vil blive meddelt).

Den 19de. L.Nr. 120, O.Nr. 12, Murmester Metz mod Christiania Magistrat og Formandskab. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 121, mod Gullik Strand, fældt af Søret og Høiesteret efter Søfartsl.s §§ 111, c, 114 og 115 til 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød og 5 Spdlr.s Bøder.

L.Nr. 122, mod Christen Kvilaas, fældt af alle Retter efter Crll.s 19—6 til 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 123, mod Tobias Olsen, fældt af alle Retter efter Crll.s 19—1 og 7 til 8 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 124, mod Thorkel Hol, fældt efter Crll.s 15—10 og 11, jfrt. 6—12, af Underretten til 10, af Overretten og Høiesteret til 15 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 125, mod Carsten Christensen fældt for Tyveri, af Underretten til 15, af Overretten og Høiesteret til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 126, mod Grethe Bredvig. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 127, mod Mathias Hvalstad og Simon Amb, fældte af alle Retter efter Crll.s 22—14, hver til 12 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 128, mod Emma Amalie Lorentse Andersen, fældt for Tyveri, af Underretten til 40 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangekost (Crll s 2—32), af Overretten og Høiesteret til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 129, mod Anne Marie Sandaas og Lena Hakebro, fældte af alle Retter, Nr. 1 for anden Gangs Betleri til 4, Nr. 2 for første Gangs Betleri til 2 Maaneders Tvangsarbeide.

L.Nr. 130, O.Nr. 7, 2den Sess. 1863, Kjøbmand C. A. Truslew mod Kjøbmand K. Graah, m. Fl. (Vil blive meddelt).

Den 1ste April. L.Nr. 131, mod Stian Kurdølen og Peder Lundereid (Vil blive meddelt).

L.Nr. 132, mod Anne Sophie Mathisdatter, fældt af alle Retter efter Crll.s 21—14 til 4 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 133, mod Amund Øverland. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 134, mod Niels Toen og Borghild Lappebakken, fældte af alle Retter for gjentagne Forbrydelser mod Crll.s 18—23, han (gift) til 1 Aars, hun (ugift) til 6 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 135, mod Henry Knutzen. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 136, mod Maren Elisabeth Hougan. (Vil blive meddelt.

L.Nr. 137, mod Even Lie og Sille Marie Aanonsdatter, fældte, af Underretten efter 18—8 og 23, sidste Led, af Overretten og Høiesteret alene efter 18—23, sidste Led, til 8 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 138, mod Lars Olsen Holer, fældt af alle Retter for simpelt Tyveri til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 139, mod Marie Engebretsdatter, fældt af alle Retter efter Crll.s 14—19, første Led, til 4 Aars Strafarbeide.

L.Nr. 140, mod Oline Volstad, fældt af alle Retter for simpelt Tyveri til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

Den 2den. L.Nr. 141, mod Henriette Emelie Hansdatter, med Flere (10 ved Underretten, 6 ved Høiesteret) fældte for forskjellige Tyvsforbrydelser. (Stadfæstelse af Overretsdommen, saa vidt paaanket).

L.Nr. 142, mod Andreas Carlsrud og Michael Hansen. (Vil blive meddelt).

Den 5te. L.Nr. 143, mod Anton Mathias Holmsletten. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 144, mod Oline Hansdatter, fældt af alle Retter for 3die Gangs Tyveri til 3 Aar 3 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 145, mod Handelsmand Peder Ovam, Andreas Bakken og Mursvend Christian Christensen. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 146, mod Petrea Marie Olsdatter, fældt af alle Retter for 2den Gangs Tyveri til 8 Maaneders Strafarbeide.

Den 6te. L.Nr. 147, Peder Fossesholm mod Kjøbmand Andreas Olsen. (Vil blive meddelt).

Den 7de. L.Nr. 148, O.Nr. 6, Advocat Grønn, befalet, for Hurdals Fattigcommissiſon mod Landhandler og Glasverkseier Tandbergs Enke. (Vil blive meddelt).

Den 8de. L.Nr. 149, O.Nr. 15, Proprietær Ole Haneborg mod Einar Thoresen. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 150, mod Eberhardt Evensberget, fældt af alle Retter

Niogtyvendt Aargang **№ 16.** | **20de April 1864.**

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 1ste Session 1864.

Den 25de Februar.

L.Nr. 78. Advocat Birch, Actor, mod Fuse Magnesen Sjursæt.

Angjældende tiltaltes med Flere og var ved Sørets-dom i Hammerfest fældt efter Søfartsl.s § 116 til 2 Aars Strafarbeide med sædvanligt Omkostningsansvar. Høieste-ret stadfæstede Sørettens Dom, saa vidt paaanket var, efter nødvending Indankning for hans Vedkommende. I forrige Sommer var de Tiltalte med en Skipper Tobiesen paa en Fangstour under Spidsbergen, og den 22de August, da man seilede forbi Øens Sydspidse for at indtage en ny Fangst-plads, bragte en af de Medtiltalte, en Niels Bryn, blandt det i Folkelugaren om Morgenen forsamlede Mandskab paa Bane det Spørgsmaal, om man skulde gjøre Tjeneste læn-ger, hvis Skipperen ikke seilede lige hjem, hvortil det øv-rige Mandskab kun ytrede Ulyst, men to af de Tiltalte, An-gjældende og Niels, talte om at negte Tjeneste, og en tre-die, Jørgen Rasmussen, mente, at de skulde lade Skipperen komme op af Kahytten for at høre hans Bestemmelse. Jør-gen gik derhen med Ærindet til Skipperen, der med 1ste

sluttede han efter Samraad med 1ste, 2det, 3die Hovedvidner og 2det Thingsvidne at sætte Kursen til Norge. Angjældende paastod, at det var paa hele Mandskabets Vegne, han førte Ordet, hvori Medtiltalte Niels tilsidst erklærede sig enig, medens de Øvrige ikke vilde erkjende at have havt til Hensigt at negte Lydighed; og Skipperen antog, at kun Angjældende og Niels Bryn vilde have vedblevet at negte Lydighed; men netop disse To var Hovedsmænd, hver paa sin Baad, og et Par Andre af Besætningen var utjenstdygtige. Angjældende havde endog brugt Trusler mod dem, han frygtede at ville vise Svaghed, naar det kom til Stykket, og han havde ligeledes tidligere paa Reisen vist sig modvillig og opsætsig. Han søgte at undskylde sig med, at Skipperen havde forladt den første Fangstplads, da den begyndte at vise sig fordelagtig, og at han havde negtet Folkene at gaae i Land for at skyde Ren; men det oplystes, at det var Folkenes Modvillighed, der hindrede videre Fangst paa det første Sted, og Renskydning laa udenfor Reisens Øiemed. Angjældende var 25 Aar gammel.

Den 27de Februar.

L.Nr. 79. Advocat Dunker, Actor, mod Sten Torjesen Moen.

I 1848 var denne nu 45 Aar gamle Mand af Høiesteret efter Crll.s 21—27 og 29, 11—2 og 3, samt 17—1, dømt til 2 Aars Strafarbeide; i 1861 blev han ved Under- og Overret atter efter Crll.s 21—27, 28 og 29, samt 17—1, ilagt 6 Aars Strafarbeide; og medens han hensidder i Tugthus til Afsoning heraf, er atter Sag reist imod ham i følgende Anledning: Den 1ste Juni 1859 blev ved Thing i Lyngdal læst en Bygselcontract, undertegnet Sterkul Paulsen, hvorved en Plads, Skeiemoen, under Matr.Nr. 65, L.Nr. 207, i Egens Sogn bortbygsles til Angjældende og

ogsaa undertegnet Sterkul Paulsen m. p. P., hvorved til Angjældendes Broder og Datter sælges samme Plads for 30 Spdlr., her opgiven til 23 Skill.s Skyld, fri for Odel, hvorhos det heder, at om Nogen indfinder sig med Odelspaatale, er Sælgeren skyldig at erstatte Saameget, som Kjøberen ønsker. Bygselcontracten var dateret 26de Marts, Skjødet "Thingvand den 30te Mai" 1859, og undertegnet til Vitterlighed Aanon Aanonsen Egen m. p. P. og Aasuf G. Vig. Ved Ransagning hos Angjældende fandtes et uthinglæst Skjøde af 28de December 1859, hvorved Angjældendes Datter, Anne, og hans Broder (hvis Navn dog ikke var underskrevet) sælger samme Plads for 10 Spdlr., der skulde være contant betalte af 1ste Vidne. Efter Klage fra dette Vidne blev Angjældende sat under Tiltale for bedragersk Forhold ved Udfærdigelsen af Bygselbrevet af 26de Marts og Skjødet af 30te Mai 1859, og ved Underretsdom i Lyngdal af 28de August 1862 blev Angjældende for falsk Udfærdigelse af et Skjøde (af 30te Mai 1859) og Forsøg paa sammes Benyttelse (ved Skjødet af 28de December s. A.) tilfunden 3 Aars Strafarbeide, men i Øvrigt frifunden for videre Tiltale (ɔ: for Bygselcontracten), samt ilagt Omkostningerne. Ved Overretsdom af 14de Octbr. 1863 blev Angjældende, efter Crll.s 21—27 og 29, ligeledes ilagt 3 Aars Strafarbeide, og Ansvar af Sagsomkostningerne overeensstemmende med Underretsdommen, idet Overretten ansaae Skjødet af 30te Mai virkelig benyttet ved dets Thinglæsning. Overretsdommen var kun paaanket efter Angjældendes Forlangende. Pladsen tilhørte ikke Sterkul Poulsen, men 1ste Vidne, som havde arvet den efter sine Forældre, og Vidnet blev først vidende om Forbrydelsen kort før Klagens Indgivelse. Et uskyldsat Stykke Jord under Matr. Nr. 205, a og b, hvilke tilhørte deels en Knud Larsen, deels en Thorkel Sørensen, havde i længere Tid været bortbygslet, og Angjældende havde derpaa tilforhandlet sig en Bygsel paa 20 Aar i 1839, altsaa til 1859 udløben. Det maatte ansees beviist, at der mellem Angjældende og Sterkul var handlet om Bygsel af dette Stykke til Angjældende

og Kone paa Livstid, og om dets Salg til Angjældendes Datter og Broder, og at baade Konen, Datteren og Broderen havde staaet i den bestemte Formening, at baade Bygselbrevet og Skjødet angik den Plads, Angjældende havde besiddet med Bygsel i flere Aar, ligesom det og maatte ansees erkjendt af Sterkul som 3die Vidne, at det havde været hans Mening med de to af ham udfærdigede Documenter at disponere over denne Plads, men ingenlunde over 1ste Vidnes Eiendom, hvorhos han paastod ei at kjende til Skjødet af 30te Mai, og at der aldrig havde været Tale om Oprettelse af Skjøde enten paa L.Nr. 207, 1ste Vidnes Eiendom, eller paa øvre Skeiemoen, den under L.Nr. 205, a og b, beliggende uskyldsatte Plads, som Angjældende havde i Bygsel og Brug, og at han aldrig havde underskrevet eller tilladt Nogen at underskrive hans Navn paa et saadant Skjøde. Han erkjendte, at der for omtrent 3 Aar siden blev udstedt et Document til Angjældendes Datter og Broder, og ved at foreholdes Bygselcontracten af 26de Marts sagde han, at der i Thormod Tvetens Hus blev underskrevet af ham som Udsteder og af Thormod Tveten og hans Søn som Vitterlighedsvidner et af Angjældende forfattet "Opkast" til Bygselcontract paa øvre Skeiemoen, men han troede ei, at Indholdet var som i den forevifte Contract (underskreven som anført med de samme Navne). Thormod var, som allerede bemærket, død, da Vidnet afhørtes, og Sønnen, 4de Vidne, huskede ikke Indholdet af det underskrevne Document, der ikke fremkom in originali; men Afskriftet lød paa Pladsen Nr. 207, ikke paa Skeiemoen, og 3die Vidne sagde Meningen var, at Opkastet senere skulde afskrives paa stæmplet Papir, og da det Document, der fremkommet viste sig at være et Skjøde, forelagdes ham til Underskrift, troede han det var den paa stæmplet Papir om-

men det maatte ansees at være in confesso, at han ved den omhandlede Leilighed havde tilladt Angjældende at skrive hans Navn under et Document, medens han stadig paastod, ei at have underskrevet noget Document vidende om, at det var et Skjøde. Det ene Vitterlighedsvidne, Oluf G. Vig, 2det Vidne, fandt sit Navn, saa vidt han kunde see, egenhændig underskrevet, hvorvel han ikke bestemt kunde sige det, og erindrede at have været tilstede den 30te Mai, da 3die Vidne og Angjældende var enige om at underskrive et Document, uden at han erindrede, om det var et Skjøde eller en Bygselseddel; men han vidste, det blev oplæst, og at han selv læste det, uden at kunne erindre Indholdet, og navnlig ikke Clausulen om Odelspaatale, og erklærede sig vis paa, at hvis han var bleven opmærksom paa den, vilde han have underrettet 3die Vidne derom. Det var Angjældende, som havde Documentet i sin Haand. Da 2det Vidne skulde edfæstes, sagde han dog, at han ikke kunde erindre, om Documentet blev oplæst i sin Helhed, og heller ikke, hvem der oplæste det, eller om han selv læste det, men at han maatte antage, det blev oplæst af Angjældende, da Documenter altid pleie at oplæses, før de underskrives. Selv kunde han neppe læse dette Skjøde ordentlig, da han ikke troede at kunne forstaae hvert et Ord deri. Længere hen forklarede han sig endnu bestemtere om sin Gjenkjendelse af egen Underskrift. Det andet Vitterlighedsvidne, hvis Navn var underskrevet af Angjældende med paaholdt Pen, erkjendte ligeledes at have været tilstede den 30te Mai ved Oprettelsen af et Document mellem 3die Vidne og Angjældende, og tilføiede, at det af 2det Vidne og Angjældende erklæredes for et Skjøde til Angjældendes Datter og Broder paa øvre Skeiemoen, ɔ: den Plads, Angjældende havde havt Bygsel paa i 20 Aar, samt at det baade af 2det Vidne og Angjældende blev oplæst saaledes, som det fremlagte Skjøde lyder i Begyndelsen, men at der hverken blev oplæst Skyld, L.Nr. eller Clausul om Odelspaatale. Vidnet tilføiede endvidere, at han, som kjendte Angjældende, var bange for at lade sig underskrive til Vitterlighed, men at 2det Vidne beroligede ham

ved at sige, at han selv (2det Vidne) allerede havde underskrevet, og han var derfor vis paa, han blev underskreven sidst. (Paa Documentet stod han foran 2det Vidne). Han troede derfor, at det maatte være et andet Document end det fremkomne, men havde ikke ladet sit Navn underskrive paa flere end et Document. Han tilføiede endelig, at Angjældende først oplæste af Documentet; men da han ikke vilde nøies dermed, inden han lod sig underskrive til Vitterlighed, oplæste ogsaa 2det Vidne af Documentet som anført. De foregaaende Retter havde antaget, at Angjældende, efter at have faaet Osufs Navn paategnet, havde efterskrevet det paa et nyt Document, men Høiesteret antog ikke noget saadant Falskneri beviist, hvorimod det antoges, at Bedrageri var begaaet ved manglende Oplysning af den Del af Indholdet, hvorved Documentet viste sig at gaae ud paa noget helt Andet, end 3die Vidne havde ment. Øiemedet med dette Bedrageri maatte rimeligvis være at afpresse 3die Vidne for Vanhjemmel "Saameget, som Kjøberen ønsker", hvorpaa ogsaa en Ytring, Angjældende havde ladet falde i sin Familie, hentydede. Ved Høiesterets Dom blev Angjældende for Forbrydelse mod Crll.s 21—1, jfrt. 2 og 6—17, ilagt 1 Aars Strafarbeide, med Omkostningsansvar efter de ergangne Domme.

Den 2den Marts.

L.Nr. 88. Advocat Homann, Actor, mod Jens Christian Haneholmen og Caroline Andreasdatter Nielsen.

Tiltalte efter Crll.s 18—23 blev Angjældende af Underretten frifundne for videre Tiltale, men af Overretten fældte efter den nævnte §s sidste Led, hver til 6 Maane-

at Nr. 1 den 18de Juni flyttede sammen med Nr. 2, under Foregivende, at han for Fremtiden skulde leie det Værelse, hun beboede, og at hun skulde være hans Husholderske og stelle for ham, men negtede at have havt Samleie med hinanden, og der var to Senge i Værelset. Her boede de til 20de Juli; men da deres Samliv vakte Forargelse, og Nr. 1s Kone klagede, blev Forhør optaget, hvorunder det blev oplyst, at de ganske nøgne havde badet sig sammen, og for Øvrigt opført sig saaledes, at de blev opsagte, hvorefter de vilde flytte sammen til et Sted paa Landet, ikke langt fra Byen, ligesom det efter Vidneforklaringerne ikke var synderlig tvivlsomt, at de før Sammenflytningen i længere Tid havde staaet i utilladeligt Forhold, og havt til Hensigt at foranledige Skilsmisse paa begge Sider, hvorfor og Nr. 1s Kone havde søgt Separation. Høiesteret stadfæstede Overrettens Dom.

Den 2den Marts.

r.Nr. 91. Advocat Andresen, Actor, mod Johannes Hæglien.

Angjældende, nu 41 Aar gammel, ilde berygtet som Ægtemand og Familieforsørger, forhen tyvsdømt, tiltaltes for ulovligt Aavirke i Statsalminding og Forrykkelse af Grændseskjel, og var af Skovcommissionen i nordre Throndhjems Amt, der havde Commissorium til at tage saadanne Sager under Paakjendelse, fældt for 2den Gangs Tyveri til 6 Maaneders Strafarbeide og Ansvar af Omkostningerne, hvoriblandt Salar til Commissarierne, 30 Spdlr. Høiesteret stadfæstede Commissionsdommen, saa vidt paaanket var (efter Angjældendes Forlangende). Angjældende erkjendte at have Sommeren 1862 aavirket i Statens Alminding 43 Baadknæer, som han i Løbet af 2—3 Uger havde hugget, tildels sent om Aftenen, for det Meste af Rødderne af nedblæste Træer, og nedbragt til 7de Vidnes Plads, hvorfra han, trods Advarsel gjennem dette Vidne fra Almindingsbestyrelsen, først bragte de 30 Knæer og senere de 13 til Throndhjem, hvor han solgte dem for 2—6 Skill. Stykket. Almindingsbestyrelsen ansatte dem gjennemsnitlig til 4 Skill. Styk-

ket. Angjældende, der havde solgt de 13 Knæer, efter at de ved Befaring var fundne og tilegnede paa Pladsen, sagde, at han fandt det Urigtige i Aavirket, ikke i Salget. Der opstod Spørgsmaal, om ikke Commissionens Salar, som den efter Commissoriet havde Adgang til at tilkjende sig, burde erklæres Angjældende uvedkommende, da han kunde have været tiltalt for almindelig Ret (Ls. 1—5—31); men Sagen angik ogsaa Grændseskjellet mellem Almindingen og den Gaard, hvorunder Angjældendes Plads hørte, og Sagen angik saaledes væsentlig en Gjenstand, som kun for Commissionen beqvemmelig kunde udføres. (Jfr. Retst. for 1863, S. 637—639, m. fl.).

Den 3die Marts.

L.Nr. 92. Advocat Lous, Actor, mod Lars Stødle.

Denne 29 Aar gamle Omstreifer, der forhen 2 Gange var dømt for Tyveri, 2 Gange for Bedrageri, 3 Gange for Concubinat (nu gift med Omstreifersken), 1 Gang efter Crll.s 10—1 og 2, og desuden for Omstreifen, Betleri og Gadeuorden, tiltaltes nu for Legemsfornærmelse mod Sagens 1ste, 2det, og 3die Vidner, som alle havde begjært Paatale, og var ved Underretten fældt for Legemsfornærmelser mod alle tre Vidner til 1 Aars Strafarbeide, efter Crll.s 15—10 og 11, med sædvanligt Omkostningsansvar, men ved Overretten alene for Overfald paa 2det og 3die Vr., til samme Straf og Omkostningsansvar. Overretsdommen var fra begge Sider paaanket. 1) Den 24de Octbr. f. A. sad det 69 Aar gamle 3die Vidne udenfor sit Hus paa Tjørsvaag og hug Brænde. Angjældende kom da ophidset og beskjænket forbi, og spurgte om Veien, hvortil Vidnet ikke strax svarede, hvorfor Angjældende truede med at hugge Hovedet af Vidnet, som imidlertid gav ham Besked om Veien. Angjældende fjernede sig derpaa lidt, men vendte tilbage, og 3die Vidnes Kone, 4de Vidne, saae nu Angjældende staae med Kniv i Haanden bag hendes Mand, hvorfor hun spurgte, hvad han tænkte paa; og han vilde da tage fat paa hende, men hun undveg. Imidlertid vilde ogsaa 3die Vidne flygte, men

indhentedes af Angjældende, som slog ham med en Stør over Skuldrene, og gik derpaa henad Veien, men vendte atter om, og da nu 3die Vidnes Søn, 2det Vidne, kom til og saae, at Angjældende slog hans Fader, kom Sønnen Faderen til Hjælp, og slog Angjældende over Skuldrene med en Baandstage, medens 3die Vidne, der laae under, ogsaa slog fra sig. Nu gav Angjældende 2det Vidne to Stik i Hovedet, hvoraf det ene gjennemstak Øret, og 3die Vidne et Stik i Armen. Derpaa flygtede 2det og 3die Vidner til Huset, og Angjældende til Skoven, da Folk kom til. Angjældende negtede ikke ligefrem, hvad Vidnerne saaledes enstemmig havde forklaret, men vilde ikke erindre det formedelst Beruselsen, der efter Vidnernes Forklaring dog ikke var saa betydelig, at han ikke meget vel maatte have vidst og husket, hvad han gjorde, hvilket og selve Begivenheden viste. Herfor var han af begge Retter fældt efter Crll.s 15—10 og 11, da 2det og 3die Vidner ikke havde faaet videre Skade af Stikkene, og Høiesteret anvendte samme §§, jfrt. 6—12. 2) Kort forinden Angjældendes Ankomst til Tjørsvaag var 1ste Vidne gaaet derfra til Flækkefjord, og havde paa denne Vei — ad hvilken Angjældende saaes at komme til Tjørsvaag — truffet en Person, som greb ham i Brystet, med Spørgsmaal, om han vilde have Noget med ham at gjøre, hvortil Vidnet svarede Nei, og bad ham lade en gammel Mand i Fred. Personen holdt Kniv over Vidnet, som dog rev sig løs og kom bort. Kort efter traf Vidnet et Fruentimmer, og spurgte, hvad det var for Mand, han havde truffet. Angjældendes Kone, 7de Vidne, der var kommen et kort Stykke efter ham paa Veien fra Flækkefjord til Tjørsvaag, oplyste, at hun da havde truffet en saadan gammel Mand paa Veien som 1ste Vidne, der havde spurgt hende som anført, og navnlig, om det var hendes Mand. Angjældende havde saaledes sandsynligvis ogsaa forgrebet sig paa 1ste Vidne; men da derom kun havdes Vidnets egen Forklaring, medens Angjældende ikke vilde erindre Noget herom, fandtes Beviset i denne Post, uagtet den Bestyrkelse, Forklaringen vandt i Angjældendes ovenbe-

rørte Adfærd mod 2det, 3die og 4de Vidner umiddelbar efter, dog ikke tilstrækkeligt. Det blev for Øvrigt oplyst, at Angjældende var et farligt Menneske, der stod i Forbindelse med løsladte Straffanger. Høiesteret fældte Angjældende i ny Conclusion for Overfaldene paa 2det og 3die Vidner efter Crll.s 15—10 og 11, jfrt. 12, til 1½ Aars Strafarbeide, med Omkostningsansvar efter de foregaaende Domme.

Den 8de Marts.

L.Nr. 93. } Capitaine Fr. Werenskjold mod Conrad Rynning.
O.Nr. 10. }

Efter at et mellem Parterne siden 1851 bestaaende Fællesskab i de saakaldte Baronskove i 1858 var hævet derved, at Eiendommene var blevne solgte til Engelskmanden Morton, opstod Uenighed mellem dem (Parterne) om Opgjøret af deres Mellemværende. Fra Werenskjolds Side udartede denne Uenighed til Beskyldninger af forskjelligt Slags mod Rynning, da Udbyttet viste sig mindre end paaregnet. Den 28de September 1858 indgav Rynning Klage til Forligelsescommissionen mod Werenskjold over, at denne havde udspredt de skammeligste Rygter om hans Færd som Compagnon, og beskyldt ham for bedragerske Hensigter. Efter forgjæves Forligsprøve blev Sagen anhængiggjort for Retten, og efter vidtløftig Vidneførsel og Documentation nedlagt Paastand om Mortification, Straf efter Lovens Strenghed, Erstatning efter Skjøn, og Sagsomkostninger, mødt med Paastand om Frifindelse og Omkostninger. Ved Underretsdom af 12te Januar 1861 blev Werenskjold for ærerørige Beskyldninger mod Rynning ilagt 200 Spdlr.s Bøder til Statskassen, hans Beskyldninger mortificerede,

ficerede, hvorhos Rynning hos Werenskjold blev tilkjendt 120 Spdlr. i Sagsomkostninger ved Underretten, hvorimod Omkostningerne for Overretten ophævedes. Denne Dom blev fra begge Sider paaanket for Høiesteret med gjensidige Paastande i det Væsentlige som før. Werenskjold erkjendte, at han ansaae sig forurettet af Rynning, og ikke nærede de bedste Tanker om ham som Compagnon, samt at han (Werenskjold) ved forskjellige Leiligheder havde udtalt sig herom, dog ikke paa nogen ærerørig Maade. Han benegtede de førte Vidner, for saa vidt de havde provet, at han skulde have brugt Skjeldsord, og mente, at der ikke kunde ansees at være ført noget Bevis ved de Sankevidner, der paaberaabtes, men kun enkeltvis, samt til forskjellig Tid og Sted, skulde have hørt de fornærmelige Ytringer, der skulde være faldne fra hans Mund, tildels for over Aar siden. (L.s 1—13—1 og 23). Rynning paaberaabte sig blandt Andet 8 bestemte Vidner, der havde forklaret sig om Ytringer af Werenskjold, som indeholdt Sigtelse for Bedrageri, og deriblandt Skjeldsordet "Kjeltring." Saaledes havde 1ste Hv. provet, at Werenskjold ved at omtale Handelen med Morton havde ytret om Rynning, at denne havde vist Morton fremmed Skov som hørende til Baronskoven, hvorom der da handledes, og at Werenskjold havde tillagt, at Rynning ikke havde tænkt paa Andet end Kjeltringstreger; og tre andre Vidner provede at have hørt lignende Ytringer af Werenskjold om Rynning i dette Punct. Efter Sagsanlægget, da Rynning havde givet Omsted med Flere Skadesløsbrev med Pant i sine Eiendomme, kom Werenskjold ind i et Hotel i Christiania, hvor Tre af hans Bekjendte var tilstede, og efter den Enes Prov udbrød han da: "Nu har Kjeltringen udstedt Skadesløsbrev", o. s. v., hvoraf Meningen var, at det skulde være gjort for at bedrage ham (W.); den Anden havde opfattet Meningen paa samme Maade; den Tredie kun forstod det saaledes, at han

den Side paastodes de i det Mindste at styrke Beviset. Paa en tidligere Reise, men formentlig efter Forligsklagen, havde Werenskjold været inde hos 6te Vidne, og paa Spørgsmaal, hvorfor han ikke havde sin Compagnon med, havde han efter Vidnets Prov svaret, at han ikke vilde reise i Følge med „den Kjeltringen". Werenskjold havde i Begyndelsen havt Fællesskabets Kasse, men havde kort efter overgivet den til Rynning, der førte Bestyrelsen i det Enkelte, og besørgede Bogholderiet, der ved Revisionen dog fandtes af den Beskaffenhed, at intet paalideligt Opgjør derefter kunde forfattes. Efter Werenskjolds Fortælling skulde Rynning, for at komme i Besiddelse af Kassen, have brugt en Tilstelning, idet han havde givet en Mand i Vinger, Gjems, i Commission at sælge hans særskilte Skoveiendom, og da Gjems i Werenskjolds Paahør spurgte, om han ikke vilde sælge den under den opgivne (overdrevne) Pris, 60,000 Spdlr., svarede Nei, hvorefter Werenskjold strax overlod ham Kassen, som han derpaa Tid efter anden havde brugt til sit særskilte Behov indtil et Beløb af omtrent 20,000 Spdlr., medens Werenskjold kun havde brugt henved 3000 Spdlr., og man imidlertid maatte gjøre Laan, for en stor Del mod Pant i Rynnings Eiendomme. Flere Vidner forklarede at have hørt Werenskjold omtale Rynning som en Kjeltring og Bedrager i Anledning af Fællesskabet, dels før, dels efter Sagsanlægget. Noget Begrageri fra Rynnings Side blev imidlertid ikke oplyst, hvorimod Beskyldningen for at have vist Morton fremmed Skov som Fællesskabets, da der handledes om denne, endog blev modbevist, skjønt der efter Mortons Paastand om Feiltagelse af fremmed Skov for Fællesskabets blev givet ham betydeligt Afslag i Kjøbesummen, men rimeligvis især fordi de, Rynning især, hvilig trængte til at sælge. Der førtes endelig 4 Vidner paa, at Rynning havde lidt Tab af Kredit siden 1858 som Følge af almindeligt Rygte

hvortil der i hans mislige Forfatning fandtes Aarsag nok. Ved Høiesterets Dom af 8de Marts 1864 fik Sagen i ny Conclusion samme Udfald, som ved Overretten, naar undtages, at Rynning fik Sagsomkostningerne ved alle Retter tilkjendte hos Werenskjold med 250 Spdlr. Aarsagen, hvorfor Høiesteret gav ny Conclusion, var blandt Andet især en forskjellig Betragtning af Vidnebeviset, efter L.s 1—13—1, hvorom Mere i næste Numer.

Den 8de Marts.

L.Nr. 99. Advocat Birch, Actor, mod Adolf Frederik Granstedt.

Tiltalt for Tyveri efter Crll.s 19—3, e, eller efterfølgende Delagtighed deri, var denne 45 Aar gamle Snedkersvend, der i omtrent 20 Aar har opholdt sig her i Landet, uden tidligere at være funden skyldig i Forbrydelse, ved Underretsdom i Arendal efter 19—6 ilagt 20 Dages Fængsel paa Vand og Brød, men ved Overretsdom i Christiansand for grovt Tyveri 9 Maaneders Strafarbeide, samt Erstatnings- og Omkostningsansvar. Ved Ildebranden i Arendal den 16de September f. A. fik 1ste Vidne Hjælp af Angjældende, der boede i Naboværelset, til Redning af sine Sager. Angjældende havde derhos, efter Vidnets Forklaring, paataget sig Tilsynet med det Bjergede, hvoriblandt en Commode, i hvis øverste, efter Vidnets Formening tillaasede, Skuffe fandtes 3 Lommeure af Sølv, det ene med Haarkjæde, hvori Guldlaas. Senere fandt Vidnet Skuffen aaben og Urene forsvundne. Da Angjældende efter Branden erfaredes at have drevet Handel med Ure, som han ikke før vidstes at have havt, faldt Mistanken for Tyveriet paa ham, og 2det Vidne oplyste, at han efter Branden netop havde havt 3 Ure, idet han til Vidnet havde pantsat et Cylinderur, som han igjen havde indløst, saa vel som et andet Ur, der kom tilstede, værdsattes til 2½ Spdlr., og tilhjemledes af 1ste Vidne som et af de i Commoden stjaalne tre Ure. Det gjenløste Cylinderur havde Angjældende siden solgt til 10de Vidne for 5 Spdlr., hvorefter det var fra-

kommet Vidnet; men efter dets Beskrivelse gjenkjendte 1ste Vidne det som et af de stjaalne Ure, og nogen Tid efter havde Angjældende ogsaa solgt 10de Vidne et Haarkjæde med Guldlaas for 36 Skill., hvilket Vidnet igjen solgte til 3die Vidne, der fremleverede det, hvorpaa det værdsattes til 108 Skill., og gjenkjendtes af 1ste Vidne. Angjældende erkjendte at have havt det til 2det Vidne pantsatte og til 10de Vidne solgte Cylinderur, men foregav at have tilbyttet sig det af en ubekjendt Mand paa Bryggen, og negtede selv at have stjaalet det. Det tilstedekomne Ur vilde han ligeledes have kjøbt af en ubekjendt Mand. Haarkjædet med Guldlaas vilde han have faaet med et Tombakur, som han tidligere vilde have tilhandlet sig, uden at kunne sige, af hvem. Efter 11te og 12te Vidners Forklaring havde 1ste Vidne før Branden havt 3 Lommeure i sin Skuffe, og 14de Vidne bekræftede 1ste Vidnes Eiendomsret til det fremkomne Ur, hvorhos 4de Vidne af en Samtale med Angjældende, som benegtede den, vilde have faaet det Indtryk, at han var sig bevidst at have begaaet det paatalte Tyveri. Han erkjendte at befinde sig i trange Kaar med Kone og 4 Børn, havde ikke før Tyveriet været seet med Ur, men saa godt som umiddelbar efter netop med 3 Ure, Haarkjæde og Guldlaas som de stjaalne og, for saa vidt fremkomne, tillige gjenkjendte, uden at kunne opgive anden Hjemmel end ubekjendte Personer, som han skulde have betalt, tildels med Urbytte, og uden at paapege, hvorledes Tyveriet af nogen Anden skulde være begaaet, medens Commoden under hans Varetægt, som han ikke fandtes at have negtet, henstod paa Marken. Overretten havde derfor fældt ham som Gjerningsmand for Tyveriet af de to Ure og Kjædet, men ikke for det tredie, der rimeligvis maatte være stjaalet samtidig med de øvrige (jfrt. 11te og 12te Vidner og L. 5—2—88), men vistnok muligen kunde være stjaalet af en Anden, skjønt

Den 9de Marts.

L.Nr. 101. Advocat Andresen, Actor, mod Gønner Nielsdatter.

I denne Sag stadfæstede Høiesteret følgende Overretsdom:

"Konen Gønner Nielsdatter, der er født 13de Mai 1836, og som tidligere har været under Tiltale for Tyveri, men ved upaaanket Underretsdom af 27de Juni f. A. er bleven frifunden for Justitiens videre Tiltale, er ved den af den constituerede Byfoged i Hamar under 2den Decbr. fidstl. affagte og i Følge hendes Forlangende af Hedemarkens Amt her til Retten indankede Dom for Forbrydelse mod Crll.s Cap. 19 § 6, jfrt. § 1, ilagt 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød, samt tilpligtet at udrede, foruden Salar til Referenten Sagfører Bay 5 Spdlr., alle øvrige ved Forhøret, Sagen og hendes Afstraffelse forvoldte Omkostninger efter af Amtmanden approberede Regninger. En Aften, som det maa antages, i Begyndelsen af November f. A., bemærkede 1ste Vidne at en Person, uden at Vidnet paa Grund af Mørket kunde see, om det var en Mands- eller Qvindesperson, tog en bag 3die Vidnes nys opførte Baghusbygning liggende Stokende, der tilligemed 3de andre samme Steds liggende Stokender var affaget af de til nysmeldte Bygning anvendte Tagspærrer, og at gaae afsted med den tagne Stokende i den Retning, hvor Angjældendes Bopæl var. Den paafølgende Morgen fandt 1ste og 2det Vidner Tiltalte i Færd med at ophugge en Stok, i hvilken 1ste Vidne gjenkjendte den fra 3die Vidnes Tomt Aftenen forud borttagne Stokende. Det maa ogsaa med den af Forhørsadministrator og Lagrettet i Forening med 1ste, 2det

Der kan saaledes formentlig ingen Tvivl være om, at den af 1ste og 2det Vidner hos Tiltalte forefundne Stokende er identisk med den fra 3die Vidnes Tomt i Følge 1ste Vidnes Forklaring bortstjaalne. Tiltalte har vistnok paastaaet at have kjøbt den omhandlede Stokende af 8de Vidne; men ligesom dette Vidne edelig har benegtet Rigtigheden af dette Tiltaltes Opgivende, saaledes er det Bevis, som Tiltalte har villet fremskaffe for at have kjøbt Stokken qvæstionis af 8de Vidne aldeles mislykket hende (se 4de, 5te, 6te og 7de Vidner samt 6te Forhørsdeponent). Efter 1ste Vidnes Forklaring var den af Tiltalte tagne Stokende saa vel som de øvrige 3de paa samme Sted som den liggende bestemt til Gulvlemmer eller Stolper i 3die Vidnes Fjøs, og Forhørslagrettet har skjønnet, at den kunde være tjenlig til Andet end Brænde. Bemægtigelsen af den omhandlede Stokende formenes derfor at maatte ansees som Tyveri, og tager nærværende Ret efter Sagens oplyste Omstændigheder ikke i Betænkning at fælde Angjældende ligefrem for Tyveri efter Chr.s Cap. 19 § 1. Straffen antages at være i den paaankede Dom, ved hvis Bestemmelser angaaende Sagsomkostningerne og navnlig Underretsreferentens Salarium heller Intet findes at erindre, at være passende fastsat til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød. Sagens Behandling ved Underretten saa vel som dens Udførelse ved begge Retter eragtes forsvarlig. Thi kjendes for Ret: Tiltalte Gønner Nielsdatter bør for 1ste Gangs simpelt Tyveri at hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 10 – ti – Dage. I Henseende til Actionsomkostningerne bør Underrettens Dom ved Magt at stande. At fuldbyrdes", o. s. v.

Niogtyvende Aargang   27de April
№ 17.   1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 1ste Session 1864.

Den 9de Marts.

L.Nr. 100. Advocat Kildal, Actor, mod Helge Osnæs.

Angjældende, der er omtrent 37 Aar gammel, og med Kone og 6 Børn lever i trængende Kaar, tiltaltes for Tyveri, og var ved de foregaaende Retter for grovt og simpelt Tyveri dømt til 1 ½ Aars Strafarbeide, med sædvanligt Omkostningsansvar. Han var ved den alene efter hans Forlangende paaankede Overretsdom fældt for følgende Tyverier: a) Bemægtigelse Høsten 1860 af 7 Geder, der oprindelig havde tilhørt Angjældende selv, men paa en hos ham afholdt Tvangsauction var kjøbt af 16de Vidne for 6 Spdlr., og ikke havde været tilstede under Auctionen, men da gik i Udmarken, hvorfra 16de Vidne siden vilde afhente dem, idet han bandt dem sammen med et Toug, og begyndte at bortføre dem; men Angjældende kom til, og tog dem med Magt fra Vidnet, idet han rev Touget til sig. Angjældende erkjendte, at han tog Gederne fra Vidnet, men undskyldte sig med, at han ikke vidste, 16de Vidne havde kjøbt dem, og sagde at de tilhørte 4de Vidne, med hvem han ogsaa skulde have sluttet Contract om deres Salg. Men Angjæl-

get til 4de Vidne, maatte han vide, at dette var ulovligt og ugyldigt i Forhold til 16de Vidne. Angjældende vilde heller ikke erkjende, at han havde brugt Magt ved Tilbagetagelsen af Gederne fra 16de Vidne; men foruden dette Vidne provede 6te Vidne med Bestemthed, at Angjældende reves med 16de Vidne om Touget, og 5te Vidne forklarede at have seet Angjældende gribe Touget, som 16de Vidne rimeligvis ikke uden Modstand har givet Slip paa. Herpaa var anvendt Crll.s 19—3, i; men Erstatning blev frafaldt. b) Angjældende tilstod at have for mindst 10 Aar siden fanget et Par Vædere paa Fjældet; men han undskyldte sig med at have troet, at de tilhørte 8de Vidne, som skulde have bedet ham tage sig af dem. Vidnet forklarede imidlertid, at det da ikke havde havt sine Vædere paa det Fjæld, hvor Angjældende fangede de to med fremmed Mærke forsynede Vædere, og antog sikkert, at Angjældende maatte kjende Vidnets Mærke. Efter 2det Vidnes Forklaring havde Angjældende ved Fangsten ytret, at de muligens kunde tilhøre 8de Vidne; men 2det Vidne saae dem i Angjældendes Besiddelse flere Dage efter at han fik at vide, at de ikke tilhørte 8de Vidne, og Vidnet blev af Angjældende opfordret til at være ham behjælpeligt med at slagte dem. Efter Angjældendes Forklaring skulde han imidlertid have sluppet dem ud, uden at de senere gjenfandtes, og efter 2det og 8de Vidners Mening var det vel muligt, at de kunde være komne paa Ræk, men efter Omstændighederne var det ikke rimeligt. Herpaa var Crll.s 19—3, b, anvendt. c) For 5 Aar tilbage havde 2det Vidne bag 17de Vidnes Lade opdaget en Person med nogle Sække Hø og Halm ved Siden, og Vidnet havde da derom underrettet 17de Vidne, der med 3die Vidne kom til; men Personen tog Flugten med Sækkene, som han dog paa Veien maatte kaste fra sig. I Personen gjenkjendte 2det Vidne med Bestemthed Angjældende, og 17de Vidne troede ogsaa temmelig bestemt at gjenkjende ham. Angjældende, som negtede Gjerningen, var rimeligvis kommen ind i Laden gjennem en utillaaset Dør, og Crll.s 19—1 blev derfor her anvendt. d) Angjæl-

dende havde hugget 12 Tylvter Tømmer paa den Gaard, han havde eiet, men som da ved Tvangsauction var ham frasolgt og tilslaaet 16de Vidne. Under Auctionen, der afholdtes i November 1857, var Vidnet blevet enigt med ham om, at han skulde faae boe paa Gaarden til næste Faredag, og faae den igjen, om han kunde rede for sig. Dette skeede ikke, og imidlertid havde han ingen Tilladelse til den foretagne Hugst, som foregik Vinteren 1859 eller 1860, efter at 16de Vidne Vaaren 1859 havde faaet Skjøde paa Gaarden. (Crll.s 19—1 anvendt). e) For mange Aar siden havde han ved Sildefisket bemægtiget sig en fremmed Garnsætning under Omstændigheder, som gjorde Gjerningen til Tyveri. Efter 2det og 32te Vidners Forklaring tog han nemlig med sine egne Garn op den fremmede Garnsætning, som var bleven hængende i dem, og hug da uden Nødvendighed Ilen over, hvorpaa han medtog Garnsætningen hjem, uden at foretage Noget, for at den kunde komme til sin Eier. (Crll.s 19—1 anvendt). f) Medens Angjældende eiede Gaarden Vee, hug han for mange Aar tilbage ved 1ste Vidne en Del Brake (Ener) i 23de og 24de Vidners Skovmark. Om Grændsen var der efter Vidneforklaringerne ingen Tvivl, og Angjældende paaberaabte sig kun 24de Vidnes Tilladelse, der benegtedes. Efter 1ste Vidnes Forklaring havde Angjældende givet Ordre til at hugge i 23de og 24de Vidners Mark. (Crll.s 19—1 anvendt). Høiesteret stadfæstede Overrettens Dom, saa vidt paaanket var.

Den 9de Marts:

L.Nr. 102. Advocat Kraft, Actor, mod Mikkel Mælum.

I denne Sag var afsagt følgende Overretsdom:

"Ved Dom, afsagt inden Søndre Hedemarkens Sorenskriveries Jurisdiction den 3die Juli sidstl., er Angjældende, Gaardbruger Mikkel Mikkelsen Mæhlum, for Forbrydelse mod Crll.s Cap. 10 § 19 og Cap. 21 § 7 anseet med Fængsel paa Vand og Brød i 15 Dage, samt tilpligtet at udrede Sagens Omkostninger. Denne Dom er efter Angjældendes Forlangende af vedkommende Foged indbragt her for

Retten. Sagens Omstændigheder ere følgende: I Aaret 1859 solgte Klageren, 12te Vidne, til Angjældende og dennes Broder, Bertel Mikkelsen, Gaarden Nordre Mæhlum for Kjøbesum 1400 Spdlr., hvoraf en Del dækkedes med en Panteobligation, medens der for et Beløb af 500 Spdlr. blev ved Executionsforretning af 6te April 1859 givet Udlæg hos Kjøberne af Gaarden i en Del specificeret Løsøre samt i hvert Aars Avling. Senere opstod der mellem Parterne flere Tvistigheder, der havde til Følge, at 12te Vidne under 20de September 1862 lod afholde en Udleveringsforretning af de uderseqverede Gjenstande hos Angjældende, der i de to sidste Aar havde brugt Gaarden alene. Ved denne Forretning blev de uderseqverede Gjenstande overleverede 12te Vidne; for Døren til Laaven, hvor det Meste af det indhøstede Hø fandtes opbevaret, sattes Segl, og for den endnu uindhøstede Grødes Vedkommende, bestaaende af Korn og Ærter, blev Indhøstningen af 12te Vidne overdragen til 2det Vidne. Denne Forretning blev imidlertid af Angjældende paaanket til høiere Ret, og da 12te Vidne havde bragt i Erfaring at Angjældende forføiede over Godset, indgav Vidnet under 12te Februar d. A. Klage over Angjældende. Det er under Sagen oplyst, at Angjældende i Sommeren 1861 af det uderseqverede Gods har til 7de Vidne solgt en Overdyne og en Underdyne for omtrent 13 Spdlr., i Henfigt dermed at betale skyldige Bankrenter. Da Klageren først ved Udleveringsforretningen den 20de September 1862 kom til Kundskab om denne Disposition, er Paaklagen ikke præskriberet, og Angjældende vil derfor herfor blive at fælde efter Crll.s Cap. 10 § 19. Derimod er man enig med Underdommeren i, at Angjældende ikke kan blive at fælde for Pantsættelsen af en Flødeskee af Sølv, da det er sandsynligt, at denne Pantsættelse har fundet Sted inden 2 Aar før nærværende Sag blev paatalt for Retten. Med

byttet en Tønde Blandkorn for Sild og Salt. Han har derhos opbrugt af Høet, hvad han behøvede til Føde for Kreaturerne, og af Kornet, hvad han har tiltrængt til sit og Sines nødtørftige Underhold. Til Høet har han formentlig banet sig Adgang gjennem en Lem til Staldgulvet, hvilken Lem ikke ved Udleveringsforretningen var forseglet, medens Kornet deels er taget af en Deel Lo, der ved Indhøstningen blev henlagt i et Sommerfjøs paa Nabogaarden, Søndre Ræhlum, deels af hvad der var indbragt i Angjældendes egne Huse. Angaaende denne Henlæggelse af en Deel af Grøden i bemeldte Sommerfjøs forklarer Angjældende, at han, der assisterede 2det Vidne med Indhøstningen, bad Vidnet om Tilladelse hertil, for at han under Vinterens Løb kunde have Noget at leve af for sig og Familie. Angjældende siger, at han forstod 2det Vidne, som om det heri samtykkede, medens 2det Vidne benegter at have givet saadant Samtykke, idet Vidnet siger, at da Angjældende gjorde Fordring paa at føre en Deel af Loen til Sommerfjøset, foreholdt ham det Ulovlige heri, og tilbød sig at forebringe hans Ønske for 12te Vidne, hvilket Angjældende imidlertid afslog. Da Angjældende imidlertid vedblev sin Beslutning at ville lægge en Deel Lo tilside, og endog for 2det Vidne paaviste det Qvantum, han agtede at tage, oversaae og talte 2det Vidne samme for at kunne være vidende om, hvormeget der blev taget. Til Sommerfjøset blev henbragt 18 Snese Byglo og 95 Snese Blandkornlo. Overretten er med Underdommeren enig i, at den stedfundne Forbrug af Foder for at føde Kreaturerne ikke kan lægges Angjældende til Last, da saadan Disposition maatte ansees berettiget, al den Stund Kreditor ingen Forføining havde truffet til at skaffe Kreaturerne Føde. Heller ikke finder Overretten, at Angjældende kan fældes for Bortbringelsen af den omhandlede Lo til Sommerfjøset, da det efter det Oplyste ikke er usandsynligt, at Angjældende har forstaaet 2det Vidne saaledes, at intet egentligt Forbud mod Bortbringelsen var afgivet. Dette vinder end yderligere Bestyrkelse ved 3die Vidnes Prov, i Følge hvilket 2det Vidne ved at omtale

denne Kjørsel skal have ytret: "De have taget Mere, end jeg har sagt." Sees derhos hen til, at den omhandlede Lo skulde benyttes til nødtørftig Føde for Angjældende med Familie, saa bliver det end mere rimeligt, at Angjældende har i dette Stykke handlet bona fide. Derimod maa Angjældende blive at fælde for Afhændelsen af det 1½ Skp Hø og den ene Tønde Blandkorn, samt for at have brugt af det Korn, som var indbragt i hans egne Huse, endskjønt disse Dispositioner vistnok ogsaa havde sin Grund i Angjældendes Nød, og formenes hans Brøde for saa vidt rettelig af Underdommeren at være henført under Crll.s Cap. 21 § 7, idet Angjældende, om han end troede sig berettiget at forbruge til Føde den Lo, der fandtes i Sommerfjøset, dog endog selv har erkjendt det Uberettigede i hans Forføielse over det til hans Bolig Hjembragte. Angjældendes Straf formenes efter Omstændighederne at burde fastsættes til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød, med sædvanligt Omkostningsansvar. Angjældende er 45 Aar gammel, og har, saa vidt vides, ikke forhen været tiltalt eller straffet. Sagens Behandling ved Underretten og Sagførelsen ved begge Retter eragtes forsvarlig. Thi kjendes for Ret: Tiltalte Gaardbruger Mikkel Mikkelsen Mæhlum bør for Forbrydelse mod Crll.s Cap. 10 § 19 og Cap. 21 § 7 at hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 10 Dage, samt tilsvare de med Sagen og Straffens Execution forbundne Udgifter. At fuldbyrdes", o. s. v.

Høiesteret fældte Angjældende i ny Conclusion alene efter Crll.s. 10—19, men til samme Straf og Omkostningsansvar, som Overretten. Høiesterets Flerhed fandt nemlig ikke fuldt Bevis for, at Angjældende virkelig var udsat fra

paaanket, for Delagtighed deri. Ved Underretten blev Nr. 1 fældt for Tyveri til 4 Dages Fængsel paa Vand og Brød, Sønnerne for Delagtighed deri, hver til 2 Spdlr.s Bøder; ved Overretten blev Faderen fældt som anført, Sønnerne for Delagtighed hver til samme Straf som Faderen; og ved begge Retter blev alle Tre ilagte fælles Omkostningsansvar og Erstatning til Statskassen med 2 Spdlr. Høiesteret stadfæstede Overrettens Dom, saa vidt paaanket var. Nr. 1, 46 Aar gammel, gift og Fader til 9 Børn, ei forhen straffet eller tiltalt, forklarede, at han 2 Aar gammel fulgte sine Forældre til den Rødningsplads i Baabu Alminding, han nu beboer, uden Fæsteseddel til Faderen eller ham selv, og at han i de nogle og tyve Aar, han har været gift, stadig saa vel i Baabu som i Kjæsbu Alminding har taget Trougørke af friske Furu- og Grantræer, da han om Vinteren ei har havt Andet at leve af, end hvad han kunde faae for de af Træerne forarbeidede Trouge, som han har solgt. Vinteren 1862—1863 havde han paa denne Maade udenfor sin Rødningsplads i de nævnte Almindinger aavirket omtrent 6 Træer, der af Lagrettet ansattes til en Værdi af 2 Spdlr., medens han ikke kunde opgive, hvormeget han i Øvrigt havde aavirket. Han paastod, at han aldrig havde hørt noget Forbud mod denne Hugst, og at hans Fader før ham, saa vel som Andre, havde øvet samme Bedrift, saa at han ikke troede, derved at have foretaget noget Ulovligt. Han havde i sin Fattigdom med sine mange Børn nydt Understøttelse af Fattigvæsenet, og Præsten havde ellers intet Ufordelagtigt hørt, hverken om Faderen eller om Sønnerne. Nr. 2, nu 22 Aar gammel, erkjendte at have i Vinteren 1862 til 1863 været Faderen behjælpelig med at aavirke Materialierne, forfærdige og sælge Trougene, og paastod ligeledes, at han ikke skjønnede, at der var noget Ulovligt deri, da det var foregaaet upaatalt i saa mange Aar. Lagrettet erklærede, at det vel kan være almindeligt, at Rødningsmænd i de omhandlede Almindinger have aavirket for deraf at gjøre Trouge til Salg, og at de uden saadan Bedrift paa Vintertiden ikke kunne finde Udkomme.

Under Sagen fremkom ingen anden Opsysning, der kunde tjene til at svække de Angjældendes Fremstilling. Det paatalte Aavirke var imidlertid ikke af den Beskaffenhed, at de Andjældende kunde troe sig fuldt berettigede dertil, og om der end var seet igjennem Fingre med deres og Fleres Aavirke af samme Beskaffenhed i længere Tid, kunde deres **bona fide** dog næppe have strakt sig videre end til at betragte det alene som en taalt Misbrug. Om Hævd af en saadan Hugst hist og her i forskjellige Almindinger uden bestemt Grændse kunde der ikke være Tale, om man end havde drevet den fra Pladsens første Bemægtigelse, (L.s 3—12—2). Et Exempel paa, hvorledes gammel Misbrug betragtes i vor Lovgivning, afgiver blandt Andet Frd. af 13de August 1834, § 2. De Angjældende blev imidlertid indstillede til Benaadning med en Irettesættelse af vedkommende Auctoritet.

Den 12te Marts.

L.Nr. 113. Advocat Kraft, Actor, mod Marie Aresdatter.

Denne 29 Aar gamle Kone, der med Mand og tre Børn lever i trange Kaar, og har et slet Rygte, var ved Udenretstilstaaelse for 1ste Vidne, Bestjaalne, samt 2det og 3die Vidner, og for Størstedelen ogsaa ved Indenretstilstaaelse overført at have, i Samraad med en 13 Aar gammel Gjeterdreng hos Bestjaalne, efter Haanden og for det Meste ved ham — hvem hun for hans Medhjælp skal have lovet en Gedebuk, som han dog ikke fik — fra Husbondens Potetteshus stjaalet i 2—3 Gange omtrent en Tønde Potetes, værd 2 Spdlr.; fra hans Bryggerhus i et Par Gange 1 Fjærding Bygmel, værd 1 Spdlr.; fra hans Stolpebod flere Gange et Par Stumper Brød ad Gangen, tilsammen 20

havde taget i Staburet, og bragt Angjældende nede i Veien, hvor hun skulde finde dem paa bestemte Steder. Samtlige Tyverier var begaaede om Natten paa utillaasede Steder. Senere, da 2det Vidne havde provet, at Angjældende sagde, hun havde faaet Tingene af Gutten, tilføiede Bestjaalne, at hun "vred paa" at hun havde været med, men at hun endelig dog erkjendte, at hun havde "været med", hvilket ogsaa 3die Vidne udsagde, med Undtagelse af Skjorten og Strømperne, og efter Omstændighederne syntes dette rimeligst, hvorhos Gutten paasagde hende Anstiftelse, hvilket vel ogsaa har været Tilfældet. (Jfr. Crll.s 5—6 og 7). Qvantiteterne opgaves af Gutten, der før Sagsanlægget døde. For Retten sagde Angjældende først: "Har jeg stjaalet, faaer de bevise det", men tilstod ogsaa der for en Del, hvad hun for Vidnerne havde tilstaaet i det Hele. Ved Actionsordren var hun sat under Tiltale for Forbrydelse mod Crll.s 19—1 og 22—14, eller for efterfølgende Delagtighed deri, og ved Underretten var hun dømt efter de nævnte §§ til 15 Dages Fængsel paa Vand og Brød, 10 Dage for Tyveri, og 5 Dage for Rasleri, idet Underdommeren vel efter 1ste og 3die Vidners Forklaring fældte hende for selve Gjerningerne, men troede at maatte lægge hendes egen Forklaring til Grund, hvad Qvantiteterne angik, og saaledes ansee det uvist, hvor stor Mængde Potetes og Stump, hun havde sat sig i Besiddelse af, hvorfor han henførte Stumpen under Crll.s 22—14, idet han kun lagde en Bemægtigelse til Grund. Overretten, hvortil Sagen kun efter Angjældendes Forlangende var indanket, betragtede det Hele efter Omstændighederne som een fortsat Handling, efter forud i Samraad lagt Plan, og fældte hende for det Hele efter Crll.s 19—1, jfrt. 5—6, til 20 Dages Fængsel paa Vand og Brød, men stadfæstede Underretsdommen med Hensyn til Omkostningsansvaret, der var bestemt paa sædvanlig Maade. Erstatning var frafaldt. Høiesteret stadfæstede Overrettens Dom.

Den 19de Marts.

L.Nr. 126. Advocat Homann, Actor, mod Grethe Bredvig.

Angjældende, nu 54 Aar gammel, har i de sidste 11 Aar hensiddet som Enke paa en liden Gaardpart i Skjærstad i Salten, efter hendes egen Opgave af Skyld 1½ BS. I April f. A. anmeldte Stævnevidnerne for Lensmanden, at der under deres Nærværelse paa Gaarden Bredvig var ytret almindelig Klage over, at Angjældende ved Sultefodring havde mishandlet en Ko saaledes, at den ikke uden store Lidelser kunde holde sig opreist. Denne Anmeldelse foranledigede et Forhør, hvorefter Angjældende blev sat under Tiltale for Dyrplageri, men ved begge foregaaende Retter frifunden, ved Overretten dog kun for videre Tiltale. Høiesteret frifandt hende aldeles, og paalagde Statskassen Omkostningerne. Efter 1ste og 2det Vidners Prov saae vel begge Angjældendes Køer sørgelig ud, men især den ene, "Stjernborg", der var saa mager, at der næppe fandtes Kjød paa dens Ben, og at den syntes vanskelig at kunne staae; efter 3die Vidne saae den sørgelig forpint ud; efter 4de Vidne havde den Vaaren 1863 et høist bedrøveligt Udseende, og i Juli 1862 saae Vidnet sin Ynk af den; efter 5te Vidne saae den i Mai 1862 saa frygtelig ud, at den mere lignede en Benrad end en levende Ko, ligesom den ogsaa i Januar og April 1863 saae ynkelig ud, dog næppe i den Grad, som i f. A.; 6te Vidne havde aldrig seet et Storfæ saa forfærdelig magert og elendigt som denne Ko. Den stod inde hele Sommeren 1862, efter Angjældendes Udsagn, fordi den var med Kalv, og for ikke at plages af Insecter, efter 3die Vidnes Mening, som 5te Vidnes Forklaring bestyrkede, fordi

delig paa flere Strækninger af Kysten — men 3die og 5te Vidner oplyste, at hendes Foderforraad allerede i Marts slap op, medens hun selv ikke vilde huske, naar det skede. Spørgsmaalet var imidlertid, om Angjældende i Lovens Forstand kunde ansees at have vist "Grusomhed" ved denne Behandling af sin Ko (Crll.s 23—19), skjønt den vist nok ogsaa efter de paa Stedet herskende, uden Tvivl lidet strenge, Begreber maatte betragtes som Mishandling, da den vakte Ynk og Uvilje, og foraarsagede Klage og Anmeldelse. Efter at have Vaaren 1862 solgt sin halve Gaard til 3die Vidne, havde Angjældende udenfor Aannetiden, da hun leiede Folkehjælp, alene besørget sin Gaardsdrift og sit Kreaturstel, og Foder var ikke at faae kjøbt nærmere end ½ Mil borte hos 7de Vidne, hvor Angjældende ogsaa, vist nok med Ugers Mellemrum, indfandt sig, naar Veiret tillod det, og fik Foder, ligesom og Lensmanden overlod hende lidt, og for Øvrigt havde hun brugt Tang, Torskehoveder, Skav og Ris. Forskjellen mellem begge Køer har vel ogsaa for en væsentlig Del havt sin Grund i deres forskjellige Natur og Alder, der for Øvrigt ikke fandtes oplyst. Efter Sagsanlægget havde Angjældende bestræbt sig for bedre Pleie af sine Kreaturer. (Jfr. Retst. for 1855, S. 728 ff., og for 1861, S. 340 ff.).

Om Sankevidner.

Som bekjendt, har der altid været og er der fremdeles ulige Meninger om Forstaaelsen af L.s 1—13—1, for saa vidt det fordres, at Vidnerne skulle være "overensstemmende, og udi een Ting". I ældre Tider gjordes almindeligvis strengere Fordring paa Overensstemmelse og Enhed, i nyere Tider gjøres baade i Theori og Praxis mindre strenge Fordringer i begge Henseender, som Følge af Forholdenes Natur og den Betragtningsmaade, Loven over Hoved lægger

Aftale, hvorefter deres Prov er klogt nok indrettet, saa at de ikke ved det blotte Krydsforhør kunne overføres dets Falskhed, eller bringes i Modsigelse med sig selv eller hinanden; og det vil indsees, at en saadan Overensstemmelse er lettere at tilveiebringe mellem falske Vidner, end at skabe et saadant Sammenhæng mellem forskjellige falske Forklaringer, som ellers mellem sande men forskjellige Vidneprov danner et Indiciebevis, hvorfor man heller ikke let vil finde noget Bevis ved falske Vidner beregnet paa denne Maade. Erfaring viser fremdeles, hvad Forholdenes Natur tilsiger, at man, især i Straffsager, langt oftere faaer tilveiebragt de fornødne Oplysninger ved saakaldte Sankevidner, hvis Forklaringer efter sit Indhold og Sammenhæng danne et paalideligt Indiciebevis, end ved to Vidner overensstemmende udi een Ting i Ordenes strengere Forstand. I mangfoldige Tilfælde viser det sig klart, at de enkelte og spredte Vidneforklaringer ikke kunne være forud aftalte eller beregnede, eller at de Vedkommende i alle Fald ikke dertil have havt Evne eller Anledning, medens deres forskjellige Udsagn, under samlet Overveielse af alle Omstændigheder, paa en saa mærkelig Maade styrke hverandre, at der ikke levnes nogen fornuftig Tvivl om deres Troværdighed; og i en saadan Forbindelse kan selv et Barns Forklaring, der i Regelen ikke tør sættes ved Siden af et fuldgyldigt Vidnes, ofte afgive et af de stærkeste Indicier. Den Overtydning, der frembringes ved spredte Udsagn, som ikke hvert for sig kunne ansees beviste, men i Forbindelse med hverandre vinde fuld Troværdighed, er derfor ofte langt stærkere end den, et fuldgyldigt umiddelbart Vidnebevis formaaer at vække; og

en abstract Synsmaade af Nogle fordres for at undgaae den saakaldte petitio principii, idet de ikke ville regne selve Vidneprovet men kun dets Gjenstand med blandt Indicierne. Nærmere betragtet er nemlig det saakaldte umiddelbare Vidnebevis selv et Indiciebevis, udbragt af de enkelte Vidneprov som givne Indicier og af deres indbyrdes Sammenhæng. Men dertil udkræves ikke, at de skulle falde sammen i en og samme sandselige Jagttagelse, og man skylder Beviset for, at dette har været Meningen med L.s 1—13—1, der i saa Fald vist nok vilde være udtrykt anderledes, saa som "to Personer, der sige Et og det Samme", eller paa anden Lovens Sprogbrug lignende Maade. (Jfr. L.s 1—13—20 og 21, m. fl. St). Har Meningen derimod kun været — hvad man af Lovens øvrige Bestemmelser om Beviset, og navnlig om Indiciebeviset, har al Grund til at sætte — at Vidneprovene ved sit Indhold og Sammenhæng skulle være skikkede til at godtgjøre, hvad der egentlig skal bevises, Noget, hvorpaa Udtrykket: "overensstemmende og udi een Ting" meget godt passer, da behøve de ikke at falde sammen i alle Enkeltheder, hvorimod de til en vis Grad endog i hver Enkelthed kunne være forskjellige. Dette er i Regelen Tilfældet, hvor Spørgsmaalet er om ulovligt Brændevinssalg; men naar en Mængde uforkastelige Vidner forklare at have kjøbt Brændevin af den Anklagede, skjønt hvert Vidne sin Dram, Pægel eller Flaske til forskjellig Tid, uden at det ene Vidne har paaseet det andets Handel, da kan der dog ikke fornuftigvis være mindste Tvivl om, at den Anklagede, trods den mest haardnakkede Benegnelse, jo har gjort sig skyldig i den Overtrædelse, hvorfor han sigtes, ligesom det da heller ikke kan ansees tvivlsomt, at man rammer Meningen i L.s 1—13—1 ved at sige, at Vidnerne ere "overensstemmende, og udi een Ting", hvorfor man i Praxis ogsaa fælder paa saadant ved saakaldte Sankevidner tilveiebragt Bevis, der er saa meget mindre mistænkeligt, som det ikke røber nogen Sammenrottelse for at tilfredsstille de strengere Fordringer paa Samstemmighed, der fra gammel Tid især paa Bygden ere blevne herskende. Naar Nogen sigtes af sin Modpart for at have beskyldt ham for Uredelighed,

og et Vidne har hørt ham kalde Modparten Kjeltring, et andet Bedrager, et tredie Snyder, o. s. v., eller de til forskjellige Tider have hørt ham fortælle, hvorledes Modparten paa forskjellige Maader skal have bedraget ham eller Andre, da kan det vel heller ikke ansees tvivlsomt, at Vidnerne jo ere overensstemmende og udi een Ting — nemlig at han har beskyldt sin Modpart for Uredelighed — og at Beviset for Sigtelsen maa ansees tilveiebragt. At man maa være forsigtig ved Bedømmelsen af et saadant Bevis, og nøie undersøge, om ikke det, der af Modparten udgives for et kategorisk, i Grunden er et hypothetisk Udsagn; om Vidnerne have paahørt Talen i dens fulde Sammenhæng, o. s. v., følger af sig selv. Naar Nogen sigtes for at have hugget i Andenmands Skov, og flere Vidner, skjønt enkeltvis, ikke samtidig, have seet det, maa Sigtelsen ved disse Sankevidner, i sin Almindelighed, ansees bevist, da de for saa vidt ere overensstemmende udi een Ting, skjønt der kan være flere Bispørgsmaal at afgjøre. Hvor, som i Tyvsmaterien med flere, Crll.s 6—11 kommer til Anvendelse, pleier heller ingen Skruppel opstaae ved et af Sankevidner fremgaaet Bevis for Forbrydelsen; men hvor de forskjellige Dele af en i sin Almindelighed ved Sankevidner tilstrækkelig bevist Forbrydelse indgaae under Crll.s 6—12, krymper man sig gjerne ved at ansee hver enkelt kun ved et Vidne omprovet Del bevist, hvorpaa Retst. for 1862, S. 769—771, afgiver et mærkeligt Exempel; thi skulde nogensinde hvert enkelt Vidneprov ansees at have vundet fuld Troværdighed ved de øvriges Overensstemmelse dermed i det Væsentlige, maatte det vel være i et Tilfælde som det der omhandlede. En anden Sag er det, hvor Sankevidner paasige en Mand ensartede Forbrydelser, uden at disse ved Tid, Sted, Person eller Ting objectivt staae i nogen saadan Forbindelse, at de kunne betragtes som et sammenhængende Hele, naar ikke andre Indicier komme til, der paa positiv eller negativ Maade give hvert enkelt Vidneprov den fornødne Styrke; men selv der, hvor ikke et nærmere Sammenhæng mellem Begivenhederne savnes, og andre Indicier komme til, pleier man i Cumulationstilfælde af gjøre stren-

gere Fordringer, hvorpaa det i foregaaende Numer, S. 248—250, meddelte Præjudicat afgiver et Exempel. Derimod gjør man ikke saa strenge Fordringer, hvad enkelte, skjønt væsentlige, Sider af en ellers beviist Forbrydelse angaaer, for saa vidt stærkere Bevis ikke i disse Enkeltheder kan haves. Loven selv lader af denne Grund en af de væsentligste Sider ved Tyvsforbrydelsen afgjøre ved Tilhjemlingseden, og dermed maa man tage til Takke, om end den angivelig Bestjaalne ikke hører blandt de synderlig paalidelige Vidner, men kræver Erstatning, som han selv under Ed kan bestemme i fornødent Fald; og Spørgsmaalet, om Indbrud har fundet Sted, afgjøres ligeledes ved hans eget eller anden Enkeltmands Prov, hvor intet andet Bevis kan haves, i Analogi af, hvad der gjælder om de to førstnævnte Sider af Sagen. Paa samme Maade forholder man sig med Hensyn til Falsk (L.s 5—1—6), visse Virkninger af Overfald, o.s.v. Det er for Resten ikke alene i Straffsager, men ogsaa i Tvistsager, at man maa tage til Takke med Sandsevidner i den Forstand, hvorom her handles, og det maa være nok at henvise til Schweigaards Proces, 1ste B., S. 559 ff. (§ 101), hvor han ved flere Exempler har viist, at det ikke kan have været Meningen med L.s 1—13—1, at fordre "Enhed i Erfaring," samt til de mange i Retstidenden meddelte Præjudicater, der vise, at man i Praxis ei alene i Straffsager, men ogsaa i Tvistsager, navnlig i Hævdstilfælde, især hvad Brugsrettigheder angaaer, følger den nu ogsaa i Theorien herskende Lære.

Hvad den i foregaaende Nr., S. 250—253, meddelte Injuriesag angaaer, da havde Overretten, efter at have anført de forskjellige Vidneprov, derover i Almindelighed udtalt sig saaledes: "Skjønt nu de i det Foregaaende nævnte Vidner, der have omvrovet, at Hovedappellanten har ud-

have forklaret sig, i Forbindelse med den Maade, hvorpaa Hovedappellanten har imødegaaet dette Søgsmaal, ligger et saa stærkt Indiciebevis, at Hovedappellanten maa ansees overført at have brugt de af Vidnerne omprøvede Udladelser om Contraappellanten. Hovedappellanten, der for Øvrigt benegter at have brugt saadanne Udladelser, har vel anført, at det ikke er oplyst, at Contraappellanten har, saaledes som L.s 1—13—22 bestemmer, ladet føre Vidnerne til første Ting, efter at han er bleven vidende om disse Udladelser, samt at det tildels ikke af Vidneprøvene med Bestemthed kan sees, om der ikke er hengaaet længere Tid end eet Aar (L.s 1—13—23) fra den Tid, da Vidnerne skulde have hørt de ærekrænkende Udladelser, og til de blev førte som Vidner desangaaende; men Beviset for, at Contraappellanten har oversiddet L.s 1—13—22, maa efter Rettens Formening utvivlsomt paaligge Hovedappellanten, og af Vidneprøvene selv fremgaaer det, at de omprøvede Udladelser ere faldne efter Baronskovenes Salg, der, efter hvad der er in confesso, foregik i Aaret 1858, og at der ikke er hengaaet saa lang Tid som et Aar, siden Vidnerne have hørt Hovedappellantens Beskyldninger mod Contraappellanten og til de derom afgav Vidnesbyrd. Kun 6te Hovedvidne har forklaret, at det er omtrent et Aar, siden han hørte Hovedappellanten sige, at Contraappellanten var en Kjeltring; men da Vidnet ikke bestemt har sagt, at der er hengaaet Mere end et Aar siden det hørte denne Ytring og til det blev ført som Vidne, maa det formentlig være Hovedappellantens Sag at bevise, at Ytringen er falden længere tilbage i Tiden".

Grunden til, at Høiesteret gav ny Conclusion, var den, at Rettens Pluralitet fandt, at Overretten havde udtalt sig i større Almindelighed og med større Bestemthed om

Niogtyvende Aargang 4de Mai
№ 18. 1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 1ste Session 1864.

Den 10de April.

L. Nr. 103. Advocat Birch, Actor, mod 1) Beret Boraas, 2) Hans Boraas, 3) Marit Gundersdatter, 4) Christopher Frigaard, og 5) Anne Josiasdatter.

Den 4de April f. A. indberettede vedkommende Lensmand til Fogden i Størs- og Værdalen, at der paa Gaarden Boraas i Skjelstadmarken i de sidste Uger var indtruffet en Begivenhed, som Almuen, hvoriblandt Gaardens Eier, en Skolemester og en Sergeant, holdt sig overbeviist om at hidrøre fra de Underjordiske, da en Høvding for de Hellige havde sagt det, og tilkaldt ved sine kraftige Bønner havde standset Uvæsenet. Under det derpaa optagne Forhør, 28de April, forklarede Gaardens Eier, 1ste Dept., at Fredagen den 13de Marts lod han nedrive et Svinhus paa Gaarden tæt ved Fjøsbygningen, og sled da mange af Kørerne i Fjøset sig løse og var meget urolige. Søndags Eftermiddag i Mørkningen, da man skulde stelle til Kvels, begyndte Høfrøet paa Lemmen over Fjøset at blive kastet over de paa Lemmen og i Fjøset Tilstedeværende, hvilke var Nr. 5, Anne Josiasdatter, Nr. 1, Beret Hansdatter, Nr. 2, Hans Iversen, og et Par Andre. Urolighederne varede indtil om Midnat, da man paa Gaarden begav sig til Sengs. Søndags Morgen vedblev Frøkastningen. Om Aftenen blev der kastet Gjødsel over de i Fjøset Tilstedeværende, hvoriblandt Deponenten selv, samt op i Melkekopperne, hvilket fortsat-

tes paa samme Maade om Mandagen. Nr. 5, Anne Josiasdatter, og Nr. 1, Beret Hansdatter, samt Nr. 4, Christopher Frigaard, var stadig med i Fjøset, og var Møgopkastningen værst fra den Kant, hvor Anne Josiasdatter opholdt sig, ligesom ogsaa hendes Kopper under Malkningen stadig blev mest fyldte af Gjødsel. Mandags Aften og Tirsdags Morgen blev der kastet saa stærkt Gjødsel i Fjøset, at det var farligt at være derinde. Torsdags Aften, den 19de Marts, efter at man havde begivet sig til Hvile, blev paa Loftet, hvor Nr. 5, Anne Josiasdatter, Nr. 1, Beret Hansdatter, Nr. 2, Hans Iversen, og John Johnsen — Tjenerne paa Gaarden — laa, kastet forskjellige Ting, deriblandt Salt, hvorpaa disse i Forskrækkelsen kom ned i Stuen, hvor Deponenten og hans Kone laae; de stillede sig nu omkring Ovnen, hvorom en hel Del Klæder var ophængte, og disse blev kastede over Deponenten og hans Kone, uden at Deponenten dog kunde see, hvem der gjorde det. Han og hans Kone maatte skyndsomt staae op og tænde Lys, men helt indtil Fredags Morgen vedblev Kastningen af de forskjelligste Gjenstande i Værelset, saasom Bøger, Daaser, Skoe, Vedtræer, etc. hvoraf flere rammede Deponenten selv. Ud paa Formiddagen blev der kastet Sten ud gjennem Vinduesruderne, og, saavidt Deponenten vidste, aldrig undtagen naar Nr. 5, Anne Josiasdatter, og Nr. 1, Beret Hansdatter, var inde i Stuen. Den Førstnævnte var en Gang samme Morgen alene nede i Kjælderen, hvortil den eneste Nedgang er gjennem en Luge i Stuegulvet, og da kom flere Stene, større og mindre, flyvende op derfra. Deponenten var dog ikke hjemme ved denne Leilighed, men har hørt det af forskjellige af Husets Folk. Stenkastningen vedblev hele Fredagen. Den paafølgende Løverdags Formiddag var Nr. 5, Anne Josiasdatter, atter nede i Kjælderen, medens Deponenten og hans Broder Lars Røme var i Stuen, og blev da atter to Stene kastede op fra Kjælderen. Nu blev det nogenlunde stille paa Gaarden omtrent et Par Uger. Paaskeaften begyndte det igjen, om muligt, værre end før. Alle Ting i Stuen, som ei var for tunge, blev kastede

omkring, og flere Vinduesruder blev slaaede ud. Onsdags Aften den 8de April, da en fremmed Pige, Malene Pedersdatter vestre Boraas, laa sammen med de fire førstnævnte Tjenere paa Loftet, begyndte Uroligheder deroppe, saa at alle Fem kom ned, og gik først ind i et Værelse, hvor Skolelærer Peder Hammer laa. Her blev dennes Bøger, Blækhus og Protokol kastede omkring, dog uden at Nogen blev truffen, hvorpaa Deponenten tilligemed de fem Nævnte, der hentede sine Sengklæder, gik ind i Dagligstuen, hvor Deponenten ligger, og hvor Spektaklerne pleie at foregaae. Malene Pedersdatter lagde sig her paa Gulvet ved Siden af Pigerne Anne og Beret; men her blev det saa uroligt for hende, at hun maatte staae op og sætte sig henne ved Ovnen. Nu blev det stille. Anden Paaskedag kom en varm Sten, kastet fra Krogen bag Skorstenen i Dagligstuen, hvor der er en Dør ud til Kjøkkenet; den blev liggende paa Gulvet foran Bordet, og gik der itu. Kirkesanger Bjørgum var tilstede, og undersøgte strax, om Kjøkkendøren var aaben. Dette var ei Tilfældet, men om den havde været aaben kort i Forveien, vidste Deponenten ikke. I Fjøset, paa Loven og i Størhuset har der senere jævnlig været Spektakler. I Gaar blev igjen alle løse, lette Ting kastede om i Dagligstuen, og flere Ruder slaaede ud. I det Hele er omtrent 30 Vinduesruder slaaede ud paa Deponentens Gaard. Deponenten ønskede Sagen forfulgt af det Offentlige, og Gjerningsmændene afstraffede. Samme Forklaring afgav de øvrige Deponenter, for saa vidt de havde været nærværende; men de Angjældende negtede alle haardnakket al Del i Spektaklerne. Den 30te April afgav endelig Nr. 5, Anne Josiasdatter, født 18de December 1848, og Tjenestepige paa Gaarden, følgende Bekjendelse: Løverdags Aften den 14de Marts hentede hun efter Nr. 1s Anmodning Høfrø ned fra Fjøslemmen, hvilket de begge strøede udover i Fjøset, hvorefter de gik ind i Stuen og fortalte, at det i Fjøset ikke gik rigtig til. Senere om Aftenen kastede hun og Nr. 2 Frø om i Fjøset paa de der da Tilstedeværende. Søndags Morgen var det hende

og Nr. 3, som strøede Frø sammesteds. Om Middagen var det Nr. 1 alene, som løste Klaverne af Køerne, og foregav, at de gik op af sig selv. Samme Middag overtalte Nr. 1 hende til at kaste Gjødsel i Fjøset, og at kaste paa Nr. 1 selv, naar hun kom derind; senere talte ogsaa Nr. 1 med Nr. 3 om det Samme. Dette Sidste havde Nr. 5 dog ei hørt. I Skumringen var hun samt Nr. 3 og 10de Deponent inde i Fjøset, da Nr. 1 kom i Fjøsdøren og fik Møg imod sig, kastet af Nr 5 og Nr. 3. Naar der under Mælkningen kom Møg og Snaus op i hendes Mælkekop, var det altid hende selv, som kastede det op i den. Nr. 1 havde 2 til 3 Gange bedet hende om at gjøre dette, førend hun bekvemmede sig dertil. Ligeledes havde Nr. 1 talt med Nr. 3 om at gjøre det Samme, og havde Sidstnævnte, saa vidt hun kunde skjønne, ogsaa altid selv kradset Møg op i sin Mælkekop. Med Nr. 2 havde Nr. 1 ogsaa samsnakket om at komme Møg i Mælken. Da hendes Moder var i Fjøset, var det hende selv og Nr. 1, som kastede Møg paa denne, og senere var det hende selv alene, som kastede Møg op paa Fjøslemmen. Hun syntes da, at Nogen ogsaa kastede paa hende, men hun vidste ikke hvem; hun antog, at det kom fra Gluggen. Naar hun var i Fjøset alene, kastede hun undertiden Gjødsel op under Taget; naar hun var der med Nr. 3, kastede hun ofte paa denne, men denne ogsaa paa hende. Det var hende selv, der kastede Kalvemøg paa Sergeanten Paaskedags Aften, ligesom paa Kirkesangeren to Gange. Endelig var det ogsaa hende, som havde Møgen op i Sørpekjedlen for 10de Deponentinde; hun stod da ved Saudfjøsdøren, og gjorde det, naar 10de Deponentinde vendte sig bort. De af 19de Deponent seede Møgklumper antog hun blev kastede af Nr. 3, der i det Øieblik, foruden Nr. 5 og 19de Deponent, var den eneste Tilstedeværende i Fjøset. Der blev ofte kastet Frø

Salt borte i Krogen, hvilket hun gjorde. Om der blev kastet Salt senere om Aftenen, efter at de havde lagt sig, huskede hun ikke rigtig, men hun mindes at hun kradsede paa Væggen; paa Sengekanten kunde hun derimod ikke kradse, da hun laa inde ved Væggen. Nogle af Klæderne ved Ovnen nede i Stuen kastede hun bort i Sengen paa 1ste og 2den Deponenter. Resten kastede de Øvrige; dog var det for mørkt til at kunne sees hvem. Af de mange Ting, som siden om Natten blev kastede om i Stuen, var det kun nogle faa, som blev kastede af hende selv. Da hun laa en Stund tilligemed Nr. 1 i Sengen nede i Stuen, trak hun Huen af Sidstnævnte, og begge To trak Fælden frem og tilbage for at forskrække 1ste og 2den Deponenter. Spektaklerne om Natten mellem 8de og 9de April antog hun var aftalte mellem Nr 1 og Nr. 2 for at forskrække Malene Pedersdatter. Hun selv vidste om Intet, før det begyndte at kaste Salt borte i den Seng, hvori hun laa med de to andre Piger. Hun troede, at det var Nr. 2, som kastede Saltet; thi hun vidste ikke, om 17de Deponent (Tjenestedreng paa Gaarden) havde Del i noget af Spektaklerne. Hun trak Fælden over Hovedet for ikke at blive truffen af Saltet. At det var Nr. 2, som slog, skjønnede hun nok, men kunde naturligvis ikke see det; det føltes først som Slag af et Tørklæde, siden som af en Næve. Nr. 1 spurgte Nr. 2, om han laa i sin Seng, hvortil han svarede ja, og siden om hvad som slog, hvortil han svarede, at det saa ud som en Næve. Nede i Skolestuen var det hende selv, som kastede Blækhuset og Protokolen; de Andre kastede Bøgerne; men hun saa ikke, hvem af dem der gjorde det. Da hun og de to andre Piger senere om Aftenen havde lagt sig inde paa Gulvet i Dagligstuen, Malene Pedersdatter i Midten, var det hende selv og Nr. 1, som trak Fælden hver paa sin Side, for at forskrække Malene. Af de i hendes tidligere Forklaring omtalte Ting tilstod hun at hun kastede Stenene, som blev kastede op af Kjælderen, da hun var dernede, Saxen, Børsten, Snellen, Stenen paa Laaven, samt en Sten fra Saudfjøset, der slog ud den om-

talte Rude i Kofjøset. Endvidere tilstod hun at have kastet den varme Sten anden Paaskedag, da Kirkesangeren var i Stuen, den af Nr. 1 omtalte Træklump og to af Stenene, den tredie Sten kastedes af Beret, der, saa vidt hun mindedes, var alene i Stuen; endvidere den omtalte Hammer og de af 5te Deponent omtalte to Vedtræer og Skoe; fremdeles Katechismen, som faldt ned ved 13de Deponents Fødder; den Sten som faldt paa Gulvet foran de Helliges Høvding, i det Samme han kom ind i Stuen, Springen som traf 12te Deponent, og som ei stod midt paa Bordet, men paa Bordenden ganske nær hende; endelig kastede hun to Gange den omhandlede Messingtobaksdaase, førend den blev lagt paa Bordet; men den sidste Gang, da den fra Bordet blev kastet ud gjennem Vinduet, var det Nr. 1, som gjorde det. Det var Nr. 1, 2, 4, og Nr. 3, som havde forestaaet Spektaklerne paa Boraas. Nr. 1 havde jævnlig været uforligt med 1ste og 2den Deponenter og vred paa disse, og havde stadig holdt sig til Nr. 3 og 4, og pleiet Underhandlinger med disse. Om det har været Nr. 1 og 2 som have ophidset Nr. 3 og 4 til Spektaklerne, eller omvendt, vidste hun ikke. Grunden til hendes Deltagelse i Spektaklerne var fra først af Nr. 1s Tilskyndelse; siden syntes hun en Tid, at det var morsomt at fortsætte; tilsidst efter Samraad med Nr. 1 var det Haab om at faae ogsaa Øvrigheden til at troe paa, at Tildragelserne havde overnaturlig Oprindelse". Nr. 1 var 29 Aar gammel, Steddatter af 1ste, Datter af hans Kone, 2den Deponent; Nr. 2 var 26 Aar gammel, før Forhøret gift med Nr. 1; Nr. 3 var 37 Aar gammel, Budeie, og Nr. 4, 39 Aar gammel, Tjenestedreng paa Gaarden. De negtede fremdeles haardnakket al Deltagelse i Spektaklerne. Skjønt Nr. 5s Forklaring ogsaa for deres Vedkommende maatte synes rimelig nok, efter hvad der var oplyst om deres Tilstedeværelse ved de fleste Lei-

der var Spektakler, hvilke altid syntes især at følge hende, og komme fra hendes Kant, og hun efter egen Tilstaaelse baade havde udrettet det Meste, og i Enkelthederne for Størstedelen handlet paa egen Haand, især eftersom Spektaklerne tiltog, og da endelig andre Tilstedeværende end hendes angivelig Medskyldige sees at have troet paa Spøgeri, uden at opdage Sammenhænget, kunde der saa meget mindre lægges nogen afgjørende Vegt paa hendes Sigtelse, som hun, der var et opvakt Barn, let kunde falde paa at ville besmykke sin egen Brøde paa denne Maade. Nr. 5, 2 og 3 blev imidlertid arresterede. Foruden af 1ste Deponent, Gaardens Eier, forlangtes Paatale af 4de Deponent, Kirkesangeren, 11te Deponent, Sergeanten, og 28de Deponnnt, paa hvem der var kastet Gjødselkager, hvoraf Sergeanten en Gang fik Nakken og Øret fyldte, en anden Gang han og 28de Deponent hele Ansigtet fuldt, saa at de næppe kunde see ud af Øinene. Den 4de Mai havde imidlertid Sagfører Klykken forfattet en Skrivelse til Sorenskriveren for 1ste Deponent, hvori denne forlangte Forhøret indstillet og Fangerne løsladte, tilføiende, at han ikke sig bevidst havde forlangt Tiltale eller Straf over Nogen i Anledning af Spektaklerne, og at, hvis det af Vedkommende anderledes skulde være opfattet, Saadant maatte have sin Grund i gjensidig Misforstaaelse, hvorhos han erklærede, at han og Nr. 4, Nr. 3s Mand, i Fællesskab vilde indestaae for Arrest- og Forhørsomkostningerne, og, om forlangtes, skaffe yderligere Sikkerhed derfor, hvilket Nr. 4 ved en af Klykken forfattet Paategning tiltraadte; og i Brev af 5te s. M. erklærede Sergeanten, at han for sit Vedkommende Intet havde imod, at Sagen blev tilbagekaldt, da han derved ikke var bleven noget fornærmet, ligesom og Kirkesangeren i Brev af 6te s. M. erklærede, at da Manden selv havde tilbagekaldt sin forlangte Paatale, ligesom og Sergeanten, og da Pigebarnet havde tilstaaet og, som det syntes, angret sin ugudelige Gjerning, og 1ste Deponent endelig havde bedet ham derom, saa havde han Intet imod, at Sagen blev tilbagekaldt, og tilbagekaldte sin Paatale af 28de April. Imidlertid anhold-

tes i Breve fra Præsten og Lensmanden om Forhørets Fortsættelse, idet Lensmanden tillige bemærkede, at han ikke efter Bestemmelsen ved Forhøret den 30te April havde turdet slippe Nr. 5 løs, da han var kommen til Kundskab om, at hun vidste Besked om flere Begivenheder angaaende Opføierne, hvorom hun endnu ikke havde afgivet Forklaring, og den almindelige Mening var, at hun baade ved Overtalelser og Trusler var bragt til den afgivne Tilstaaelse, og Rygtet sagde, at hun vilde blive mishandlet baade af sin Fader og Andre, dersom hun kom ud, inden overbevisende Oplysninger fremkom. Efter at disse Breve var indsendte til Amtmanden, forlangte han den 16de Mai Fortsættelse af Forhøret, og bemærkede, at da 1ste, 4de og 11te Dept.r under Forhøret udtrykkelig havde begjært offentlig Paatale, kunde Forfølgningen saa meget mindre indstilles, efter at Sagen derpaa var tagen under Behandling af det Offentlige, som den var af særegen Charakter og Interesse for det Offentlige, og der under enhver Omstændighed formentlig vilde blive Spørgsmaal om Anvendelsen af andre §§ i Crll. end 15—10 og 11, 21—1 eller andre, hvorefter Paatalen er betinget af Fornærmedes Ønske. Forhøret blev derpaa fortsat den 16de Mai, da Nr. 5 fuldstændiggjorde sin Bekjendelse med flere Enkeltheder, og tilføiede, at hun kun en eneste Gang havde talt med Nr. 1 om Spektaklerne, nemlig den 14de Marts, da Nr. 1 bad hende gjøre, hvad hun kunde for at forskrække Husbondsfolkene, 1ste og 2det Dept.r ved at kaste, hvad der til enhver Tid kunde forefalde. De Øvrige vedblev sin Benegtelse. De tre Klagere 1ste 4de og 11te Deponenter forklarede nu, at deres Tilbagekaldelse af Klagen skrev sig derfra, at 1ste Deponent havde ondt for at faae Arbeidsfolk, da man frygtede for, at Spektaklerne igjen vilde begynde, og man da vilde blive mistænkt for Gjerningen, hvilken Frygt han endnu vilde [illegible]

trængende Anmodninger, men at de (4de og 11te Deponenter) nu vilde have sin Tilbagekaldelse betragtet som ugjort, hvorhos 4de Deponent bad udtrykkelig tilført, at det vilde bedrøve ham meget, om hans Tilbadekaldelse havde lagt nogen Hindring i Veien for Sagens fuldstændigste mulige Oplysning, da det var ham meget om at gjøre, at den udbredte Overtro blev rykket op med Rode. Nr. 4 angav at have bedet om Tilbagekaldelse for at faae sin Kone, Nr. 3, løsladt. Bodsprædikanten, der skulde have ved sin kraftige Bøn bragt Spektaklerne til at ophøre, forklarede, at han under Bønnen havde hørt flere Stene eller Lignende falde omkring i Stuen, men at han ikke havde troet, de kom fra de Underjordiske, hvorimod han vel havde troet, at det var Djævelen, som paa en eller anden Maade drev sit Spil paa Gaarden; og paa Spørgsmaal, om hans Tro paa, at Andre end Mennesker havde udført Spektaklerne, ikke var svækket ved Nr. 5s Tilstaaelse, gav han intet bestemt Svar, men slog om sig med ubestemte bibelske Talemaader; dog tillagde han endelig, at han nu troede, Nr. 5 havde udført, hvad hun nu for ham havde tilstaaet. Eftersom Deponenterne forklarede om flere Spektakler med Stenkast, o. s. v., tilstod Nr. 5, at det var hende, der havde gjort det. Nr. 5 blev derpaa løsladt. Imidlertid indløb Klage fra Lensmanden over, at Nr. 2, medens han sad arresteret, havde stjaalet Æg, og Nr. 2 tilstod at have taget et, ikke flere, Æg, som han havde syet ind i sin Trøie, hvor det var fundet, medens flere, mindst 3, Æg savnedes. Han var forhen straffet for Tyvshæleri. De fem Angjældende blev nu satte under Tiltale for Forbrydelse mod Crll.s 15—10 og 11 samt 21—10, eller Delagtighed i saadanne Forbrydelser, og Nr. 2 tillige for Forbrydelse mod 22—14. Trods Nr. 5s Tilstaaelse troede flere af Vidnerne fremdeles at det ikke var hende, der havde gjort, hvad hun paasagde sig, da de ikke havde seet hende gjøre det, og ikke forstod, hvor-

have løiet paa sig selv. Endelig fragik hun sin Tilstaaelse, og vilde ikke en Gang vedstaae, at hun havde kastet de Stene, der kom op fra Kjælderen, medens hun der var ganske alene. Hvad hun havde udsagt om Andre som Delagtige i Optøierne, erklærede hun ogsaa at være usandt. Grunden til, at hun have tilstaaet, sagde hun var den, at hun blev paavirket af Forskjellige, fornemmelig af Stedets Sognepræst, der sagde, hende at hun skulde pidskes, indtil hun tilstod. Dog havde Ingen sagt hende, at hun skulde tilstaae Andet, end hvad der var sandt, og specielt var der Ingen, som have tilskyndet hende at forklare sig paa den slette Maade om hendes Medtiltalte, eller, som hun sagde, at lyve paa dem. Hun opholdt sig paa Mariendal hos Lensmand Møen indtil den 28de Mai, da hun fulgte sine Forældre hjem; Indtil denne Tid forklarede hun sig paa samme Maade, som for Retten, for Alle, som hun talte med, deriblandt for Medhjælperen Halvor Overkil, til hvem hun omstændelig fortalte Sammenhænget med Optøierne; endvidere for sine Medconfirmander og for Lensmanden, dennes Hustru og Tyende. Den 3die Pintsedag (26de Mai) var hendes Fader hos hende paa Mariendal, og allerede da begyndte hun at erklære sin Tilstaaelse løgnagtig; men efter at hun var kommen hjem, havde hun stadig gjort det. Af dem, hun traf sammen med i sit Hjem i Skjelstadmarken, fandtes, sagde hun, Ingen, som troede, at Mennesker havde udført Optøgerne paa Boraas, og Alle havde formanet hende til at tale Sandhed. Hendes Forældre og Andre, mærkede hun, troede, at hendes Tilstaaelse for Retten var usandfærdig. Der var imidlertid Ingen, sagde

hos Moderen fortalte, at da hun nylig var paa Boraas, for at bage, faldt et Stykke af en Jærnkjætting ned fra Loftstrappen, uden at der var flere Mennesker i hele Bygningen end hun alene. Ved Underretten blev Nr. 2 fældt efter Crll.s 22—14 til 8 Dages Fængsel paa Vand og Brød men i Øvrigt frifunden, og Nr. 1, 3, 4 og 5 aldeles frifundne, hvorhos Nr. 2 blev ilagt Skraffens og en Sjettedel af Sagens Omkostninger, der for Resten paalagdes det Offentlige. Overretten afviste Sagen som Justitssag fra Underretten, for saa vidt de Angjældende tiltaltes efter Crll.s 15—10 og 11 i Følge Begjær af de tre ovennævnte Klagere, hvis betimelige Tilbagekaldelse Overretten efter det Oplyste vel ikke betragtede som noget Forlig med de Angjældende, men dog som ubetinget og afgjørende i Følge Praxis. (Retst. for 1847, S. 681—684; for 1849, S. 471—473; for 1854, S. 790—792, paaberaabt). Nr. 2 fældtes som ved Underretten, dog kun til 5 Dages Straffetid, og for Øvrigt frifandtes han saa vel som de Øvrige. Høiesteret fældte Nr. 5 efter Crll.s 15—10 og 11 til 24 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangekost, Nr. 2 efter 22—14 til 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød, frifandt i Øvrigt samtlige fem Angjældende for videre Tiltale, og ilagde Nr. 2, 3 og 5 særskilt Arrestomkostningerne, Nr. 2 særskilt Omkostningerne ved det om hans Rasferi optagne Forhør, og samtlige Tiltalte fælles Ansvar af de ellers med Sagen forbundne Omkostninger.

Hvad Klagens Tilbagekaldelse angik, da var her den væsentlige Forskjel fra de af Overretten paaberaabte Præjudicater, at Klagen udtrykkelig var fornyet, uden at Tilbagekaldelsen kunde ansees som nogen i Forhold til de Angjældende bindende Eftergivelse, hvilket Sidste Overretten erkjendte, og det Offentlige havde, langt fra at antage Tilbagekaldelsen, tvertimod fortsat Forfølgningen og derimod antaget den fornyede Klage. Vel kunde ogsaa Crll.s 21—10 for saa vidt synes anvendelig, som denne § foruden nævnte Exempler tilføier: "andet deslige", og Fortsættelsen: "for derved at bedrage Andre" maa forstaaes i Over-

ensstemmelse med den foregaaende § 1. At Spektaklerne dels havde foraarsaget 1ste Deponent Tab, dels udsatte ham for større Tab, stod ikke til at negte. Men Udtrykket: "for derved at bedrage Andre" antoges dog at betyde noget Andet og Mere end det, der efter Nr. 5s Forklaring og Omstændighederne kunde ansees at have ligget i hendes Hensigt. At de Øvrige kun frifandtes for videre Tiltale, og ilagdes fælles Ansvar af Omkostninger, flød af deres mistænkelige Opførsel under Sagen, i Forbindelse med de Indicier, der fremkom mod dem, hvilket her vilde blive for vidtløftigt at paavise.

Den 11te Marts.

L.Nr. 104. Advocat Andresen, Actor, mod Carl Johannesen.

Angjældende, en 25 Aar gammel Musketeer, forhen flere Gange mulcteret for Slagsmaal og Gadeuorden, tiltaltes efter Crll.s 10—1 og 2, jfrt. 26, og 15—10 og 11, og var fældt efter disse Lovsteder, af Underretten til 25, af Overretten til 30 Dages Fængsel paa Vand og Brød, med sædvanligt Omkostningsansvar. Høiesteret stadfæstede Overrettens Dom. Sagen var for Øvrigt klar, og Spørgsmaalet var alene, om Angjældende kunde ansees rettelig tiltalt for civil Ret. Han havde som Rekrut begyndt sin Tjeneste i Exercerskolen, der holdtes fra 14de Mai til 15de Juli f. A., men Stævningen blev først udfærdiget den 22de Juli (Ordren var af 9de s. M.), og Loven af 12te October 1857, § 48, blev forstaaet saaledes, at Angjældende, som heller ikke den 9de Juli var kaldt til Tjeneste, maatte ansees at høre under almindelig Ret.

Den 12te Marts.

L.Nr. 106. Advocat Grønn, Actor, mod Oline Olsdatter Bolla.

Tiltalt efter Crll.s 14—22 var denne 23 Aar gamle

kostningsansvar, hvorimod hun frifandtes for videre Tiltale, for saa vidt hun tiltaltes for Fosterfordrivelse. Efter Angjældendes Forlangende og som Gjenstand for nødvendig Paaanke blev Sagen indbragt for Høiesteret. Angjældende havde forklaret, at hun to Gange havde havt legemlig Omgang med hendes for Delagtighed i Fosterfordrivelse Medtiltalte (frifunden for videre Tiltale), første Gang Høsten 1859, efter at Skuren var begyndt, altsaa, efter Lagrettets og et Par Vidners Forklaring, i Begyndelsen af September, anden Gang samme Høst, medens der var Sne paa Marken. Senere havde hun tilføiet, at det andet Samleie fandt Sted omtrent otte Dages Tid efter det første, ved hvilket hun vedblev sin Tidsangivelse. Hun havde videre forklaret, at hun nogen Tid efter følte sig syg, og mærkede, at hun var frugtsommelig, hvilket 5te og 6te Vidner ogsaa forstod, men hun negtede for dem. I Januar eller Februar vilde hun have talt til Barnefaderen om sin Tilstand, men faaet til Svar, at hun blot skulde dræbe Barnet. Efter det andet Samleie vilde hun af ham have faaet et lidet Glas med Draaber, og Opfordring til at drikke deraf, da hun maaskee var frugtsommelig; og da hun ytrede Betænkelighed derved, have faaet til Svar, at han før havde givet Piger Saadant, idet han gjentagende opfordrede hende dertil; og efter hans Tilbagekomst fra Lofoten begyndte hun at tale til ham om Paterniteten, men han undveg altid Samtale derom. Paaskedag 1860 traf hun ham atter, men han afbrød hende med den Bemærkning, at de ikke kunde staae der. Samme Dag, 8de April, og strax efter Samtalen, sagde hun, smagte hun paa Draaberne ved at sætte Tungen til Glasset, og strax efter blev hun syg, og qvitterede ½ Time efter en Blodklump, "brav stor", sagde hun; denne Klump bar hun fra Loftet ned i Stuen, og kastede den paa Gløderne i en Bilæggerovn, og Ingen var da nærværende, idet 1ste Deponent nok var nede ved Søen, og 2den Deponent andet Steds ude. Hun benegtede, at Klumpen havde menneskelig Skikkelse eller bevægede sig. Medicinen var sort og flydende, og brændte paa Tungen som

Ild; og hun lagde, som sagt, kun Tungen til Glasset, men efter hvad hun da mærkede, troede hun, at Draaberne vilde have dræbt hende, og hun kastede derefter Flasken paa Ilden. Hun benegtede bestemt at have villet tage Draaberne for at fordrive Fosteret, hvortil hun vilde have ment hele Portionen fornøden. Hun kom ikke i Seng hverken før eller efter at have qvitteret Klumpen, og vilde bestemt mene, at hendes blotte Smagen med Tungen paa Draaberne havde denne Virkning. Hun omtalte ikke sin Frugtsommelighed for Nogen, men havde dog til 6te Deponent og sin Svigerinde tilstaaet at have havt legemlig Omgang med sin Medtiltalte, Lars Johnsen. Under Sagen forklarede hun videre, at hun under Fødselen blev saa "forandret", at det, hun nedkom med, gjerne kunde have havt "legemlig Skabelse", uden at hun bemærkede det. Hun mente vel, at Fosteret maatte have havt Liv, men hun vilde ikke have følt det under sin Frugtsommelighed; hun havde ikke været ængstelig, efter at have smagt Draaberne, men blev kun derefter underlig i Hovedet og hele Kroppen; hun vidste ikke, hvor langt henne hun ved Nedkomsten var i Svangerskabet, men paastod, at hun ikke lagde Skjul paa sit Svangerskab; dog havde hun ikke tillavet Barnetøi, og tilstod, at der havde været Anledning for hende til at tilkalde Folk ved Nedkomsten. Efter det Anførte kunde Angjældende naturligvis ikke fældes efter Crll.s 14—22, hvorimod hun vist nok kunde synes at være **in casu legis** efter 14—19, første Led, da der, som denne § fortolkes og maa fortolkes, udkræves et desensoralt Bevis for, at Fosteret har været dødfødt eller ulevedygtigt, hvilket her ingenlunde var tilveiebragt. Efter

frugtsommelig, og havde derfor anseet Rygtet ugrundet, og 16de Vidne, hos hvem hun i Svangerskabstiden havde opholdt sig et Par Uger, var af samme Mening. Derimod forklarede 8de og 13de Vidner, hos hvem hun da var, at hun allerede ved St. Hans Tider vragede Mad og røbede Tegn, der pleie at ledsage Svangerskab, og at Vidnerne derfor allerede da antog hende frugtsommelig. Medtiltalte negtede al legemlig Omgang med hende, og følgelig Alt, hvad hun for Øvrigt havde paasagt ham, og det blev heller ikke paa anden Maade oplyst. Hun havde kun til 2det Vidne omtalt Flasken, hvis Indhold efter Beskrivelsen af Lægen antoges at kunne have været urenset Svovlsyre, der vel er dræbende, men ikke fosterfordrivende. Første Paaskedag, 8de April, havde 1ste Deponent kun ½ Time ad Gangen været ude af Huset, de Øvrige var vel i Kirken, men Nedkomsten skulde efter Angjældendes Forklaring være foregaaet efter Kirketiden, og hun tilstod desuden at have kunnet tilkalde Folk. I Ovnen, hvor Klumpen skulde være brændt, fandtes af 1ste Deponent sidst i April eller først i Mai nogle skjøre Ben, som Lægen fandt noget større, end Benene af et fuldbaaret Foster pleie at være, og Angjældende paastod at have nu og da kastet Madden i Ovnen, hvilket Husbondsfolkene dog ikke før havde bemærket. Efter saa uklare, usammenhængende og tildels modsigende Indicier og saa upaalidelige Forklaringer af Angjældende vovede Høiesteret ikke at fælde, men frifandt hende for videre Tiltale, og paalagde hende Sagsomkostningerne.

Den 12te Marts.

L.Nr. 107. Advocat Dunker, Actor, mod Anders Evensen.

Tiltalt for Tyveri eller Forbrydelse mod Crll.s 22—

være gjennem et Hul i Væggen kommen ind i en aflaaset Teglverksbygning, og derefter paa Loftet i en dermed sammenhængende Bygning at have taget og kastet ned paa Tomten nogle Træstykker, som han agtede at tage med sig hjem til Brænde. Spørgsmaalet var, om Hullet kunde ansees bestemt til Indgang. Det var fremkommet derved, at et Bord var løsnet i Klædningen, og kunde skydes tilside, og Angjældende paastod, at Teglverksarbejderne, hvortil han hørte, hyppig gik igjennem Hullet for at aabne Døren indenfra, men kunde dog ikke oplyse, at Andre end han selv og hans to Sønner havde benyttet det paa denne Maade, medens 1ste Vidne, Opsynsmanden, forklarede, at Døren altid stod aaben, naar Arbeiderne skulde benytte Indgangen. Væggen var for en Maanedstid siden efterseet, og alle løse Bord da tilspigrede, men 1ste Vidne fandt det ikke urimeligt, at nogen af Arbeiderne kunde have løsnet Bordet, for at komme ind og stjæle Ved. Høiesteret stadfæstede Underrettens Dom. Skjønt Praxis ingenlunde har været consequent i Fortolkningen af Crll.s 19—2, b, maa det dog vel erkjendes, at den, der for at stjæle kryber gjennem et af ham selv eller en Anden ikke paa lovlig Maade til Indgang aabnet Hul som det anførte, lige saa vel som den, der kryber gjennem et aabent Vindue, er in casu legis, hvortil det maa være nok, at han ved eller kan skjønne, at Aabningen ikke af rette Vedkommende er bestemt til almindelig Indgang, eller saaledes, at ogsaa han lovlig kan benytte den dertil, om det end skulde være Tilfældet, at rette Vedkommende ved Leilighed selv havde brugt den til Ind- eller Udgang. En anden Sag er det, hvor Aabningen er

Niogtyvende Aargang 11te Mai
№ 19. 1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 1ste Session 1864.

Den 19de Februar.

L.Nr. 66. Advocat Paludan Actor, mod Børre Christophersen.

I denne Sag var afsagt følgende Overretsdom:

Ved den af Buskeruds Amt i Følge de Angjældendes Forlangende her til Retten indankede af Sorenskriveren i Lier Røken og Hurum den 13de August d. A. affagte Dom i Justitssag mod Niels Borgersen (Børresen) eller Christophersen og dennes Fader Borger (Børre) Christophersen, der tiltales Førstnævnte for Tyveri eller Fordølgelse af Hittegods og Sidstnævnte for Delagtighed, er kjendt for Ret: "Tiltalte Nr. 1 Niels Børresen eller Christophersen bør at straffes med 16 - sexten - Slag Ris paa lovbefalet Maade og Tiltalte Nr. 2 Børre Christophersen at hensættes til Strafarbeide i 6 - sex - Maaneder. De Tiltalte have derhos in solidum at erlægge de af Sagen flydende Omkostninger med Undtagelse af Omkostningerne ved Arresten og ved Straffens Fuldbyrdelse, der blive at udrede af hver især for hans Vedkommende, efter af Overøvrigheden approberede Regninger. Endvidere tilpligtes Nr. 1 at udrede i Erstatning til Ole Helgesen Øverby 10 Spdlr. 3 ℔ - ti Speciedaler tre Ort". A) Tiltalte Niels Borgersen (Børresen) eller Christophersen, der er født 24de December 1848 og altsaa endnu ikke 15 Aar gammel, har forklaret Følgende, som i det Væsentligste bestyrkes ved Sagens øvrige Omstændigheder. Torsdag Aften den 2den Juli sidstl. fik Til-

talte fra sine Forældres Hus paa Mussen pr. Drammen Øie paa 1ste Vidne Ole Helgesen Øverby, der var i beruset Tilstand og havde sin Tegnebog oppe, hvorved han slog i Gjærdet og sagde: "Hei her skulle I faae see Penge". Efter at 1ste Vidne havde talt Noget med 7de Vidne, løb han efter at have stukket Tegnebogen i sin Brystlomme, uden at Tiltalte saae, om han fik den fuldstændig ned i Lommen, videre til Drammens By, hvorhen ogsaa Tiltalte begav sig, for efter Opgivende at kjøbe Tobak til sin Broder Tiltalte Borger (Børre) Christophersen. Tiltalte saae da 1ste Vidne deels hoppe i Gaden og deels springe smaa Stykker, og ved 5te Vidnes Hus paa Gaarden Landfald saae han 1ste Vidne, der var 6 à 7 Alen foran ham, falde over Ende, men bemærkede ikke at 1ste Vidne, der hurtig reiste sig og gav sig derpaa til at løbe, mistede Noget. Da Tiltalte imidlertid kom paa det Sted, hvor 1ste Vidne var faldt, saa han en Tegnebog, som han gjenkjendte at være den, 1ste Vidne tidligere havde vist frem, liggende paa Veien, saa at han (Tiltalte) ikke havde den mindste Tvivl om, at Bogen, som Tiltalte puttede til sig i Barmen, tilhørte 1ste Vidne, og af denne var tabt, da han faldt. Vistnok var 1ste Vidne kommen i noget længere Afstand fra ham (Tiltalte), da han fandt Tegnebogen, men Afstanden var ikke længere, end at han med Lethed kunde have naaet Vidnet igjen, om han havde villet. Tiltalte gjemte derpaa den fundne Tegnebog under en Søbod, men undersøgte ikke, førend nogle Dage derefter, hvor mange Penge der var i Tegnebogen, og befandt da, at der var 71 Spdlr. (hvilket ogsaa stemmer overens med 1ste Vidnes Opgivende). Af disse Penge anvendte Tiltalte deels til Fortæring, deels til Indkjøb af et Ur, en Tegnebog, en Pengepung, m. M., omtrent 14 Spdlr., leverede 7de Dept. (8de Vidne) til Opbevaring 3 Spdlr. 24 Skill., hvoraf han dog strax efter fik de 24 Skill. tilbage, lod 10de og 11te Deponenter bekomme tilsammen 1 Spdlr. 24 Skill.

30 Spdlr. lod Tiltalte blive liggende igjen i den 1ste Vidne tilhørende Tegnebog, som efter Tiltaltes Anvisning fandtes af 2det Vidne, Politibetjent Borgen, under en Søbod. Af de 1ste Vidne frakomne 71 Spdlr. er kommet tilstede foruden de sidstnævnte 30 Spdlr. endvidere de til 8de Vidne og Tiltaltes Fader leverede respective 3 og 23 Spdlr. 6 Skill., altsaa i det Hele 56 Spdlr. 6 Skill. Derhos har 1ste Vidne faaet udleveret som indkjøbt af Tiltalte for de Vidnet frakomne Penge et Ur, en Tegnebog og en Pengepung med Laas, tilsammen af Værdi 3 Spdlr. 102 Skill., tils. 59 Spdlr. 108 Skill. altsaa udgjør det Beløb, som 1ste Vidne ei kan sees at have faaet tilbage, 11 Spdlr. 12 Skill., medens Vidnet dog kun har paastaaet sig tilkjendt Erstatning for 10 Spdlr. 72 Skill. For at Tiltalte skulde have taget den 12te Vidne tilhørende Tegnebog med 71 Spdlr. ud af Vidnets Brystlomme er der mod Tiltaltes Benegtelse intet som helst Bevis fremkommet. Vistnok er det oplyst, at Brystlommen i den Frak, som 1ste Vidne var iført den Dag, da han mistede bemeldte Tegnebog og Penge, sidder temmelig høit oppe og er trang og dyb, saa at vanskelig Noget vilde kunne falde ud af den, naar det først var kommet rigtig ned, men det er tillige af Lagrettet attesteret, at man ikke med Lethed, især naar man er beruset — hvilket netop i særdeles høi Grad var Tilfældet med 1ste Vidne, (se hans egen samt 7de Vidnes Forklaring) — kan faae en større Gjenstand som en Tegnebog ned i Lommen hvorfor der snarere er Sandsynlighed for, at 1ste Vidne, som efter hvad der er oplyst, havde Tegnebogen oppe kort forinden han mistede den, ikke senere har havt den rigtig nede i sin Brystlomme (jfr. dog 7de Vidnes Prov, der siger, at det forekom Vidnet, som om 1ste Vidne fik Tegnebogen ned i Lommen, men dog ikke tør paastaae det med Bestemthed). Det maa derfor antages at

formener Retten med Underdommeren, at Tiltalte ikke kan ansees skyldig i Tyveri, men i Forbrydelse mod Crll.s Cap. 21 § 14. At han har indseet det Forbryderske deri, at han har tilegnet sig og disponeret over de 1ste Vidne frakomne Penge, kan efter hans Alder og Forstandsudvikling (se angaaende denne sidste Forhørsadministrators og Lagrettets Skjøn, Forhøret l. c.) ikke betvivles. Da Tiltalte, hvis han havde været over 15 Aar gammel, vilde været anseet med Straf af Fængsel, maa han nu i Henhold til Crll.s Cap. 6 § 8 blive at ansee med Straf af Ris, og findes Slagenes Antal at være ved den paaankede Dom passende fastsat til 16. B) Tiltalte Smedemester Borger eller rettere Børre Christophersen — der er født 15de Januar 1825, og tidligere har for Tyveri, begaaet under criminel Lavalder, i Følge upaaanket Underretsdom af 19de August 1839 været straffet med Ris, samt i Følge upaaanket Underretsdom af 20de August 1856 for Tyveri med 15 Dages Fængsel paa Vand og Brød — har i nærværende Sags Anledning forklaret, at han den 9de Juli sidstl. af sin Søn, Medtiltalte Niels Børresen, modtog en Tegnebog (den, som sidstnævnte Tiltalte opgav at have kjøbt), og opgav Sønnen, at han havde fundet denne Tegnebog paa Landeveien. Videre forklarede Angjældende Børre Christophersen, at der i Tegnebogen var 22 Spdlr.; men da han ytrede til Sønnen, at denne nok havde borttaget Noget af Pengene, kom Sønnen endvidere frem med 1 Spdlr. (hermed har ogsaa Tiltalte Niels Børresen forklaret sig overensstemmende). For Øvrigt har Børre Christophersen stadigen paastaaet, at det var hans Hensigt at levere eller sende Pengene ned paa Politikammeret, og at Aarsagen, hvorfor han ikke strax gjorde dette, var den, at han først vilde have Rede paa Sagens Sammenhæng; men om man end ikke vil lægge videre Vegt paa Tiltalte Niels Børresens Udsagn, at hans Fader, da denne kun ytrede, at de af Niels Børresen fundne Penge

ring, er der dog flere Omstændigheder, der vække høi Grad af Mistanke om, at det har været Tiltalte Børre Christophersns Hensigt at beholde de af Sønnen modtagne Penge. Det er af sidstnævnte Tiltalte erkjendt, at han befalede Sønnen, Tiltalte Niels Børresen, at tie med, at han havde fundet nogen Penge, uden at Tiltalte herfor har kunnet opgive anden Grund end den lidet fyldestgjørende, at han ved dette Bud havde til Hensigt at faae Sønnen til lettere at bekjende, om han muligens havde flere Penge, hvorimod Sønnens Forklaring, at Tiltalte bød ham at tie, for at de kunde beholde Pengene, vistnok er mere sandsynlig. Fremdeles har Angjældende Børre Christophersen erkjendt, at han gjemte den af hans Søn modtagne Tegnebog med iværende Penge under Madrassen i sin Seng, der stod i hans Smedeværksted, uden at han har kunnet anføre nogen Grund til, at han gjemte Tegnebogen og Pengene paa et saa usædvanligt Sted. Det er endvidere af Tiltalte erkjendt, at han var vidende om, at hans medtiltalte Søn afkjøbte 6te Vidne et Ur for 3 Spdlr., og at han til samme Vidne ytrede, at Sønnen havde hans Tilladelse til dette Kjøb, ligesom han ogsaa til Politibetjentene Borgen og Andersen 2det og 3die Vidner, da disse den 10de Juli sidstl. indfandt sig i hans Bolig for at anstille Undersøgelse betræffende de 1ste Vidne frakomne Penge, ytrede, at hans Søn kun havde givet 1½ Spdlr. for Uret, hvilke Penge Sønnen have opsparet og havt staaende hos Faderen. Under Sagen har Tiltalte erkjendt, at hans Søn vistnok ikke havde nogen Penge staaende hos ham, men har derhos paastaaet, at han virkelig troede, at hans Søn havde opsamlet sig Penge og derfor kjøbt Ur. Imidlertid har han erklæret, at det er ham ubekjendt, om og paa hvad Maade hans Søn skulde have samlet de for Uret udgivne Penge, eller om Sønnen over Hoved fortjente nogen Penge. Saa vel i Betragtning af Sønnens unge Alder, som at Sønnen har Ophold i hans eget Hus, er det formentlig ikke tvivlsomt, at det kun er en Udflugt, naar Tiltalte har anført, at han stod i den Formening, at hans Søn paa ærlig Maade kunde have fortjent de Penge,

som han gav for det af 6te Vidne kjøbte Ur. Endelig have 2det og 3die Vidner enstemmig forklaret, at de, da de som ovenmeldt havde indfundet sig hos Tiltalte for at inqvirere, stod en lang Stund og talte med Angjældende, der syntes meget "betagen", og kjendeligen lagde Skjul paa, at han var i Besiddelse af Tegnebogen, og at det først er efter gjentagne Opfordringer fra Vidnernes Side om at sige Sandhed, at han kom frem med Tegnebogen, der fandtes gjemt som oven anført. For saa vidt Tiltalte har opgivet at han ved 2det og 3die Vidners Ankomst var "ør" eller fortumlet i Hovedet efter en Rangel eller Svir Natten forud, have disse Vidner erklæret, at de ikke kunde skjønne, at Tiltalte var i en saadan Tilstand, og at de heller ikke antog at der manglede ham Noget, da han ved deres Ankomst stod og arbeidede. Uagtet de fremførte mistænkelige Omstændigheder vover dog ikke nærværende Ret at fælde Tiltalte Nr. 2 for Delagtighed i den af hans Søn begaaede Forbrydelse. Det taler nemlig i ikke liden Grad til Fordel for Angjældende Nr. 2, at han notorisk ikke har forbrugt Noget af de ham af hans Søn overleverede Penge, og at han havde disse kun i sit Værge Natten over, da han kom frem med dem til 2det og 3die Vidner. Det Mistænkelige i Tiltalte Børre Christophersens Opførsel synes ogsaa at kunne forklares paa en for ham mindre graverende Maade, nemlig derved, at han har fattet Mistanke om, at Sønnen havde stjaalet Tegnebogen eller ogsaa forbrugt Noget af de fundne Penge, og at han saaledes har krympet sig for, uden nærmere Undersøgelse strax at anmelde Fundet, hvorved han kunde befrygte med det Samme at ville angive og bevirke sin Søn straffet. Retten formener derfor, at Tiltalte Nr. 2

talte Niels Børresen eller Christophersen bør for Forbrydelse mod Crll.s Cap. 21 § 14 at straffes med 16 - sexten - Slag Ris, samt i Erstatning til Ole Helgesen Øverby betale 10 - ti - Speciedaler 72 - to og syvti - Skilling. Tiltalte Børre Christophersen bør for Justitiens videre Tiltale i denne Sag fri at være. De Tiltalte bør derhos Een for Begge og Begge for Een udrede de af nærværende Sag flydende Omkostninger, dog saaledes, at de hver for sig udrede Udgifterne ved deres Arrest. At fuldbyrdes", o. s. v.

Høiesteret stadfæstede Underrettens Dom for Angjældendes Vedkommende.

Den 17de Marts.

L.Nr. 119. Advocat Paludan, Actor, mod Ole Tangeraasosen.

Angjældende, 68 Aar gammel, ilde berygtet og før 3 Gange straffet for Hor, 1 Gang for Tyveri, og 3 Gange for ulovligt Brændevinssalg, tiltaltes nu for Forrykkelse af udlagt Gods og lovstridigt Forhold under en Auction. Den 8de August 1861 blev hos Angjældende gjort Indførsel for Sagsomkostningerne efter den sidste Straffedom, og der toges da Udlæg i en Del Løsøre mod Angjældendes Protest, idet han paastod at have solgt alle sine Eiendele til sin Søn. Den 20de November s. A. foretoges Efterskudsindførsel, hvorved Udlæg gaves i en Arv, som skulde tilfalde Angjældende efter hans Svigerfader, hvis Bo nogle Maaneder før var taget under Skiftebehandling. Men da Skiftet i 1862 var sluttet, og Angjældende var tillagt en Arv af 15 Spdlr. 9 Skill., lod han denne Arv udbetale til sin Søn, 11te Vidne, skjønt han erkjendte sig vidende om det deri givne Udlæg. Han undskyldte sig med, at Arven tidligere, medens den endnu kun var væntendes, ikke falden (Arvel.s § 73), blandt hans øvrige Eiendele var solgt til Sønnen, skjønt Salgscontracten efter sin Ordlyd ikke omfattede tilkommende Eiendele. Efter en Mængde Vidneprov havde Angjældende under Auctionen opført sig støiende og brutalt, saa at han hindrede Folk fra at gjøre Bud,

brugte Ukvemsord, frygtelige Eder og Trusler, og vakte Forargelse i høi Grad, hvorhos han havde forhaanet Lensmanden, medens denne holdt Auctionen. Ved de foregaaende Retter var han fældt efter Crll.s 10—4, jfrt. 26, samt 10—8 og 19, til 20 Dages Fængsel paa Vand og Brød, med sædvanligt Omkostningsansvar. Høiesteret fældte ham i ny Conclusion efter Crll.s 10—8 og 19, jfrt. 6—12, til 15 Dages Fængsel paa Vand og Brød, med Omkostningsansvar efter de ergangne Domme. Vel repræsenterer Lensmanden under Auctioner paa en Maade Sorenskriveren, hvis Embedsforretninger han der udfører, ligesom og Crll.s 10—4 synes mindre beregnet paa at beskytte Embedsmanden i Almindelighed mod Ærekrænkelser, end paa at haandhæve selve Embedet under dets Udførelse (jfr. § 1), hvorhos § 26 — der viser, at de foregaaende Bestemmelser ogsaa ere anvendelige paa Bestillingsmænd, og navnlig paa dem, der have at udføre enkelte Embedsforretninger — kun tillader Nedsættelse af Straffen efter §§ 1 og 2, naar de Fornærmede ikke ere Embedsmænd; men Crll.s 27—2 viser dog, at der gjøres væsentlig Forskjel med Hensyn til Personens almindelige Stilling, og at offentlig Paatale efter 10—4 ikke er anvendelig i et Tilfælde som dette. Da Angjældendes Opførsel under Auctionen var en sammenhængende Forbrydelse, om hvis Sumsumtion der efter lovlig offentlig Paatale alene var Spørgsmaal, saa var her ingen Anvendelse for Afvisning eller Frifindelse.

L.Nr. 120. } Murmester Metz mod Christiania Magistrat og
O.Nr. 12. } Formandskab paa Byens Vegne.

I denne Sag var den 9de Februar 1863 afsagt følgende Overretsdom:

"En Bæk, som paa Christiania Byes Grund løb om-

stian den IVs Gade, blev for længere Tid tilbage — naar og af hvem er ikke oplyst — fra ny Slotsgade ledet ud af sit gamle Leie, overbygget og overhvælvet samt saaledes ført ned under Christian Augusts Gade og derpaa i en ret Vinkel ned ad Universitetsgaden til dennes Sammenstød med Christian den IVs Gade, hvorfra den i skraa Retning føres under sidstnævnte Gade, indtil den omtrent 25 Alen fra Hjørnet blev sluppen ind i sit gamle Leie igjen paa Tomten Nr. 10, over hvilken og en søndenfor liggende Tomt den gik aaben i sit naturlige Leie, for derpaa atter at optages i en Overbygning, gjennem hvilken den løb under Husrækken til Carl Johans Gade. Til denne Bæk som til en Hovedcanal blev siden flere Kloaker ledede fra det høiere liggende Strøg, navnlig fra lille Parkveien, fra Grændsegaden og Pilestrædet, fra Theatergaden og fra Akersveien helt oppe fra Krogen, fra ny Slotsgade, Christian den IVs Gade og Rosenkrantzgaden, og derhos Spildvandet fra forskjellige Vandspring, der optages af disse Kloaker, foruden en Mængde mindre Kloaker fra særskilte i Strøget liggende Eiendomme. Murmester Metz, som i 1855 erhværvede Tomten Nr. 10, forespurgte sig ved Skrivelse af 1ste Novbr. s. A. hos Magistraten, om Byen var villig til at overtage Bækkens Overhvælving ogsaa over hans Tomt imod Ydelse af et Bidrag fra hans Side, idet han henledede Opmærksomheden paa, at den Overbygning, som for hans eget Vedkommende kunde være tilstrækkelig, muligens for Fremtiden vilde vise sig mindre hensigtsmæssig til at modtage Afløbet fra samtlige Kloaker og Render, men erholdt af Communebestyrelsen til Svar, at Bækkens Overhvælving, hvor den gaaer over privat Tomt, var et Ar-

ved saadan Overhvælving som den ovenfor udførte eller paa anden tilfredsstillende Maade, hvorhos han fra sin Side bød et Tilskud omtreutlig svarende til, hvad Omhvælvingen, saa vidt han for sit eget Vedkommende agtede den fornøden, efter hans Overslag vilde koste. Byens Bestyrelse henholdt sig imidlertid fremdeles væsentlig til sit forrige Svar. Metz indklagede derpaa den 10de August 1859 Magistrat og Formandskab til Forligelsescommissionen i Anledning af den Ulempe, der paaførtes hans Tomt, dels ved den forøgede Vandmasse, som gjennem Kloakerne og Rendestenene førtes hen til Bækken, dels ved den Urenlighed, som gjennem Kloakledningerne bragtes i Bækken fra Latriner og Skyllevandsrender, hvilke Ulemper havde gjort ethvert Arbeide paa Tomten umuligt, saa at han havde været hindret fra at bebygge samme, og under enhver Omstændighed, hvis Tomten skulde bebygges, maatte overhvælve Bækken paa en ganske anden og kostbarere Maade, end ellers nødvendigt. Forlig opnaaedes ikke, hvorpaa Metz har reist Aastedssag mod Magistrat og Formandskab paa Byens Vegne til Sløifning af de omhandlede i Bækken udmundende eller til den ledede Kloaker og Render, samt Erstatning for den ham derved paaførte Skade. Dog har han senere under Sagen erklæret kun at fordre Erstatning ogsaa for den Skade, han fremtidig vil komme til at lide ved de paatalte Dispositioner. Ved den af den constituerede Civildommer med Meddomsmænd den 31te October 1860 afsagte Dom blev de Indstævnte tilpligtede at betale Sagreiseren Erstatning efter Skjøn, optaget paa deres Bekostning, for den Skade, som paaføres ham ved, at de i Sagen omhandlede Kloakers Udmunding i Dagen paa Tomten udbreder en større Stank paa samme, end Bækken vilde have medført, om saadan Kloakmunding ikke fandt Sted, men for Øvrigt blev de Indstævnte for Sagreiserens Tiltale frifundne og Sagens Omkostnin-

parts Tiltale i denne Sag, og Sagsomkostningerne tilkjendes samme hos ham for begge Retter; Murmester Metz efter Contrastævning med Paastand, at Dommen underkjendes og derhen forandres, at der hos Hovedappellantskabet tilkjendes ham fuld Erstatning for den Skade, de omhandlede Kloakledninger have paaført ham og for Fremtiden ville paaføre ham, saa vel ved den derved foraarsagede Stank som ved den forøgede Vandmasse, samt Sagens Omkostninger for begge Retter. Efter at Sagen er paastævnt til nærværende Ret, er der imidlertid foregaaet en væsentlig Forandring med Aastedet, idet der i Følge Formandskabets Beslutning af 21de August 1861 endnu samme Aars Høst blev paabegyndt en Kloak fra Overskjæringen af Christian den IVs og Universitetsgaderne under den sidste Gade til Carl Johans Gade, hvilken Kloak er bestemt til at optage alt det Vand, som forhen førtes gjennem den gamle Kloak til Bækkeleiet over Contraappellantens Tomt. Denne Kloak sees nemlig at være fuldført i Sommeren 1862, længere Tid før 21de Juli, og skjønt Contraappellanten har anbragt, at den ikke er tæt, saa at der fremdeles kommer Vand ind paa hans Tomt, hvilket ogsaa for den første Tid maa ansees indrømmet af Hovedappellantskabet, saa paastaaer dog dette, at Manglen var udbedret og Bækkeleiet tørt den 11te September. Vel har Contraappellanten benegtet dette, men nogen ydderligere Oplysning er herom ikke tilveiebragt, saa at der nu kun kan være Spørgsmaal om de Ulemper, Bækken indtil den Tid har forvoldt. Med Hensyn derimod til Hovedappellantskabets Anbringende, at det ikke er Byen, som har ledet Bækken ud af sit Leie ovenfor Contraaappellantens Tomt, bemærkes det, at Byen maa have overtaget Ansvaret for Ledningen sammen med Overtagelsen af Gadeløbene, hvorunder den gaaer, og at det ikke er oplyst, om Overtagelsen er foregaaet senere end 1855, da Contraappellan-

vand fra Høiderne rundt omkring i vid Strækning ledes til Kloaken, nødvendig maa medføre, at der maa løbe meget mere Vand gjennem Kloaken, og følgelig derfra gjennem Bækkeleiet, end forhen, hvorfor ogsaa Opstuvning skal have fundet Sted nedenfor hans Tomt, hvor Bækken gik under Huserækken til Carl Johans Gade. Vel har Hovedappellantskabet indvendt, at Bækken danner det naturlige Tilløb paa den hele Strækning, hvis Kloakledninger og Spildvandsrender udmunde i Kloaken, og at følgelig alt det Vand, som nu kommer til Bækken gjennem de lukkede Render, alligevel vilde have flydt i den ad aabne Render og Vandløb; men hertil bemærker Contraappellanten, at de anbragte Ledninger ganske anderledes opsamle og fremsende Vand og Fugtighed ovenfra, end forhen kunde være Tilfældet, da meget Vand blev staaende i Grøfter og Huller og fordunstede, hvor det var faldet, meget ogsaa bortdunstede under Løbet i de aabne og mindre fuldkomne Render, medens Jorden nu planeres og ganske anderledes udtappes samt strax befries for Indsugning af Regn og anden Væde. I ethvert Fald formener han det klart, at Spildvandet fra Springene saa vel af det gamle som af det nye Vandverk er en Forøgelse i Vandmængden til Skade for hans Tomt; og naar Hovedappellantskabet paastaaer, at denne Forøgelse er en aldeles forsvindende Ubetydelighed mod Bækkens øvrige Vandføring, fornemmelig under Flom, benegter han, at Mængden er ringe, samt gjør opmærksom paa, at den i alle Fald er et Tillæg til de Ulemper, som en Flom fører med sig. Ogsaa er det i Underretsdommen erkjendt, at Vandmængden er bleven større, men hertil er ikke taget Hensyn, fordi det ikke er anseet bevist, at Forøgelsen medfører Skade. Contraappellanten formener imidlertid, at Beviset maa være ført ved den blotte Tilværelse af den paaberaabte Omstændighed, idet den forøgede Vandmængde uundgaaelig maa udvide Bækkeleiet og derved formindske Tomtens Brugbarhed til Byggeforetagender samt gjøre en bredere følgelig kostbarere Overbygning nødvendig. Fra Hovedappellantskabets Side er dog i denne Retning anbragt, at selv om Bækkeleiet indbygges

saa trangt paa Contraappellantens Tomt, at nogen Opstuvning ovenfor bliver Følgen, saa vil det ikke medføre Ulempe. For Øvrigt haves der ikke noget Retsskjøn angaaende disse Forhold. Under Aastedsbefaringen den 5te Septbr. 1859 erklærede Retten, at Bækken medfører en afskyelig og efter Rettens Mening sundhedsfarlig Stank, hvorpaa Skjønsmændene afgav det Skjøn, at der i Bækkens daværende Tilstand vilde til dens Overhvælving behøves en lufttæt Indmuring, men at, hvis det var en ren Bæk uden Kloaktilløb, en Overhvælving i Lighed med den, som er ovenfor — nordenfor — Contraappellantens Tomt, vilde være tilstrækkelig; derhos at Indmuringen vil medføre ulige større Omkostninger. Fra Byens Side bemærkes hertil, at det Vand, som er bestemt til at optages af Kloakerne, nemlig Grundvand, Regnvand, Skyllevand o. d., altid stinker; og da der, med Undtagelse af Spildvandet fra Vandposterne, som er rent Vand, ikke kommer andet Vand i Bækken, end det, som har sit naturlige Løb dertil, saa bestaaer Forskjellen mellem før og nu alene deri, at det urene eller stinkende Vand, der forhen gjennem aabne Render løb i Bækken, nu kommer gjennem lukkede Render. Derhos erindres det, at Byen ikke tillader, at Latrineindhold, eller andre saadanne ildelugtende Sager slippes i Kloakerne; skeer Noget herimod, er det ulovligt, og Contraappellanten faaer desangaaende at holde sig til Vedkommende...

gjældende, men kan ikke gjøre Byen ansvarlig. Contraappellanten indvender, at Stanken af de ildelugtende Fluida, som løbe i Kloakerne, opsamles i de lukkede Render, og at de saaledes samlede blev sendte ud i Dagen paa hans Tomt, hvor den store Kloak udmundede i det gamle Bækleie, i Stedet for at den, om Bækken havde gaaet aaben, efter Haanden vilde have udbredet sig og bortdunstet paa en længere Strækning, og at han, da nøiagtigt Indseende med, hvad der fra de ovenfor liggende Tomter slippes i Kloakerne og de lukkede Render, er umuligt, ikke paa anden Maade kunde værge sig mod Misbrug af Renderne, end ved den af Skjønsmændene paapegede lufttætte Indmuring af Bækleiet. I disse Anskuelser har Contraappellanten ogsaa

faaet Medhold af Underretten, som desaarsag har tilkjendt ham Erstatning for den større Stank, Kloakerne udbrede paa hans Tomt, end som vilde have fundet Sted, om ingen Kloakmunding der havde været. For Overretten har Hovedappellantskabet til Støtte for sig fremlagt en af sagkyndig Mand foretagen chemisk Analyse af noget paa Contraappellantens Tomt taget Vand, samt af Grundvand fra andre Steder i Byen, af hvilken Analyse Stadsphysicus har draget den Slutning, at Vandet fra Bækken paa Contraappellantens Eiendom er mindre forurenset og bedærvet, og saaledes antagelig i sanitært Henseende mindre skadeligt, end tvende af de andre Vandprøver, men mere bedærvet, omendskjønt mindre forurenset, end en fjerde Prøve, og saaledes antagelig noget mere skadeligt end denne. Contraappellanten har bestridt Analysens Beviskraft baade i sig og med Hensyn til den Maade, hvorpaa Vandprøverne ere tagne; han har derhos bragt det til Sandsynlighed, at der gjennem en Rende fra Universitetsbygningerne har været sluppet Levninger af Cadavere fra Anatomikammeret i Kloaken strax ovenfor hans Tomt. In subsidium er fra Byens Side anbragt, at de paatalte Ulemper, saa vidt de virkelig finde Sted, ikke ere af anden Beskaffenhed, end at Contraappellanten selv pligtede at bære Byrderne af den kostbarere Overbygning, som de mulig kunde gjøre nødvendig, og heri maa nærværende Ret give Hovedappellantskabet Medhold. Da Contraappellantens Eiendom er en Byggetomt i en By, saa har han fornuftigvis ved dens Erhvervelse eller Benyttelse ikke kunnet gjøre Regning paa, at den samme gjennemskjærende Bæk fremdeles ovenfor skulde kunne vedblive at gaae aaben til Fordunstning af overflødigt Vand eller stinkende og skadelige Gasarter; det maatte for ham være indlysende, hvad der tilsiger sig selv, at Bækkeleiet ovenfor vilde blive benyttet som det naturlige Afløb til den Udtørring og Renholdelse af Grunden, hvilken en bymæssig Bebyggelse gjør

ter, maatte han være beredt paa, at den vilde blive indbygget ovenfor ham lige til det Sted, hvor den flyder ind paa hans Tomt; og han maa følgelig ogsaa finde sig i de Virkninger, en saadan Indbygning medfører for Benyttelsen af denne Tomt. Om det Spildvand, der skriver sig fra Vandposter, som ikke have sin Forsyning fra Bækkens Nedslagsstrøg, maatte antages vilkaarligen at være ledet til Bækken — et Spørgsmaal, hvorpaa Overretten finder det unødvendigt at indlade sig — saa er det dog ikke mod Hovedappellantskabets Benegtelse godtgjort, at den herved opkomne Forøgelse af Vandmængden i Bækken har paafort Contraappellanten nogen Byrde, eller fordret nogen Forøgelse i Udgift for ham. Hovedappellantskabet vil saaledes være at frifinde for Contraappellantens Tiltale; men Sagens Omkostninger antages efter Omstændighederne at burde ophæves for begge Retter. Thi kjendes for Ret: Hovedappellantskabet, Christiania Magistrat og Formandskab paa Byens Vegne, bør for Contraappellantens, Murmester Metz's Tiltale i denne Sag frit at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves".

Ved Høiesterets Dom af 19de Marts 1864 blev i ny Conclusion Christiania Magistrat og Formandskab paa Communens Vegne frifundne for Murmester Metz's Tiltale i denne Sag, og Omkostningerne for alle Retter ophævede. Høiesteret mente at Metz maatte finde sig i Ulemperne af de Kloaker, som var ledede til hans Tomt før 1855, saa vel som i den større Vandmasse, de omliggende Strækningers forudseelige Bebyggelse medførte i Bækken, medens det ikke ansaaes godtgjort, at dens nødvendige Overbygning ved Tomtens Bebyggelse vilde blive større, end den for tilfældig Vandforøgelse ellers maatte blive, derved, at flere Kloaker efter 1855 var ledede til, da det heller ikke var oplyst, at derved Vandmassen eller Stanken, som Overbygningen desuden vilde indeslutte, var bleven synderlig større, idet intet af Skjønnene gik ud derpaa, og Stadsingeniøren benegtede det. Der fandtes saaledes ikke Bevis for nogen Skade, som egnede sig til Erstatning, hvorimod Metz mentes i alle

hald lige saa vel at maatte taale Ulemperne, som han havde nydt Fordelene, af de Foranstaltninger, der som hensigtsmæssige Indretninger af en til kjøbstadmæssig Bebyggelse bestemt Strækning allerede ved Tomtens Indkjøb burde have været paaregnede.

Fra 9de til 14de April blev af Høiesteret paakjendt:

Den 9de. L.Nr. 152, mod Martin Botten, m. Fl. (12 i Tallet), fældte for Skovtyveri, af de foregaaende Retter 8 til 8, 4 til 5 Dages, men af Høiesteret alle til 4 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 153, mod Mathis og Hans Olderfjord. Hjemvist til Indhentelse af nye Oplysninger.

L.Nr. 154, mod Olaus Lindholm. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 155, mod Gunhild Mathea Vold, fældt af alle Retter efter Crll.s 14—16 til 10 Aars Strafarbeide.

Den 12te. L.Nr. 156, mod Johan Frederik Johansen, fældt af Hjemthing og Høiesteret efter Crll.s 15—10 og 11 til 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 157, mod Ole Lømokværn, fældt af alle Retter efter Crll.s 18—25, sidste Led, til 80 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangekost.

L.Nr. 158, mod Johannes Iversen og Handelsborger John Larsen. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 159, mod Peder Iversrud. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 160, mod Ole Andreas Fedde, fældt for 3die Gangs Tyveri, af Overretten til 5, af Underretten og Høiesteret til 4 Aars Strafarbeide.

L.Nr. 161, mod Johan Laurits Ovesen, fældt af alle Retter for 3die Gangs Tyveri til 3 Aars Strafarbeide.

L.Nr. 162, O.Nr. 13, Proprietær Gulbrandsen mod Overretssagfører Hansen. (Vil blive meddelt).

Den 13de. L.Nr. 163, O.Nr. 14, Proprietær Gulbrandsen mod

Niogtyvende Aargang
№ 20.

18de Mai
1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 1ste Session 1864.

L.Nr. 130. } Kjøbmand C. Truslew i Lillesand mod
O.Nr. 7, 2den Sess. 63. } Kjøbmand Knud Graah i Christiania.

Den 27de Mai 1862 blev Appellantens Opbudsbo med Creditorernes Samtykke tilbagegivet ham til fri Raadighed, uden at det i nærværende Sag er oplyst, paa hvilke Betingelser, hvad de i Boet anmeldte Fordringer angik. I Brev til Sorenskriver Lassen af 9de Februar 1863 meldte Lensmand Henschen, at Kjøbmand Truslew ikke havde kunnet afgjøre noget af de Krav, han (Lensmanden) i senere Tid havde havt paa ham fra forskjellige af hans Creditorer, og anmodede derfor, efter specielt Forlangende af Knud Graah, Sorenskriver Lassen om, atter at tage C. Truslews Bo under Behandling som Opbudsbo til Skifte og Deling mellem hans Creditorer, idet Lensmanden tilføiede, at Boet utvivlsomt var insolvent. Ved Paategning paa dette Brev, 10de Februar, blev Lensmanden af Sorenskriveren, der formedelst Tingene havde Forfald, beordret til, snarest muligt at forsegle og registrere Truslews Bo, og Lensmanden begyndte samme Dag Forretningen, hvorunder Truslew protesterede mod, at hans Bo toges under Skiftebehandling, da han derved rimeligvis sattes ud af Stand til nogensinde at kunne fyldestgjøre sine Fordringer; men Lensmanden eragtede, at Forretningen vilde blive fremmet paa Vedkommendes eget An- og Tilsvar. I den paafulgte Skiftesamling, 26de Marts, gjentog Truslew sin Protest, hvortil Lensmanden paa given Anledning erklærede, at han ikke fandt

nogen Grund til at indlade sig paa Spørgsmaalet, da det maatte ansees som en Skifteretten vedkommende Sag, idet han kun havde opfyldt K. Graahs Anmodning, som den nu fremlagte Skrivelse fra denne Creditor viste, og for Resten kun efter Ordre havde udført Registreringen. Spørgsmaalet blev, saa vidt af det fremlagte Udskrift kunde sees, ikke da afgjort ved Skifterettens Eragtning, rimeligvis fordi Boets Forfatning ikke kunde ansees given, inden Skiftevarslets Udløb, skjønt dets Insolvents efter Omstændighederne maatte forudsættes. Imidlertid paaankede Truslew ved Stævning af 22de Mai 1863 Lensmandens Eragtning som Rettens Fornegtelse og voldsomme Tvang umiddelbar for Høiesteret, og stævnte Sorenskriveren og Lensmanden til at stande til Rette og modtage Dom, Sorenskriveren, fordi han havde ladet Forretningen udføre ved Lensmanden, uagtet denne som Commissionær for Knud Graah var Reqvirent, og Lensmanden, fordi han, da der protesteredes mod Forretningens Fremme, ikke veg sit Sæde, men afsagde Eragtning i en Sag, hvori han selv var Part, m. M. Formedelst Graahs Udeblivelse udgik Sagen til skriftlig Behandling, med Paastand, at den paaankede Eragtning som ulovstikket enten kjendes uefterrettelig eller underkjendes og tilsidesættes, og at de Indstævnte, Kjøbmand Graah, Sorenskriver Lassen og Lensmand Henschen, i alle Fald de to Forstnævnte, tilpligtes **in solidum**, efter uvillige Mænds Skjøn, optaget paa deres Bekostning, at give Appellanten Erstatning for det Tab og den Skade, han har lidt ved at sættes ud af Virksomhed og berøves Raadigheden over sit Bo, samt at de ligeledes **in solidum** tilpligtes at betale ham Processens

denne Reise, der i alle Fald maatte formodes at være en af de fortvarige Handelsreiser, som Christianias Kjøbmænd pleie at foretage, medens 4 Maaneder var forløbne fra Forsvindelsen til Paaraabelsen. Da nu derhos Graahs Parti paa det Driftigste blev forsvaret af Sorenskriver Lassens Sagfører (L. af 15de Juli 1839, § 15), Analogien af L.s 1—4—16 talte for Antagelsen af det almindelige Varsel, og Udfaldet i Realiteten vilde blive Stadfæstelse af den paaankede Eragtning, fandtes med Hensyn til Øiemedet for Varsel saa meget mindre Grund til Afvisning for Graahs Vedkommende. (Anderledes forholdt det sig i flere væsentlige Puncter med den i Retst. for f. A., S. 97, meddelte Sag). Der var ogsaa Spørgsmaal om Stævningens Afvisning, fordi alene Graah, ikke Boets øvrige Fordringshavere, var stævnte. Men foruden at det, inden Skiftevarslets Udløb, ikke kunde vides, hvilke alle disse var, havde heller ingen Anden end Graah forlangt Boet taget under Skiftebehandling, medens Spørgsmaalets Afgjørelse for hans Vedkommende ikke afskar den Adgang, de øvrige Creditorer maatte have til, for sit Vedkommende at kræve Fallitskifte. Endelig var der Spørgsmaal om Sagens Afvisning, for saa vidt den paaankede Eragtning maatte kunne synes at staae i samme Forhold til den følgende upaaankede Skiftebehandling, som en foreløbig Kjendelse i en Retssag til Slutningsdommen i samme. Men den paaankede Eragtning afgjorde kun Spørgsmaalet om Registreringens Fremme, ikke Spørgsmaaalet, om Boet skulde tages under egentlig Skiftebehandling som Fallitbo. Dette Spørgsmaal ansaae Appellanten selv allerede foreløbig afgjort ved Sorenskriverens Ordre til Registrering, og forlangte det derfor endelig afgjort i den paafulgte Skiftesamling, hvor Lensmandens Eragtning ikke vilde have været til Hinder for Boets Tilbagegivelse, der imidlertid forblev uafgjort, medens Eragtningen paaankedes. Hvad Lensmandens Brugbarhed til Registreringsforretningens Udførelse angik, da viste det sig, blandt Andet ved hans Erklæring i Skifteretten, at han kun havde været Graahs Budbærer, idet Graahs Begjæring om Skif-

tebehandling kun af ham var bleven frembragt for Sorenskriveren, med Tilføiende, at Truslew ikke havde kunnet afgjøre nogen af de Gjældsfordringer, han (Lensmanden) havde havt til Inddrivelse hos ham, og at hans Bo utvivlsomt var insolvent, hvilket senere ogsaa tilfulde viste sig. Ved Registreringen, som han udførte efter Skifteforvalterens Ordre (Sportell.s § 111), kunde han desuden som Graahs Commissionær ikke antages at ville komme i noget Collisionstilfælde med Truslew, da det maatte være Begges Interesse at udfinde Alt, hvad der kunde regnes til Boets Activer, og nogen Klage over Udførelsesmaaden blev heller ikke fremsat, hvorimod Protesten, som sagt, alene gjaldt Spørgsmaalet, om Boet burde tages under Fallitskifte, hvilket Eragtningen ikke afgjorde, men til hvis senere endelige Afgjørelse Registreringen snarere maatte ansees som et af de nødvendige eller i det Mindste hensigtsmæssige Midler, medens dets foreløbige Afgjørelse ogsaa af selve Appellanten erkjendtes skeet ved Ordren til Forretningens Udførelse af Lensmanden. Appellanten rammede derfor ingenlunde Hovedet paa Sømmet ved at paaanke Lensmandens Eragtning, der som allerede bemærket, var en simpel Følge af Sorenskriverens Ordre, uden i mindste Maade at afgjøre det allerede foreløbig afgjorte Spørgsmaal, Protesten gjaldt, og til hvis endelige Retsafgjørelse Registreringen netop burde fremmes, uden selv at indeholde nogen Afgjørelse deraf, idet Skifteværslet paa den anden Side vilde bringe Boets Passiver for Dagen. Under Sagen viste det sig, at medens Activerne tilsammen kun udgjorde omtrent 607 Spdlr., udgjorde de anmeldte Gjældsfordringer et samlet Beløb af omtrent 1598 Spdlr. Deraf blev dog en Fordring paa 51

staaende Fordringer, der rimeligviis for en større eller mindre Deel maatte betragtes som uvisse. Efter Paaanken blev optaget et Thingsvidne for at godtgjøre, at Appellanten under Registreringen have tilbudt Dækkelse af Graahs Fordring med Varer, uden at Lensmanden derpaa vilde indlade sig, og af Vidneforklaringerne syntes at fremgaae, at Appellantens Broder paa hans Vegne af egen Drift havde gjort et saadant Forslag, hvilket Lensmanden ikke havde fundet Føie til at antage. For Høiesteret paastod Appellantens Sagfører, at Sorenskriveren maatte være blottet for alt Begreb om Kravet til en Dommers Upartiskhed, naar han havde sat Lensmanden paa Dommersædet i et Tilfælde, hvor denne som Incasator var optraadt som Forretningens Reqvirent, og han saaledes kom til at dømme i sin egen Sag; at han havde behandlet Tingen paa en nonchalant Maade, uden at give Appellanten Adgang til at rette for sig; at Sorenskriveren og Lensmanden, efter at Skiftebehandlingen var decreteret, omkaps havde faret omkring for at faae Gjældsfordringer anmeldte i Boet; at disse dog ingen Betydning havde, al den Stund de ikke af Appellanten var anerkjendte; at Sorenskriverens i hans Tilsvar gjorte Indblanding i Appellantens Stilling i det Hele og hans anstillede Reflectioner over, hvorvidt Appellanten, om alle hans Creditorer havde stormet ind paa ham, kunde have fyldestgjort dem, ikke kunde betragtes anderledes end som en uforskammet Næsviished, da Sorenskriveren for Tiden kun havde at gjøre med Knud Graahs Krav og intet Andet, følgelig havde lige saa lidt Føie til at blande sig ind i Appellantens øvrige private Affærer, som Appellanten fra sin Side havde til at blande sig ind i Sorenskriverens egne private Forhold. Det var denne Skrivemaade, der, som den bekiendtgjorte Votering viser,

at lade den uanmeldt, indtil Tvisten om Skiftebehandlingen var afgjort, hvilket dog ikke lykkedes. Ved Dom af 19de Marts 1863 stadfæstede Høiesteret den paaankede Eragtning, tilkjendte Sættedommeren hans Tilkommende for Thingsvidnet af Statskassen, og ilagde Appellanten 30 Spdlr. i Kost og Tæring til Sorenskriver Lassen for Høiesteret.

Den 1ste April.

L.Nr. 131. Advocat Kraft, Actor, mod Stian Kurdølen og Peder Lundereid.

I denne Sag var afsagt følgende Overretsdom:

"Efter at Directionen for Kragerø Trælasthandlerforening under 2den August 1861 havde indgivet Klage over at Gaardbrugerne Stian Pedersen Kurdølen og Peder Pedersen Lundereid, Begge af Sannikedal, den 27de Juli næstforhen havde, uden at iagttage Bestemmelserne i § 3 i Lov af 26de August 1854 om Flødningsvæsenet, foretaget Lasteflotning i Kammerfoselven, hvorved den almindelige Flødning (Fællesfløtningen) var hindret, blev bemeldte Gaardbrugere, der havde vegret sig for at vedtage en dem af Amtmanden i Bratsberg Amt forelagt Mulct, i Følge Politiretsstævning af 9de Octbr. 1861 tiltalte og paastaaede ilagte en Mulct, Førstnævnte af 15 og Sidstnævnte af 10 Spdlr. til Sannikedals Fattigkasse. Ved Dom, afsagt af Sorenskriveren i Bamble Sorenskriveri den 22de Juli 1862, blev imidlertid de Tiltalte frifundne og Sagens Omkostninger paalagte det Offentlige. Denne Dom er af Overøvrigheden paaanket her til Retten. Sagens Sammenhæng er efter de fremkomne Oplysninger følgende: Thorsdagen den 25de Juli 1861 henvendte Angjældende Stian Kurdølen sig til Elveformanden (1te Vidne) med Begjær om at maatte slippe et Parti Last til Skatning i Hammerfoselven i Kragerø Vasdrag, hvortil 1ste Vidne gav til Svar at

gens Skatning Løverdag den 27de næstefter ikke var paabegyndt, slap Angjældende sit Parti Last — 200 à 300 Tylvter — paa Elven, hvorefter Medtiltalte Peder Lundereid den paafølgende Søndag Eftermiddag længere nede i Elven paaslap et Parti Smaalast, bestaaende af noget over 20 Tylvter. Under Skatningen af den saaledes paaslupne Last satte Noget sig fast i den saakaldte Kjælder i Dalsfossen, hvorhos en Del bandt sig paa den almindelige Dalsaure, og da Fællesflødningens Skotning den paafølgende Onsdag, den 31te Juli, blev paasluppen, stoppede en Del af samme imod den paa de nævnte Steder liggende Last, hvorved efter flere Vidners Forklaring forøget Arbeide skal være forvoldt for Fællesflødningens Folk, ligesom det paastaaes at Fællesflødningen maatte udsættes paa Grund af de af den Tiltalte foretagne Flødning. Ved det ovenanførte Forhold formener Politiactor at de Tiltalte have forseet sig mod begge Led i 1ste Passus af § 3 af den nævnte Lov af 26de August 1854, idet de baade have sluppet sin Last i Vasdraget uden Flødningsbestyrelsens Samtykke og derhos hindret Fællesflødningen. De Tiltalte, der i det Hele have benegtet, at de have gjort sig skyldige i nogen Brøde, have specielt benegtet, at den omhandlede Lov om Flødningsvæsenet paa nærværende Tilfælde er anvendelig, idet de formene, at der i det omhandlede Vasdrag ikke finder nogen Fællesflødning Sted i den Betydning, som Loven forudsætter. Dette Spørgsmaal bliver først at undersøge, da man maa give de Tiltalte Medhold i, at saafremt deres Forhold ligger udenfor Loven af 26de August 1854, saa kan der heller ikke blive Tale om paa samme at anvende Straf. Der er under Sagen anført, at der allerede den 8de October 1791 blev stiftet en Forening af Kragerø trælasthandlende Borgerskab om Kammerfoselvens hensigtsmæssige Drift, hvilken Forening støttede sig til en allerede i Aaret 1774 afsluttet Convention. Da der saaledes allerede da Loven af 1854 udkom, efter Kragerø Trælasthandleres Paastand existerede en Fællesflødning i det heromhandlede Vasdrag, saa formenes denne Forening efter Slutningen

af 1ste § af den nævnte Lov at maatte beholde sin Gyldighed, uden at noget yderligere Skridt behøvede at foretages. For imidlertid at faae Anledning til at foretage nogle mindre væsentlige Forandringer i de tidligere Bestemmelser, samt da kgl. Approbation paa Foreningens Statuter ønskedes, saa vedtoges i Møde den 11te Mai 1855 af Kragerø Trælasthandlerforening nye Love for Bestyrelsen for Tømmerdriften, hvilke Love ved høieste Resolution af 11te Juli s. A. nød naadigst Approbation. De Tiltalte paa sin Side benegte at der har existeret nogen for dem bindende Forening af 1774 eller 1791. Have saadanne Flødningsforeninger fundet Sted, saa paastaae de, at de kun have omfattet Regler for, hvorledes Kragerø Trælasthandlere skulde nedfløde den dem tilhørende Last, men derimod ikke vedkommet de øvrige Lasteeiere ved Vasdraget, og navnligen ikke Bønderne. Det Samme sige de at være Tilfældet med Statuterne af 11te Mai 1855, om hvis Tilblivelse de ingen Kundskab have, lige saa lidt som de ved Vasdraget boende Tømmersælgere have været sammenkaldte til at fatte nogen Beslutning i dette Anliggende, saaledes som i § 1 i Loven af 1854 er bestemt. Overretten skal hertil bemærke, at der foruden Kragerø Trælasthandlerforenings Angivelse intet Datum er fremkommet for, at der virkelig har fra ældre Tider i det omhandlede Vasdrag existeret en almindelig Fællesflødning under Trælasthandlerforeningens Bestyrelse. Noget Afskrift af de tidligere omtalte Foreninger af 1774 og 1791 er ikke fremlagt, og det er saaledes, selv om man vil gaae ud fra, at disse Foreniuger virkelig have existeret, ikke oplyst, om Foreningerne virkelig gik ud paa en for alle Interesserede etableret Fællesflødning, eller om de blot omfattede den Last, der eiedes af Kragerø Trælasthandlere. At dette Sidste har været Tilfældet, har imidlertid adskillige Data for sig. Det sees saaledes, og er af Trælasthandlerforeningen vedgaaet at de Skoveiere, der hos

saaledes i Møde af 3die Octbr. 1857 besluttet, at der indtil Videre skal udlignes et Beløb af 1 Skilling af Speciedaleren for Trælast, der udkastes i Elven mellem Mærkebæk og Solumdammen. Under 25de Januar 1856 forhandlede Drangedals Repræsentantskab angaaende forskjellige Foranstaltninger til Elvedragets Forbedring, og sees det af disse Forhandlinger, at Communebestyrelsen havde foranlediget Canaldirectøren til, i Forening med af Formandskabet udnævnte Mænd, at befare Vasdraget og gjøre Forslag til Forbedringer. Et Laan af 5000 Spdlr. besluttedes i dette Øiemed optaget under Communens Garanti. Vel omtales i denne Beslutning Trælasthandlerforeningen i Kragerø, og der paavises Ønskeligheden af, at denne tilforordner Medlemmer af Skoveierne, men der ligger dog ikke nogen Anerkjendelse af Foreningens udelukkende Ret til at bestemme om den samlede Fløtning. I tvende i Anledning af nærværende Sag afgivne Erklæringer have ogsaa de nævnte Communebestyrelser paa det Bestemteste udtalt sig mod, at den samlede Fløtning skulde være lagt i Foreningens Hænder. Drangedals Formænd og Repræsentanter have saaledes i Møde den 3die Februar d. A. udtalt, at man har staaet i den Formening, at Trælasthandlerdirectionen i Kragerø blot havde at sørge for den af Kjøbmændene kjøbte Last, men derimod Intet havde at skaffe med Bondens Trælast. Communebestyrelsen erklærer derhos, at den ikke ved, ved hvilket Møde, paa hvilken Tid eller paa hvilket Sted en Fællesfløtningsoverenskomst skulde være istandbragt, samt at den, naar den paalagde Bønderne Afgift af deres Tømmerleverancer til Elveforbedringer, ikke tilsigtede, at Bønderne, naar Forbedringerne var fuldbragte, ikke skulde have Lov til at

mindelighed har været det, at Skoveierne, der beboe de Gaarde, der støde til Elven mellem Tokevandet og Tidsjø, have solgt sin Last til Trælasthandlerne i Kragerø, under den Betingelse selv at levere den paa Tidsjø. Efter det Ovenanførte kan Retten ikke ansee det godtgjort, at der fra ældre Tider har været organiseret en Fællesfløvning i det heromhandlede Vasdrag, omfattende saa vel den Last, som fremdrives for Trælasthandlernes, som for Bøndernes Regning, eller med andre Ord: at Fællesfløtningen har fundet Sted i den Betydning, som Loven af 1854 dens § 1 forudsætter. Hvad nu angaaer den kgl. approberede Forening af 11te Mai 1855, i hvilken der ikke henvises til nogen ældre Overenskomst, saa antyder den sig helt igjennem som en Overenskomst udelukkende mellem Kragerø Trælasthandlere. Den angiver sig saaledes vedtagen i Trælasthandlerforeningen; Bestyrelsen dannes alene af dennes Medlemmer, ligesom Foreningen bestemmer, hvem der kan optages som dens Medlem. Charakteristisk er det ogsaa, at Statuternes § 8 indeholder den Bestemmelse, at Bøder efter § 3 i Loven af 1854 tilfalde Foreningen og Kragerø Fattigkasse til lige Deling, medens den nævnte Lovparagraph fastsætter, at Bøder, for saa vidt de ikke tilfalde vedkommende Forening, skulle tilfalde Fattigkassen paa det Sted, hvor Forseelsen er begaaet. I Mulctforelægget i nærværende Sag er heller ikke til den nævnte Bestemmelse i Statuternes § 8 noget Hensyn taget, idet de forelagte Bøder bestemmes udredede til Sannikedals Fattigkasse. Endelig bestaaer den nævnte Forening kun af 6 Medlemmer. Med Hensyn til dens Istandbringelse bemærkes, at Indkaldelse til Møde i den nævnte Anledning skal have været indrykket i Kragerø Adresse. (Act. l. c.)

somt, om en Bekjendtgjørelse alene i Kragerø Adresse kunde i Tilfælde ansees tilstrækkelig, naar den skulde gjælde ogsaa samtlige Skoveiere ved Vasdraget. (Jfr. Lovens § 1). Overretten kan saaledes, som ogsaa af Overretsreferenten antaget, ikke finde det godtgjort, at den omhandlede Forening af 11te Mai 1855 kan ansees som en Beslutning om Fællesflødning i den Betydning og det Omfang, som Loven af 26de August 1854 antyder. Som Følge heraf kan heller ikke den Indskrænkning i den frie Flødning, som Lovens § 3 omhandler, paa nærværende Tilfælde være anvendelig, og de Angjældende kunne derfor heller ikke for deres omhandlede Forhold blive at fælde. Nogen nærmere Undersøgelse om, hvorvidt de Tiltaltes omhandlede Flødning har hindret Trælasthandlerforeningens Fællesflødning, er, efter det Resultat, hvortil Overretten er kommen, unfornøden. For Øvrigt bemærkes, at Angjældende Stian Kurdølen er omtrent 40 Aar gammel, og Angjældende Peder Lundereid omtr. 44 Aar gammel. Begge ere Gaardbrugere og, saa vidt vides, hidtil ustraffede. Sagens Omkostninger blive at bære af det Offentlige. Sagens Behandling ved Underretten og Sagførelsen ved begge Retter eragtes, for saa vidt sidstnævnte har været befalet, forsvarlig. Thi kjendes for Ret: De tiltalte Gaardbrugere af Sannikedal Stian Pedersen Kurdølen og Peder Pedersen Lundereid bør for Politiactors Tiltale i denne Sag frie at være. At efterkommes," o. s. v.

Høiesteret frifandt de Angjældende i ny Conclusion, og paalagde det Offentlige Sagsomkostningerne, hvoriblandt Salar til Actor. Aarsagen, hvorfor Høiesteret gav ny Conclusion, var, at Overretten ikke fandtes at have bestemt nok skjelnet mellem Flødningen i det øvre og Flødningen i det nedre Vasdrag, men udtrykt sig, som om den mente, at Fællesflødning ikke havde fundet Sted i nogen af Delene, idet Overretten ikke havde Anledning til at skjelne saa skarpt, hvorimod der først for Høiesteret blev documenteret de to Conventioner, den ene af 1774, den anden af 1791, som viste, at der havde været et Slags Fællesflødning i nedre Vas-

drag indtil der ved Conventionen af 1855 blev vedtaget nye Fløbningsregler.

Den 1ste April.

L.Nr. 133. Advocat Grønn, Actor, mod Amund Overland.

Denne nu 50 Aar gamle Gaardmand, der tidligere som Handelskarl skal have tillagt sig Formue ("maaskee 1000 Spdlr. eller Mere"), men paa samme Tid skal have vist et meget misligt Forhold (efter Præsteattest), var i 1840 under Tiltale for Falsk, men blev for saa vidt ved Krigsretsdom frifunden for videre Tiltale. Han havde nemlig omskrevet et Gjældsbrev til sig fra en drukken Mand paa 85 Spdlr., hvortil Manden i beruset Forfatning skal have givet ham Tilladelse; men Manden vilde i ædru Forfatning ikke vide af at have skyldt ham Mere end 52 Spdlr., og Vitterlighedsvidnerne havde ikke givet ham Tilladelse til at underskrive deres Navne paa det nye Gjældsbevis, der i alle Fald indeholdt et Tillæg om Godtgjørelse for Skyds og Diæt, med Mere. Nu tiltaltes han for at have falskelig i en Andens Navn udfærdiget et Document, som tjener til Bevis for, at en Rettighed tilkommer Nogen, men var ved Underretten frifunden for videre Tiltale, hvorimod han ved Overretten var fældt efter Crll.s 21—27 og 29 til 1 Aars Strafarbeide, og Omkostningsansvar som ved Underretten bestemt. Høiesteret stadfæstede Overrettens Dom. **Corpus delicti** i denne Sag var et Document, dateret 26de Februar og thinglæst 20de April f. A., undertegnet Tollev Taar-Jersen Aartun (som Udsteder) med i holt Pen (blegere Blæk) og Mons Johanisen samt Johanes Mons Søn Aarthund (som Vitterlighedsvidner), hvori det heder, at Førstnævnte erkjender at være skyldig en "vaarleiet" Ko, 9 Qvart stor, ikke over 4 Kalve, frisk og ubeskadig, som skal leveres 12te Juni 1863, samt 4 Spdlr. til samme Tid til Herr. Amund Ni-

Lovmaal og Dom. Efter indløben Underretning om Mislighed ved Underskrifterne optoges Forhør, hvorunder den som Udsteder undertegnede Tollef Aartun, 1ste Dept. og 1ste Vidne, forklarede, at han for 4 Aar siden havde solgt Angjældende en Ko for 7 Spdlr., som blev ham udbetalte; men da Koen døde, før den blev leveret, blev han ved Paasketid f. A. enig med Angjældende om, af denne til Erstatning for den styrtede Ko at modtage en Kalv paa Foder, til den blev voxen, og derom blev i Overvær af Mons Aartun, 2den Dept., 3die Vidne, og Johannes Aartum, 5te Dept., 4de Vidne, underskrevet et af Angjældende forfattet Document paa nogle faa Linier, der blot og bart indeholdt, at han havde at føde en Kalv, Angjældende havde at levere, uden at der var Tale om nogen Pantsættelse; han havde aldrig udfærdiget noget andet Document til Angjældende, var aldeles uvidende om det fremkomne, og havde aldrig underskrevet eller tilladt Nogen at underskrive det; Angjældende havde nu paa Retsstedet tilbudt at tilintetgiøre det, og levere Kalven, men paastod samtidig ikke at have skrevet Andet end det, som rigtigt var. Med 1ste Dept. forklarede 2den Dept. sig overensstemmende, med Tillæg, at han lige saa lidt kjendte det fremkomne Document, og aldrig havde ladet sit Navn skrive paa dette; han kunde selv ikke skrive, men lod sit Navn af sin Søn, 5te Dept., paaføre det ikke fremkomne egte Document, der ikke havde samme Form, som det fremkomne. Om det egte Document forklarede 5te Dept. sig overensstemmende med 1ste og 2det Dept.r, og kjendte heller ikke til det fremkomne, ved hvis Forevisning han vel erklærede, at hans egen Haandskrift er lidet udpræget, og at han vanskelig kan sige, om hans og Faderens Navn er hans Haand eller ei, men at han bogstaverer Navnene anderledes, hvilket og saaes ved Sammenligning med en paa Retsstedet udført Prøveskrift, som i Haandskrift ikke var synderlig forskjellig fra Underskrifterne, naar undtages, at de smaa a'r og r'r i disse som i Dateringens "Februar" var norske Skrifttegn, i Prøveskriften latinske som de øvrige Bogstaver, der for Resten var lette

at efterligne. Under Sagen forklarede 3die Vidne, at det egte Document var skrevet paa et brukket Halvark, med større Rum over Texten, og godt Rum under den til Underskrifterne, og at Angjældende ved Oplæsningen ikke gik over paa næste Side. Hermed erklærede 4de Vidne sig overensstemmende, navnlig om Rummet over Texten paa anden Side af det fremkomne som kjendelig mindre end Rummet over Texten paa det egte Document, hvor Underskifterne blev meddelte. Angjældende paastod imidlertid, at det fremkomne Document var det egte; men hans Forklaring var lige saa besynderlig som Documentet. Han fortalte, at han for 4 Aar siden indgik saadan Contract som af 1ste Dept. omforklaret, naar undtages, at det forekom ham at han havde givet 1ste Dept. 8 i Stedet for 7 Spdlr. i Betaling for Koen, der da ikke var voxen, men skulde fremfødes, til den havde baaret, og at han, da den var styrtet, Vaaren 1863 var bleven enig med 1ste Deponent om, mod Betaling at levere ham en Kalv, som skulde fremfødes, til den blev voxen, hvorhos 1ste Deponent skulde betale 1 Spdlr. aarlig for de 4 Aar, hvori han havde beholdt de 7de eller 8de Spdlr., der var betalte for en Kvie — som vel at mærke, efter hvad allerede er anført, først skulde leveres, naar den var voren og havde baaret, og som da skulde være mindst 16 Spdlr. værd, efter det fremkomne Document, hvortil Angjældende fremdeles holdt sig — og fremdeles betale 1 Spdlr. aarlig, saafremt han ikke 12te Juni s. A., altsaa et Par Maaneder efter, leiede en vaarleiet Ko, 9 Qvart stor, o. s. v., eller slap med at betale 20 Spdlr. — Underdommeren fandt imidlertid 1ste Deponents

rimeligt, at Angjældende vilde lade sig lede af noget Billighedshensyn, saafremt han troede at kunne drive større Fordringer igjennem. Men paa den anden Side maa dog Angjældendes Fortælling om den Erstatning, han skulde have, forekomme endnu usandsynligere. Efter Præsteattesten er hans Rygte fremdeles meget slet, og dreier sig om Bedrageri i Handel, samt træsk Benyttelse af Loven mod dem, der ikke kjende den; ja han skal i beruset Forfatning endog pleie at rose sig af de Kneb, han har brugt, skjønt Præsten mener, at denne Brauten, der kan være usand, kan have bidraget til hans slette Rygte. En 16 Aar gammel Pige, 7de Vidne, der efter Opfordring af Angjældendes Kone havde fulgt denne til 5te Deponent, havde paahørt en Samtale mellem dem, hvori 5te Deponent paa Spørgsmaal, om ikke Beviset (skal vel være det egte) lod som det fremkomne, skal have svaret bekræftende; men 8de Vidne, der efter 7de Vidnes Prov ogsaa paahørte Samtalen, afgav en Forklaring, der viste, at 7de Vidne havde forvexlet Documenterne, og at 5te Deponent havde svaret overensstemmende med, hvad han, 1ste og 2det Deponenter under Forhøret udsagde, uden at have ladet sig besnære af de vildledende Spørgsmaal, der af Angjældendes Kone gjordes ham. Vel er 8de Vidne 1ste Deponents Kone, men hun blev ligesom 7de Vidne edfæstet, og det er lidet rimeligt, at 5te Deponent i hendes Paahør skulde have forklaret sig anderledes, end for Retten skeet.

Den 5te April.

L.Nr. 143. Advocat Kildal, Actor, mod Anton Mathias Holmsletten.

Anmeldt af Lensmanden i Hemnæs, og af Fogden forgjæves forelagt 10 Spdlr.s Bøder, for 2den Gangs ulovlig Handel, blev denne 33 Aar gamle Løskarl politiretsvis derfor tiltalt, men af Underretten aldeles frifunden, hvorimod Overretten, hvis Dom Høiesteret stadfæstede, for 2den Gangs ulovlig Handel ilagde ham 10 Spdlr.s Bøder til lige Deling mellem Anmelderen og Fattigkassen, samt Ud-

nydelse af Omkostningerne. Han vedgik, at han, naar han er hjemme, holder til paa en ham og hans Broder tilhørende Brygge (ɔ: Søbod) paa Hemnæsbjerget, hvorfra han da driver Handel med "indenlandske" Varer, saa som Korn, Vin, Lærred, Spiger og Jærn, Bomuldstøis Halsbind, m. M., samt andre tilladte Varer, saa som Tobak, Salt og Sukker fra Frederikshalds Sukkerverk. Disse Varer har han i forskjellige Rum paa Bryggen, hvor han tillige har fornødne Maal- og Vegtredskaber, og hvorfra Udsalget foregaaer i et Værelse, der ikke særlig er indrettet til Udsalgssted, men er uden Disk og Hylder. Han er fremdeles efter sin Forklaring ofte og længe fraværende fra Hjemmet, idet han hvert Aar driver Lofotfiske, derefter ofte i længere Tid kan være borte paa Sildevaag, og ellers som Snedker og Tømmermand længe fraværende, til Ex. i 1863 fra Pintstid til Slutningen af August. Dog var han i denne Tid hjemme de fleste Løverdage, og drev Handel med den kirkesøgende Almue; men naar han er fraværende fra Hjemmet, foregaaer ingen Handel der for hans Regning. Omsætningens Størrelse har været forskjellig; i 1863 havde han indkjøbt for 400 Spdlr., iberegnet 40 Tønder Korn. Saadan Handel havde han drevet i 5—6 Aar. Denne Angjældendes Forklaring blev bestyrket ved Vidneprov ne. Spørgsmaalet var efter det Anførte, om han i Lovens Forstand (Hdlsl.s § 15, b) kunde ansees at have drevet sin Handel fra fast Udsalgssted, og dette fandt Høiesteret maatte besvares bekræftende, da dertil ikke udfordres, at Boden uafbrudt holdes aaben, og det af Oplysningerne fremgik, at han, Almuen bekjendt, fra samme Bod drev stadig Handel, naar han var hjemme, og der var Søgning, især Løverda-

Niogtyvende Aargang
№ 21.
25de Mai
1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 1ste Session 1864.

Den 1ste April.

L.Nr. 135. Advocat Rolfsen, Actor, mod Henry Knutzen.

Angjældende tiltaltes efter Crll.s 11—10, sidste Led, og blev ved alle Retter fældt efter det nævnte Lovsted, jfrt. 6—11, til 12 Aars Strafarbeide, sædvanligt Omkostningsansvar, og Erstatning: a) til Christiania Bank og Creditkasse, og b) til Handelsborger Semb, med 100 Spdlr. til hver, samt c) til Handelsborgerne J. F. Berg og S. A. Samuel in solidum med 100 Spdlr. Han tilstod at have forfærdiget 4 under Sagen fremkomne Hundrededalersedler, numererede med 7354, 7355, 7356 og 7357, samt at have i November f. A. udgivet Nr. 7355 i Peter Petersens Kramboд, de to sidstnævnte Numere hos Samuel og Semb — som af Sagens øvrige Oplysninger faaes, den 2den Januar d. A. Nr. 7356 hos Samuel, Nr. 7357 hos Semb. Nr. 7354 fandtes efter hans egen Anvisning i hans Hus paa Gaarden Klommesten i Aas Sogn, tilligemed 5 Metalplader. For denne Seddel var han af de foregaaende Retter ikke anseet tiltalt (Dommen lød kun paa Overtrædelse af andet, ikke af

trinligt Vidnesbyrd saa vel derfra som fra dem, hos hvem han senere havde været Brugsfuldmægtig, for saa vidt der kunde bygges paa de med Forsvarsskriftet fremlagte Afskrifter, indtagne i hans egenhændige Levnetsbeskrivelse, der bar Præg af Sandruhed, og forklarede, hvorledes han selv havde havt nogen Formue, men ved forskjellige Uheld var kommen i den Pengeforlegenhed, der fristede ham til Forbrydelsen. Denne paastod han at have udøvet ganske alene, uden Medskyldige eller Medvidere, hvilket efter Omstændighederne var rimeligt nok. Foruden de fremkomne 4 Sedler vilde han kun have forfærdiget andre to, der var saa slet gjorte, at han tilintetgjorde dem, og med andet Falskneri vilde han ikke have befattet sig; heller ikke fremkom Noget, der kunde tjene til at svække hans Forklaring. I Begyndelsen negtede han; men da hans Forklaring var ham forelæst og vedtagen, fremstod han igjen, efter egen Begjæring, og tilstod som oven anført, ligesom han og af egen Drift gav Anvisning til at finde den fjerde Seddel, og Platerne. To af de fremkomne Sedler, især den ene, havde en temmelig skuffende Lighed med de egte Hundrededalersedler. Christiania Bank og Creditkasse blev tilkjendt Erstatning for den efter Angjældendes Forklaring hos Peter Petersen udgivne Seddel, hvilket kom deraf, at denne fandtes i en fra Creditkassen til Bankafdelingen i Christiania indsendt Pakke Hundrededalersedler, uden at det nærmere var oplyst, om den i Creditkassen var indkommen fra Peter Petersen, og Erstatningen til Berg og Samuel blev dem tilkjendt in solidum efter deres eget Forlangende, idet Seddelen var udgiven hos Samuel og vexlet hos Berg.

Den 1ste April.

L.Nr. 136. Advocat Dunker, Actor, mod Magne Elisabeth Haugan.

sentlige Oplysninger om Horehushold af Angjældende, der nu paa Nyt blev sat under Tiltale for samme Forbrydelse, og derfor fældt ved Underretten til 1 Aars Strafarbeide, med sædvanligt Omkostningsansvar; men Overretten kjendte Underretsdommen for Angjældendes Vedkommende uefterrettelig, og afviste Sagen for saa vidt fra Underretten, idet Overretten ansaae de paatalte Kjendsgjerninger, der dels var de samme, som i den forrige Sag paataltes, dels ældre, som **res judicata**, og paapegede Oplysningernes Brugbarhed ved Paaanke af den ældre Dom. (L.s 1—6—15 og Retst. for 1853, S. 477 ff). Denne Dom blev nu paaanket til Overretten, der fældte Angjældende som sket ved den første Underretsdom, nemlig efter Crll.s 18—27 til 1 Aars Strafarbeide, med sædvanligt Omkostningsansvar Høiesteret stadfæstede denne Overrettens Dom. Det var nemlig nu ved flere Vidner i Forbindelse med hendes egen Forklaring, oplyst, at Angjældende holdt Skjøger i sit Hus, hvilke maatte betale hende i Afgift af hvert Samleie eller hvert Mandfolk, som tilbragte Natten hos dem, 1 Ort.

Den 2den April.

L.Nr. 142. Advocat Andresen, Actor, mod Martin Carlsrud og Michael Hansen.

Efter at disse Sjouere havde for en engelsk Skipper udført nogen Stuvning af Bord, og havde forlangt en Betaling, som fandtes overdreven, henvendte de sig til en Sagfører, for ved hans Bistand at faae Opgjør hos den Mægler, der var Commissionær for Skipperen. Sagføreren og Mægleren blev enige om den Pris, der skulde lægges til Grund for Beregningen, som derefter af Sagføreren opgjordes, og af de Angjældende, efter nogen Indvending mod Prisen, hvorpaa den var bygget, vedtoges, hvorpaa Beløbet af ham blev dem udbetalt med 8 Spdlr. 9 Skill. mod Qvittering, og efter Budsendelse godtgjort ham af Mægleren. Kort efter indfandt denne sig hos Sagføreren med en Seddel, hvorefter de Angjældende hos Skipperen havde oppebaaret i Forskud 3 Spdlr., som de havde fortiet, og

som derfor ikke var komne til Afdrag i de 8 Spdlr. 9 Skill., Næste Dag kom Nr. 1 — som det syntes, efter Tilkaldelse, men, som han selv sagde, uopfordret — til Sagføreren, og vedtog at tilbagebetale de 3 Spdlr., om muligt, samme Aften. Da imidlertid Nr. 1 udeblev, indgav Sagføreren, der ansaae sig i det Mindste moralsk forpligtet til at tilbagebetale Mægleren, hvad han paa Forlangende havde faaet formeget af denne, Klage til Politiet over Nr. 1, og under det derpaa optagne Forhør fremsatte han ogsaa Klage over Nr. 2. Begge Angjældende blev nu tiltalte for bedragersk Adfærd; men ved den paafulgte Underretsdom blev Sagen afvist, fordi Klageren ikke kunde ansees som den Fornærmede. Samme Udfald fik Sagen efter Paaanke fra det Offentliges Side ved Overretten; men efter videre Paaanke blev de Angjældende af Høiesteret fældte for Forbrydelse mod Crll.s 21—1, hver til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød, med sædvanligt Omkostningsansvar, og tilpligtede En for Begge og Begge for En at erstatte Klageren de formeget oppebaarne 3 Spdlr. Da Afvisningen var en Følge af Realitetens Bedømmelse ved de foregaaende Retter, blev der ikke Spørgsmaal om Hjemvisning, hvorimod Høiesteret — der ansaae Sagføreren fornærmet ved de Angjældendes svigagtige Fortielse af Forskudet, hvorved han forledetes til, af Mægleren at forlange samt for denne eller hans Committent at udbetale de 3 Spdlr. formeget, og derved ganske rimelig selv udsattes for Tab (jfr. Retst. for 1854, S. 630—631, og for d. A., S. 222—223) — tog Sagen under Paakjendelse i Realiteten, der ikke efterlod nogen Tvivl om de Angjældendes Svig, da de ved Udbetalingen af de 8 Spdlr. vidste, at disse var beregnede for det hele Arbeide efter den af dem vedtagne Pris, og fandt Beregningen rigtig,

Den 5te April.

L.Nr. 145. Advocat Paludan, Actor, mod 1) Handelsmand Peter Qvam, 2) Andreas Bakken og 3) Murersvend Christian Christensen.

De Angjældende, hvoraf Nr. 1, Øludskjenker, er 52 Aar gammel, Nr. 2 er 32 Aar gammel og Nr. 3 er 43 Aar gammel, tiltaltes for Overfald paa og Mishandling af sagesløs Mand. Ved Underretten blev de efter Crll.s 15—10 og 11 ilagte resp. 5, 15 og 25 Dages Fængsel paa Vand og Brød, fælles Erstatning til 1ste Vidne med 2 Spdlr. 40 Skill., samt videre Erstatning efter Skjøn for Tab paa Gods og Velfærd. Ved Overretten blev Nr. 1 frifunden for Justitiens Tiltale, Nr. 2 og 3 fældte efter Crll.s 15—10 og 11 til resp. 10 og 20 Dages Fængsel paa Vand og Brød. Nr. 3 ilagdes alene Erstatning til 1ste Vidne som ved Underretten bestemt. Ved Underretten blev alle Tre, ved Overretten Nr. 2 og 3 ilagte fælles Omkostningsansvar. Klageren, 1ste Vidne, en svensk Arbeidsmand, forklarede, at han den 27de September f. A. med mange Andre var inde i Nr. 1s Skjenkebod, og var da temmelig beruset, men sandsede godt Alt, idet han var munter og dandsede, som Andre, efter en Lire; Nr. 1 søgte da, uden Advarsel, at kaste ham ud; han bad om Fred; men Nr. 1 greb ham atter i Halstørklædet, og fik Hjælp af Nr. 2, der greb ham i Brystet, hvorpaa han blev trykket ud i Gaardsrummet. Der fik han et Slag over Næsen, saa at han tabte Bevidstheden. Han hørte Noget klirre, og troede derfor, at han var slaaet med en Flaske. Han følte derpaa, at han fik flere Spænd i Ansigtet og i Siden. Han vaagnede siden i Nr. 1s Stue, og blødede da meget stærkt, bragtes derefter til Sygehuset, hvor han laa i 7 Dage. Efter Lægens Erklæring vil intet Meen eller Lyde blive til-

Vidne gjentagende om at gaae; men denne vegrede sig, og gjorde Modstand, da han vilde føre ham ud, hvorfor han maatte bede om Hjælp. Efter at 1ste Vidne var ført ud, gik han strax ind, og vidste derfor ikke, hvad der siden foregik i Gaardsrummet. Klageren negtede at have gjort Spektakler eller modtaget Opfordring til at gaae. Efter 3die, 4de, 6te og 7de Vidners Forklaring havde Klageren vel ikke gjort andet Spektakel, end ved at dandse og deslige, men det blev dog af Flere forklaret, at Nr. 1 først opfordrede Klageren til at være rolig eller gaae bort, og at det først var derefter, at Nr. 1 tog fat i ham, hvorhos det efter 5te og 19de Vidners Forklaring maatte antages, at Klageren dertil havde givet Anledning, om end ikke i nogen høi Grad. I alle Fald paaberaabtes Husretten, og det blev ikke beviist, at Nr. 1 havde gjort Andet, end at bringe Klageren ud af Huset. Nr. 2, der hjalp Nr. 1 med at bringe Klageren ud af Huset, paastod, at denne forinden havde puffet ham, saa at han tumlede — hvilket Klageren benegtede, og ikke blev beviist — og tilstod, at han i Harme herover, medens Klageren laa i Gaardsrummet, hævede sin Fod for at spænde ham, men trak den tilbage, da han saae ham blødende; men ved 2det, 4de, 8de og 14de Vidner maatte det dog ansees beviist, at Nr. 2 virkelig havde spændt Klageren, og det 2—3 Gange. Nr. 3 negtede al Befatning med Klagerens Mishandling; men Klageren havde seet ham i sin Nærhed, da han fik Slaget; 3die Vidne forklarede bestemt at have seet Nr. 3 flere Gange spænde og slaae Klageren, og 12te Vidne saae en Person gjøre dette, idet der kun var To om Klageren, og Christensen nævntes; 21de Deponent saae Nr. 3 tage en Flaske og løbe hen mod Klageren, og holdt sig overbeviist om, at Nr. 3 slog ham med Flasken, hvorfor han optog et Stykke af den sønderslaaede Flaske, viste det til Nr. 3, og bebreidede ham Gjernin-

Olflaske, og at han ei bragte den længere end i Kjøkkenet, hvorfor han dog ikke kunde giøre rimelig Rede. Høiesteret stadfæstede Overrettens Dom.

Den 6te April.

L.Nr. 147. Peder Fossesholm mod Kjøbmand Anders Olsen.

Ved Gjæsteretsstævning af 18de Marts 1862 havde Indstævnte for Høiesteret saggivet A. Guttormsen, H. Nielsen, J. Guttormsen og Appellanten til Indfrielse af en den 18de November 1861 af Nielsen til egen Ordre trukken, af A. Guttormsen accepteret, af Nielsen til Appellanten og af denne til J. Guttormsen in blanco endosseret Verel, der nu lød paa 500 Spdlr., og som af Risting, til hvem den af Indstævnte var endosseret, var anbragt i Creditbanken. Denne Verel var protesteret de non solutione den 28de Februar 1862 og af Indstævnte indfriet den 15de Marts næstefter, iberegnet Renter og Omkostninger, med 505 Spdlr. 119 Skill., hvilket Beløb han nu paastod, med Verelrenter fra Indfrielsesdagen til Betaling skeer, og Sagsomkostningerne, hvorimod Appellanten paastod Frifindelse og Omkostninger, mod at betale 100 Spdlr., idet han vel erkjendte at have endosseret Verelen, men paastod, at den da kun lød paa sidstnædnte Beløb, og at Tallet siden mod hans Vidende og Villje var blevet forandret til 500. Ved Gjæsteretsdom i Eker af 30te Mai 1862 var imidlertid Appellanten in solidum med de Øvrige dømt efter Sagsøgerens Paastand, og Omkostningerne bestemte til 24 Spdlr. Denne Dom paaankede Appellanten umiddelbar for Høiesteret, med Paastande fra begge Sider i det Væsentlige som før, hvorhos Appellanten in subsidium tilbød Ed. At Verelen virkelig var forfalsket, maatte ansees afgjort ved Høiesterets Dom i en mod A. Guttormsen for dette og flere Falskneríer anlagt Strafsag; hvori han af alle Retter blev dømt til 9 Aars Strafarbeide. Spørgsmaalet var altsaa her alene, om Appellanten, da han endosserede Verelen, havde gjort sig skyldig i nogen saadan Uforsigtighed, som kunde paadrage ham Ansvar mod Verelejeren, idet han som Vidne under Straf-

sagen edelig havde forklaret, at han ikke bestemt kunde sige, om der foruden 100 Spdlr. i Overskriften stod Hundrede norske Speciesdaler i Contexten, eller Rummet dertil stod in blanco. Ved at betragte corpus delicti viste det sig kjendelig, at Ettallet i Overskriften var forandret til Femtal — skjønt saa godt det ellers havde ladet sig gjøre — idet Endespidserne af Ettallet viste sig i Rundingen af Femtallet. Ved Udfyldingen af den rummelige Plads til Sumangivelsen i Vexelblankettens Context var Ordene: "Hundrede" "Norske" "Speciedaler" med usædvanligt Mellemrum stillede lige langt fra hinanden og fra det Foregaaende og det Efterfølgende af det Trykte, men "Fem", hvortil der var Rum nok, sat foran "Hundrede", med paafaldende lidet eller saa godt som intet Mellemrum mellem dette "Fem", det foregaaende trykte Ord og det efterfølgende "Hundrede", medens Pladsen var saa rummelig til den hele Sumangivelse, og Symmetrien mellem de spredte Ord, det Foregaaende og det Efterfølgende var saa mærkelig, naar "Fem" tænktes borte. Der var saaledes al Sandsynlighed for, at Vexelen, da Appellanten endosserede den, var udfyldt baade med Tal- og med Bogstavangivelse af 100 Spdlr., og Retten fandt derfor, at Appellanten ikke kunde antages at have vist nogen Uforsigtighed, der paadrog ham Erstatningsansvar mod Vexeleieren, som for Resten almindeligvis maa søge andre Garantier end Gjældsbrevets blotte Udseende (L.s 5—1—6, m. fl.), naar han vil vide sig betrygget imod Falskneri og deraf flydende Tab. Flerheden af de Stemmegivende antog endog, at Udfaldet maatte blive det samme selv under Forudsætning af, at Rummet i Contexten til Sumangivelsen ikke var udfyldt, da Appellanten endosserede. Appellanten blev derfor ved Høiesterets Dom, afsagt den 6te April 1864, kun tilpligtet at betale Indstævnte 100 Spdlr. med

L.Nr. 148. } Advocat Grønn som befalet Sagfører for Hurdals Fattigcommission mod Landhandler og
O:Nr. 6. } Glasverkseier Tandbergs Enke.

Den 14de November 1860 iligneде Hurdals Fattigcommission Indstævnte Bidrag til Communens Fattigvæsen, nemlig 1) i Følge Lov af 24de September 1851 om Udsalg af Øl overordentligt Bidrag til Fattigkassen for de sidste 12 Maaneder, idet Commissionen antog, at hun havde solgt saameget Øl, at Afgiften i det Hele burde sættes til 20 Spdlr., at det halve Salg var skeet til Verkets Arbeidere, og at Bidraget til Communens Fattigkasse altsaa burde ansættes til 10 Spdlr. 2) i Henhold til Handelsl.s § 12, a et overordentligt Bidrag. 5 Spdlr., af hendes Handel ved Verket, for saa vidt den var dreven med Andre end dets Arbeidere og Driftsbønder. Da hun ikke vilde betale disse Bidrag, blev de den 26de Januar 1861 udpantede, mod hendes Protest, der byggedes paa, at Verket havde eget Fattigvæsen, og saaledes maatte være frit for Bidrag til Communen. Denne Udpantning, hvorved blev givet Udlæg for 15 Spdlr. 64 Skill., paaankede hun til Overretten, der underkjendte den som grundet paa ulovhjemlet Ligning, ophævede Omkostningerne, og tilkjendte den efter Beneficium for Appellantskabet befalede Sagfører Salar af Statskassen. Med nyt Beneficium og Bevilling til Sagens Paakjendelse i Realiteten blev Overretsdommen indanket for Høiesteret. Hurdals Glasverks Eiere have fra umindelige Tider drevet paa Verket, ei alene med dets Arbeidere og Driftsbønder, men med Bygdens Folk i Almindelighed, en saadan Handel, som ved Bergverkerne finder Sted. De ældre eller ældste Privilegier, hvori denne Handel rimeligvis har havt sin Hjemmel, findes ikke længer, men for at bøde herpaa sees Verkseierne efter Haanden, som de skiftede, at have erhværvet Landhandlerbevilling. Den ældste under Sagen fremkomne Bevilling var af 1836, og lød paa Handel i Hurdalen, saa længe Verket dreves, og var meddelt Lieutenant Tandberg som Medeier af Verket. Den næste Bevilling var i 1847 meddelt Sønnen, P. Tandberg,

Indstævntes Mand, og var af lignende Indhold; idet den klarlig satte Handelen i Forbindelse med Verksdriften, og lød paa, at Handelen drevet paa Verket. Den var nemlig betinget af, at Tandberg var Forvalter ved eller Medeier af Verket. Appellantskabet mente imidlertid, at de Bestemmelser, hvorefter Verket har særskilt Fattigvæsen, ikke kunde komme Indstævnte tilgode, for saa vidt han havde drevet Handel med Andre end Verkets Folk, og at det Samme maatte gjælde Ølhandelen, efterdi den Handelsret, der tilkommer Verkseiere som saadanne, ikke strækker sig saa vidt, og den Handel, der paa Verket drevet med Bygdens Folk i Almindelighed, hvorvel her forbunden med særegne Betingelser, dog maatte ansees hvilende paa Landhandlerbevilling i Ordets almindelige Forstand, følgelig betragtes som Gjenstand for Anvendelsen af almindelige Beskatningsregler. Herimod indvendtes, at den mere udstrakte Handel her var sat i samme Forbindelse med Verksdriften, som den øvrige Del, der efter almindelig Regel tilkommer Verkseiere, uden egentlig at høre til Verksdriften, hvormed den alene som et Accessorium er forbunden, og at der saaledes ingen Grund var til at skjelne mellem de forskjellige Dele af den her omtvistede Handel, medens den i sin Helhed var helt forskjellig fra den almindelige Landhandel i Følge de Betingelser, hvortil den var bunden, og hvorved den kjendelig nok i Bevillingen var behandlet fra samme Synspunkt i alle sine Dele, uden Hensyn paa Kundernes Forhold til Verket. Ved Høiesterets Dom af 7de April 1864 fik Sagen samme Udfald, som ved Overretten.

L.Nr. 149. }
O.Nr. 15. } Ole Haneborg mod Einar Thoresen.

I denne Sag var den 12te Januar 1863 affagt føl-

læg i Enkens for 50 Spdlr. taxerede Bygselret til bemeldte Gaard. Efter at denne Executionsforretning med tilhørende Gjældsdocument gjennem Transport var kommen i Einar Thoresens Besiddelse, lod denne under 1ste Mai f. A. afholde en Auctionsforretning, hvorunder Bygselretten, efter at Debitrix forgjæves havde protesteret mod Bortsalget af samme, for et Beløb af 2000 Spdlr. blev tilslaaet hendes Svigersøn Ole Nielsen Haneborg, som derhos som Sikkerhed overgav Reqvirentens Sagfører et Beløb af 195 Spdlr., hvilket denne vedtog for Haneborgs Regning at indsætte paa Sparebankvilkaar i Creditbanken, hvorefter han approberede det gjorte Bud. Da imidlertid Ole Nielsen Haneborg som Følge af, at Gaardens Eier negtede at modtage nogen anden Leilænding end Børre Larsens Enke, ikke kunde komme i Besiddelse af Gaarden, sagsøgte han efter foregaaende forgjæves Forligsmægling ved Stævning af 31te October f. A. Einar Thoresen til Tilbagebetaling af de deponerede 195 Spdlr. med Sparebankrenter fra 2den Mai f. A., til Erstatning efter uvillige Mænds Skjøn, optaget paa Indstævntes Bekostning, for det Tab, Citanten har lidt ved ikke at kunne tiltræde den kjøbte Bygselret, samt til Erlæggelse af Sagens Omkostninger. Einar Thoresen mødte Sagen med Contrasøgsmaal, idet han paastod sig frifunden for Haneborgs Tiltale, samt denne tilpligtet at betale 181 Spdlr. 75 Skill. med 5 pCt. Renter fra 1ste Mai f. A. til Betaling skeer, 2 pCt. Incassationssalar, 28 Spdlr. 24 Skill. i Auctionsomkostninger, samt Sagens Omkostninger. Ved den derefter af den constituerede Civildommer i Christiania den 25de September sidstleden i Sagen afsagte Dom blev saaledes kjendt for Ret: "Contracitanten Einar Thoresen bør til Hovedcitanten Ole Nilsen Haneborg betale de paasøgte 195 - eet Hundrede og fem og nitti - Speciedaler med Renter 5 Procent aarlig fra 2den Mai 1861 til Betaling

paastaaet den underkjendt og derhen forandret, at Indstævnte tilpligtes at betale Appellanten 181 Spdlr. 75 Skill. med 5 pCt. Renter fra 1ste Mai 1861 til Betaling skeer, 2 pCt. Incassationssalarium, 28 Spdlr. 24 Skill. i Auctionsomkostninger, samt Processomkostninger for begge Retter. Indstævnte Ole Nielsen Haneberg har derimod paastaaet Underrettens Dom stadfæstet og sig tilkjendt Processens Omkostninger. Medens Indstævnte støtter sin Paastand til, at han ikke er kommen i Besiddelse af den kjøbte Gjenstand, fordi der er solgt Noget, hvortil Appellanten ingen Ret havde, og som derfor ikke burde været solgt, formener Appellanten, at hans Ret til Bygselretten er given ved den upaaankede Executionsforretning, og at den Omstændighed, at Indstævnte ikke kan komme i Besiddelse af det Kjøbte, maa være ham uvedkommende, efterdi det i Auctionsconditionerne bestemmes, at Effecterne sælges med de Rettigheder, Requirenten har til samme efter Executionsforretningen af 29de September 1846. Denne Appellantens Formening finder Retten efter Omstændighederne at maatte give Medhold. Der indeholdes nemlig i Lovgivningen intet Forbud mod at tage Udlæg i en Bygselret, og lige saa lidt mod at lade samme realisere. Thi vel kan Salget af en saadan Ret efter Forholdets Natur ikke blive perficeret, med mindre vedkommende Gaardeier dertil giver sit Samtykke, men denne Omstændighed kunde i alle Fald kun da begrunde Ret for Kjøberen til at træde tilbage fra Handelen, naar han under Salget havde havt Grund til at antage, at vedkommende Gaardeier havde givet sit Samtykke til dette, medens Saadant i Virkeligheden ikke var Tilfældet. In casu er der imidlertid ikke Spørgsmaal herom: thi ligesom Indstævnte, efter hvad der uimod-

som helst Skin af Ret eller endog blot Billighed fordre at træde tilbage fra et Contractsforhold, hvori han som myndig Mand og frivillig er indtraadt. Paa den anden Side antages ogsaa Appellanten ved den i Conditionerne indtagne Bestemmelse om, at Effecterne sælges med de Rettigheder, han havde til samme efter Executionsforretningen, tilstrækkeligen at have reserveret sig mod at have overtaget nogen Garanti for, at Samtykke til Salget fra Gaardeierens Side skulde blive meddelt. Efter det saaledes Anførte antages Indstævnte at maatte som Kjøber af den omhandlede Bygselret tilsvare Appellanten, hvad der tilkommer denne af Kjøbesummen, og da der fra Indstævntes Side ikke er fremsat nogen Indsigelse mod de specielle Poster i Appellantens Paastand, vil denne i det Hele være at tage til Følge. Da imidlertid Indstævnte, som anført, til Sikkerhed for Appellantens Tilkommende har deponeret et Beløb af 195 Spdlr., der ere gjorte rentebringende i Creditbanken paa Sparebankvilkaar, maa dette Beløb komme til Afdrag i Appellantens Tilkommende, idet vel Indstævnte ikke specielt har nedlagt Paastand herom, men saadan dog som det Mindre maa antages at ligge i Paastanden om at tilkjendes hele det deponerede Beløb. Processens Omkostninger for begge Retter ville efter Omstændighederne være at ophæve. Rettens 3die Assessor bemærker, at han har dissenteret i nærværende Sag, og dels i Henhold til Underretsdommens Præmisser dels fordi han formener, at en Bygselret ei gyldigen kan udlægges ved Execution eller sælges ved Tvangsauction, har voteret for Stadfæstelse af Underretsdommen. Thi kjendes for Ret: Indstævnte Ole Nielsen Haneborg bør til Appellanten Einar Thoresen betale 181 – eet Hundrede og en og otti – Speciedaler 75 – fem og sytti – Skilling, med 5 pCt. Renter fra 1ste Mai 1861 til Betaling skeer, 2 pCt. Incassationssalar af Appellantens Fordring og 28

nitti - Speciedaler med 5 pCt. Rente fra 2den Mai 1861 til Betaling skeer. Processens Omkostninger for begge Retter ophæves. At efterkommes o. s. v."

Ved Høiesterets Dom, afsagt 8de April 1864, blev Underrettens Dom stadfæstet, og Omkostningerne for Overretten og Høiesteret ophævede.

Det blev under Sagen oplyst, at Brugsretten ved Auctionen opraabtes for 50 Spdlr., og at Appellanten strax bød 2000 Spdlr., hvorfor han nød Tilslag, da intet andet Bud var eller blev gjort. Denne paafaldende Omstændighed lod sig forklare deraf, at Gaardens nye Eier, for at komme i Udøvelse af Enkens Brugsret, havde tilstaaet hende et ikke ubetydeligt Føderaad, og efter Rygte sagdes selv at ville lade sig Brugsretten tilslaae, for saaledes at blive fritagen fra Ydelsen af Føderaadet, som for Enken mentes at ville ophøre ved Tabet af hendes Brugsret, der var dets Betingelse; at Appellanten, skjønt vel vidende om, at Eieren af Gaarden vilde negte enhver Anden Udøvelsen af Brugsretten, dog som Enkens Svigersøn, i hendes Interesse, satte en i det Mindste til Udlægssummen svarende Pris paa Brugsretten, uden Adgang til dens Udøvelse, da han ved at erhværve denne Ret med Udelukkelse af Eieren, mente at opretholde Svigermoderens Føderaad, som aldeles vilde bortfalde, naar Eieren fik Tilslag, medens han ved sit urimelige Bud kun mente at udsætte sig for Indfrielsen af Udlægget — hvortil Dækkelsen blev deponeret — da Svigermoderen nok ingen anden Gjæld havde at befrygte Indførsel for. Imidlertid gjorde en af hans egne Fordringshavere Udlæg i Brugsretten som hans erhværvede Eiendom, hvorom der reiste sig ny Overretssag, som blev afviist formedelst manglende Varsel, og nok ikke atter er tilstævnt, rimeligvis som Følge af nærværende Sags Udfald i Høiesteret. Da nu Brugsretten som Svigersønnens Eiendom viste sig ikke at være nogen sikker Grundvold for Svigermoderens Føderaad.

flaget i Høiesteret, var den Forudsætning, at saa vel Kjøberen som Sælgeren, der trods L.s 3—14—33 havde faaet Udlæg i Brugsretten, troede, at den med Hjemmel kunde sælges som en Gjenstand af tilsvarende Værdi, skjønt den allerede i 1856 var overdragen Eieren af Gaarden mod Føderaadet for Enkens Livstid, altsaa ved Confusion bortfalden som særskilt eller selvstændig Brugsret (Bygselret), eller i det Mindste gyldigen var bleven en Andens Eiendom. Auctionssalget ansaaes derfor som en paa væsentlig Vildfarelse fra begge Sider bygget, følgelig ugyldig Handel, der ikke kunde fordres opfyldt ved Erlæggelse af Kjøbesummen uden tilsvarende Præstation af Salgsgjenstanden, idet Hjemmelsøxligten ikke ansaaes frastreven ved den i Auctionsconditionerne indtagne banale Clausul: "Effecterne sælges i den Stand, hvori de ved Auctionen befindes, og med de Rettigheder, Reqvirentens Mandant har til samme efter Execution af 29de September 1846," saaledes, at Sælgeren skulde kunne fordre Betaling for den solgte Ting, om det end befandtes, at den ikke paa Salgstiden existerede. Vel var Indførslen i Brugsretten ældre end dennes Overdragelse til Gaardens Eier; men som ugyldig paa Grund af L.s 3—14—33 gav Indførslen intet Retspant, og Brugsretten var saaledes lovlig ophørt.

Den 9de April.

L.Nr. 154. Advocat Kildal, Actor, mod Olaus Lindholm.

Angjældende, en 35 Aar gammel Matros, der forhen var dømt for Forbrydelse mod Crll.s 10de Cap., Gadeuorden og Tyveri, samt Forbrydelse mod Crll.s 21—1 ved at udeblive fra Skibstjeneste med oppebaaret Forskud paa Hyre, anklagedes atter for sidstnævnte Forbrydelse, og var efter summarisk Behandling ved Søretten efter Crll.s 21—1, jfrt. 2, og Søfartsl.s § 111, f, ilagt 8 Maaneders Strafarbeide, Erstatning til Klageren, Skibsfører Larsen, med 5 Spdlr.

geren paa Skibet Skulda for en Reise til Nordishavet paa Robbefangst. m. M., oppebaaret i Forskud paa sin Hyre 5 Spdlr. 24 Skill. og faaet Ordre til at indfinde sig om Bord den 22de Februar, men at være udebleven, hvilket han først søgte at undskylde med, at han, "skjønt ikke videre syg, dog kjendte, at han ikke var akkurat rigtig frisk," og frygtede muligen at blive syg om Bord, samt at han var bleven "kjed af Konens Skjænden paa ham;" men efter alvorlig Formaning til at sige Sandhed, erkjendte han ikke blot, at han havde gjort sig skyldig i bedragersk Forhold, men ogsaa, at han i alle Fald allerede nogle Dage førend han skulde indfinde sig om Bord havde bestemt sig til at udeblive, og saaledes at besvige Skipperen for det oppebaarne Forskud paa Hyren. Hvad derimod kunde synes tvivlsomt, var Spørgsmaalet, om Bedrageriet var paaklaaet, idet Skipperen, der under Sagen var paa sin Ishavsreise, og ikke kunde afhøres, i sin indgivne Klage kun havde anket over, at Angjældende "ikke var fremmødt til befalet Tid om Bord i Skibet," og derfor havde forlangt ham straffet efter Loven. Men da han havde klaget over Angjældendes Udeblivelse, hvorved Bedrageriet egentlig var begaaet, og forlangt ham straffet efter Loven, og man af en Skipper ikke kan vente, at han skal distingvere og subsumere med Lovens fineste Begrebsskjelnemærker, og det ikke var rimeligt, at han vilde eftergive Angjældende hverken Straf eller Erstatning (jfr. Referentloven), antoges Klagen at omfatte det Hele.

Christiania 1864.

Niogtyvende Aargang — 1ste Juni
№ 22. — 1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 1ste Session 1864.

Den 12te April.

L.Nr. 158. Advocat Homann, Actor, mod Johannes Iversen og Handelsborger John Larsen.

I denne Sag var afsagt følgende Overretsdom:

"Ved Ordre fra Amtmanden i Smaalenenes Amt af 22de December f. A. tiltales Johannes Iversen, 59 Aar gammel, og ved Underretsdom af 31te August f. A. straffældt for Tyveri, atter for denne Forbrydelse, og Handelsborger John Larsen, 41 Aar gammel, og som har været ilagt Mulcter til Beløb 48 Spdlr. for Overtrædelser af Brændevinslovgivningen og andre Forseelser, for Delagtighed deri. Ved den derefter i Sagen af Byfogden i Frederiksstad den 12te Januar sidstl. afsagte Dom blev Johannes Iversen for 2den Gangs simpelt Tyveri tilfunden at hensættes til Strafarbeide i 8 Maaneder, hvorimod Handelsborger Larsen blev frifunden for Justitiens videre Tiltale mod, in solidum med Johannes Iversen, der særlig ilagdes Omkostningerne ved hans Arrest og Transport til Straffestedet, at udrede de med Sagen forbundne Udgifter, hvoriblandt i Salarium til

Larsen har erkjendt Kjøbet af Spaden, men han paastaaer, at han troede, det virkelig forholdt sig saaledes, at Medtiltalte eiede den, og at han derfor ikke har havt til Hensigt at skjule den. Imidlertid taler mod ham følgende Omstændigheder: 1) Den lave Pris, for hvilken han kjøbte Spaden, der af Lagrettet er værdsat til 1 Spdlr. Efter Medtiltaltes Forklaring, der for Øvrigt i dette Punct er mindre bestemt, fik han for Spaden kun 8 Skill. kontant samt 2 Flasker Øl. Tiltalte paastaaer derimod, at Medtiltalte saa vidt erindres, for Spaden, for hvilken han angav at have betalt 84 Skill., men som han nu vilde sælge billigere, da han ikke vilde bringe den med sig hjemover, fik over 1 Ort kontant, 1 Flaske Øl og noget Mad, ligesom han liqviderede 15—16 Skill. som han skyldte Tiltalte. Om man nu end lægger denne Tiltaltes Forklaring, der tildels bestyrkes ved 2det Vidnes Prov, til Grund, har han dog bekommet Spaden betydelig under dens Værdi. 2) Tiltaltes Hustru har i Anledning af Spaden vist et meget mistænkeligt Forhold. Efter 4de Vidnes Politiconstabel Hauers, Prov opgav hun, da Vidnet, efter af Bestjaalne at være underrettet om Tyveriet, henvendte sig til hende, at En var gaaet fra hendes Bolig med en Spade, hvori var en Spiger paa hver Kant, hvorfor Vidnet, da den stjaalne Spade var en engelsk, forlod Stedet med Ytring herom. Den følgende Dag, da Vidnet af Medtiltalte havde faaet Underretning om, at denne virkelig havde solgt den stjaalne Spade til Tiltalte, indfandt det sig atter tilligemed 5te Vidne, Politibetjent Hansen, i Tiltaltes Bolig, hvor hans Hustru — han selv var ligesom forrige Gang ikke tilstede — ytrede sig forbeholdent, og navnlig paa Forespørgsel svarede, at hun ikke

stand at gjøre "Braak" af, forinden hun kom til Forhør, men under Sagen, at hun tænkte at kunne blive fritagen for at møde ved Forhør, hvor hun antog, at hendes Mands Forklaring maatte være tilstrækkelig. For Øvrigt har hun erkjendt, at hun, efter at Politiet havde gjort Efterspørgsel om Spaden, antog, at Medtiltalte havde stjaalet den, og at hun overensstemmende hermed ytrede sig til sin Mand. 3) Uagtet Tiltalte har erkjendt, at han ved sin Hjemkomst af sin Hustru blev underrettet om, at 4de Vidne havde været i deres Bolig, og spurgt efter Spaden, gjorde han Morgenen efter ingen Anmeldelse om Sagen til Politiet, uagtet han sammen med Medtiltalte stødte paa 4de Vidne, som kaldte Medtiltalte til sig. Tiltalte paastaaer for Øvrigt, at han heller ikke nu troede, at der kunde være noget Galt fat med Spaden, ligesom han af sin Hustru vil være berettet, at 4de Vidne ikke antog, at Spaden var stjaalen. 4) Tiltalte har erkjendt, at han har hørt omtale, at Medtiltalte forhen har været under Tiltale. Uagtet de saaledes releverede Omstændigheder vistnok vække megen Formodning mod Tiltalte, finder nærværende Ret dem dog med Underretten utilstrækkelige til at danne fuldt Bevis for hans **mala fides**. Den Omstændighed, at han fik Spaden for saa billigt Kjøb, hvorpaa det væsentlig kommer an, findes, efter hvad der nærmere er oplyst om Kjøbet, ikke afgjørende. Kjøbet foregik ikke hemmelig, men foruden i Tiltaltes Hustrues tillige i 2det Vidnes Nærværelse. Dette Vidne har ogsaa bekræftet, at Medtiltalte ytrede, at han vilde sælge billigere, fordi han ikke vilde føre Spaden med sig saa lang Vei hjem. Efter Vidnets Prov maatte Transactionen mellem de Tiltalte derhos nærmest betragtes som et Salg med Gjenkjøbsret, da Medtiltalte erklærede, at han til Vaaren gjerne skulde kjøbe Spaden igjen, og give lidt Mere for den, og Tiltalte, at Medtiltalte gjerne kunde faae Spaden igjen. Hvad der er oplyst om Tiltaltes Hustrues Forhold, godtgjør i alle Fald alene, at hun, da der fra Politiets Side blev Spørgsmaal om Spaden, fattede Mistanke om, at den var stjaalen, og hendes Forsøg paa at lede Politiet paa Vildspor, kan ikke

drage til Følge for Manden, der intet som helst Skridt i denne Retning har foretaget. At han nagtet den ham af hans Hustru skeete Meddelelse om Politiets Nærværelse fremdeles skulde have staaet i den Tro, at der ikke var nogen Tvivl om Medtiltaltes retmæssige Adkomst til Spaden, er der vistnok liden Grund til at antage, men paa den anden Side kan man, navnlig naar hensees til, at han, efter at have faaet hin Underretning, ikke forsøgte at skaffe Spaden bort, næppe komme videre end til at statuere, at han har svævet i Uvished om, hvad han skulde antage, og under saadanne Omstændigheder synes han ikke ved sin Undladelse af, i den korte Tid, som hengik, inden Spaden af Politiet forefandtes — fra den ene Dags Aften til den følgende Dags Formiddag Kl. 10 — frivillig at henvende sig til Politiet, at kunne paadrage sig noget Ansvar. Sluttelig skal Retten ikke lade ubemærket, at Spaden var henlagt under Tiltaltes Seng, men at denne Omstændighed intet Mistænkeligt frembyder, da Tiltalte efter 2det Vidnes Prov ikke har noget Gaardsrum eller nogen udvendig Bekvemmelighed, hvor han kunde opbevare den. I Henhold hertil og med Hensyn til, at Tiltalte ikke tidligere har været straffet for lignende Forbrydelse, findes han rettelig frifunden, dog kun for videre Tiltale, og mod at deltage i Udredelsen af Sagens Omkostninger, og deriblandt Salarium til Referenten, der dog findes at burde nedsættes til 8 Spdlr. Idet heller Intet findes at bemærke ved Underretsdommens Bestemmelser angaaende Udredelsen af Omkostningerne for Tiltalte Johannes Iversens Vedkommende, vil bemeldte Dom med den angivne Forandring med Hensyn til Referentens Salarium være at stadfæste. Sagen har maattet reassumeres for under et Thingsvidne at erholde nærmere Oplysning om, hvorvidt Pl. af 19de April 1805 maatte komme til An-

maal om hans Udvisning. De med Thingsvidnet forbundne Omkostninger, derunder i Salarium til Referenten 2 Spdlr., vil Tiltalte selvfølgelig have at udrede. Sagens Behandling i 1ste Indstants og Sagførelsen for begge Retter, for saa vidt den har været befalet, eragtes for Øvrigt forsvarlig. Thi kjendes for Ret: Underrettens Dom bør ved Magt at stande, dog saaledes, at Referenten Auditør Tillischs Salarium bestemmes til 8 - otte - Spdlr., og at Tiltalte Johannes Iversen tillige udreder de med det optagne Thingsvidne forbundne Udgifter, hvorunder i Salarium til Referenten, bemeldte Auditør Tillisch, 2 - er to - Spdlr."

Høiesteret stadfæstede Underrettens Dom, ilagde Angjældende Nr. 1 Omkostningerne ved Thingsvidnet af 6te Februar, hvoriblandt i Salar til Referenten 2 Spdlr., men erklærede Udgifterne ved hans Arrest i Tidsrummet fra 18de til 29de Marts ham uvedkommende. Sagen var nemlig for Nr. 2s Vedkommende alene fra det Offentliges Side indanket til Høiesteret, uden at Appelpaategningen var ham forkyndt, hvorfor Actor maatte foranledige denne Mangel rettet.

Den 12te April.

L.Nr. 159. Advocat Birch, Actor, mod Peder Iversrud.

I denne Sag var afsagt følgende alene efter Angjældendes Forlangende paaankede Overretsdom:

"Peder Larsen Iversrud, Pantebruger af en liden Part under Gaarden Iversrud i Gran, 35 Aar gl. og forhen, saa vidt vides, ikke tiltalt eller straffet, men som af sin Sjelesørger er meddelt Skudsmaal for at være letsindig og upaalidelig, blev ved Ordre fra Amtmanden i Christians Amt af 2den Mai f. A. undergiven Tiltale for Tyveri eller Delagtighed deri, hvorhos han ved Continuationsordre af 12te September næstefter sattes under Tiltale for Bedrageri og andre Tyverier. Ved den derefter i Sagen af Sorenskriveren i Hadeland og Land under 10de Novbr. sidstl. affagte, efter Tiltaltes Forlangende af vedkommende Foged hertil indankede Dom blev saaledes kjendt for Ret: "Peder Larsen Iversrud bør for 1ste Gang begaaet simpelt Tyveri,

for Delagtighed i saadan Forbrydelse samt for Bedrageri hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 20 Dage, betale i Erstatning til Hans Hansen Hilden 7 Spdlr. 84 Skill. og til Handelshuset Kjær & Co. i Drammen 60 Skill., samt udrede de med Sagen, hans Transport til Straffestedet og Straffens Fuldbyrdelse forbundne Omkostninger, hvoriblandt til Referenten Overretssagfører Brodahl — foruden Skyds og Diæt — i Salarium 25 Spdlr., Alt, med Undtagelse af Erstatningsbeløbene, og Referentens Salar, efter af Øvrigheden approberede Regninger. At fuldbyrdes o. s. v". De Fakta, hvorom der under Sagen er Spørgsmaal, ere følgende: 1) Under en mod en Gudbrand Thorstensen anlagt Justitssag forklarede denne, at han en Dag i Slutningen af forrige Aar af Tiltalte blev forledet til, med en Syl at stikke Hul paa et i en Forstugang hos 2det Vidne under nærværende Sag henlagt Vinanker, samt at de derefter aftappede omtrent ½ Pægl, som de i Forening med en Del Andre fortærede. I Anledning heraf har Tiltalte afgivet en Forklaring, hvorefter han, uagtet han erkjender, at han gjorde sig den Tanke, at den Vin, i hvis Nydelse han deltog, var stjaalen af Gudbrand Thorstensen, dog ikke vil have forledet denne til dette Tyveri, ligesom han benegter at have boret Hul paa Vinankeret eller at have været G. Th. behjælpelig enten med Boring eller Aftapning af Vinen. Af Tiltaltes Forklaring i dens Helhed synes det imidlertid med tilstrækkelig Sikkerhed at fremgaae, at det paa Forhaand har været aftalt eller forstaaet imellem ham og G. Th., at Tiltalte skulde nyde godt af den Vin, som aftappedes Ankeret, hvorfor Tiltalte paa Grund af Crll.s Cap.

Vidner i Varer og Penge 9 Spdlr. 36 Skill., hvilke Afbetalinger for Vidnets Vedkommende afskreves paa Beviset, ligesom Vidnet antager, at det Samme var Tilfældet med, hvad der af 8de og 9de Vidner blev betalt, da Vidnet anmodede dem om at sørge for Afskrivningen. Ved Vaaraanstid kom en Vidnet ubekjendt Person til det og foreviste Beviset, som da var forsynet med Transport, hvorimod ingen Kvittering for nogen Afbetaling fandtes paa Beviset, som nu var meget mindre, end det før var. At den af Vidnet saaledes omprovede ved det selv gjorte Afbetaling blev afskreven paa Beviset, er ogsaa provet af 10de Vidne, jfr. 11te Vidne, medens intet af Vidnerne med Bestemthed har kunnet udsige, at Tiltalte forsynede Afskrivningen med sin Underskrift. 8de Vidne, der til Afdrag paa Beviset leverede Tiltalte for 7de Vidne en Tønde Korn til Værdi 4 Spdlr., har ligeledes provet, at denne Afbetaling blev, dog uden Navns Underskrift, anført paa Beviset. Det forekommer Vidnet, at der den Gang var afskrevet Noget før, men nøie lagde Vidnet ikke Mærke dertil. Derimod har 9de Vidne provet, at der, da Vidnet deels i Korn deels i Penge betalte Tiltalte 1 Spdlr. 72 Skill. for 7de Vidne, ikke var Tale om, at dette skulde gaae til Afdrag paa Beviset — Noget, hvorom heller ikke 7de Vidne havde talt — ligesom dette ikke haddes tilstede, og saaledes heller ikke blev paaført nogen Kvittering. Det omhandlede Bevis har været fremlagt ved Underretten, og er gjenkjendt af 7de 8de og 10de Vidner saa vel som af 13de og 20de Vidner, der havde underskrevet til Vitterlighed, og have samtlige forklaret, at det er mindre i Omfang end tidligere, og at en Afklipning maa have fundet Sted, ligesom de anbragte Kvitteringer ikke længer fandtes paa samme. Tiltalte har erkjendt af 7de Vidne at have modtaget det omhandlede Be-

tagne Afbetalinger paa samme. Han negter derimod at have foretaget nogen Afklipning af Beviset, og ligeledes at have paaført samme de af 7de og 8de Vidner omprøvede Afskrivninger. Vel erkjender han, at 7de Vidne ytrede, at det, Vidnet betalte, skulde gaae til Afdrag paa Gjælden efter Beviset, og at han, Tiltalte, ogsaa skrev paa samme: "Bekom 3—3—12.", hvilket skulde betyde 3 Spdlr. 3 Ort 12 Skill. (Værdien eller Beløbet af den af 7de Vidne gjorte Afbetaling); men denne Anførsel — hvis Rigtighed for Øvrigt tildels bestyrkes ved 8de Vidnes Prøv, og som Tiltalte paastaaer fremdeles at skulle staae paa Beviset, men at være tildækket af en samme, som Tiltalte paastaaer, efter Transportens Udstedelse paakommen Blækklad — skulde ikke betegne nogen Kvittering, da 7de Vidne udenfor Beviset skyldte ham Penge, hvilke han paa denne Maade vilde see at "snappe". "Det gik til med Lureri fra 7de Vidnes Side, og derfor maatte det ogsaa gaae saa fra Tiltaltes". Paa samme Maade paastaaer han at det forholder sig med den af 8de Vidne omforklarede Kvittering, dog saaledes, at det, Tiltalte ved denne Leilighed skrev, ikke blev skrevet paa Beviset, men paa en løs Lap Papir. At Tiltalte skulde have Penge tilgode af 7de Vidne udenfor Beviset kan imidlertid kun ansees som et blot og bart Paaskud, da Saadant bestemt er benegtet af Vidnet, og dette derhos har fremlagt en af Tiltalte vedkjendt Skrivelse — af 13de April — hvori han utvetydig erkjender sin Forpligtelse til at erstatte Vidnet det Tab, som det vilde blive paaført paa Grund af Bevisets Transport. Det maa dernæst ved de anførte Vidneprøv ansees tilstækkelig bevist, at han i det Mindste har afklippet den Del af Beviset, hvorpaa Modtagelsen af det af 7de Vidne selv Betalte erkjendes, i hvilket Henseende bemærkes, at det af Vidneprøvene, sammenholdte med Lagrettets Skjøn (Acten 1. c), fremgaaer, at Erkjendelsen har været anbragt paa det Beviset afklippede Stykke, og saaledes ikke kan være tildækket af den af Tiltalte omnævnte Blækklad, som i alle Fald maatte være anbragt af ham selv, da 15de Vidne har prøvet, at det ikke er skeet ved Vidnet, og 21de Vidne,

der er den Eneste, som senere han havt Beviset i Hænde, at det er i samme Stand, som da Vidnet modtog samme af 15de Vidne. Til Slutning bør det med Hensyn til selve den omhandlede Erkjendelse anføres, at det allerede i sig selv ikke ganske klare Notat: "Bekom 3—3—12." ikke er beviist at have været underskrevet, og at det efter Tiltaltes og 10de, jfr. 8de, Vidnes Forklaringer maa have været anført paa Bagsiden af Papiret øverst oppe i Kanten af samme, uagtet der — jfr. navnlig 13de Vidne — maa antages at have været overflødigt Rum til en almindelig Kvittering paa Documentets Forside. Efter det Foranstaaende har Tiltalte allerede under de af Debitor paa Gjældsbrevet gjorte Afbetalinger villet give Tingen det Udseende, at disse Afbetalinger refererede sig til ældre Gjæld. Dernæst har han, efter at have afklippet den paa Gjældsbrevet nødtvungent afgivne Bemærkning om en af disse Afbetalinger, transporteret Gjældsbrevet til 15de Vidne for dets fulde paalydende Beløb. Der opstaaer da Spørgsmaal, om denne Tiltaltes Adfærd alene indgaaer under det generelle Bud i Crll.s Cap. 21 § 1, eller om den paa Grund af bemeldte Afklipning — der her bliver det Samme som Tilintetgjørelse eller Ubrugbargjørelse — bliver at ansee efter samme Capitels § 4 litr. a. Efter Stiftsoverrettens Opfatning af det sidstnævnte, strengere Lovsted vil samme i nærværende Tilfælde dog ikke blive at anvende, da den omhandlede af Tiltalte afklippede Bemærkning, naar fuldt Hensyn tages til dens hele tvetydige Karakter, næppe kan antages at have afgivet et i sig selv tilstrækkeligt Grundlag for en Paastand om Fritagelse for at betale det ved Bemærkningen — som under Sagen oplyst — paa en svigagtig ufuldkommen Maade kvitterede Beløb. Ligesom ved Underretsdommen vil Tiltalte derfor blive at ansee efter Crll.s Cap. 21 § 1, hvorom nærmere senere hen. I Erstatning til 7de Vidne vil derhos Tiltalte efter Stiftsoverrettens Formening have at tilbagebetale det paa Gjældsbrevet allerede betalte men under Transporten svigagtig fortiede Beløb 9 Spdlr 36 Skill. 3) 12te Vidne har provet, at Tiltalte en Dag omtrent 14 Dage efter Som-

mermaal f. A. indfandt sig hos Vidnet for at afkjøbe det nogle Skind, i hvilket Øiemed han leverede Vidnet, som for Skindene skulde have 60 Skill., 1 Spdlr. for Vexling. Vidnet lagde Seddelen paa et Skab i Nærheden af Vinduet, medens hun var beskjæftiget med at optælle de 60 Skill., Tiltalte skulde have tilbage, men da denne, der i Samtalens Løb havde nærmet sig hint Visdu, kort efter forlod Stedet var Seddelen borte. Tiltalte har negtet at have forøvet dette Tyveri, og uagtet Vidnets Udsagn bestyrkes ved 14de Vidnes Forklaring om strax efter at have seet Tiltalte i Besiddelse af en Dalerseddel, og end mere ved Tiltaltes vaklende og tildels bevislig urigtige Forklaring, maa Retten dog med Underdommeren være enig i, at der ikke kan ansees at være fremkommet tilstrækkeligt Bevis for, at Tiltalte har forøvet dette Tyveri. 4) 16de og 17de Vidner have provet, at de i October Maaned 1861 var beskjæftigede med i Hadelands østre Alminding at lunne og kjøre en Del Saugtømmer, som Tiltalte havde hugget for deres Husbonde, og som han paa Stedet havde leveret dem. Iblandt disse saae Vidnerne 2 til 3 tørre Stokke, paaslaaede Mærket P, og som efter deres Skjøn oprindelig var hugne til Bjælker, da Afhugget ved Roden var ældre end det ved Toppen og det ved denne anbragte Øie, ligesom Stokkene med Hensyn til Barkningen var behandlede som Bjælker. Vidnerne saae ogsaa de afhugne Ender, der ligesom med Flid var skjulte under gammelt tørt Krat, og har 17de Vidne derhos udsagt, at den ene af disse Ender, som Vidnet specielt betragtede, var paaslaaet Handelshuset Kjær & Co.s Mærkeøxe. Ogsaa 18de og 19de Vidner — hvilket sidste Vidne forestod Skovhugsten for bemeldte Handelshus — have i den nævnte Alminding Høsten 1861 bemærket 2de til Saugtømmer afhuggede Bjælker, hvoraf den ene — 19de

saaledes omforklarede Stokke var — efter 18de og 19de Vidner, hvis Ansættelse der, jfr. 16de og 17de Vidner, findes Grund til at befølge — den ene 24 Fod lang med 10 Tommers og den anden 24 Fod med 11 Tommers Top. Stokke af denne Længde og Bredde i Toppen er af Lagrettet værdsatte til resp. 24 og 36 Skill. Tiltalte, der erkjender at han til den af Vidnerne omhandlede Tid har hugget Saugtømmer i den nævnte Alminding, som han leverede til 16de og 17de Vidner, forsynet med det af Vidnerne omforklarede Hugstmærke, benegter derimod at have hugget Topenden af tidligere hugne Bjælker, eller at have leveret tørre Stokke. Og uagtet den stærke Mistanke, som ved det ovenfor Anførte vækkes mod Tiltalte, kan han dog efter Rettens Formening ikke blive at fælde for det under nærværende Post omhandlede Factum, i hvilket Henseende Retten skal bemærke, at 16de og 17de Vidner, paa hvis Udsagn Beviset for Tiltaltes Aflevering af Bjælkerne udelukkende beroer, efter deres egen Forklaring og Forhold til den paatalte Gjerning neppe kan regnes for fuldkommen gode Vidner. Tiltalte vil derfor ogsaa under nærværende Post blive at frifinde for Justitiens videre Tiltale. Straffen for det under Post 1 omhandlede Tyveri findes efter Omstændighederne at kunne ansættes til Fængsel paa Vand og Brød i 5 Dage, og Straffen for det Tiltalte overførte Bedrageri til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød, altsaa i det Hele 15 Dage. Med Hensyn til Sagens og de øvrige Omkostninger findes alene at bemærke, at Referentens Salarium antages at burde nedsættes til 20 Spdlr. Sagens Behandling og Udførelse ved Underretten har — naar bortsees fra, at det ikke kan billiges, at Referenten paa egen Haand har anstillet Undersøgelse angaaende endnu ikke paa-

ni - Speciedaler og 36 - sex og tredive - Skilling. Saa udreder han og efter lovlige Regninger samtlige med Sagen og Straffens Fuldbyrdelse forbundne Udgifter, hvoriblandt i Salarium til Underretsreferenten Sagfører Brodahl 20 - tyve - Speciedaler. At fuldbyrdes", o. s. v.

Høiesteret fældte Angjældende efter Crll.s 19—6 og 21—1 til samme Straf, Erstatning og Omkostningsansvar, som ved Overretten bestemt.

Den 14de April.

L.Nr. 164. Advocat Homann, Actor, mod Otter Christophersen.

Tiltalt — i Forening med en Olaus Iversen, for hvis Vedkommende der ikke blev anket til Høiesteret — for Bedrageri, var denne 23—24 Aar gamle, forhen ubervgtede, Person ved Underrettrn fældt efter Crll.s 21—1 til 30 Dages Fængsel paa Vand og Brød (Medtiltalte efter Crll.s 21—8 til 2 Aars Strafarbeide), Erstatntng til Bentsebrugs Interessentskab med 900 Spdlr., og sædvanligt Omkostningsansvar. Overretten fældte de Tiltalte efter samme Lovsteder og til samme Straf og Omkostningsansvar, men forbeholdt Brugets Ret til Erstatning hos dem. Høiesteret fældte derimod Angjældende efter Crll.s 21—8, jfrt. 5—6, til 1 Aars Strafarbeide, men stadfæstede Overrettens Dom, saa vidt paaanket, med Hensyn til Erstatning og Omkostninger. Sagen angik Besvigelser ved Leveringer af Klude til Bentsebrugets Papirmølle, hvilke ved den alene efter Angjældendes Forlangende paaankede Overretsdom ikke ansaaes ham overførte for et tidligere Tidsrum end fra 26de

med 12te Vidnes Heste, op til Vrnget, sorteres der af tre Koner, 2det, 3die og 4de Vidner, og veies i deres Overvær. Vegten optegnes af Opsynsmanden med Blyant i en Kladdebog, hvormed han og Leverandøren gaaer til Bogholderen, hvor Vegten bogføres, og Anvisning udfærdiges. Faaer en Sælger for stor Vegt anført, er altsaa Opsynsmanden medskyldig deri. Den 10de October 1862 lod 6te Vidne Mesteren, 1ste Vidne, skjule sig i en Kludehob, for at overvære Veiningen af Angjældendes Klude, og 1ste Vidne kunde da for det Meste høre Opraabet af Vegten, tildels ogsaa see den, og optegnede paa et Papir Vegten paa alle de forskjellige Sorter, undtagen "Kulørt" og Tougverk, som han ikke kunde høre. Opsynsmanden var Olaus Iversen; han optegnede da Vegten paa løst Papir, overførte den siden i sin Kladdebog, og gik dermed til Bogholderen, hvor han fik Anvisning for 2952 ℔ Klude paa 42 Spdlr. 46 Skill., som han fik udbetalte. Efter 1ste Vidnes Optegnelse fandtes en betydelig Forskjel i Vegten, og 6te Vidne kaldte derfor i 5te Vidnes, Bogholderens, Overvær Olaus Iversen for sig. Denne maatte nu tilstaae, at han af Angjældende havde ladet sig forlede til at notere hans Vegt for høit, hvilket han senere sagde at have gjentaget sig 7—8 Gange siden Midten af Mai 1862. Derved blev Olaus Iversen staaende. Angjældende benegtede derimod stadig al Delagtighed i eller Kundskab om saadant Bedrageri. Men foruden Olaus Iversens Tilstaaelse, hvorved han fældte sig selv, havdes ei alene 1ste Vidnes men ogsaa Olaus Iversens Optegnelse til Sammenligning med Klattebogen. Efter 1ste Vidnes Optegnelse var der af Angjældende leveret 58 ℔ Bomuldsklude, men i Kladdebogen opdskrevet ham 160

for at kunne lægge saa meget Mere paa de kostbarere Kludesorters Vegt. Ogsaa 2det og 4de Vidner bestyrkede 1ste Vidnes Angivelse af Seildugens Vegt. Olaus Iversen vilde vel ikke ganske erkjende 1ste Vidnes Opgave, men han erkjendte Besvigelse af 100 ℔ Linklude, omtrent 200 ℔ Tougverk, og rimeligvis 300 ℔ Fiskegarn, og sagde, at Tallene i Kladdebogen blev anførte efter Aftale med Angjældende, idet denne, medens Olaus Iversen saae paa Vegten, var henne og forandrede Tallene for de kostbarere Sorter, hvorefter Olaus tilførte de forandrede Tal i Kladdebogen. At Angjældende var henne ved Pulten, blev ogsaa forklaret af flere Vidner, og Olaus's Optegnelse bar ogsaa Spor af saadanne Forandringer. Det var for Øvrigt oplyst, at de Læs, der kjørtes op fra Angjældende, var opgivne meget større og tungere, end nogen Andens, og at deres Totalvegt kun 4 Gange havde været opgiven 2000 ℔, medens nogle havde været opgivne over 4000, ja endog 5000 ℔, og de fleste omkring 3000 ℔. Efter 6te og 12te Vidners Erklæring var Gjennemsnitsvegten af de opkjørte Læs i Almindelighed 1600 ℔, medens den af de fra Angjældende opkjørte Læs efter Opgaven skulde være over 3000 ℔, og 12te Vidne sagde, at der skal Meget til, at der kan læsses paa 2200 ℔. Dette bestyrkedes ogsaa af Kjøreren, 13de Vidne, som i 5 Aar havde opkjørt Klude til Fabrikken, og som tillagde, at Angjældendes Læs ikke havde været større end Andres, navnlig ikke større end de, han pleiede at kjøre for 12te Vidne, hvorimod han ofte henvendte sig til Angjældende om, at Læssene var for smaa, hvilket Angjældende ogsaa erkjendte at være skeet. I omtrent en

sagde, at han fra Angjældende kun havde kjørt saa store Læs som et andet Prøvelæs, der blot veiede 1700 ℔. Med Hensyn til, at der paa visse Dage var anført 5000 ℔ og 4000 ℔ Klude som komne fra Angjældende, forklarede 14de Vidne, at han ikke i den opgivne Tid havde kjørt nogen Dag flere end et Læs fra Angjældende. Vel paastod Angjældende, at Kluderne var fugtige; men efter Instruxen modtoges ikke fugtige Klude, og desuden kunde Fugtigheden ikke gjøre saa stor Forskjel, da der for Fugtighed kun regnes fra 1 til 4 pCt. Svinding i Vegten. Efter at 6te Vidne havde fattet Mistanke, lod han den 17de September 1862 alt utjæret Toug henlægge i en Binge for sig, hvor siden alt lignende Toug blev henlagt. Dets samlede Vegt skulde efter Bøgerne udgjøre lidt over 10,000 ℔, men den udgjorde efter Veining kun 4,500 ℔, og Sorteringskonerne forklarede, at Angjældende ikke havde leveret saa meget utjæret Tougverk, som paa hans Regning anført, næppe nogensinde over 50—100 ℔, og 500℔s Loddet var aldrig brugt, uagtet Angjældende var skreven for 1300 ℔ paa en Gang. Efter Vegtopgaverne havde Angjældende stadig mere Tougverk end Uldklude; men 2det og 3die Vidner erklærede sig visse paa, at han med Undtagelse af en Gang altid havde leveret mere Uld end Toug. Den 7de October 1862 var Angjældende anført for 148 ℔ Klude; men 2det og 3die Vidner erklærede sig visse paa, at han da ikke havde leveret over 8 ℔. Af hvidt Fiskegarn (som Linned, det dyreste) var Angjældende skreven for langt Mere, end rimelig kunde antages leveret. Endelig fandtes hos Olaus Iversen adskillige Guld- og Sølvsager, som han sagde tilligemed 30 Spdlr. at have modtaget af Angjældende. Dette negtede Angjældende; men ved to Guldsmede, 7de og 9de Vidner, samt flere af deres Folk, blev det bragt til Sandsynlighed, at Angjældende havde afkjøbt dem Tingene. Han tilstod kun at have afkjøbt den ene af dem et Par Ærmeknapper som de fremkomne, hvilke skulde være om Bord i hans Slup, hvor de dog ikke fandtes. Olaus Iversen negtede imidlertid, at Bedragerierne var skeede efter nogen forud aftalt

Plan, og vilde kun for hver enkelt Gang have aftalt dem med Angjældende. Vel antoges ikke Angjældende overført Anstiftelse, da Olaus Iversen i fælles Interesse lige saa let som Angjældende kunde have foreslaaet den brugte Fremgangsmaade; men efter de oplyste Omstændigheder antoges Samraad at have fundet Sted, og da Olaus Iversen efter sin Stilling maatte fældes efter Crll.s 21—8, maatte efter den Maade, hvorpaa Høiesteret i senere Tid har anvendt Crll.s 5—6, ogsaa Angjældende fældes efter 21—8, jfrt. 5—6. (Jfrt. Retst. for 1863, S. 81—90, m. fl. St.).

Fra 15de til 20de April blev af Høiesteret paakjendt:

Den 15de. L.Nr. 165, mod Mons Gjetanger og Bothilde Langøen, (Vil blive meddelt).

L.Nr 166, mod Johan Neerland. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 167, O.Nr. 3, Robsen & Cronbaces mod Holst & Fleischer. (Almindelig Udeblivelsesdom).

L.Nr. 168, O.Nr. 4, Robsen & Cronbaces mod Handelsborger Andersen. (Almindelig Udeblivelsesdom).

Den 19de. L.Nr. 169, O. Nr. 5, Erik Nordfjælds og Kones Bo eller Arvinger mod Niels Nordfjæld. (Vil blive meddelt).

Den 20de. L.Nr. 170, mod Anton Martin Andersen, fældt af alle Retter for Tyveri til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 171, mod Abraham Kittelsen, fældt efter Crll.s 19—4 og 7, 15—10 og 11, samt 6—15, af Underretten til 8 Maaneders, af Overretten og Høiesteret til 1 Aars Strafarbeide.

L.Nr. 172, mod Caroline Eksassen. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 173, mod Anders Linderot, fældt af Søret og Høiesteret efter Søfartsl.s § 115, første Led, jfrt. §§ 117 og 38, b, samt § 114, til 20 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 174, mod Jens Kongspartseie, fældt af alle Retter efter Crll.s 18—25, første Led, til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 175, mod Niels Johannessen. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 176, mod Edvard Olaus Saltnæs, fældt af alle Retter for 5te Gangs Tyveri til 9 Aar 1 Maaneds Strafarbeide.

Christiania 1864.

Trykt og forlagt af J. Chr. Abelsted.

Niogtyvende Aargang №23. 8de Juni 1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 1ste Session 1864.

L.Nr. 162. } Proprietær B. Gulbrandsen mod Overrets-
O.Nr. 13. } sagfører O. O. Hansen.

I denne Sag stadfæstede Høiesteret ved Dom af 12te April 1864, med Ophævelse af Omkostningerne i sidste Instants, følgende den 19de Januar 1863 afsagte Overretsdom:

"Skibsfører Gabriel B. Myhre, som den Gang var bosat i Lier, hvor han for sig og Familie havde leiet Hus paa Gaarden Linnes, udstedte den 9de Decbr. 1859 et Pantebrev til Proprietær B. Gulbrandsen paa Montebello ved Christiania, i hvilket han til Sikkerhed for 500 Spdlr., som han erkjendte at have erholdt til Laans, og for muligt Ansvar i Anledning af overtagne Endossementsforpligtelser indtil et Beløb af 800 Spdlr., altsaa tilsammen for indtil 1300 Spdlr., med 1ste Prioritet pantsatte den sig tilhørende Halvpart i Briggen Apollo. Det er derhos erkjendt og uomtvistet — Thinglysningspaategningen paa Pantebrevet, saaledes som den lyder i Underretsacten, indeholder ingen Angivelse af Tiden, da Thinglysningen foregik — at det omhandlede Pantebrev er læst til Thinge i Lier den 10de

tilbage med en Ladning Stenkul, bestemt for Christiania, og da hans Kone strax efter Ankomsten blev faldt i en Sygdom, leiede han til hende og deres tvende Børn et møbleret Logis med Opvartning maanedsvis i et privat Hus, og saaledes forblev hans Familie boende i Christiania til Paaske Flyttedag 1861, fra hvilken Tid han samme Steds for dem leiede en umøbleret Bekvemmelighed halvaarsvis. Selv gik han, efter fuldendt Losning og Ladning, igjen ud paa en Søreise i September Maaned 1860, men kom den 8de October tilbage til Drøbak med Fartøiet under Havari. Ved Drøbak lod han Fartøiet blive liggende, for at udbedres, og tog selv Ophold i Drøbak, hvorom han nærmere har forklaret følgende: Han leiede sig først Logis maanedsvis, men siden for Dagen med Alt i Huset, saaledes at han kun betalte for de Dage, hvori han nød godt deraf; for Øvrigt havde han i Drøbak ikke andre Forretninger end de, der vedkom hans under Reparation værende Fartøi, og alene disse Forretninger bandt ham til dette Sted; han var imidlertid, især i Begyndelsen af sit Ophold i Drøbak, flere Dage af Ugen og undertiden endog hele Ugen i Christiania, for at besøge sin Familie, og selv i Slutningen af hans Ophold i Drøbak traf det sig oftere, at han kunde være i Christiania 3 til 4 Dage i Ugen; det staaer dog for hans Erindring, hvorvel ikke med nogen Sikkerhed, at han, alle Dage sammentalte, i Tiden mellem 8de Octbr. 1860 og 10de Febr. 1861 opholdt sig flere Dage i Drøbak end i Christiania; i Christiania besørgede han ved Siden af Besøget hos sin Familie ogsaa Pengeforretninger, men intet Andet. I Begyndelsen af Februar Maaned flyttede han om Bord igjen

tykkede i, at Forretningen afholdtes paa Fogedkontoret, men forklarede, at hun Intet der havde at anvise til Udlæg, hvorimod hendes Mand havde en Del Effecter i Lier, hvor de før havde boet. Forretningen blev dermed sluttet, og den 22de s. M. continueret paa Linnes, hvor der for Beregningssummen 268 Spdlr. 103 Skill. med forbeholdne Vexelrenter blev givet Udlæg, foruden i en liden Arvepart, ogsaa i samtlige Myhres der paa Stedet beroende Effecter. Denne Continuationsindførsel blev thinglyst i Christiania den 8de og i Lier den 9de Octbr. For den 3die Accept blev ligeledes sluttet Forlig i Drammen den 16de Octbr., for hvilket Forlig den 18de s. M. blev søgt Indførsel i Christiania. Forretningen afholdtes paa Fogdens Kontor, hvor Myhre selv var tilstede, erkjendte at have sin Bopæl i Christiania, men ikke der at være Eier af Noget, samt gav sit Minde til Forretningens Afholdelse paa Fogedkontoret, hvorpaa der blev taget Udlæg i den foran omhandlede Arvepart. Den følgende Dag blev Indførselsforretning sat af Fogden i Aker og Follo om Bord i Briggen Apollo, da beliggende i den saa kaldte Vindsfangerbugt under Gaarden Glosli i Frogn ved Drøbak, for begge Forlig, og blev der da for deres samlede Beløb eller for en Beregningssum af 390 Spdlr. 5 Skill. med forbeholdne Renter givet Udlæg i Myhres Halvdel i Fartøiet med den paa dets forestaaende Reise betingede Fragt. Indførslen af 18de og 19de October ere begge thinglyste i Christiania den 29de s. M. og den af 19de Octbr. tillige i Follo den 30te Novbr. Paa Forlangende af O. Wiberg ved Overretssagfører Hansen som antagen Incassator blev derpaa den 3die Decbr. 1860 paa Follo Sorenskriverkontor afholdt Auction over den udlagte Halvpart i Briggen. B. Gulbrandsen mødte og forbeholdt sin 1ste Prioritet efter Pantebrevet af 9de December 1859, hvorimod Incassator protesterede, paastaaende, at Retten efter dette Pantebrev maatte staae tilbage for de i rette Tid og paa rette Sted thinglyste Indførsler. Auctionen blev fremmet med Forbehold af Enhvers Ret og Gulbrandsen høistbydende med 700 Spdlr., hvilket Bud paa Stedet

*

blev approberet, hvorved Gulbrandsen fremdeles forbeholdt sin lovlige Ret efter Pantebrevet. Efter Incassators Opgjør til Forfaldstid den 3die Juni 1861 havde Wiborg tilgode 402 Spdlr. 111 Skill., for hvilket Beløb, da Kjøberen paa Anfordring vegrede sig ved at betale, Incassator efter Klage til Drøbaks Forligelsescommission og Stævning til Drøbaks Bything har reist nærværende Sag mod ham, for at erholde sig Beløbet tilkjendt med Renter og Omkostninger. Gulbrandsen paastod Frifindelse samt Tilkjendelse af Sagsomkostningerne, men blev ved den af Byfogden i Drøbak den 11te Marts f. A. afsagte Dom tilpligtet at betale de paasøgte 402 Spdlr. 111 Skill. med Renter 5 pCt. aarlig fra Indkaldelsen til Forligelsescommissionen den 29de Juni 1861 til Betaling skeer, samt Sagsomkostningerne med 30 Spdlr. Denne Dom har han indanket for nærværende Ret med Paastand, principaliter at den kjendes uefterretrettelig, og at Sagen fra Underretten afvises, subsidialiter at den underkjendes, og at han for Tiltale frifindes, i begge Tilfælde forventende Sagens Omkostninger for begge Retter eller Kost og Tæring sig tilkjendte. Indstævnte Overretssagfører O. Hansen har paastaaet Underretsdommen stadfæstet og Forsvarsomkostningerne for Overretten sig skadesløst tilkjendte. Afvisningspaastanden, hvormed Appellanten først er fremkommen for Overretten, bygges paa, at Sagen ikke skal have været Gjenstand for behørig Forligsmægling, idet Indkaldelsen til Commissionen kun er forkyndt paa Follo Sorenskriverkontor med Varsel som for Indenbyes, hvorefter det formenes at have været umuligt for den ved Christiania boende Appellant, der var ganske uvidende om Forkyndelsen, at afgive Møde, hvorfor han ogsaa udeblev og maatte udeblive fra Mæglingen. Varselsmaaden er imidlertid hjemlet ved Auctionsconditionerne, i Følge hvilke Appellanten i Egenskab af Kjøber maatte vide, at han, naar

den, der forfaldsløs er udebleven fra Mæglingen. For saa vidt dernæst Indstævnte ved Underretten har fremsat og for nærværende Ret maa antages at have fastholdt den Indsigelse, at Tvisten mellem Appellanten og Wiborg om Prioriteten er ham som Incassator uvedkommende, at Appellanten maa indbetale Beløbet til ham, nedlægge Forbud mod dets Udbetaling til Wiborg, og i Sag mod denne søge Forbudet stadfæstet, skal Overretten bemærke, at den, efter den Maade, hvorpaa vor Lovgivning, navnlig Loven om tvungne Auctioner af 30te August 1842 § 7, betragter Forholdet mellem Incassator og Fordringshaver, nemlig at han kun er Fordringshaverens Fuldmægtig og uberettiget til at indfordre Andet end dennes Del af Kjøbesummen, ikke kan give Erindringen Medhold. Paa den anden Side finder man heller ikke at kunne tage Hensyn til Appellantens Begæringer ved at erkjende Rigtigheden af det paasøgte Beløb, idet han gjentagende opfordrer Indstævnte til at fremlægge legitimeret Regnskab; thi Indstævnte har i Paategning paa Indførslen af 19de Octbr. 1860 leveret et specificeret Opgjør, som ikke kan mødes med en simpel Benegtelse. Endelig vil heller ikke den Paastand af Appellanten kunne komme i Betragtning, at Sagreiseren har været fuldt vidende om den i Briggen stiftede Panteret. Incasator har nemlig benægtet baade selv at have havt en saadan Kundskab og, som ubevist, at Wiborg har havt den, og denne Benegtelse er siden ikke imødegaaet med Bevis eller anden Oplysning. Spørgsmaalet om Fortrinsretten beroer saaledes udelukkende paa, om Appellanten under de forandrede Forhold har bevaret sin ved Thinglysningen af Pantebrevet i Lier den 10de Januar 1860 erhvervede Ret mod Tredjemand. At den, hvis Fortrinsret for at have Kraft mod Tredjemand skal thinglyses ved den Forpligtedes personlige Værnething, maa, naar den Forpligtede skifter Ophold og Værnething, vaage over, at Thinglysningen gjentages ved det nye Værnething, findes ikke tvivlsomt. Appellanten har vel villet bestride, at der siden Thinglysningen af hans Pantebrev er foregaaet nogen Forandring med Myhres Værnething, idet han paa-

beraaber sig, at Myhre siden ikke har taget fast Ophold noget Sted, hverken i Christiania, hvor kun hans Kone og Børn havde et midlertidigt Ophold, eller i Drøbak, hvor han vel selv for det Meste holdt til, men ligeledes kun midlertidig. Appellanten formener, at det desaarsag er det naturligste, fremdeles at betragte Lier som Myhres Værnething, indtil denne med Familie i Vaaren 1861 tilflyttede den i Christiania for Halvaaret leiede Bekvemmelighed og saaledes der tog fast Ophold. Men hvorledes man end betragter Myhres Forhold til Liers Jurisdiction i Tidsrummet fra Juni Maaned til Høstens Faredag 1860, hvori det ikke kan erfares, at han har været bunden dertil ved andet Baand end den Bekvemmelighed, som han med Familie allerede havde forladt, men hvori hans Effecter henstod, og hvoraf han pligtede at svare Leien, saa er det dog vist, at han efter denne Faredag ikke havde noget Hjem i Lier eller sit Værnething der; thi hans Effecter forblev der kun, fordi der i dem var gjort Indførsel, saa at de maatte henstaae der, indtil de kunde blive solgte. Heller ikke skjønnes det, at Myhres Ophold i Drøbak fra 8de Octbr. 1860 til ud i Februar Maaned 1861 har været af den Beskaffenhed, at det kunde begrunde noget fast Værnethingsforhold, efterdi han kun i sin Egenskab af Skibsfører var bunden til Stedet, saa vidt fornødent, for at tilsee sit der under Istandsættelse henliggende Fartøi. Men derimod synes det, at Christiania paa Grund af hans Families Ophold der paa Stedet maatte ansees for hans rette Hjem, og altsaa tillige for hans Værnething. Vel indvender Appellanten, at det ikke er Konens og Børnenes Opholdssted, der bestemmer Mandens, men Mandens faste Ophold, der bestemmer Familiens Værnething; men hvorledes end hermed ellers kan forholde sig, saa formenes Sætningen i alle Fald uanvendelig paa Søfarende, der ere paa Reise eller have Fartøi i Oplag

med nogen Sikkerhed kunde betragtes som fast. Imidlertid finder man ikke den Tvivl, som herved kunde fremkaldes, af den Beskaffenhed, at den kan komme Appellanten tilgode; thi det paalaae ham, hvis Pligt det var at advare Tredie-mand om Tilværelsen af sin Fortrinsret, at iagttage Forsigtighed, og hellere i Tvivlstilfælde at besørge, end at undlade en Thinglysning. Over Hoved kan det ikke ganske sættes ud af Betragtning, at Myhre og hans Kone under Indførslerne i September og October Maaneder i Christiania erklærede dette Sted for sit Hjem, ikke fordi deres Erklæring er forpligtende for Appellanten, men fordi den udtaler den naturlige Betragtningsmaade af Forholdet. Naar det endelig har været anbragt, at der dog maatte lades Appellanten nogen Tid til at besørge den forandrede Thinglysning, maa det bemærkes, at Myhre allerede i Juni Maaned havde lagt sin Hensigt for Dagen at forlade Lier, og at han fra August og September Maaneder havde anbragt sin Familie i Christiania. Derhos var der fra Høstens Faredag til Auctionen den 3die Decbr. 1860 forløbet saa lang Tid og i Christiania saa mange Thing, hvorpaa Lysningen kunde være foregaaet, at det, hvad man end ellers antager om Tiden for saadan forandret Thinglysning, i nærværende Tilfælde ikke kan være tvivlsomt, at Appellanten var **in mora**. Man maa saaledes i det Væsentlige tiltræde de Anskuelser, hvorefter Underdommeren har løst Tvisten, ligesom det ogsaa er en Selvfølge, at Appellanten som udeblivende fra Forligelsescommissionen maa tilsvare Sagsomkostningerne for Underretten. Han har anket over det Beløb, hvormed de Indstævnte tilkjendte, men, naar hensees til, at derunder er indbefattet Indstævntes Tilkommende for et Møde under et Thingsvidne i Christiania, finder man ikke Anledning til nogen Nedsættelse. Underrettens Dom vil saaledes blive at stadfæste. Derimod antages Sagsomkostningerne for Overretten efter Omstændighederne at burde ophæves. Thi kjendes for Ret: Underrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Stiftsoverretten ophæves. At efterkommes", o. s. v. (Jfr. Retst. for 1845, S. 217—222).

L.Nr. 221. } Christiania Fattigcommission mod Agers Fat-
O.Nr. 17. } tigcommission.

Ved Dom af 18de Mai 1864 stadfæstede Høiesteret, med Ophævelse af Omkostningerne i sidste Instants, følgende Overretsdom:

"Efter at det havde vist sig, at Akers og Christianias Fattigcommuner ikke kunde komme til Enighed om Forstaaelsen af den i Lov om Udvidelsen af Christiania Byes Territorium af 5te August 1857 § 8 indeholdte Bestemmelse angaaende hville af de optagne Bydeles Fattige der skulde falde Christiania til Last, og efter at der ogsaa inden Forligelsescommissionen forgjæves var prøvet Forlig, sagsøgte Christiania Fattigcommission efter erholdt beneficium paupertatis med fri Sagfører Akers Fattigcommission ved Stævning til Christiania Bything af 27de April 1860 til at refundere sig følgende Udlæg for efternævnte Fattige, der tidligere var hjemstavnsberettigede i Akers Commune (foruden en under Proceduren frafaldt Post, nemlig Nr. 11 i Underretsstævningen): A. 1) Pigen Johanne Pernille eller Pernille Olsdatter 17 Spdlr. 96 Skill., 2) Malersvend Knoph 9 Spdlr., 3) Svanholms Enke 24 Spdlr., 4) (Underretsst. Nr. 6) Haldor Johnsen 13 Spdlr. 18 Skill., 5) (Do. Nr. 14) Pernille Mortensdatter 24 Spdlr., 6) Do. Nr. 15) Mathea Birgitte Hansen 44 Spdlr., 7) (Do. Nr. 16) Ole Møller 35 Spdlr. 92 Skill. B. 8) (Do. Nr. 4) Olava Caroline Hansdatter 7 Spdlr., 9) (Do. Nr. 5) Marthe Jacobsdatter 22 Spdlr. 12 Skill., 10) (Do. Nr. 7) Lars Pedersens Kone og Børn 27 Spdlr. 112 Skill., 11) (Do. Nr. 8) Susane Grønstad med Børn 35 Spdlr. 24 Skill., 12) (Do. Nr. 9) Hans Johannesens Kone og Børn 26 Spdlr. 96 Skill. C. 13) (Do. Nr. 10) Erik Larsens Barn 21 Spdlr. 14) (Do. Nr. 12) Martin Torgersens Datter Gusta Marie 7 Spdlr. 51 Skill., og 15) (Do. Nr. 13) Poul Frantsens Datter Ingeborg 10 Spdlr., i Alt 325 Spdlr. 21 Skill. Citantskabets befalede Sagfører paastod derhos lovlige Renter af denne Sum og Procesomkostninger, hvoriblandt Salarium til sig, der in subsidium

paastodes udredet af det Offentlige. Akers Fattigcommune, der ligeledes erholdt **beneficium paupertatis** med fri Sagfører, lod derimod paastaae Frifindelse og Omkostninger med Salar til den befalede Sagfører, og anlagde under Sagens Gang Contrasøgsmaal, hvorunder, foruden en Del senere frafaldte Poster, paastodes Refusion for udbetalte Udgifter for følgende Fattige: 1) For Johan Andreas Andersen 4 Spdlr. 75 Skill., 2) Peter Emil Englehoug 13 Spdlr., 3) Christian Borgersen 14 Spdlr. 67 Skill., i Alt 32 Spdlr. 22 Skill. Derfor nedlagdes Paastand om Renter heraf samt Contrasøgsmaalets Omkostninger, hvorimod Hovedcitantskabet paastod sig for Contrasøgsmaalet frifundet. Ved den i Sagen af den constituerede Civildommer i Christiania den 20de Februar 1862 afsagte Dom blev Hovedcitantskabet tilkjendt de oven anførte af det paastaaede Poster, med Undtagelse af Post 8, 10, 11 og 12, til Beløb 96 Spdlr. 112 Skill. — altsaa til Rest 228 Spdlr. 29 Skill., med 5 pCt. Renter heraf aarlig fra Klagens Dato 12te October 1859 til Betaling foregik. For Øvrigt blev Parterne for hinandens Tiltale frifundne, og Sagens Omkostninger ophævede, hvorfor de befalede Sagførere, nemlig for Christiania Overretssagfører Nicolaysen og for Aker Høiesteretsadvocat Kildal, hver tilkjendtes 30 Spdlr. i Salarium af Statskassen. Efter at begge Fattigcommissioner ogsaa til Procedure i 2den Instants havde erholdt **beneficia paupertatis** med samme befalede Sagførere som ved Underretten, har Advocat Kildal for Akers Fattigcommission paaanket den anførte Dom ved Hovedstævning af 22de September f. A. her til Retten, hvor han har gjentaget de forannævnte, ved Underretten nedlagte Paastande. Indstævnte Christiania Fattigcommission har ved Overretssagfører Ni-

at Dommen vel er uden Opreisning paaanket efter Udløbet af 6 Maaneder, men heri maa Parterne ansees enige. Med Hensyn til de oven under Litr. **A** opførte 7 Personer er det oplyst og tillige in confesso mellem Parterne, at de angjældende Fattige den 31te December 1856 boede i Christiania Byes ældre Territorium, hvorhen de før den Termin var indflyttede fra de ved Loven af 5te August 1857 optagne nye Bydele, hvor de tidligere havde opholdt sig saa længe, at de ved Indflytningen var hjemstavnsberettigede i Akers eller Oslo Fattigcommuner. Skjønt disse Personer ikke var i det Tilfælde, som Lovens § 8 opstiller som en af Betingelserne for, at de skulde falde Christiania til Last, nemlig at de den 31te December 1856 opholdt sig i nogen af de ved Loven optagne nye Bydele, formener Hovedappellantskabet, at Bestemmelsen analogisk maa anvendes paa dem, efterdi de derved, at de opholdt sig i selve den ældre Del af Christiania, var end fastere knyttede til Byen, end hine udtrykkeligen omtalte Personer. Overretten maa imidlertid være enig med Underdommeren i, at denne Hovedappellantskabets Paastand ei kan befølges. Ved en Lovbestemmelse som den omhandlede, hvor der er sat en bestemt og vilkaarlig Grændse for, hvilke af den forrige Communes Fattige, der skulle falde paa den nye Commune, gaaer det formentligen ikke an at paabyrde denne andre og flere af hin Communes Fattige, alene af den Grund, at Analogi og Billighed formenes lige saa meget eller endog mere at skulle tale for, at den nye Commune overtager disse som de udtrykkeligen nævnte. Hvis Domstolene her vilde befatte sig med Udvidelsen til Tilfælde, der ovenikjøbet laae saa nær for Øinene, at de maatte ventes at være omtalte, naar

December 1858. Disse Koners Mænd havde forladt dem før 31te December 1856. Nr. 10s Mand har senere flakket om i forskjellige Bygdelag, og Nr. 11s Mand har siden Vaaren 1856 opholdt sig i Amerika. Nr. 12 (Underrettens Nr. 9) angaaer en Kone med Børn, hvoraf de sidste, efter hvad der maa ansees in confesso, den 31te Decbr. 1856 var udsatte til Opfostring i de optagne Bydele, og fremdeles opholdt sig der 31te December 1858. Børnenes Fader havde før 31te December 1856 forladt bemeldte Bydele, og opholdt sig den Dag og fremdeles i Asker, (om han her havde erhvervet Hjemstavnsret er ei under Sagen nogen Tale), og Moderen havde det Meste af Tiden været i Tugthuset. Litr. C. Nr. 13, 14 og 15 (Underrettens Nr. 10 12 og 13) angaae Børn, hvis Forældre havde hørt hjemme i de optagne Bydele, men senere begge (med Undtagelse af Nr. 15s Moder, hvis Opholdssted er ubekjendt) ere døde længe før 1856, og hvilke Børn før 31te December 1856 af Akers Commune var udsatte til Opfostring dels i Akers, dels i andre Præstegjæld. Hvorvidt Forsørgelsen af disse under Litr. B og C nævnte Individer skal paahvile Christiania eller Akers Commune, beroer paa det Spørgsmaal, om den almindelige Fattiglovs § 11 skal ansees anvendelig ved Siden af og uanseet Udtrykkene i Loven 5te August 1857 § 8. Contraappellantskabet formener med Underdommeren, at dette Spørgsmaal maa besvares benegtende, og indrømmer, at Forsørgelsen af de under Litr. B Nr. 10, 11 og 12 nævnte Personer under saadan Forudsætning maa paahvile Christiania, men forklarer at have med Hensyn til dette Punct contrapaaanket Underretsdommen alene i Hensigt at erholde Dom for hvilket som helst af de alternative Resultater, hvortil nærværende Ret i sin Fortolkning maatte komme. Overretten maa ogsaa her erklære sig enig med Underdommeren i, at ligesom § 8 i Lov 1857 viser sig som et i Forhold til den almindelige Fattiglovgivnings Bestemmelser aldeles exceptionelt Lovbud, og danner en fuldkommen Uregelmæssighed i Forhold til dem, saaledes maa ogsaa bemeldte Lovbud anvendes directe efter Ordene, og kan ei fortolkes efter den

specifike Betydning, visse Ord og Udtryk have i Følge den almindelige Fattiglovgivnings særegne Bud, navnlig især Fattiglovens § 11. Rigtigheden af denne Opfatning bestyrkes formentligen ogsaa i høi Grad, naar herombandlede § 8 i Lov 1857 sammenholdes med §§ 3 i Loven om Gjøvik af 21de Juni 1860 og om Kragerøes Udvidelse af 3die Marts s. A. Overensstemmende med denne Fortolkning har man altsaa kun at hensee til, hvorvidt selve de angjældende forsørgede Individer (om hvis Forsørgelsesret i andre Communer end Christiania eller Aker her ei er Spørgsmaal) den 31te December 1856 opholdt sig i de ved Lov 1857 optagne Bydele og ikke derfra var udflyttede til andet Sted end Christiania den 31te December 1858. Med dette for Øie vilde de under Litr. B, Post 10, 11 og 12 opførte Udgifter falde Contraappellantskabet, og de under Litr. C Nr. 13, 14 og 15 anførte Summer falde Hovedappellantskabet til Last, saaledes som i Underretsdommen er skeet. Den under Litr. B Nr. 8 (Underrettens Nr. 4) opførte Sum angaaer et Barn, der den 1ste Januar 1859 blev udsat til Opfostring paa Enerhougen, og hvis Stedfader boede paa Grønland, hvorfra han i 1853 kom i Arrest og siden i Strafarbeide paa Akershus Fæstning indtil i 1858, da han blev overflyttet til Bodsfængslet. Underdommeren har for dette Tilfælde troet at burde gjøre en Undtagelse fra den Fortolkning, han i Øvrigt har gjort gjældende, og forment, at Fattiglovens § 12 i Tilfælde som nærværende maa komme til Anvendelse ved Siden af Loven 1857. Da det imidlertid alene er ved at tage Begrebet "opholde sig" i den almindelige Fattiglovgivnings specifike Betydning, at man om en Person, der igjennem flere Aar har været i Strafanstalt udenfor Hjemstedet, kan sige, at han fremdeles har opholdt

derdommeren til samme Resultat som denne ogsaa med Hensyn til foromhandlede 8de Post. Af den fremlagte Skrivelse fra Fattigforstanderen i Christiania af 6te April 1859 og Politimesterens Paategning af 30te s. M., kan det navnlig ikke erfares, hvorvidt Barnet den 31te December 1856 havde andet Opholdsted, navnligen udenfor de optagne Bydele, end det havde i 1853, da det bevisligen var paa Grønland. Contraappellantskabet anfører, at det er meget "rimeligt", at Straffangens Familie er udflyttet fra Grønland før 31te December 1856; men da Hovedappellantskabet har benegtet denne „Hypothese", og Bevisbyrden formenes at paahvile hint, der paa den nævnte Anførsel støtter sin Paastand om Refusion, vilde under disse Omstændigheder de paastaaede 7 Spdlr. ei kunne tilkjendes Contraappellantskabet. Litr. B's 9de Post (Underrettens Nr. 5) angaaer en Kone, der var separeret fra sin Mand, uden at det dog er oplyst, at de havde nogen Bevilling. De havde ei levet sammen siden i 1855, da de boede i Oslo, og i samme Aars October Maaned flyttede Konen til Christiania ældre Territorium, og forblev der til St. Hanstid 1858. Manden har efter de Oplysninger, som Formanden i Akers Fattigcommission giver i den Acten, S. 106 ff., indtagne Skrivelse den hele Tid ernæret sig som omslakkende Skrædder, deels i Akers og deels i tilgrændsende Bygder, hvorhos Formanden siger, at det ikke er rimeligt, at han den 31te December 1856 opholdt sig i det under Byen indlemmede District. Hovedappellantskabet formener, at Manden som omreisende i Fattiglovens Forstand (Fattigl.s § 12) maa betragtes som boende i Oslo lige fra 1855 og fremdeles. Da her imidlertid ikke er Tale om nogen blot midlertidig og begrændset Reise, men om en gjennem længere Tid fortsat Omslakning i Forening med en faktisk Separation ifra Familien, maa Tilfældet bedømmes overeensstemmende med, hvad der er antaget oven angaaende Post 10, 11 og 12 samt Litr. A, hvorfor det billiges, at den her omhandlede Sum 22 Spdlr. 12 Skill. er tilkjendt Contraappellantskabet. De i Hovedappellantskabets ved Underretten anlagte Contrasøgsmaal omhandlede Sum-

mer angaae, Post 1 og 2, Børn, hvis Forældre var døde før 1856, og hvilke Børn før 31te Decbr. s. A. af Akers Communer var udsatte til Opfostring, Nr. 1 i Akers Landsogn og Nr. 2 i Ullensaker. Disse Tilfælde ere altsaa de samme som de, der omhandles oven under Litr. C, Post 13, 14 og 15, og de opførte Omkostninger kunne følgeligen lige saa lidt som disse af Akers Commune fordres refunderede af Christiania. Contrasøgsmaalet Post 3 angaaer et Lægdslem, der fra 1846 til 1855 opholdt sig paa Enerhougens Fattigstue, og som i sidstnævnte Aar kom i Lægd paa en Gaard i Akers Landsogn, hvor han forblev til 14de Juni 1860. At denne Paastand efter Ordene i Lov 1857 og i Conseqvents med, hvad Retten i det Hele har antaget, ei kan betragtes som opholdende sig paa Enerhougen den 31te December 1856, men derimod i Akers Landsogn, er en Selvfølge, og Udgifterne ved dette Fattiglem ere derfor Christiania uvedkommende. Det maa saaledes billiges, at Christiania Commune er frifunden for Contrasøgsmaalet, og Contraappellantskabet vil efter det Ovenanførte blive at tilkjende den i Underretsdommen fastsatte Sum med Renter, som i Dommen bestemt. Sagens Omkostninger ville efter Omstændighederne være at ophæve for begge Retter. De Salarier, som ved Underretten ere tilkjendte de befalede Sagførere, hvis Udførelse af Sagen i begge Instantser eragtes forsvarlig, billiges, og ville, tilligemed 15 Spdlr. til dem hver for Udførelsen ved Overretten, blive at udrede af Statskassen. Thi kjendes for Ret: Hovedappellantskabet Akers Fattigcommission bør til Contraappellantskabet Christiania Fattigcommission betale 228 – to Hundrede otte og tyve – Speciedaler og 29 – ni og tyve – Skilling med 5 – fem – af Hundrede i aarlige Renter fra 12te October 1859 til Betaling skeer. For Øvrigt bør Parterne for hinandens Tiltale i denne Sag frie at være. Sagens Omkost-

Fra 21de April til 10de Mai blev af Høiesteret paakjendt:

Den 21de. L.Nr. 177, O.Nr. 16, Reiss & Co. for Beling & Co. mod J. & E. M. Flood. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 178, O.Nr. 19, Jens Jomfrubraaten mod Hartvig Nissen. (Afvisning af Stævningen som uforfulgt, og Ilæggelse af Kost og Tæring til Indstævnte).

L.Nr. 179, mod Niels Storesund, fældt af alle Retter for 3die Gangs Tyverier til 8 Aars Strafarbeide.

Den 23de. L.Nr. 180, mod Magnus Emanuelsen. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 181, mod Peder Roneie, fældt af alle Retter efter Crll.s 19—3, b, til 6 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 182, mod Ølhandler Peder Pedersen. (Vil blive medd.).

L.Nr. 183, mod Anders Apnesæt, fældt af alle Retter efter Crll.s 19—1, jfrt. 2—32, til 40 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangekost.

L.Nr. 184, mod Martin Andreassen, fældt for Concubinat, af Underretten til 20, af Overretten og Høiesteret til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 185, mod Hans Peder Aspenæs. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 186, mod Haaken Svendsen, fældt af alle Retter efter Crll.s 15—10 og 11 til 15 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 187, mod Ølhandler Ole Syversen og Skrædder Johannes Johannessen. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 188, mod Peter Andreas Pedersen, fældt af alle Retter efter Crll.s 21—6, jfrt. 2, til 9 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 189, mod Svend Olsen Kloppene. (Vil blive medd.).

Den 27de. L.Nr. 190, O.Nr. 24, Hans Cappelens Enke mod Knud Luraas og Hans Kobbenruds Enke. (Vil blive meddelt).

Den 28de. L.Nr. 191, O.Nr. 26, Fløens Dampoliemølles Interessentskab mod Sengebusch & Co. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 192, mod Peter Gunnerius Myhre, fældt af Overretten for 2den Gangs Tyveri, men frifunden af Underretten og Høiesteret for videre Tiltale. (Tvivlsomt Indiciebevis).

L.Nr. 193, mod Johannes Rødsand, fældt af alle Retter for 3die Gangs Tyveri til 3 Aar 3 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 194, mod Johan Pedersen, fældt af alle Retter for Tyveri til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

Den 29de. L.Nr. 195, O.Nr. 28, Kildal & Co. mod Brændevinshandler Anders Olsen. (Vil blive meddelt).

Den 30te. L.Nr. 196, mod Martin Elias Bredskalde, fældt af alle Retter efter Crll.s 10—1, jfrt. 26, til 20 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 197, mod Halvor Graven, fældt af alle Retter efter Crll.s 10—19 til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 198, mod Serine Toppen, fældt af alle Retter efter Crll.s 18—25, 2det Led, til 8 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 199, mod Carl Ludvig Kjeller, fældt af conbineret Ret og Høiesteret efter Crll.s 19—1 og 7 samt 5—6 til 9 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 200, mod Niels Hestholm. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 201, mod Ole Tønder Wildmo. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 202, mod Slagtermesterne Halsæth, Knudsen, Dahl. Oien, Wahl, Tomseth, Mørck og Pedersen. (Vil blive meddelt).

Den 3die Mai. L.Nr. 203, O.Nr. 13, 2den Sess. 1863, Ole Bakken mod Daniel Bakken. (Vil blive meddelt).

Den 4de. L.Nr. 204, O.Nr. 24, O. B. Helland mod Consul J. Sømme. (Vil blive meddelt).

Den 6te. L.Nr. 205, O.Nr. 30, Throndhjems Formandskab og Ligningscommission mod Forstander L. Angell. (Vil blive meddelt).

Den 7de. L.Nr. 206, O.Nr. 27, Skipper Johnsen mod Handelsmand A. Selæg. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 207, mod Carl Johan Buse, fældt efter Crll.s 10—2 og 4, jfrt. 26 af Underretten til 20, af Overretten og Høiesteret til 30 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 208, mod Ole Harildstad eller Svinagel. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 209, mod Samuel Sletnæs. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 210, mod Musketeer Carl Hansen. (Vil blive medd.)

L.Nr. 211, mod Niels Sogndalsfjæren. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 212, mod Brændevinshandler Jørgen Pedersen. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 213, mod Hans Ihle. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 214, mod Brændevinshandler Ole Klærud, fældt af Politiretten i Christiania og Høiesteret for ulovligt Brændevinssalg til 10 Spdlr.s Bod og Confiscation af 120 Potter Brændevin.

L.Nr. 215, mod Hotelvært Peder Nielsen, fældt af begge Retter som ovennævnte Ole Klærud.

Niogtyvende Aargang — 15de Juni
№ 24. — 1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 1ste Session 1864.

L.Nr. 163. } Proprietær Gulbrandsen mod Proprietær Hal-
O.Nr. 14. } langens Enke og Arvinger.

I denne Sag var den 15de December 1862 afsagt følgende Overretsdom:

"Den 21de December 1857 udstedte Kjøbmand O. F. Bugge til Sagfører O. Hansen en Obligation paa 1300 Spdlr.-at betales inden 1 Aar med 4 pCt. aarlig Rente. Obligationen, der blev paategnet af Proprietær B. Gulbrandsen som Cautionist, blev samme Dag af Sagfører Hansen transporteret til Proprietær Bjørn Hallangen. I Januar Maaned 1858 opgav Bugge sit Bo til Skiftebehandling, og blev Proklama i samme med 6 Maaneders Varsel udstedt i Februar næstefter. Under 14de Mai s. A. anmeldte Bjørn Hallangen i Boet sin Fordring i Følge den nævnte Obligation, og 3die Marts 1859 blev med Creditorernes Samtykke Boet Opbyderen extraderet til fri Raadighed. Den 19de Januar 1861 erhværvede Bjørn Hallangen ved Drøbaks Bything Dom over Bugge til Betaling af Obligationens Beløb 1300 Spdlr. med 4 pCt. aarlig Rente fra 21de Decbr. 1857 til Betaling skeer, samt 7 Spdlr. i Procesomkostninger, erholdt derpaa Udlæg og Indførsel i Boets løs[illegible] faste Gods for Beregningssummen 1319

kunde approberes. Auctionsomkostningerne androg 7 Spdlr. 64 Skill., Rest 10 Spdlr. 12 Skill.. Foruden de 19 Spdlr. 6 Skill., med hvilke ved Executionen Gjælden var forøget, ansaae derimod Creditor sig berettiget til, af Tilslagssummen 650 Spdlr. for den faste Eiendom at beregne 2 pCt. Incassationssalar med 13 Spdlr., altsaa 32 Spdlr. 6 Skill., eller Rest 21 Spdlr. 114 Skill. Efter forgjæves anstillet Forligsmægling har nu Bjørn Hallangen, efter hvis dødelige gang hans Enke og Arvinger ere indtraadte i Processen, sagsøgt B. Gulbrandsen til Indfrielse af oftermeldte Obligation ved Betaling af 1300 Spdlr. med 4 pCt. aarlig Rente fra 21de Decbr. 1857, samt til Betaling af ovenstaaende 21 Spdlr. 114 Skill. med 5 pCt. Rente fra Indkaldelsen til Forligelsescommissionen, 26de Septbr. 1861, samt Sagsomkostninger. B. Gulbrandsen paastod sig frifunden og tillagt Processens Omkostninger. I Dom af 8de Mai 1862 har den constituerede Civildommer i Christiania taget Bjørn Hallangens Paastand til Følge, dog at Gulbrandsen blev frifunden, for saa vidt angaaer det paastaaede Incassationssalarium, 13 Spdlr., og Procesomkostningerne ophævedes. Denne Dom er af Gulbrandsen ved Stævning af 22de Mai 1862 indbragt her for Retten, hvor han har gjentaget sin ved Underretten nedlagte Paastand, samt fordret sig tilkjendt Sagsomkostninger ogsaa ved Overretten, hvorimod Bjørn Hallangens Enke og Arvinger, der ei have contraankestævnet, have paastaaet Underretsdommens Stadfæstelse og Procesomkostninger ved Overretten. Sin Paastand om Frifindelse støtter Appellanten paa, at han ikke under Proklamaets Løb i Bugges Bo har modtaget den i Lovbogens 5—13—27. sidste Punctum. foreskrevne Underretning fra Bjørn

meldt i Bugges Bo ikke alene dennes daværende effective Gjæld, men ogsaa den eventuelle, som kunde opstaae derved, at Appellanten maatte tilsvare de i Pantobligationen omhandlede Cautionsforpligtelser, begge Dele selvfølgelig for saa vidt de stillede Panter maatte vise sig utilstrækkelige. Da han herved ikke alene har vist sig vidende om den i Bugges Bo stedfindende Concurs, men ogsaa i Anledning af samme har foretaget Alt, hvad det citerede Lovsted har villet have ham sat i Stand til at foretage, formene de Indstævnte, at det ikke bør komme ham tilgode, at afgangne Bjørn Hallangen har undladt den befalede Underretning, der efter Omstændighederne maatte være hensigtsløs og uden Interesse for Appellanten i Forhold til Boet. Af Appellantens Skrivelse til Skifteretten i Bugges Bo, dat. 13de Marts 1858, er der under nærværende Sag fremkommet 2 bekræftede Gjenparter, af hvilke den ene slutter saaledes: "For saa vidt de ved den anførte Obligation "(sc. Panteobligationen af 15de Decbr. 1857) "mig pantstillede Eiendomme ikke ved deres Realisation skulde udbringes til saa Meget, at jeg ved dem bliver dækket for mit Tilgodehavende og det Ansvar, som muligens kan blive gjort gjældende mod mig i Anledning af fornævnte af mig for Hr. Bugge tegnede Cautioner, forbeholdes min Ret til at erholde det Manglende dækket af Boets øvrige Midler, og anmeldes derfor for saa vidt herved mit nuhavendes og eventuelle Tilgodehavende i Boet, idet jeg i Øvrigt i alle Maader reserverer min Ret som Panthaver". I den anden Gjenpart, der for Øvrigt i alt Væsentligt er ligelydende med den forrige, manglede Ordene "det Manglende dækket af Boets øvrige Midler, og anmeldes derfor for saa vidt herved." Allerede Underdommeren har antaget, hvad der ogsaa næsten synes at være en Selvfølge, at den oven gjengivne udførligere Gjenpart er den rigtige, og nærværende Ret er af samme Mening. At saaledes Appellantens Skrivelse til Skifteretten af 13de Marts 1858 indeholder en virkelig Anmeldelse ogsaa af det eventuelle Krav i Anledning af Cautionen, forekommer Retten ikke mindre utvivlsomt, end at

en saadan Anmeldelse af et eventuelt Krav maa være fuldkommen tilstrækkelig til at bestyrke Kravet selv mod Præclusion, saa at Appellanten i dette sidste Henseende ikke havde haft større Sikkerhed, om Bjørn Hallangen havde givet ham Underretning, og han selv indfriet Obligationen, forinden han gjorde sin Anmeldelse i Boet. Hertil kommer, at Appellanten i Boet formelig har procederet om Opretholdelsen af den Sikkerhed, han havde for Cautionen i Forening med sit øvrige Tilgodehavende. Retten antager saaledes, at en Jagttagelse af L.s 5—13—27 i det foreliggende Tilfælde vilde have været overflødig. Appellanten har vistnok anført, dels i Almindelighed at en Cautionist, der ei under Proklamaets Løb varsles efter 5—13—27, selv om han anmelder sit eventuelle Krav i Opbudsboet, nødvendigen vil tabe Interessen for dettes Skjæbne, da han maa troe, at samme bliver ham uvedkommende, og dels specielt, at han kun i den Tanke, at Bjørn Hallangens Fordring var berigtiget, samtykkede endog med Opofrelse i Boets Extradition. Men disse Indvendinger formenes ikke at ramme det af Underdommeren antagne Resultat, da det ved de i samme relevcrede Tilfælde ikke er Creditors Forsømmelse, men Retsuvidenhed hos Cautionisten, der ved at anmelde sin Fordring en Gang har sikret sig lige over for Boet, som afstedkommer Tabet. Efter det Resultat, hvortil Overretten kommer, anseer den det for mindre nødvendigt at drøfte de øvrige Indvendinger, som af Indstævnte ere gjorte mod Appellantens Paaberaab af L.s 5—13—27. Da ingen speciel Indsigelse er gjort mod nogen af de Indstævnte ved Underretsdommen tilkjendte Poster, og da bemeldte Dom i alt Væsentligt stemmer med nærværende Rets Anskuelse, vil den være, saa vidt paaanket er, at stadfæste, hvorimod Sagens Omkostninger ogsaa her ved Retten formenes efter Omstændighederne at burde ophæves. Thi kjendes for Ret:

L.Nr. 177. } Reiss & Co. for Beling & Co. mod J. & E.
O.Nr. 16. } M. Flood.

I denne Sag var den 16de Februar 1863 afsagt følgende Overretsdom:

"Efter at Handelshuset A. Beling & Co. i Amsterdam havde overdraget Overretssagfører Jacob Ihlen i Christiania deres angivelige Fordring paa DHrr. J. & E. M. Flood i Porsgrund, stor i Følge en pr. 17de April 1862 afsluttet Contocourant fl. 10744. 32 Ct. hollandsk Courant, med Renter fra nævnte Dato, anlagde Sagfører Ihlen ved Stævning af 13de Juni næstefter Gjæsteretssøgsmaal mod J. & E. M. Flood, og paastod dem efter forgjæves anstillet Forligsprøve tilpligtede at betale ham nævnte Fordring fl. 10744. 32 Ct. hollandsk Courant, med 5 pCt. Renter deraf til Betaling skeer, i den nævnte Møntsort eller i norske Penge efter Cours paa Betalingstiden, og Søgsmaalets Omkostninger med et tilstrækkeligt Beløb. De Indstævnte anførte derimod, at de under 29de Novbr. 1861 havde truffet et Arangement med Hrr. Gustav Rich. Reiss & Co. som Mandatarier for A. Beling & Co., i Følge hvilket de havde afgjort deres da resterende Gjæld til bemeldte Handelhus, og at de saaledes Intet skyldte DHrr. Beling & Co. i Mellemregning, da Transporten til Citanten foregik. De paastod sig paa Grund deraf frifundne for Citantens Tiltale, og tilkjendte tilstrækkelige Forsvarsomkostninger. Ved den derefter af den constituerede Byfoged i Porsgrund, Cand. jur. A. Jacobsen, under 8de Juli 1862 afsagte Dom blev saaledes kjendt for Ret: "De Indstævnte, DHrr. J. & E. M. Flood, bør for Citantens, Hrr. Overretssagfører Ihlens, Tiltale i denne Sag frie at være. Processens Omkostninger ophæves". Ved Stævning af 16de Juli næstefter har Overretssagfører J. Ihlen paaanket denne Dom her til Retten, hvor han har paastaaet den underkjendt saaledes, at J & E. M. Flood tilpligtes at betale ham fl. 10744-32 Ct. hollandsk Courant, med 5 pCt. aarlig Rente fra 17de April 1862 til Betaling skeer, enten i denne Møntsort eller i norske Penge efter Cours paa Betalingstiden, samt Søgsmaalets

Omkostninger for begge Retter. De Indstævnte J. & E. M. Flood have derimod ladet paastaae, at Underrettens Dom stadfæstes, og at de tilkjendes Processens Omkostninger hos Appellanten. Efter de under Sagen fremkomne Oplysninger og Parternes Procedure maa nærværende Sags Sammenhæng i det Væsentlige antages at være følgende: I Høsten 1861 solgte de Indstævnte det dem den Gang tilhørende Bolvig Jærnverk, mod at Kjøberne, 2de Sønner af Instævnte Jørgen Flood, overtog de paa Verket hvilende Hæftelser og for en resterende Kjøbesum, efter Appellantens Opgave omtrent 40,000 Spdlr., meddelte de Indstævnte Obligationer med Pant i Jærnverket næstefter tidligere Hæftelser, hvilke Obligationer var rentebærende med 5 pCt aarlig Rente, afdragsfrie i de 5 første Aar, og derefter betalbare i 40 halvaarlige Terminer. Efter at dette var skeet, indledede de Indstævnte Underhandlinger med sine Creditorer, for at formaae dem til at modtage som Dækkelse af deres Tilgodehavende et tilsvarende Beløb i Pantobligationer af den anførte Beskaffenhed. De Indstævnte stod den Gang i et betydeligt Gjældsforhold til Handelshuset A. Beling & Co. i Amsterdam, og under et Ophold i Christiania i den første Halvdel af November Maaned 1861 henvendte de Indstævntes med Procura forsynede Fuldmægtig, Sagens 1ste Vidne, sig saaledes ogsaa til det nævnte hollandske Handelshuses Agenter her i Landet, Gustav Rich. Reiss & Co. Det er in confesso, at DHrr. Reiss & Co. vegrede sig ved paa Beling & Co.s Vegne at modtage Jærnverksobligationer i Liqvidation eller som Betaling for den hele Gjæld, der efter den Acten l. c. indtagne Contocourant af 28de Octbr. 1861 udgjorde fls. 22009-49 Ct. (omtrent 8360 Spdlr.) eller — under Forudsætning af de remitterede V$ og diverse Accepter, til Beløb 2000 Spdlr., gik i Orden — 4424 Spdlr. 110 Skill. (se det Contocouranten paategnede Opgjør Acten l. c.), hvorimod de indgik paa et saadant Arangement, at de Indstævnte med 1ste eller 2den Post efter 14de Novbr. 1861 skulde indsende Jærnverksobligationer for 6000 Spdlr., som, naar Gjælden var bragt ned til 5000 eller 4000 Spdlr.,

skulde ombyttes med lignende Obligationer for den nævnte Restsum. I Anledning af dette Arangement udstedte 1ste Vidne paa de Indstævntes Vegne den under Sagen fremlagte Acten l. c. indtagne Erklæring, hvorhos efter 1ste Vidnes Forklaring Reiss & Co. samtidig overleverede Vidnet deres Tratta paa 424 Spdlr. 110 Skill., (indtagen Acten l. c.) for at den tilligemed de i Erklæringen omhandlede Panteobligationer kunde blive dem tilbageremitteret i accepteret Stand. Panteobligationerne blev imidlertid lige saa lidt som den sidstnævnte Accept indsendte til Rich. Reiss & Co., som det maa antages (se 3die Vidnes Prov Acten l. c.), fordi de Indstævnte gjorde Vanskeligheder i saa Henseende, og navnlig vegrede sig for at stille et større Beløb i Panteobligationer til Reiss & Co.s Disposition, end disse var villige til at mogtage i Liqvidation. De foreslog derimod, at Panteobligationerne foreløbig deponeredes hos en Trediemand. Denne Omstændighed i Forbindelse med, at Remissen paa de B℔ 6000 ikke var gaaet i Orden (se Acten l. c.), og at der udbredte sig Rygte om, at de Indstævntes Stilling var meget daarlig, saa at de kun vilde kunne betale en liden Dividende af deres Gjæld, bevirkede, at Chefen for Gustav Rich. Reiss & Co. personlig indfandt sig i Porsgrund i Slutningen af November Maaned 1861, for at søge Forholdet med de Indstævnte ordnet Dette lykkedes ogsaa, idet de Indstævnte afgjorde de protesterede B℔ 6000, meddelte Trattaen paa de 424 Spdlr. 110 Skill. i accepteret Stand, samt udleverede Panteobligationer i Bolvig Jærnverk til et Beløb af 6000 Spdlr. Derimod extraderede Reiss den af de Indstævntes Procurist under 14de Novbr. 1861 udstedte Erklæring med følgende af Ress & Co. underskrevne Paategning af 29de Novbr. 1861: "Ovennævnte Obligationer, til Beløb 6000 Spdlr., hvoraf en paa 4000 Spdlr. og en paa 2000 Spdlr., erkjende vi Dags Dato at have modtaget paa Betingelse af, at DHrr. Beling & Co. indgaae paa at liqvidere i Tilgodehavende hos DHrr. J. & E. M. Flood i alle Fald et Beløb af mindst 4000 Spdlr". Det fremgaaer af den Acten l. c. indtagne Paategning af

Reiss & Co. paa Contocouranten af 28de Octbr. 1861, af de Indstævntes Gjæld til Beling & Co. under Forudsætning af, at sammesteds nævnte Accepter til Beløb 2424 Spdlr. 110 Skill. blev betalte, netop udgjorde 4000 Spdlr., og idet de Indstævnte bemærkede, at det er in confesso, at bemeldte Accepter, hvad der ogsaa fremgaaer af den af Appellanten fremlagte Contocourant af 17de April 1862 (Acten l. c.), ere gaaede i Orden, paastaae de, at Overenskomsten med Reiss & Co. den 29de Novbr. 1861 netop gik ud paa, at for disse 4000 Spdlr. skulde den ene af Jærnverksobligationerne paa et tilsvarende Beløb gaae i Liqvidation og tjene som fuld Afgjørelse. Appellanten benegter derimod dette, idet han paastaaer, at det fremgaaer af den oven anførte Paategning paa Documentet af 14de Novbr. 1861, at det blev henstillet til nærmere Afgjørelse af Beling & Co. selv, om de vilde modtage de omhandlede Panteobligationer for nogen Del i Liqvidation for deres Tilgodehavende for de Indstævnte eller ikke. Det forekommer dog Retten at Appellantens Opfatning allerede efter det tidligere mellem DHrr. Reiss & Co. og de Indstævnte Passerede har særdeles Meget imod sig. Det er nemlig, saa vidt skjønnes, in confesso, at Reiss & Co. paa Beling & Co.s Vegne ved Overenskomsten af 14de Novbr. 1861 havde forpligtet sine Mandantere til som Liqvidation i deres Tilgodehavende at modtage Jærnverksobligationer for 5000 eller 4000 Spdlr., naar de Indstævntes Gjæld var bragt ned til et saadant Beløb. Vel gjør Appellanten i den Anledning gjældende, at de Indstævnte ikke opfyldte Overenskomsten af 14de Novbr. 1861, og at denne saaledes maatte ansees bortfalden; men hertil maa bemærkes, at efter Appellantens egen Fremstil-

at Documentet af 14de Novbr. 1861 ikke paa nogen Maade kan sees at være blevet annulleret, hvorimod Erkjendelsen fra Reiss & Co. af 29de Novbr. 1861 netop blev paaført det tidligere Document af 14de Novbr. s. A. og refereret dertil, Noget som ganske stemmer med 1ste Vidnes Forklaring, at det var Meningen ved Udstedelsen af Documentet af 14de Novbr. 1861, at det ved Panteobligationernes Indsendelse skulde extraderes de Indstævnte med Kvittering for Obligationernes Modtagelse. Det kan formentlig heller ikke have Præsumtionen for sig, at de Indstævnte fra sin Side fuldstændig skulde have gaaet ud paa at opfylde alle de dem ved Overenskomsten af 14de Novbr. 1861 paadragne Forpligtelser, og samtidig givet Slip paa enhver Indrømmelse fra vedkommende Fordringshaveres Side; thi som en saadan Indrømmelse kunde det næppe ansees, at Reiss & Co. indstillede videre Forfølgning mod de Indstævnte, indtil deres Mandanter Beling & Co. havde havt Anledning til at udtale sig om og afvise de Indstævntes Ønske om at erholde en større Del af deres Gjæld liqvideret i Jærnverksobligationer af et tilsvarende Beløb. Seer man dernæst hen til Indholdet af Reiss & Co.s Paategning af 29de Novbr. 1861, navnlig naar de tidligere Forhandlinger mellem disse og de Indstævnte haves for Øie, saa forekommer det Retten, at ogsaa Paategningen selv i høi Grad bestyrker de Indstævntes og ikke Appellantens Opfatning af det derved stiftede Retsforhold. Naar det nemlig heder, at Reiss & Co. erkjende at have modtaget de omhandlede Panteobligationer paa Betingelse af, at A. Beling & Co. indgaae paa at liqvidere i Tilgodehavende hos de Indstævnte i alle Fald

Fordel fra de Indstævntes Side. Betingelsen for Obligationernes Extradition til Reiss & Co. maatte altsaa være en Indrømmelse til Fordel for de Indstævnte; men i en Betingelse gaaende ud paa, at Beling & Co. skulde have Tilladelse til at liqvidere eller ikke liqvidere deres Tilgodehavende i Obligationerne, var ingen Indrømmelse fra Beling & Co. eller deres Mandatariers Side, men tvertimod en Indrømmelse fra de Indstævntes Side. Forstaaet paa denne Maade vilde desuden Udtryksmaaden i Paategningen af 29de November 1861 være aldeles uforklarlig. Thi gjaldt Betingelsen blot en Ret for Beling & Co. til, om de maatte ønske det, at tage Panteobligationen for et vist Beløb i Liqvidation for deres Tilgodehavende, saa kan det ikke skjønnes, hvorledes det kunde hede, at Retten i alle Fald gjaldt et Beløb af mindst 4000 Spdlr.; thi det er in confesso, at de Indstævnte netop ønskede, at Beling & Co. skulde tage i Liqvidation Panteobligationen for et saa stort Beløb som muligt, saa at der ingen Grund var til at bruge indskrænkende Udtryk, naar der blot havde været Spørgsmaal om en Ret for Beling & Co. til at beholde Panteobligationerne i Liqvidation. Derimod faae de indskrænkende Udtryk sin fulde Betydning, naar Betingelsen tænkes som en Forpligtelse for Beling & Co. til at tage Panteobligationer i Liqvidation for et Beløb i det Mindste 4000 Spdlr. Naar det i Paategningen desuden heder, at Panteobligationerne var modtagne paa en vis Betingelse, saa er det naturligt at forstaae dette saaledes, at Betingelsen var tilstede allerede ved Modtagelsen, thi ellers kunde det jo ikke siges, at Obligationerne var modtagne paa nogen virkelig Betingelse. For at der skulde blive nogen Mening i Paategningen under Appellantens Fortolkningsmaade, maatte den læses som om der havde staaet: ovennævnte Panteobligationer erkjende vi herved at have modtaget, og skulle vi være berettigede til at beholde dem paa den Betingelse, etc. Men en saadan Omskrivning af Paategningens Ord synes at være lidet berettiget. Hertil kommer, at de under Sagen afgivne Vidneprov paa det Bestemteste bekræfte Rig-

tigheden af de Indstævntes Fortolkning af Paategningen af 29de Novbr. 1861. Saavel 1ste som 3die Vidner have saaledes forklaret, at det under Forhandlingerne mellem de Indstævnte og Reiss i Porsgrund den 29de Novbr. 1861 var paa det Rene, at Beling & Co. skulde modtage Jærnverksobligationerne paa 4000 Spdlr. som fuld Betaling af et tilsvarende Beløb af deres Tilgodehavende for de Indstævnte, men at Reiss derhos havde lovet, om muligt, at formaae Beling & Co. til endvidere at tage i Liqvidation Jærnverksobligationer til et Beløb af 1 à 2000 Spdlr., hvilket var Aarsagen til, at Obligationer paa 6000 Spdlr. blev overleverede til Reiss paa Beling & Co.s Vegne, og at disse var transporterede in blanco, idet man tænkte sig senere at ombytte dem med Obligationer til et Beløb, som svarede til den Sum, Beling & Co. lod sig formaae til at modtage i Liqvidation mere end de 4000 Spdlr. Hermed stemmer ogsaa 2det Vidnes Prov om Reiss's Ytringer til Vidnet under Førstnævntes Ophold i Porsgrund den 29de Novbr. 1861, for saa vidt som disse gik ud paa, at Beling & Co. skulde have til Liqvidation for 4000 Spdlr. Panteobligation i Bolvig Jærnverk for et tilsvarende Beløb. I Forbindelse hermed maa udhæves 3die Vidnes Prov om, at Reiss for Vidnet erklærede at have indgaaet til Beling & Co. med Forestilling om end yderligere at antage Obligationen for 1 à 2000 Spdlr., og at have vist den Frygt, der næredes for, at Indstævntes løbende Accepter ikke skulde gaae i Orden, antog, at Sagen allerede saaledes var stillet paa Spidsen, at der kunde være Tale, om ikke Beling & Co. vilde foretrække at antage Jærnverksobligationer for dette yderligere Beløb. Lægges nu hertil, at Reiss selv i en Skrivelse til Appellanten, indtagen i Acten l. c., har erkjendt, at der under Forhandlingerne mellem ham og 1ste Vidne samt de Indstævnte kunde være faldt Ord, der kunde lede disse til at opfatte hans Mening med Obligationsarrangementet som af dem skeet, og at det er in confesso, at Reiss & Co. have tilbageholdt de dem den 29de Novbr. 1861 af de Indstævnte overleverede Jærnverksobligationer, saa fin-

der Retten det ikke tvivlsomt, at de Indstævntes Opfatning af det ved Arrangementet af 29de Novbr. 1861 stiftede Retsforhold mellem dem og Reiss & Co. paa Beling & Co.s Vegne er fuldt beføiet, uden at det herimod kan komme i Betragtning, at 1ste Vidne som de Indstævntes Procurist og som den, der tildels selv har deltaget i Underhandlingerne, og 3die Vidne som Søn af den ene af de Indstævnte og Firmaets tidligere med Procura forsynede Fuldmægtig i og for sig maae ansees som mindre lovfaste Vidner. Da det efter det Anførte maa antages, at Reiss & Co. som Mandatarier for Beling & Co. have indgaaet paa i alle Fald at tage Panteobligationer paa 4000 Spdlr. i Liqvidation for et tilsvarende Beløb af de Indstævntes Gjæld til Beling & Co., da Gjælden, efter hvad der er oplyst, ikke udgjør Mere end denne Sum, og vedkommende Panteobligation allerede under 29de Novbr. 1861 blev leveret Reiss & Co., medens der ikke er Tvist om, at Reiss & Co. i Følge sin Fuldmagt kunde handle med fuld Myndighed paa Beling & Co.s Vegne, er det en ligefrem Følge, at Beling & Co. ikke længere havde noget Regningskrav paa de Indstævnte, da de transporterede Contocouranten af 15de April 1862 til Appellanten. De Indstævnte ere saaledes ved den paaankede Dom rettelig frifundne for Appellantens Tiltale, medens Processens Omkostninger efter Omstændighederne findes ved begge Retter at burde ophæves. Thi kjendes for Ret: Underrettens Dom bør ved Magt at stande. Processens Omkostninger ved Stiftsoverretten ophæves".

Ved Dom af 21de April 1864 stadfæstede Høiesteret

Retter fældt efter Crll.s 19—1 og 7, 21—1 og 2, samt 18—22, til 3¾ Aars Strafarbeide. Høiesteret fældte ham for tredie Gangs Tyveri, samt for Forbrydelse mod Crll.s 21—24, a, og 18—22 til samme Straf, og alle tre Retter til sædvanligt Omkostningsansvar. I Januar 1862 døde hans Kone, hvorefter han blev siddende i uskiftet Bo til Juli næstefter, da han "paa Grund af forandrede Bestemmelser" forlangte Skifte, og opgav under Registreringen Løsøre til en Værdi af henved 11 Spdlr., under Forsikring, at der ikke var Mere til Indtægt for Boet, hvis Gjæld han vilde opgive under Skiftet; men kort efter opgav han de paa Pladsen staaende Huse, der værdsat,es til 25 Spdlr., idet han angav, dem pantsatte i 1857, og ved Kjøbecontract af 1861 solgte til en af Panthaverne, en Skjelderup. Mere til Indtægt forsikrede gjentagende ikke fandtes. I Skiftesamling 21de Octbr. s. A. opgav han imidlertid en Del til henved 9 Spdlr. værdsat Løsøre, som han ikke tidligere skulde have forstaaet at opgive, og forsikrede atter ikke at vide sig Eier af mere Løsøre af Værdi, men lovede, hvis Noget opdagedes, at ville angive det til Bortsalg ved den forestaaende Auction, der afholdtes den 28de Novbr. s. A., og hvorunder han opgav nogle flere Ting (16), der blev solgte for et Par Daler, idet han benegtede, at der fandtes mere Boet Tilhørende at sælge. I April 1863 anmeldte dog 1ste og 3die Dept.r for Lensmanden, at Angjældende havde unddraget forskjellige Ting fra Skiftebehandlingen, og at han havde sat sig i Besiddelse af et Sugtag, der var bortblæst fra et af 3die Deponent kjøbt Nøst, som havde tilhørt Boet. Under det derpaa optagne Forhør tilstod han, at der endnu i hans Hjem fandtes uregistreret følgende Fællesbo et tilhørende Gjenstande, nemlig: 1 Kurruholdtønde

tede, at de fandtes Mere end det opgivne at bringe til Skiftebehandling. Til denne Negtelse vilde han være raadet af Andre, uden at kunne opgive, af hvem. Spørgsmaalet var nu, om Angjældende under dette Forhold havde skjønnet, at hans Bo var insolvent. Herom havde der ved Underretten ikke været Tale; men paa Overretsreferentens Forespørgsel havde Skifteforvalteren oplyst, at Boets Gjæld den 21de Octbr. viste sig at være 108 Spdlr. 4 Ort 16 Skill., medens alt det opgivne Løsøre ved Auctionen den 28de Novbr. næstefter kun udbragtes til 20 Spdlr. 4 Ort 17 Skill., altsaa ikke til en Femtedel af Gjælden, og medens Husene, som skulde være solgte til Skjelderup, kun var ansatte til 25 Spdlr., Røstet fraregnet, der solgtes for 2 Spdlr. 31 Skill. hvorhos kan bemærkes, at Angjældende, efter at Skjelderups Endossement for henved 40 Spdlr. var ophørt, vel vilde mene at have Penge tilgode hos denne Mand, men dog erkjendte at have skyldt ham 47 Spdlr. Han maatte vel altsaa have indseet, at Activerne paa langt nær ikke strak til Dækkelse af Passiverne, og at Boet saaledes var et Fallitbo.

Fra 10de Mai til 2den Juni blev af Høiesteret paakjendt:

Den 10de. L.Nr. 217, mod Hans Olaus Olsen, fældt af alle Retter for groot og simpelt Tyveri (5te Gang), til Strafarbeide paa Livstid.

L.Nr. 218, mod Thorer Høieplads, fældt af alle Retter for 2den Gangs Tyveri til 6 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 219, mod Carl Svestad. (Vil blive meddelt).

Den 11te. L.Nr. 220, mod Peder Stordalen. (Vil blive medd.).

Den 18de. L.Nr. 221, O.Nr. 71, Christianias Fattigcommission mod Agers Fattigcommission. (Meddelt).

Den 19de. L.Nr. 222, O.Nr. 34, A. Rønaasen mod Enken M. Møllerud. (Almindelig Udeblivelsesdom).

L.Nr. 223, O.Nr. 38, A. Magnes mod Lensmand Gundersen og O. Eig. (Almindelig Udeblivelsesdom).

L.Nr. 224, O.Nr. 23, 2den Sess. 1863, Bernt Øie mod Consul Beer. (Almindelig Udeblivelsesdom).

L.Nr. 225, mod Johan Hansen, fældt af alle Retter efter Crll.s 19—6 og 7 til 3½ Aars Strafarbeide.

L.Nr. 226, O.Nr. 41, Even Glende mod Overretssagfører Bjørnstad. (Vil blive meddeit).
L.Nr. 227, mod Anthon Christian Christensen. (Vil blive meddelt).
Den 20de. L.Nr. 228, O.Nr. 42, Johan Jørgentvet mod Niels Jørgentvet. (Vil blive meddelt).
L.Nr. 229, O.Nr. 46, Handelsborger Julius Nordby, mod Tømmermester O. Olsen. (Almindelig Udeblivelsesdom).
L.Nr. 230, O.Nr. 47, Skræddermester Ole Eriksen mod Skjønne Thorstensen Melgaarden. (Vil blive meddelt).
Den 21de. L.Nr. 231, mod Aslak Gaup, fældt ved Hjemthing og Høiesteret efter Crll.s 19—3, b, til 6 Maaneders Strafarbeide.
L.Nr. 232, mod Handelsmand Aspaas. (Vil blive meddelt).
L.Nr. 233, mod Niels Otter Henriksen, fældt af de foregaaende Retter efter Crll.s 19—6 og 7, men frifunden af Høiesteret for videre Tiltale. (Tvivlsomt Indiciebevis).
Den 24de. L.Nr. 234, mod Anders Eriksen og Anne Gurine Taraldsdatter, fældte af alle Retter, han efter Crll s 19—3, e, og 21—14, samt 5—9, jfrt. 21—14, til 1 Aars Strafarbeide, hun efter 21—14 og 5—9, jfrt. 21—14, til 15 Dages Fængsel paa Vand og Brød.
L.Nr. 235, mod Engel Stigen og Magdalene Berge. (Vil blive meddelt).
L.Nr. 236, mod Elias Christopher Basberget, fældt af alle Retter for Tyveri til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.
L.Nr. 237, mod Niels Borgersen eller Berg, fældt af alle Retter efter Crll.s 15—3, jfrt. 5, til 30 Dages Fængsel paa Vand og Brød.
L.Nr. 238, mod Ouer Kleven, fældt ved Underretten for Tyveri, men frifunden af Overretten og Høiesteret for videre Tiltale.
L.Nr. 239, mod Ole Rødbæk, fældt af alle Retter efter Crll.s 15—10, jfrt. 11 og 20, til 9 Maaneders Strafarbeide.
L.Nr. 240, mod Peter Philip Forstrøm, fældt af alle Retter efter Crll.s 19—3, a, jfrt. 5—6, til 1 Aars Strafarbeide.
L.Nr. 241, mod Hans Lierstallen, fældt af alle Retter for 2den Gangs Tyveri til 6 Maaneders Strafarbeide.
L.Nr. 242, O.Nr. 40, O. Bjørneby, m. Fl., mod P. Væringsaasen (Ankestævningen afvist som uforfulgt).
L.Nr. 243, mod Carl Johan Myre og Christian Anton Casperseu, fældte af alle Retter, Nr. 1 efter Crll.s 19—6 og 6—17 til 15 Dages Fængsel paa Vand og Brød, Nr. 2 for grovt Tyveri (4de Gang) til Strafarbeide paa Livstid.

L.Nr. 244, mod Peder [illegible], fældt af alle Retter for 2den Gangs Tyveri til 9 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr, 245, O.Nr. 49, Bogtrykker Jensen mod Student Roe. (Almindelig Stadfæstelsesdom).

Den 25de. L.Nr. 246, O.Nr. 50, Snedker Berntsen mod Proprietær Knudsen. (Vil blive meddelt).

Den 26de. L.Nr. 247, Consul Holst mod Skibsreder Bull. (Vil blive meddelt).

Den 27de. L.Nr. 248, O.Nr. 20, Sognepræst Pharo mod Mandals Sparebank. (Vil blive middelt).

Den 31te. L.Nr. 249, Armeedepartementet mod Vognmand Olsen. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 250, O.Nr 39, C. F. Bergersen mod O. Nielsen. (Almindelig Udeblivelsesdom).

L.Nr. 251, mod Christopher og Olane Bjørnsen. (Vil blive meddelt).

L Nr. 252, mod Halvor Erikrød, m. Fl. (Vil blive mdd.).

L.Nr. 253, mod Peder Slunga og Brita Kaisa Frederiksdatter, fældte ved Hjemthing og Høiesteret efter Crl.s 18—8, hver til 20 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 254, mod Ole Skotlien, fældt af alle Retter for 2den Gangs Tyveri til 8 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 255, mod Madame Gurine Larsen og Pantelaanerne Hansen og Olsen. (Vil blive meddelt).

Den 1ste Juni. L.Nr. 256, mod Johan Ferdinand Herberg og Johannes Pedersen. (Vil blive meddelt).

Den 2den Juni. L.Nr. 257, Grosserer P. Petersen mod Stavanger Magistrat. (Vil blive meddelt).

Christiania 1864.

Trykt og forlagt af J. Chr. Abelsted.

Niogtyvende Aargang
№ 25.

22de Juni
1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 1ste Session 1864.

L.Nr. 169. } Erik Nordfjælds og Kones Bo eller Arvinger
D.Nr. 5. { mod Niels Nordfjæld.

I denne Sag var den 13de Januar 1862 affagt følgende Overretsdom:

"Erik Gulbrandsen Fjæld eller Nordfjæld afgik ved Døden i November 1838, og efterlod sig foruden Indbo og Løsøre Eiendommene Nordfjæld Gaard, en Del af Nordfjæld Skov samt Dahl Sæterskov. Men paa Grund af betydelige og indviklede Gjældsforhold, foranledigede, som det synes, væsentligen af Transactioner i Sverige, var Boets Stilling desuagtet ikke god. Efter Samraad med den Afdødes Broder Lars Gulbrandsen og sin egen Broder Niels Andersen Paulsmoen (senere Nordfjæld) besluttede Enken Berthe Andersdatter sig til at ansøge om Bevilling til at sidde i uskiftet Bo, hvilken ogsaa kort efter erholdtes. Nordfjæld Gaard var den Gang behæftet med et Laan til Norges Bank i Følge Panteobligation af 28de Septbr., thinglæst 1ste Octbr. 1836, oprindelig stor 700 Spdlr., og en Pan-

tilskyttedes af bemeldte hendes Broder, at boe paa den, og hensad i uskiftet Bo indtil i 1852, da hun opgav det til Deling efter Loven mellem hende og hendes Børn. Paa Skiftet blev der reist Spørgsmaal baade om Niels Andersens Kjøb af Gaarden Nordfjæld, som paastodes at være pro forma, eller skeet for Enkens Regning, og om deres Mellemregnskab i det Hele. Da det ikke kom til nogen Overenskomst, blev der fra Erik Gulbrandsens og gjenlevende Hustrues Berthe Andersdatters Boes Side ved Hoved- og Continuationsføgsmaal reist Sag mod Niels Andersen og derunder nedlagt endelig Paastand om, at han tilpligtes til: A) med Hensyn til Nordfjæld Gaard 1) at fravige den og hjemle Boet samme fri for andre Hæftelser end 650 Spdlr. til Norges Bank, og 2) at svare Erstatning for Afsavn af Eiendommens Brug fra 1840 og til Fravigelsen, eller in subsidium at betale Gaardens Værdi med Fradrag af nysnævnte 650 Spdlr.; B) med Hensyn til Nordfjæld Skov 1) at betale for Aavirket i samme 300 Spdlr. samt Erstatning for oppebaarne Husmandspræstationer og Afgifter, og 2) at frigjøre den for andre Hæftelser end de, som hvilede paa den, da Enken endnu brugte den, og navnlig at skaffe væk den eneste Husmand Amund Andersen; C) med Hensyn til Dahl Sæterskov at give Erstatning for Brugen af og forøvet Aavirke i samme fra 1840 til 18de Juni 1845, da den blev solgt til Knud Hovde; D) med Hensyn til Saugbruget at brtale for sammes Brug 15 Spdlr. aarlig fra 1840 til 1853, eller i det Hele 135 Spdlr.; E) med Hensyn til Løsøret at tilsvare det i Registreringsforretningen Post 39 til 61 omhandlede Løsøre, eller Erstatning for dets Brug og Forringelse; F) hvorimod det erkjendtes, at der i de paastaaede Beløb kunde komme i Liqvidation en Sum af 600 Spdlr. Derhos paastodes, at Erstatnings-

Omkostninger. Ved den af Sorenskriveren i Vinger og Odalen den 11te Febr. 1858 afsagte Dom blev Niels Andersen tilpligtet at betale afdøde Erik Gulbrandsens og gjenlevende Hustru Berthe Andersdatters Bo 300 Spdlr. for uberettiget Brug af Nordfjæld Skov, og efter Skjøn, optaget paa hans Bekostning, Erstatning for Brugen og Forringelsen af de i Registreringsforretningen af 8de Juni 1852 fra Nr. 39 til 54 incl. opførte Løsøreeffecter, samt for det i Dahl Skov fra 1840 til 1845 Aavirkede, dog deri fraregnet 150 Spdlr. Af de ovennævnte 300 Spdlr. og Erstatningssummen blev ham paalagt at udrede Renter 4 pCt. aarlig fra 28de Febr. 1853, hvorimod samtlige Citantskabets Fordringer, for saa vidt tilstrække kan, liqvideredes i hans Fordring paa Boet, 1322 Spdlr. 74 Skill. I Øvrigt blev han frifunden for Boets Tiltale, og Sagens Omkostninger ophævede. Denne Dom er af begge Parter, af Boet ved Hovedstævning af 10de April 1858 og af Niels Andersen Nordfjæld ved Contrastævning af 9de Juli 1860, indanket her for Retten, hvor de — Hovedappellantskabet dog med nogen Modification — have henholdt sig til deres ved Underretten nedlagte Paastande, med Tillæg, for saa vidt angaaer Processens Omkostninger ved Overretten. Paa Grund af Sagens Vidtløftighed og Beskaffenhed vil det blive fornødent at gjennemgaae den særskilt for hver af de ved Fremstillingen af Paastanden antydede Poster.

A) Angaaende Nordfjæld Gaard. Hovedappellantskabet har her ved Retten i det Væsentlige deduceret Sagen paa følgende Maade: Contraappellanten, som allerede havde været virksom for at erhværve sin Søster Enken Birthe Andersdatter Bevilling til at sidde i uskiftet Bo, og i den Anledning meddelt Skifteretten en Erklæring om, at Boet ikke skulde forringes, overtog umiddelbart efter Erik Gulbrandsens Død som Enkens Lagværge eller Fuldmægtig Bestyrelsen over alle hendes An-

ham om, at han skulde afkjøbe hende Nordfjæld Gaard for 2000 Spdlr.; paa Grund af de forviklede Gjældsforhold, hvori hun befandt sig, overtalte han hende til at lade Eiendommen komme til Auction, for at man kunde kjøbe den tilbage for en billig Pris og saaledes forhindre, at Enkens Creditorer skulde faae noget Udbytte af dens Salg; som en Følge heraf lod man Gaarden gaae til Auction for de ubetydelige Renter, som skyldtes Banken, uagtet baade Contraappellanten paa samme Tid afgjorde flere løse Fordringer paa Enken, og denne i Besiddelse af betydelige Eiendele lettelig kunde have reist Penge ved Salg eller ved Laan, og nagtet der var gjort ikke ubetydelige Underhaandsbud. Saaledes lod Contraappellanten sig Gaarden Nordfjæld tilslaae ved den under 4de Mai 1841 afholdte Bankauction for den ringe Sum af 670 Spdlr. Da han ved denne Leilighed alene havde handlet paa Søsterens Vegne eller til hendes Bedste, fortsatte han trods Tilslaget og Approbationen Underhandlingerne med hende, og disse kom ogsaa til et Slags Endelighed ved Oprettelsen af en Vidneseddel af Octbr. 1841, gaaende ud paa, at hun sælger til ham sin Gaard Nordfjæld indengjærdes samt sin eiende Del i Nordfjæld og Østfjæld Sameieskov og den særskilt kjøbte Part af Nordfjæld Skov for 2000 Spdlr., hvorhos hun forbandt sig til, imod at hun "har erholdt Pengene", at flytte og rydiggjøre Gaarden Nordfjæld til Lovens første Faredag. Dette stadfæstedes yderligere under et Møde i Forligelsescommissionen den 6te December f. A., under hvilket hun forbandt sig "til under Udkastelsestvang og paa egen Bekostning at fraflytte og ryddiggjøre Gaarden Nordfjæld 3die Mai førstkommende, uden nogen Fordring i noget Henseende", hvilket efter Hovedappellantskabets Fremstilling kun er et af Hensyn til Creditorerne foranlediget Tillæg, som Enken af sin Broder blev forledet til at tilføie. Da Alt saaledes var ordnet, erhvervede Contraappellanten den 16de Decbr 1841 Auctionsskjøde paa Nordfjæld Gaard, medens Alt skulde gaae efter den trufne Underhaandsaftale; efter denne Tid brugte han ogsaa ikke blot den ved Auctionen solgte Gaard, men ogsaa den uden-

for samme liggende, i Vidneseddelen omhandlede Nordfjæld Skov ganske som sin Eiendom, uden at Enken, der var indviklet i hans Forhold lige over for Creditorerne, og derfor ikke vovede at bryde med ham, senere har kunnet faae ordnet sine Anliggender med ham. Kort før Sagen blev anlagt, blev der atter forsøgt mindeligt Opgjør, under hvilket den i Vidneseddelen af Octbr 1841 indeholdte Contract endnu blev anseet for bindende, men dens Indhold og Betydning var omstridt, idet Enken paa sin Side fordrede de 2000 Spdlr. uden Afkortning, men Contraappellanten i samme vilde liqvidere Bankgjælden og sin egen Panteobligation. Da nu den nysnævnte Contract virkelig hjemler en Overdragelse, uden at dens Vilkaar var paa det Rene, fremstiller Hovedappellantskabet Niels Andersens Forhold som svævende mellem Eiendom og Brug. Da han imidlertid senere udelukkende holdt sig til sit Auctionsskjøde og benegtede enhver Forpligtelse og frafaldt enhver Rettighed efter Vidneseddelen, har ogsaa Hovedappellantskabet gaaet ind paa at betragte denne ufuldbyrdede Contract som ugjældende, og derfor afhændet den i samme omhandlede Nordfjæld Skov til en Trediemand. Da nu derhos Auctionsbudet var pro forma eller skeet paa Enkens Vegne eller til hendes Bedste, slutter Hovedappellantskabet, at Contraappellanten, som ingen Hjemmel har, maa tilbagelevere Gaarden eller i ethvert Fald erstatte dens Værdi, hvilket sidste Resultat det ogsaa in subsidium vil udlede af den Omstændighed, at Contraappellanten, som den ene Styrende over Enkens Affærer, maa være hende ansvarlig for, at Eiendommen kom under Auction og blev bortsolgt for en saadan Spotpris. Foruden hvad oven er anført, paaberaaber det sig til Støtte for denne Fremstilling navnlig følgende Bevisligheder: 1) 21de og 23de Hovedvidner, der begge vare tilstede ved den ovennævnte Auction og af hvilke det førstnævnte Vidne var dets Administrator, have forklaret, at de, uagtet de ikke erindre, at det var paa Tale, at Contraappellantens Bud skeede for Søsteren, dog var og senere have været af den faste Formening, at saa var Tilfældet, og at Bankbestyrelsen alene

paa denne Grund approberede Budet, endskjønt det formentlig ikke udgjorde en Femtedel af Gaardens sande Værdi, ligesom de antog, at Kjøbet sigtede til at forhindre Erik Gulbrandsens Creditorer fra at faae Sit. 21de Vidne har senere bestemt dette nærmere derhen, at det kun er en subjectiv Formening, støttet til, at Erik Gulbrandsen havde efterladt sig stor Gjæld, og at Budet var ubetydeligt, ligesom denne Formening ogsaa baade før og senere er bleven udtalt af Andre. 22de Hovedvidne, som førte Protokollen, udtaler sig enstemmig med 21de Vidne, og fremhæver derhos den Omstændighed, som sidstnævnte Vidne ikke erindrer, at den for Banken Mødende ytrede, at "han syntes at det var galt at give Approbation paa et Bud, som var saa langt under Eiendommens Værdi", men at 21de Vidne hertil bemærkede, at det troede Budet var gjort for at favorisere Enken, og at Contraappellanten da blandede sig i Samtalen paa en saadan Maade, at det efter Vidnets Mening var hans Hensigt at indgyde Bankens Commissionær det Indtryk, at han tog Tilslag i Enkens Navn, eller for paa anden Maade at hjælpe hende. Baade 21de og 22de Vidner have tillagt, at det vistnok er tænkeligt, at Contraappellanten ogsaa kunde have hjulpet hende, uden ved netop at renoncere paa sit Auctionsbud, men at de ikke have erfaret, at han senere har været Søsteren til nogen Fordel, da hans Virksomhed efter deres Formening snarere har været i modsat Retning. 1ste Vidne under Thingsvidnet af 8de Febr. 1858 prover, at Contraappellanten fordrede sit Bud approberet, "fordi de river fra Berthe, saa det er bedst, at jeg tager Tilslag", og at han, da en Tilstedeværende mente, at det var for godt Kjøb, tilføiede: "Det er ikke for mit, men for Berthes Bedste, jeg gjør det", hvorefter 21de Vidne ytrede, at han syntes, at Niels da burde have det, en Ytring, dette Vidne ikke erindrer, men ikke anseer umulig. 2) I Følge Auctionsforretningen, hvoraf ikke er fremlagt bekræftet Udskrift, var Auctionsbudet 670 Spdlr., medens Gaarden ved en under Sagen sat Taxt er vurderet til 3000 Spdlr.; men herved maa dog bemærkes, at Erik Gulbrandsen i 1824 kjøbte den for 1000 Spdlr.,

at den i 1835 ved den i Anledning af Banklaanet optagne Taxt var ansat til 1500 Spdlr., og at 7de og 8de Contravidner have provet, at Eiendomspriserne ere stegne betydelig, siden Niels Andersen kom til Nordfjæld, og at den da, navnlig hvad Husene og Skigaarden angaaer, var i maadelig Forfatning. De af Vidnerne paaviste og af Contraappellanten foretagne Forbedringer er taxerede til 700 Spdlr. 3) Den ovenomhandlede Vidneseddel af Octbr. 1841, der altsaa er yngre end Auctionen, er ikke underskreven af Contraappellanten eller Birthe Andersdatter; men 19de Hovedvidne forklarer, at Indholdet er rigtigt, saaledes som Parterne, der begge var tilstede, den Gang var enige. 2det Vidne under Thingsvidnet af 30te Marts 1853, som har skrevet Seddelen, antager, at begge Parter var tilstede, men kan ikke længere mindes, om nogen bestemt Erkjendelse blev udtalt fra Contraappellantens Side, skjønt det ved, at der var paa Tale, at han skulde kjøbe Eiendommen for 2000 Spdlr., hvorimod han senere har sagt Vidnet, at han har kjøbt Eiendommen paa Auctionen og ikke af Enken. Angaaende det i Forligelsescommissionen den 6te Decbr. s. A. Passeredе har 23de Hovedvidne, som har underskrevet som Lagværge, forklaret, at han først blev tilkaldt, efter at Parterne var blevne enige, og, saa vidt det erindrer, af en af Forligelsescommissærerne, og uden at det opfattede, om det var noget Proformaverk. 4) Contraappellantens og Birthe Andersdatters Søskendebarn, 24de Hovedvidne, som paa Grund af Frændskabet og af Niels Andersens egne Forklaringer ved mange Leiligheder siger sig at have haft Anledning til at faae nøie Kundskab til Familiens Anliggender, forklarer, at Contraappellanten strax efter Erik Gulbrandsens Død overe-

Kjøbet af Gaarden Nordbjæld ved Bankauctionen i 1841 saa vel som det om Høsten indgaaede Forlig blot er Proformaverk, sigtende til at hindre Boets Creditorer fra at faae Udlæg, og at det ikke skulde gjælde Søskenderne imellem; paa samme Maade opfatter Vidnet ogsaa Transactionerne om Dahls Skov og Kjøbesummen for samme. 5) Kort før Sagen blev anlagt, deltog 4de og 15de Hovedvidner i et Forsøg paa at mægle mellem Enken og Contraappellanten; efter Vidnernes Prov havdes der ved disse Leiligheder flere Documenter tilstede, deriblandt Vidneseddelen af Octbr. 1841, og efter hvad 4de Vidne med Bestemthed erindrer, ogsaa Auctionsskjødet, og var Parterne den Gang enige om, at det skulde gaae efter Vidneseddelen. 4de Vidne tillægger, at det ikke udtrykkelig blev sagt, enten Auctionsskjødet var gyldigt eller ikke, skjønt det saa vel den Gang som før stod i den for Resten almindelige Formening, at Auctionsskjødet var gjort for at det paa en eller anden Maade skulde komme Enken tilgode; i sin skriftlige Forklaring bemærker Vidnet: "Mig synes, at Niels viste sig fra en altfor skamløs Side ved at paastaae sig Gaarden efter Bankskjødets Spotpris", en Bemærkning, hvis Sammenhæng med det øvrige Prov dog er dunkel, men maaskee forklares derved, at 15de Vidne antager, skjønt det ikke kan sige det forvist, at den Tvist, som afbrød Underhandlingerne, reiste sig fra Skjødet. Contraappellanten, som holder fast ved Auctionsskjødet og Forliget af 6te Dcbr. 1841, paastaaer, at han, som den største Creditor i Boet, paa Grund af dets mislige Forfatning kun med Betænkelighed og kun i Betragtning af de af den øvrige Familie og navnlig af Lars Gulbrandsens gjorte Løfter om Bistand understøttede sin Søsters Ønske om at sidde i uskiftet Bo; han benegter, at han var den, som udelukkende styrede med hendes Anliggender, hvorimod han oftere maatte staae hende bi ved at reise Penge og løse hende ud af de Forlegenheder, hvori hun ved navnlig at benytte nysnævnte sin

i den hende tilhørende Dahls Sæterskov; men, da Boets Resourcer paa denne Maade udtømtes, og Contraappellanten paa den ene Side maatte gjøre flere Udlæg, og paa den anden ingen Renter fik af sin Panteobligation i Nordsjæld Gaard, bød han for Gaarden og Skoven tilsammen 2000 Spdlr., hvorved han paa det Nærmeste vilde være dækket; da det ikke kom til nogen Overenskomst, og da Enken i Slutningen af 1840 skulde betale omtrent 60 Spdlr. i Afdrag og Renter til Banken, vegrede han sig for at strække sin Hjælp videre, og da ingen Anden vilde understøtte hende, kom Gaarden til Auction; ved første Auction blev intet Bud gjort; men ved den anden af 4de Mai 1841 besluttede Contraappellanten, for at redde sin egen Pantefordring, sig til at byde, og fik Tilslag for 670 Spdlr. Summen var ikke stor; men det benegtes at der var bedre Bud; da der ventileredes om Approbationen af dette Bud, gjorde han opmærksom paa, at han var sekundær Pantecreditor for et større Beløb, end Gaarden kunde ventes udbragt til, og at et Overbud af en Fremmed i Forhold til Enken, der af sin Slægtning kunde vænte en mindre hensynsløs Behandling, var et tvivlsomt Gode — Tanker, som laae saa nær, at de kun behøvede at blive løst antydede. Enken, som selv havde billiget Approbationen, angrede senere, at hun ikke havde modtaget det tidligere gjorte Bud paa 2000 Spdlr. for baade Gaarden og Skoven, og Contraappellanten var heller ikke uvillig hertil, da det, han gav formeget for Skoven, vilde komme ham tilgode i det billige Auctionskjøb for Gaarden; idet han erklærer Vidneseddelen, hvis Indhold han som ukyndig i at læse Skrift ikke havde fuldt Begreb om, og ved hvis Oprettelse han ikke erindrer at have været tilstede, for unøiagtig, bemærker han videre, at der igjen opstod Uenighed, som afbrød denne Forhandling, hvorfor han i Henhold til Auctionsconditionerne udsagde Enken til Fraflyttelse fra Gaarden, og derved bevægede hende til at bekvemme sig til Forliget af 6te Decbr. 1841, hvorved han kunde være betrygget mod senere Conflicter og mod enhver Misforstaaelse, om Enken fremdeles blev boende paa Gaarden; efter

at Enken saaledes i omtrent 3 Aar havde brugt Gaarden, oplod hun den i Vaaren 1842, og skilte sig ved Besætning og Tjenestefolk, og indrettede sit særskilte Husvæsen paa Gaarden, hvor hun fik Lov at boe, og hvor hun havde megen Bistand af sin Broder til sin og sine Børns Underholdning. Contraappellanten, som fra denne Tid overtog Gaarden, har ogsaa senere været villig til at betale 2000 Spdlr., naar han ogsaa fik Skoven, uden at det har været muligt at komme til nogen Enighed. Retten skal hertil knytte den Bemærkning, at det ingenlunde kan ansees beviist, at Contraappellanten, skjønt han kjendelig meget har deltaget i Søsterens Anliggender, har staaet i et saadant Forhold til hende som stadig Laugværge og uindskrænket Fuldmægtig, som af Hovedappellantskabet paastaaet, og at det endnu mindre kan antages givet, at han allerede strax eller Aaret efter Erik Gulbrandsens Død overtog Brugen af Gaarden Nordfjæld, eller tilflyttede samme. Det maa nemlig bemærkes, at de Vidner, som i denne Retning paaberaabes, og af hvilke 1ste Vidne under Thingsvidnet af 30te Marts 1853 og 5te, 21de, 22de og 23de og navnlig 24de Hovedvidne under Hovedsagen er de vigtigste, deels udtale sig temmelig ubestemt og almindelig, deels ikke vel kunne forenes med den Omstændighed, at Enken ogsaa har benyttet anden Mands Raad, f. Ex. sin Svoger Lars Gulbrandsens, der blandt Andet har underskrevet Beviset af 21de Septb. 1840 og Forliget af 13de Januar 1840 og 2den August 1841 som Lagværge, deels vilde komme i Strid med 1ste Hovedvidnes bestemte og detaillerede Prov, hvorefter Contraappellanten først 3½ Aar efter Erik Gulbrandsens Død tilflyttede Gaarden, og hvorefter Enken først da oplod Brugen af samme, og afskedigede sine Folk og realiserede sin Besætning. Dette Prov understøttes derhos af 6te, 7de, og 8de Contravidners Forklaringer. Naar dette saaledes maa lægges til Grund, vil Gaardens Opladelse fra Enkens Side og dens Tiltrædelse fra Contraappellantens ganske stemme med, hvad der vilde følge af Auctionsconditionerne. Efter den af ham givne Fremstilling af de mellem ham og Søsteren stedfundne Forhand-

linger kan der heller ikke lægges nogen afgjørende Vegt paa Vidneseddelen af Octb. 1841, og skjønnes der heller ikke, at Forliget af 6te Dcbr. s. A. efter Bevislighedens Beskaffenhed kan forstaaes anderledes end efter sit bogstavelige Indhold, hvorved den i Vidneseddelen omhandlede Forhandling eller Aftale synes at være ophævet. Bortseet fra 24de Vidnes Prov, efterlade de tidligere refererede Vidneforklaringer om, hvad der passerede under Auctionen og ved senere Forhandlinger, kun et temmelig ubestemt og svævende Indtryk af, at det har været forudsat, at Contraapellanten i Betragtning af den billige Pris, hvorfor han erhværvede Gaarden, vilde gjøre Noget til Fordel for sin Søster. Denne Betragtningsmaade af Sagen vinder ogsaa Støtte derved, at Contraappellanten efter 3die Vidnes Prov under det nysnævnte Thingsvidne (jfr. ogsaa 2det Vidne) stedse har paastaaet, at han havde erhværvet Eiendommen ved Bankauctionen, og at Birthe Andersdatter efter 1ste og 2det Hovedvidners og 7de og 8de Contravidners Prov under Sagen aldrig, uagtet de ofte kom sammen med hende, har givet at forstaae, at hun ansaae sig for Eier; især mærkeligt er det, at hun i Følge 7de Contravidne har erklæret, at Eiendommen var hende frasolgt ved Bankauctionen, men at det, uagtet Kjøbesummen var lav, dog var bedre at Eiendommen kom i hendes Broders Eie, da den herved blev i Familien, hvorhos hun tillagde, at han havde lovet hende at hjælpe hende til et lille Jordbrug; dette stemmer derhos med de Ytringer, som ere faldne til hendes nærværende Lagværge, 4de Vidne. Uagtet der vistnok endnu er megen Uklarhed tilstede, kan det i ethvert Fald ikke komme i Betragtning lige overfor de lovlige Hjemmelsdocumenter, hvoraf Contraappellanten er i Besiddelse, og det saa meget mindre, som begge Parter ere enige om at betragte som ugjældende Vidneseddelen af Octbr. 1841, som er det eneste Fundament, hvorpaa man med nogen Sikkerhed kunde have bygget. Paa Grund heraf antages det, at Contraappellanten i denne Post maa blive at frifinde.

B. Angaaende Nordfjæld Skov. Da Erik Gulbrandsen i 1824

kjøbte Nordfjæld Gaard, forbeholdt Eieren sig Nordfjæld Skov, men indrømmede Kjøberen Ret til i samme at nyde fornøden Brændeved og Gjærdesfang, Løvbrydning, Næverflækning og Havnegang samt fornødent Hustømmer efter Udviisning, hvorimod Braatebrænding alene kunde finde Sted efter speciel Tilladelse. I Følge Vidneseddel af 14de August 1828 kjøbte Erik og Gulbrand Fjæld en Del af denne Skov, hvorefter Husbehovsretten i den øvrige Del af samme i det Væsentlige bortfaldt. Det er in confesso, at det kun var Nordfjæld Gaard, som var pantsat til Norges Bank, og ved Tvangsauctionen af 4de Mai 1841 blev solgt til Contraappellanten. Hovedappellantskabet, der saaledes vedblev at være Eier af Skoven, har ladet den særskilt skyldsætte fra den øvrige Del af den, og erhvervet Skjøde under 2den Octb. 1854, hvoraf det sees, at Gulbrand Fjæld var udgaaet af Handelen. Bortseet fra en Indgjærding fra Skoven, som ikke har foranlediget nogen Paastand, og derfor her forbigaaes, er det oplyst, at Contraappellanten ikke blot har taget Ved til Husbehov, men ogsaa hugget til Salg (jfr. navnlig 1ste, 2det, 3die, 6te og 7de Hovedvidner), at han har hugget det Meste af to Braater sammesteds, og at han har oprettet en Husmandsplads, Løvskov kaldet. Ved det under Sagen afholdte Skjøn har Lagrettet antaget, at der siden 1840 er hugget i Skoven omtrent 10 à 12 Tylvter Tømmer og 2 à 3 Favne Ved, og at den herved forvoldte Skade udgjør 80 Spdlr., samt at Braatehugsten har forringet Skovens Værdi med 80 Spdlr., eller om det Nedfældte er benyttet til Gaarden Nordfjælds Fornødenheder, med 70 Spdlr., og Oprettelsen af Pladsen Løvskov med 150 Spdlr. Idet den for Contraappellanten gunstigste Forudsætning er lagt til Grund, paastaaer Hovedappellantskabet herfor en Sum af tilsammen 300 Spdlr. Da Contraappellantens Indvending mod Boets Competents ikke kan erfares at have nogen Begrundelse, og da det er aabenbart, at han er gaaet udenfor sin Ret efter Skjødet, medens den Omstændighed, at han til Reparationen af sine Huse har benyttet kjøbt Tømmer, ingen Adgang giver ham til at drive i Skoven til

Salg, og da han derhos heller ikke paaberaaber sig nogen Tilladelse fra Enkens Side, er der alene Spørgsmaal, om den af Lagrettet satte Taxt kan blive at befølge. Der anføres i saa Henseende, at det ikke kan erfares, at der er taget Hensyn til, at kun en Del af Braatehugsten hidrører fra Contraappellanten, og at han i ethvert Fald var berettiget til at tage Træmaterialier i Skoven til Husbehov. Men denne Indvending skjønnes ikke at kunne komme i Betragtning, da Contraappellanten, der mødte under Taxten, forbeholdt sig under samme at paasee, at urigtige Forudsætninger ikke bleve lagte til Grund, og i Virkeligheden den Gang gjorde Forestillinger i den Retning, men senere, da han efter Taxtens Afhjemling tog til Gjenmæle, ikke førte nogen Anke over den ved Underretten. Hovedappellantskabet anfører fremdeles, at Contraappellanten har hævet Afgifterne af og benyttet de paa Skoven nedsatte Husmænd. Efter hvad der maa antages at være in confesso, bruge — bortseet fra den før omtalte i 1845 oprettede og til 2det Vidne bortfæstede Plads Løvskov — 6te Vidne under Thingsvidnet af 30te Marts 1853 og 3die Hovedvidne under Sagen Pladse, som tilhøre Nordfjæld Skov. 1ste Hovedvidne forklarer ogsaa at have en saadan Plads i Brug; men da denne ikke nævnes i Boets Paastandsskrift, er der maaskee Grund til at antage, at 1ste Hovedvidne og 6te Vidne under Thingsvidnet er selvsamme Person. 6te Vidne har betalt i aarlig Afgift 8 Spdlr. 40 Skill. til Contraappellanten, og gaaet i Arbeide som Husmand hos ham, og efter 3die Hovedvidnes Prov er ogsaa Husleien af den Plads, Vidnet har i Brug, erlagt til ham helt siden 1840 eller 1841. Contraappellanten har ikke benegtet Noget af Dette, eller paaberaabt sig nogen Hjemmel herfor, men protesterer alene imod, at Erstatningen kan bestemmes ved Skjøn. Men, da han i ethvert Fald virkelig har oppebaaret Præstationer, som tilkomme Boet, og af hvilke Arbeidspligten ikke uden Videre kan reduceres til en bestemt Pengesum, og da han derhos ikke selv har været villig til at aflægge Regnskab for de Pengebeløb, han har modtaget, antages der ikke at være Noget

til Hinder for, at Erstatningen bliver bestemt ved Skjøn, under hvilket Oplysningen af Leiesummernes Størrelse kun vil være den ene Factor af Undersøgelsens Gjenstand. Begyndelsespunctet for Erstatningspligten formenes efter Proceduren at være givet ved Aaret 1840, og Endepunctet maa formentlig bestemmes til Udgangen af 1852, da det maa antages, at Nordfjæld Skov er indgaaet under Boets Masse. Naar der endelig paastaaes, at Contraappellanten skal frigjøre Nordfjæld Skov for andre Hæftelser end de, som paahvilede samme, da Enken Birthe Andersdatter brugte den, da kan denne ubestemte Fordring saa meget mindre komme i Betragtning, som det end ikke er oplyst, at nogen saadan Hæftelse existerer. Der er vistnok paaført Boets Skjøde af 2den Octbr. 1854 en Del Hæftelser, men disse skjønnes ikke at vedkomme Contraappellanten, men Lars Gulbrandsen Nordfjæld. For saa vidt Pladsen Løvskov angaaer, da antages Boet at have erholdt Vederlag for den ved dens Oprettelse forvoldte Skade ved de oven samme tillagte Erstatningsposter. Om Salget af Nysæteren, hvoraf en Del tillaae Nordfjæld Skov, antages det ikke nødvendigt at udtale sig, da der i den Anledning ikke skjønnes at være nedlagt nogen Paastand, og Spørgsmaalet saaledes formenes at ligge udenfor nærværende Sag, (jfr. Acten l. c.)

C) Angaaende Dahl Sæterskov. Denne Skov tilhørte Erik Gulbrandsen og efter hans Død hans Enke Birthe Andersdatter til den 18de Juni 1845, da Contraappellanten i Henhold til Fuldmagt af samme Dag fra Enken og hendes Lagværge Lars Gulbrandsen solgte den til Knud Hövde for 400 Spdlr., som toges til Afdrag paa Contraappellantens Til-

get at skaffe med denne Skov, undtagen for saa vidt han havde forrettet Kjørsel for Enken og i den Anledning op- førte i sit Modregnskab Kjørseludgifter baade for 1838, 1839 og 1840. 11te Hovedvidne forklarer imidlertid, at han kort efter Erik Gulbrandsens Død huggede 16 Tylvter Tømmer, som denne ved Salget af et Jordstykke havde forbeholdt sig; at han erholdt Betaling herfor i Mellemregning med Boet, men at Contraappellanten, som førte Opsyn med Hug- ningen og eftertalte Tømmeret, efter Vidnets Formening hand- lede som Fuldmægtig for Enken. Vidnet tillægger, at det ogsaa senere og paa andre Steder i Dahls Skov har hug- get for Contraappellanten. 12te Vidne har efter Erik Gul- brandsens Død hugget Tømmer for Contraappellanten i be- meldte Skov, uden at det ved, for hvis Regning Driften foregik, men Contraappellanten var tilstede ved Hugningen og Luvningen. 13de Hovedvidne, som var i Tjeneste hos Enken, hug i det første Aar efter hendes Mands Død efter sin Madmoders Ordre i Dahl Sæterskov; Contraappellan- ten, som den Gang var hendes Lagværge, gjorde Afreg- ning; men Vidnet ved ikke, hvem der erholdt Udbyttet. 16de og 17de Hovedvidner have ligeledes for længere Tid siden hugget Tømmer i Dahls Skov for Contraappellanten, uden at de dog kunne sige, hvem der eiede Tømmeret. 18de Hovedvidne, som var leiet af ham, huggede ogsaa Tømmer omkring 1841 eller 1842 i bemeldte Skov. 7de Hovedvidne har efter Erik Gulbrandsens Død kjørt Tømmer for ham fra Skoven. Senere har Contraappellanten anført, at han til Dækkelse af omtrent 150 Spdlr. efter 4 Domme, som var gaaede over Erik Gulbrandsen, og som han maatte be- rigtige, for en Del skaffede Midler ved at hugge i Dahls Skov. Der er endelig kommet tilstede en Tømmerseddel af 21de April 1840, lydende paa Enkens Navn. Under Sa- gens Gang har Contraappellanten søgt at erholde en Er- kjendelse fra Enken for, at det i Skoven huggede Tømmer er blevet leveret til Dækkelse af Gjæld, hvori hendes af- døde Mand stod til 2de Personer (jfr. 4de og 5te Contra- vidne), hvorved dog ogsaa maa sammenholdes 4de Hoved-

vidnes Forklaring. Da det nu efter dette er kjendeligt, at Contraappellanten maa have havt Driftsomkostninger, hvorom der Intet nævnes i hans Modregnskab, og at han i ethvert Fald har søgt at gjøre sig betalt for de ovenomhandlede 150 Spdlr. i Udbyttet af Driften, og da han ikke har villet opgjøre noget Regnskab, medens Alt tyder hen paa, at han idet Mindste har bestyret Driften paa Enkens Vegne (jfr. ogsaa 24de Vidne) skjønnes der ikke at være nogen anden Udvei end at tilpligte ham at give Erstatning efter Skjøn for Uavirket i Skoven helt fra Erik Gulbrandsens Død og til Salget til Knud Hovde. Heri maa dog komme i Liqvidation de ovennævnte 150 Spdlr., hvorimod ingen Indvending blev gjort ved Underretten, og mod Contraappellantens Protest nu længere kan gjøres, hvorhos det bemærkes, at dette Beløb maa blive at liqvidere netop i denne Post, fordi det ikke opføres i Modregnskabet, og saaledes formentlig maa være ham godtgjort netop ved denne Drift.

D) Angaaende Saugbruget. 5te og 11te Hovedvidner have forklaret, at Saugen ikke fandtes, da Erik Gulbrandsen kjøbte Nordsjæld Gaard, men at den senere blev opbygget af ham efter Overenskomst med Lars Nordsjæld, paa hvis Grund den stod, og at Contraappellanten brugte Saugen til i 1852 eller 1853, da den var bleven raaden og ubrugelig, og blev nedreven af ham. Lagrettet taxerer Affavnet af Saugen til 15 Spdlr. aarlig, hvilke Hovedappellantskabet har paastaaet sig godtgjort, da Saugen ikke hørte under Nordsjæld Gaard, og saaledes ikke kjøbtes af Contraappellanten ved Bankauctionen. Men, da Saugen nævnes som en Herlighed ved Gaarden i den i Anledning af Banklaanet optagne Taxt, og saaledes maa antages at være indbefattet i Pantsættelsen

Niogtyvende Aargang — 29de Juni
№ 26. — 1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 1ste Session 1864.

L.Nr. 169. } Erik Nordfjælds og Kones Bo eller Arvinger
O.Nr. 5. } mod Niels Nordfjæld.

(Slutning fra forrige Nr.)

E) Angaaende Løsøret. Under Registreringsforretningen den 10de Decbr. 1852 blev der opskrevet fra Nr. 39 til 61 en Del Løsøreeffecter, som havde været i Contraappellantens Brug og Besiddelse; af disse har han vedtaget at tilsvare Værdien af de under Nr. 55 til 61 opførte Effecter, hvis Taxtsum 15 Spdlr. 36 Skill. ogsaa er Hovedappellantskabet godskreven i hans Modregnskab. De under Nr. 39 til 54 begge incl. nævnte Effecter ere Boet tilbageleverede; men det fordrer Erstatning for deres Brug og Forringelse, hvorimod Contraappellanten protesterede, idet han paastod, at hvis enkelte Ting var forringede ved Brugen, var andre igjen ved Reparationer forbedrede. Da han ikke en Gang paaberaaber sig nogen Ret til at bruge disse Effecter uden Godtgjørelse, maa der formentlig paalægges ham at give Erstatning for deres Brug og Forringelse fra Vaaren 1842, da han maa antages at have tilflyttet Nordfjæld Gaard, og til han afleverede dem.

F) Angaaende Modregnskabet. Post 1 angaaer den før omtalte Panteobligation af 1ste Septbr. 1838 stor 1000 Spdlr., men hvorpaa er afskrevet den af Knud Hovde for Dahls Skov skyldige Kjøbesum 400 Spdlr., der er transporteret til Contraappellanten, og hvoraf alene 100 Spdlr.

ere betalte. Hovedappellantskabet synes at ville betragte denne Panteobligation nærmest som et Skadesløsbrev, og forlanger under Paaberaab af, at Valuta synes at være modtagen, "deels i Kontanter og ved at paatage sig eller overtage Indfrielsen af en Deel Udstederen paahvilende Fordringer", derfor at Contraappellanten skal gjøre Regnskab for, hvorledes denne Valuta er bleven præsteret. De af 13de og 14de Hovedvidner afgivne Forklaringer angaaende de stedfundne Forhandlinger mellem Erik Gulbrandsen og Contraappellanten betræffende Udstedelsen af en Panteobligation til Sidstnævnte skjønnes ikke at have kastet noget Lys over Sammenhænget. Contraappellanten henholder sig til Obligationens Indhold, og anseer sig ikke forpligtet til at give nærmere Oplysning. Retten antager det ikke fornødent at berøre dette yderligere, da det maa antages at være in confesso, at de 600 Spdlr. skulle komme til Liqvidation; Obligationen gaaer derhos efter sit bogstavelige Indhold ud paa, at Valuta allerede var given, og Tvivlen kan saaledes alene angaae det Spørgsmaal, om ikke nogen af de andre i Contraappellantens Regnskab opførte Poster kunde være ham godtgjorte ved Obligationens Udstedelse; men Beviset herfor paahviler Hovedappellantskabet, som i saa Henseende Intet har kunnet oplyse. Paa Grund heraf bliver Obligationens hele Restbeløb 600 Spdlr. at godskrive Contraappellanten. Post 2 og 3 tilsammen 83 Spdlr. 48 Skill., ere legitimerede (jfr. Indkaldelse af 22de Febr. 1841, Forlig af 2den Marts og Skrivelse af 26de Mai s. A. samt Forlig af 13de Januar 1840 og Caution af 10de Juli s. A.). Post 4. Det er vistnok ved den i Acten l. c. indtagne Kvittering godtgjort, at Beløbet er betalt; men det kan ikke erfares, at Gjælden vedkommer Boet. Post 5 legitimeres ved Beviis af 21de Septbr. 1840 og Forlig af 2den August 1841; men der findes en Paategning paa sidstnævnte Document af

cumentet har været i Contraappellantens Besiddelse, og han har ikke directe benegtet Paategningens Rigtighed. Af den Grund bliver alene at opføre 8 Spdlr. 114 Skill., tilsammen 692 Spdlr. 42 Skill. Post 13 og 14 er Renter af Panteobligationen; da den er rentebærende, og da det ikke er benegtet, at Enken har oppebaaret Renterne af de 300 Spdlr., som ere uafgjorte paa Kjøbesummen for Dahls Skov, maa disse Poster ogsaa godskrives Contraappellanten med 565 Spdlr. 52 Skill., tilsammen 1257 Spdlr. 94 Skill. De øvrige Poster ere benegtede og ikke legitimerede. Hvorfra gaaer Indstævntes erkjendte Gjæld, 47 Spdlr. 12 Skill., tilsammen 1210 Spdlr. 82 Skill., som maa komme til Liqvidation. Skulde Boet, hvad der dog ei er antageligt efter saadan Liqvidation, endda have Noget tilgode, maa Boet af Overskudet blive at tillægge lovlige Renter fra 28de Febr. 1853. Skjønsomkostningerne maa udredes af Contraappellanten, hvorimod Processens Omkostninger ophæves. Thi kjendes for Ret: Contraappellanten Niels Andersen Nordfjæld bør til Hovedappellantskabet Erik Gulbrandsen Nordfjælds og Hustru Berthe Andersdatters Fællesbo betale 300 Spdlr. for Aavirket i Nordfjæld Skov, samt efter uvillige Mænds Skjøn, optaget paa hans Bekostning, Erstatning for oppebaarne Husmandspræstationer af de i bemeldte Skov værende, Hovedappellantskabet tilhørende, Pladse fra Aaret 1840 og til Udgangen af 1852, fremdeles for Brugen og Forringelsen af de i Registreringsforretningen af 10de Decbr. 1852 fra Nr. 39 til 54 begge incl. opførte Løsøreeffecter fra Vaaren 1842 til Registreringsdagen, og endelig for Aavirke i Dahls Sæterskov fra Erik Gulbrandsens Død i 1838 og til 18de Juni 1845, dog saaledes, at i sidstnævnte Erstatningskrav liqvideres et Beløb af 150 Spdlr. De tilkjendte Beløb blive derefter, saa vidt tilstrække kan, at liqvidere i Contraappellantens Fordring paa Boet 1210 Spdlr. 82 Skill., og for saa vidt der bliver Noget tilovers, dette at forrente med 4 pCt. aarlig Rente fra 28de Febr. 1853 til 1ste Januar 1858, men fra sidstnævnte Dato med 5 pCt. I Øvrigt frifindes Contraappellanten for Hovedappellant-

stabets Tiltale i denne Sag. Processens Omkostninger ophæves. Det Idømte at udredes inden 8 - otte - Uger fra denne Doms Forkyndelse".

Høiesterets Dom, afsagt 19de April 1864, er saa lydende: "Stiftsoverrettens Dom bør ved Magt at stande, dog saaledes, at den Niels Andersen Nordfjæld tilkjendte Ret til Erstatning efter bemeldte Doms tredie Post, at erholde liqvideret 150 Spdlr., bortfalder. Processens Omkostninger for Høiesteret ophæves". Hvad tredie Post (C) angik, da var med Hensyn til Anvendelsen af de 150 Spdlr. forbeholdt Indsigelse, som ikke strax kunde fremsættes med fornøden Bestemthed, da de fornødne Oplysninger manglede, idet Sagen ved Underretten blev indladt til Dom, og ved Overretten, hvor Anvendelsen til Betaling af Boets Gjæld heller ikke blev oplyst, blev Indsigelsen fremsat.

Den 15de April.

L.Nr. 165. Advocat Paludan, Actor, mod Mons Gjetanger og Botilde Langøen.

Nr. 1, en 37 Aar gammel Husmand, gift med en 56 Aar gammel Kone, og Nr. 2, en 22 Aar gammel Pige, tiltaltes for Forbrydelse mod Crll.s 18—23, og var ved Underretten fældte efter dette Lovsted, Nr. 1 til 6 Maaneders Strafarbeide, Nr. 2 til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød, med sædvanligt Omkostningsansvar, hvorimod de ved Overretten var frifundne for Justitiens videre Tiltale, men ilagte Sagsomkostningerne, som ved Underretten bestemte. Høiesteret stadfæstede Underrettens Dom, dog saaledes, at Omkostningerne ved et spildt Retsmøde blev erklæret de Angjældende uvedkommende. Vaaren 1862 havde Nr. 1 begyndt at have sin stadige Gang paa den Plads, hvor Nr.

indtil Vaaren 1863, da han, efter at Præsten havde gjort Anmeldelse om hans forargelige Samliv med Nr. 2, der efter 2det og 3die Vidners Forklaring ogsaa havde vakt Forargelse i Naboskabet, endelig igjen flyttede tilbage til sin Hustru. Under sit Ophold hos Nr. 2 havde Nr. 1 efter egen Tilstaaelse gaaet til fælles Bord med Pladsens øvrige Beboere, og ikke betalt for Kost og Husly som Logerende, men derimod ved Indkjøb af Madvarer og ved Fiskeri bidraget til Husholdningen, som Nr. 2 forestod, idet hun kogte Maden og stellede for dem alle, vadskede og stoppede for Nr. 1, uden at han betalte hende derfor, men alene i Vinterens Løb gav hende nogle Smaating, som hun kunde benytte til sit Arbeide i Huset. Nr. 2s Fader sagde ogsaa, at Nr. 1 ikke var i Huset som "Dreng", ei heller som en Fremmed, der var i Logis, og Nr. 2 erkjendte ligefrem, at hun, hendes Fader og Nr. 1 førte fælles Husholdning, og at Udgifterne derved i Regelen bares med Halvparten af hendes Fader, Halvparten af Nr. 1, der under et senere optaget Forhør henholdt sig til Nr. 2s Forklaring. Vel havde de hver sin Seng, men de erkjendte dog at have jævnlig havt legemlig Omgang, og at Frugten deraf var et Barn, som Nr. 2 bragte til Verden i April 1863. Endelig havde de Angjældende, efter foregaaende Benegtelse, allerede under det første Forhør tilstaaet, at de havde levet sammen, som om de havde været Egtefolk, og at de havde indseet det Usømmelige og Strafbare i dette sit Samliv. Overretten havde imidlertid ment, at der ikke kunde bygges paa de Angjældendes egen Opfatning af Forholdet, eller paa Andres Omdømme derom, og at der ikke forelaa saadanne Kjendsgjerninger, der afgav tilstrækkelig Grund til at henføre det under den nævnte §. Det ene Retsmødes Spilde antog Høiesteret at maatte med Rimelighed have kunnet forudsees, formedelst den snevre Berammelse, som vel for Øvrigt kan have havt sine Grunde.

Den 15de April.

L.Nr. 166. Advocat Homann, Actor, mod Johan Neerland.

Ved en Julelystighed den 27de Decbr. 1862 var denne 37 Aar gamle Husmand, der har særdeles godt Skudsmaal, bleven beruset, og sad med Hovedet halvt sovende bøiet over et Bord, men blev baade af Voxne og Børn drillet ved gjentagende at kaste ham en Støvlebund og en Skindlap i Hovedet. Blandt dem, der saaledes drillede ham, var en 12 Aar gammel Dreng, 1ste Vidne, der havde kastet Skindlappen paa ham, og atter tog den op, samt holdt den bag sin Ryg, hvor den dog af en anden Dreng skal være bleven snappet fra ham; men da Angjældende, som havde seet 1ste Vidne atter optage Skindlappen og holde den bag sin Ryg, væntede Gjentagelse af hans Drilleri, tog han Drengen med den ene Haand i Trøiekraven, den anden i Buxerne bagtil, og kastede ham hen ad Gulvet, hvor Drengen faldt paa Hænder og Knæer forover saaledes, at han kom til at strække Legemet, og faldt over paa Siden. Efter strax at have reist sig, gik Drengen hen til Døren, og blev endnu en Times Tid paa Stedet. Da hans Ansigt imidlertid havde vist en Blanding af begyndende Graad og Latter, blev han spurgt, om han havde faaet "Ildt", hvortil han svarede Nei; men da han kom hjem, viste det sig, at han havde faaet Brok, hvorfor han med et hjemmegjort Bind, efter at den var trængt tilbage, blev lagt til Sengs, og blev liggende en Maaneds Tid, de første Par Uger uafbrudt, siden af og til. Lægen erklærede det for Vandbrok, helbredelig under hensigtsmæssig Behandling, ikke særdeles smertelig og heller ikke livsfarlig, idet han tillige bemærkede, at Testiklerne ikke fandtes nedtraadte i Pungen. Skaden hørte altsaa i objectivt Henseende under Crll.s 15—3; men da Angjældende ikke kunde antages at have villet tilføie Drengen nogen, end sige saa stor Skade som skeet, kunde der i alle Fald kun blive Spørgsmaal om Anvendelse af 5—9, jfrt. 11, for saa vidt Drengen maatte kunne antages at have været sagesløs. Efter Klage fra dennes Fader, 2det Vidne, blev Angjældende sat under Tiltale og ved Underretten

fældt efter ſidſtnævnte §§ til 10 Dages Fængſel paa Vand og Brød, med ſædvanligt Omkoſtningsanſvar, og Erſtatning med 2 Spdlr. 70 Skill. Ved Overretten blev Sagen ſom Juſtitsſag afviſt fra Underretten, og Omkoſtningerne paalagte det Offentlige. Høieſteret friſandt Angjældende for Juſtitiens Tiltale, og paalagde Statskasſen Omkoſtningerne. Det vil af flere meddelte Præjudicater i lignende Tilfælde ſees, at Høieſteret ikke afviſer, naar det i Paatalen opgivne **genus causæ** kan anſees egnet til offentlig Forfølgning og ellers ingen Formfeil er begaaet, der leder til Afvisning, men at den friſinder for Juſtitiens Tiltale, naar Straffen anſees præſkriberet, eller der ſubſumeres anderledes, ſom til Ex. under Crll 8 21—15 i Stedet for 14, eller, ſom her, under 15—9 alene, ikke tillige under § 11, o. ſ. v.

Den 20de April.

L.Nr. 172. Advocat Dunker, Actor, mod Caroline Ekasſen.

Angjældende, der forhen var dømt for 2den Gangs Tyveri og Forbrydelſe mod Crll.s 18—26, tiltaltes atter for Tyveri og Forbrydelſe mod Crll.s 18—26, men var af Underretten alene fældt for 3die Gangs Tyveri til 4½ Aars Strafarbeide, hvorimod Overretten havde fældt hende for begge Forbrydelſer til 4 Aars Strafarbeide. Høieſteret ſtadfæſtede Overrettens Dom, ſaa vidt paaanket var. Hun tiltaltes for tre Tyverier, hvoraf hun ved alle Retter blev fældt for det ene, ved Overretten og Høieſteret for det andet, hvilket Underdommeren havde betragtet ſom Bedrageri (upaaklaget). Hun havde nemlig af 4de Vidne, hos hvem hun logerede i ſamme Værelſe, faaet laant et Lagen i Juledagene, og derefter henlagt det paa Vidnets Dragkiſte, hvor det ſenere ſavnedes, men derpaa fandtes at være af Angjældende overdraget 1ſte Vidne i Erſtatning for et Par Thekopper. (Flere Præjudicater for Tyveri i lignende Tilfælde vil findes i Retstidenden). Det tredie Tyveri, hvorfor hun heller ikke ved Overrettens alene efter hendes Forlangende paaankede Dom var fældt, ſtod i Forbindelſe med Sagens anden Poſt, hvorom den under Forhøret edfæſtede 2den De-

ponent (Sømand paa Reise) havde forklaret, at han for 1 Ort havde havt Samleie med Angjældende bag nogle Bordstabler, og havde mistet sit Ur, som han først næste Dag savnede, men antog, at Angjældende havde stjaalet, da han, skjønt meget beruset ved Samleiet, dog erindrede at have været meget omhyggelig for at bevare Uret med Kjæde, der da ikke, men først 7 Uger senere gjenfandtes paa Gjerningsstedet. Angjældende negtede saa vel Samleiet som Tyveriet, vilde ikke have seet 2den Dept. før i Retten, og ikke have holdt sit Legem tilfals, siden hun derfor var fældt og straffet. Men 7de Vidne havde seet hende drage afsted med 2den Dept. under Armen ved den omhandlede Leilighed, og efter 2den Dept.s, jævnført de uedfæstede 4de og 5te Deponenters, Forklaring havde hun næste Dag gjenkjendt ham, da han indfandt sig for at faae hende til at paavise Stedet, hvor de havde havt Samleie, for der at søge efter Uret som mulig tabt, ligesom og 6te Vidne forklarede, at hun paa Veien fra Forhøret til Arresten havde fortalt, at hun havde fulgt 2den Dept. til et Sted ved Bordstablerne — som hun nøiagtig beskrev — men der løbet fra ham, og at 2den Dept. havde opfordret hende til at paavise Stedet for deres Samvær. Efter hendes egen Forklaring samt 1ste, 4de, 5te, 7de og 10de Vidners Prov havde hun i senere Tid været uden Tjeneste og Arbeide, hvorhos hun erkjendte at have underkastet sig ugentlig Undersøgelse paa Sygehuset til Oplysning om, hvorvidt hun led af venerisk Smitte.

Den 23de April.

L.Nr. 182. Advocat Birch, Actor, mod Ølhandler Peder Pedersen.

Angjældende, 33 Aar gammel, tiltaltes for Forbrydelse mod Crll.s 21—28, og var derfor ved Underretten ilagt 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød med sædvanligt Om-

retsdommen for Ovrigt, og Overretsdommen blev efter Angjældendes Forlangende indanket til Høiesteret, for saa vidt han derved var fældt. Efter at Angjældende havde forklaret, at han havde kjøbt det Fluidum, for hvis Udskjenkning han tiltaltes, hos Langaard & Co. i Christiania, fremlagde han et Brev og en Nota fra dette Handelshus over Sherryvin og Sherrypunsch, nu daterede resp. 27de og 23de Mai 1862; men ved at betragte disse Datoer viste det sig, at 1861 i begge var forandret til 1862, og ved de i Christiania indhentede Oplysninger godtgjordes, at Aarstallet i begge Dele havde været 1861, og var forfalsket til 1862. Efter forskjellige vaklende Forklaringer sagde Angjældende endelig, at Forandringen muligen var gjort af ham selv eller af hans Børn, hvoraf det ældste dog kun var 5 Aar gammelt, og ikke kunde skrive, de yngre endnu mindre. Høiesgav ny Conclusion efter Crll.s 21—28 og 29, hvilken sidstnævnte § Angjældende ved Benyttelsen ogsaa havde overtraadt.

Den 26de April.

L.Nr. 185. Advocat Kraft, Actor, mod Hans Peder Aspenæs.

Angjældende, omtrent 21 Aar gammel, tiltaltes for Tyveri og Fordølgelse af Hittegods, og var ved Hjemthingret i Tromsø fældt efter Crll.s 21—14 til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød, med sædvanligt Omkostningsansvar, men i Øvrigt frifunden for videre Tiltale. Dommen blev fra begge Sider indanket til Høiesteret, der stadfæstede Hjemthingsdommen, dog saaledes, at Tiltalte tillige ilagdes Erstatning til 11te Vidne med 10 Spdlr. Sagen angik 1) Tyveri af en Tidalerseddel fra 11te Vidne, som paa Svolvær under Fiskeriet i 1862 havde havt den gjemt i en laaset Kiste, der stod i en Sjaa ved en Norbod, hvortil ogsaa Angjældende havde Adgang. Vidnet havde savnet Seddelen omtrent 8 Dage før sin Afreise fra Svolvær, men i de nærmest foregaaende Dage ikke undersøgt sin Pengebeholdning. Vidnet, Angjældende og dennes Fader, 4de Vidne, anstillede Undersøgelse efter den, men forgjæves.

Vidnet (11te) havde oftere seet efter, om Kisten var laaset, men aldrig fundet den aaben, og Vold saaes heller ikke at være øvet paa den; ei heller havde Vidnet lagt Nøglen fra sig, saa at Angjældende kunde have faaet den fat. Efter en hel Del Udflugter fortalte Angjældende at have fundet Tidalersedlen under nogle Spaaner i Sjaaen, efter at 11te Vidne, som han vidste havde savnet den, var reist fra Svolvær, og at han havde vexlet den Dagen før sin egen Afreise derfra, og derefter brugt Pengene, idet han vilde have tænkt paa at levere 11te Vidne Beløbet tilbage paa en senere Reise til Finmarken, hvor han og traf Vidnet, men tiede om Fundet, endog for sin Fader. 2) Tyveri fra 1ste Vidne, som forklarede at have ved sin Bortreise fra Hjemmet i Begyndelsen af Februar 1862 efterladt i en Bod, hvis Nøgle stod i Døren, 35—36 Spdlr., forvarede i en laaset Træbomme, hvis Nøgle var gjemt i Panelet over Vinduet; og da Vidnet kom tilbage, savnedes noget over 20 Spdlr. af det nævnte Beløb, uden at der fandtes Spor af Brud paa Bommen. Imidlertid havde foruden Angjældende Flere været paa Stedet, og skjønt Angjældende, der før ingen Penge havde havt, havde ruttet med Penge i Tromsø, kunde dette dog forklares af, hvad der under første Post er anført. Der manglede saaledes Bevis for Tyveri af Angjældende i begge Poster.

Den 30te April.

L.Nr. 201. Advocat Kildal, Actor, mod Ole Tønder Vildmo.

Angjældende, nu 33 Aar gammel, var i 1861 efter vedtagen Forelæggelse straffet for ulovlig Handel med 10 Spdlr.s Bøder, og tiltaltes nu, efter foraiæves Forelæggelse

vende kunde ansees at have overtraadt § 15, b, i Handelsl. af 8de August 1842. Paa Hemnæsbjerget i Nærheden af Kirken eier han Trediedelen i en Brygge (Søbod), hvorfra han, uden Landhandlerbevilling eller Handelsbrev (L. af 28de Septbr. 1857, § 1), driver Handel med den kirkesøgende Almue, der allerede om Lørdagen indfinder sig. De sidste Aar indtil Mai 1863 tjente han paa Gaarden Vildmo, hvorfra han sidst i Ugen, naar ikke Hindringer, saasom Uveir eller Uføre, var i Veien, reiste ned til Bryggen, hvor han har Sengeværelse, og dels i dette Værelse, der er uden Disk eller anden Krambodindretning, dels "nedenunder" paa Bryggen solgte, foruden de i Handelsl.s § 16 omhandlede Varer, Sydvesthatte, Røgtobak, simpelt Bomuldslærred, og det var in confesso, at han forsynede sig med disse Varer fra Bergen, samt at hans aarlige Omsætning var et Par Hundrede Daler, foruden hvad han selv forbrugte til Udrustning af sin Fiskebedrift, m. M. Han paastod imidlertid, at han flere Lørdage om Aaret havde været fraværende end nærværende paa Hemnæsbjerget, hvilket ikke fandtes modsagt, og Underdommeren mente, at Loven ved "fast Bod eller Udsalgssted" maatte have forudsat en større Stadighed i Handelen fra samme Sted, end her var Tilfældet. Denne Fortolkning blev af Høiesterets Flerhed (6 Medlemmer) bifaldt, og Politiretsdommen stadfæstet, hvorimod Mindretallet (4 Medlemmer) stemte for Stadfæstelse af Overretsdommen, idet de fandt, at naar Angjældende i flere Aar havde eiet og brugt fast Oplags- og Udsalgssted, samt derfra udsolgt sine Varer til de Tider, Søgningen var tilstrækkelig til at aabne Boden med Fordel, da maatte han efter al Sprogbrug og alle Præjudicater ansees at have havt fast Udsalgssted, om det end ikke uafbrudt var holdt aabent, endog til de Tider, hvorpaa formedelst Fravær ved Fiskerierne, Uveir, Uføre, o. s. v. ingen Handel kunde ventes, der lønnede sig, idet § 15, b, i Handelsl. af 8de August 1842 ellers vilde blive Gjenstand for ubegrændset Elusion. (Jfr. Retst. for 1860, S. 111 ff.; for 1861, S. 72 ff.; for 1863, S. 61—62 og 104—106, samt hernæst følgende Sag).

Den 30te April.

L. Nr 202. Advocat Andresen, Actor, mod Slagtermesterne Peder Halseth, Knud Knudsen, Carl Dahl, Haldo Oien, John Wahl, Sivert Tomseth, Odin Nord og Endre Pedersen.

Efter forgjæves Forelæggelse var disse 8 Slagtermestere i Throndhjem politiretsvis tiltalte for ulovlig Handel, men ved Politirettens Dom af 2den Septbr. f. A. frifundne, og Høiesteret stadfæstede Politiretsdommen, saa vidt paaanket var (ikke for en 9de Medtiltalts Vedkommende, hvorom ved Høiesteret ikke var Spørgsmaal). Det var **in confesso**, at de Angjældende i Løbet af det sidste Aars Tid havde drevet Handel med saltet (speget) amerikansk Flæsk, som de havde kjøbt hos Handlende i Throndhjem, og igjen udsolgt fra sine Vogne paa Torvet. Dertil mente de sig berettigede, deels efter Handelsl.s § 16, a, idet de antog, at saltet Flæsk maatte henregnes til "tilberedet Mad", deels efter samme Lovs § 9, der tillader Handelsborgere fra deres faste Udsalgssteder — og som saadanne vilde de Angjældende have sine paa Torvet staaende Vogne betragtede — at handle med kjøbte Producter, indenlandske eller udenlandske, af samme Art som de, de selv tilvirke. Argumentet fra § 16, a, blev forkastet (jfr. § 21, b, og Retst. for 1863, S. 104 ff), hvorimod det fra § 9 hentede Argument blev bifaldt, idet saltet Flæsk blev anseet at høre til samme Art, som det Flæsk, de selv tilvirkede, og deres Udsalgssted paa Torvet betragtet som fast. Da Slagtere ere nødte til at salte det ferske Kjød og Flæsk, de ikke som saadant betimelig kunne faae afsat, og følgelig ved Saltning maae bevare det mod Bedærvelse, kunde der saa meget mindre være Tvivl om, at det omtvistede Flesk hørte til samme Art, som det, de selv tilvirkede. Hvad Udsalgsstedet angik, da havde Politimesteren under Sagen erkjendt, at det forholdt sig rigtig, at Slagterne pleiede at henbringe til Torvet i Vogn Kjød fra sine Slagterier, og Politiretten, hvis Medlemmer maatte ansees tilstrækkelig bekjendte med Forholdet, antog ogsaa at det forholdt sig saa, at de Tiltalte stadig og daglig førte sit Kjød og Flæsk, ogsaa det amerikanske, paa Vogne til Torvet, og

udsolgte det der, "idet de tiltalte Slagtere ikke have noget andet Udsalgssted", hvorfor Politiretten betragtede deres Vogne paa Torvet som deres faste Udsalgssted. Imidlertid havde Politimesteren i en for Høiesteret fremlagt Skrivelse af 14de Decbr. f. A., vistnok ikke i ligefrem Modsigelse med hans egen Erklæring under Sagen, men i aabenbar Modsigelse med Politirettens Præmisser anført, at det kun er nogle af Slagterne i Throndhjem, der have pleiet, naar Veiret ikke har været for ugunstigt, at henbringe til Torvet fra sine Slagterier ferskt Kjød paa Haandvogne, fra hvilke de der, men alene i Torvetiden, have drevet Udsalg, "medens deres faste Udsalgssteder ere deres Slagterier". At man i Throndhjem som i Christiania og andre Steder i og udenfor Torvetiden kan faae Kjød kjøbt hos Slagterne paa deres faste Bopæle, lader sig vist nok heller ikke betvivle; men ligesom deres leiede Kjødboder nær Torvet og deres Vogne og Borde paa Torvet i Christiania ligefuldt maa ansees for vedkommende Slagteres faste Udsalgssteder, hvor de i Torvetiden, da det meste Kjød sælges, daglig pleie at drive sin Kjødhandel, saaledes maa, efter det Anførte, vel det Samme være Tilfældet i Throndhjem.

Den 7de Mai.

L.Nr. 208. Advocat Homann, Actor, mod Ole Harildstad eller Svinagel.

Angjældende, en 26 Aar gammel Soldat af mandalske Compagni, tiltaltes efter Klage for Bedrageri, og var ved Underretten fældt efter 21—1, af Overretten efter 21—6, til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød, med sædvanligt Omkostningsansvar. Høiestrret stadfæstede Overrettens Dom. Klageren, en 72 Aar gammel Mand, om hvem intet Ufordelagtigt var oplyst, forklarede at have Sommeren 1862 truffet Angjældende paa Landeveien og være kommen i Samtale med ham, bl. A. om Klagerens Ur, der var i Ustand, og at Angjældende da havde fortalt, at der paa Svinagel boede en Mand, der billig og godt istandsatte Ure, samt tilbudt at modtage Uret til denne Mand for at faae det istandsat, hvorpaa Klageren havde overleveret ham Uret til Istandsættelse af den nævnte Mand, men at Angjældende,

da han i Begyndelsen af 1863 ved Budsendelse blev spurgt, om Uret snart kunde erholdes tilbage, havde svaret, at han aldrig havde modtaget noget Ur af Klageren, og for Retten tilføiede han, at han ikke havde talt med ham, siden han tidligere om Sommeren 1862 havde været inde hos ham. Urmageren, 2det Vidne, havde heller ikke modtaget noget Ur til Istandsættelse. Angjældende sagde først, at han ikke havde havt Ur siden Sommeren 1862, men at det nok kunde have truffet, at han havde havt Ur under sit Ophold i Christiansand, hvor har opholdt sig i nogle Dage, før han reiste til Gardemoen; derpaa sagde han, at han vist nok havde Ur i Christiansand, men han erindrede ikke, hvor han havde kjøbt det, og troede, at der enten var et Traadbaand eller et Kjæde til dette Ur; dernæst, at han havde havt et Par Ure i Christiansand, uden at kunne huske, hvem han sidst havde solgt Ur til, men troede, det var en Sætersdøl. Da senere under Forhøret 5te Dpt. (3die Vidne) havde forklaret om et Ur, Angjældende i Slutningen af Juli eller Begyndelsen af August 1862 (da Klagerens Ur blev ham leveret) havde havt paa Gaarden Harildstad, opgav Angjældende at have tilbyttet sig dette Ur i Mandal af en ubekjendt Sømand, og afhændet det i Christiansand paa Reisen til Gardemoen, ligeledes til en Ubekjendt, og tillagde, at der med dette Ur fulgte et Messingkjæde, hvilket han mente var det, han havde bortbyttet til 8de Dpt. (5te Vidne). Efter 3die, 5te, 8de, 9de og 16de Vidners Forklaring havde Angjældende paa den angivne Tid Sommeren 1862 været i Besiddelse af et Ur med Messingkjæde, der aldeles svarede til den Beskrivelse, Klageren havde gjort af det forsvegne Ur med Kjæde, og Kjædet, der af Angjældende var bortbyttet til 5te Vidne, som fremleverede det, gjenkjendtes af Klageren og 111te Vidne, der havde solgt begge Dele til Klageren, og beskrev Uret paa samme Maade som han.

Den 7de Mai.

L. Nr. 210. Advocat Homann, Actor, mod Musketeer Carl Hansen

Angjældende, nu 23½ Aar gammel, var efter Krigsretsdom af 1ste October f. A. straffet for første Gangs Ty-

veri med 15 Dages, og efter Politiretsdom af 23de Januar d. A. for Forbrydelse mod Crll.s 10—1 og 2, jfrt. 26, med 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød, samt ofte afstraffet arbitrært for forskjellige Disciplinarforseelser. Den 11te Marts sidstl. blev han anmeldt for Absentation og den 17de s. M. for Bedrageri, hvorpaa han blev arresteret. For Retten tilstod han at have stjaalet 2 Flasker Øl af en Ølvogn paa Gaden, medens Kjøreren var borte fra den; at have været ude af sit Qvarter fra 11te Marts, og gaaet og ranglet med Klageren; samt at have, da denne tog af sin Yderfrakke, og bad ham at holde den, medens han gik ind i et Hus i et naturligt Ærinde, begivet sig til en Pantelaaner, og pantsat den for 2 Spdlr., som han selv derpaa opbrugte paa Rangel, indtil han den 17de s. M. blev arresteret. Derpaa blev han ved Krigsretten, hvis Dom Høiesteret stadfæstede, for 2den Gangs Tyveri, hvorunder ogsaa hans Forhold med Frakken blev henført, og for ulovlig Udeblivelse fra Qvarteer, ilagt 8 Maaneders Strafarbeide og Arrestomkostningerne. (Jfr. paa den ene Side *Retst.* for 1862, S. 241—244, og paa den anden Side Retst. for 1837, S. 324, for 1839, S. 779, for 1842, S. 652 ff., for 1844, S. 399, for 1846, S. 408, for 1847, S. 89 ff. og mange senere Præjudicater).

Den 7de Mai.

L.Nr. 212. Advocat Kraft, Actor, mod Brændevinshandler Jørgen Pedersen.

Denne Mand havde leiet en Gaard ved Jærnbanetorvet i Christiania, og holdt deri Hotel for Reisende, hvorhos han i nederste Stokverk paa den ene Side af Porten

devinsudsalg i Smaat og Skjenkning til Fortæring paa Stedet, og over dette Udsalgssted var paa Ydersiden anbragt det ved L. af 6te September 1845, § 15, befalede Skilt. I dette Udsalg stod et Fruentimmer, og besørgede Brændevinshandelen for hans Regning. Efter det Anførte var Spørgsmaalet, om han ikke havde overtraadt Forbudet i den nævnte Lovs § 2, ved at have Udsalg og Udskjenken af Brændevin "paa mere end et Sted". Anmeldt for saadan Overtrædelse (af en Politibetjent) blev han derfor efter forgjæves Forelæggelse politiretsvis tiltalt og ved Politirettens Dom, som Høiesteret, efter Paaanke med Bevilling, stadfæstede, anseet skyldig i Overtrædelse af sidstnævnte §, samt ilagt 10 Spdlr.s Bøder, og de hos ham anholdte 120 Potter Brændevin confiskerede, Alt til lige Deling mellem Anmelderen og Fattigkassen. Som udskjenkningsberettiget Hotelvært maatte Angjældende vel være beføiet til at udskjenke Brændevin til de Reisende saa vel i deres Værelser som i Restaurationen, samt her ogsaa til andre Besøgende indtil Kl. 10 (L. af 26de August 1854. § 4), for saa vidt han ikke paa andet Sted drev sin Brændevinshandel, og til andet Sted kan vistnok ikke regnes ethvert andet Værelse, hvorfor Restaurationens flere i umiddelbar Forbindelse med hverandre staaende Værelser maatte regnes til et Sted, saa vel efter Tingenes Natur som efrer almindelig Sprogbrug. Men hvor, som her var Tilfældet, Udskjenkning og Udsalg af Brændevin i Smaat skeer til hvemsomhelst, dels i særskilt Bod, af særskilt Betjent, under det lovbefalede Skilt, dels i derfra afsondrede Rum ved anden Betjening, maa Handelen saa vel efter Tingenes Natur som eftet almindelig Sprogbrug siges at drives paa mere end et Sted, enten den drives i Nabohuse, kun med en Skillevæg mellem begge Steder, og med Indgange fra samme Gade, eller i samme Hus, med Portrum eller Gaardsrum imellem, med Indgang fra samme eller fra forskjellige Gader. (Jfr. Retst. for 1863, S. 641—642).

Christiania 1864.

Trykt og forlagt af J. Chr. Abelsted.

Niogtyvende Aargang 6te Juli
№ 27. 1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 1ste Session 1864.

Den 20de April.

L.Nr. 175. Advocat Grønn, Actor, mod Niels Johannesen.

I denne Sag stadfæstede Høiesteret følgende Overretsdom:

"Ved Ordre fra Amtmanden i Smaalenenes Amt af 28de Decbr. f. A. blev Niels Johannesen, 23 Aar gammel, og, efter hvad der den Gang var bekjendt, kun straffet for Tyveri, forøvet inden han havde fyldt sit 15de Aar, undergiven Tiltale for Tyveri, og som skyldig heri blev han ved den af Sorenskriveren i Ide og Marker Sorenskriveri den 6te Januar sidstl. afsagte Dom efter Crll.s 19 § 1 tilfunden at hensættes til Fængsel paa Vand og Brød i 20 Dage, samt at udrede de med Sagen, hans Arrest, Transport og Straffens Fuldbyrdelse forbundne Omkostninger. Med denne Dom erklærede Tiltalte sig tilfreds, men da der opstod Formodning om, at Tiltalte var en af Christiania Stift efterlyst Person, blev han transporteret til Christiania, hvor han under et i denne Anledning optaget Forhør erkjendte, at han i Følge Underretsdomme af 15de Marts 1862 og 23de Marts 1863 havde været straffet for simpelt Tyveri, hvorefter Amtmanden paa det Offentliges Vegne har indanket Sagen her til Retten. 1ste Vidne, i Tjeneste hos 2det Vidne, har provet, at hun saa vel som hendes Husbonde den 19de Decbr. sidstl. om Morgenen før Kl. 8 blev opmærksomme paa en Støi oppe paa Loftet, hvorfor hun paa Husbondens Ordre med en tændt Stikke begav sig hen

til den til Loftet førende Trappe, der var forsynet med en Dør, hvis Stængsel dog ikke var anderledes, end at man kunde aabne den fra begge Sider. Ved at oplukke denne Dør blev Vidnet var, at der paa Trappen stod en Person, uden at Vidnet i sin Forskrækkelse lagde Mærke til, hvorvidt han havde Noget med sig. I denne Person, der undløb, men senere indbragtes af Vidnets Husbonde og dennes Tjenestekarl, 5te Vidne, har Vidnet gjenkjendt Tiltalte. 2det Vidne har provet, at han kom til paa 1ste Vidnes Anskrig, og saae Tiltalte med en Bylt under Armen løbe ud af Døren, udenfor hvilken han kastede Bylten fra sig, formodentlig for saa meget hurtigere at komme afsted. Det lykkedes ham dog ikke at undkomme, da han forfulgtes af Vidnet, der ikke tabte ham af Syne, og 3die Vidne, der paagreb ham et Stykke fra Huset, hvorefter han under gjentagne Forsøg paa at undløbe bragtes til Lensmanden. 3die Vidne har erklæret sig enigt med 2det Vidne, dog saaledes at Vidnet ikke fik Øie paa Tiltalte, forinden denne allerede var kommen forbi Huset og ned i en Skraaning foran samme. Foruden den Bylt, som 2det Vidne saae Tiltalte kaste fra sig, fandtes ogsaa efter dette og 3die Vidnes Prov udenfor Husvæggen et Knytte, som Tyven kjendelig havde kastet ud gjennem Gluggen paa Loftet, og senere paa en Myr, over hvilken Tiltalte havde passeret, en Pose, hvori omtrent 2 Daler i Kobberpenge. Saa vel Posen, der tilhørte 2det Vidne, som det øvrige Stjaalne, der bestod af Klædningsstykker til en Værdi af henimod 10 Spdlr., og tilhørende Vidnets 2de Søstre, havde været forvaret i en paa Loftet henstaaende tilladset Kiste, der fandtes opbrukken, antagelig med en sammesteds efterladt Øxe, der ikke tilhørte 2det Vidne.

Vold, eller ved at indsnige sig Aftenen forud, har banet sig Adgang til Bygningen, hvorimod han, da 1ste Vidne tidligere paa Morgenen havde aabnet Gadedøren, som godt kjendt paa Stedet, hvor han forhen havde været i Tjeneste, gjennem bemeldte Dør maa have begivet sig op paa Loftet, hvortil Adgangen efter det af 1ste Vidne Oplyste var uhindret. Idet Tiltalte saaledes rettelig er fældt for simpelt Tyveri, der efter Omstændighederne antages at kunne have været afsonet med Fængsel paa Vand og Brød, maa han nu, paa Grund af de to ham overgaaede Tyvsdomme, hvorpaa han har lagt Skjul, blive at ansee med Strafarbeide i 4de Grad, hvorhos Straffetiden efter Omstændighederne antages at burde bestemmes til 4 Aar. Derhos maa han have at udrede de af hans Arrest, Transport og Sagen flydende Omkostninger. Sagens Behandling i 1ste Instants og Sagførelsen for begge Retter eragtes forsvarlig. Thi kjendes for Ret: Tiltalte Niels Johannessen bør for Forbrydelse mod Crll.s 19 § 1 og § 7 hensættes til Strafarbeide i 4 - fire - Aar samt betale de med hans Arrest, Transport og Sagen forbundne Omkostninger. At fuldbyrdes", o. s. v.

Den 23de April.

L.Nr. 180. Advocat Rolfsen, Actor, mod Magnus Emanuelsen.

I denne Sag var afsagt følgende Overretsdom:

"Magnus Emanuelsen, noget over 30 Aar gammel, forhen i Følge eget Opgivende ved Høiesterets Dom straffældt for Overfald paa sagesløs Person, samt i Følge fremlagte Retrakter dømt for Tyveri ved upaaanket Underretsdom af 24de Octbr. f. A., blev ved Ordre af 10de Decbr. næstefter af Amtmanden i Smaalenene sat under Tiltale for Tyveri og Forbrydelse mod Crll.s 18 § 22, hvorefter han ved den af Byfogden i Sarpsborg den 22de s. M. afsagte Dom blev anseet efter Crll.s Cap. 19 § 3, jfrt. 2 og 7, samt Cap. 18 § 22 med Strafarbeide i 3 Aar og 1 Maaned, og ilagt Omkostningsansvar. Efter at denne Dom for nævnte An-

gjældendes Vedkommende var indanket her til Retten, blev Angjældende her under 18de Januar d. A. i Henhold til de citerede Lovsteder dømt til Hensættelse til Strafarbeide i 3 Aar og 2 Maaneder, og tilpligtet at betale samtlige med hans Arrest, Transport og Sagen for Øvrigt forbundne Omkostninger, hvoriblandt 8 Spdlr. i Salar til Referenten Sagfører Smith. De saaledes ergangne 2de Domme blev imidlertid ved Høiesterets Dom af 1ste dennes (Marts) for Angjældendes Vedkommende kjendt uefterrettelige, da Vidnerne ikke kunde sees at være edfæstede, og Sagen paa Underdommeren Byfoged Pettersens Bekostning hjemvist til Underretten, for at nævnte Mangel kunde blive afhjulpen, og Sagen derefter paa Nyt paadømt. Sagen har nu atter været behandlet i Underretten den 8de dennes, og er det derunder blevet oplyst, at Vidnerne, med Undtagelse af 6te Vidne, virkelig var edfæstede,* uden at det var tilført Protokolen. Underdommeren tog ikke desto mindre de edfæstede Vidner, 7de undtaget, der var fraflyttet Stedet, paa Nyt i Ed, og paadømte Sagen i samme Session med samme Udfald, som den havde faaet ved Underretsdommen af 18de Januar d. A. Denne sidste Underretsdom er i Følge Angjældendes Forlangende og som Gjenstand for nødvendig Appel indanket her til Retten. Sagens første Vidne har forklaret, at da han den 1ste Decbr. f. A. i et Ærinde for sin Husbonde, Overretssagfører Grimsgaard, Kl. omtrent 8½ om Aftenen kom ned i den under Bygningen værende Kjelder, hørte han, at En gik i Kjelderen et Stykke fra ham, og da han paa sit Spørgsmaal om, hvem det var, ikke fik noget Svar, tændte han en medhavende Fyrstikke, hvorved han fik see Tiltalte i omtrent 2 à 3 Skridts Afstand fra ham. Tiltalte løb strax op i en Kjelderglugge mod Gaden i Nærheden af Husets Trappe, hvorefter han ilsomt gjennem Gluggen, som den Gang mod Sædvane stod aaben, kom ud paa Gaden. Vidnet hentede strax Lys fra Kjøkkenet, og da han dermed

nede maatte være taget af en Saltebalg, der henstod i et andet Rum i Kjelderen, men hvilket dog stod i aaben Forbindelse med det Rum, hvor Tiltalte som anført blev antruffen. Vidnet saae ikke, at Tiltalte førte Noget med sig ud af Kjelderen, men Dagen efter blev paa Gaden udenfor Skolelærer Strandenæs's Hus, hvilket ligger i samme Gade som Grimsgaards Bolig, og forbi hvilket den korteste Vei fra denne fører til Tiltaltes Hjem, fundet et Stykke Flæsk, samt under og omkring et fritliggende Udhus for Haandgjerningsskolen i omtrent 100 Alens Afstand fra Tiltaltes Bolig 5 andre Stykker Flæsk, hvilket Alt er gjenkjendt af 2det Vidne som henhørende til den Grimsgaard tilhørende og i hans Kjelder værende Beholdning af Flæsk, hvoraf 2det Vidne, strax efter at 1ste Vidne havde fortalt det Passerede om Aftenen den 1ste Decbr., opdagede, at Noget var bortstjaalet. 1ste Vidne har derhos forklaret, at han ved Eftersøgelse i Kjelderen samme Aften fandt, at et Par tomme Flasker var borte af den Flaskebeholdning, som henstod i et utillaaset Rum i Kjelderen. 3die Vidne har forklaret, at da det Kl. noget over 8 den nævnte Aften med en tændt Lygte kom gaaende opad Fortouget ved Sagfører Grimsgaards Hus, og det var kommet hen til Gadetrappen, saae det en Mandsperson, i hvem Vidnet senere med Bestemthed har gjenkjendt Tiltalte, i Færd med at krybe ud af den i Grimsgaards Hus nærmest ved Gadetrappen værende Kjelderglugge, og som, da Vidnet tilraabte ham, svarede: "jeg er gælen", hvorefter han sprang afsted. Vidnet hørte, at Noget, som det antog at være Flasker, klirrede paa ham, og forekom det derhos Vidnet, at Tiltalte efter hans Udseende at dømme maatte have havt Noget indenfor Brystykkerne af sin Bonjour, over hvilket han holdt sine Arme. Vidnet gjorde sig den Tanke, at Tiltalte tog den nævnte Vei ud af Huset, efter at have været i Besøg hos Pigerne, og det anholdt ham derfra ikke, saa meget mindre, som det hørte 1ste Vidnes Stemme nede i Kjelderen, men ikke noget Raab fra denne om at gribe Personen, forinden dette var for sent. Tiltalte har stadig benegtet, saa vel at han har forøvet det

omhandlede Tyveri, som at han ved den nævnte Leilighed har været nede i Grimsgaards Kjelder. Dette Sidste er imidlertid tilfulde bevist ved de af 1ste og 3die Vidner herom afgivne bestemte Forklaringer, i Forbindelse hvormed desuden kan mærkes 6te og 7de Vidners Forklaringer under den ældre Sag om at Tiltalte, der uden at være synderlig beruset, dog anstillede sig mere drukken, end han virkelig var, den ommeldte Aften kom hjem meget tilsmudset paa sine Klæder, hvortil han for Vidnerne opgav som Grund, hvad han ogsaa under Sagen er vedbleven, at han var bleven slaaet over Ende af en ham ubekjendt Person, men for hvilket Foregivendes Rigtighed Intet er fremkommet til Bestyrkelse. Retten antager derhos med Underdommeren, at Tiltalte ved de fremkomne Oplysninger ogsaa maa ansees tilstrækkelig overført at have forøvet Tyveriet af de i Grimsgaards Kjelder borttagne Stykker Flæsk. Vistnok er ved anstillet Undersøgelse Intet heraf fundet i Tiltaltes Hjem, men den Omstændighed, at Tiltalte ikke med nogen Rimelighed kan antages at have indsneget sig i Kjelderen i nogen anden Hensigt end for at stjæle, at et af Flæskestykkerne blev fundet paa Gulvet derstedes netop paa det Sted, hvor han blev antruffen af 1ste Vidne, at de andre Flæskestykker Dagen efter fandtes dels paa Veien til Tiltaltes Bolig og dels ganske i Nærheden af denne, at Tiltalte, idet han kom ud fra Kjelderen paa Gaden, efter 3die Vignes Forklaring syntes at have Noget gjemt paa sit Bryst under Klæderne, samt at Tiltalte, der kort i Forveien havde udført noget Arbeide i Kjelderen, derved maatte have havt Anledning til at gjøre sig bekjendt med Stedet, medens der paa den anden Side Intet er fremkommet, som tyder hen paa, at nogen Anden skulde være For-

vendig fra, hvilket ogsaa var Tilfældet den omhandlede Aften, og den Dør, der fra Gaardsrummet er den eneste Indgang til Kjøkkengangen, var ligeledes paa den nævnte Tid gjenstængt. Der er saaledes ingen Sandsynlighed for, at Tiltalte kan være kommen igjennem nogen af hine Døre ned i Kjelderen, hvorimod han enten maa være stegen ned gjennem den samme Glugge, hvorigjennem han efter 1ste og 3die Vidners Forklaring krøb ud af Kjelderen, eller ogsaa gjennem et Kjeldervindue mod Gaardsrummet, hvilke efter 1ste og 2det Vidners Prov var de eneste Aabninger, hvorigjennem man kunde faae Adgang til Kjelderen. Den sidstnævnte Aabning paastaaer 1ste Vidne om Morgenen den 1ste December at have tillukket, idet han havde hægtet paa Krogene for de for Gluggen anbragte Trælemmer, og da Vidnet derhos forklarer, at han havde overbevist sig om, at man ikke udvendig fra kan aabne Krogene, og derhos ingen Vold findes anvendt paa disse eller Lemmerne, synes det mindre antageligt, at Tiltalte kan have benyttet hin Kjelderglugge ved sin Nedstigning i Kjelderen den omhandlede Aften, med mindre han tidligere paa Dagen havde fundet Anledning til indvendig fra at aftage Krogene for Lemmerne. Rimeligere synes det at Tiltalte kan være krøben ned gjennem Kjeldervinduet mod Gaardsrummet, hvor efter 1ste og 2det Vidners Forklaring den hele Ramme var ude, og gjennem hvilket man magelig kan krybe ned i Kjelderen. Vistnok var Porten for Gaardsrummet efter de samme Vidners Prov paa den omhandlede Tid stængt, men Vidnerne have derhos udsagt, at man let kan komme ned i Gaardsrummet fra den tilstødende Have, idet man magelig kan krybe over et omkring samme anbragt Stakit. Men hvilken af hine Aabninger Tiltalte maatte have benyttet for at komme ned i Kjelderen, er med Hensyn til Forbrydelsens Beskaffenhed i og for sig af mindre Vigtighed at faae oplyst, da Tiltalte dog i begge Tilfælde maa, for at komme ned i Kjelderen, have benyttet sig af en ei til Indgang bestemt Aabning. Tiltalte er saaledes ved Underretten rettelig fældt for Indbrudstyveri efter Crll.s 19 § 3, a. Forbrydelsen antages

i og for sig at burde have medført Strafarbeide i 5te Grad, men da Tiltalte, som ovenanført, har været straffet for Tyvsforbrydelse, maa Straffen nu blive at bestemme til Strafarbeide i 4de Grad. Om Erstatning er der ikke Spørgsmaal, da de stjaalne Flaskestykker, der tilsammen veiede 12 M℔, værdsatte til 6 Skill. pr. M℔, ere komne tilstede. Tiltalte har erkjendt, hvad ogsaa er bestyrket ved de i Sagen for Øvrigt tilveiebragte Oplysninger, at have med den for Underretten Medtiltalte Pige Anne Johanne Poulsdatter gjennem flere Maaneder i forrige Aar levet sammen, som om de vare Egtefolk, da de ogsaa tidligere havde ført et lignende Samliv, men at dette paa Advarsel var blevet hævet, indtil Medtiltalte efter udstaaet Straf i Tugthuset, hvor hun havde født et med Tiltalte avlet Barn, var kommen tilbage til Sarpsborg. Det er for Øvrigt oplyst, at Tiltalte har havt til Hensigt at gifte sig med Medtiltalte, og at der til den Ende har været udlyst til Egteskabet, hvorhos Tiltalte paastaaer, at dette ikke blev fuldbyrdet alene af den Grund, at han imidlertid i Anledning af nærværende Sag blev arresteret. Desformedelst vil Tiltalte dog ikke for Tiden kunne fritages for Straf, og denne Forbrydelse, der kun vilde have medført Straf af Mulct, vil saaledes i Medhold af Crll.s 6 § 15 komme i Betragtning som en skjerpende Omstændighed ved Bestemmelsen af Tiden for Strafarbeidet. Straffetiden for Tyveriet formenes at burde blive 3 Aar 1 Maaned og Skjærpelsen paa Grund af det ulovlige Samleie 1 Maaned. Straffetiden bliver saaledes i det Hele 3 Aar og 2 Maaneder. Angjældende vil derhos have at udrede de med sin Arrest og med Sagen forbundne Omkostninger, hvoriblandt 8 Spdlr. i Salarium til Referenten Sagfører Smith, dog saaledes, at Omkostningerne ved Sagens fornyede Behandling udredes af Byfoged Pettersen,

gens Hjemvisning, endvidere at bemærke, at Vidnerne ikke paa Nyt burde været edfæstede, efter at det tilstrækkelig var constateret, at Edfæstelse allerede tidligere var foregaaet. For Øvrigt eragtes Sagens Behandling og Udførelse ved begge Retter forsvarlig. Thi kjendes for Ret: Tiltalte Magnus Emanuelsen bør for Forbrydelse mod Crll.s Cap. 19 § 3, a, efter forhen at være straffet for Tyvsforbrydelse, samt for Forbrydelse mod samme Lovs Cap. 18 § 22 hensættes til Strafarbeide i 3 - tre - Aar og 2 - to - Maaneder, hvorhos han har at udrede de med hans Arrest samt Sagen for Øvrigt forbundne Omkostninger, hvoriblandt i Salar til Referenten, Sagfører Smith, 8 - otte - Speciedaler, dog saaledes, at Udgifterne ved Sagens fornyede Behandling ved Underretten samt Arrestomkostningerne fra 22de December f. A. til 8de Marts d. A. bæres af Underdommeren Byfoged Pettersen. At fuldbyrdes", o. s. v.

Høiesteret stadfæstede denne Dom, dog saaledes, at Ansvaret af Arrestomkostningerne overførtes paa Tidsrummet fra 1ste Marts til 23de April (ɔ: fra første til sidste Høiesteretsdom), hvori Arresten var forlænget, da Sagen, hvis Feilen ei var indløben, vilde have været endelig paakjendt i Realiteten den 1ste Marts.

Den 23de April.

L.Nr. 187. Advocat Andresen, Actor, mod Ølhandler Ole Syversen og Skrædder Johannes Johannesen.

I denne Sag stadfæsteda Høiesteret, saa vidt paaanket var, følgende Christiania Politirets Dom:

"Ved Politimesterens Ordre af 14de Januar d. A. tiltales: 1) Ølhandler Ole Syversen for Vold og voldsom Modstand mod Politiet, 2) Skrædder Johannes Johannesen 3) Pigen Annette Peterson og 4) Pigen Julie Berthe Marie Pedersdatter for utilbørlig Indblanden i Politianliggender og for voldsom Adfærd mod Politiet. Da Constablerne Nr. 29 og 32 om Aftenen den 25de Decbr. f. A. mellem Kl. 11 og 12 inde i Angjældende Nr. 1s Øllocale havde for Slagsmaal anholdt en Person, og vilde føre ham

afsted, kom nævnte Angjældende, der tidligere høirøstet havde anket over, at Personen skulde arresteres, henimod Constabel Nr. 29, og tildelte ham med knyttet Næve et Slag paa Kindet under Øiet, saa at Constabelen under Forhøret den 29de Decbr., efter sit eget Opgivende, endnu følte Ondt derefter. Angjældende trak sig derpaa tilbage til et andet Rum, og da Constablerne fulgte ham, og tog fat i ham for at arrestere ham, spændte og sparkede Angjældende og rammede derunder gjentagne Gange Constabel Nr. 29, hvem han ogsaa spændte over Ende. Paa Grund af denne Modstand og den fiendtlige Holdning og Adfærd, der udvistes af de Medtiltalte, fandt Constablerne det raadeligst at opgive Arrestationen af Angjældende Nr. 1. Denne benegter at have slaaet Constablen, men erkjender, at han, idet han fandt, at han som bosat Mand burde være fri for Arrest, brugte ikke alene Mund, men ogsaa Arme og Been for at værge sig mod Constablerne, der brugte al sin Magt imod ham Imidlertid er Rigtigheden af Sagens ovenanførte Sammenhæng fuldstændig bevist ved de nævnte Constablers Vidneprov, hvortil kommer, at ogsaa 7de Deponent edeligen har provet, at Angjældende slog til Constablen. Nærværende Angjældende er 41 Aar gammel, har oftere været straffet for Natteſæder og en Gang med Bøder for Opsætsighed mod Politiet. Han vil for sit ovenanførte Forhold blive at ansee efter Crll.s 10 §§ 1 og 2, jfrt. 26, med Fængsel paa Vand og Brød i 10 Dage. Med Hensyn til Angjældende Nr. 2, der opgiver sig at være 38 Aar gammel og Skrædder af Profession er det ved de samme Constablers Prov oplyst, at han i høi Grad lagde sig imellem, da Constablerne vilde arrestere Nr. 1, idet han først høit og lydelig ankede derover, og derefter greb gjentagne Gange fat i Constabel Nr. 29s Arm. for at rive ham væk fra An-

Angjældende Nr. 2 vil af det saaledes Oplyste alene vedgaae, at medens Angjældende Nr. 1 laae paa Gulvet, og Constablen laae eller ludede sig over ham, greb han — Angjældende Nr. 2 — den ene Constabel i Armen, og tog ham væk fra Angjældende Nr. 1, idet han ytrede: "De maa være fornuftig og ikke dræbe Manden". Idet der efter Omstændighederne findes at maatte gaaes ud fra, at Syversen ved den omhandlede Leilighed ikke kunde ansees som Fange, saa vel som med Hensyn til, at Tiltaltes Voldsomhed directe har været stilet mod vedkommende Constabel, findes han alene at kunne blive at ansee efter Crll.s Cap. 10 § 1, jfrt. 26, med Fængsel paa Vand og Brød, der passende findes at kunne ansættes til 5 Dage. Om de Angjældende Nr. 3 og 4, hvoraf Forstnævnte er 25 og Sidstnævnte 21 Aar gammel, er det mod deres Benegtelse ved Constablernes Forklaringer beviist, at de lagde sig imellem Constablerne og Angjældende Nr. 1, da denne var anholdt, og at de rev og sled i Constablerne for at faae dem væk fra bemeldte Angjældende. Constablerne ere enige i, at Nr. 3s Forhold var mere paagaaende, end Nr. 4s. Disse Angjældende blive at ansee for utilbørlig Indblanden i Politiets Anliggender efter Omstændighederne med Mulct, der for Nr. 3 bestemmes til 5 og for Nr. 4 til 3 Spdlr. De Angjældende Syversen og Johannessen vil hver for sig have at udrede de med Straffens Fuldbyrdelse forbundne Omkostninger. Sagførelsen eragtes forsvarlig. Thi kjendes for Ret: Angjældende Nr. 1, Ølhandler Ole Syversen, bør for Forbrydelse mod Crll.s Cap. 10 §§ 1 og 2, jfrt. 26, hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 10 - ti - Dage. Angjældende Nr. 2, Skrædder Johannes Johannesen, bør for Forbrydelse mod Crll.s Cap. 10 § 1, jfrt. 26, at hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 5 - fem - Dage. De Angjældende Nr. 3, Annette Petersen, og Nr. 4, Julie Berthe Marie Pedersdatter, bør for utilbørlig Indblanden i Politiets Anliggender bøde til Statskassen, Nr. 3 5 - fem - Spdlr., og Nr. 4 3 - tre - Spdlr. Saa betale de Angjældende Nr. 1 og 2 ogsaa hver for sig de med Straffens Fuldbyrdelse forbundne Omkostninger. At efterkommes", o. s. v.

Den 7de Mai.

L.Nr. 209. Advocat Kildal, Actor, mod Samuel Sletnæs.

Tiltalt for Undsigelse og Legemsfornærmelse mod Isak Kivilombola, der havde klaget, var Angjældende — nu 60 Aar gammel og af en saa voldsom Charakter, at hans Naboer føle Skræk for ham — ved Hjemthingsdom i Hammerfest Sorenskriveri fældt for Overfald paa sagesløs Mand og for Undsigelse til 8 Maaneders Strafarbeide, med sædvanligt Omkostningsansvar; og Høiesteret stadfæstede Hjemthingsdommen. Klageren, en 67 Aar gammel Kvæn, havde for Lensmanden fortalt, at Angjældende, som tidligere flere Gange havde truet ham paa Livet, den 24de September f. A. ved Middagstid i beruset Tilstand var kommen til ham, der er hans nære Nabo, og efter at have brugt en Mængde Skjeldsord og grove Trusler imod ham, havde Angjældende taget en Baadlund for dermed at slaae ham; og da denne af en fremmed Fisker var bleven ham fratagen, ligesom flere Baadlunde, Angjældende havde hentet fra Fjæren, gik han (Angjældende) forbitret hjem, kom tilbage med en Rifle, og holdt den i Skudstilling mod en Fiskehjel, hvor Klageren nylig havde skjult sig, medens han nu skjulte sig bag en Baad, og sprang frem bag Angjældende, fik Tag i Kolben, og hindrede Angjældende fra at affyre Geværet, som derpaa af 1ste Vidne i al Hast blev ham fravristet og henbragt til 3die Vidne, der tog det i Forvaring, og fandt det ladet, med Fængkrudt paa Panden. Da 1ste Vidne rev Geværet fra Angjældende, havde denne overfaldt Klageren, slaaet ham til Jorden, og behandlet ham saa voldsomt med Hug og Slag, at han endnu var syg af Mishandlingen, og efter at 1ste Vidne var kommet tilbage fra 3die Vidne, havde Angjældende gaaet omkring Huset ind i Forgangen, udstødende Skieldsord og Trusler mod Klageren, som imidlertid

med nogle Tillæg, idet han nu forklarede, at Angjældende, efter at have villet slaae ham (Klageren) med Baadlunden, som Fiskeren tog fra ham (Angjældende), blev hentet hjem af sin Søn, men strax efter kom tilbage, og hentede en anden Baadlund fra Fjæren, som 1ste Vidne tog fra ham, samt at Angjældende da havde puffet ham (Klageren) over Ende, saa at han faldt paa Ryggen, og at, da Angjældende derpaa var gaaet hjem, Klageren havde begivet sig paa Søen for at fiske, men formedelst Ildebefindende af Puffet og Faldet kort efter var roet i Land igjen, og, da han nærmede sig Stranden, havde seet Angjældende komme med Geværet, hvorpaa det tilgik som anført; hvorhos han nu forklarede, at det var idet de kom tilbage fra 5te Vidne, at Angjældende mishandlede ham som sagt, og truede bl. A. med at dræbe ham, før han forlod Stedet, "enten i Dag eller i Morgen." 1ste Vidne, der havde været med hos Lensmanden og bekræftet Klagen, forklarede sig overensstemmende med Klageren, naar undtages, at han ikke bestemt erindrede, om Truslerne lød som anført, og ikke havde bemærket, at Angjældende egentlig slog Klageren, skjønt han begge Gange havde seet, at han overfaldt ham. Vidnet tillagde, at hvis det Klageren tiltænkte Slag med den en Favn lange og en Arm tykke Baadlund havde rammet, vilde det let have dræbt ham. Senere under Sagen erindrede Vidnet dog, at Truslen faldt i de af Klageren anførte Ord, men vedblev, at det begge Gange kun saae Angjældende slænge Klageren til Jorden. 1ste Vidnes Kone, 2det Vidne, forklarede, at da Angjældende kom med Baadlunden for at slaae Klageren, truede han med at "slaae Hovedet af ham, og kaste Kroppen i Fjæren", hvorhos hun, idet hun for Øvrigt i det Væsentlige forklarede sig som Klageren og hendes Mand, fremdeles tillagde, at Angjældende, da han udfordrede den indestængte Klager gjennem Vinduet, med en Baadlund i Haanden, atter lovede at slaae Hovedet af ham, og da han havde grebet til Jærnspaden, truede ham med at "kløve Hovedet paa ham, og slaae ham", idet han tillige udstødte andre grove Trusler og Skjeldsord. 4de Vidne

havde kun seet Angjældende true med Baadlunden, som Fiskeren tog fra ham, og bliver hjemhentet af Sønnen, idet han skar Tænder af Vrede mod Klageren; og Sønnen forklarede at have to Gange hjemhentet ham fra 1ste Vidnes Plads, hvor han var i Skjænderi med Klageren, som der havde sin Bopæl, hvorpaa han fik Faderen til at sove. At Angjældende ikke i nogen høi Grad var beruset, fremgik af Vidneprovene saa vel som af hans Adfærd. Selv sagde han sig ikke at have været beruset, og negtede i alt Væsentligt Vidneforklaringerne, men paastod, at Klageren havde overfuset ham med Skjeldsord, uden at han havde truet eller overfaldt Klageren, men kun med Geværet sigtet efter en Flok Fugle, som svømmede ved Stranden — hvilken dog Vidnerne ikke havde seet Spor af — men erkjendte at han slængte Klageren fra sig, da han tog ham over Nakken, og vilde vriste Geværet fra ham ved at tage fat i Kolben, hvormed 1ste Vidne derpaa slog ham over Haanden — hvilket 1ste Vidne ogsaa erkjendte at have gjort for at værge sig mod hans Angreb. Endelig sagde Angjældende, at han opbragt herover senere havde begivet sig hen til 1ste Vidnes Gamme, og truet Klageren med Bank, samt med et Spadeskaft slaaet mod Gammen, da Klageren ikke vilde komme ud.

Den 7de Mai.

L.Nr. 211. Advocat Birch, Actor, mod Niels Sogndalsfjæren.

Efter forhen to Gange at være domfældt for Tyveri, den ene Gang tillige for Hæleri, den anden Gang tillige for Bedrageri, og to Gange for Overfald paa sagesløs Mand, tiltaltes denne 36 Aar gamle Person atter for Tyveri, og var ved Underretten fældt for anden Gangs Tyveri efter Crll.s 19—1, jfrt. 6—17, 19—9 og 6—11 til 3 Maaneders Strafarbeide, samt fælles med en Medtiltalt 5 Spdlr.s Erstatning til 2 Bestjaalne (24de og 27de Vidner) og Sagsomkostningerne; og denne alene efter Angjældendes Forlan-

gende paaankede Underretsdom var af Overretten stadfæstet, saa vidt paaanket var. Høiesteret stadfæstede Overrettens Dom. Efter 23de, 24de og 27de Vidners Forklaring var en de to Sidstnævnte tilhørende Færingsbaad bleven dem frastjaalen under deres Ophold i Bergen i August 1861, en Aften Kl. 8—9, medens de alle en kort Stund var gaaede i Land fra 27de Vidnes ved den saakaldte Vallemsgaard liggende Jægt, hvortil Baaden hang ved et Toug, som fandtes afskaaret, da de kom tilbage. Ved flere Vidners Prov oplystes, at der fra 5—6 Uger før til noget efter Mikkelsdag f. A. i et Nøst paa Gaarden Holme, der for en Halvdel eies og benyttes af 10de Vidne (Medtiltaltes Fader, Angjældendes Svigerfader), havde været indsat en ny Færingsbaad, der senere forsvandt fra Nøstet, uden at Vidnerne kunde oplyse, hvorledes eller af hvem den var bortbragt, og uden at den kunde gjenfindes, skjønt den formodedes nedsænket af Medtiltalte i Nærheden af Holme. Da imidlertid den Beskrivelse, som Vidnerne, navnlig 4de og 7de Vidner, gav af den i Nøstet indsatte Baad, i alle Dele, navnlig ved nogle Særmærker, stemmede med 23de, 24de og 27de Vidners foregaaende Beskrivelse af den stjaalne Baad, antoges denne at være den omtrent samtidig i Nøstet indkomne og siden forsvundne Baad, hvorom Ingen vilde kunne give nogen nærmere Oplysning. Medtiltalte negtede stadig at have havt nogen Befatning med Baaden, eller endog at have seet den i Nøstet, hvilket han imidlertid tilsidst maatte vedgaae, idet han som hjemmeværende hos Faderen har sin stadige Gang i Nøstet. Derimod vedkjendte Angjældende sig strax og ligefrem Baaden som sin, og forklarede, at han i August 1861 havde kjøbt den i Bergen for 7 Spdlr. af en Søring, som han ikke kjendte, og at Svogeren, Medtiltalte, havde roet den for ham til Holme, og indsat den i Nøstet, hvor han saae den sidste Gang den 10de September, paa hvilken Dag han i Følge med Svogeren reiste til Bergen, hvor han den 12te f. M. blev arresteret i Anledning af den ældre Sag, og efter hvilken Tid han ikke havde været paa Holme, saa at han ingen Oplysning kunde give

...en, hvor Baaden senere var bleven af. Han kunde imidlertid ingen Vidner opgive paa Baadkjøbet, ei en Gang Sælgerens Navn eller den ubekjendte Østrings, der samtidig skulde have kjøbt en anden Baad af Søringen, ei heller hvad Midler han i sin Fattigdom skulde have havt til at betale 7 Spdlr. for en Baad, han ikke tiltrængte. Vel paaskjød han, at hans Svigerfader paa Holme, hvor hans Kone for det Meste opholdt sig, var misfornøiet med, at de altid brugte hans Baade, men dette negtede Svigerfaderen først aldeles, og tilføiede siden, at det i alle Fald kun havde været i høist ubetydelig Grad. Angjældende vilde have givet 7 Spdlr. 36 Skill. for Baaden, og Sælgeren skulde have forlangt 7½ Spdlr. (8de og 10de Vidner), men 23de Vidne havde solgt den til 24de og 27de Vidner for 5 Spdlr. (Han har vel under sine foregaaende Tyvssager erfaret, at for lave Priser vække Mistanke, og nu søgt at forvare sig herimod). Angjældende blev saaledes anseet overført selve Tyveriet af Baaden, og da det var foregaaet mellem hans første og anden Domfældelse for andre Tyvsforbrydelser, maatte han ilægges Tillægsstraf for anden Gangs Tyveri.

Rettelse:

I Referatet af Sagen L.Nr. 202 er i foregaaende Nr. af Retst., S. 412, feilagtig anført, at Høiesteret stadfæstede Polirettens Dom. Høiesterets Dom i hin Sag er saa lydende: Slagtermesterne (Navnene) bør for første Gang begaaet ulovlig Handel bøde hver 5 – fem – Spdlr. til lige Deling mellem Throndhjems Fattigkasse og Anmelderne, Politibetjenterne Lyng og Veie. (Salar).

Christiania 1864.

Trykt og forlagt af J. Chr. Abelsted.

Niogtyvende Aargang 13de Juli
№ 28. 1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 1ste Session 1864.

L.Nr. 203. | 2den Sess. 63. | Ole Danielsen Bakken mod Daniel
D.Nr. 13. | | Danielsen Bakken.

Disse Brødre havde i flere Aar drevet fælles Skov- og Tømmerhandel; men dette Fællesskab ophørte med Udgangen af Aaret 1853, og da opstod Tvist mellem dem om Udbyttet i de sidste Aar, for hvilket Daniel mente, at Ole ikke havde gjort tilbørlig Rede. Ole havde nemlig forestaaet Regnskabet, medens Daniel havde været beskjæftiget med Tømmerdriften. I Januar 1855 lod Daniel derfor Ole indkalde for Forligelsescommissionen "angaaende formentlig Forurettelse ved Parternes Skovdrift saa vel i Norge som i Sverige i Aarene 1851, 1852 og 1853, og hvad dermed maatte staae i Forbindelse", og anlagde efter forgjæves Forligsprøve Sag mod ham til Betaling af 293 Spdlr., med Renter og Omkostninger, idet han forbeholdt nærmere Paastand angaaende Udbyttet af en Skov i Sverige, som de i 1852 havde kjøbt sammen, og for hvis Drift i 1853 han opfordrede Ole til at gjøre Regnskab. Ole tog til Gjenmæle med Paastand om Frifindelse og Omkostninger, idet han ved fremlagt Opgjør for deres fælles Skovdrift i 1851—1853 og Opgave over, hvad Daniel i den Anledning havde oppebaaret, søgte at godtgjøre, at Daniel Intet havde tilgode, men snarere omvendt. Efter ny og forgjæves Forligsprøve søgte nu Daniel Ole ved Eftersøgsstævning "i Anledning af yderligere Gjæld" til ham efter Regning, 290 Spdlr. 94 Skill., til Betaling af dette Beløb, og senere,

efter Tillæg, af 376 Spdlr. 94 Skill. med Renter, hvorhos han paastod Ole tilpligtet under Dagbøder at aflægge behørig legitimeret Regnskab for den fælles Drift af Peistorp Skov i Sverige 1853, og for Gundby Skov 1852—1853, samt ilagt Efterskudssøgsmaalets Omkostninger. Ole paastod fremdeles Frifindelse og Forsvarsomkostninger, hvorhos han forbeholdt Indtale af 432 Spdlr. 45 Skill. hos Daniel, efter fremlagt Regning. Ved Underretten blev Ole tilpligtet at betale Daniel 63 Spdlr. 50 Skill., med Renter, og under Dagbod til Fattigkassen at aflægge behørigt Regnskab til Daniel for den fælles Tømmerdrift i Peistorp Skov 1853, og i Gundby Skov 1852, men i Øvrigt frifunden, og Omkostningerne ophævede. Ved Overretten blev han tilpligtet at betale Daniel 235 Spdlr. med respective Renter, samt under ½ Spdlr.s Dagbod til Fattigkassen at aflægge til Daniel behørigt Regnskab over den fælles Tømmerdrift af Gundby Skov i 1852, men i Øvrigt frifunden, og Omkostningerne for begge Retter ophævede. I Høiesteret, hvor Sagen som vidtløftig Regnskabssag udgik til skriftlig Behandling, og Ole paastod Frifindelse med Omkostninger, Daniel Stadfæstelse af Overretsdommen med Omkostninger, blev ved Dom af 3die Mai 1864, med Ophævelse af Omkostningerne for Høiesteret, Overrettens Dom stadfæstet, dog saaledes, at Fristen for Regnskabets Aflæggelse sattes til 3 Maaneder fra Høiesterets Doms Afsigelse.

Af Sagens 8 Regnskabsposter var der ingen Tvist om, 3die og 4de Post.

Under 1ste Post vilde Ole have Daniel belastet med 16 Spdlr. 110 Skill. som hans Andel i en til Udgift ført Skovleie for Tømmerdrift i 1851, hvilken Udgifts Rigtighed Daniel bestred, og Overretten ei alene fandt ulegitimeret, men tillige i Strid med vedkommende Udhugstcontract og en dermed i Forbindelse staaende Erklæring.

Under 2den Post var Spørgsmaalet om Udbyttet af Tømmerdriften i Peistorp Skov, hvilket Daniel beregnede til 306 Spdlr., og hvoraf hans Fjerdedel (Resten Faderens og Broderens) altsaa skulde blive 76 Spdlr. 60 Skill. Ole

negtede først, at Daniel havde havt nogen Del i denne Tømmerdrift; men da det med Vidner var blevet bevist, beregnede Ole hans Andel til 72 Spdlr., hvoraf paa forskjellige Maader skulde være blevet ham godtgjort 52 Spdlr. 84 Skill. og de øvrige 19 Spdlr. 36 Skill. være komne til Afdrag i, hvad han skyldte paa Kjøbesummen for Skoven. Daniel paaviste nu, at nogle Bjælker ikke var medtagne i Oles Opgjør, og benegtede Liqvidationsposterne, som heller ikke blev beviste, navnlig Afbetalingen af dette Udbytte paa Kjøbesummen, som mentes betalt ved de flere foregaaende Aars Udbytte, hvorfor Ole aldrig havde meddelt noget Opgjør. Underretten tilkjendte Daniel de 72 Spdlr., Overretten og Høiesteret de fulde 76 Spdlr. 60 Skill. Ole havde nemlig først benegtet Fællesskabet, uden at gjøre nogen Bemærkning ved Daniels Beregning, og kom først, efter at Fællesskabet var bevist, med sin afvigende, ulegitimerede og modsagte Beregning.

3die og 4de Poster var, som sagt, uomtvistede.

Under 5te Post var Daniel belastet med 71 Spdlr. 66 Skill. til Afkortning i Udbyttet af Tømmerdriften i den under 1ste Post omhandlede Skov i 1852, efter samme Beregning af Skovleien, som under hin Post, og efter en Beregning af Driftsomkostningerne, som i flere Dele var usandsynlig og ulegitimeret. Denne Afkortning, hvorimod Daniel paa anførte Grunde havde gjort Indsigelse, blev af Overretten og Høiesteret anseet som uhjemlet.

6te Post angik 13 Spdlr. 60 Skill., som i Daniels Regning var opførte som Godtgjørelse for hans Andel i Kjørsel for en Ole Sønsterud, hvilke af alle Retter blev ham tilkjendte, i Følge den endelige Procedure for Underretten, hvorved Fordringen maatte ansees erkjendt.

Under 7de Post, der angik Tømmerdriften af Peistorps Skov i 1853, var Daniel tilkjendt af Overretten 23 Spdlr. 118½ Skill. hos Ole, medens denne paastod kun at pligte 18 Spdlr. 119 Skill., der af Underretten var tilkjendte. Forskjellen bestod deri, at Overretten fritog Daniel for at tilsvare nogen Del af de 19 Spdlr. 117 Skill. Ole havde

ført til Udgift for Kjørsel, som det var in confesso var forrettet med deres egen Hest. Ole vilde nemlig paa denne Maade tage Godtgjørelse for Daniels Brug af samme Hest i 1854, efter at Fællesskabet var ophørt.

Under 8de Post twistedes om Regnskabsaflæg for Driften fra Gundby Skov i Sverige i 1852 og 1853. I Begyndelsen havde Ole imodegaaet Søgsmaalet saasedes, at det maatte antages han negtede at Daniel havde havt nogen Andel i denne Drift. Da Daniel derpaa med Vidner havde beviist, at der for Brødrenes fælles Regning var drevet Tømmer af Gundby Skov i 1852, og at Ole havde forestaaet Regnskabet, paastod Daniel ham, som sagt, tilpligtet at aflægge Regnskab for 1852—1853. Herimod fremkom senere ved Underretten fra Oles Side ingen speciel Indvending eller Bemærkning, idet han kun paastod Frifindelse for Efterstudssøgsmaalet, uden at modsige Vidneførselen eller hvad Daniel i Forbindelse dermed havde anført om Kjøbet og Driften af Gundbyskoven. Ved Overretten bemærkede han derimod, at Vidneprovene alene angik Driften i 1852, og at der saaledes mod Oles Benegtelse ikke havdes Bevis for nogen fælles Drift i 1853, som Daniels oprindelige Forbehold i Regningen og Deductionen gjaldt, medens hans senere Paastand gjaldt 1852—1853, uden nærmere at angive, hvilket af disse Aar han egentlig meente, hvorfor Underdommeren paastodes at have gaaet udenfor Paastanden ved at tilpligte Ole at aflægge Regnskab for 1852. Overretten bemærkede hertil, at der ved Underretten ikke var fremsat nogen Indsigelse mod Aarstallets Berigtigelse eller Forandring fra 1853 til 1852, og at det heller ikke var paaberaabt, at den fælles Drift af Gundby Skov i 1852 var omhandlet under nogen anden Post. Heraf tog Oles Sagfører for Høiesteret Anledning til at paastaae, at den var omhandlet under 5te Post, som netop skulde angaae Gundby Skov. Men foruden at denne Indsigelse var ny for Høiesteret, var det heller ikke rimeligt, at begge Poster angik samme Tømmerdrift. Den under 5te Post omhandlede Drift maatte nemlig efter Hugstcontracten antages at være fore-

gaaet i 1850 og 1851, medens den Hugst, hvorom 8de Post handlede, maatte efter Vidneforklaringerne antages foregaaet i 1852, og efter hvad der af Daniel ved Underretten uimodsagt var anført, maatte det antages, at den Skov, hvorom der under 8de Post handledes, var kjøbt i 1852.

Foruden de nævnte Posteringer havde Ole opført en Modfordring for 352 Spdlr. 27½ Skill. paa Daniel, som deraf kun vilde erkjende 185 Spdlr. 48 Skill. Underretten havde anseet 323 Spdlr. 105 Skill. og Overretten 333 Spdlr. 111 Skill. legitimerede. For de øvrige 18 Spdlr. 36½ Skill. havde Overretten ikke fundet noget Beviis tilveiebragt mod Daniels Benegtelse. Denne Benegtelse mente Oles Sagfører for Høiesteret at maatte sættes ud af Betragtning, da den havde strakt sig til flere Poster, som var beviste; men i saa Henseende fandtes begge Parters Fremgangsmaade at lide af samme Skrøbelighed, Noget, hvortil saadanne Sagers Beskaffenhed let giver Anledning.

Endvidere paastod Ole at tilkomme hos Daniel 83 Spdlr. 31 Skill. som Halvdelen af Udgifterne ved en fælles Eiendom Ramslid (Midtskogsberget), og 30 Spdlr. for Reiser og Besvær, saa vidt kunde sees, i Anledning af samme Eiendom. Denne Paastand have baade Underretten og Overretten forkastet i Følge Daniels Indsigelse mod at belastes med nogen Udgift i Anledning af denne Eiendom, saa længe Ole ikke havde aflagt Regnskab for de Indtægter, han havde oppebaaret af den, hvortil kom, at Daniel havde benegtet det Meste af de i Regningen opførte Udgifter som ulegitimerede. For Høiesteret paastod Oles Sagfører, at den nævnte Eiendom var Parternes fælles Opholdssted, og at dens Afkastning var medgaaet til deres fælles Underhold

førte nogen fælles Husholdning med hinanden, men opholdt sig hos Faderen paa dennes Gaard Bakken. For Øvrigt blev Forholdet med Ramslid ei videre oplyst, end at derom var anlagt særstilt Sag, hvorunder Overretten, hvis Dom var paaanket, havde tilpligtet Ole at give Daniel Skjøde paa Halvdelen af Eiendommen mod Udbetaling af 138 Spdlr. 116 Skill., hvilke Ole paastod, at Daniel skyldte paa Kjøbet. Denne Omstændighed maatte i alle Fald være afgjørende med Hensyn til den i de 83 Spdlr. optagne Afbetaling af 64 Spdlr. til Ramslids forrige Eier.

Af de ved Daniels Efterskudssøgsmaal indtalte 376 Spdlr. 94 Skill. havde Overretten tilkjendt ham 300 Spdlr. som Halvdelen af to Beløb, hvert paa 300 Spdlr., som af Brødrenes fælles Midler skulde være udlaante til John Molberget og til deres afdøde Fader, i hvis Bo Ole alene havde faaet Udlæg for deres Fordring. At Laanet til John Molberget i 1852 skeede af deres fælles Kasse eller "Hobpenge" med 300 Spdlr., var in confesso og oplyst ved Vidner. Men Ole paastod, at dette Beløb var en Del af Udbyttet af deres fælles Tømmerdrift, hvorfor Opgjør var skeet under denne Sag, og at det som indbefattet under dette Opgjør allerede var kommet Daniel tilgode for hans Del, hvorfor det ikke gik an at paalægge ham (Ole) i Egenskab af deres fælles Regnskabsfører og Kasserer at tilsvare Broderen Halvdelen af den samme Sum, blot fordi det oplystes, at et saadant Beløb en Gang havde været i Kasse og midlertidig var udlaant til en Tredjemand, da Følgen deraf vilde blive, at Daniel to Gange fik samme Beløb godtgjort. Heri gav Underretten ham Medhold, hvorimod Overretten antog, at det maatte paaligge Ole ved et fuldstændigt Regnskabs Aflæg at godtgjøre, at de 300 Spdlr., der utvivlsomt havde været i Behold i Parternes fælles Kasse 1852, ogsaa for den halve Del var komne Daniel tilgode, hvilket ikke var skeet, da det ikke var oplyst, at disse 300 Spdlr. skrev sig fra den under Hovedsøgsmaalet omtvistede senere Tømmerdrift, medens Fællesskabet var af meget ældre Oprindelse. (Det havde varet i omtrent 13 Aar). Herimod

indvendtes for Høiesteret, at Daniel, hvem Bevisbyrden i saa Henseende maatte paaligge, ikke mod Oles Benegtelse havde beviist, at denne havde siddet inde med flere fælles Midler end de, hvorfor særskilt Regnskab af ham var aflagt, eller at det ældre Fællesskab havde afgivet noget Udbytte, som ikke allerede var op- og afgjort. Men det kunde af Oles Regnskab sees, at de 300 Spdlr. ingenlunde kunde være Udbytte af den Tømmerdrift, det gjaldt, da dette Udbytte deels faldt senere, deels var mindre end Laanet, deels liqvideret paa anden Maade. Endnu mindre kunde de af "Hovpengene" Faderens laante 300 Spdlr., hvorfor Ole alene fik Udlæg, ansees indkomne i Fælleskassen som Udbytte af den Drift, hvorfor Regnskab under Sagen fra Oles Side fremkom. At Ole alene fik Udlæg for de 300 Spdlr., der efter Vidneforklaringerne tilhørte begge Brødre, kunde forklares deraf, at ikke Daniel men Ole alene mødte paa Skiftet med Boets øvrige Vedkommende, og som den, der førte Regnskabet og havde Kassen, ansaaes som Repræsentant for Fællesskabet, Noget, der synes at have været benyttet af Ole i videre Udstrækning til at bestride Daniels Medeiendom og Deltagelse i Driften.

Hvad endelig angik Oles senest fremkomne Regning paa 432 Spdlr. 45 Skill., da var den i alle Dele benegtet og bestridt af Daniel, uden at den af Ole for Tilfælde af saadan Benegtelse forbeholdte Legitimation for nogen Del blev tilveiebragt.

L.Nr. 204.
O.Nr. 24. } O. B. Helland mod Consul J. Sømme.

Appellanten havde sagsøgt Indstævnte som correspondérende Reder for Skibet Leif for £ 350—12—10 og 32 Spdlr. 95 Skill., som Appellanten paastod at have tilgode for Varer, leverede til Skibets Bygning, samt for £ 4—4—6, ɔ: Værdien af nogle Gjenstande, som Appellanten havde laant til Leif, hvorhos han havde paastaaet Renter og Omkostninger, hvorimod Indstævnte havde paastaaet Fri-

findelse og Omkostninger. Ved Underretten var Indstævnte tilpligtet at betale de nævnte £ 4—4—6, men i Øvrigt frifunden, med Ophævelse af Omkostningerne. Ved Overretten var denne Dom stadfæstet, og Appellanten ilagt 12 Spdlr. i Omkostninger for Overretten. For Høiesteret gjentog Appellanten sin Paastand ved Underretten, med Tillæg af Omkostninger for Overinstantserne, og Indstævnte paastod Overretsdommen stadfæstet, med Omkostninger for Høiesteret. Høiesteret stadfæstede ved Dom af 4de Mai 1864 Underrettens Dom, med Ophævelse af Omkostningerne for Overretten og Høiesteret. Det var in confesso, at "Leif" i 1856 stod under Bygning paa Puntervold & Sønners Værft i Egersund for Regning af dette Hus og O. Mangnesen i Stavanger samt oprindelig et tredie unævnt Hus. Senere indtraadte Indstævnte og Brødre i Interessentskabet, og Indstævnte overtog, da Skibet var færdigt, Regnskabsførelsen som corresponderende Reder. Efter det Opgjør af 2den Octbr. 1858, som Indstævnte havde leveret over dets Kostende, eiede Puntervold $\frac{2}{8}$, O. Mangnesen $\frac{3}{8}$, Somme $\frac{2}{8}$ og hans Brødre $\frac{1}{8}$ i Skibet. Sagens Gjenstand var et Parti Varer, som Helland i 1856 bestilte fra Engelland til Leifs Bygning, efter hvad der var in confesso: under Puntervolds Mærker, og som ankomne til Stavanger derfra affendtes til Egersund, afleveredes til Puntervold & Sønner, og af dette Hus anvendtes til Skibets Bygning og Udrustning. Spørgsmaalet var nu, om Rederiet var ansvarligt for disse Varer, eller om de var bestilte for Regning af O. Mangnesen som Medreder, og udgjorde en Del af det ham paahvilende Bidrag til Skibets

Ankomsten for Mangnesen, som lovede at underrette dem derom, og tilføiede, at Mangnesen troede, at Puntervold & Sønner vilde sende et Fartøi til Stavanger efter Varerne. Da han senere ikke havde hørt Noget i den Anledning, og han frygtede, at Mangnesen kunde have glemt at give den lovede Underretning, vilde han derfor nu selv gjøre det. Heri mente Indstævnte det laa, at Varerne var bestilte af Mangnesen, og at Brevet saaledes støttede hans, ikke Appellantens Paastand, medens Appellanten støttede sig til, at der stod, at Varerne var bestilte "ved", ikke "af" Mangnesen. Men da Brevet Intet indeholdt om, at Varerne var bestilte for Rederiets Regning, mentes det ikke at kunne komme i Betragtning, at Varerne var mærkede og skulde sendes til Puntervold & Sønner, som forestod Anvendelsen. I Brev af 17de October næstefter bad Puntervold & Sønner Helland om Opgjør af Mellemværende og om Regning over bekomne Varer til Leif, og bad Helland om snarest muligt at udfærdige og overlevere denne Regning til Mangnesen. De tilføiede, at alene Hellands Regnskab manglede, for at faae Leifs Affærer opgjorte, og bad endelig om at faae sit private Regnskab med Helland oversendt. Helland paaberaabte sig her især Modsætningen mellem Regnskab over Leif og Regnskab over privat Mellemværende mellem dem, da denne Modsætning mentes at vise, at de omhandlede Varer skulde belastes Rederiet af Leif, ikke Puntervold. Somme gjorde derimod opmærksom paa, at Regningen skulde leveres Mangnesen. I Brev af 11te Novbr. 1857 beklagede Puntervold & Sønner sig over, at de ikke havde faaet det forlangte Regnskab hos ham og for Leif. Men herimod bemærkedes, at om Varerne vedkom Leif, behøvede de ikke at vedkomme Rederiet i den Forstand, Helland paastod, da Regnskabet ligefuldt var nødvendigt for Opgjøret mellem Interessenterne. Den 27de Novbr. s. A. udfærdigede Helland sin Regning, og sendte den s. D. til Puntervold & Sønner. Denne Regning lød paa Rederiet for Leif, og betegnede altsaa, at Varerne var debiterede Rederiet. Somme bemærkede, at det ikke var den oprindelige Regning, der lød paa

Mangnesen, og nu var forandret til at lyde paa Rederiet. Dette benegtede Helland ved Underretten, og opfordrede til at fremkomme med den oprindelige Regning; men Somme svarede, at den var sendt Mangnesen, og at han derfor ikke kunde fremlægge den, hvorimod Helland indvendte, at den maatte være benyttet som Bilag ved Regnskabet, og saaledes kunne fremskaffes. Den 3die Decbr. s. A. svarede Puntervold & Sønner Helland, og takkede for Opgjøret uden Bemærkning; men Puntervold & Sønner kunde ikke forpligte hele Rederiet, og Brevet indeholdt intet Andet end Tak for Opgjøret. I Sommes Regning af 2den Octbr. 1858 over Leifs Bygning var Puntervold & Sønners Regnskab opført med 19021 Spdlr. 4 Ort 18½ Skill., Mangnesens Tilskud med 4886 Spdlr. 4 Ort 9 Skill. og Sommes med 103 Spdlr. 4 Ort 21 Skill., tilsammen 24012 Spdlr. 4 Ort ½ Skill. Dette Beløb er derpaa fordelt, og paa Mangnesens Part faldt 9004 Spdlr. 3 Ort 15½ Skill. Mangnesens pligtige Tilskud var altsaa meget større end Værdien af de Varer, han havde leveret. Der var ført en Del Vidner fra begge Sider, fra Indstævntes 2 Modvidner for at bevise, at naar Flere bygge et Skib sammen, da tilskyder Enhver sin Del, og at den Ene ei kan forpligte den Anden, hvilket og følger af sig selv, naar ei anderledes er aftalt. Af Appellanten var ført 4 Hovedvidner, der forklarede, at de som Medredere i et saadant Tilfælde vilde have anseet sig pligtige til at svare for de Varer, som en af Medrederne havde bestilt til Skibet, og som dertil var benyttede; men et saadant juridisk Spørgsmaal fandtes ikke at kunne afgjøres ved disse Vidners egen Anskuelse af Forholdet. Efter hvad der var oplyst om Parternes indbyrdes Forhold, mentes det mod Indstævntes Benegtelse ikke bevist, at Bestillingen af de omtvistede Varer vedkom det hele Rederi, som Mangnesen ikke kunde forpligte ved at bestille sit Tilskud gjennem Appellanten, der saaledes maatte holde sig til sin Committent alene.

L.Nr. 205. } Throndhjems Formandskab og Ligningscommis-
O.Nr. 30. { sion mod Forstander L. Angell.

Indstævnte, der er bosat i Throndhjem, havde været lignet af en Formue af 5500 Spdlr. og en Indtægt af 1140 Spdlr. indtil Aaret 1861, da han var bleven Arving efter sin Søster, Ludvig Musts Enke (jfr. Retst. for 1863, S. 403 ff.), hvorefter han blev skatlagt af 50000 Spdlr.s Formue og 3600 Spdlr.s Indtægt, i Fattigskat 121 Spdlr., i Næringsskat 166 Spdlr. Det var in confesso, at Skatteforøgelsen var en Følge af, at han ved at arve 44500 Spdlr. antoges at have forøget sin Indtægt med 2300 Spdlr. Efter at han forgjæves havde klaget saa vel for Ligningscommissionen som for Overligningscommissionen over Fattigskatten, og derpaa, ligeledes forgjæves, havde correspondered med Formandskabet, som indhentede Magistratens Erklæring, blev Udpantning foretagen for begge Skatter, hvilken han paaankede til Overretten med Paastand om dens Underkjendelse i begge Dele, for saa vidt han var paalagt større Nærings- og Fattigskat for 1861, end der kunde iligues ham efter de for dette Aar gjældende Regler og Schemata for 1ste Klasse af 5500 Spdlr.s Formue og 1140 Spdlr.s Indtægt, samt om Tilkjendelse af Omkostningerne. Appellantskabet paastod Afvisning med Kost og Tæring, eller Stadfæstelse med Omkostningerne. Ved Overrettens Dom blev hans Paastand tagen til Følge, dog med Ophævelse af Omkostningerne, og ved Høiesterets Dom af 6te Mai 1864 blev Overrettens Dom stadfæstet, med Ophævelse af Omkostningerne for Høiesteret.

Afvisningspaastanden for Overretten støttedes derpaa, at der ikke tvistedes om Skattepligten men om Skattestørrelsen, der alene var Gjenstand for Overligningscommissionens Afgjørelse. Overretten fandt imidlertid, at der netop tvistedes om Skattepligten, og Paastanden blev ikke gjentagen for Høiesteret. Hvad Næringsskatten angik, da paastodes Angell at have erklæret sig baade villig og pligtig til at betale denne Skat af sin ved Arven forøgede Indtægt efter den skeete Ligning, da han kun havde klaget over

Fattigskatten; men det paastodes derhos, at han ogsaa maatte ansees retteligt lignet Fattigskat som skeet. Arven paastodes nemlig at være strax tiltraadt af myndige Arvinger, uden offentligt Skifte, hvorved Besiddelsen og Frugtnydelsen strax indtraadte, uden at noget Proklama eller den senere opstaaede Retstvist med Ludvig Musts Arvinger deri var til Hinder, og Skattepligten af Arven med dens Frugter mentes derfor indtraadt, da Ligningen fandt Sted. Herimod indvendtes, at der ingen retlig Grund var til at gjøre nogen Forskjel mellem begge Skatter med Hensyn til Klagen, der ingen Erkjendelse indeholdt med Hensyn til Næringsskatten, hvorover Angel blot havde sagt, at han ikke vovede sit Klage; og naar man først maatte erkjende, at det saa vel efter Loven om Byskatten som efter Loven om Fattigskatten ikke var Arvingerne men Dødsboet, der skulde lignes, saa længe det ikke var udskiftet, hvilket her ikke var Tilfældet, da Ligningen fandt Sted, saa mentes det givet, at Angell, der ikke havde afgivet nogen bindende Erkjendelse, hvad Næringsskatten angik, maatte ansees fuldt berettiget til at paaanke begge Dele som skeet. Hans ytrede Tvivl om sit Føie til at klage over Ligningen med Hensyn til Næringsskatten mentes nemlig ikke at kunne forstaaes eller anstændigvis tages til Indtægt som en Vedtagelse af at betale, hvad han beviislig ikke skyldte, medens han med Hensyn til Fattigskatten tydelig nok lagde for Dagen, at han ikke vilde betale Noget, han ikke skyldte; og da der forgjæves var klaget paa den for begge Skatter fælles Retsgrund, mentes Paaanken i sin Helhed at staae ham aaben. At Boet hørte under Strinden, hvor ingen Næringsskat kunde ilignes det, mentes at være en Indvending, som — om den end havde vakt Tvivl hos Angell — Intet havde at betyde, da man ikke kunde iligne det Næringsskat til Throndhjem, enten det udelt stod under offentligt eller privat Skifte, og det som Gjenstand for privat Deling ikke ophørte at være et Dødsbo i Lovens Forstand.

Den 7de Mai.

L.Nr. 213. Advocat Kraft, Actor, mod Hans Ihle.

Efter hvad der var oplyst, havde Angjældende, der har Ret til Brændevins Salg og Udskjenkning i Christiania, forenet sig med Handelsborger A. E. Olsen, der ikke har saadan Ret, om at drive denne Forretning i Fællesskab, for fælles Regning og Risico, i samme Gaard, men paa to Steder, adskilte ved et Portrum, saaledes, at den under fælles Bestyrelse paa den ene Side dreves i Forbindelse med Olsens Vin- og Varehandel, paa den anden Side ved en Restauratør, Hauland, der for at forestaae denne Gren lønnedes med 30 Spdlr. maanedlig. Huset er et Hjørnehus, og til det ene Værelse, Kramboden, modtoges Kunderne fra den ene Gade, til det andet Værelse, Restaurationen, fra den anden Gade. Efter Anmeldelse fra en Politibetjent om, at Angjældende havde bortleiet sin Ret til Brændevinsudsalg, paa den ene Side til Olsen, paa den anden Side til Hauland, blev han, efter forgjæves Forelæggelse af Bøder for ulovligt Brændevinssalg, politiretsvis tiltalt for denne Lovovertrædelse, og ved Politirettens Dom for ulovligt Brændevinsudsalg og Udskjenkning, første Gang begaaet, ilagt 10 Spdlr.s Bøder til lige Deling mellem Anmelderen og Fattigkassen, hvorhos de hos ham anholdte 120 Potter Brændevin blev confiskerede til Deling paa lige Maade. Efter Angjældendes Begjær blev denne Politirettens Dom med Bevilling til Sagens Paakjendelse i Realiteten indanket til Høiesteret, som stadfæstede den. For saa vidt Handelen med Brændevin dreves for fælles Regning i Olsens Krambod, blev den anseet som lovlig (jfr. Retst. for 1863, S. 518—520), og for saa vidt den paa samme Maade dreves i Restaurationen, kunde den følgelig heller ikke ansees som ulovlig Udleie af Handelsret; men for saa vidt den dreves i forskjellige Rum, adskilte ved et Portrum og med forskjellige Indgange fra forskjellige Gader, blev den anseet som stridende mod Lov om Brændevins Salg og Udskjenken af 6te Septbr. 1845, § 2, der bestemmer, at "Ingen maa have Udsalg og Udskjenken af Brændevin paa mere end et Sted". (Jfr. Retst. for 1863, S. 641—642).

Fra 4de til 30te Juni blev af Høiesteret paakjendt:

Den 4de Juni. L.Nr. 258, O.Nr. 51, Ole Gabkjærn mod Gulbrand Padderud. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 259, mod Carl Gustav Mo og Andreas Martin Syversen, fældte, Nr. 1 efter Crll.s 10—1 og 2, jfrt. 26, Nr. 2 efter 10—2, jfrt. 26, med lidt Forskjel i Straffetiden for Nr. 1.

L.Nr. 260, mod Iver Unsgaard, fældt efter Crll.s 15—10 og 11, af de foregaaende Retter til 5, af Høiesteret til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 261, mod Hanna Reinertsen og Johan Svendsen, fældte for Tyveri, af Underretten til 10, af Overretten og Høiesteret til 15 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 262, mod Arne Snabe, fældt efter Crll.s 21—27, 28 og 29, af Underretten til 3, af Overretten til 1½, af Høiesteret til 1 Aars Strafarbeide.

L.Nr. 263, mod Hans Laurits Arbal, fældt efter Crll.s 23—3, jfrt. 6—9, af Underretten til 40, af Overretten og Høiesteret til 60 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangekost.

L.Nr. 264, mod Joseph Aalgaard. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 265, mod Ole Julsrud, fældt efter Crll.s 18—25, af de foregaaende Retter til 6 Maaneders Strafarbeide, af Høiesteret til 25 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

Den 7de. L.Nr. 266, mod Christopher Jensen Blom, fældt af alle Retter efter Crll.s 19—3, 1, til 9 Maaneders Strafarbeide.

Den 8de. L.Nr. 267, O.Nr. 54, Proprietær Juell og Landhandler Schøyen mod Landhandler Sellæg. (Vil blive meddelt).

Den 9de. L.Nr. 268, mod Peder og Pernille Sørvalle, fældte efter Crll.s 19—1 og 6 til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 269, O.Nr. 60, Districtslæge Conradi mod Hans Fossums Arvinger. (Almindelig Udeblivelsesdom).

L.Nr. 270, mod Andreas Olsen, fældt af Politiret og Høiesteret efter Crll.s 10—1 og 2, jfrt. 26, og for Gadeuorden til 20 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

Den 10de. L.Nr. 271, mod Peder Sæternæs. (Vil blive meddelt).

Den 15de. L.Nr. 272, O.Nr. 53, Lastehandler O. Rynning mod J. Dybwad & Sønner. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 273, mod Engebret og Kari Vigen, fældte af alle Retter efter Crll.s 19—6 til Fængsel paa Vand og Brød hver i 10 Dage.

L.Nr. 274, mod Rasmus Alfseike, fældt for 2den Gangs Tyveri af Underretten til 6, af Overretten og Høiesteret til 9 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 275, mod Frederik Rinaldo Svedin. (Vil blive medd.).

L Nr. 276, mod Niels Næs, fældt af alle Retter efter Crll.s 21—6, jfrt. 6—12, til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 277, mod Theodor Berger, fældt af alle Retter efter Crll.s 18—22, 2det Led, til 8 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 278, mod Carl Olsson. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 279, mod Ole Cornelius Olsen og Johanne Christophersdatter, fældte efter Crll.s 18—22, hver af Hjemthingsretten til 8, af Høiesteret til 20 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 280, O.Nr. 44, Engebret Østby mod Lensmand Stub. (Almindelig Udeblivelsesdom).

L.Nr. 281, O.Nr. 55, Kjøbmand A. R. Steen mod Bagermester E. Arnesen. (Vil blive meddelt).

Den 17de. L.Nr. 282, mod Carl Brandt, fældt af alle Retter for 5te Gangs Tyveri til 9½ Aars Strafarbeide.

L.Nr. 283, mod Amund Johannesfen, fældt af alle Retter for 6te Gangs Tyveri til Strafarbeide paa Livstid.

L.Nr. 284, mod Johannes Flisfundet, fældt af alle Retter for 2den Gangs Tyveri til 8 Maaneders Strafarbeide.

Den 18de. L.Nr. 285, O.Nr. 21, J. L. Ugland mod Consul H. Herloffsen. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 286, mod Elise Johanne Sørensdatter og John Johannessen. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 287, mod Johan Theodor Tempervold, fældt af alle Retter efter Crll.s 15—10 og 11, af de foregaaende Retter til 8, af Høiesteret til 15 Dages Fængsel paa Vand og Brød. (Knivstik i Ansigtet).

L.Nr. 288, mod Carl Martin Iversen, fældt af alle Retter efter Crll.s 19—6 til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

Den 21de. L.Nr. 289, O.Nr. 59, Oldenborg & Co. mod J. W. Balchen. (Vil blive meddelt).

Den 22de. L.Nr. 290, mod Anton Petersen. (Vil blive medd.).

Den 23de. L.Nr. 291, O.Nr. 35, Rasmus Bergsund mod A. Aug. Hansen. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 192, mod Carl Gjerstad, fældt af alle Retter efter Crll.s 19—6 til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

Den 25de. L.Nr. 293, O.Nr. 56, Skifteretten i Landhandler O. Bergs Bo paa samtlige Vedkommendes Vegne mod Sagfører M. C. Müller og Ex. jur. Sv. Bachke. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 294, mod Thorvald Emil Eriksen og Carl Johan Johnsen, fældte efter Crll.s 10—1 og 2, jfrt. 26, af Politiret-

ten resp. til 10 og 15, af Høiesteret til 15 og 20 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 295, mod Anders Pukverket og Inger Marie Pukverket, fældte af alle Retter, han for 2den Gangs Tyveri til 8 Maaneders Strafarbeide, hun efter 19—6 til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 296, mod Carl Christiansen, fældt af alle Retter for Tyveri til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 197, mod Søren, Henrik Mathias og Maren Sophie Ratvald. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 298, mod Johan Johansen. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 299, mod Christopher Rød, fældt efter Crll.s 15—10 og 11, af de foregaaende Retter til 30 Dages Fængsel paa Vand og Brød, af Høiesteret til 6 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 300, mod Arnt Øirn eller Bleke, fældt af alle Retter for 5te Gangs Tyveri til 9½ Aars Strafarbeide.

L.Nr. 301, mod Isak Lisa eller Ylinenjervi, fældt ved Hjemthing og Høiesteret for 2den Gangs Tyveri til 9 Maaneders Strafarbeide.

Den 28de. L.Nr. 302, mod Erik Pedersen. (Vil blive medd.).

Den 30te L.Nr. 303, O.Nr. 63, John Olsen Kampen mod Christian Halvorsen Svenkerud. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 304, mod Halvor Sebjørnsen og Ingebret Olsen, fældte af alle Retter, Nr. 1 efter Crll.s 19—1, Nr. 2 efter 19—6, hver til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 305, mod Niels Christophersen, fældt for 3die Gangs Tyveri, af Underretten til 4, af Overretten og Høiesteret til 3 Aars Strafarbeide.

Christiania 1864.

Trykt og forlagt af J. Chr. Abelsted.

Niogtyvende Aargang — 20de Juli
№ [illegible]. — 1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 1ste Session 1864.

Den 27de April.

L.Nr. 189. Advocat Rolfsen, Actor, mod Svend Kloppen.

Under et i Arendal den 1ste Marts sidstl. optaget Brandforhør, efter opkommen Ildløs i en Angjældende tilhørende Gaard den 27de Februar næstfør, forklarede han, foruden at hans Gaard var forsikret i Scandia for 1000 Spdlr., at han ved sin Hjemkomst, antagelig Kl. 8½ om Aftenen, den sidstnævnte Dag røgte karvet Skraatobak af en almindelig Kridtpibe, hvorpaa han stoppede Piben i den udvendige Lomme paa Siden af sin Yderfrak, og dermed begav sig op paa et Værelse i 2det Stokverk, hvor han, efter at have taget Piben ud af Lommen og lagt den paa et Bord, uden at mærke Ild i den, tog af sig Yderfrakken, som han hængte op paa Væggen blandt andre Klæder, hvorefter han tog Piben med sig og forlod Værelset. Efter — sagde han videre — at have været nede omtrent ½ Time, blev det ham meldt af en Beboer af 3die Stokverk, at der var Ildløs ovenpaa. Han kom derfor op i 2det Stokverk med Vand, og fandt da, at der var megen Røg i det Værelse, hvor han havde hængt sin Yderfrak, og Ild i Klæderne paa Væggen, samt at Yderfrakken var næsten opbrændt, Væggen lidt brændt, og Taget sværtet. Angjældende troede selv, at der maatte være blevet liggende igjen i Frakkelommen nogen brændende Tobak, som var falden ud af Piben, og havde foraarsaget Antændelsen, og erkjendte, at hans Forhold havde været uagtsomt. Denne Angjældendes Forklaring blev be-

styrket ved Sagens øvrige Oplysninger. Ilden blev slukket, før Sprøiterne efter den gjorte Brandalarm kom til Brandstedet. Sagen blev summarisk behandlet, og Angjældende, der er 30 Aar gammel, ved Brandrettens Dom efter Brandanordningen af 18de August 1767, Post IV, § 14, første Led, ilagt 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød, med sædvanligt Omkostningsansvar. Høiesteret fældte ham efter samme §s sidste Led til 5 Spdlr.s Bøder til Brandkassen, med samme Omkostningsansvar. (Jfr. Retst. for 1847, S. 326—327).

L.Nr. 190. } Hans Cappelens Enke mod Knud Luraas og
D.Nr. 24. { Hans Kobberruds Enke Aagot Hansdatter.

Ved Skjøde af 19de Februar 1811 solgte John Nielsen Luraas i Tinds Præstegjæld til Diderik Cappelen den Luraas tilliggende Skov og Udmark, med Undtagelse af et mindre Skovstykke, for 4000 Rdlr. Species, betalte i denne Myntsort. Skjødet blev thinglæst 16de September s. A. Ved Contract, udstedt og thinglæst samtidig med Skjødet, fæstede Cappelen til John Nielsen og efterkommende Eiere af Luraas Fæbeitet i den ved Skjødet solgte Skov til Græsning for Gaardens Kreaturer, hvormed tillige fulgte fornødent Huse-, Gjærde- og Brændefang, Alt mod aaarlig Kjendelse af 8 Skilling til Cappelen og Skovens senere Eiere. Den 20de Mai 1811 holdtes Skyldsætning, hvorved den solgte Skov fik Skyld af 1 Tønde 1 Sætting, medens Gaardens tilbageværende Skyld blev 1 Tønde 3 Sættinger. Luraas blev senere, for nogle Aar siden, delt ved Arvefald, og begge Opsiddere ansaa sig nu berettigede til at udøve de ved Contracten af 1811 hjemlede Rettigheder til Skovfang og Havning i den Cappelen solgte Skov. Det var in confesso, at der i Anledning af Delingen var hugget i Skoven til nye Husebygninger for den tilkomne anden Opsidder, og til et Delegjærde mellem begge Halvparter, hvorved Skovens Eierske ansaa sig forurettet, og efter forgjæves Forligsprøve anlagde hun derfor Sag mod de to Opsiddere, hvorunder hun paastod dem for sig og Efterkommere paa

Luraas kjendte uberettigede til at udøve de nævnte Fæsterettigheder for flere end en Opsidder paa Luraas, samt ilagte Erstatning — hvilken sidste Del af Paastanden senere frafaldtes — hvorhos hun paastod sig Sagsomkostningerne tilkjendte hos de Indstævnte. Disse paastod Sagen i det Hele eller for en Del afvist, eller sig frifundne og tilkjendte Sagsomkostningerne. Ved Underretten blev de frifundne, men Omkostningerne ophævede. Ved Overretten blev Underretsdommen stadfæstet, og Omkostningerne i anden Instants ophævede. Ved Høiesteret blev de Indstævnte i Dom af 27de April 1864 kjendte uberettigede til at udøve de ved Fæsteseddelen af 19de Februar 1811 hjemlede Rettigheder i den nævnte Skov i større Omfang, end om Gaarden Luraas var forbleven udelt; men Omkostningerne for alle Retter blev ophævede. Appellanten paaberaabte sig det i Retst. for 1855, S. 788—793, meddelte Præjudicat, og Udskiftningsl. af 12te October 1857, §§ 2—5, samt Lov om Skovvæsenet af 22de Juni 1863, § 8. Indstævnte mente derimod at Forholdet her var et helt andet end det, der ved hint Præjudicat i 1855 blev paakjendt; at Contracten af 1811 maatte fortolkes overensstemmende med sine Ord, der ingen Indskrænkning medførte, og med de paa den Tid og i den Egn herskende Anskuelser, hvorefter Maalestokken (angivelig) var hele Gaardens Behov til enhver Tid, uden Hensyn til, om det formedelst Deling, bedre Dyrkning og større Afkastning — der fordrede mere Hegn og større Husrum — eller af andre Aarsager var steget eller ei. Forskjellen er imidlertid væsentlig; thi den Udvidelse af Behovet, som flyder af det samlede og egentlige Jordbrugs Forbedring, har sine snevrere og paaregnelige Grændser, medens den Flerdobling af Behovet, hvad Husrum, Brændsel og Gjærdefang angaaer, der flyder af dets Udstykning — om end ikke til Fabrikdrift, Byanlæg eller Deslige, men blot, som her, til flere Eiere, eller til Pladsmænd eller Beboere, der drive Haandverk, Fiskeri eller anden Næring — er uberegnelig, og kan blive til en Ødelæggelse af den tjenende Skov, som ingen Eier kan forudsættes at have villet underkaste sig.

*

L.Nr. 191. D.Nr. 26. } Fløens Dampoliemølles Interessentskab mod A. G. Sengebusch & Co. i Riga, eller deres Mandatarer.

Appellantskabet modtog i Octbr. 1858 med Skrivelse fra Kriegsmann & Co. i Riga et lidet Parti Drujaner Linfrø som Prøve paa samme Aars Linfrø for dette Sted til en Pris af 7½ Sølvrubel Tønden, og i Brev af 8de November næstefter underrettede derpaa Kriegsmann & Co. Appellantskabet om, at Priserne var i Faldende, og at de derfor antog, Indstævnte vilde sende dem en smuk og billig Vare. Appellantskabet havde nemlig allerede i October ved Holtermann ordineret en Ladning bedste Sort Slaglinfrø, uden Indskrænkning i Prisen. Sengebusch & Co. lod nu i Riga den 27de Octbr. indskibe en Ladning Linfrø for Appellantskabets Regning i et af dette fragtet Skib Bergliot, nemlig 1035 Tdr. Fartøiet gjorde Havari i Calmar, hvor Ladningen oplossedes under Toldvæsenets Forvaring. Noget var kastet over Bord, Resten indladedes igjen, og kom til Bergen, samt oplossedes i Oliemøllen, hvor den blev liggende; thi da Appellantskabet skulde bruge den, fandt det den ikke at svare til den ordinerede Ovalitet, og det tog den derfor ikke i Brug. For at betrygge sig optog Appellantskabet den 7de April 1859 en Besigtelse over Ladningen, til hvilken Holtermann, Indstævntes Generalagent i Bergen, var varslet, og hvorunder han afgav Møde. Skjønsmændene erklærede, at Ladningen indeholdt mange fremmede Bestanddele, der efter Rensningen af en Kande befandtes at udgjøre noget over en Ottendedel. Man veiede Linsæden paa en hollandsk Kornvegt, og urenset veiede den 110½ ℔, renset 114 ℔. Man vidste dog ei, om Vegtredskabet var paalideligt. Appellantskabet forevißte en Prøve af Linsæd, som opgaves sendt fra Kriegsmann & Co. og veiede paa samme Vegt urensent 118½ ℔. Da Appellantskabet ei vilde antage Ladningen, og negtede at betale, samt forlangte Ladningen bortført, lod Sengebusch & Co., efter forgjæves Forligsprøve, sagsøge Appellantskabet til dens Betaling med 7976 Sølvrubler 64 Kopeker, med Renter og Omkostninger. Appellantskabet lod

derimod Sengebusch & Co. ved Holtermann bestikkelsesvis opfordre til Sædens Bortskaffelse, og udfærdigede, efter forgjæves Forligsprøve, Modstævning med Paastand, at Sengebusch & Co. skulde tilpligtes efter Skjøn paa deres Bekostning at give Erstatning for Tab, opstaaet derved, at Appellantskabet ei fra Sengebusch & Co. efter Bestilling modtog 932 Tdr. bedste Sort Linfrø, og at Møllen ei havde kunnet drives formedelst den i samme oplagte Sæd — med Renter af Erstatningsbeløbet men med Fradrag af de efter Dispache for Havariet oppebaarne 159 Spdlr. 4 Skill., eller hvad deraf blev tilbage, efter at Asfurance under Sædens Henliggen i Møllen var fradragen. Men nu var saa megen Asfurance udbetalt, at de 159 Spdlr. 4 Skill. var medgaaede. Efter at flere Oplysninger var indhentede om Sædens maadelige Qvalitet nemlig ved 1ste og 2det Modvidner, to Arbeidere ved Møllen, faldt Underretsdom, hvorved Indstævnte tilpligtedes efter Skjøn at udrede passende Pakhusrum for 932 Tdr. Linsæd fra Februar 1859 til Bortførelsen, med Renter af dette Beløb, og med Afdrag af de 159 Spdlr. 4 Skill. I Øvrigt frifandtes Parterne for hinandens Tiltale, og Omkostningerne ophævedes. Begge Parter paaankede denne Dom til Bergens Overret, med Paastande som før, og Indstævnte erhvervede nu nærmere Oplysninger ved to Retshandlinger i Riga om Ladningens Qvalitet m. M. Paa Grund af disse blev Indstævnte af Overretten frifundne for Appellantskabets Tiltale, og dette tilpligtet at betale de paasøgte 7976 Sølvrubler 64 Kopeker, med 5 pCt. Renter fra 30te August 1859; men Omkostningerne for begge Retter blev ophævede. Denne Dom paaankede Appellantskabet til Høiesteret med Paastand om Stadfæstelse af

neførsel var af Appellantskabet indhentet en ubeediget og modsagt Erklæring fra en svensk Skipper Bjørkman om, at Ladningen var af daarlig Qvalitet og opblandet med fremmede Frøsorter, men at den ikke havde lidt Skade paa Søen. Mere Vegt lagdes paa de to Modvidner, som i et Par Aar havde været i Appellantskabets Arbeide — det ene endog i en Række af Aar ved Oliemøllen — og sagde, at Sæden i Qvaliteten var særdeles maadelig, at den var mere blandet end nogen anden til Møllen ankommen Linsæd, og at den selv renset var utjenlig til finere Malerolie, men da dog upaaklagelig. Det ene Vidne havde tilføiet, at Linfrøet urenset knapt var synligt blandt de andre Frøsorter. I Strid med den fundne Vegt, 110½ ℔, naar Frøet var urenset, stod en Erklæring af 8de Juni 1859 fra en Groth, som havde besørget Indladningen i Riga, hvilken Erklæring senere var beediget, og hvori sagdes, at Sæden ved Indladningen veiede 114 ℔ hollandsk. Under den ene af de to oven berørte Retshandlinger i Riga havde 4 tilkaldte sagkyndige Handelsmænd erklæret, at efter Handelsbrug saa kaldt "8maaßiger" Slaglinsæd, ɔ: saadan, som indeholder 7 Dele Linsæd og kun 1 Del fremmede Bestanddele, ubetinget tør kaldes "bedste Slaglinsæd, idet de ringere Sorter pleie at være "6maaßig", og endog derunder, hvorhos Retten in forma probante bevidnede, at Linsæd af sidste Indhøstning, der veier over 115 ℔ hollandsk, og derhos holdes ren og god af Udseende, i Følge approberet Bragerreglement i Riga vilde være at kalde Sædelinsæd, ikke Slaglinsæd. Efter den bergenske Besigtigelsesforretning, sammenholdt med den rigaiske Erklæring, var altsaa intet Bevis fremkommet for, at den sendte Vare ikke svarede til Ordren eller Bestillingen, naar man ikke vilde opstille en anden Sorteringsregel end den paa Afskibningsstedet gjældende, og derimod protesterede Indstævnte, som ikke ansaa sig forpligtet til at kjende eller følge nogen anden Regel, hvorimod han mente Appellantskabet maatte være forpligtet til at undersøge og rette sig efter Sprogbrugen paa det Sted, hvor Ordren skulde iverksættes. Appellantskabet vilde ikke erkjende, at de 4 Sagkyndiges Erklæ-

ring kunde gjælde som edelig Forklaring, da det ikke kunde sees, at de var edsfæstede, idet Udtrykket "an Eidesstatt" mentes ikke at kunne betyde "edelig"; men Forretningen bar i det Hele Præg af at være udført efter Stedets Bevisregler, eller "in forma probante", som det hed i selve Forretningen. Under den anden af de to nævnte Retshandlinger havde 4 tilkaldte sagkyndige Mænd paa lige Maade erklæret, at Slagsæd, naar den i Vintermaanederne ligger i Skibsrum i længere Tid, bliver lettere i Vegt, og faaer et mindre godt Udseende. En af Mændene tilføiede, at dette undgaaes ved jævnlig Luftning; men at saadan Luftning af den omtvistede Ladning havde været foretagen, blev ikke oplyst, hvorimod det var oplyst, at Ladningen fra October til Februar havde været i Skibet, naar undtages den kortere Tid, den var oplosset i Calmar. Efter Groths Erklæring pleier Korn, som afskibes fra Østersøen, ved Indladningen veie 2 ℔ mere tøndevis, end ved Udlosningen i Bergen, og det Samme antager han at være Tilfældet med Linsæd. Ved Dom af 28de April 1864 stadfæstede Høiesteret Overrettens Dom, og ilagde Appellantskabet 60 Spdlr. i Omkostninger til Indstævnte for Høiesteret.

L.Nr. 195. } P. W. W. Kildal & Co. mod Brændevins-
O.Nr. 28. } handler Anders Olsen.

Efter at Appellantskabets Handelsreisende i Namsos Vinteren 1859—1860 havde indledet Forbindelse med en 24 Aar gammel, nylig af sin Fader etableret Brændevinshandler Dyrstad og med Indstævnte, og det var vedtaget at levere Varer til Dyrstad gjennem Indstævnte, som efter Haanden skulde udlevere dem i mindre Partier, hvert følgende, naar det foregaaende blev betalt, sendte Appellantskabet, foruden Varer til Olsen selv for over 800 Spdlr., Varer til Dyrstad gjennem sin Commissionær i Throndhjem, mærkede til Dyrstad, men adresserede til Olsen, i to Forsendelser. Appellantskabets Bestemmelse om, hvorledes der skulde forholdes med disse Varer, gav det i Brev til Olsen af 21de Marts 1860, hvori Affendelsen meldtes, og hvori

sagdes, at de var sendte til Olsens Abreise, og at de først skulde udleveres lidt efter lidt, efter som de betaltes, "da Manden er umyndig, og vi heller ei kjende ham". Derhos bad Appellantskabet Olsen om Remisse, efter Haanden som Dyrstad betalte. Varerne ankom rimeligvis noget over Midten af April til Namsos. Den 9de Juni meldte Olsen, at han endnu ingen Penge havde faaet af Dyrstad, bad om Undskyldning for, at han endnu Intet remitterede for egen Regning, og meldte, at Dyrstad lidt efter lidt havde faaet udleveret af de sendte Varer mod gode Løfter om, at han skulde betale, inden han fik Mere, men at han nu fra Throndhjem var reist til Amerika med hvad han havde af Contanter, og havde ladet Familien sidde tilbage. Olsen vilde imidlertid have gjort Alt, hvad han kunde, for at redde Appellantskabet for Tab, idet han havde faaet tilbage Alt, hvad ikke var solgt, men tilføiede, at Dyrstads Kone havde maattet opgive Boet. Han bad tillige om Forholdsregler og ny Factura, da den forrige formentlig ei var at finde. Appellantskabet tilskrev nu Olsen flere Gange om Sagen, navnlig 27de September. Den 19de December svarede endelig Olsen herpaa, at han ikke havde gjort videre ved Affæren, men kun optaget en Nota over en Del hos ham beroende Varer, som han for den største Del havde taget tilbage, strax han fik vide, at Dyrstad var rymt. Disse Varer havde han ladet opmaale, og de var beregnede til 183 Spdlr. 79 Skill. Den 28de December meldte nu Appellantskabet, at det i Henhold til sin Skrivelse af 21de Marts — hvorefter Varerne var anførte Olsen paa Commissionsconto — da han nu havde modtaget Restbeholdningen, havde debiteret ham det hele Beløb med 334 Spdlr. 42 Skill. Olsen svarede den 2den Februar 1861 med Remonstration mod at lide for det Uheld, at Dyrstad var rymt, men sagde: "De Varer, som ere tilbage af Dyrstads, er jeg dog villig til at beholde efter Factura, hvis det skulde være Dem til nogen Tjeneste". Appellantskabet lod nu 5 Maaneder hengaae, men reiste da Sag mod Olsen, idet det efter forgjæves Forligsprøve søgte ham til Betaling af det hele

Facturabeløb med Renter og Omkostninger. Ved Underretten fik Appellantskabet det hele Beløb med Renter tilkjendt, hvorimod Omkostningerne blev ophævede. Olsen havde imidlertid paastaaet fuld Frifindelse og Omkostninger, idet han mente, at Tilbudet i Brevet af 2den Februar om at beholde Resten for 183 Spdlr. 79 Skill. maatte betragtes som betinget af et mindeligt Opgjør, ved hvilket det dermed fik sit Forblivende. En saadan Betingelse fremgik dog hverken af Brevets Ord eller af deres Forbindelse. I Øvrigt twistedes der fornemmelig om Forstaaelsen af Appellantskabets Brev af 21de Marts 1860, idet Olsen paastod, at han kun var Depositar, og saaledes maatte nyde Godt af Begunstigelsen i L.s 5—8—17, da han ikke havde betinget sig eller faaet nogen Betaling for sit Bryderi, medens Appellantskabet — næst at bemærke, at det ikke var sagt, han ikke skulde kunne beregne sig Gebyr for pligtmæssig Opfyldelse af den givne Commission — fandt, at han havde faaet større Godtgjørelse, end sædvanligt Commissionsgebyr af en 334 Spdlr.s Affære, i den Credit, han for egen Regning havde faaet paa over 800 Spdlr., hvortil kom, at Commissionen ikke var udført efter Ordre. Naar det i denne hed, at Varerne først skulde udleveres lidt efter lidt, efter Haanden som de betaltes, mente Appellantskabet det klart, at de kun skulde leveres mod Betaling, ikke paa Credit mod gode Løfter og i større Partier, som Indstævnte havde tilladt sig at gjøre, og som fik at staae for hans egen Regning. Underretten havde imidlertid forstaaet Ordren saaledes, at der nok kunde begyndes med en liden Credit, men at Varerne kun skulde udleveres lidt efter lidt, og at den følgende Portion ikke skulde leveres, før den foregaaende var betalt. Men foruden at her ved den givne Credit gik tabt henved to Trediedele af det Hele, saaes det, at endnu større Credit var given, nemlig ogsaa paa de tilbagetagne Varer, der efter Olsens egen Beretning udgjorde Størstedelen af, hvad der var i Behold. Vel anførte Indstævnte, at Dyrstad i hans Fravær, mod hans Vidende og Villje, ved Hjælp af Mærkerne havde af Dampskibsexpeditørene

Dreng faaet sig udleveret den sidste til Indstævnte adresserede Sending af Varerne, og ved et Par af Indstævnte førte Vidner maatte vel dette ogsaa ansees tilstrækkelig oplyst; men efter den givne Ordre og Forholdets Natur mente Appellantskabet, at Olsen ikke kunde forsvare at lade en saadan Adfærd gaae upaatalt, i Stedet for at sætte sig selv i Besiddelse af Varerne, og i fornødent Fald drage Dyrstad til Ansvar; og da Indstævnte ikke havde paaberaabt sig dette under sin tidligere Procedure, men i Brev af 4de Juli, altsaa længe efter at Gjerningen var skeet og opdaget, havde sagt, at Varerne lidt efter lidt var udleverede mod gode Løfter, saa mentes han at maatte svare derfor, enten han ved sit Samtykke til det Skeete eller ved sin Forsømmelse af at raade Bod derpaa, eller i det Mindste give sin Committent selv Anledning dertil, havde ladet Følgerne indtræde. Overretten havde givet Dom for Facturabeløbet med 10 Spdlr. mere, uden at det kunde sees, hvorledes dette var tilgaaet, men den havde givet Afslag deri for saa Meget, som ved Skjøn paa Indstævntes Bekostning maatte findes at have kunnet overensstemmende med Ordren været crediteret Dyrstad. Men foruden at dette Udslag laa udenfor Proceduren, saa kunde det ingenlunde ansees givet, at Dyrstad lige saa vel vilde være løben bort med det lille Beløb, der maatte crediteres ham, som med det større og for en saadan Person ikke ubetydelige Beløb, der ikke maatte crediteres men af Indstævnte blev crediteret ham. Ved Dom af 29de April 1864 stadfæstede Høiesteret Underrettens Dom, og ophævede Omkostningerne for Overretten og Høiesteret.

L.Nr. 206.
O.Nr. 27. } Skipper Johnsen mod Handelsmand Sellæg.

Den 29de Juli 1859 blev der lagt Arrest paa en Appellanten tilhørende Jægt Oline Christopha, der henlaa i Namsos, for en Del Gjældsfordringer paa ham. I Brev af 30te s. M. vedtog derpaa Appellanten at ansee Arresten som retlig forfulgt efter L.s 1—19—20, hvorhos han bemyndigede Sagfører Erlandsen til, efter en Frist af 4 Maa-

neder at sætte Fartøiet med Tilbehør til Auction, og at meddele Approbation paa det ved denne eneste Auction erholdte høieste Bud, for af Beløbet at fyldestgjøre Arresthaverne for deres Fordringer med Omkostninger. De nævnte 4 Maaneder forbeholdt Appellanten sig, for i den Tid at søge et Laan reist eller en Kjøber til Jægten, og tilføiede i den nævnte Skrivelse, at hvis dette maatte lykkes ham, skulde Fartøiet blive i Arrest, til Creditorerne var fyldestgjorte. Da 2½ Maaned var forløbne, frafaldt Appellanten videre Henstand, idet han ved Brev af 18de October 1859 bad Erlandsen om, inden passende Frist, i Henhold til Erklæringen af 30te Juli næstfør, at besørge Fartøiet afhændet ved Auction. Efter foregaaende Bekjendtgjørelse blev offentlig Auction afholdt den 25de Novbr. s. A. over Jægten, hvorved Appellanten selv blev Høistbydende med 172 Spdlr. 60 Skill., hvorfor han erholdt Tilslag under Caution af Indstævnte. Til Sikkerhed for Indstævnte blev derpaa samme Dag udfærdiget et af Appellanten underskrevet Brevskab, hvori det heder: "For saa vidt Undertegnede ei inden 14 Dage fra Dato skaffer tilstrækkelig Sikkerhed til Herr Sagfører Erlandsen for det i Dag paa Gaarden Sund gjorte Bud paa Fartøiet med tilhørende Rig og Inventarium, bliver det gjorte Tilslag at ansee som Herr Alex. Sellægs, og nyder han saaledes fuld Ret til at disponere over samme fra i Dag af". Den Sikkerhed, der saaledes paalaa Appellanten at tilveiebringe inden 14 Dage, blev ei stillet i behørig Tid, hvorfor Indstævnte 3 Uger efter Auctionsdagen ansaa sig berettiget til at betragte sig som indtraadt i Kjøbet, og altsaa som Eier af Fartøiet. Da Appellanten ikke destomindre befattede sig med Jægten, og lod dens Inventarium flytte til en anden Gaard, indgav Indstævnte Klage til Sorenskriveren, med Forlangende om Paatale af Appellantens formentlige Forseelse. Forhør optoges, men Tiltale paafulgte ikke, og Indstævnte maa derpaa have taget Jægten i Besiddelse; thi den 8de August 1860 udstyrede Appellanten Gjæsteretsstævning mod ham, og paastod ham tilpligtet at betale Jægtens Værdi med henved 1700 Spdlr.,

eller erstatte ham den efter Taxt, hvorhos han paastod Indstævnte anseet efter Crll.s 17—4 for den indgivne Klage, og sig tillagt Erstatning efter Skjøn for den Ulempe, han i Anledning af Sagen havde lidt. Ved Underrettens Dom af 18de Decbr. s. A. blev Indstævnte frifunden, og Omkostningerne ophævede. Samme Udfald fik Sagen ved Overrettens Dom af 26de August 1861, og ved Høiesterets Dom af 7de Mai 1864. Appellanten støttede sig først derpaa, at Auctionen alene kunde ansees som et frivilligt Salg, og som Bevis herfor paaberaabte han, at det fremgik af dens Bekjendtgjørelse ved Erlandsen, at det var paa Appellantens Vegne den afholdtes; dernæst, at Incasator i Conditionerne havde betinget sig 10 pCt. Salarium, som ikke kunde beregnes af Tvangsauctioner, samt at Betalingsfristen var bestemt til 6 Uger, hvilket heller ikke gik an ved Tvangsauction over Skib. Herimod indvendtes, at de i Lov af 30te August 1842 opstillede Betingelser for tvungne Auctioner kunne fravigres, naar alle Vedkommende deri ere enige, og at Auctionen, skjønt i Formen frivillig, i Realiteten var en Tvangsauction, hvilket mentes at fremgaae af Appellantens Brev til Erlandsen af 30te Juli 1859, hvortil han selv udtrykkelig henholdt sig i Brevet af 18de Octbr. s. A., hvorhos den Omstændighed, at han, efter at have faaet Tilslag paa de i Conditionerne indeholdte Betingelser, maatte stille Sikkerhed for sit Bud, noksom viste, at Auctionen i Realiteten var at sætte ved Siden af en Tvangsauction. For Resten mentes disse Paastande ikke at kunne hjælpe Appellanten mod hans egen utvetydige Erklæring af 25de Novbr. s. A. Dennes Gyldighed bestred han imidlertid dermed, at han ved urigtige og misledende Forestillinger fra Indstævntes og Lensmand Lunds Side skulde have ladet sig bevæge til at underskrive den, uden at kjende dens Indhold, navnlig ikke, at de 6 Ugers Betalingsfrist efter Conditionerne i Erklæringen var forkortet til 14 Dage. Under Forhøret forklarede nemlig Appellanten, at da Lensmand Lund, der administrerede Auctionen, kom frem med Erklæringen, og forelagde ham den til Underskrift, saa negtede han først at un-

derskrive; men da Lund sagde: "Aa skriv De under; det gjælder jo ingen Ting. Han staaer jo som Cautionist i Protokolen, og De gaaer løs efter den" — saa lod han sig derved forlede til at underskrive. At Appellanten fra først af havde været uvillig til at underskrive, lod man staae derhen; men at han ikke skulde have vidst, hvad han underskrev, eller at det indeholdt nogen Forpligtelse for ham, fandtes ei alene ubevist, men tillige usandsynligt. Vel paastod han, at da han underskrev, var der saa mørkt, at han ikke kunde læse Conterten; men dette blev heller ikke oplyst. Et Vidne sagde, at det var i Skumringen, men et andet Vidne, at der var tilstrækkelig lyst, og Lensmanden vilde erindre, at Appellanten gik hen til Vinduet for at læse Conterten. Hvad Forestillingerne angik, da svarede vist nok førstnævnte Vidne Ja paa et Spørgsmaal af Indhold som Appellantens ovenanførte Forhørsforklaring, ligesom og Lensmanden afgav en noget vaklende Forklaring om dette Punct. Under Forhøret sagde han nemlig, at han til Appellanten kun havde ytret, at der Intet var i Veien for at han underskrev, naar han kun holdt sig Auctionsforretningen og Documentets Indhold efterrettelig; men under Sagen forandrede han dette derhen, at han havde tilholdt Appellanten at holde sig Conditionerne og Tiden efterrettelig, hvormed han vilde have sigtet til de 14 Dage, medens Appellanten vilde have forstaaet det om de 6 Uger efter Conditionerne. Det var imidlertid ikke rimeligt, at Appellanten, der i Begyndelsen vegrede sig ved at underskrive Erklæringen, ikke skulde have undersøgt ved Gjennemlæsning de nye Forpligtelser, den maatte forudsættes at indeholde. Endelig paastod Appellanten, at Indstævnte havde afstaaet fra sin Ret efter Erklæringen til, efter de 14 Dages Forløb at indtræde i hans Sted som Kjøber og Eier af Jægten, og der var Grund til at antage, at der ved Siden af den skriftlige Erklæring var truffen en mundtlig Aftale mellem Parterne om, at hvis Appellanten i behørig Tid kunde skaffe en Kjøber til Jægten, saa skulde det være Indstævnte forbeholdt at indtræde i høieste Bud, eller med andre Ord: saa skulde han have Forkjøbsret. I Løbet af de 14 Dage havde Appellanten flere Gange hen-

vendt sig til Indstævnte med Forespørgsel, om han vilde blive ved Fartøiet, og paa en af disse Budsendelser skal han have svaret, at han ikke brød sig om Jægten, saa at Appellanten kunde sælge den til hvem han vilde. Men dette Svar kunde godt bestaae med Forbeholdet af hans Ret efter Erklæringen af 25de Novbr. Til yderligere Bestyrkelse af sin Paastand, at Appellanten havde betragtet Forholdet som Indstævnte selv betragtede det, paaberaabte denne, at der ved Underretten blev forevist en Sparebankbog, lydende paa Appellanten for Indskud af Incasator, Erlandsen, og udviste, at Appellanten den 11te Mai 1861 deraf havde opebaaret 13 Spdlr., altsaa disponeret over Overskudet af Auctionsbeløbet. Herimod indvendte Appellanten kun, at dette ikke kunde fritage Indstævnte fra at aflægge Regnskab, da Erklæringen af 25de Novbr. kun skulde være et Sikkerhedsbrev — hvilket dog dens Ord ligefrem modsagde.

Den 10de Mai.

L.Nr. 219. Advocat Kildal, Actor, mod Carl Svestad.

Ved Contract af 28de Januar 1861, thinglæst 27de November s. A., bortforpagtede Student Roer til Angjældende Gaarden Restingen i Spydeberg, ɔ: Størstedelen af Jordeveien med Vaaningshuse og Udhuse samt 2 Kværnmøller, indtil 14de April 1862, med Dispositionsret over Husmandspladsene og de af disse betingede Afgifter og Arbeidsdage. Forpagtningsafgiften, 150 Spdlr., skulde afskrives paa Mellemværende. En Krudtmølle, en Papirmølle og en Saug, samt nogen Fabrikarbeiderne til Brug overladt Jord var udenfor denne Forpagtningscontract. Den 27de November s. A. indberettede Veiinspectøren til Amtmanden, at intet

gerens Bekostning. Den 31te Mai 1862 indgav Rodemesteren Regning paa 6 Spdlr. 2 Ort for det nævnte Veiarbeide, og den 9de August resolverede Amtmanden, at Brugeren af Gaarden Restingen i Følge Veilovens §§ 60 og 64 skulde bøde resp. 2 og 4 Spdlr. Da Angjældende ikke vilde vedtage disse Bøder, blev han beordret tiltalt for Politiret. Den 21de August indberettede Lensmanden, at ingen Bruger fandtes paa Restingen, som laa ubrugt og øde, og den 10de November indberettede Lensmand Røer, at Carl Svestad ansaa Sagen ham (Svestad) uvedkommende. Den 20de s. M. indkom Forestilling fra Fogden, hvori han henledede Opmærksomheden paa en Bestemmelse i Brugscontracten, i Følge hvilken ingen af de offentlige Byrder skulde gaae over paa Brugeren. Amtmanden henvendte sig derpaa 29de s. M. til Skifteforvalteren, som negtede at udbetale Regningen af Boets Midler, da Gaarden var abandonneret til Panthaverne. Amtmanden sendte nu denne Erklæring til Fogden med Anmodning om at forsøge Udlæg hos den nye Eier af Restingen, men Fogden indberettede, at Gaarden ingen ny Eier havde faaet. Endelig gav Amtmanden Ordre til Politiretstiltale mod Carl Svestad, hvilken nu iverksattes; men Tiltalte paastod sig frifunden, fordi Contracten ikke havde paalagt ham nogen af de offentlige Byrder af Gaarden, som han desuden kun for en Del havde forpagtet, idet Krudtmøllen, Papirmøllen og en Del af Jordveien, der var overladt til Fabrikarbeiderne, ikke var indbefattede i hans Forpagtning. Politiretten frifandt ham ogsaa for Politiactors Tiltale, og paalagde det Offentlige Sagsomkostningerne, fordi han kun var Bruger af en Del af Eiendommen. Sagen blev derpaa fra det Offentliges Side indbragt for Overretten, der fandt, at Erstatning og Bøder kunde sammenlægges til **summa appellabilis**, og kom til samme Udslag som Politiretten, men i ny Conclusion, paa Grund af Udtrykkene i Veiloven i Forbindelse med Contractens Udtryk. Med Bevilling til Sagens Paakjendelse i Realiteten blev Overrettens Dom fra det Offentliges Side indanket til Høiesteret, hvis Dom er saa lydende: "Carl Mikkelsen Svestad bør for Overtrædelse af §§ 60 og 64 i Lov om Veivæsenet

af 15de September 1851 til Smaalenenes Amts Veikasse bøde 6 - sex - Speciedaler, samt erstatte de ved hans Forsømmelse forvoldte Udgifter med 6 - sex - Speciedaler 48 - otte og firti - Skilling. Saa betaler han og Sagens Omkostninger, hvoriblandt i Salarium til Actor for Høiesteret, Advocat Kildal, 10 - ti - Speciedaler". Overretten havde ved at gjennemgaae Bestemmelserne i Veilovene af 1824 og 1851 fundet, at ved "Gaardbrugere" maatte menes Eiere med Hensyn til de offentlige Byrder, og at "Brugerne" altsaa maatte være frie for at tilsvare Veiarbeidets Udgifter. Actor paaberaabte sig for det Modsatte L.s 3—14—27; Skattelovene; Frd. af 18de April 1781, § 10, og Frd. af 1ste Octbr. 1802, C. 1, § 6. L. af 1ste Juli 1816, § 19, der i Almindelighed paalægger "Jordbrugerne" Landskatten, mentes saaledes utvivlsomt at maatte forstaaes om de virkelige Brugere af Jorden (altsaa Leilænding og Forpagter), og Veilovgivningen mentes saa meget vissere at maatte forstaaes paa samme Maade, som Tingens Natur her medførte det, da det var de egentlige Brugere, der havde Heste og Folk paa Stedet (i Noden), hvor Veiarbeidet ved Hjælp deraf skulde forrettes, og det ikke kunde være Meningen at henvise Veibestyrelsen til maaskee langt fraværende Eiere, som ingen Heste havde paa Stedet at raade over (§ 36). Saa vel den senere Lovgivning som Praxis havde længe siden sat Forpagtning i Klasse med Bygsel, og dette maatte især ansees at være Tilfældet i saadanne Forhold som det her omhandlede. Hvad Krudtmølle, Papirmølle og Saugbrug angik, da maatte de betragtes som tilfældige Tilliggelser, hvortil Veiloven intet Hensyn tog, og de smaa Jordstykker, der var overdragne Fabrikarbeiderne til Brug, mentes lige saa lidt som Husmandspladsene at kunne bevirke nogen Afgang i den Veiarbeidsdrift, der maatte ansees at paaligge Gaardens Bruger af dens samlede Skyld, uden at Veilovgivningen gav Anledning til nogen Deling.

Christiania 1864.

Trykt og forlagt af J. Chr. Abelsted.

Niogtyvende Aargang 27de Juli
№ 30. 1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 1ste Session 1864.

Den 11te Mai.

L.Nr. 220. Advocat Andresen, Actor, mod Peder Stordalen.

I denne Sag stadfæstede Høiesteret, saa vidt paaanket var, følgende Overretsdom:

"Ved den af Sorenskriveren i nordre Gudbrandsdalen under 21de Decbr. f. A. afsagte og af Fogden sammesteds i Følge Angjældendes Forlangende her til Retten indankede Dom er Peder Erikssen Stordalen, der er omtrent 40 Aar gammel og ikke tidligere tiltalt eller straffet, uden for saa vidt at han efter egen Forklaring for 14 à 15 Aar siden har afsonet Mulct for ulovligt Brændevinssalg, for Forbrydelse mod Crll.s 22—1 og 19—1 ilagt Straf af Fængsel paa Vand og Brød i 8 Dage, hvorhos han er tilpligtet at udrede Erstatning til Dovre Almindingskasse med 100 Skill., samt alle af Forhøret, Sagen og Straffens Fuldbyrdelse flydende Omkostninger, hvoriblandt Salar til Referenten, Sagfører Hoelstad, med 15 Spdlr." Ved Tiltaltes egen Erkjendelse saa vel som 2det, 3die og 14de Vidners Prov er det tilfulde bevist, at Tiltalte, da han hos sin Fa-

Furutræer, der dog ikke ere blevne anvendte til det Hus, Tiltalte har opført paa det af ham indhægnede Stykke, men for største Delen til Gjærde eller Hoffælde mellem hans Faders Eiendom og Siljuhougen og for en mindre Del til det af Tiltalte selv opførte Gjærde om det af ham indlagte Stykke; og er det Træfang, som Tiltalte har ved Aastedsbefaring af 10de Novbr. f. A. paavist at have benyttet til det sidstmeldte Gjærde, af Lagrettet anslaaet til at udgjøre omtrent 10 Læs Hoffældsved a 8 a 10 Skill. pr. Læs. Lagrettet har derhos erklæret sig bekjendt med den Skov, der stod paa det af Tiltalte indhægnede Almindingsstykke, og at samme Skov ikke indeholdt større Træer, end de kunde anvendes til Gjærdefang og deslige, men ikke til Tømmer. Tiltalte, der opgiver at den af ham foretagne Indhægning af et Stykke Jord i Dovreskovens Alminding er foretagen af ham paa egen Haand, uden at hans Fader deri har nogen Del, har erkjendt, at han ikke har nogen Ret dertil, men at han ikke troede at det kunde være strafbart, da han vidste at mange Andre ogsaa havde indlagt Stykker af Almindingen. Ligeledes har han anført, at han aldrig har hørt at det skulde være Tyveri at hugge i Almindingen, eller at Nogen for saadant Aavirke har været sat under Tiltale. For saa vidt Tiltalte har indlagt eller indhægnet et Jordstykke i den nævnte Alminding, da gaaer denne Handling, saafremt Tiltalte dertil antages uberettiget, ind under Crll.s Cap. 22 § 1, der alene er Gjenstand for privatretslig Paatale (Cap. 27 § 2), og Tiltalte vil derfor ikke under nærværende Sag herfor kunne ilægges Straf. For saa vidt det af Tiltalte i Almindingen Aavirkede er blevet benyttet til Hoffælde eller Gjærde mellem hans Faders Eiendom og Siljuhougen, der ligger udenfor Almindingen, findes Tiltalte ikke herfor at kunne ilægges Tyvsstraf, da hans Fader, der er Gaardbruger i Dovre Sogn, og saaledes Brugsberettiget i Dovreskovens Alminding efter L. 3—12—6 har Ret til der at tage det Fornødne til Gaardsbrug. Det staaer saaledes tilbage at undersøge, om Tiltalte maa blive at ansee med Tyvsstraf for at have benyttet en Del af det af ham i Almindingen

Aavirkede til Gjærde om det af ham selv indlagte Stykke i Almindingen. Det er vistnok ved 6te til 16de Vidners Prov bevist, at det i en lang Række af Aar lige til den seneste Tid har været Tilfældet, at Enhver, som har villet, hvad enten han har været brugsberettiget eller ikke, har indlagt Stykker af Dovreskovens Alminding, og aavirket der. Og have 6te til 13de Vidner ved Siden heraf omprovet, at der i Bygden har været ytret Misnøie med saadan Fremgangsmaade, samt at Vidnerne dels selv have erfaret og dels hørt, at der langt tilbage i Tiden har været anlagt Sag imod Personer, der saaledes have indlagt Stykker af Almindingen. Der er ogsaa under nærværende Sag fremlagt 5 Stkr. i Aaret 1817 ergangne Domme, hvorved forskjellige Personer, der havde indlagt Stykker af Dovreskovens Alminding, og aavirket sammesteds, var blevne tilpligtede at nedkaste et af dem om de indlagte Stykker opført Gjærde, bortføre de paa samme Stykke opsatte Huse, samt for det af dem i Almindingen forøvede Aavirke betale Skadeserstatning og Landnam. Den i Følge Lov af 12te Octbr. 1857 valgte Bestyrelse for den omhandlede Alminding har som ovenanført ladet de af dem udfærdigede Bestemmelser læse ved Kirkebakken og til Things, og efter 7de, jfrt. 6te, 8de og 9de Vidner, lod samme Bestyrelse ogsaa Folk gaae omkring med Advarsel mod at indlægge Stykker af Almindingen. At nu Tiltalte, der efter hans egen og Faderens Forklaring sin hele Levetid har opholdt sig i sin Fødebygd Dovre Sogn, ei blot skulde være uvidende om de ældre Domme, der som meldt ere overgaaede flere Personer, der havde indlagt Stykker af og aavirket i Dovreskovens Alminding, samt om at der i Bygden havde været ytret Misnøie med en saadan Fremfærd, men ogsaa om de af vedkommende Almindingsbestyrelse, om hvis Tilværelse Angjældende siger at have hørt Tale, tagne og saa vel ved Læsning fra Kirkebakken som ved Thinget kundgjorte Bestemmelse, er allerede i sig selv mindre troligt. Men derhos erkjendte Tiltalte at have hørt, at der var ansat en Person som Skovvogter i Almindingen, og det synes at være selvfølgeligt at han deraf maatte slutte, at der var givet Be-

*

stemmelse angaaende Almindingens Benyttelse, over hvis Overholdelse denne Person skulde vaage. I sig selv var det mindre antageligt at Personer, der som Tiltalte hverken ere Gaardbrugere eller Husmænd, men alene boe til Leie hos Andre som Inderster, skulde staae i den Formening, at det var lovligt at de tilegnede sig Stykker af Almindingen og aavirkede sammesteds, hvorimod det vistnok er det Antagelige, at deslige Personer vel have været sig det Uretmæssige i deres Forehavende bevidst, men stolede paa at de ei derfor vilde blive dragne til Ansvar. Det taler endelig ogsaa imod Angjældende at han Høsten 1862, efter at han havde paabegyndt at indlægge det ommeldte Stykke af Almindingen, blev af Almindingsbestyrelsens Formand (1ste Vidne) advaret imod at fortsætte med denne Indlægning, indtil han erholdt nærmere Bestemmelse af Bestyrelsen, men at Tiltalte ikke holdt sig denne Advarsel efterrettelig. Naar Tiltalte har paaberaabt sig at 1ste Vidne ved den ommeldte Leilighed ytrede, hvad 1ste Vidne erkjender muligens at have i Samtalens Løb sagt, nemlig at naar Tiltalte vilde for det af ham indlagte Stykke af Almindingen svare Noget for Aaret — hvortil Tiltalte erklærede sig villig — var det vel ikke været farligere for ham end for Andre, der havde lagt ind af Almindingen, da kan en saadan Ytring fra 1ste Vidnes Side selvfølgelig ikke disculpere Tiltalte, som ikke blot allerede havde begyndt at sætte sig i Besiddelse af et Stykke af Almindingen, men fortsatte dermed, uden at søge at erholde Tilladelse fra Almindingsbestyrelsen til at maatte fortsætte med den paabegyndte Indlægning. Retten antager efter det Foranførte, at Tiltalte ikke kan undgaae at ansees med Tyvsstraf, for saa vidt hin i Dovreskovens Alminding har aavirket Træer til Benyttelse ved et af ham opført Gjærde for et af ham af Almindingen, uden dertil at have havt nogen Berettigelse, indlagt Stykke. Straffen formenes at burde bestemmes til 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød, hvorhos Tiltalte vil have at udrede i Erstatning til Dovres Almindingskasse 100 Skill. saa vel som de af Forhøret og Sagen flydende Omkostninger, hvoriblandt Under-

retsreferentens Salarium billiges med 15 Spdlr. Sagens Behandling ved Underretten saa vel som dens befalede Udførelse ved begge Retter eragtes forsvarlig. Thi kjendes for Ret: Tiltalte Peder Eriksen Stordalen bør for Tyveri at hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 5 - fem - Dage. Saa bør han og i Erstatning til Dovre Almindingsbestyrelse betale 100 - et Hundrede - Skilling, samt udrede de af Forhøret og Sagen flydende Omkostninger, hvoriblandt i Salarium til Underretsreferenten Sagfører Horlstad 15 - femten - Spdlr. At fuldbyrdes", o. s. v.

Den 19de Mai.

L.Nr. 227. Advocat Paludan, Actor, mod Anton Christian Christensen.

Angjældende, 31 Aar gammel og 3 Gange fældt for Tyveri, udkom af Botsfængslet 14de Octbr. f. A. efter 2 Aar 2 Maaneders Straffetid, og fik paa Hjemveien af 5te Vidne høre, at hans Kone, 1ste Vidne, imidlertid skulde have været ham utro. Der blev ogsaa ved flere Vidner oplyst saadanne Omstændigheder, at der var al Grund til at troe, Rygtet medførte Sandhed. Angjældende vedblev imidlertid Samlivet og søgte Seng med sin Kone, men var meget iversyg og uenig med hende. Den 14de Octbr. yttrede 1ste Vidne under en Ordstrid, som 14de Vidne, hos hvem Egteparret boede, havde paahørt, at hun vilde skilles fra Angjældende, om han end vilde tage alt deres Løsøre med, og da han spurgte, om det virkelig var hendes Mening, svarede hun Ja. Angjældende greb hende da over Skulderne og kastede hende fra Bænken, hvor hun sad. Paa hendes Anskrig løb 14de Vidne efter Hjælp. Samme Forklaring gav 14de Vidnes 12½ Aar gamle Søn med Bestemthed og klar Opfatning. Hvorledes Angjældende videre mishandlede hende, saae Vidnerne, der fjernede sig, ikke, men da kort efter 4de og 11te Vidner kom til, saae baade disse og 14de Vidne, at 1ste Vidne laae over Ende mod Bænken, og at Angjældende stod over hende med en Kniv bag hendes Ryg, og da 4de og 11te Vidner havde faaet ham

over Ende, blev Kniven ham fradragen, hvorpaa han ved Hjælp af en Constabel blev bragt i Fængsel. Vidnerne saae, at Konen var blodig i Ansigtet, og bragt paa Rigshospitalet fandtes hun at have faaet 8 Knivstik, deels i Ansigtet, deels i Skuldren og Ryggen; men under hendes Henliggen paa Rigshospitalet i 12 Dage havde hun efter egen og Lægens Forklaring ikke lidt af egentlig Sygdom, ligesom Saarene heller ikke havde foraarsaget ualmindelige Smerter, eller vilde efterlade Lyde eller Skade. Angjældende tilstod at have angrebet sin Kone, men vilde have været saa opbragt, at han ikke sandsede, hvad han gjorde, hvorfor han heller ikke vilde erindre at have brugt Kniv paa hende. I Samtale med Angjældende havde hun saa godt som tilstaaet utilladeligt Forhold til 18de Vidne, skjønt hun negtede, at det var kommet til Samleie; men under den Overfaldet forudgaaende Ordstrid fandtes hun ikke at have givet Angjældende nogen Anledning til Mishandlingen, der kunde berøve hende Sagesløshed. Sin Klage havde hun tilbagekaldt, men gjentog den, og paastod, at Tilbagekaldelsen var bunden til en Betingelse, som ikke var indtraadt. Hun fortalte nemlig at have paa Veien til Politikammeret truffet Angjældende, hvem hun underrettede om, at hun skulde did for at bestemme, om han skulde tiltales eller ei, men at hun skulde lade være at paatale, hvis han for Eftertiden vilde være skikkelig mod hende, og Angjældende vedgik, at hun havde udtalt sig omtrent saaledes, men han vilde ikke have opfattet det, som om hun derved opstillede nogen Betingelse. Vedkommende Politiembedsmand ansaae det imidlertid muligt, at hendes Tilbagekaldelse, som hun paastod, var betinget, skjønt den ikke saaledes fandtes tilført i Journalen, og hendes gjentagne Klage over Mishandlingen i Forbindelse med senere Forbrydelse mod Crll.s 16—11 ved at true hende og hendes formentlige Galan paa Livet saaledes, at hun maatte frygte for Iverksættelse, bevirkede, at Angjældende blev sat under Tiltale for begge Dele, hvorhos Konen forlangte L.s 1—21—1 anvendt. Om Truselen forklarede hun, at han noget drukken havde forudsagt

hende, at hun ikke skulde leve længe, men af ham blive dræbt med "Møllergutten" (18de Vidne), og han var da opirret og skar Tænder, men syntes ikke strax at ville iverksætte Truselen, og hun slap fra ham. Dette benegtede han vel for Retten, men havde, da han blev ført i Fængsel, efter 12te Vidnes Forklaring truet hende paa samme Maade, og efter 2det og 3die Vidners Forklaring havde han ei alene truet med at anmelde hende for Nattesværmeri og sade hende paa Mangelsgaarden, men tillige brugt Udtryk, hvoraf det tydelig fremgik, at han vilde mishandle 1ste og 18de Vidner paa Kjønsdelene, og 1ste, 2det og 3die Vidner fandt fuld Grund til at troe, at han vilde udføre Truselen. Hos 6te Vidne havde han villet laane Kniv, som han ikke fik, da Vidnet frygtede for dens Misbrug. Han blev ved alle Retter fældt efter Crll.s 15—11 og 20, samt 16—11, med Anvendelse af L.s 1—21—1 og Ilæggelse af sædvanligt Omkostningsansvar, men Straffen cumulativt af Underretten bestemt til 5, af Overretten til 4, af Høiesteret til 3 Aars Strafarbeide.

L.Nr. 228. } Johan Holmsen Jørgentvedt mod Niels Chri-
O.Nr. 42. } stensen Jørgentvedt.

I denne Sag stadfæstede Høiesteret ved Dom af 20de Mai 1864, med Ophævelse af Omkostningerne i sidste Instants, følgende den 16de Juni 1862 afsagte Overretsdom:

"Ved Høiesterets Dom af 14de Mai 1857 blev Departementet for Kirke- og Undervisningsvæsenet paa Oplysningsvæsenets Fonds Vegne kjendt eiendomsberettiget til 6 L℔ og 3 Høns af Gaarden Jørgentvedt nordre i Trygstads Præstegjæld, til Bestemmelse af hvilken Andel der den 31te Juli s. A. afholdtes Udskiftningsforretning. Under denne blev der Intet fastsat angaaende Adkomsten til den det Offentlige saaledes tilkommende Andel af Eiendommen; af denne og andre Grunde blev der den 16de Septbr. 1857 afholdt en Overudskiftningsforretning, ved hvilken Fogden fremlagde en af Johan Holmsen Jørgentvedt afgiven Erklæring af 12te August næstfør om, at han indrømmer Vei over sine Marker

til Udskiftningsdelen. Denne Erklæring er saa lydende: "I Anledning Fogderiets Opfordring til at afgive min Erklæring om, hvorvidt jeg er villig til at afgive Vei til den udskiftede Del af Gaarden nordre Jørgentvedt, hvilket under Udskiftningsforretningen den 31te f. M. er blevet forglemt at tilføie, maa jeg herved erklære, at for saa vidt jeg selv ikke maatte blive Eier af den udskiftede Del, indrymmes Eieren Vei til nævnte Del ad den Vei, jeg selv benytter over mine Marker, som fører dertil. Efter at Udskiftningen derefter var foretagen, blev der tilført: "Lagrettet erklærede, at der til den udskiftede Parcel skal føre en beqvem Vei fra Gaardsrummet paa Jørgentvedt nordre i Vest. Efter at Oplysningsvæsenets Fonds saaledes udskiftede Anpart af Gaarden var bleven solgt til Niels Christensen, henvendte denne sig i Mai Maaned 1859 i 2de Vidners Overvær til Johan Holmsen Jørgentvedt med Anmodning om, at denne vilde udvise Vei til den Gaarden fraskilte Del. I Anledning heraf erklærede Johan Holmsen, at Niels Christensen skulde benytte en i nordlig Retning gaaende Vei; men hermed var Niels Christensen, der havde lagt sine paa den erhvervede Eiendom nyopførte Huse i Vest for Johan Holmsens Huse, ikke tilfreds, og tog derfor afsted en anden Vei, der løber i vestlig Retning fra Johan Holmsens Gaardsrum, og var stængt med et fast Led, som han opbrød, og derefter fortsatte Veien indover sit eget Jorde, der støder umiddelbart op til hint Led. Da han derhos senere vedblev at benytte denne Vei, blev han af Johan Holmsen, efter foregaaende forgjæves prøvet Forligsmægling, ved Stævning af 15de Juli 1859 sagsøgt med Paastand om: at kjendes uberettiget til at benytte den Vei, som han efter det Oplyste uden Hjemmel har taget over Citantens Jorde; at han tilpligtes at udrede en Erstatning af 2 Spdlr. for den Citanten ved Kjørselen paaførte Skade; at han videre for sit lovstridige Forhold

Sorenskriveren i Trygstad den 28de Novbr. 1860 afsagte Dom blev saaledes kjendt for Ret: "Indstævnte Niels Christensen Jørgentvedt bør være uberettiget til at benytte den fra Citantens, Johan Holmsens, Gaardsrum paa Gaarden nordre Jørgentvedt i sydvestlig Retning gaaende Vei til hans Eiendom. For den Skade, han ved Afbenyttelsen af denne Vei har paaført Citanten, Johan Holmsen, erlægger han i Erstatning til denne 2 – to – Speciedaler. For Øvrigt bør han for Citantens Tiltale i denne Sag fri at være. Processens Omkostninger ophæves". Denne Dom har Niels Christensen Jørgentvedt ved Stævning af 18de Marts 1861 indbragt her til Retten, hvor han har paastaaet den underkjendt og derhen forandret, at han frifindes for Indstævntes Tiltale, og hos denne tilkjendes Processens Omkostninger for begge Retter. Indstævnte Johan Holmsen har derimod paastaaet Underretsdommen stadfæstet, og sig tilkjendt Sagens Omkostninger ved Overretten. Ved Befaring paa Aastedet er det befundet, at man fra Johan Holmsens Gaardsrum ad 2de Veie kan komme til Appellantens Eiendom. Af disse gaaer den ene mellem Laden og et Grisehus i vestlig eller egentlig noget sydvestlig Retning. Medens Lagrettet ikke har kunnet afgive noget Skjøn om, hvorvidt denne Vei før har været Kjørevei, have 1ste og 2det Vidner provet, at Indstævnte har benyttet den til Kjørsel af sin Avling fra den frastilte Del af Eiendommen. Ogsaa 3die og 4de Vidner have udsagt det Samme, idet de dog have tilføiet, at Veien egentlig er en Gangsti, paa Siden af hvilken der har været slaaet Græs, ligesom der tildels har været kjørt paa Siderne af Veien, fordi der var en "Grop" midt i samme. Den anden Vei gaaer fra Gaardsrummet i nordlig Retning i en Distance af 270 Skridt, hvorefter ogsaa den bøier mod Vest lige henimod Appellantens Eiendom. Den vestlige Retning er skjønnet at være den længste, ligesom Veien ogsaa er befunden at være bekvem Vei for Appellanten, men ikke saa bekvem som den anden, saaledes som Appellantens Bygninger ere beliggende. At den sidstomhandlede Vei er den, hvortil Indstævnte i sin

Erklæring af 12te August 1857 har sigtet, synes ikke at kunne være tvivlsomt, og han har derfor ogsaa forment, at Fogden ved under Udskiftningen at fremlægge denne Erklæring paa det Offentliges Side er gaaet ind paa, at Veiforholdet mellem de forskjellige Dele af Eiendommen blev ordnet overensstemmende med Erklæringen saaledes, at Sagen dermed var op- og afgjort. Denne Anskuelse kan Retten imidlertid ikke tiltræde. At Fogden, forinden Overudskiftningsforretningen afholdtes, indhentede Indstævntes Erklæring om, hvorvidt han vår villig til at afgive Vei til den frastilte Del af Gaarden, medfører ikke, at det Offentlige vilde lade det beroe paa hans Bestemmelse om, hvor Veien skulde gaae. Nogen herpaa tydende Tilførsel er under Forretningen heller ikke skeet, og den blotte Fremlæggelse af Erklæringen kan ikke ansees som nogen Vedtagelse af dens Indhold, og det saa meget mindre, som Lagrettets derpaa afgivne Bestemmelse angaaende Veien ikke vel kan antages at være fremkommen uden efter speciel Opfordring af Fogden. Men under enhver Omstændighed er det indlysende og af Indstævnte selv ogsaa erkjendt, at det er den under den upaaankede Udskiftningsforretning af Lagrettet afgivne Beslutning om Veien, som det kommer an paa. Denne Beslutning gaaer — som ovenfor anført — ud paa at der til den udskiftede Parcel skal føre en bekvem Vei fra Gaardsrummet paa Jørgentvedt nordre i Vest. Indstævnte formener nu vel, at han, selv for det Tilfælde, at Lagrettet maatte antages paa egen Haand at have villet bestemme Veiforholdet, dog gjørligen har rettet for sig ved at anvise den af ham selv befarede Vei, idet denne er bekvem og derhos fører i vestlig Retning; men heri kan Retten ikke være enig. Havde Lagrettet sigtet til den af Indstævnte omhandlede Vei, vilde Intet været rime-

derefter mod Vest. Udtrykkene i Beslutningen "fra Gaardsrummet paa Jørgentvedt nordre i Vest" synes derhos efter Ordforstanden ikke at kunne fortolkes anderledes, end at Veien — lige fra sit Udgangspunkt — skulde gaae i Vest; og at dette har været Meningen, bestyrkes ogsaa derved, at det i modsat Fald havde været unfornødent at bestemme Noget om dens Retning, saasom Veien — da Appellantens Eiendom ligger i Vest for Indstævntes — dog tilsidst maatte tage denne Retning. Uagtet vistnok ikke afgjørende, kan det derhos bemærkes, at 5 af de under Overudskiftningsforretningen fungerende Lagrettesmænd under et i Christiania optaget Thingsvidne have provet, at det var deres Mening at Veien skulde udgaae fra Gaardsrummet gjennem en Grind mellem Ladebygningen og Grisehuset — altsaa fra Gaardsrummet i Vest. Efter det Anførte var Appellanten saaledes ikke forpligtet til at tage den ham af Indstævnte anviste Vei for god, men paa den anden Side følger det dog heller ikke af Beslutningen, at Veien netop skulde gaae der, hvor Appellanten har taget den (hvilket ogsaa bestyrkes ved Udtrykket "skal føre"), saaledes at det maatte staae til Indstævnte at anvise ham en anden naar denne kun tager sit Udgangspunkt fra Gaardsrummet paa Jørgentvedt i Vest. Denne Omstændighed formenes dog ikke at kunne have nogen Indflydelse paa Udfaldet af nærværende Sag, hvorunder ikke er Spørgsmaal om, hvor Veien skal udlægges; thi det havde været Indstævntes Pligt at anvise Appellanten Vei efter den af Overudskiftningsmændene bestemte Retning, og, naar han undlod Saadant, synes han ikke med Føie at kunne anke over, at Appellanten, for hvem i Virkeligheden ingen Vei var anvist, lagde sin Kjørsel som skeet i den Retning, Lagrettet havde bestemt, og hvor desuden Kjørsel ogsaa forhen havde fundet Sted. Efter det saaledes Anførte findes Appellanten at burde frifindes for Indstævntes Tiltale, hvorimod Processens Omkostninger for begge Retter ophæves. Thi kjendes for Ret: Appellanten Niels Christensen Jørgentvedt bør for Indstævnte Johan Holmsen Jørgentvedts Tiltale i denne Sag fri at være. Processens Omkostninger for begge Retter ophæves".

Den 21de Mai.

L.Nr. 232. Advocat Birch, Actor, mod Handelsmand Hans Aspaas.

Angjældende, nu henved 29 Aar gammel, forhenværende Handelsbetjent, nedsatte sig for 2 Aar siden som Handelsmand i Throndhjem, men saae sig i Begyndelsen af d. A. nødt til at opgive sit Bo til Skiftebehandling, og blev derpaa efter Anmeldelse af Boets midlertidige Bestyrer sat under Tiltale for Falsk og Bedrageri. Han fandtes nemlig at have 1) under Accept af en Vexel paa 500 Spdlr. skrevet en i Jæmteland bosat Mands Navn, uden hans Vidende og Villie, hvilken Vexel 3die Vidne som Endossent maatte indfrie; 2 og 3) skrevet en i Østersund boende Handelsmands Navn, uden dennes Vidende og Villie, under Accept paa to Vexler for 475 Spdlr. 48 Skill. og 540 Spdlr., paa hvilke Vexler 3die Vidne ligeledes stod som Endossent; 4) uden Acceptantens og Endossenternes Vidende og Villie forandret Løbetiden for en Vexel paa 253 Spdlr. 36 Skill. fra 4 til 3 Maaneder, for at faae Vexelen anbragt i Banken; 5) ved de to sidste Fornyelser af en hos det bergenske Brandforsikringsselskab anbragt Vexel, sidste Gang for 100 Spdlr., uden 5te Vidnes Vidende og Villie efterskrevet dets Navn som Trassent; og 6) ladet 2det Vidne tegne sig som Endossent paa en Vexelobligation for 3000 Spdlr., medens Aftalen var, at den kun skulde lyde paa 300 Spdlr. Oprindelig sigtede 2det Vidne Angjældende for Falskneri; men da 3die Vidne, der stod som 1ste Endossent, forklarede, at Vexelobligationen ved dets Underskrift lød paa 3000 Spdlr., og dette Vidne allerede havde underskrevet, da 2det Vidne underskrev som 2den Endossent, blev sidstnævnte mindre sikkert i sin Sigtelse for Falsk, medens Angjældende for Øvrigt tilstod dette Bedrageri saa vel som de ovenanførte 5 Falsknerier, der var begaaede i Løbet af de 4 sidste Maaneder af f. A. Foruden disse 6 i Slutningen af 1863 begaaede Forbrydelser forklarede Angjældende endvidere under Forhøret at have i Foraaret 1862, forinden han forlod 9de Vidnes Tjeneste, begaaet Falsk med 2 Vexler, ved paa den ene, hvis

Beløb han ikke erindrede, at have skrevet 5te Vidnes Navn under Accepten, hvorpaa den blev disconteret i Banken, og paa den anden, der lød paa 5 eller 600 Spdlr., at have skrevet 2den Dept.s Navn under Accepten, uden at han nu erindrede, hvor den blev anbragt. Denne Forklaring vedstod han i første Møde under Sagen; men den 4de Marts paastod han, som det synes, uden ydre Anledning, at han ikke havde gjort sig skyldig i disse to Falsknerier, og ligesom intet corpus delicti fremkom, blev heller ingen anden nærmere Oplysning tilveiebragt om de her nævnte Verler; thi den hjemreiste 2den Deponent blev ikke afhørt, og 5te Vidne erklærede at have "tegnet paa saa mange Verler" for Tiltalte, at det ikke længer havde Rede paa dem. Efter 9de Vidnes Forklaring var Angjældende, da han i Juli Maaned 1862 forlød dets Tjeneste, i Besiddelse af nogen Formue, og mentes derfor ikke tidligere samme Aar at have været i nogen fristende Pengeforlegenhed. Underretten vovede derfor ikke at fælde ham paa hans tilbagekaldte Tilstaaelse for disse 2 Falsknerier, hvorimod Overretten mente, at en øieblikkelig Pengeforlegenhed meget vel lader sig forene men en i Øvrigt god Formuesforfatning, og at 9de Vidnes Forklaring derfor ikke her kunde gjøre Regelen i L.s 1—15—1 uanvendelig, hvorfor Overretten fældte ham ogsaa for disse to Falsknerier. Man kan ogsaa tænke sig, at Tiltalte, der da beredte sig paa at oprette egen Handel, deri har villet indsætte Mere end sin Formue, og saaledes har ladet sig friste til, paa anførte Maade at skaffe sig de flere Midler. Underretten fældte ham efter Crll.s 21—27 og 29 samt 21—1, jfrt. 6—12, til 9 Aars Strafarbeide for de 6 førstnævnte Poster; Overretten efter samme Lovsteder til 6 Aars Strafarbeide for alle 8 Poster; Høiesteret stadfæstede Overrettens Dom, med Forlængelse af Straffetiden til 9 Aar, hvorhos Høiesteret blandt det Angjældende ilagte sædvanlige Omkostningsansvar tilkjendte den beskikkede Overretsreferent i Salar 5 Spdlr. Den almindelige Overretsreferent var formedelst sit Forhold til Sagen inhabil, idet han havde havt at inddrive nogle af Fordringerne, og den

i hans Sted beskikkede Referent havde erklæret det unfornødent for Overretten at bestemme Noget om hans Salar, men Stiftamtmanden havde i Appelpaategningen henstillet til Høiesterets Afgjørelse, om dette dog ikke vilde være rigtigst.

Den 24de Mai.

L.Nr. 235. Advocat Birch, Actor, mod mod Engel Stigen og Magdalene Berge.

Nr. 1, der er 51 Aar gammel og Bygselmand, i 1838 dømt for Tyveri, blev 22 Aar gammel gift med en 6—7 Aar ældre Pige, med hvem han har avlet 5 Børn, det yngste, en Søn, 4de Vidne, nu 16 Aar gammelt. Efter hans Forklaring skal han kun lidet have kjendt sin Kone før Giftermaalet, som han skal have indladt sig paa efter Tilskyndelse af hendes Farbroder, men snart fundet sig skuffet, idet hun viste sig uduelig som Husmoder, vanrøgtede Kreaturerne og sit eget Legeme, der blev mere og mere svinsk, hvorhos hun fik sære Lyster, bl. A. til omvankende Tiggerliv, hvorfra han dels ved Formaning dels en Gang endog med Magt søgte at afholde hende, men endelig maatte lade hende fare, af Frygt for, at hun vilde gaae aldeles fra Forstanden, da hun syntes at røbe Sindsforvirring. Imidlertid forsømtes Børnene, saa meget mere, som hun ikke taalte, at han befattede sig med deres Opdragelse. Endelig, sagde han, blev hun saa fuld af Utøi, at han for 15—16 Aar siden maatte ophøre at søge Seng med hende. Denne hans Fremstilling bestyrkedes i væsentlig Grad ved de afhørte Vidners Forklaringer. Imidlertid havde Husstellet paa Gaarden været besørget uden fremmed Hjælp ved de hjemmeværende Børn, navnlig ved en nu 26 Aar gammel Datter, 2det Vidne, indtil Nr. 2, en nu 36 Aar gammel Pige, Høsten 1860 kom i Tjeneste paa Gaarden, som Nr. 1 forklarer, fordi Datteren, 2det Vidne, blev alene om Stellet, efter at Søsteren om Vaaren var kommen i fremmed Tjeneste, og derfor bad ham om at tage en Pige i Tjeneste, hvilken Bøn 2det Vidne siger det ikke er frit for, at hun kan have fremsat. Efter at begge Angjældende havde fremstillet Forholdet som et

almindeligt Tjenesteforhold paa Opsigelse, Kost, Klæder og Løn, tilstod Nr. 1, at han fra Først af fæstede Nr. 2 for at have Tilsyn med ham, saa længe han levede, og paa Spørgsmaal om, hvorledes det da skulde have gaaet, hvis de var blevne uforligte, svarede han kun, at det ikke var indtruffet, og saaledes ikke kunde tales om, men at han ikke vidste, om han eller hun da havde kunnet sige op; hvorimod hun forklarede, at Nr. 1, da han fæstede hende, havde begjært, at hun skulde blive hos ham og see til ham og hans Gods, saa længe han var ved Gaarden, hvorpaa hun gik ind, forudsat, at de blev forenede, og der var Raad til at være der, og hun fik Noget for det. De vedgik imidlertid, at hun hidtil ingen Løn havde faaet, og hun tilføiede, at hun kun havde faaet Klæder til 1 Spdlr.s Værdi, men at hun havde Lønnen tilgode, og fik den vel, naar Leilighed blev, idet han havde bedet hende bie ham. Efter deres og Børnenes Forklaring om hendes Stilling i Huset, og efter Lagrettets Erklæring om Stedets Skik og Brug, kunde hun vel ikke siges i alle Dele at have havt samme Myndighed eller være bleven behandlet paa samme Maade, som Koner i Almindelighed, men hun havde heller ikke været behandlet som almindelig Tjenestepige. Medens Datteren, 2det Vidne, der forklarede sig vaklende, og ikke blev edfæstet, var hjemme, skulde hun og Nr. 2 have havt omtrent lige Meget at sige i Husvæsenets Bestyrelse; men siden 2det Vidne Vaaren 1863 tilligemed næstyngste Søn tog ud at tjene, havde Nr. 2 udelukkende styret Huset, hvormed Konen i de sidste Aar ikke befattede sig, skjønt hun som oftest var hjemme om Nætterne. Dog skal Nr. 1 selv have gjort de fornødne Indkjøb til Huset, solgt sit Smør, og havt Nøglen til dets Hjemmested, naar han var hjemme. Endelig vedgik begge Angjældende at have, siden Nr. 2 kom i Huset, avlet 3 Børn sammen, hvilke dog alle skulle være dødfødte, resp. 3die August 1861, 7de October 1862 og 15de November 1863; men de paastod, at de ikke havde havt Samleie med hinanden oftere end 1, høist 2 Gange hvert Aar. Efter Vidneforklaringerne havde, skjønt i samme Værelse, hver sin Seng,

og 2det Vidne laa med Nr. 2 i den ene, saa længe hun var hjemme. Efter gjentagen forgjæves Formaning af Præsten til at skilles, hvortil de tilsidst erklærede sig uvillige — Nr. 2, som hun paastod, fordi hun havde opført sig saaledes, at hun ikke kunde komme til Andre — blev deres Forhold, der vakte megen Forargelse i Menigheden, endelig anmeldt; og tiltalte for Hor og Concubinat blev de ved de foregaaende Retter fældte, Nr. 1 for Hor til 15 Dages Fængsel paa Vand og Brød, Nr. 2 for Utugt med gift Mand til 20 Spdlr.s Bøder, hvorimod de for Øvrigt frifandtes, mod fælles Ansvar af Sagsomkostningerne. Høiesteret fældte dem efter Crll.s 18—23 til Fængsel paa Vand og Brød, ham i 25, hende i 10 Dage, med sædvanligt Omkostningsansvar. At de Angjældende ikke i alle Dele aabenlyst opførte sig som om de var Egtefolk, skjønt de i Realiteten levede sammen som saadanne, var rimeligt nok, naar de vilde undgaae ufornøden Skandale og Straf.

L.Nr. 226. } Even Glende mod Overretssagfører Bjørnstad.
O.Nr. 41. }

Glende udeblev efter Hovedstævning, men Bjørnstad mødte efter Modstævning og paastod den paaankede Overretsdom og derefter afholdte Indførselsforretning stadfæstet, samt sig tilkjendt Omkostninger hos Hovedcitanten for Høiesteret. Ved Høiesterets Dom, afsagt 19de Mai 1864, blev Overretsdommen og Indførselsforretningen stadfæstede, samt Hovedcitanten ilagt 50 Spdlr. i Sagsomkostninger til Contracitanten for Høiesteret, og ligeledes 50 Spdlr. i Bøder

Niogtyvende Aargang   3die August
№ 31.   1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 1ste Session 1864.

?.Nr. 230. } Skræddermester Ole Eriksen mod Sjonne Thor-
O.Nr. 47. } stensen Melgaarden.

Under denne Sag indtalte Skræddermester Ole Eriksen i Kjøbenhavn sin af Indstævnte erkjendte Odelsløsningsret til dennes Andel, af Skyld 3 Daler 1 Ort 15 Skill., i Gaarden Melgaarden i Strøms Præstegjæld i Odalen, over hvilken Andel den 2den Juni 1856 blev holdt Odelstart. Under Taxtforretningen afgav Odelsmanden Møde ved Sagfører, hvorimod Besidderen mødte personlig, var med under Befaringen, og paaviste Grændserne, "saa godt han kunde", idet han kun i kort Tid havde besiddet Eiendommen, og under Paavisningen for Lagrettet erklærede sig usikker om visse Dele af Skovgrændsen. Men under Befaringen fulgte ogsaa Hans Eriksen Melgaarden, og deltog i Paavisningen. Da man kom tilbage fra Befaringen, lod Besidderens Sagfører afæske Lagrettesmændene Erklæring, om de selv kjendte den befarede Eiendoms Grændser, da Besidderen ikke kunde indestaae for, at de af ham paaviste Grændser var de rette, og derfor heller ikke vilde ansee sig bunden ved den skeete Udvisning, hvis han senere skulde erfare, at Grændserne vare andre end de af ham antagne. Lagrettesmændene erklærede, at de ikke havde fuldstændig Kundskab om Eiendommens Grændser, men at de havde taxeret efter de Grændser, som var dem anviste af Besidderen, der dog havde erklæret, at han ikke var sikker paa enkelte Steder af Skoven, hvor Delelinien var utydelig. Efter at

der var twistet om, hvem af Parterne det nærmest paalaa at udvise de rette Grændser, opfordrede Odelsmandens Sagfører Besidderen til at erklære, om han vilde have ny Befaring, eller ikke, hvortil Besidderen svarede, at han ikke kunde indlade sig paa nogen saadan Erklæring, da han ikke kunde vide, hvor vidt de af Lagrettet udsatte Grændselinier, som lettelig kunde være tagne for snevre, vilde gjøre ny Befaring nødvendig; thi hvis det senere skulde kunne bevises, at ikke hele Odelsgodset var taxeret, mente han Taxtforretningen var uefterrettelig. Lagrettet taxerede endelig Jordveien til 1320 og Skoven til 580 Spdlr., tilsammen 1900 Spdlr. Besidderen paaankede nu Taxtforretningen, blandt Andet og fornemmelig fordi man ikke havde været paa det Rene med Grændserne, uden at nogen ny Oplysning derom fremkom for Overretten. Imidlertid fandt denne, at Taxten maatte staae over det, som var taxeret, og stadfæstede den følgelig, men mente, at det desuagtet kunde faae Indflydelse under selve Odelssøgsmaalet, hvis det skulde vise sig, at urigtige Grændser var lagte til Grund for Taxten. Efter denne Antydning optog Besidderen den 19de October 1858 et Aastedsthingsvidne, hvorunder han søgte oplyst, at Grændserne for Skovteigerne Nr. 2 og 6 under Taxtforretningen af 2den Juni 1856 var urigtig paaviste. Med Teigen Nr. 6 skulle vi imidlertid her ikke opholde os, da Taxtmændene fra 1856 erklærede, at Taxten vilde være bleven den samme, om de nu udviste Grændser var blevne lagte til Grund. Hvad Teigen Nr. 2 angaaer, da udviste to Naboer, hvoriblandt den samme Hans Melgaarden, der havde været med under Befaringen i 1856, nu Grændserne i det Hele, idet Hans Melgaarden tillige forklarede, at han i 1856 havde paaviist Grændserne mod Nord og Vest, derimod ikke mod Øst, og kun en Del af Grændsen mod Syd, og Taxtmændene fra 1856 forklarede, at To af dem fulgte Hans Melgaarden under Udvisningen, de andre To Besidderen, og havde fundet Grændserne, med Undtagelse af Grændselinien mod Øst, som man ikke kunde gjenfinde i Midten, før man kom op i Enden af Teigen, men at Alle samledes,

hvor man ikke havde været sikker paa Linien, nemlig i Midten, og Hans Melgaarden tilføiede, at han ikke havde været sikker paa Grændsen i det sydvestre Hjørne. For Øvrigt erindrede Taxtmændene ikke nøie hele Opgangen i 1856, men dog at de fulgte den nu opgaaede Linie et Stykke, og tabte den derpaa (i Midten), indtil man kom op imod Enden af Teigen. Det nye Lagrette erklærede, paa Opfordring, at "de ikke efter det Passerede i Dag see sig i Stand til at afgive noget Skjøn om Forskjellen paa Størrelsen af den Del af Teigen Nr. 2, som blev opgaaet 1856, og som nu er opgaaet", hvorimod det gamle Lagrette (fra 1856) i det følgende Retsmøde, uden at nogen ny Oplysning imidlertid var tilveiebragt, ligeledes paa Opfordring erklærede, at "de antog, det vilde have havt Indflydelse paa Taxtsummen, hvis Grændserne for Teigen Nr. 2 ved Forretningen af 1856 var blevne dem paaviste saaledes som nu, da denne Teig, som særskilt var værdsat for 120 Spdlr., vilde være bleven taxeret noget høiere". Besidderen vedblev nu sin Indsigelse om Taxtens Uefterretteligheed, og paastod Frifindelse med Omkostninger, medens Odelsmanden vedblev sin Paastand om Løsning efter den usvækkede Taxt, og om Sagsomkostninger. Ved Underrettens Dom blev Besidderen tilpligtet, under Udkastelsestvang, til Lovens første Faredag for Odelsmanden at fravige og ryddiggjøre Eiendommen, mod Udbetaling af Taxtsummen med Fradrag af Hæftelserne, og under Dagbøder at give ham Skjøde, hvorhos han ilagdes 20 Spdlr. i Sagsomkostninger. Overretten tog derimod Besidderens Indsigelse til Følge, og frifandt ham, men ophævede Omkostningerne for begge Retter. Ved Høiesterets Dom, afsagt 21de Mai 1864, fik Sagen i ny Conclusion samme Udfald som ved Underretten, dog med Ophævelse af Omkostningerne for alle Retter. Denne Dom blev væsentligst bygget paa Odelsl.s § 21, hvorefter Besidderen, der forgjæves havde søgt Taxten svækket paa formelle Grunde, og ikke derefter havde erhvervet Overtaxt, maatte betragtes som om han havde acquiesceret ved den usvækkede Undertaxt. Endelig maa bemærkes, at denne Sag

efter Hurtigskrift er bleven fuldstændigere meddeelt i Ugeblad for Lovkyndighed, Statistik og Statsoekonomi, Nr. 49, 2den Juni d. A.

L.Nr. 246. D.Nr. 50. } Advocat Heiberg som befalet Sagfører for Snedker Berntsen af Aster mod Proprietær Knudsen af Sandvigen.

Vaaren 1860 bleve Parterne enige om, at Knudsen skulde levere Berntsen nogle Læs Sand, mod at faae Madjord, Læs for Læs. Knudsen leverede derpaa 9 Læs Sand; men da han paa Berntsens Eiendom ikke alene tog 9 Læs Jord paa det anviste Sted, men ogsaa, tildels paa andre Steder, endvidere 20 Læs Jord, sagsøgte Berntsen ham, efter forgjæves Forligsprøve, ved Thinget i Mai 1861 til at betale Erstatning for de 20 Læs Jord, og for den ved disses Bortførelse Eiendommen tilføiede Skade, samt til Straf efter Criminalloven. Ved Underrettens Dom blev Knudsen tilpligtet at erstatte Berntsen, efter Skjøn paa egen Bekostning, for det ved Bortførelsen af de 20 Læs Jord bevirkede Tab, samt Sagsomkostningerne med 15 Spdlr. Knudsen paaankede denne Dom for Overretten, og paastod Sagen afviist fra Underretten, eller hjemviist til fornyet Behandling, og derunder udsat, for at han kunde give Tilsvar i Realiteten. Ved Overrettens Dom blev Sagen fra Underretten afviist, forsaavidt angik Erstatningen, idet Overretten fandt, at den egnede sig til Behandling paa Aastedet; men Omkostningerne for begge Retter bleve ophævede. Denne Dom blev, med beneficium paupertatis og Bevilling til Sagens Paakjendelse uden Hinder af Appelgrændsen, paaanket for Høiesteret med Paastand om dens Underkjendelse, Sagens Hjemviisning til Paakjendelse i Realiteten af Overretten, og Sagsomkostningerne for Høiesteret, hvorimod Indstævnte paastod Stadfæstelse og Omkostninger. Indstævnte paaberaabte sig L.s 1—16, 1—13—9, Frd. af 31te Marts 1719 og 11te August 1797, § 27. Herimod indvendtes, at der paa Lovens Tid ikke, som nu, var indført noget Skjønsvæsen, hvorved Skaden kunde bestemmes efter Aastedsbefaring ved

særskilt Skjøn efter Dom, idet Skjønnet da skulde afgives under Et med Dommen, og stod med denne under Paaanke for Lavmanden. Her var det givet, at Skade var skeet, og Erstatningen maatte efter vor nugjældende Lovgivning bestemmes ved særskilt Skjøn, efter at Dommen havde bestemt, at Erstatning for den paaførte Skade skulde gives. Hvad der nu ved Dommen var at bestemme, tiltrængte ingen Besaring af Retten, der ikke skulde bedømme Skadens Størrelse, og derefter bestemme Erstatningens Størrelse. Med Anvendelsen af L.s 1—16 bortfaldt altsaa Anvendelsen af de øvrige paaberaabte ældre Lovbestemmelser under Sagsbehandlingen, efter vor nyere Lovgivning og Praxis, da der ingen Tvist var om, at den bortførte Jord jo var tagen paa Appellantens Eiendom, og Spørgsmaalet saaledes var den juridiske Qvæstion om Indstævntes Berettigelse til det paaklagede Foretagende. Ved Høiesterets Dom, affagt 25de Mai 1864, blev Overrettens Dom, for saa vidt paaanket var, kjendt uefterrettelig, og Sagen hjemvist til Overretten til videreligere Behandling og Paakjendelse, hvorhos Indstævnte blev tilagt Sagsomkostningerne for Høiesteret til Appellanten med 45 Spdlr., af hvilke den befalede Sagfører blev tillagt i Salar 30 Spdlr., Resten bestemt til Retsfunt øvrige Gebyrer, som om Sagen ikke havde været beneficeret.

Den 26de Mai.

L.Nr. 247. Consul Holst, som Mandatar for Lotinga & Søn, mod Skibsreder Carl Bull.

I Juni 1861 befandt Bulls Skib Harald Haarfager sig i Sunderland, hvor det havde indtaget Ballast for at gaae til Bergen og derfra til Quebek med Emigranter. Da Skipperen, Føyn, var i Forlegenhed for Penge, telegraferede han til Rederen, Bull, om nærmere Ordre, og fik i Telegram af 27de Juni det Svar, at han skulde trække paa ham, men paa saa lang Tid som muligt. De fornødne Penge skaffede Mæglerhuset Lotinga & Søn, som beregnede sine Udlæg til £ 295, hvorfor Føyn traf tre Vexler, en paa B.

Foyn i Liverpool for £ 65, hvorom der ikke under Sagen var Spørgsmaal, to 3 Maaneders Vexler paa Rederen, den ene for £ 100, den anden for £ 130. Ved Udstedelsen af disse Vexler var mellem Foyn og Lotinga & Søn aftalt, at en til disse to Vexler svarende Sum £ 230 skulde holdes assureret, som det sagdes, nærmest til Betryggelse for Skipperen som Trassent; men nærmere Oplysning om, hvorledes denne Assurance var foregaaet, og for hvilke Gjenstande den skulde tegnes, fremkom ikke under Sagen. Bull paastod stadig, at det var Fragten, som var assureret for et saadant Beløb, medens Holst paastod, at Skipperen alene havde til sin Fordel og til Sikkerhed mod Rederiet assureret sin Ret efter Søfartsl.s § 106 i Skib og Fragt, altsaa til Sikkerhed for sin mulige Fordring. Rimeligst var det dog, at Fragten var assureret, hvorfor og Rederen var belastet med Præmien. I Øvrigt angav Lotinga & Søn, at Assurancen var tegnet hos dem selv, uden at nogen Police var udstedt, skjønt de til Police og Stæmpelgebyr m. M. havde beregnet sig £ 15—4s, hvorunder Assurancepræmien var anført med £ 9—4s. Disse £ 15—4s var tillagte den Sum, hvorfor Vexlerne blev trukne. Vexlerne præsenteredes af Holst for Bull den 27de Juli, men protesteredes de non acceptatione, idet Bull negtede at acceptere, fordi Betaling fordredes efter en Cours af 4 Spdlr. 105 Skill., hvorimod han tilbød Accept til Betaling i klingende engelsk Mynt eller efter Christiania Cours, hvilket Holst ikke vilde modtage. Den 7de October præsenterede Holst atter Vexlerne, og erklærede da at ville lade sig nøie med den Betaling, Bull havde tilbudt; men nu negtede Bull at betale, uden Angivelse af Grund — som det syntes, fordi han havde faaet Underretning om den tegnede Assurance, og ønskede Garantier med Hensyn dertil — og Vexlerne blev nu protesterede de non solutione. Den 25de November 1861 forliste Harald Haarfager totalt, netop som det i Quebek havde indtaget Ladning og forladt Amerika for at gaae tilbage til England. Holst, som Lotinga & Søns Mandatar, udtog først den 4de Juni 1862 Søretsstævning til Indtale af en

den 22de April næstfør forfattet Recambioregning paa 1086 Spdlr. 110 Skill., foruden Renter, 6 pCt. fra 23de April, samt Protestomkostninger 5 Spdlr. 48 Skill., og Sagsomkostninger. Bull paastod, efter Modsøgsmaal for Assurancen, Frifindelse og Sagsomkostninger. Modsøgsmaalet paastodes afviist. Ved Søretteus Dom blev Bull tilpligtet at betale Holst som Mandatar for Lotinga & Søn £ 214—16s enten i denne Myntsort eller i norske Penge efter Cours paa Betalingstiden, med 5 pCt. Renter fra Stævningens Forkyndelse, hvorimod Holst frifandtes og Omkostningerne ophævedes. Denne Dom paaankedes fra begge Sider med Paastande i det Væsentlige som før. For saa vidt Modsøgsmaalet paastodes afviist, støttedes denne Paastand paa L.s 5—13—4, idet Vexlerne af Feyn var udstedte efter Bulls egen Ordre og Fuldmagt, og følgelig mentes at maatte betragtes som trukne af Bull selv, medens hans Modfordring var et omtvistet Regnskabskrav. Hertil svaredes, at begge Fordringer stod i umiddelbar og uadskillelig Forbindelse, og at L.s 5—13—4 ikke finder Anvendelse paa løbende Contocurant mellem Kjøbmænd, hvorimod Vexler som andre Poster liqvideres under Opgjøret af det hele Mellemværende. (Jfr. L. af 12te September 1818, § 6). For Høiesteret paastodes Holsts Hovedankestævning afviist, fordi han ved sin Sagfører havde opfordret Bull til at opfylde Søretsdommen, og tilføiet, at den i modsat Fald vilde blive forkyndt, hvorved han mentes at have acqviesceret ved Søretsdommen og afskaaret sig Adgangen til at paaanke den. Hertil svaredes, at denne Adgang, selv om Dommen var bleven forkyndt, maatte have staaet ham aaben, naar Indstævnte ikke vilde acqviescere, men udtog Ankestævning, da Opfordringen eller Forkyndelsen alene kunde betragtes som et Forligstilbud, for at blive for videre Trætte og Rettergang qvit. (L.s 1—15—3). I Realiteten paastod Bull, deels at han efter Søfartsloven ikke hæftede personlig for Vexlerne (Cap. 9), deels at Lotinga & Søn kunde og burde have gjort sig betalte i Assurancen, da Skibet var totalt forliist. Hertil svaredes, at om man end vilde sætte Vexlerne i Klasse med

Bodmeribrev, hvilket dog ikke lod sig gjøre, saa var her efter Søfartsl.s § 99 den særlige Forpligtelsesgrund, hvormed Bull havde paadraget sig personligt Ansvar for Varerne, at de var trukne efter hans egen ubetingede Ordre, og altsaa maatte betragtes som trukne af ham selv, og at Assurancen ikke gjaldt Reisen fra Quebek, hvorunder Forliset fandt Sted. Dette var imidlertid det tvivlsomme Spørgsmaal i Sagen. Bull havde opfordret Holst til at fremlægge Assurancepolicen, og faaet til Svar, at ingen Police nogensinde var udstedt, da Assurancen var tegnet hos Lotinga & Søn selv, og der efter Skibets Forlis ikke kunde være Tale om at udfærdige nogen Police for den allerede fuldførte Reise fra Norge til Quebek, hvorfor Assurancen gjaldt. Bull mente derimod, at man under disse Omstændigheder maatte lægge hans rimelige Forudsætning om, at Assurancen omfattede den tabte Fragt fra Quebek, til Grund, da han under saadanne Omstændigheder ikke kunde føre noget Bevis for sin Paastand, medens Beviset for det Modsatte maatte paaligge Lotinga & Søn, som kunde og burde have sørget derfor. Naar de, for at kunne beregne sig Præmie, Police og Stæmpelgebyr til egen Fordel med £ 15—4s af £ 230, selv havde assureret, mentes de dog at maatte bevise Grændserne for den derved overtagne Forpligtelse, og i alle Fald af sine Bøger oplyse, hvad Assurancen gjaldt, uden at kunne unddrage sig alt Ansvar ved løse Foregivender. Hertil svaredes, at Foyn, der som Skipper handlede paa Rederens Vegne med lovlig Fuldmagt, selv maatte have sørget for Beviset; at der intet Usædvanligt var i den brugte Fremgangsmaade, og at der ingen Rimelighed var i Bulls Paastand. Da Assurancen fandt Sted, skulde Skibet med Ballast gaae til Bergen, for derfra at føre Emigranter til Quebek, og Intet

antages at omfatte baade den bestemte Reise fra Bergen til Ovebek, og den ubestemte Reise fra Ovebek. Efter indhentet Erklæring fra England maatte 4 pCt. ansees som passende Præmie for den førstnævnte Reise, men altfor ringe, naar den sidstnævnte skulde regnes med. Da Vexelretten var tabt ved Sagsanlægget, kunde der ikke blive Spørgsmaal om Vexelrente, eller Tilkjendelse af Recombioregningens Beløb. Søretten havde derhos fratrukket de £ 15 —4s for Assurancen; men Bull havde holdt sig til Assurancen, og ingen Indsigelse gjort ved Vexlernes Præsentation mod Beløbet, som desuden var vedtaget af Foyn ved deres Udstedelse. Høiesterets Dom, afsagt 26de Mai 1864, er saa lydende: "Skibsreder Carl Bull bør til Consul H. Holst som Mandatar for Lotinga & Søn at betale £ 230 - to Hundrede og tredive - engelsk Sterling, med aarlig Rente deraf 5 - fem - af Hundrede fra 5te Juni 1862 til Betaling skeer, enten i bemeldte Myntsort, eller i norske Penge efter Cours paa Betalingstiden. Processens Omkostninger for Søretten og Høiesteret ophæves".

Den 31te Mai.

L.Nr. 251. Advocat Grønn, Actor, mod Christopher og Olaue Bjørnøen.

Disse Egtefæller eie en Gaardpart, men leve, noget over 40 Aar gamle, i smaa Kaar, Manden i 1858 tyvsdømt, Konen ikke forhen tiltalt. Nr. 1 tiltaltes nu atter for Tyveri, samt for Forbrydelse mod Crll.s 21—11, Nr. 2 for Delagtighed i disse Forbrydelser. Ved Underretten var Nr. 1 fældt efter Crll.s 19—1 og 6, jfrt 7, samt efter 21—11 til 1½ Aars Strafarbeide, Nr. 2 kun efter 19—6 til 15 Dages Fængsel paa Vand og Brød, med fælles Ansvar af Sagsomkostningerne, naar undtages Udgifterne ved et Forhørsmøde, der paalagdes Nr. 1 alene, hvorhos de ilagdes fælles Erstatning til 14de Vidne med 56 Skill. og Nr. 1 særskilt Erstatning til 16de V. med 36 Skill. Ved Overretten blev Nr. 1 for 2den Gangs Tyveri og for Forbrydelse mod Crll.s 21—11 ilagt 1½ Aars Strafarbeide, Nr. 2 for Delagtighed

i Tyveri efter Crll.s 19—6 Fængsel paa Vand og Brød i 10 Dage, Begge med Omkostnings- og Erstatningsansvar som ved Underretten bestemt. Efter Paaanken var der ved Høiesteret kun Spørgsmaal: 1) om Tyveri af to 14de Vidne tilhørende Sække, som 13de og et andet Vidne kort før Jul 1859 havde medbragt til Handelsstedet Rugsund, og lagt sammenbundne udenfor Kramboden, medens de gik ind i den, i det Samme en Person forlod den; og kort efter var saa vel Sækkene forsvundne, som Personen, der af Landhandleren, 4de Vidne, og hans Betjent, 10de Dept., opgaves at være Angjældende Nr. 1, paa hvem Mistanken altsaa faldt, uden at der da blev anstillet Eftersøgning. Men da nærværende Sag reistes, var han funden i Besiddelse af 2 Sække, der af 13de, 14de og 15de Vidner bestemt gjenkjendtes som de i Rugsund bortkomne, hvorhos en Sæk, der var gjort af samme Stykke, blev forevist i Retten og af Lagrettet befunden at være af samme Tøi. Efter Vidneforklaringerne kunde ingen Anden end Angjældende antages at have været udenfor Kramboden, da Sækkene bortkom; desuden angav han at have faaet Sækkene for 10—11 Aar siden af sin nu afdøde Fader. Herfor var han fældt efter Crll.s 19—1, jfrt. 7, og Nr. 2 efter 19—6. Hun var den Første, som opgav, at Nr. 1 skulde have faaet disse, efter Vidneforklaringerne nye og hvide, Sække for 10—11 Aar siden af sin Fader, skjønt de efter det Anførte først efter Tyveriet kunde være komne i Huset, hvor hun dog efter sin Hjemmelsopgave tidligere maatte have seet dem, og derfor saa meget mindre kunde troe, at de, nye som de var, kunde være erhvervede som opgivet, men lige saa vel som 6te Vidne maatte have fundet det paafaldende, at Nr. 1 kunde, fattig som han var, hjembringe 2 saadanne Sække. Da 6te Vidne saae dem, viste den ene sig mærket med paasyede Bogstaver, der var afsprættede, da de ved Undersøgelsen opdagedes, hvorhos de var saa forringede, at Lagrettet ansatte Skaden til 56 Skill. 2) om Flytning af Skjelsten mellem Angjældendes og 16de Vidnes Eiendele. Sommeren 1860 fandtes 3 Mærkestene flyttede 1 Alen ind paa 16de Vidnes Jorde; men Angjældende,

der under Sagen benegtede at have gjort dette, vilde endog give det Udseende af, at 16de Vidne, som han udgav for sin Kvindesmand, selv havde gjort det for at føre ham i Ulykke. Dertil var imidlertid saa meget mindre Spor, som 16de Vidne havde ladet det beroe med at faae Mærkestenene tilbageflyttede, og Tingen først under de om Tyveriet anstillede Undersøgelser biløbig kom for Dagen. Desuden havde Angjældende afslaaet og indhøstet Høet paa det ved Mærkestenenes Forrykkelse vundne Stykke, medens Hullerne efter deres forrige og rette Leie stod aabne og friske, ligesom han og havde vegret sig ved Tilbageflytningen, indtil 16de Vidne havde truet ham med Stævning. (1ste, 8de, 11te og 16de Vidner). Det i 1860 ulovlig slaaede og høstede Hø blev værdsat til 36 Skill. Under denne Post var Nr. 1 af de foregaaende Retter fældt efter Crll.s 21—11 og for Tyveri. Høiesteret stadfæstede Overrettens Dom, saa vidt paaanket var, med Nedsættelse af Straffetiden for Nr. 2 til 5 Dage.

Den 31te Mai.

S.Nr. 252. Advocat Rolfsen, Actor, mod 1) Halvor Eriksrød, 2) Halvor Otterholt og 3) Anders Skogerød.

Fra gammel Tid have Leilændingerne under Fossum Jærnverk havt at brænde Kul til Værket i dets Skove, og da der faaes baade mere og bedre Kul af barkeslaaet Ved, have de havt Tilladelse til at tage Barken, dels til Husbrug, dels til Salg; dog har det af og til været dem forbudt at sælge Barken, for at forebygge Misbrug af Skovene, som for Barkeslaaningens Skyld paa visse Steder skulle være udhuggede til Skade; men disse Forbud have været lidet paaagtede, maaskee fordi de ikke have været tilstrækkelig bestemte og bekjendtgjorte — i alle Fald ikke strengt overholdte — og Skiens Garvere have derfor havt sin væsentligste Forsyning med Bark fra Fossums Skove. I Marts 1862 lod Verkseieren udgaae Forbud mod al Barkeslaaning, hvilket ved trykte Sedler søgtes bragt til almindelig Kundskab blandt Kulbrænderne gjennem Kulkjørerne; men da

som bemærket, mere og bedre Kul faaes af barkeslaaet Ved, synes det, efter nogle Forsøg, atter at være bleven Regel, at "blække" eller barkeslaae Kulveden; og da Barken saa til Skade for Græsvæxten, og Leilændingerne havde Tilladelse til at tage af Skovene til Husbehov, blev Barken dertil anvendt. Af Verkseierens Forklaring sees ogsaa, at det var Barkeslaaning til Salg, han formedelst den dermed forbundne Misbrug vilde have forbudt, og ansaa som ulovlig. Da dette Forbud havde bevirket Mangel paa Bark hos Skiens Garvere, henvendte Tre af dem sig til Verkseieren for at faae Forbudet mod Salg af Kulvedens Bark ophævet, men forgjæves, skjønt der gaves nogen Udsigt til, at det maaskee for enkelte Leilændinger kunde blive hævet. Imidlertid havde Nr. 1, der er omtrent 52 Aar gammel og Tjener hos sin Moder, som er Leilændingsenke paa en Gaard under Verket, i October 1862 til Garver Hofgaard falbudt Bark, som han paastod slaaet af Træer, han lovlig havde hugget til Kulved for Verket, og da Garveren gjorde ham opmærksom paa Forbudet, svarede han, at han for sin Del ikke havde modtaget noget Forbud, og at han ikke antog, at Verkseieren vilde gjøre noget Videre derved, hvorpaa de blev enige om, at han skulde komme med sin Bark. Den 20de October indfandt Nr. 1 sig med 600 Stykker Bark, og da han paa Veien traf en af Verkets Skovbetjente, 2det Vidne, der mindede ham om, at det var forbudt at slaae Bark til Salg i Verkets Skove, svarede han denne Betjent, som han havde svaret Garveren, og tilføiede, at han "fik vove paa det alligevel", hvorhos han bad Betjenten ikke at "sladre paa ham". For Retten fortalte han, at Barken paa Veien var bleven bedærvet af Regn; ellers mente han at ville have faaet 3 Spdlr. for den. Han tænkte det ikke var saa farligt, siden det før havde været tilladt, og andre Leilændinger gjorde det Samme. Det oplystes ogsaa, at 16de—23de Vidner og 25de—27de Vidner havde solgt Bark af Verksskovenes Kulleved til Garvere i Skien; men 17de—19de Vidner havde særegen Tilladelse dertil, de øvrige troede ikke Forbudet saa strengt ment, hvorimod Angjældende af 2det

Vidne havde erfaret det Modsatte, og i sine Svar lagt sin mala fides for Dagen, hvorfor det heller ikke kunde hjælpe ham, at Nr. 2 skulde have sagt, Forbudet var ophævet. Nr. 2, 44, og Nr. 3, 49 Aar gammel, var selv Leilændinger, og erkjendte sig begge vidende om Forbudet; men Nr. 2 tilstod, at han Sommeren 1862, da han saae 1ste, 24de og 25de Vidner flaae Bark, ogsaa flaaede og solgte Bark til en Skomager i Skien, og Nr. 3 tilstod, at han, uagtet 2det Vidne havde sagt ham at han gjerne maatte flaae men ikke sælge Bark, dog, da han hørte, at enkelte Leilændinger havde faaet Tilladelse til at sælge Bark, og han selv var i stor Trang, antog, at det ikke kunde være saa farligt at sælge Bark, der ellers ikke var til Nytte, og at han derfor solgte Bark til samme Garver, som Nr. 1 havde handlet med, uden at der blev Tale, om det var tilladt eller ei. Tiltalte for Tyveri, blev Nr. 1 fældt efter Crll.s 19—1, af Underretten til 5, af Overretten til 4 Dages Fængsel paa Vand og Brød, men Nr. 2 og 3 af begge Retter frifundne for videre Tiltale, og begge Domme for deres Vedkommende paaankede af det Offentlige. Høiesteret fældte alle Tre Tiltalte efter Crll.s 19—1 til 4 Dages Fængsel paa Vand og Brød, men indstillede dem til Benaadning med 2 Spdlr.s Bøder eller Advarsel. Overretten havde lagt Vegt paa den Omstændighed, at Nr. 2 og 3 selv var Leilændinger, Nr. 1 kun Inderst eller Tjener hos Moderen, og dog havde solgt for egen Regning; men da han, 52 Aar gammel, i det Hele drev for sin gamle Moder, mere som Husbonde end som Tjener, syntes denne Forskjel ikke at kunne gjøre Udslaget; og da Kulbriften fandt Sted under to Skovbetjentes Bestyrelse og Opsyn, maatte paa den anden Side alle tre Tiltalte ved denne Drift betragtes som Værkets Tjenere eller Arbeidere, om hvis blotte Misbrug af egen Brugsret eller juridiske Besiddelse af, hvad de saaledes havde under Hænder, der ikke kunde være Tale. Om L.s 3—14—35 kunde der heller ikke være Tale, deels fordi Næverflaaning er langt mindre skadelig end Barkeflaaning, deels fordi de Tiltalte ikke kunde ansees at tiltrænge saa meget

Salt, som vilde svare til den solgte Bark; ei heller om den foregaaende Art. 34, for saa vidt den tillader Leilændingen at hugge Tømmer til Salg for den halve Landskyld, da denne Bestemmelse længe siden er gaaet af Brug, og maa ansees at ligge udenfor de Forudsætninger, hvorpaa senere Leilændingscontracter, navnlig i Forhold som de her omhandlede, kunne ansees byggede. Det fremgik ogsaa af de Tiltaltes egne Forklaringer, at de ikke troede sig berettigede til at flaae Bark til Salg. Om Crll.s 22—13, som den i Praxis forstaaes og i Forbindelse med den følgende § 14 maa forstaaes, kunde der endelig heller ikke være Tale. Ved de foregaaende Retter var heller ikke Spørgsmaal om de ovenberørte Bestemmelser, men Overretten havde til Nr. 2s og 3s Undskyldning bemærket, at Salget før havde været Kulriverne tilladt (ikke fordi de var Leilændinger, men fordi Verkseieren undte dem Fordelen, saa længe det ikke fandtes at lede til Misbrug); at der var pleiet Underhandlinger om Forbudets Ophævelse (men forgjæves); og at enkelte Andre havde faaet Tilladelse til at sælge Bark (hvilket lige saa vel maatte have tjent til Nr. 1s som til Nr. 3s Undskyldning, om det havde kunnet hjælpe).

Den 31te Mai.

L. Nr. 255. Advocat Lous, Actor, mod Madame Guríne Larsen og Pantelaanerne Hansen og Peder Olsen.

Efter Klage fra vedkommende Batterichef blev ved Ordre fra Politimesteren til Politiadjutanten i Christiania de tre ovennævte Personer satte under Tiltale for Overtrædelse af Frd. af 13de April 1854, og af Politiretten dømte til at bøde hver 1 Spdlr. til Politikassen, hvorhos

Pant, Nr. 1 en sort Jakke og en sort Klædesvest, Nr. 2 et Par aarsgamle Munderingsstövler, og at Nr. 3 af en anden Artillerist havde taget i Pant et Par blaagraae Kasemirsbuxer og en Vest. Hvad der ved Paaanken søgtes afgjort, var nærmest Spørgsmaalet om Confiscation af Munderingssager til Fordeel for Politikassen. Vist nok bruger Frd. af 13de April 1754 Ordene: "Varernes Forbrydelse"; men dermed mentes det ikke givet, at de skulle forbrydes til Fordel for Politikassen. De Misligheder, Forbudet gik ud paa at forebygge, mentes ikke at kunne afværges derved, at vedkommende Eiere tabte sine Ting, men at L.s 5—3—24 og 48 ganske rigtig gav Tilbagesøgning. Frd. af 5te Januar 1753 mentes i Følge sine Præmisser ikke ved Udtrykket "Varernes Forliis" at have udtalt Andet, end de nævnte Lovsartikler, og Frd. af 13de April 1754 mentes heller ikke ved Anførselen af dette Udtryk under Ombytning af "Forliis" med "Forbrydelse" at have lagt nogen anden Betydning deri. Disse to Forordninger mentes altsaa kun at have udtalt det Samme som Landsloven, nemlig at Kjøberen eller Panthaveren alene skal have tabt sin Ret til Tingen, der saaledes falder tilbage til rette Eier, hvorved, i Forbindelse med Straffen, Forbudets Øiemed opnaaes. Den ældre Forordning af 27de Juli 1742, hvorved den de Militære i Kjøbenhavn forhen forundte Frihed at handle med alle Slags gamle Klæder blev ophævet, strakte sig ogsaa til andre Handlende, som ikke dertil af Magistraten var beskikkede; den angik altsaa det almindelige Handelspoliti, og gjaldt kun for Kjøbenhavn, uden at komme til Anvendelse her i Landet. Frd. af 27de December 1770 (der for at forekomme Tyverier paa Kongens Holme og Skibsværfter forbød al Handel og Pantsætning, uden Chefs Tilladelse, med alle ved Søetaten ansatte Underofficierer og Gemene, deres Hustruer og hjemmeværende Børn, undtagen med Fisk, Østers, Frugter, Grønsager og asiatiske Varer, der ikke kunde være stjaalne fra Holmene eller Værfterne) er vist nok ligeledes given for Kjøbenhavn, men har dog ogsaa været anseet gjældende i Norge, i alle Fald paa de offentlige Værftssteder her i Landet; men

ligesom man ikke har anseet de mellemkomne mildere Strafbestemmelser for Landetaten paa Grund af Aarsagernes Lighed skjærpede ved nysnævnte for Søetaten givne Forordnings strengere Straffebud, saaledes mentes heller ikke dens mod Forbudets Øiemed stridende Gjentagelse af den i Frd. af 27de Juli 1742 indeholdte Bestemmelse om Varernes Confiscation til Fordel for Politikassen at burde ansees anvendelig her, hvor Følgen blandt Andet vilde blive, at Artilleriet blev straffet med Tabet af sin Eiendom, i Stedet for, som i Tyvssager og andre lignende Tilfælde, at kunne tilbagesøge den. Høiesteret fandt ogsaa, at Lovgivningens Mening ikke kunde være, ved Confiscation til Politikassen at stille Militæretaten ved den Eiendom, som Forbudet gik ud paa at beskytte, og at følgelig Munderingsstøvlerne, der høre til den Overbeklædning, som Underofficierer og Soldater kun modtage til Brug, ikke kunde blive Gjenstand for saadan Confiscation; men hvad de private Eiendomsgjenstande angik, fandt Retten ikke tilstrækkelig Grund til at antage, at "Varernes Forbrydelse" har anden Betydning ved Landetaten end ved Søetaten, hvor det efter Frd. af 1770 er klart, at de skulle confiskeres til Fordel for Politikassen. Som Følge heraf stadfæstede Høiesteret Politirettens Dom, dog saaledes, at de under Sagen omhandlede Munderingsstøvler ikke blev at confiskere, men at udlevere vedkommende Batterichef.

Christiania 1864.

Trykt og forlagt af J. Chr. Abelsted.

Niogtyvende Aargang | 10de August
№ 32. | 1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 1ste Session 1864.

L.Nr. 248. } Sognepræst Yberg mod Arendals Sparebank.
D.Nr. 20. }

Sagen angik to af afdøde Adler Finne i Arendal udstedte og af Appellanten i Grimstad til Indstævnte endosserede 3 Maaneders Vexelobligationer, den ene af 8de April 1859 paa 220 Spdlr., den anden af 24de Juni s. A., lydende paa 280 Spdlr. Appellanten erkjendte sin Underskrift paa Endossementerne, men paastod, at Summerne var forfalskede. Han forklarede nemlig, at Obligationerne oprindelig lød paa 100 Spdlr., og at Laanene stiftedes 4de October 1850 og 12te Marts 1852, hvilket blev oplyst, samt at Summerne paa de ham fra Finne til Underskrift sendte mange Fornyelsesobligationer bestandig vare gaaede nedad, men altid kun vare anførte med Ciffere, ikke i Conterten med Bogstaver. Han kunde ikke oplyse, paa hvor stor Sum Obligationen af 8de April 1859 lød, da den sendtes ham til Underskrift, og heller ikke bestemt, hvad Obligationen af 24de Juni da lød paa; men bestemt vidste han, at begge Obligationer tilsammen da ei lød paa Mere end 70 Spdlr. Sandsynligvis lød de da kun paa 22 og 28 Spdlr. Det saaes paa Obligationen af 8de April 1859, at der var klydret paa Tallene, og Summen var der to Gange anført, med forskjelligt Blæk. Det Samme var Tilfældet med Obligationen af 25de Februar 1859 paa 285 Spdlr., der gik forud for Obligationen af 24de Juni s. A. paa 280 Spdlr., da der efter Rettens Skjøn ogsaa i hin var klydret paa

Tallene. Med Obligationen af 20de Juni 1858 var det Samme Tilfældet. Efter at Finne var død, og hans Bo taget under Skiftebehandling fik curator bonorum i Hænde et forseglet Brev til Finne, der ved at aabnes fandtes at være fra Appellanten og at indeholde en Vexelobligation fra Finne til ham, endosseret af ham til Arendals Sparebank, lydende paa 21 Spdlr., Tallet anført med Ciffere alene. Af Sparebankens Bøger fremgik, at Finne ved Fornyelserne havde begyndt med at sætte 1 og senere 2 foran de øvrige Ciffere, og ved disse Forfalskninger havde faaet først et og saa nok et nyt Laan paa 100 Spdlr. af Sparebanken paa hver af Obligationerne, hvorhos han havde skaffet sig det Mere ved at forflere Cifferne bag til nogle Gange. Men det viste sig af den i Brevet fremkomne Obligation, at Cifferne var anbragte paa en Maade, hvorved saadan Tilfætning kunde foretages uden Spor af Forfalskning. Ved at endossere saaledes indrettede Obligationer, uden at Summen i Conterten var anført med Bogstaver, mentes Appellanten at have vist en saa grov og farlig Uforsigtighed, at han selv maatte lide for Følgerne, om det end ansaaes bevist, hvilket benegtedes, at Forfalskning var skeet. Appellanten, der var af modsat Mening, støttede sig blandt Andet paa den Omstændighed, at Finne som Medlem af Sparebankens Direction selv havde fungeret i denne Egenskab ved alle sine Fornyelser, paa en nær, navnlig ved alle de Fornyelser, hvorved Falsknerierne maatte være begaaede, og at Sparebanken maatte bære Følgerne af sin Fuldmægtigs svigagtige Adfærd mod den, uden at kunne vælte dem over paa ham (Appellanten). Men Finne havde aldrig fungeт-

der f. A., og Sagsomkostningerne, hvorimod Appellanten paastod Frifindelse og Omkostninger, mod at betale Sparebanken 70 Spdlr. Ved de foregaaende Retter blev Sparebankens Paastand tagen til Følge, dog af Overretten kun saaledes, at Omkostningerne for begge Retter bleve ophævede. Samme Udfald som ved Overretten, med Ophævelse af Omkostningerne i sidste Indstants, fik Sagen i ny Conclusion ved Høiesterets Dom af 27de Mai 1864, der væsentlig støttedes paa den af Appellanten viste Uforsigtighed ved at endossere Obligationer, som ikke i Conterten indeholdt Summens Angivelse med Bogstaver, og saa let lod sig forfalske uden Spor deraf.

L.Nr. 249. }
O.Nr. 48. } Armeedepartementet mod Vognmand Olsen.

Den 29de September 1857 blev mellem den gevorbne Eskadrons Foresatte og Vognmand Olsen indgaaet en Leiecontract, hvorved Olsen paatog sig at skaffe Kaserne for 8 Underofficierer og dermed i Klasse Staaende, 70 Menige og 80 Heste, Smedje, Lofter til Munderingskamre, m. M., mod saadan Indkvarteringsgodtgjørelse, som de til enhver Tid gjældende Indkvarteringsregulativer hjemlede for den nævnte Styrke, dog med Fradrag af 4 Mand og 4 Heste, hvortil Besparelse for det Offentlige formedelst Vacance og Fraværelse beregnes og fastsættes, og saaledes, at det større eller mindre Antal af Vacancer, som i Virkeligheden kom til at finde Sted, ikke skulde komme i Betragtning med Hensyn til Godtgjørelsen. Efter at denne Contract var indgaaet, blev Eskadronens Styrke ved Storthingets Bestemmelse af 7de December 1857 forøget med 2 Corporaler, og derfor indgav Olsen den 31te December 1859 en "Continuationskasernekvarterberegning", hvori han paa Grund af Forøgelsen beregnede for Corporalerne fra 7de December 1857 til 31te December 1859, samt for 2 Heste til dem i samme Tidsrum, 173 Spdlr. 54 Skill., hvorhos han for en Vagtstue, som han efter Eskadronschefens Forlangende havde indrettet, for 1859 beregnede 176 Spdlr. 50 Skill., tilsammen

349 Spdlr. 104 Skill. Dette Beløb blev negtet udbetalt, hvorfor Olsen efter forgjæves Forligsprøve sagsøgte Armeedepartementet paa Statskassens Vegne. Ved Bythinget blev Departementet frifundet og Omkostningerne ophævede, men ved Overretten blev Departementet tilpligtet at betale for de 2 Corporaler og 2 Heste, hvorimod det for Øvrigt ogsaa der blev frifundet, og Omkostningerne ophævede. Denne Dom blev fra begge Sider paaanket til Høiesteret. Departementet forstod Contracten saaledes, at Olsen kun skulde have Betaling for 8 Underofficierer, 66 Menige og 76 Heste, saa længe det bestemte Belæg med 8 Underofficierer, 70 Menige og 80 Heste ikke overskredes, hvilket ikke antoges at have været Tilfældet. Olsen forstod derimod Contracten saaledes, at der — uden Hensyn til, hvormange der var i Kasernen — skulde kun trækkes 4 Mand og 4 Heste fra den reglementerede Styrke af Eskadronen, og at det netop var af Hensyn til den paaregnelige Fordel, han kunde nyde af Vacancer og Fraværelse, at han gik ind paa Contracten, til hvilken Fordel Udsigten vilde formindskes, naar Styrken forøgedes. Olsens Fortolkning deltes fuldt ud af Corpschefen og Eskadronschefen, som havde deltaget i Contractens Oprettelse. Den Sidstnævnte forklarede, at Olsen først efter mange Overtalelser gik ind paa at bygge Kasernen mod Godtgjørelse for Eskadronens hele Styrke, uden at der oprindelig var Tale om nogen Besparelse for det Offentlige, og at denne Opfatning blev lagt til Grund ved Contractens Oprettelse saaledes, at Vacancer og Indkvartering af Gifte udenfor Kasernen ikke skulde komme i Betragtning, men Godtgjørelsen beregnes for den hele Styrke, kun med Fradrag for 4 Menige og 4 Heste i ethvert Tilfælde; og da Styrken derefter forøgedes med 2 Corporaler, ansaae Eskadronschefen det derfor givet, at Godtgjørelsen maatte forøges i Forhold dertil. Heri var Corpschefen enig, idet han sagde, at Godtgjørelsen skulde beregnes for den fulde Styrke, med Fradrag for 4 Menige og 4 Heste. Saaledes, erklærede Corpschefen, at Forholdet ogsaa havde været med den forrige Kaserneholder, i hvis Sted Olsen havde

overtaget Tingen. Af de to Corporaler havde den ene hele Tiden som ugift boet i Kasernen, den anden (ved Omskiftning af Personer) snart som gift boet udenfor, snart som ugift i Kasernen. I Følge Regulativerne danne Corporalerne en Klasse for sig mellem Underofficierer og Menige med Hensyn til Kvartergodtgjørelse. Med Forøgelsen ved 2 Corporaler fulgte Forøgelsen med 2 Heste, og det oplystes, at der fra 21de April til 31te December 1859 var holdt 81 Heste i Kasernen. Hvad Vagtstuen angik, mente Departementet, at Olsen ikke havde gjort Andet, end han alligevel var pligtig at gjøre, nemlig at indrede alle Rum i Kasernen, hvert til sit Brug, og at der i en Kaserne altid maatte være saa mange Værelser, at et af dem kunde bruges til Vagtstue, uden at derfor kunde fordres nogen særskilt Kvartergodtgjørelse, især naar dertil kun, som her, var indrettet et almindeligt Værelse. Efter Eskadronschefens Erklæring var Vagtstuen efter Chefens Ordre indrettet paa følgende Maade, og da den til Brug for hele Døgnet maatte forsynes med dertil fornødent Lys og Brænde, mente Olsen, at den fuldt ud egnede sig til reglementsmæssig Beregning af Godtgjørelse for Vagtstue ved Siden af Kvarterværelserne, som i andre Tilfælde, uden at Nødvendigheden af at have en særskilt Vagtstue i som udenfor Kaserner kunde medføre, at han skulde tabe den i Reglementet, følgelig i Contracten, paaregnede Godtgjørelse. Ved Høiesterets Dom, afsagt 31te Mai 1864, blev Armeedepartementet paa Statskassens Vegne tilpligtet at betale Vognmand Olsen 257 Spdlr. 107 Skill. med Renter, men Omkostningerne for alle Retter ophævede. Beløbet udkom saaledes, at der for Vagtstuen tilkjendtes 176 Spdlr. 50 Skill., for 1 Hest fra 21de April til 31te December 1859, à 6 Skill. daglig, 12 Spdlr. 90 Skill., samt for 1 Corporal, indkvarteret i Kasernen fra 1ste December 1857 til 31te December 1858, og for 2 Corporaler, indkvarterede fra 1ste Januar til 31te Marts 1859, tilsammen 68 Spdlr. 87 Skill.

Den 1ste Juni.

L.Nr. 256. Advocat Lous, Actor, mod Johan Ferdinand Herberg og Johannes Pedersen.

I denne Sag var affagt følgende Overretsdom:

"Ved Ordre fra Stiftamtmanden i Christiania af 6te November og 4de December f. A. blev Harald Petersen, 17½ Aar gammel, og forhen 2de Gange straffet for Tyveri, senest i Følge Underretsdom af 11te Marts f. A., hvorved han tillige fældtes for Fordølgelse af Hittegods, undergiven Tiltale for Tyveri eller Delagtighed heri. Ligeledes blev han ved senere Ordre af 11te Januar d. A. undergiven Tiltale for samme Forbrydelse, og tillige med ham følgende Personer: Marius Alexander Hansen, Carl Johan Hansen, Peter Oluf Olsen, henimod 18 Aar gammel, og forhen 2de Gange, senest i Følge Underretsdom af 27de Februar f. A., straffet for Tyvsforbrydelse, Johan Ferdinand Herberg, 22 Aar gl., og forhen, saa vidt vides, ikke tiltalt eller straffet. Gunder Arnesen og Johannes Pedersen, 25 Aar gammel, og forhen heller ikke, saa vidt vides, tiltalt eller straffet. Endelig blev denne Sidste ogsaa ved Ordre af 19de Februar d. A. undergiven Tiltale for Delagtighed i et andet Tyveri. Ved den derefter af den constituerede Criminaldommer i Christiania den 15de Marts sidstl. affagte Dom blev saaledes kjendt for Ret: De Tiltalte, 1) Harald Petersen, 2) Marius Alexander Hansen, 4) Peter Oluf Olsen, 5) Johan Ferdinand Herberg og 7) Johannes Pedersen bør hensættes til Strafarbeide, Nr. 1 i 4 - fire - Aar, Nr. 2, 5 og 7, hver i 1 - eet - Aar og 6 - sex - Maaneder, samt Nr. 4 i 3 - tre - Aar og 3 - tre - Maaneder, hvorhos Nr. 5 efter udstaaet Straf bliver ved Politiets Foranstaltning at føre ud af Landet. De Tiltalte, 3) Carl Johan Housfeldt Hansen og 6) Gunder Arnesen bør for Justitiens videre Tiltale i denne Sag frie at være. Samtlige Tiltalte bør derhos, hver for sig, udrede de med deres Arrest, men 'in

Forhør, og ved det den 8de December 1863 paa Ringerige optagne Thingsvidne, hvoriblandt i Salar til Prokurator Hygen 3 - tre - Speciedaler, udredes af Tiltalte Nr. 1 alene. Samtlige Omkostninger, med Undtagelse af det nævnte Salar, udredes efter lovlige Regninger. Saa betale og de Tiltalte Nr. 2, 5 og 7 in solidum i Erstatning til Tømmermester Aslesen 7 - syv - Speciedalel 4 - fire - Ort". Denne Dom er alene for de Tiltalte 1) Harald Petersens, 2) Peter Oluf Olsens, 3) Johan Ferdinand Herbergs, og 4) Johannes Pedersens Vedkommende efter deres Forlangende og for de 2de Førstnævntes Vedkommende tillige som Gjenstand for nødvendig Appel indanket her for Retten, hvor der saaledes alene er Spørgsmaal om de Facta, med Hensyn til hvilke de ved Underretten ere fældte. A. Den 11te September f. A. blev Tiltalte Harald Petersen under mistænkelige Omstændigheder anholdt med en til 1 Spdlr. 60 Skill. værdsat graa Vadmelsfrakke, med Hensyn til hvilken han forklarede, at han samme Dags Formiddag havde modtaget den af en Andreas Larsen, for at sælge den. Denne sin Hjemmelsmand har han imidlertid ikke kunnet fremskaffe, hvorimod 1ste Vidne under Thingsvidnet paa Ringerige har gjenkjendt Frakken som sin, og godtgjort sin Eiendomsret til samme ved 2det og 3die Vidner under bemeldte Thingsvidne. 1ste Vidne, som har faaet Frakken tilbage, har derhos forklaret, at han, antagelig den 11te September f. A., under et Ophold i Byen, var inde hos en Kjøbmand i Vognmandsgaden, hvor han lod Vogn og Hest staae i Gaardsrummet, og lagde Frakken fra sig paa Vognen; men da han efter et Kvarters Forløb kom ud, var Frakken borte. Uagtet Tiltalte efter det Anførte maa antages at have været i Besiddelse af Frakken kort efter at den var bortkommen, kan det dog ikke ansees tilstrækkelig bevist, at han selv har stjaalet den, og han er saaledes rettelig fældet efter Crll.s Cap. 19 §6, cfrt. §§ 1 og 7. B. Tiltalte Harald Petersen erkjendte videre, at han den 9de December f. A. i 13de Vidne Bundtmager Becks Butik, hvor han var gaaet ind med en anden Person for at see paa Huer, benyttede Leilighe-

den til at sætte sig i Besiddelse af en Kaninskinds Hue; der er kommen tilstede og vurderet for 1 Spdlr. C. Ligeledes vedgaaer han, nogle Dage forud, ved at stikke Haanden ind gjennem en itueslaaet Rude i 1ste Vidnes, Bundtmager Brechs, Butik, at have sat sig i Besiddelse af en Hue, der ikke er tilstedekommen. Skjønt Tiltalte siger, at den lignede den foregaaende, maa det dog billiges, at Erstatning af Mangel paa tilstrækkelig Oplysning om Værdien ikke er tilkjendt. For saa vidt en ved Underretten Medtiltalt har forklaret, at Tiltalte til ham havde yttret, at han selv forud havde itueslaaet Vindvesruden, har han først, under Erkjendelse af, at have yttret sig saa, paastaaet, at Ruden var itu forinden, men senere har han ogsaa benegtet selve Ytringen. For de her omhandlede 2de Tyverier er Tiltalte rettelig fældet efter Crfl.s Cap. 19 § 1, cfr. § 7. D. Nogle Dage efter stjal Tiltalte paa samme Sted og paa samme Maade en Muffe, der er kommen tilstede, og af Lagrettet er vurderet for 6 ß, medens Bestjaalne har ansat dens Værdi til 2 Spdlr. Efter hvad Tiltalte først forklarede, blev dette Tyveri forøvet efter foregaaende Samraad med Tiltalte Nr. 2, Peter Oluf Olsen og Medtiltalte ved Underretten, Marius Alexander Hansen, der begge stod paa Gaden i Nærheden, og hvorfra de alle Tre begav sig til Ølhandler [illegible] i Rødfyldgaden, hvor Tiltalte Peter Oluf Olsen solgte Muffen til en der tjenende Pige for 3 Ort, hvoraf de hver fik 1. Under Sagen forandrede Tiltalte denne sin Forklaring derhen, at Tiltalte Peter Oluf Olsen ikke var tilstede i Gaden, da Muffen blev stjaalen, medens derimod Medtiltalte Marius Hansen vedblev sin Forklaring i disse Henseender. Til-

ligvel sandsynligt, at Tiltalte Peter O. Olsen har deltaget i Overlægget om Tyveriet og været tilstede under Udførelsen, kan Saadant dog mod hans Benegtelse ikke ansees beviist. Derimod kan han ikke høres med sin Paastand om, at han ikke skjønnede, at Muffen var stjaalen, naar hensees til, at denne blev solgt saa langt under Værdien, at Tiltaltes Forklaring om, at han kun erholdt den ene Ort til Laans, og det senere end Salget foregik, kjendelig er fremkommen efter Aftale med Tiltalte Harald Petersen, samt at det er uantageligt, at dennes tyvagtige Vandel skulde være Tiltalte ubekjendt. Tiltalte Peter O. Olsen er saaledes retteligg fældet efter Crll.s Cap. 19 § 6, cfrt. §§ 1 og 7, og Tiltalte Harald Petersen efter samme Lovs Cap. 19 § 1, cfrt. § 7, og Cap. 5 § 6. B. Den 10de December f. A., om Aftenen Kl. 7 til 8, blev der fra 7de Vidne Garver Olsens Udsalgsbutik — hvis Indgangsdør, der vendte ud til Gaardsrummet, ikke var tillaaset, ligesom Husets Port ogsaa stod aaben — bortstjaalet en Dyffels Yderfrakke og et Par Mandsstøvler, der ere komne tilstede og værdsatte til resp. 10 og 2 Spdlr. Medens Tiltalte Harald Petersen har erkjendt, at det var ham alene, der var inde i 7de Vidnes Udsalgsbutik og satte sig i Besiddelse af Kosterne, maa det efter hans og Meddtiltalte ved Underretten Marius Hansens Forklaring antages, at Tyveriet er udført i alle Fald efter Overlæg med denne, og at han tillige under Bemægtigelsen af Kosterne har været tilstede i Gaardsrummet eller paa Gaden. At Tiltalte Peter Oluf Olsen paa samme eller anden Maade har været delagtig, er ikke anseet beviist ved Underretten, hvis Dom for saa vidt ikke er appelleret, og for saa vidt angaaer de to andre Tiltalte, for hvis Vedkommende Sagen er appelleret her til Retten, og som ved Underretten ere fældte for eftergaaende Delagtighed i Tyveriet, maa det ansees godtgjort, at Johannes Petersen ikke har været med under Tyveriets Forøvelse, ligesom det heller ikke mod Johan Ferdinand Herbergs Benegtelse kan ansees beviist, at dette for hans Vedkommende har været Tilfældet, da herfor væsentlig alene haves Meddtiltalte ved Underretten Marius Han-

sens Udsagn. Betræffende dernæst Spørgsmaalet om, hvorvidt de nævnte Tiltalte retteligt ere fældte for efterfølgende Delagtighed i Tyveriet, bemærkes Følgende: Tiltalte Johan Ferdinand Herberg har forklaret, at han, den samme Aften Tyveriet forøvedes eller den 10de December f. A., i Nærheden af Olhandler Bestby, hos hvem han logerede, traf sammen med de Tiltalte Peter Oluf Olsen og Harald Petersen og Medtiltalte ved Underretten Marius Hansen, eller, som han under Sagen udsiger, kun med de 2de Sidstnævnte, der med ham begav sig hen i en i Nærheden værende mørk Gang eller Gade, hvor En af dem opfordrede ham til at trække paa sig en Frakke, og begive sig hen til en Panteudlaaner for at faae den pantsat, men uden at det lykkedes, fordi vedkommende Pantelaaner ikke kjendte ham. Under Forhøret forklarede han videre, at han ikke kjendte det Mindste til, hvorfra Frakken var kommet, hvilket han under Sagen forandrede derhen, at Marius Hansen sagde, at det var hans Faders; men for Øvrigt vil han ikke have indseet, at Frakken lige saa lidt som Støvlerne, som Harald Petersen ved samme Leilighed havde med, var stjaalne. Han erkjendte, at Johannes Pedersen, der siden var med at pantsætte Frakken, at have modtaget 2 Ort, men paastaaer, at dette var et Laan, og at der ikke blev talt noget om, hvorledes bemeldte Tiltalte var kommen i Besiddelse af disse Penge. At Tiltalte maa have skjønnet, at Frakken ikke paa redelig Maade var bekommen, kan imidlertid ikke ansees tvivlsomt, naar henseés til de mistænkelige Omstændigheder, hvorunder den blev Tiltalte overleveret, samt at Medtiltaltes Harald Petersens og Marius Hansens unge Alder og iværende Forfatning maatte giøre det usandsynligt, at de kunde disponere over en

gav Tiltalte 1 ℔ af det ved Pantsættelsen af Støvlerne indvundne Beløb. Tiltalte er for saa vidt rettelig fældt efter Crl.s Cap. 19 § 6, cfrt. § 1. Hvad angaaer Tiltalte Johannes Pedersen, da har han erkjendt, at han Dagen efter Tyveriet hos Ølhandler Vestby saae Medtiltalte ved Underretten Marius Hansen i Besiddelse af Frakken, og at han fulgte med denne hen til en Pantelaaner, hvor han blev staaende udenfor, medens Marius Hansen pantsatte Frakken. Derhos vedgaaer han, af de ved Pantsættelsen erholdte Penge at have modtaget 1 Spdlr., hvoraf han laante Tiltalte Johan Ferdinand Herberg 2 ℔, og selv paa lidt nær forbrugte Resten. Ligesom Marius Hansen har forklaret, at han underrettede Tiltalte om, at Frakken var stjaalen, maatte Tiltalte i alle Fald skjønne, at dette var Tilfældet, og dette bestyrkes ogsaa af den Omstændighed, at han under Sagen er fremkommen med den nye Paastand, at Marius Hansen ytrede, at han skulde sælge Frakken for en Student, og at den Speciedaler, som han — Tiltalte — modtog af bemeldte Tiltalte, kun var et Laan. Ogsaa denne Tiltalte er saaledes rettelig fældet efter Crl.s Cap. 19 § 6, cfrt. § 1. F. Nat til 8de December f. A. blev der forøvet Indbrud hos 8de Vidne Tømmermester Aslesen, og derunder bortstjaalet forskjellige Klædningsstykker m. M., der ikke ere komne tilstede med Undtagelse af et Pudevar, som vel af Bestjaalne og hans Hustru er gjenkjendt, men hvortil de ikke have kunnet fremskaffe noget Eiendomsbevis. Samtlige Koster var beroede i et ubeboet Værelse, beliggende i 1ste Etage ved Siden Kjøkkenet, og hvis Vinduer vende ud mod Gaden eller mellem denne og Huset værende Haug, der kun er indhegnet med et lavt Stakit, saa at der var saa godt som ubehindret Adgang til dem. Værelset har kun en Dør, der gaaer ud til Kjøkkenet, der igjen har Udgang til Haugen [illegible]

igjen. For Øvrigt antoges Tyveriet at være forøvet ved Indbrud gjennem Vinduet, da et saadant stod aabent, og viste sig at være opbrudt ved Hjælp af et eller andet Instrument, uden at dog nogen Rude var itusiaaet. Angaaende dette Tyveri har Tiltalte ved Underretten Marius Hansen forklaret, at han den 7de December f. A. sent om Aftenen inde hos Bestby var sammen med de Tiltalte Peter Oluf Olsen, Johan Herberg og Johannes Pedersen samt Medtiltalte ved Underretten Gunder Arnesen, hvilken Sidste, efter at der var blevet Tale om, at Samtlige skulde begive sig ud for at stjæle, foreslog, at de skulde begive sig til 8de Vidnes Bolig, hvor man bekvemt kunde stjæle forskjellige Ting. Alle Fem begave sig til Følge heraf afsted, og fremkomne til 8de Vidnes Bolig begyndte først Johan Herberg at forsøge paa, med en Nøgel at faae opbrudt et Vindu i 1ste Etage. Dette lykkedes imidlertid hverken ham eller Gunder Arnesen, hvorimod Peter Oluf Olsen, ved at faae fat i Vinduesgrinden med Hænderne, fik Vinduet op, hvorefter han steg ind og bemægtigede sig Kosterne, hvilke han leverede ud til Gunder Arnesen. Medens dette stod paa, opholdt Tiltalte og Johannes Pedersen sig udenfor, men dog saa nær, at de saae, at Alting tilgik som beskrevet. Efter Tyveriets Forøvelse bragte Tiltalte og Gunder Arnesen, hvem det var overdraget at gjemme Kosterne, disse til et Hus paa Enerhougen, for den følgende Dag at tage dem igjen, og dele dem mellem alle Fem. Hvor Kosterne senere ere afleverede, ved Tiltalte ikke, men han formoder, at Gunder Arnesen den følgende Dag har afhentet dem, og disponeret over dem. Foruden bemeldte Tiltalte blev ved Underretten alene Tiltalte Johan Ferdinand Herberg og Johannes Pedersen fældte for Indbrudstyveriet efter Crll.s Cap. 19 § 3 Litr. a, cfrt. Cap. 5 § 6, og efter Appellationsmaaden er der her for Retten alene Tale om de 2de sidstnævnte Tiltalte. Tiltalte Johan Herberg forklarede under Forhøret, at han nogle Dage forud, saa vidt mindes, var sammen med de ovennævnte Tiltalte hos Bestby, og i deres Følge begav sig afsted hen til en Udkant af Byen, men paa Grund af overstadig Drukkenskab vil han ikke erindre, hvad der

senere passerede om Aftenen, og han kan derfor hverken bekræfte eller benegte Marius Hansens Forklaring i denne Anledning. Han erindrer ikke at have været med at brække op noget Vindue, og ved heller ikke, at der blev stjaalet Klæder af Peter Oluf Olsen, og leveret Gunder Arnesen. Efter at Tiltalte Dagen efter af Peter Oluf Olsen havde faaet høre, at de skulde have stjaalet en Del Klæder om Natten, gik han og den nævnte Tiltalte til Gunder Arnesen for at høre, hvor Sagerne var beroende, og underveis traf de Marius Hansen, der slog Følge med dem til Gunder Arnesen, hvor de imidlertid ikke fik nogen Rede paa Kosterne. Under Sagen har Tiltalte med Hensyn til hans saaledes afgivne Forklaring først udsagt, at han ikke har forklaret noget Saadant, som i Forhøret anført, men efter at være foreholdt det Uantagelige heri, erklærer han at det nok kan være muligt, at han har forklaret noget Saadant eller Lignende, men han paastaaer, at Forklaringen ikke er sand, idet han den omhandlede Aften ikke var længer i Følge med de Andre end til Lilletorvet, at han ikke af Peter Oluf Olsen fik høre Noget om, at der om Natten skulde være stjaalet Klæder, og at der ikke er noget Sandt i, hvad han har forklaret om, at han sammen med denne gik hen til Gunder Arnesen, og om hvad der passerede. Tiltalte Johannes Pedersen benegtede under Forhøret at have havt nogen Andel i Tyveriet, men turde dog ikke bestemt fragaae, at han, saaledes som Marius Hansen har forklaret, den 7de December f. A. om Aftenen var med i det omtalte Følge, som begav sig fra Vestby og ud til 8de Vidne, og at han opholdt sig udenfor tilligemed Marius Hansen, medens Peter Oluf Olsen, Johan Herberg og Gunder Arnesen var inde og udførte Tyveriet. Nærværende Ret maa med Underdommeren være enig i, at der ikke er Grund til at tage Hensyn til de Tiltaltes Tilbagekaldelse af deres under Forhøret afgivne Forklaringer. Hvad nu Johan Ferdinand Herberg angaaer, da sees han at have erindret, med hvilket Følge han begav sig fra Vestby, og ligeledes, at han var kommen i alle Fald i Nærheden af Gjerningsstedet — en Udkant af Byen. At hans Hukommelse her med Eet slaaer

ham feil, er derfor meget mistænkeligt, og naar hensees til, at Medtiltalte Marius Hansen ikke vil have skjønnet, at han var beruset, ligger det nær at antage, at han har henstudt sig under Beruselse alene for at dække sin Skyld. Marius Hansens Udsagn maa derhos komme i ikke ringe Betragtning, da der ikke kan sees at have været noget uvenligt Forhold mellem ham og Tiltalte, og han Intet kunde vinde for sig ved at paalyve denne Deltagelse i Tyveriet. Ikke uvigtig er derhos Tiltaltes Forklaring om, at han Dagen efter med Flere af de Øvrige begav sig afsted, for at komme efter Kosterne; thi nogen Interesse heri kunde han næppe have, medmindre han skulde have Del i dem, og herom er det lidet rimeligt, at der kunde være Tale, medmindre han selv havde deltaget i Tyveriet. Naar hertil kommer hvad der for Øvrigt er oplyst om Tiltaltes Forhold og hans nære Forbindelse med de øvrige Angjældende, antager man, at det maa ansees efter Omstændighederne tilstrækkeligen beviist, at Tiltalte har deltaget i Tyveriet paa den af Marius Hansen forklarede Maade, og han er saaledes retteligen ansect efter Crll.s Cap. 19 § 3 Litr. a, cfrt. Cap. 5 § 6. Til samme Resultat kommer Retten ogsaa for Johannes Pedersens Vedkommende. Heller ikke denne var efter Marius Hansens Forklaring synlig beruset, hvilket ogsaa synes at fremgaae af hans egen Forklaring. For saa vidt, og med Hensyn til Marius Hansens Udsagn i det Hele, gjælder saaledes det Ovenanførte, og hvad Tiltaltes egen Forklaring angaaer, da er denne vistnok undvigende, men synes dog i Virkeligheden at indrømme Rigtigheden af Marius Hansens Udsagn. Ogsaa hans totale Fragaaelse under Sagen af at have for-

Pantelaaner Erlandsen, og siden solgte Serdelen eller Kaaben til 2den Dept., forklarer i denne Anledning, at han havde seet Kaaben hos Olhandler Bestbys afdøde Kone, der en Gang sagde til ham, at hun havde faaet Kaaben "paa en let Maade". Grunden, hvorfor han bad 3die Dept. levere sig Kaaben, og hvorfor han senere solgte den, var den, at han var i Forlegenhed for Penge, og gjerne vilde komme i Besiddelse deraf. Han frygtede derhos for at en Anden skulde sætte sig i Besiddelse af Kaaben, og at den ikke skulde komme Bestby tilgode, og han mente, at han i saa Tilfælde lige saa gjerne kunde nyde godt af den, som nogen Anden. Endelig har han tilføiet, at da Madame Bestby havde sagt til ham, at hun havde faaet Kaaben paa en let Maade; dannede han sig den Tanke, at den var kommen til hende fra En, der havde stjaalet den, hvilket dog Madame Bestby ikke udtrykkelig omtalte, lige saa lidt som hun udtrykkelig sagde, af hvem hun havde bekommet den. Med Hensyn til denne Kaabe har 14de Vidne provet, at der den 4de Januar sidstl. fra Entréen i hendes Bolig blev hende frastjaalet en sort Dyffels Kaabe, der var af samme Sort Tøi, af samme Façon og med samme Pynt, som den her omhandlede, dog saaledes, at der paa hendes fandtes Lidset og Perler paa Ærmene, der ikke fandtes paa hin, men hvoraf der dog tydelig saaes Spor. 15de Vidne har provet, at den irettelagte Kaabe er forarbeidet paa hans Fabrik, og at 14de Vidne hos ham har kjøbt en aldeles lignende. Siden Kaaben blev kjøbt hos Vidnet, er imidlertid en Del Pynt af Lidser og Perler paa Ærmerne bleven tagen af, og at dette har været Tilfældet, er ogsaa erklæret af Lagrettet. Da den omhandlede Kaabe saaledes maa antages at være stjaalen, og da Tiltalte selv har staaet i den Formening, at saa har været Tilfældet, findes han herfor ved Underretten retteligt anseet efter Crll.s Cap. 19 § 6, cfrt. § 1, idet Forbrydelsen ikke formenes at falde alene ind under Cap. 21 § 1, om han end ved bedragerst Forhold er kommen i Besiddelse af Kaaben, forinden han disponerede derover. Efter det Anførte ville de Tiltalte saaledes være at straffe: Harald Petersen under Litr. A efter Crll.s Cap. 19 § 6, cfrt. §§ 1

og 7; B og C efter Cap. 19 § 1, cfrt. § 7; D og E efter Cap. 19 § 1, cfrt. 7, og Cap. 5 § 6. Peter Oluf Olsen under Litr. D efter Cap. 19 § 6, cfrt. §§. 1 og 7; Johan Ferdinand Herberg under Litr. E efter Crll.s Cap. 19 § 6, cfr. § 1 og Cap. 5 § 6, under Litr. F efter Cap. 19 § 3 litr. a. cfrt. Cap. 5 § 6. Johannes Pedersen under Litr. E efter Crll.s Cap. 19 § 6, cfrt. § 1; under F efter Cap. 19 § 3 Litr. a, cfrt. Cap. 5 § 6, og under G efter Cap. 19 § 6, cfrt. § 1. Den for Enhver især bestemt Straf og Straffetid findes passende, og billiges det, at Johan Ferdinand Herberg, der er svensk af Fødsel, og kun i kort Tid har opholdt sig her i Landet, er tilfunden, efter endt Straffetid ved Politiets Foranstaltning at udføres af Landet. Med Hensyn til den idømte Erstatning findes Intet at bemærke, og for saa vidt angaaer Omkostningerne — hvoriblandt det Referenten ved Thingsvidnet paa Ringeriget tilkommende Salarium billiges med det ham tilkjendte Beløb — alene, at Udgifterne ved Sessionerne indtil 20de Januar d. A. udredes af Harald Petersen alene, og Udgifterne ved Sessionen den 23de Febr. saa vel som ved Forhøret af 10de Febr. d. A. af Tiltalte Johannes Pedersen alene, med hvilken Forandring saaledes Underretsdommen vil være, saa vidt paaanket er, at stadfæste. Sagens Behandling i 1ste Instants og Sagførelsen for begge Retter eragtes forsvarlig. Thi kjendes for Ret: Underretsdommen bør, saa vidt paaanket er, ved Magt at stande, dog saaledes, at Udgifterne ved Sessionerne til den 20de Januar d. A. udredes af Tiltalte Harald Petersen alene, og Udgifterne ved Sessionen af 23de Febr. næstefter og Forhøret af 10de Jan. af Tiltalte Johannes Pedersen alene“.

Høiesteret fældte Nr. 2 i ny Conclusion efter Crll.s 19—3 a, cfrt. 5—6, og 19—6 til [illegible] Aars Strafarbeide, med Erstatnings- og Omkostningsansvar som af Overretten bestemt, men stadfæstede de ergangne Domme for Nr. 1 vedkommende. (Post G anført som upaaklaget Bedrageri).

Christiania 1864.
Trykt og forlagt af J. Chr. Abelsted.

Niogtyvende Aargang
№ 33.

17de August
1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 1ste Session 1864.

L.Nr. 257. } Grosserer Peter Petersen mod Stavanger Byes
O.Nr. 24. } Magistrat paa Communens Vegne.

Ved kgl. Resolution af 24de Mai 1862 blev det Stavanger Commune tilladt at anlægge en Vandledning fra Møsevandet efter en af Capt. Klingenberg udarbeidet Plan, mod Erstatning efter Skjøn af Mænd, som skulde udnævnes af Kongen. Som Følge heraf blev for Communen tilstævnt en Expropriationsforretning, der afholdtes fra 20de August til 1ste Septbr. 1863. Under denne protesterede strax mod, at der paa Forhaand afgaves Skjøn om Erstatning til Appellanten som Hillevaags Eier for det Vandtab, han vilde lide ved Anlægget; men efter at Mændene havde erklæret, at de efter de Oplysninger, der havdes og kunde faaes, saae sig i Stand til paa Forhaand at afgive bestemt Skjøn om, hvor vidt og i saa Fald hvor meget Vand, der i det Høieste vilde berøves Hillevaags Brug til Forsyning af Vandverket, samt til at bestemme Erstatningen derfor, blev Forretningen ved Eragning af 22de August tilladt fremme. Den 1ste Septbr. blev derpaa af Mændene afgivet Skjøn, og s. D. afsagt Eragtning, hvorved Communen i Henhold til Skjønnet tillagdes den fornødne Expropriationsret, og vedkommende Grundeiere og Besiddere tilholdtes, efter Aarets Udløb, under Udkastelsestvang at fravige det Exproprierede mod Udbetaling af Taxtsummen. Appellanten paaankede denne Forretning med Eragtninger for Høiesteret, hvor han paastod den kjendt uefterrettelig eller

underkjendt og ophævet, samt sig tillagt Omkostningerne hos Indstævnte, der paastod Afvisning eller Stadfæstelse og Omkostninger. Afvisningspaastanden støttede sig paa, at den i Lov af 10de Mai 1860, § 4, bestemte Paaankningsfrist var oversiddet ved den tredie Ankestævning af 20de Febr. 1864 (de to foregaaende var af 16de og 23de Septbr. 1863), hvilken tredie Stævning alene Paastanden gjaldt. Denne Paastand blev forkastet paa Grund af Gjenstandenes Sammenhæng, hvorhos anden Stævning antoges at bane Adgang til, hvad tredie Stævning gik ud paa. I Realiteten bemærkede Appellanten, at da han under Forretningen havde erklæret sig villig til at taale Vandverkets Anlæg uden forudgaaende Bestemmelse og Betaling af Erstatningen, idet han kun forbeholdt sig at faae den senere bestemt, naar Skadens Størrelse havde vist sig, saa mente han sig fuldt berettiget til at fordre Skjønnets Udsættelse, for at faae det bygget, ikke paa usikre Forudsætninger, men paa indtraadte Følger, hvorefter Erstatningen saa meget bedre kunde bestemmes, medens der forinden kun lod sig bygge paa løse Overslag. Hertil svaredes, at Mændene, der alene kunde afgjøre dette Spørgsmaal, havde erklæret sig i Stand til paa Forhaand med fornøden Bestemthed at bedømme Skadens og Erstatningens Størrelse, og at Indstævnte overensstemmende med Loven maatte kunne fordre den foreløbig bestemt, for derefter at kunne fatte sin Beslutning om Forehavendets Udførelse, idet Skjønnet kan medføre, at man ikke finder sin Regning ved Planens Iverksættelse, eller at man vælger et Alternativ i Stedet for et andet ved dens Udførelse, hvor dertil er Anledning, o. s. v. Appellanten bemærkede endvidere, at der, uagtet hans Begjæring derom, under Forretningen ikke var blevet angivet, hvorledes det skulde kunne paasees, at Stavanger By ikke bruger mere Vand, end ved Skjønnet beregnet at skulle medgaae i Døgnet. Skjønnet havde nemlig opstillet forskjellige Alternativer, hvorunder tildels en forskjellig Erstatning skulde gives Appellanten, det ene, at der som Maximum kun maatte ledes 12000, det andet, at der som Maximum maatte kunne ledes

20000 Tønder Vand i Døgnet. Han havde imidlertid ikke forlangt nogen Eragtning, hvorved det paalagdes Mændene at tage Hensyn til Kontrolen, og angive, hvorledes den burde føres, og Indstævnte mente, at dette heller ikke var nogen Gjenstand for Skjønnet, ligesom det heller ikke kunde være Tale om nogen cautio de damno infecto, men Appellanten, som havde sit Vandindtag paa samme Sted som Communen, selv, saa vidt han fandt fornødent, fik paasee, at Alt gik ordentlig til ved disse Vandledninger. Appellanten bemærkede fremdeles, at Mændene ved Skjønnets Afgivelse den 1ste Septbr. havde sagt: 1) at Indtagsrøret kommer til at ligge 2 Fod under det nuværende laveste Udløb af Hillevaagstemmen, hvor en fast Damstok bliver at anbringe, og 2) at det ikke tillades Private at udtage stadig rindende Vand af Ledningen — men at derved Skjønnet ikke var taget Hensyn til den Forpligtelse, som herved paalagdes ham. Hans Damstok laa 2 Fod over det for Byen bestemte Vandindtag, hvorved han kunde miste alt Møllevand, især hvis Meningen var, at han ikke maatte flytte sin Damstok dybere ned efter Omstændighederne. Det maatte vel ogsaa antages at være Skjønsmændenes Mening, at Damstokken ikke maatte sænkes dybere ned, men det maatte tillige antages, at de havde forudsat Vandsamlingen til Møsevandet ved de dertil trufne Foranstaltninger saaledes forøget, at denne Forøgelse af Vandmassen vilde blive mere end tilstrækkelig til at erstatte den Afgang, som Byens Vandindtag vilde medføre, efter det af Byen valgte Alternativ, hvorfor heller ingen Erstatning blev bestemt for denne Afgang. Men skulde Skjønsmændene have feilet i denne sin Beregning, maatte Feilen blive at rette ved Overskjøn, ikke ved Skjønsforretningens Paaanke for Overdomstolene. Nogen Ret til at lægge sin Damstok dybere, end den hidtil havde ligget, havde han ikke oplyst. Ved Høiesterets Dom, afsagt 2den Juni 1864, blev den paaankede Forretning med derunder afsagte Eragtninger og afgivne Skjøn stadfæstet, og Appellanten tilagt Sagsomkostningerne til Indstævnte for Høiesteret med 60 Spdlr.

L. Nr. 258. } Ole Gabsstern mod Gulbrand Padderud.
O. Nr. 51. }

Efter forgjæves Forligsprøve havde Appellanten sagsøgt Indstævnte til, i Følge Huusmandsl. § 10 at have sit Fæste paa Pladsen Padderud forbrudt, og at fravige Pladsen, samt at give Erstatning for uberettiget Rovirke i Gaardens Skov og for anden tilføiet Skade, efter Skjøn paa hans egen Bekostning, tilligemed Renter af Erstatningssummen, og endelig at betale Sagsomkostningerne. Indstævnte paastod Frifindelse og Sagsomkostningerne sig tilkjendte hos Sagsøgeren. Ved Underretten blev Indstævnte kjendt at have sin Fæsteret forbrudt, og tilpligtet at fravige Pladsen til næste Faredag, men i Øvrigt frifunden, og Omkostningerne ophævede. Denne Dom blev Indstævnte forkyndt 8de Octbr. 1860, og den 25de Mai 1861 blev han udkastet af Pladsen. Efter erhvervet Beneficium og Opreisning lod han paaanke Dommen og Udkastelsen for Overretten med Paastand om, at Dommen maatte underkjendes, og Udkastelsen kjendes uefterrettelig, samt at Husbonden maatte tilpligtes under Dagbod at ryddiggjøre Pladsen, erstatte ham den Skade, han havde lidt ved Udkastelsen, og betale ham Sagsomkostningerne for begge Retter. Husbonden paastod Stadfæstelse, Frifindelse og Omkostninger. Overretten frifandt Huusmanden for Husbondens Tiltale, tilpligtede Sidstnævnte under Dagbøder at ryddiggjøre Pladsen, samt efter Skjøn paa egen Bekostning at give Erstatning for dens Afsavn fra 25de Mai 1861 til Ryddiggjørelsen er skeet, men ophævede Omkostningerne for begge Retter. Appellanten paaankede denne Dom for Høiesteret med Paastand om Stadfæstelse af Underretsdommen og Udkastelsesforretningen, Frifindelse for Indstævntes Tiltale, og Tilkjendelse hos denne af Sagsomkostningerne for Høiesteret, hvorimod Indstævnte paastod Stadfæstelse af Overretsdommen og Tilkjendelse hos Appellanten af Sagsomkostningerne for Høiesteret. Det maatte ansees at være in confesso mellem Parterne, at Indstævnte i henved 30 Aar havde været i Besiddelse og Brug af Pladsen, og at hans Fader før ham havde besid-

det dem paa samme Maade, som han. Skriftlig Contract havde ikke været oprettet med nogen af dem. Ligeledes maatte det ansees at være in confesso, at Pladsens Besiddere havde aavirket i Gaardens Skov til Pladsens Fornødenheder af Træfang, uden Udviisning, idet Huusmanden havde hugget friske saa vel som tørre Træer, efter som det faldt sig. Da heller ingen mundtlig bestemte Vilkaar for Pladsens Brug blev oplyste at have fundet Sted, maatte i Følge Huusmandsl.s § 1 (jfr. Frd. af 29de Juni 1792) det oplyste factiske Forhold lægges til Grund. Men Appellanten ankede over: 1) at Indstævnte havde ladet "Sagmad" (o: Sagstokke), som han paa egen Haand havde aavirket i Gaardens Skov, over et Aar henligge uskaaren ved Sagen — hvilket imidlertid oplyses at have sin Grund i, at Sagen var i Ustand, saa at Appellanten havde maattet lade eget Tømmer henligge uopskaaret i lige saa lang Tid. 2) at Indstævnte paa egen Haand havde aavirket 6 Tylvter deels friske deels bestandigede Træer, som henlaa en Tid uafbarkede i Skoven, og at disse Træer var aavirkede paa uforsvarlig Maade, idet det med flere Vidner blev oplyst, at der paa et Sted var hugget for Fode; men Vidnerne tilføiede, at det kun var paa et lidet Stykke — et af Vidnerne sagde: af 4—5 Alens Omkreds — og at det ikke var til Skade for Skoven; og efter et Par af Vidnerne havde der været god Grund til at lade Træerne ubarkeflaaede, medens de henlaa, da de ellers vilde have været udsatte for at sprække. Udbyttet blev beviislig kun anvendt til Udbedring af Pladsens Huse. 3) at Indstævnte uden Udviisning havde taget baade Friskt og Tørt til Brændsel; men det Samme var skeet baade i Faderens og hans egen Besiddelsestid. Endelig oplystes, at alt det Aavirkede alene var taget til hans eget Brug, da en Inderst, han havde paa Pladsen, selv paa anden Maade havde forskaffet sig fornøden Brænde. 4) at Indstævnte havde indtaget denne Inderst, som han havde beholdt, efter at Appellanten havde betydet Inderstens Kone, at de ei maatte blive paa Pladsen; men denne Advarsel, som de benægtede at have mod-

taget, blev ikke bevist. 5) at samme Inderst Høsten 1857 havde brugt Mund mod ham, sagt at ville præse ham, og kaldt ham en styg Mand. Dette blev heller ikke bevist, da Vidneforklaringerne herom var indbyrdes forskjellige og uoverensstemmende. 6) at Indstævntes Kone, da Appellanten Høsten 1857 paa deres Plads havde undersøgt noget aavirket Tømmer, havde kaldt ham en "Slub", der vilde opæde sine Husmandsfolk (eller maaskee: Fattige) samt en "Fyldesnude". Dette maatte ansees bevist med et Par Vidner. Efter Husmandsl.s § 10 mente Appellanten Fæstet herved forbrudt. Da imidlertid dette Fæste var af ældre Oprindelse end Husmandsl. af 24de Septbr. 1851, mentes dets lovbestemte Vilkaar at maatte bedømmes efter den ældre Husmandslovgivning, hvorefter Indstævnte ikke kunde ansees at have forbrudt sit Fæste ved de paaklagede Ytringer af hans Kone; desuden mentes der at være Grund til bekræftende Besvarelse af det Spørgsmaal, om ikke Appellanten gjennem sit eget Forhold ved den omhandlede Leilighed, navnlig formedelst sin selvraadige Husundersøgelse i Indstævntes Fravær, ifølge Husmandsl.s § 11 havde forspildt sin Ret efter § 10; saa meget mere, som der ikke fandtes oplyst nogen Omstændighed, der gav grundet Anledning til en saadan Inqvisition, hvorover Konen derfor med Føie blev opbragt, og hvorved Appellanten saaledes mentes at have givet en "Anledning til det Paaklagede", som maatte udelukke Anvendelsen af § 10, der ikke kunde antages beregnet paa saa betydelige Følger i et Tilfælde som dette, hvor, efter Crll.s 17—8, kun en ringe Bod kunde blive Følgen. Da Indstævnte havde ladet Underretsdommen upaaanket over et Aar, inden han erhvervede Beneficium og Opreisning til dens Paaanke, mente Appellanten, at han med Føie havde

Udkastelsesforretningen af 25de Mai 1861, hvorhos Citanten under en daglig Mulct af 60 - sexti - Skilling til Næs Præstegjælds Fattigkasse for hver Dag, han 14 Dage efter nærværende Doms Afsigelse sidder samme overhørig, paa egen Bekostning bør gjenindsætte Indstævnte i Besiddelsen af den i Sagen omhandlede Plads. Processens Omkostninger for alle Retter ophæves. De for Indstævnte beskikkede Sagførere, Sagfører Rønning og Høiesteretsadvocat Ihlen, tillægges i Salarier, Forstnævnte 25 - fem og tyve - og Sidstnævnte 45 - fem og firti - Speciesdaler, der udredes af Statskassen.

L.Nr. 267. O.Nr. 54. } Proprietær F. Juell og Landhandler T. A. Schøyen mod Landhandler M. Sellæg og hans Mandatar Kjøbmand H. Sellæg.

I denne Sag stadfæstede Høiesteret ved Dom af 8de Juni 1864, med Ophævelse af Omkostningerne i første Instants, følgende den 5te Octbr. 1863 afsagte Overretsdom:

"Ved Stævning af 15de Febr. 1862 sagsøgtes DHrr. Proprietær F. Juell og Landhandler T. A. Schøyen under en Gjæsteret paa Kongsvinger til som Kjøbere af Gaarden Flaatedalen og Trondnæs med tilliggende Skove i Grong at betale Sælgeren Landhandler Mathias Sellæg den under 31te Octbr. næstforhen forfaldne første Termin af Kjøbesummen 2800 Spdlr., dog med Fradrag af en overtagen Hæftelse til Statskassen paa over 80 Spdlr., men med Tillæg af Renter og Omkostninger. Efter at Rettens Forligsmægling forgjæves var bleven anstillet mellem Indstævnte Juell, der tillige mødte for Landhandler Schøyen, og Kjøbmand H. Sellæg, der var tilstede som Mandatarius for sin Broder Landhandler Sellæg, provocerede Citantens Sagfører de Indstævnte til at legitimere Størrelsen af den Trondnæs paahvilende Hæftelse til Statskassen, og da denne Provocation ikke paa tilfredsstillende Maade blev efterkommet, indlod han Sagen under Dom med Paastand, at de Indstævnte in solidum tilpligtedes at betale Landhandler M. Sellæg, eller Kjøbmand H. Sellæg som hans Mandatarius, 2800

Spdlr., med 4 pCt. Renter af 1000 Spdlr. fra 31te Octbr. 1860, og 5 pCt. af Resten fra Paastævningen, samt Sagens Omkostninger, hvoriblandt en passende Reisegodtgjørelse for Kjøbmand H. Selløg. Indstævnte Juell fremlagde i Anledning heraf det til ham og Medindstævnte udstedte Skjøde paa Gaarden Flaatedalen og Trondnæs m. B., og bemærkede i Henhold til Thinglæsningspaategningen paa dette, at der af uaflæst Pantegjæld, foruden hvad de Indstævnte havde overtaget at indfrie, paahvilede de solgte Eiendomme 4400 Spdlr., deri ikke indbefattet Gjælden til Statskassen, og at naar Citanten legitimerede at have opfyldt sin Pligt ved at aflæse disse Prioriteter, saa forbeholdt han sig at fremsætte sine yderligere Bemærkninger med Hensyn til hvad der end yderligere paahvilede Sælgeren som Hjemmelsmand med Hensyn til de flere af Sælgeren fordulgte reelle Hæftelser. I Henhold hertil, og under Forbehold af det videre Fornødne i alle Dele, indlod han strax paa Stedet for Tiden Sagen under Paakjendelse, med Paastand om total Frifindelse og Tilkjendelse af passende Forsvarsomkostninger. Citanten lod derefter begjære Anstand for at imødegaae Indstævntes Tilførsel, medens denne paa Nyt specielt forbeholdt sig Adgang til at fremsætte sine yderligere Indsigelser mod Søgsmaalet "i Anledning af (som det hedder) de flere Tilfælde, men hvortil Citanten er in mora med Hensyn til sin Hjemmelspligt". Efter at Citanten derpaa ved Indlæg af 11te April 1862 havde ladet fremlægge en Panteattest af 8de Marts næstforhen, der godtgjorde, at af de 3de af Indstævnte releverede Hæftelser paa den solgte Eiendom de 2de forlængst var aflæste, og videre bemærket, at det berørede paa de Indstævnte selv at lade aflæse den 3die Hæftelse, der grundede sig paa et til Statskassens midlertidige Laanecommission i Throndhjem m. Fl. under 13de Febr. 1858 udstedt Skadesløsbrev paa 2000 Spdlr., eftersom bemeldte Skadesløsbrev var blevet Indstævnte Juell tilstillet i qvitteret Stand, indlod han atter Sagen med sin tidligere Paastand, dog saaledes, at Omkostningerne forlangtes tilstrækkelig forøgede, og Citantens Reiseomkostninger bestemte til

10 Spdlr. De Indstævnte udtog nu Contrastævning, og idet de erkjendte, at de 2de af dem tidligere relæverede Hæftelser, skjønt dem uafvidende, forhen var aflæste, inhærerede de dog, at Citanten ikke havde fyldestgjort den ham paahvilende Hjemmelspligt, saa længe han ikke havde besørget afløst: a) den paa Skjødet under Nr. 1 paa Flaatedalen anmærkede Forpagtningscontract til Kjøbmand A. P. Smith af 7de Octbr. 1847; b) det under Nr. 4 paa samme Eiendom anmærkede Overdragelsesdocument til Rist & Co. paa Skovrettigheder, af 31te Decbr. 1858; c) den under Nr. 1 paa Trondnæs bemærkede Obligation til Statskassen for 180 Spdlr., af 6te Febr. 1850, for saa vidt ikke Citanten legitimerede, hvormeget der ved Handelens Afslutning stod til Rest paa Obligationen, og lod Beløbet gaae til Afdrag paa den sidst forfaldne Del af Kjøbesummen; d) det under Nr. 2 paa Trondnæs anmærkede Pantedocument til Statskassens midlertidige Laanecommission i Throndhjem m. Fl. af 13de Febr. 1858, stort 2000 Spdlr.; og e) det paa Trondnæs hvilende Kaarbrev af 21 Marts 1850 til Ingebrigt Nielsen og Hustru, for saa vidt Føderaadsfolkenes Rettigheder i Skoven angik. De Indstævnte paastod derhos, at de i ethvert Fald havde Contrakrav paa Citanten for et større Beløb, end den af denne paastævnte Rest af Kjøbesummen for Flaatedalen og Trondnæs m. V. og opgav som saadanne Fordringer: 1) Udlæg af Renter til Consul Knudtzon i Følge Obligation i Trondnæs, stor 6000 Spdlr., fra 4de Mai 1858 til 4de Mai 1859 med 241 Spdlr. 58 Skill. 2) Tilgodehavende for Bord i Følge Bevis af 29de Juni 1861 123 Spdlr. 6 Skill. 3) Tilgodehavende for Bord i Følge Bevis af 24de Octbr. 1861 167 Spdlr. 45 Skill. 4) Tilkommende i Følge den i Kjøbecontractens første Post indeholdte Forpligtelse for Sælgeren med Hensyn til Afgiften til de saakaldte Lagergaardseiere i Fløtningsvæsenets Anliggender 174 Spdlr. 5) Udlæg for Sælgeren i Anledning af den gamle Lastebeholdnings Fremdrift til Elvedraget 79 Spdlr. 106 Skill. 6) Efter Anvisning fra Sælgeren af 9de Novbr. 1861 til Mad. Sellæg, stor 300 Spdlr., hvilket de Indstævnte havde vedtaget

at betale, 300 Spdlr. 7) Tilkommende i Følge det ovenfor under Litr. d omhandlede Skadesløsbrev, som de Indstævnte havde indfriet med Renter og Omkostninger, 2072 Spdlr. — tilsammen 3157 Spdlr. 95 Skill., foruden hvad der ved Handelens Afslutning stod tilbage paa den ovenfor under Litr. c ommeldte Obligation i Trondnæs til Statskassen. I Henhold til det saaledes Anførte paastod de Indstævnte fremdeles Frifindelse for Citantens Tiltale, og sig tilkjendt tilstrækkelige Forsvarsomkostninger, hvorimod Citanten under Protest mod Indstævntes nye Indsigelser vedblev sin tidligere Paastand, med Tillæg, at Contrasøgsmaalet afvistes, og at han i den Anledning tillagdes Kost og Tæring. Ved den derefter i Sagen af Sorenskriveren i Vinger og Odalen den 19de Juni 1862 afsagte Dom blev saaledes kjendt for Ret: „De Indstævnte Proprietær Juell og Landhandler Schøyen bør, En for Begge og Begge for Een, at betale til Citanten Kjøbmand Selløg 2800 Spdlr. — er to Tusinde otte Hundrede Spdlr. — med 4 pCt. Renter af 1000 Spdlr. fra 31te Octbr. 1860, og 5 pCt. af de resterende 1800 Spdlr. fra Paastævningen af nærværende Sag den 19de Februar 1862 indtil Betaling skeer, dog med Fradrag af 180 Spdlr., eller hvad Citanten bevisliggjør der af denne Sum hæftede paa Trondnæs til Statskassen efter Obligation af 6te Febr. 1850, da de Indstævnte den 25de April 1859 overtog denne Gjæld samt forommeldte af de Indstævnte til Indfrielse af Obligation til den midlertidige Laanecommission af 15de Febr. 1858 udlagte 72 Spdlr. Contrastævningen afvises, og Processens Omkostninger ophæves". Denne Dom have Proprietær Juell og Landhandler Schøyen ved Stævning af 30te Juni næstefter indanket her for Retten, hvor de have paastaaet den kjendt uefterrettelig at være og sig

at han ogsaa tilkjendes Processens Omkostninger ved Overretten. Foreløbig bemærkes, at naar Hovedappellanterne har anket over Contrastævningens Afvisnig, og paa Grund deraf paastaaet Underrettens Dom kjendt uefterrettelig, medens de samtidig har paastaaet sig frifundne for Contraappellantens Tiltale, saa indeholder denne Paastand en Selvmodsidelse, idet nærværende Ret ikke paa en Gang kan kjende Underretsdommen uefterrettelig og afgjøre Sagens Realitet. Hovedappellanternes Paastand maa derfor formentlig være saaledes at forstaae, at de principaliter forvænte Underretsdommen kjendt uefterrettelig, og Sagen hjemvist til Paakjendelse, ogsaa hvad Contrasøgsmaalet angaaer, og in subsidium Frifindelse. At Underdommeren har afvist Contrasøgsmaalet, maa Overretten imidlertid billige. Som det af den foregaaende Fremstilling viser sig, indlodes Sagen nemlig allerede i dens 1ste Session ved Underretten fra Hovedappellanternes Side under Dom, vistnok med Reservation af senere at fremsætte de yderligere Bemærkninger med Hensyn til, hvad der videre paahvilede Sælgeren som Hjemmelsmand med Hensyn til de flere af denne forduìgte reelle Hæftelser, men uden Antydning af, at de ogsaa havde Contraforbringer, de agtede at gjøre gjældende. Men efter de almindelige processuelle Regler bestemmes Sagens Stilleffe ved dens Indladelse under Dom, første Gang Indstævnte tager til Gjenmæle, saa at der ikke senere for Indstævnte er Adgang, til mod Vederpartens Protest, som i nærværende Tilfælde for saa vidt betimelig blev fremsat, at fremkomme med nye Frifindelsesgrunde. Derimod antager Overretten, at de Indstævnte ikke kunde være afskaarne Adgang til at fremsætte yderligere Indsigelser i den Retning, med Hensyn til hvilken de ved Sagens Indladelse første Gang under Dom udtrykkelig tog Reservation. Thi vistnok er det saa, at saadan Reservation ikke ubetinget kan komme i Betragtning; men da i nærværende Tilfælde Citanten undlod paa Stedet i saa Henseende at protestere, og i Forbindelse dermed provocerede Indstævnte til paa en udtømmende Maade at udtale sig angaaende Søgsmaalet, saa formenes et stil-

tiende Samtykke til, at Reservationen tillagdes Virkning, derved at være givet. I Henhold til denne Betragtningsmaade ville altsaa de Indsigelser, som Hovedappellanterne have fremsat med Hensyn til Ophævelsen af Contraappellantens eller hans Mandants Hjemmelspligt blive nøiere at prøve. Disse Indsigelser ere specificerede ovenfor under Litr. a til e, og foranledige følgende Bemærkninger: Ad a og b. Det er in confesso, at Sælgeren under Handelen gjorde opmærksom paa de her omhandlede Contracter, som angaae een og samme Hugstrettighed i Flaatedalens Skov. Imidlertid paastaaer Hovedappellanterne, at Sælgeren samtidigen indestod for, at Hugstretten efter Contracterne var ophørt eller ikke mere gjældende, hvilket efter deres Angivende senere har vist sig urigtigt, medens Contraappellanten har benegtet Hovedappellanternes Anførte, for saa vidt, og paastaaet, at den omhandlede Hugstrettighed under Befaringen vel blev antagen for at være uden nogen Betydning, men ingenlunde af ham opgiven som ikke mere gjældende. Efter det Anførte kan Retten ikke skjønne, at Hovedappellanterne med Føie kunne fordre Contracterne afløste, da dette efter deres egen Erkjendelse ikke betingedes, da de forinden Handelens Afslutning, blev gjorte opmærksomme paa deres Tilværelse, medens Hovedappellanternes Paastand, at Sælgeren samtidig forsikkrede dem, at de Contracter, paa hvis Tilværelse han netop gjorde opmærksom, var satte ud af Kraft, er aldeles ubeviist, og ikke kan have Formodningen for sig, hvortil kommer, at det heller ikke er beviist, at nogen Ret efter Contracterne til Skade og Men for Hovedappellanterne hidtil er bleven gjort gjældende. Ad c. Saa vidt skjønnes, er Parterne enige om, at den heromhandlede Hæftelse skal gaae til Afdrag i den resterende

retten Indstævnte have erklæret sig ude af Stand til at nævne nogen bestemt Beløb. Da det imidlertid er in confesso, at Heftelsen i sin Helhed endnu staaer uafløst paa den solgte Eiendom, formenes den, efter hvad der er bemærket om Parternes Procedure i dette Punkt, for Tiden med sit fulde Beløb at maatte komme til Afdrag i den paasøgte Rest af Kjøbesummen, og Hovedappellanterne altsaa for saa vidt for Tiden at maatte frifindes. Ad d. Det her omhandlede Skadesløsbrev er ikke afløst og heller ikke ved Handelen overtaget til Indløsning af Hovedappellanterne med Liqvidation i Kjøbesummen. Imidlertid er det in confesso, at Documentet er indfriet af Hovedappellanterne, som paastaae, hvad de dog ikke have godtgjort, og hvad der heller ikke synes at stemme med de i Øvrigt under Sagen fremkomne Oplysninger, at have erholdt Transport paa samme. Contraappellanten forklarer, at Hovedappellanterne før Indfrielsen af de Papirer, til hvis Sikkerhed Skadesløsbrevet var udstedt, efter Overenskomst have faaet Valuta ved Liqvidation i den under 31te Octbr. 1860 forfaldne Termin af Kjøbesummen, som netop svarede til Skadesløsbrevets Paalydende, medens Hovedappellanterne derimod paastaae, at de, da de afgjorde Gjælden efter Skadesløsbrevet, ikke ansaae sig pligtige til at indfrie den da forfaldne Termin af Kjøbesummen, og at Skadesløsbrevets Indfrielse saaledes ingenlunde fandt Sted som en Afgjørelse paa denne Maade af den nævnte Termin, men i deres egen Interesse for at forebygge, at de pantsatte Eiendomme skulde blive beslaglagte og solgte. Retten skal i Anledning heraf bemærke, at det af en under Sagen fremlagt Qvittering fra Skadesløsbrevets Ihændehaver C. Stephansen, dat. 24de Mai 1861, erfares, at Sidstnævnte den Gang var kommen til Namsos for at inddrive sit Tilgodehavende, og at den ene af Hovedappellanterne, Krell, fik Sagen arrangeret paa den Maade, at han udstedte sin og Medinteressents 3 Maaneders Datovexel for tilsammen 2072 Spdlr., hvoraf de 2000 Spdlr. udgjorde Documenternes Hovedstol, og Resten var Disconto af Vexelen samt forskjellige Omkostninger. Men at Hoved-

appellanterne den Gang havde nogen gyldig Grund til at vegre sig ved at anvende den paa bemeldte Tid forlængst forfaldne næstsidste Termin af Kjøbesummen til Afgjørelse af Gjælden efter Skadesløsbrevet, kan Retten ikke finde oplyst; og ligesom man saaledes anseer det klart, at Contraappellanten med Føie fordrer den nævnte Termin, der ikke paa anden Maade er afgjort, tagen til Dækkelse af Skadesløsbrevets Paalydende, saaledes indsees det heller ikke, at Hovedappellanterne kunne gjøre noget videre Krav i Anledning af dette Skadesløsbrev gjældende mod Contraappellanten. Thi havde Hovedappellanten i rette Tid havt den omhandlede Termin af Kjøbesummen i Beredskab, og derved kunnet afgjøre Stephansens Fordring med Kontanter, skjønnes det ikke, at denne enten kunde have gjort Krav paa Renter eller Omkostninger, saa at ingen Del af de udenfor Skadesløsbrevets Paalydende 2000 Spdlr. betalte 72 Spdlr. kunne føres Contraappellanten til Last. Derimod pligter Contraappellanten vistnok at betale Skadesløsbrevets Aflæsning; men dertil har han ogsaa erklæret sig villig, saa snart Hovedappellanten ønskede det, og til den Ende extraderet ham Skadesløsbrevet i kvitteret Stand. Ad e. I Følge Skjødet pligtede Kjøberne at overtage det heromhandlede Kaar til Ingebrigt Nielsen og Hustru, dog saaledes, at Sælgeren holdt dem frie for denne Kaartagers mulige Prætensioner paa Gaardens Skov. Contraappellanten erkjender ogsaa Sælgerens Forpligtelse i saa Henseende; ligesom det er oplyst, at der af Sælgeren er anlagt Sag mod Kaartageren, for ved Dom at faae ham kjendt uberettiget til nogen Disposition over Trondnæs Skov. Overensstemmende hermed blev ogsaa Underretsdommen afsagt den 22de Octbr.

Noget, som Sælgeren hidtil maa antages at have gjort, formenes Sidstnævnte ikke i det heromhandlede Punct at have svigtet sin Hjemmelspligt, eller at have givet Kjøberne nogen gyldig Grund til at unddrage sig for at betale den stipulerede Kjøbesum. Efter det saaledes Anførte ville Hovedappellanterne blive tilpligtede at betale det paastævnte Beløb 2800 Spdlr. med Fradrag af den uaflæste Fordring til Statskassen i Følge Obligation af 6te Febr. 1850 med 180 Spdlr., i Henseende til hvilket Beløb de for Tiden ville blive at frifinde. De ville derhos have at betale 4 pCt. Renter aarlig af 1000 Spdlr. fra 31te Octbr. 1860 og 5 pCt. af Resten 1620 Spdlr. fra den 19de Febr. 1862, til Betaling skeer. Sagens Omkostninger antages efter Omstændighederne for begge Retter at burde ophæves. Thi kjendes for Ret: Hovedappellanterne Proprietær Juell og Landhandler Schøyen bør til Contraappellanten Kjøbmand H. Selløg som Mandatarius for Landhandler M. Selløg betale 2620 Spdlr., med 4 pCt. aarlig Rente af 1000 Spdlr. fra 31te Octbr. 1860, og 5 pCt. aarlig Rente af Resten 1620 Spdlr. fra 19de Febr. 1862, til Betaling skeer, men i Øvrigt for hans Tiltale for Tiden frie at være. Det ved Underretten af Hovedappellanterne instituerede Contrasøgsmaal afvises fra bemeldte Ret. Processens Omkostninger ved begge Retter ophæves. At efterkommes", o. s. v.

Appellanterne mente, at de ved at indlade Sagen "for Tiden" under Forbehold af det videre Fornødne "i alle Dele", medens de allerede fremsatte Indsigelser efter Sagens daværende Stilling maatte ansees tilstrækkelige til Frifindelse, ikke kunde ansees at have indskrænket sit Gjenmæle saaledes, at de ikke skulde have Adgang til Alt, hvad ellers stod dem aabent, netop fordi de i Lovens Aand (1—5—7 m. Fl.) havde gjort et Forsøg paa at forkorte Sagen, det meste muligt var. Særlig havde de forbeholdt sig, hvis Sagsøgeren legitimerede at have frigjort Eiendommene for de allerede paapegede Hæftelser, da at fremsætte yderligere Bemærkninger om, hvad videre paahvilede Sælgeren som Hjemmelsmand med Hensyn til de flere fordulgte reelle Hæftelser

hvorved dog ikke det umiddelbart dertil sigtede og allerede nævnte almindeligere Forbehold kunde anføres indskrænket eller afskaaret. Til disse Hæftelser, som efter Overrettens egen Bedømmelse af Procedurens maatte have været taget Hensyn i det Hele, hørte unegtelig, blandt Andet, de under Nr. 1 og 4 omhandlede Poster, 167 og og 174 Spdlr., hvilke, ligesom de øvrige nummererede Poster, af Overretten var forbigaaede. Hvad disse øvrige Poster angik, da mentes de unegtelig at være Liqvidationsposter, som i Følge det tagne Forbehold maatte kunne bringes til Afregning. Overrettens Afvisning stred derfor mod den i Tingens Natur grundede i Lov og Praxis anerkjendte Rettergangsregel. (Retst. for 1852, Side 40—48, m. fl. St. paaberaabt). I Realiteten udvikledes nærmere de af Overretten imødegaaede Indsigelser.

Christiania 1864.

Trykt og forlagt af J. Chr. Abelsted.

Niogtyvende Aargang | 24de August
№ 34. | 1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 1ste Session 1864.

Den 10de Juni.

L.Nr. 271. Advocat Andresen, Actor, mod Peder Sæternæs.

Angjældende, der 32 Aar gammel lever med Kone og 5 Børn i meget trange Kaar, og havde derved ladet sig forlede til Bedragerier, hvoraf et blev anseet præscriberet, to ansete efter Crll.s 21—1, og et, der var forbundet med Falsk, af alle Retter efter 21—28 og 29, det Hele med 9 Maaneders Strafarbeide. Falskneriet, hvorved der var Spørgsmaal, om ikke snarere Crll.s 21—27 i Stedet for § 28 burde anvendes, bestod deri, at Angjældende, der havde kjøbt 150 [illegible] Tønder af en Abraham Johnsen, og solgte dem til 1ste Vidne ved Paategning paa den om Kjøbet oprettede skriftlige Contract, efter at have faaet 6 Spdlr. i Forskud, og forgjæves hos 1ste Vidne forlangt yderligere Forstrækning ved Varer paa Credit, for at skaffe sig denne Credit skrev et Brev til sig fra Mathias Sæternæs, hvori indeholdtes Erkjendelse om at have modtaget af Abraham Johnsen 72 Tønder til Angjældende, og fra denne en Remisse af 25 Spdlr. til deres Betaling, med hvilket Brev Angjældende gik til 1ste Vidne, og ved dets Forevisning fik en Credit paa Varer til et Beløb af 25 Spdlr., hvilken Vidnet erklærede at have alene i Tillid til Brevet tilstaaet ham, hvorimod det senere oplystes, at Mathias Sæternæs hverken havde faaet Pengene eller Tønderne, som Abraham Johnsen, efter at være bleven vidende om Angjældendes Uvederhæftighed, ikke havde villet levere uden at faae contant Be-

taling. Spørgsmaalet var saaledes, om Brevet ikke efter Form og Indhold var et "Document, som tjener til Bevis for, at en Rettighed tilkommer Nogen", men blot et Brev, der maatte sættes i Klasse med Attest om Formuesforfatning.

L.Nr. 281. } Kjøbmand A. R. Steen mod Bagermester E.
O.Nr. 55. } Arnesen.

I denne Sag var afsagt følgende Overretsdom:

"Garvermester Peter Gulbrandsen, som daværende Eier af Løkken Nr. 26 paa Frederikstads Byes Marker, afsluttede den 25de Septbr. 1852 en Kjøbecontract med Kjøbmand A. R. Steen, hvorved han til denne solgte et Stykke af Løkken, om hvilket det i Contracten heder som følger: "Jordstykket 8 Alen bredt fra Postveien til Sarpsborg ned til Capitaine Schous Gjærde paa den vestre Kant circa 600 Alen langs med Gjærdet paa den søndre Kant. Ligeledes erholder Steen ved Siden af disse 8 Alen i en af Enderne 18 Alen i Bredde og 72 Alens Længde, saaledes som Stykket nu er opmaalt.... Paa begge Sider af dette Stykke Jord opgraves et Dige, som vedligeholdes af Steen, og Vandets Afløb maa ikke spærres". Contracten blev thinglyst den 29de Septbr. s. A. og Aaret derpaa, efter at der angaaende Handelen havde været Proces mellem Sælger og Kjøber, udfærdigede Sælgeren den 1ste Novbr. Skjøde til Kjøberen i Henhold til den vedhæftede Contract, hvilket Skjøde blev thinglyst den 9de s. M. Senere, da A. Sissener var bleven Eier af Løkken Nr. 26, opkom der mellem ham og Steen atter Tvist angaaende Jordstykket, der af Steen sees at være afbenyttet til Reberbane, og ved den af Byfogden i Frederikstad samt Meddomsmænd den 3die Marts 1858 afsagte Dom blev Steen tilpligtet af Reberbanens vestligste til Kjørebane indrettede Ende at borttage, hvad der overstiger den ham ved Skjødet hjemlede Bredde af 8 Alen, hvorimod han for Øvrigt frifandtes for Tiltale. Ved Klage til Forligelsescommissionen af 23de Juni og Aastedsstævning af 16de Juli 1860 har den nuværende Eier af Løkken Nr. 26,

Bagermester Elias Arnesen, paa Nyt reist Sag mod Steen, fordi denne deels ved den Maade, hvorpaa han havde udgravet Grøfterne om Jordstykket, deels ogsaa ellers havde i den hele Strækning af sin Reberbane fra den bebyggede Deels Ende — som, skjønt det ikke af det fremlagte Rids kan sees, maa begynde et Steds i Øst for den til Kjørebane benyttede Del — givet Banen en Bredde af omtrent 9, i Stedet for af 8 Alen. Ved den af Byfogden i Frederiksstad og Meddomsmænd den 17de April 1861 afsagte Dom blev Steen tilpligtet inden 30te Juni s. A., under en Bod af 1 Spdlr. til Frederiksstads Fattigkasse for hver Dag, Dommen maatte sidde overhørig, at indskrænke den omhandlede Reberbanes Bredde i Strækningen fra den i den vestlige Ende indrettede Kjørebane indtil 72 Alen fra Hovedveien fra Sarpsborg, saaledes at samme bliver 8 Alen mellem Digerne, samt at anbringe disse ind til den forandrede Banes Grændser og i Linie dermed i en saadan Bredde, som ved Skjøn optaget paa hans Bekostning maatte blive bestemt, hvorhos Sagsomkostningerne ophævedes. Denne Dom har Steen indanket for nærværende Ret med Paastand, at den underkjendes og derhen forandres, at han for sin Modparts Tiltale aldeles frifindes, og at der tillægges ham Forsvarsomkostninger for begge Retter. Indstævnte Bagermester Arnesen har derimod ladet paastaae Stadfæstelse af Underretsdommen, og at Forsvarsomkostningerne tilkjendes ham hos Appellanten. Det Jordstykke, som Appellanten har tilforhandlet sig af Indstævntes Eiendom, sees at udgjøre en Strækning af noget over 600 Alen i Længde, og mod Øst, hvor det i en Længde af 72 Alen skal være 18 Alen bredt, at støde til Postveien, mod Vest, hvor Kjørebanen er, til 1ste Vidnes Eiendom, medens det mod Syd i den østlige Ende begrændses af 1ste Vidnes, Capitaine Schous, i den vestlige Ende af Indstævntes Eiendom, men mod Nord alene af Indstævntes Eiendom; mod Syd og mod Nord er det forsynet med Grøfter. Saa vel den østlige Del, i en Længde af 72 Alen fra Postveien, som Kjørebanen i den vestlige Ende ligge, i det Mindste efter Sagens Stilling for Over-

retten; udenfor nærværende Tvistemaal, som saaledes angaaer den mellemliggende Strækning af Reberbanen, der sees for en Deel at være forsynet med en Banebygning. Paa denne Strækning formener Indstævnte sig i to Henseender at være forurettet af Appellanten: for det Første derved, at Appellanten overalt har tilegnet sig en større Bredde, end de ham ved Kjøbecontracten tillagte 8 Alen; for det Andet ved den Maade, hvorpaa Appellanten oprenser begge Diger, idet han paa den søndre Side, hvor hans Jordstykke støder til 1ste Vidnes, Capitaine Schaus, Eiendom, har ladet Diget udvide ved at grave ind paa Banelegemet, medens han paa den nordre Side mod Indstævntes Eiendom ligeledes har udvidet Diget, men saaledes, at han alene har ladet det oprense paa den nordre Kant, altsaa ved at grave ind paa Indstævntes Jord, men ikke paa den søndre Kant, der støder til Banen, hvor han har ladet den opgravede Jord lægge paa den Side af Diget, der vender mod Banen, saa at denne, idet der skjæres af den mod Syd, men lægges til den mod Nord, efterhaanden flyttes mere og mere ind paa Indstævntes Eie. Under den af Indstævnte foranstaltede Aastedsbefaring blev den omtvistede Strækningʼs Bredde maalt paa flere Steder. Det viste sig da, at udenfor Banehuset var Bredden fra Gjærdet mod 1ste Vidnes Eiendom til den ydre Kant af Diget paa den modsatte Side et Steds 27 Fod, et Steds 26 Fod 3 Tommer, et Steds 27 Fod 2 Tommer, et Steds 27 Fod 8 Tommer, og ved Kjørehuset 28 Fod, medens Banens Bredde mellem de indre Kanter af begge Diger fandtes at være paa det første Sted 17 Fod 10 Tommer, hvorhos der viste sig Mærke efter en anden Digekant, til hvilken Bredden kun var 17 Fod, paa det andet Sted 16 Fod 8 Tommer, paa det tredie og fjerde Sted, saa vel som ved Kjørehuset, 17 Fod. Banehusets Bredde mellem Bordvæggene paa begge Sider fandtes ved tvende indvendig tagne

og at Udvidelsen er skeet ved Afstikning i skraa Retning ind paa Banelegemet; 1ste Vidne tillægger, at Diget ikke var gjenfaldet, og at det ikke ansaae Oprensning af Diget fornøden; 2det Vidne, at han et Steds saae der var sat en Spade i Jorden omtrent et Kvarter indenfor der, hvor der var gravet, og senere at Gravningen blev fortsat i Linie med det Sted, hvor Spaden stod, i en Længde af 10 til 11 Alen indtil det Sted, hvor Diget før var opgravet. Vidnerne have dog ikke kunnet opgive, hvormeget Diget nu er bredere end før; men 1ste Vidne forklarer, at Diget under den forrige Eiers Besiddelse af Eiendommen havde en Spadebredde, udgjørende omtrent 8 til 9 Tommer, i Bunden, og oventil en Bredde af omtrent 5 Kvarter. Under Aastedsbefaringen fandt Retten, at Diget paa begge Kanter af Kjørehuset da var omtrent 6 Fod bredt, og at dets Bredde i nogen Afstand fra Banehuset udgjorde 4 Fod 5 Tommer, samt ved Hjørnet af Huset 4 Fod. Med Hensyn til Diget paa Banens nordre Kant, altsaa mod Indstævntes Eie, prove 3die og 4de Hovedvidner, at det ved den af Appellanten foretagne Oprensning var blevet for bredt, og at Appellanten da beordrede, at den opkastede Jord skulde lægges paa den Side af Diget, som stoder til hans Eiendom, hvorved denne i en Strækning i Nærheden af Hovedveien — det vil altsaa sige mod Øst og lige overfor det Sted, hvor Banen paa den søndre Kant stoder mod 1ste Hovedvidnes Eie — er bleven bredere, uden at Vidnerne kunne opgive, hvormeget. Ogsaa 2det Hovedvidne erklærer, at det nordre Dige har været oprenset til forskjellige Tider, uden at Gravning eller Rensning er foretagen paa den Side af Diget, som vender mod Banehuset, hvoraf Følgen er, at medens Diget udvides ind paa Indstævntes Eie, groer det gjerne igjen paa det Sted, hvor Gravning ikke foregaaer. Ved Aastedsbefaringen fandt Retten ligeledes, at det nordre Dige kun er oprenset paa den Side, som stoder mod Indstævntes Eie, ikke paa den Side, som stoder mod Banen. I den Del af Søgsmaalet, som angaaer Banelegemets Bredde, anbringer Appellanten, at endskjønt Contracten nævner 8

Alen som den Bredde, hans Jordstykke skal have, saa var det dog den endelige Aftale, at man ikke saa strengt skulde holde sig til dette Maal, men at han skulde have Stykket saaledes som det, efter at Contracten var afsluttet, blev udviist og opmaalt, og han benegter, at der er foregaaet nogen Forandring med Bredden, siden Opmaalingen og hans Besiddelsestagelse deraf. Til Beviis paaberaaber han sig Følgende: 1) at Contracten udtrykkelig gaaer ud paa, at han skal have det "saaledes som Stykket nu er opmaalt". Vel har man derimod villet gjøre gjældende, at der i den Sætning, hvori de anførte Ord forekomme, ikke er Tale om det kjøbte Jordstykke over Hoved, men alene om den Del deraf, der skulde holde 18 Alens Bredde og 72 Alens Længde; men han bemærker, at der i den omhandlede Sætning virkelig handles om begge Dele af Jordstykket, baade den bredere og den smalere Del, at derhos ingen af disse Dele ellers benævnes "Jordstykket" eller "Stykket", men at dette Udtryk er brugt saa vel i den foregaaende som i den umiddelbar paafølgende Sætning om begge Dele sammentagne, og derfor ogsaa her maa formodes at have denne Betydning; endelig at Udtrykket ikke en Gang passer, naar det forstaaes om den bredere Del alene, fordi det tillige hedder, at han skal have den større Bredde, "i en af Enderne", altsaa efter eget Valg, medens det, naar det var "opmaalt", ogsaa var givet, hvor han skulde have den. 2) at Meningen af Contracten var den angivne, bestyrkes derhos ved 6te Contravidnes Prov. Dette Vidne, som den Gang var Huusmand hos Sælgeren, Farver P. Gulbrandsen, forklarer nemlig, at han var med at udstikke Banen sammen med Sælger og Kjøber, hvilket foregik forend Contractens Slutning;

relse efter Furen; og Vidnet kan ikke see nogen Forandring i Banens Retning og Grændser nu mod den Gang. 3) at Appellanten, kort efter at han var bleven Eier af Jordstykket, lod det nu paa samme staaende Banehus opføre, og derom den 8de Mai 1853 afsluttede Contract med en Tømmermand, hvilken Contract udtrykkelig indeholder, at Huset skulde opføres 8 Alen bredt. Det Hus, som efter denne Contract blev opført, er det samme, som endnu staaer paa Jordstykket, hvoraf altsaa erfares, baade at Stykket allerede den Gang maa have havt den Bredde, som det fremdeles har, og hvorover der føres Anke, og at denne Bredde blev antagen for 8 Alen. Uden nogen Foranledning af Appellanten bebyggede nemlig Tømmermanden den hele den Gang afgrændsede Bane, og bekymrede sig derved ikke om, at Huset blev nogle Tommer bredere end det omcontraherede Maal. 4) at ogsaa 5te Contravidne, som var med at opføre Banehuset, og 7de Contravidne, som arbeidede paa Reberbanen fra Høsten 1855 til Vaaren 1858, have udviist den Grundsteen, hvorpaa Banehusets nederste Svilie hviler, og erklæret, at den den Gang var paa samme Sted, som nu. Det maa dog bemærkes, at Vidnerne tilføie, at de ikke kunne erindre, om Stenen den Gang var indenfor eller udenfor Digekanten. Paa den anden Side kan det heller ikke med Sikkerhed af Rastedets Beskrivelse skjønnes, hvorvidt Stenen nu er indenfor eller udenfor Digekanten. 5) at det end ydermere af et løst Udkast til Contract om Stykkets Overdragelse til Steen, som var forfattet inden det endelige Kjøb kom i Stand, men siden blev uafbenyttet, fordi man traf en forandret Aftale, erfares, at Hensigten under Handelen ikke var saa nøie at holde sig til en Bredde af 8 Alen, men meget mere til de opsatte Mærker. Her heder det nemlig, at Løkkeeieren bortforpagter "8 Alen i Bredde i en Længde af 500 Alen, og desuden fra forbemeldte 8 Alen en Bredde af 18 Alen og en Længde af 72 Alen, efter nu afmaalte og opsatte Mærker", saa at det formenes klart, at Udmaalingen og Afstikningen skulde gjælde begge Dele af Banen, den smalere saa vel som den bredere. Naar Indstævnte

herimod paaberaaber sig, at Appellanten allerede ved Dommen af 3die Marts 1858 er tilpligtet at indskrænke Bredden af sin Reberbane til 8 Alen, idet hans Fortolkning af Skjødet er forkastet, svarer Appellanten, at denne Dom angaaer et andet Strøg af Reberbanen end det, hvorom under nærværende Sag tvistes, at der i nærværende Sag er fremkomne flere Oplysninger, som ikke var tilveiebragte under den ældre Sag, og at den den Gang afsagte Dom ikke kan betragtes som afgjørende i nærværende Sag, i alle Fald ikke for Overretten. Med Hensyn til Bredden af Diget paa den søndre Kant af Banen, nemlig mod 1ste Hovedvidnes Eiendom, paaberaaber Appellanten sig de forhen anførte 6te og 7de Contravidner, hvoraf det første forklaret sig om den Tid, da Jordstykket blev frasolgt Lokken, samt de paafølgende 3 Aar, det andet om Tiden fra Høsten 1855 til Vaaren 1858, hvilke Vidner enstemmigen prøve, at det omhandlede Dige den Gang var fra 2½ til 3 Alen bredt, 6te Contravidne med det Tillæg, at han ikke kan erindre, at Diget blev oprenset i den Tid, han opholdt sig hos den daværende Lokkeeier. Under den ældste Sag angaaende Jordstykket, den mellem Sælgeren, P. Gulbrandsen, og Appellanten, har Gulbrandsens Sagfører opgivet Digernes Bredde paa hver Side af Stykket til 2 Alen, eller tilsammen 4 Alen, med Tillæg, at de i Virkeligheden indtage noget mere. Heraf formenes det, naar Hensyn tages til, at Banelegemets Bredde var udvist med noget mere end 8 Alen, og til 6te og 7de Contravidners Prov om Digernes Bredde den Gang, samt til den Omstændighed, at det nordre Dige, som strax skal omhandles, nu nødvendig maa være bredere end forhen, at fremgaae, at Bredden mellem de ydre Digekanter da i Virkeligheden stemmer med den, som Retten nu forefandt under Aastedsbefaringen, nemlig omtring 27 Fod. Derimod

nerne angive til 2½ Alen, men som Lagrettet under Aastedsbefaringen fandt at være 5 Fod bredt, iværtover sin Eiendom ned til Banen, hvilket efter 3die og 4de Contravidners Prov havde til Følge, at Reberbanen i Vaaren 1860 gjentagne Gange oversvømmedes af det Vand, som strømmede til fra det nye Dige, at samtlige Diger om Reberbanen den Gang stod fulde af Vand, og at dette gik lige op paa Kjørebanen. Retten har ogsaa paa Aastedet skjønnet, at det nordre Dige er tilstrækkeligt og passende til at optage det fra det nye Dige kommende Vand, men har ved Siden heraf gjentaget den allerede ved første Befaring gjorte Bemærkning, at det nordre Dige kun er oprenset i dets nordre Kant mod Indstævntes Eie, ikke derimod til den Side, som støder til Banelegemet. Naar Aastedsretten endvidere har tilføiet, at Diget ved Kjørebanen fandtes at mangle Afløb, da antages det at være uden Indflydelse for nærværende Sag. Efter Overrettens Formening er der, om den end ikke kan bifalde Alt, hvad Appellanten i denne Retning paaberaaber sig, dog ikke Lidet, som taler for hans Forklaring om, hvorledes Forholdet oprindelig ordnedes mellem ham og Sælgeren, Garver Gulbrandsen, nemlig at skjønt Aftalen nærmest lød paa 8 Alens Bredde, saa fandt der dog en Maaling og Afstikning Sted, hvorunder man ikke usandsynligen gik ud fra, at Maalet skulde være rundeligt, og saaledes ikke lagde Vegt paa, at Banen blev flere Tommer over de 8 Alen. Men man maa alligevel med Underretten være enig i, at Appellanten hverken ved Contractens Affattelse eller ved Jordstykkets Udstikning har sørget for Iagttagelsen af det Fornødne, for at han mod enhver Tredieman, der senere blev Eier af Løkken, skulde kunne gjøre Fordring paa en større Bredde, end de betingede 8 Alen, end sige paastaae den Tingenes Orden, som nu finder Sted, opretholdt, indtil det bevises, at nogen Forrykning af de udstukne Grændser er foregaaet. Udstikningen skeede nemlig ikke efter faste og bestemte Mærker, som bleve beskrevne i Contracten, og siden kunde gjenfindes; meget mere indeholder Contracten, selv om man henfører de Ord: "saaledes som Stykket nu

er opmaalt" til den hele Banelængde, ikke nogen anden paalidelig Veiledning til at gjenfinde og fastholde det afhændede Jordstykkes Begrændsning, for saa vidt den under nærværende Sag omtvistes, end at det skal være 8 Alen bredt langs Gjærdet paa den søndre Side." Nærværende Sag oplyser ogsaa, hvor usikker og vilkaarlig Begrændsningen vilde blive, naar den til enhver Tid skulde bestemmes paa den Maade, Appellanten vil. Det skjønnes derfor ikke, at der nu gives anden Udvei til Bestemmelse af Grændserne, end at der, efter at det ved Skjøn er afgjort, hvor bredt det søndre Dige, hvis oprindelige Bredde ikke med Sikkerhed kan bestemmes efter de fremskaffede Oplysninger, bør være, derfra tilmaales Appellanten en Bredde af 8 Alen. Heraf følger da igjen, at ogsaa Bredden af det nordre Dige, om det end for Tiden, naar man bortseer fra den Maade, hvorpaa Oprensningen er foregaaet og den opgravede Jord benyttet, ikke er bredere, end det efter Indstævntes egne Foretagender bør være, maa bestemmes ved Skjøn, eftersom det ikke kommer til at ligge ganske i det Strøg, hvor det nu ligger. Underrettens Dom, hvis Anskuelse Overretten saaledes i det Væsentlige maa dele, vil som Følge heraf blive at stadfæste. Ogsaa for Overretten findes Sagens Omkostninger efter Omstændighederne at burde ophæves. Thi kjendes for Ret: Underrettens Dom bør ved Magt at stande, dog saaledes, at Indskrænkningen af den omhandlede Reberbanes Bredde bør være iverksat inden 3 - tre - Maaneder efter denne Doms Forkyndelse. Sagens Omkostninger for Stiftsoverretten ophæves".

Ved Dom af 16de Juli 1864 frifandt Høiesteret Appellanten for Indstævntes Tiltale, og ophævede Omkostningerne for alle Retter.

Naar Indstævnte, da han kjøbte Lokken Nr. 26, hvis Grændse paa den søndre Side ikke var et aldeles ret men et noget bugtet Gjærde, ved Siden deraf fandt en flere Aar gammel Reberbane, der efter sin Natur maatte være og var ret, og naar han ved at eftersee Retsomsbøgerne fandt, at det dertil afstaaede Jordstykke skulde være respective 8 og

18 Alen bredt saaledes, som Stykket var opmaalt, da mentes han at maatte have kunnet skjønne, at Meningen dermed ikke var en nøiagtig 8 eller 18 Alen fra Gjærdet udspringende og med dette følgende bugtet Strimmel Jord, der i saa Fald heller ikke havde behøvet at opmaales og udstikkes, og at der altsaa ved denne Opmaaling ikke var seet paa nogle Tommers større Bredde hist og her, men at der var taget rummeligt Maal paa flere Steder, for at faae et ret og brugbart Banelegeme, og at Banen, der havde staaet i flere Aar, maatte paa det Nærmeste være anbragt som ved Afhændelsen forudsat, hvad den forhen upaaklagede men nu omtvistede Strækning angik, saa at han efter Adkomstbøgerne i Forbindelse med den forefundne status quo ingen Grund havde til at regne paa nogen anden Grændse end den factisk forefundne. Hvad Grøftningen angik, da havde Indstævnte ved Paaledning af mere Vand gjort Grøftens Udvidelse nødvendig, da Paaledningen endog paa visse Steder havde sat Banelegemet under Vand, og Udvidelsen kunde derfor ikke fordres gjort paa Banens, maatte følgelig skee paa Indstævntes egen Side. Jorden skal først være opkastet paa Løkken, men da Indstævnte klagede derover, være løftet over paa Banesiden.

L.Nr. 285. } J. L. Ugland som Eier af Gaarden Nedre
D.Nr. 21. } Barbo mod Consul H. Herlofsen.

Ved Barboelven har Gaardene Langsæv og Barbo Møllebrug, og ved dens Udløb fra Langsævvandet har Nedre Barbo en Hovedstem. Af en Overhofretsdom fra 1795 sees, at det ved en tidligere Dom fra 1760 var Gaarden Langsæv forment ved denne Elv at have en Grynmølle. I Mellemtiden mellem disse to Domme blev Nedre Barbo kjøbt af Langsævs Eier, saa at begge Eiendomme blev forenede. Nogen Tid efter solgte deres daværende Eier (ved Skjøde af 25de Marts 1771) Langsæv til sin Svoger, J. Tonder, dog med Undtagelse af den ved Elvens Udløb fra Langsævvandet anbragte Hovedstem med dens Vand, som fremdeles skulde være forbeholdt Nedre Barbo, dens Saug

og Kværnbrug, i hvilket Henseende bestemtes, at Sælgeren og Barbos fremtidige Eiere paa egen Bekostning skulde holde Stemmen i forsvarlig Stand, "men Vandet for Resten efter min brugende Disposition derover at være Sverger Tønder til sit Kværnbrug gavnlig og nyttig, som han bedst ved, vil og kan". Videre solgtes ved Skjødet Bygningsmaterialier og Inventarium til en nedbrændt Grynmølle, som Kjøberen skulde kunne flytte og sætte paa Langsævs Grund til sin egen Nytte. Som bemærket har begge Gaarde Møller ved Elven. Langsævs, som tilhører Indstævnte, ligger øverst, og et Stykke nedenfor Barbos, som tilhører Appellanten, der anlagde nærværende Sag, fordi Indstævnte som Eier af Langsævs Mølle ved Enden af sin Møllerende over sine Vandhjul havde anbragt en Kum, der rummer 1098 $\frac{6}{10}$ Kubikfod, og er bestemt til at samle mere Vand for med desto større Kraft at virke paa Hjulene. Derhos havde han udvidet og forhøiet sin Rende samt tilluklet den for Enden, for at danne Kummen. Appellanten fandt, at Kummen virkede ufordelagtig paa hans Mølle, der ligger henved 300 Alen nedenfor, idet Vandet kom uregelmæssigere til denne. Om Betydeligheden af denne Ulempe dreiede Sagen sig især. Forandringen skeede i 1843, og efter flere Underhandlinger, som i 15 Aar ikke førte til nogen Enighed, indgav Sommeren 1858 nedre Barbos daværende Eier, Hald, Klage til Forligelsescommissionen, hvori anførtes, at denne Gaards Eiere var eneraadende over Vandet i Langsævs Hovedstem, og at denne Herlighed udgjorde en væsentlig Del af Gaardens Værdi, men at Langsævs Eier havde indrettet sin Kum saaledes, at det paaførte ham Skade ved Vandets uregelmæssige Komme, og Fare ved dets pludse-

land, indanket til Høiesteret med Paastand, at de ergangne Domme maatte kjendes uefterrettelige eller underkjendes og forandres overeensstemmende med Hales forhen nedlagte Paastande, hvorimod Indstævnte paastod Stadfæstelse, og begge Parter Sagsomkostninger for Høiesteret. Ved Høiesterets Dom, afsagt 18de Juni 1864, blev Overretsdommen stadfæstet, og Appellanten ilagt 60 Spdlr. i Sagsomkostninger til Indstævnte for Høiesteret. Ved Overhofsretsdommen og Indholdet af Skjødet af 1771 ansaaes det godtgjort, at Eierne af nedre Barbo have Eneraadighed over Langsævs Hovedstem til Lukning og Slipning af Vandet, saa at Langsævs Eier kun kan bruge det Vand, der slippes, til sit Møllebrug, og at, for saa vidt Langsævs Eier ved nye Indretninger brugte Vandet paa en for Barbos Mølle skadelig Maade, maatte dette ansees ulovligt. Om Kummen var oplyst, at den var anbragt allerede i 1843; at den var 44 Fod 1½ Tomme lang, 7 Fod 6 Tommer bred, og 3 Fod 5 Tommer dyb, saa at dens Kubikindhold var 1098 6/10 Kubikfod eller omtrent 137 3/10 Kubikalen. Ved et større Vandtilløb maatte altsaa dens Virkning for den flere Hundrede Alen længere nede staaende Barbo Mølle ansees som forsvindende, medens en i Hovedstemmen opdæmmet og derpaa sluppen Vandmasse maatte gjøre større Forskjel. Efter 1ste og 3die Vidn. medgaaer, efter det ene 5, efter det andet 3 Minuter til at fylde Kummen, saa at Vandets Standsning ved Kummen, naar det ved Hovedstemmens Aabning paaslippes, er ubetydelig. Kummens Virkning er fornemmelig den, at den, anbragt over Langsævs Møllehjul, ved lodret Fald, under Tryk af større Vandmasse, paa Stedet giver Vandet større Kraft, medens dets Løb, inden det kommer til Barbo Mølle, bliver det samme, da den ved Kummen frembragte større Hurtighed i Faldet paa Langsævs Møllehjul tabes igjen ved Brydningen til det gamle Løb. Det kan altsaa kun være ved ujævnt Brug af Kummen under paasluppet Vand, at Ujævnhed kan opstaae ved Barbo Mølle, ikke ved dens jævne Brug, og Kummen, naar den enten bruges jævnt, eller ikke bruges, kan derfor ikke ansees at være til noget kjendeligt

Hinder for den nævnte Mølle. Imidlertid havde efter nogle Vidneforklaringer Kummens Brug foraarsaget Ujævnheder i Vandets Tilløb til Barbo Mølle, hvor den før stod. (Senere er den flyttet længer ned, og indrettet anderledes). Det var imidlertid oplyst, at Langsævs Eiere allerede fra Alders Tid havde ved sin Møllerendes øverste Ende havt og havde to Sluser, hvorved efter Lagrettets Skjøn kan stemmes og slippes langt større Vandmasse, end ved Kummen — en Indretning, der efter et Par sagkyndige Mænds Erklæring i senere Tider næsten overalt anvendes over Vandhjulene — og disse Sluser, til hvis Brug Langsævs Eiere havde hævdet Ret, maatte derfor i alle Fald kunne ansees at medføre langt større Fare og Skade for Barbo Mølle, end Kummens Brug. Mod Erklæringen var indvendt, at dens Udstedere ikke havde været paa Aastedet; men de saaes at have havt Acterne og Kartet. Fremdeles indvendtes, at den var ubeediget; men dens Indhold var af den Beskaffenhed, at Beedigelse maatte ansees overflødig. Endelig indvendtes, at Appellanten nu maatte lide større Skade ved alle tre end kun ved de to Indretninger (Sluserne); men hertil svaredes for Høiesteret — væsentlig som ved de foregaaende Retter — at Kummen som den hensigtsmæssigere Indretning gjorde Slusernes Brug overflødig, hvilken derfor ikke havde fundet eller vilde finde Sted, og at derfor heller Intet af Appellanten var foranstaltet til Oplysning om den større Skade, der saaledes skulde kunne paaføres ham, Noget, der følgelig laae udenfor Sagen. Skulde Saadant indtræffe, maatte det blive Gjenstand for ny Sag.

L.Nr. 289. } Oldenborg & Co. mod J. W. Balchen.
O.Nr. 59. }

Indstævnte havde gjæsteretsvis sagsøgt Appellantskabet til Betaling af 751 Spdlr. 21 Skill., som han angav at have tabt derved, at det havde vægret sig for at vedstaae

eller efter Bestillelse give Ordre til vens Disposition, havde maattet sælge i Hamburg, hvorhen den efter Contracten var sendt. Efter forgjæves Forligsmægling paastod Balchen Dom for det nævnte Beløb, med Renter og Omkostninger, Oldenborg & Co. Frifindelse med Omkostninger; men ved Gjæsterettens Dom bleve de tilpligtede at betale Sagsøgeren 746 Spdlr. 55 Skill. med Renter — og Resten af det fordrede Beløb blev ved de overordnede Retter ikke paastaaet. Gjæsteretsdommen blev efter Paaanke fra Sagsøgtes Side stadfæstet af Overretten. Ved begge Retter bleve Omkostningerne ophævede. For Høiesteret medgav Indstævnte 100 Spdlr.s Afslag paa Grund af feilagtig Opsummering, men paastod for Resten Stadfæstelse og Omkostninger for Høiesteret, hvorimod Appellantskabet paastod Frifindelse og Omkostninger for alle Retter. Ved Høiesterets Dom, afsagt 21de Juni 1864, blev Appellantskabet tilpligtet at betale Indstævnte 646 Spdlr. 55 Skill., med 5 pCt. Renter aarlig fra Gjæsteretsstævningens Forkyndelse, samt 50 Spdlr. i Sagsomkostninger for Høiesteret.

Appellantskabet paastod, at Indstævnte ved Ophold havde misligholdt Handelens Betingelser, da Slutsedlen lød paa omtrent 350 Tønder god feilfri Calmartjære i Udskibningsstand, at afskibe uopholdelig til Hamborg, hvor den skulde leveres toldfri for 7 Spdlr. Tønden, og Betalingen erlægges ved Accept mod Connossement, hvorhos var telegraferet, at Kjøberen havde forbeholdt sig at faae Telegram om Afskibningen. Appellantskabet paastod endvidere, at det var en Forudsætning ved Handelen, at Skibet allerede var fragtet og laa under Indladning, paaberaabende en Erklæring i senere Brev fra Mægleren, hvorefter denne under de foreløbige Forhandlinger havde ytret til Kjøberen, at man næsten maatte antage dette efter et Telegram, som Mægleren opgav, men hvis Indhold ikke af Retterne fandtes at hjemle denne Forudsætning. Vel taltes der i Telegrammet om Capitainen, som man vilde formaae til at afgaae fra Ladestedet, og om Fragtforskjellen, hvilket efter Appellantskabets Mening forudsatte bestemt Capitaine, Ladested og

Fragt; men dette ansaaes ikke tilstrækkeligt til at begrunde Forudsætningen om paabegyndt Indladning, medens det i Slutsedlen hed, at Ladningen uopholdelig skulde "afskibes", hvilket efter almindelig Sprogbrug ogsaa indbefatter Indladning. Der mentes altsaa kun at være Spørgsmaal, om contractstridigt Ophold havde fundet Sted ved Indladningen, der i Carlscrona begyndte 8de og endte 15de Sepbr., da det meldtes Batchen, som den 16de underrettede Appellantskabet derom, medens dette allerede den 15de havde afsendt Opslagstelegram. Skibet var fragtet 6te Septbr., og der var saaledes fra Slutseddelens Dato medgaaet 10 Dage til Befragtning og Indladning. Dette fandtes ikke at være noget beviislig utilbørligt eller contractstridigt Ophold. Vel var der i Christiania optaget et Skjøn, hvorefter 3 Dage skulde være passende Tid til Indladning af et saadant Parti Tjære i Carlscrona; men Skjønsmændene havde tillige erklæret sig ubekjendte med Forholdene i Carlscrona, og senere erklærede Tre af Skjønsmændene, at de ikke havde taget Hensyn til den Tid, der udfordres til, under Indladningen at efterse Tjeretøndernes Indhold med Hensyn til Svinding m. M., for at forsikre sig om, at de var i Udskibningsstand. Skipperen havde, saa vidt kunde erfares, heller ikke klaget over utilbørligt Ophold.

☞ Subskription paa denne Tidende kan tegnes fra 1ste Januar, og gjælder for een Halvaargang eller 26 Nr., som forskudsviis betales med 1 Spd. 60 Skill.; for Udenbyes kommer 30 Skill. til i Postporto. De, som ei skriftlig opsige ved det 20de Nr.s Modtagelse, forpligtes til at vedblive som Abonnenter det følgende Halvaar. Subskriptionen kan tegnes paa alle Rigets Postcontorer og her i Byen hos

J. Chr. Abelsted.

Christiania 1864.

Trykt og forlagt af J. Chr. Abelsted.

Niogtyvende Aargang   31te August
№ 35.   1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 1ste Session 1864.

Den 8de Juli.

Nr. 324. Advocat Kildal, Actor, mod Tobias Vatne.

Tiltalt for Fadermord blev Angjældende af alle Retter dømt efter Crll.s 14—1 og 5 til Livsstraf, men af Høiesteret indstillet til Benaadning med Strafarbeide paa Livstid (uden Eftergivelse af den gjorte Anvendelse af Arvelovens § 69). Faderen, en 44 Aar gammel Gaardmand i Egrns Annex til Hegebostad, maa efter Vidneprovene have været af et haardt og ukjærligt Gemyt. Til Oplysning om hans onde Sind anførte 5te og 15de Vidner, at hans Hustru, som efter deres Forklaring var en christeligsindet, from og fredelig Kvinde, paa sit Dødsleie havde fortalt dem, at hun nys før havde spurgt ham, om han havde ment det saa ondt med hende, som han mangen Gang havde handlet og talt, og at han hertil havde svaret, at han ikke havde kunnet finde Ord til at udtrykke det saa ondt, som han havde ment hende det. Sin ældste Søn, Angjældende, der nu er henved 23 Aar, men endnu kun besværlig kan tale, og har ringe Forstandsudvikling, væsentlig som Følge af, at han som Barn var døvstum, og først silde begyndte at høre lidt

for Haanden, saa at det efter Brøderens Forklaring endog syntes at gaae paa Livet løs, og at Angjældende deels nærede stor Frygt for Faderen, deels opbragtes til saadant Raseri, at han truede med at dræbe ham, og ved en af 1ste Vidne omtalt Leilighed løftede en Øx mod ham, en anden Gang greb Ild og Aske, og kastede det paa ham; og først i senere Aar, da Faderen syntes at frygte for hans Kræfter, havde han afholdt sig noget fra at mishandle ham, idet Angjældende, efter 8de Vidnes Forklaring, i beruset Tilstand, som oftere fandt Sted, var meget vild og hæftig, saa at man nærede Frygt for ham. Hvad der imidlertid efter Vidneforklaringerne maa antages væsentlig at have næret hans Uvilje mod Faderen, var dennes Vegring ved at opgive Gaarden til ham, hvilket Angjældende vedblev at forlange, uagtet Faderens og Slægtningernes Forestillinger om det Urimelige i at fordre Saadant af en 44 Aar gammel, rask og rørig Mand; thi Angjældende tænkte paa at gifte sig. Da han ikke paa denne Maade fik Bugt med Faderen, havde han efter sin egen aabne og omstændelige Tilstaaelse fire Gange tænkt paa at myrde ham, nemlig i Skoven, paa Veien til Møllen, i Stalden og i Vedskuret, uden at det kom til Udførelse, da han snart vilde være bleven bange, og have tænkt at det var Synd, snart have haabet, at Faderen til Julen vilde opgive Gaarden. En Gang havde han, da han spurgte Faderen herom, uden at faae Svar, truet med at afbrænde Husene og drukne sig selv. Han tilstod endvidere, at han første Juledag 1863 sysslede med Tanken om at myrde sin Fader og komme i Besiddelse af Gaarden, og at han, for at skjule sin Hensigt for 9de Vidne, der saae vist paa ham, fortalte, at han ventede Faderen nu vilde lade ham faae Gaarden, og at han for at opnaae dette vilde vise sig lydig og arbeide flittig. Anden Juledag, da

søgte i hans Lomme efter Nøglen til det Gjemme, hvor Brændevinet var, for deraf at tage noget med til Naboegaarden, uden endnu at tænke paa at dræbe ham ved denne Leilighed; men da han ikke fandt Nøglen, gik han tilbage til 4de Vidne, hvorfra han efter et kort Ophold igjen gik ind til Faderen,— og nu blev Tanken om at gifte sig og komme i Besiddelse af Gaarden saa stærk, at han ikke vilde bie længer, men besluttede at dræbe Faderen, idet han, som han senere tilføiede, ogsaa tænkte paa, hvor ond denne havde været imod ham. Han greb derfor en af de under Bænken liggende Øxer, og stillede sig dermed foran Faderen, der fremdeles laa sovende paa Bordet, men han turde dog ikke slaae til, siger han, fordi det var Synd, og da han i det Samme saae 4de Vidnes tolvaarige Datter udenfor Vinduet, lagde han Øxen tilbage under Bænken, og gik ud paa Tunet for at spørge efter en af sine Brødre og Tjenestepigen. Efter atter at være kommen ind og have et Dieblik staaet og seet paa den fremdeles sovende Fader, greb han igjen Øxen, men hævede den to Gange, uden at turde slaae til; og først tredie Gang lod han Slaget falde. Efter dette Slag reiste Faderen sig, støttet med høire Haand mod Bordet, og tog sig med venstre for Brystet, udstødte tre Skrig, og styrtede forover paa Gulvet, henimod Kakkelovnen, og Angjældende tildelte ham nu atter to Slag, for at han ikke skulde komme op igjen og fortælle, at Angjældende havde givet ham det første Slag, medens han laa paa Bordet. Om Stedet og Maaden, hvorpaa han bibragte Faderen disse tre Slag, forklarede han sig deels forskjellig deels ubestemt. Med det første Slag, der skal have rammet Brystet, som Lensmanden fandt temmelig blaat, vilde Angjældende have tænkt paa at ramme Maven, for at man skulde troe, at Døden var en Følge af overdreven Nydelse af Brændevin, ligesom Angjældende og efter Mordet havde lagt Faderen op paa Bænken, for at man skulde troe, han sov, og ikke strax opdage, at han var død. De øvrige Slag vilde han have, ligesom det første, bibragt med Øxhammeren, for at der ikke skulde flyde Blod, men tilføiede senere,

at han ikke sandsede, hvor han rammede, og var uvis, om han brugte Eggen eller Hammeren. Ved Lægeundersøgelsen fandtes paa bagerste og nederste Del af høire Isseben et 2½ Tomme langt og nogle Linier bredt Hugsaar, der var trængt igjennem Hjerneskallen og ind i Hjernen, hvoraf en Del var traadt ud igjennem Saaret, hvorhos begge Pandebenets Forhøininger viste Spor af lette Stød; men for Øvrigt fandt Lægen ikke paa Liget Tegn til udvendig Beskadigelse. Da 4de og 5te Vidner, der havde hørt de tre høie Skrig og en dump Lyd som af en væltet Bænk eller nedfaldt Legeme, kom ud, mødte de Angjældende, som sagde, at det var ham selv, som havde skreget, idet han var falden ned af Loftstrappen; men da han kom fra Stuen, idet han mødte Vidnerne, og de spurgte om Aarsagen hertil, svarede han, at han var løben ind for at hente en Kniv, og holde den paa Panden, hvor han havde stødt sig. Liget havde han først skjult under Halm og Løvkjærver i et andet Rum, og tog derpaa 4de Vidne med ind i Stuen for at søge efter Faderen, efter hvem han ogsaa raabte op paa Loftet; derpaa red han bort med forandret Udseende, som om han var i en mere bevæget eller ophidset Stemning. Til nogle Vidner, med hvem der var Tale om Faderens Forsvinden eller Død, ytrede han, at vist Fanden havde taget ham, og at han frygtede for hans Usalighed, da han havde faaet en saa brat Død. Hensigten med at skjule Liget som anført sagde han var den, at han i en mørk og regnfuld Nat vilde sænke det ned i det nærliggende Vand; men han opgav snart dette Forsæt, og angav først som Grund hertil, at han frygtede for at onde Aander kunde komme op af Vandet og tage ham med; men siden, at han ansaae det umuligt at skjule Gjerningen, og at han derhos havde hørt, at Drab skulde kunne afsones med Bøder, samt at han derfor besluttede at anmelde det for Lensmanden, og faae at vide, hvormeget han skulde bøde. Forinden Liget var fundet, begav han sig næste Morgen til Lensmanden, men standsede hos 7de Vidne, der under Samtalen om Faderens Forsvinden ytrede, at han formodentlig blot havde gjemt sig af Frygt for Angjældendes Vrede; men

dette modsagde Angjældende, og tilføiede, at Faderen aldrig kom igjen. Imidlertid var Liget fundet, og da Budet kom efter Angjældende, red han styndsomt ud over Dalen, men indhentedes af 7de Vidne, som syntes der ved Erindringen kom Taarer i Øinene paa Angjældende, idet han tillige ytrede Frygt for at blive "tagen", skjønt Vidnet fik ham til at følge tilbage; men da han kom hjem, hvor mange Mennesker var forsamlede paa Tunet, tog han atter Flugten ud over Dalen, blev atter indhentet, og angav i sidste Retsmøde som Grund til sin Flugt, at han var bange for strax at blive greben og halshuggen. Forevisningen af Liget syntes ikke at gjøre noget Indtryk paa ham, og han vilde da heller ikke bekjende, men viste kun, hvorledes Faderen havde ligget over Bordet, og var styrtet paa Gulvet, skjønt Vidnerne mærkede hos ham en indre Kamp mellem at benegte og at bekjende. For Vagtkarlene fortalte han at have slaaet Faderen med et Vedtræ, og for Lensmanden havde han, da han af denne modtoges i Arrest, fortalt, hvorledes Faderen, ved at forfølge ham med Øxen, selv skulde have tilføiet sig det dræbende Saar.

Efter Præsteattesten blev Angjældende confirmeret med maadelig Christendomskundskab som den Nederste. Almueskolens Lærer forklarede, at han under sin Skolegang kunde udenad sin christelige Børnelærdom, og forstod i alle Fald Hovedmomenterne deraf; og om han end senere, under aldeles forsømt aandelig Udvikling, maatte have glemt en stor Del deraf, mente Læreren, at han dog endnu maatte kunne skjelne mellem rigtige og urigtige Handlinger. Katecheten, der havde ydet ham religiøs Aandspleie i Arresten, erklærede, at han derunder vel var gaaet fremad i Erkjendelse, men at han meget snart glemmer, hvad han har lært. Skolelæreren og flere af Vidnerne fandt imidlertid, at det ikke manglede Angjældende saa meget paa naturlige Evner, som paa Oplysning og Udvikling, skjønt 1ste Vidne fandt, at hans Forstandsudvikling var gaaet fremad i senere Aar. Distriktslægen mente alligevel, at Angjældende ikke kunde siges at være i Besiddelse af sin fulde Fornuft og Forstand,

skjønt han ikke fandt ham sindssvag, men kun enfoldig og taabelig i temmelig høi Grad, og derfor maaskee ikke utilregnelig, hvorvel man kunde tænke sig, mente Lægen, at Forestillingen om Gjerningens Urigtighed først var opstaaet hos Angjældende efter dens Udførelse. Det medicinske Facultet erklærede derimod, at det, skjønt Facultetet ikke havde formaaet at danne sig nogen bestemt Mening om Angjældendes Aandsevner og Forstandsudvikling, dog maatte antage, de havde været af en saadan Beskaffenhed, at han ikke kunde antages at have indseet Gjerningens Strafbarhed paa den Tid, samme forøvedes. (Jfr. Erll.s 6—8 og Angjældendes egne Forklaringer samt de øvrige ovenberørte Oplysninger). Ved at indstille Angjældende til Benaadning med Strafarbeide paa Livstid erklærede Høiesteret, at man dermed ikke havde villet udtale, at han burde hensættes i nogen af Fængslernes Strafanstalter, men at Valget maatte træffes med Hensyn til, at det er Angjældendes Undervisning og Opdragelse, hvorpaa det fornemmelig kommer an.

Den 18de Juni.

S. Nr. 286. Advocat Grønn, Actor, mod Elise Johanne Sørensdatter og John Johannesen.

I denne Sag var afsagt følgende Overretsdom:

"Angjældende Nr. 1, Elise Johanne Sørensdatter, og Nr. 2, John Johannesen, tiltales under nærværende Sag af Stiftamtmanden i Christiania, den Første for Tyveri, og den Sidste for bedragersk Forhold, og ere ved den af den constituerede Criminaldommer hersteds den 29de Marts d. A. afsagte Dom sældte, Nr. 1 for Forbrydelse mod Crll.s Cap. 19 § 1 cfrt. Cap. 2 § 32, til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage, og Nr. 2 for Forbrydelse mod Crll.s Cap. 21 § 6, cfrt. § 2, til Strafarbeide i 6 Maaneder. De Tiltalte ere derhos tilpligtede in **solidum** at betale i Erstatning til Gor Johnsdatter 4 Spdlr., samt de med Sagen forbundne Omkostninger, og Tiltalte Nr. 1 derhos særskilt Omkostningerne med hendes Arrest og Straffens Fuldbyrdelse. Denne Dom er efter de Tiltaltes Forlangende paa-

anket her til Retten. Tiltalte Nr. 1 er født den 4de December 1846 og har, for saa vidt vides, ikke forhen været tiltalt eller straffet for nogen Forbrydelse, hvorimod Tiltalte Nr. 2, der er 44 Aar gammel, forhen 2de Gange har været straffet for Tyvsforbrydelse, senest i Følge upaaanket Underretsdom af 15de Marts 1853 med 9 Maaneders Strafarbeide. Tiltalte Nr. 1 har aabenhjertig erkjendt, hvad ogsaa er bestyrket ved de i Sagen for Øvrigt tilveiebragte Oplysninger, at hun den 7de Febr. d. A. under et Besøg paa Gaarden Bold i Bærum, hvor hun tidligere har været i Tjeneste, fra en utillaaset Kiste i Pigekammeret paa Gaarden stjal et Par 1ste Birne Gor Johnsdatter tilhørende Guldøredobber. Tiltalte paastaaer, at hun med sit Besøg paa Bold havde til Hensigt at indkræve nogle Penge, som hun formente at have tilgode paa sin Tjenesteløn fra den Tid, hun tjente paa Gaarden, og dette havde hun ogsaa forinden forebragt for Nr. 2, hos hvem hun i den sidste Tid havde boet, idet hun derhos lovede denne, at hun med de Penge, hun saaledes ventede at erholde, vilde afbetale Noget paa hvad hun skyldte ham for Logiet, hvilket udgjorde omtrent 3 Spdlr. Ved sin Tilbagekomst om Aftenen leverede Tiltalte Nr. 1 Øredobberne til Tiltalte Nr. 2 med Anmodning, at han vilde pantsætte dem for hende; hun foregav, at hun havde faaet dem af Konen paa Bold i Stedet for rede Penge, og skjønt Tiltalte Nr. 2 har erkjendt, at han fandt dette besynderligt, slog han sig dog til Ro ved Tiltalte Nr. 1s Forsikring om, at Øredobberne var ærlig bekomne. Den følgende Dag pantsatte Tiltalte Nr. 2 Dobberne for 4 Ort, hvoraf han dog kun erholdt udbetalt 88 Skill., idet de øvrige 8 Skill. blev fradragne som Forskudsrenter, men senere ud paa Formiddagen overdrog han mod en Godtgjørelse af 60 Skill., hvoraf dog kun 20 Skill. udbetaltes ham i rede Penge, den meddelte Laaneseddel til 2den Birne, der indløste Dobberne. Om det Passerede meddelte han derpaa Tiltalte Nr. 1 Underretning, dog saaledes, at han, som han paastaaer, af en Feiltagelse opgav for hende at have i Alt hun bekommet 1 Spdlr. 16 Skill. paa Dobberne, idet han

nemlig havde forglemt de 20 Skill., som ikke contant var blevne ham udbetalte. Næste Dag indfandt 1ste Vidne, der havde fattet Mistanke om, at Tiltalte Nr. 1 havde stjaalet Dobberne, sig i dennes Logis, og fik der af Tiltalte Nr. 2 høre, at denne for Tiltalte Nr. 1 havde afhændet et Par Dobber, som Vidnet derfor antog maatte være de hende fraskjaalne. Da Tiltalte Nr. 1, som den Gang var fraværende, af Medtiltalte fik høre om 1ste Vidnes Besøg, tilstod hun strax for Medtiltalte at have stjaalet Dobberne, og for at faae dem indløste pantsatte hun den følgende Dags Morgen en Kaabe for 1 Spdlr. 16 Skill., hvilke hun derpaa leverede til Medtiltalte, der lovede at indløse Dobberne og tilbagelevere dem til 1ste Vidne. Samme Dag var Tiltalte Nr. 2 i Følge med 1ste Vidne inde hos 2det Vidne for at indløse Dobberne, men da Vidnet ikke var tilstede, og dets Hustru erklærede, at hun ikke kunde ordne Forholdet, blev der den Gang intet af Indløsningen; imidlertid fik 1ste Vidne Anledning til at see Dobberne, hvilke hun ogsaa gjenkjendte som sine. Den paafølgende Dag (Torsdag) traf Tiltalte Nr. 2 atter 1ste Vidne, idet han agtede sig ud til 2det Vidne for at indløse Dobberne — 1ste Vidne forklarer, at det var paa et Cludsalg, medens Tiltalte Nr. 2 siger, at det var i Storgaden — og fortalte da 1ste Vidne, der fulgte et Stykke med Tiltalte ud over Gaden, at hun af 2det Vidne, med hvem hun om Morgenen havde talt, havde erfaret, at Dobberne ikke var at faae indløste for et mindre Beløb end 6 Ort 12 Skill. Tiltalte Nr. 2 erklærede hertil, at 2det Vidne ikke skulde have Mere end 1 Spdlr. 16 Skill., hvorefter de skiltes ad, idet 1ste Vidne dog tillægger, at det forinden blev aftalt, at de igjen skulde træffes paa samme Cludsalg, hvor 1ste Vidne, som ovenfor anført, paastod nys forhen at have truffet Tiltalte. Efter hvad Tiltalte Nr. 2 har erkjendt, havde han den Gang af de af Tiltalte Nr. 1 modtagne 1 Spdlr. 16 Skill. selv forbrugt 4 Skill.; da han imidlertid som anført fik høre, at han ikke kunde faae indløse Dobberne for det Beløb, som han selv havde reist paa dem, paastaaer han, at han, efter at 1ste Vidne havde for-

ladt ham, fattede i sin Ærgrelse den Tanke, at han aldeles ikke vilde gjenløse Dobberne, idet han syntes, at "Sagen kunde gaae sin rette Vei", hvorved han mente, at Tiltalte kunde lide sin lovlige Straf, og han selv for Eftertiden være betrygget for at Tiltalte Nr. 1 ikke indblandede ham i slig Affære. Tiltalte Nr. 2 opgav imidlertid om Aftenen for Tiltalte Nr. 1, at han havde indløst Dobberne og leveret dem til 1ste Vidne, hvilket han, efter hvad han paastaaer, gjorde af den Grund, at han vilde forebygge det mislige Tilfælde, at Tiltalte Nr. 1, om hun fik vide det sande Sammenhæng, skulde rymme sin Vei, forend Politiet fik hende fat. Allerede samme Dags Eftermiddag fik 1ste Vidne høre af 2det Vidne, at Tiltalte Nr. 2 ikke havde indløst Dobberne, men skjønt hun derefter søgte efter Tiltalte Nr. 2 paa flere Steder, fik hun ikke senere fat paa ham. Dobberne paastaaer 2det Vidne at have mistet, formentlig samme Eftermiddag, da det som meldt talte med 1ste Vidne, og uagtet anstillet Undersøgelse i Vidnets Bopæl have de ikke været at finde. 1ste Vidne har opgivet, at det har kjøbt Dobberne for 4 Spdlr., og have begge Tiltalte erklæret, at de Intet have at erindre mod, at Dobberne ansees at have en saadan Værdi. Tiltalte Nr. 2 har for Øvrigt erkjendt, at han senere har forbrugt hele det Beløb af 1 Spdlr. 16 Skill., som af Tiltalte Nr. 1 var ham leveret. Tiltalte Nr. 1, der af vedkommende Sognepræst har faaet en anbefalende Attest om sit Forhold, da hun om Høsten 1861 blev confirmeret, er efter Forhørsadministrators Erklæring i Slutningen af Forhøret paa Grund af de oplyste Omstændigheder angaaende hendes Levesæt som hjælpeløs bleven indsat paa Arbeidsanstalten. Efter hvad ovenfor er oplyst, er hun for Bemægtigelsen af Øredobberne rettelig faldet som Tyv; Straffen findes i Medhold af Bestemmelserne i Crll.s Cap. 19 §. 1, cfrt. Cap. 2 § 32, passende bestemt til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage, ligesom der med Hensyn til det hende ilagte Erstatningsansvar til Bestjaalne og Udredelsen af de med hendes Arrest og Sagen forbundne Omkostninger Intet findes at erindre. An-

gaaende Tiltalte Nr. 2s Forhold med Hensyn til Forvendelsen af de til Gjenløsningen af Dobberne af Tiltalte Nr. 1 modtagne Penge, da har denne Sidste erklæret, at hun ikke herpaa har Noget at sige, for saa vidt Tiltalte Nr. 2 bringer Beløbet i Afdrag paa hvad hun skyldte ham, hvortil denne ogsaa har erklæret sig villig. Medens Tiltalte Nr. 2s bedragerske Forhold saaledes ikke er paatalt af Tiltalte Nr. 1, har derimod 1ste Vidne erklæret, at for saa vidt det maatte befindes, at Tiltalte Nr. 2 har gjort sig skyldig i noget Strafbart ved sin Adfærd mod hende, og Tiltale maatte ansees afhængig af hendes Forlangende, ønsker hun ham tiltalt og straffet efter Loven. Underdommeren har ogsaa anseet Vidnet berettiget til at fordre Sagen paatalt, og heri maa nærværende Ret være enig. Vel findes ingen Forklaring om, at Tiltalte Nr. 2 udtrykkelig havde lovet Klagerinden at indløse Dobberne, ligesom det heller ikke med fuld Bestemthed kan sees, at Klagerinden var vidende om, at Nr. 2 havde af Medtiltalte modtaget de Penge, der skulde anvendes til Indløsningen. Men foruden at det, efter de foreliggende Oplysninger næppe kan være synderlig tvivlsomt, at det forholder sig saaledes, er det dog i det Mindste vist, at Tiltalte Nr. 2, som efter sin egen Erkjendelse fra først havde næret Betænkelighed ved den af Nr. 1 paaskudte Hjemmel, samt siden havde faaet fuld Underretning om og indsaae, at Kosterne var stjaalne, altsaa havde vil Opfordring til at skaffe dem tilveie igjen, paa Klagerindens Henvendelse til ham havde med hendes Vidende og tildels endog under hendes Ledsagelse sat sig i Bevægelse i dette Øiemed. Han havde følgelig lige saa vel paataget sig at handle for Klagerinden som for Medtiltalte, og givet Klagerinden al Anledning til at bygge paa hans Bestræbelser for Sagens Ordning. Naar han desuagtet forvender eller til eget Brug tilegner sig Penge, som ene var ham betroede for at tjene til Skadesløsholdelse for Klagerinden, og var ham leverede af Medtiltalte, hvis Stilling ham bekjendt var saadan, at hun ikke kunde tilveiebringe nogen ny Indløsningssum, saa skjønnes ikke rettere, end at ogsaa Klagerinden er fornær-

met ved hans Fremgangsmaade, om det end maatte fortsættes, at hun den Gang endnu ikke havde nøiagtig Kundskab om Forholdet mellem de Tiltalte eller om, hvorfra Midlerne til Indløsnigen skulde komme. Til Paagjældendes foregivne Frygt for, at det Beløb, han havde, skulde vise sig utilstrækkeligt, kan intet Hensyn tages, deels fordi han ikke har forsøgt, hvor langt han kunde komme med Pengene, deels fordi han ikke deri burde have fundet Grund til at tilegne sig dem. Ogsaa Tiltalte Nr. 2 formenes saaledes rettelig fældet, ligesom den valgte Strafart og Straffetid billiges. Da han derhos er gjort medansvarlig for Omkostningerne og den 1ste Vidne tilkommende Erstatning, vil Underrettens Dom i det Hele være at stadfæste. Sagens Behandling ved Underretten og Sagførelsen for begge Retter eragtes forsvarlig. Thi kjendes for Ret: Underrettens Dom bør ved Magt at stande."

Høiesteret frifandt Nr. 2 for videre Tiltale, men stadfæstede i Øvrigt de ergangne Domme.

Den 22de Juni.

L.Nr. 290. Advocat Grønn, Actor, mod Anton Petersen.

I denne Sag var afsagt følgende Overretsdom:

Anton Petersen, der er 32 Aar gammel, og som forhen, saa vidt vides, ikke har været tiltalt eller straffet, tiltales i Følge Ordre fra Amtmanden i Smaalenenes Amt af 2den Januar f. A. for Bedrageri, men ved den i Sagen af Byfogden paa Frederikshald den 27de Juli f. A. afsagte Dom er Tiltalte frifunden for Justitiens Tiltale, hvorhos det Offentlige er ilagt Udredelsen af de med Sagen og de optagne Thingsvidner forbundne Omkostninger, hvorunder de Thingsvidnereferenterne tilkjendte Salarier samt Salarium til Referenten i Hovedsagen Procurator Lyche 15 Spdlr. Denne Dom er paa det Offentliges Vegne indanket her for Retten. Sagen er foranlediget ved Klage fra Trælasthandler Arnestad af Drammen, i Følge hvilken Tiltalte uden Klagerens Vidende og Samtykke har solgt forskjellige Qvanta Last, som han havde paataget sig at opsamle,

og deels at bringe til Berby Sang, deels at oplægge paa et beleiligt Sted. Tiltalte har ogsaa erkjendt, at han, efterat en Del Klageren tilhørende Last tildels var dreven løs i Novemberstormen 1861, i Begyndelsen af Januar Maaned det følgende Aar med Klageren kom overens om, at han skulde besørge Alt vedkommende Sammensankningen og Flaadningen af den løsdrevne Last, samt vedkommende Indladningen af Dæksiasten i 2de Fartøier, men at han ikke destomindre har solgt af Lasten, uden at han af det derfor Oppebaarne har remitteret Noget til Arnestad, idet Beløbet er anvendt deels til Dækning af Arbeidsomkostninger, og deels til eget Brug. Med Hensyn til hans Berettigelse til at foretage de omhandlede Salg, der for Øvrigt siges at være foregaaede aldeles aabenbart, og til Priser, der snarere ere over end under de sædvanlige, har Tiltalte anført, at der vel ved Overenskomsten med Arnestad ikke udtrykkelig blev talt om Salg, men at han dog ansaae sig berettiget hertil som Følge af, at det ved Overenskomsten blev bestemt, at han skulde behandle Lasten som om den var hans egen, ligesom han vil have fundet en Bestyrkelse for sin Ret til at sælge deri, at Arnestad, skjønt han var vidende om, at Saadant skeede, ikke forbød ham at sælge, eller var misfornøiet med, at der var solgt. Klageren har i denne Anledning under Forhøret i Drammen forklaret, at det nok er muligt, at han bad Tiltalte passe paa Lasten, som om det var hans egen, men Mere var Tiltalte ikke anmodet om, og specielt var der, da Overenskomsten blev truffen, aldeles ikke Tale om, at Tiltalte enten skulde sælge eller disponere Noget af Lasten, hvorimod det foresvæver Comparenten, at han en Gang senere udlod sig med, at Tiltalte nok kunde sælge, hvis han kunde faa gode Priser, men dog alene efter Overlæg med Comparenten. Da denne derfor havde faaet at vide, at Tiltalte havde afhændet Noget og ikke saa Ubetydeligt af Lasten, spurgte han ham, formentlig i August Maaned 1862, om dette var Tilfældet, eller om det kun var Bagtalelse, hvortil Tiltalte ei svarede bestemt, men dog saaledes, at han vel havde solgt Noget, men kun en Bagatel. Om Compa-

renten da indskjærpede ham, ei at sælge af hans Last, tør han ikke paastaae, men at Tiltalte maatte faae Indtrykket af, at det absolut forbødes ham at sælge mere Last uden Comparentens Samtykke, formener han aldeles utvivlsomt. Under et senere Thingsvidne har Klageren dog væsentlig modificeret hin Forklaring, idet han nu vedgaaer, at der, da Overenskomsten i Januar Maaned 1862 blev truffen, var Tale om Salg, og at han da tilkjendegav Tiltalte, at saa vidt der kunde erholdes gode Priser, kunde han nok sælge, hvilke Ord dog kun var ganske løst henkastede, ligesom Comparenten troer, at Tiltalte, om han end ikke fik nogen udtrykkelig Opfordring til at melde, naar han vilde sælge eller havde solgt af Lasten, dog maatte opfatte Vidnets Ord saaledes, at dette maatte skee; i ethvert Fald, at han iagttog at meddele Underretning, forinden Salget foregik. Om det blev udtrykkelig sagt, at Last kunde sælges til et ubetydeligt Beløb uden Indhentelse af Ordre, husker ikke Comparenten, men han antog, at for saa vidt der kun var Spørgsmaal om Bagateller, flød det af Forholdets Natur, at Tiltalte kunde sælge saadanne, for saa vidt han erholdt rimelige Priser. Efter denne Klagerens seneste Forklaring i Forbindelse med det iøvrigt oplyste, kan det formentlig ikke ansees tilstrækkelig bevist, at Tiltalte har været uberettiget eller i alle Fald anseet sig uberettiget til at sælge af Klagerens Last. Med Hensyn dernæst til, at Klagen tillige maa antages at gaae ud paa, at Klageren ikke har faaet det ham tilkommende Udbytte af Salget, vil det være at undersøge, hvorvidt Tiltalte har benyttet det ham Anbetroede til egen Fordel, skjønt han var ude af Stand til at erstatte det Forbrugte. I dette Henseende maa blive at tage Hensyn til: 1) Den Tiltalte for de af ham udførte Forretninger tilkommende Godtgjørelse, hvorom ingen Aftale har været truffet. 2) De Arbeidsudgifter, han herunder har havt at bestride; og 3) Værdien af den Last, hvorover han har disponeret. Ad 1. Medens Tiltalte har paastaaet, at det, han har oppebaaret for Klageren, ikke er tilstrækkelig Godtgjørelse for hans eget Arbeide, har Klageren antaget, at denne, naar tillige tages Hensyn

til en Del Arbeide, Tiltalte havde udført for Klagerens Fuldmægtig, retteligt kan ansættes til 50 Spdlr. Under et i Følge Rettens Reassumtionskjendelse optaget Thingsvidne er imidlertid af 2de sagkyndige Mænd afgivet det Skjøn, at en Godtgjørelse af 70 Spdlr. er en passende Betaling for alt det Arbeide, Tiltalte efter det Anførte har havt for Klageren. Ad. 2. Arbeidsudgifterne angav Tiltalte under Forhøret i Sarpsborg at skulle have andraget til mellem 90 og 100 Spdlr., men anførte tillige at den Bog, hvori han havde indført det Fornødne til Regnskabs Aflæggelse, var bleven gjenliggende i Christiania i en Vadsæk, som vedkommende Hotelcier havde holdt tilbage til Sikkerhed for sit Tilkommende hos Tiltalte. Denne Bog er efter Foranstaltning af Overretsreferenten fremlagt her i Retten, og udviser en samlet Udgift af 92 Spdlr. 62 Skill., medens derimod en ved Underretten fremlagt, Klageren af Tiltalte i sin Tid meddelt Regning over Udgifterne alene andrager til 82 Spd. 4 Skill., hvilken Forskjel væsentlig hidrører fra, at der i Regnskabsbogen er indtaget nogle flere Udgiftsposter, hvoraf dog antagelig 2de til Beløb 7 Spdlr. 60 Skill., ere Klageren uvedkommende. Naar Tiltalte for Øvrigt under Forhøret tillige har anbragt, at den omhandlede Regnskabsbog ikke indeholder fuldstændig Rede for alle Arbeidsomkostninger, findes hertil efter Omstændighederne intet Hensyn at kunne tages. Under det ovennævnte efter Sagens Paadømmelse i Underretten optagne Thingsvidne har Tiltalte nemlig ikke med et Ord antydet, at han var i Besiddelse af andre Data til Sagens Oplysning end hin Regnskabsbog. Efter gjentagende at have erholdt Udsættelse, for at frem-

Maaned (Acten l. c.) Det antages derfor, at man ingenlunde gaaer Tiltalte for nær, naar man ved Sagens Paadømmelse gaaer ud fra, at Arbeidsomkostningerne have udgjort det i Klagen anførte Beløb. Til Dækkelse af disse Udgifter har Tiltalte erkjendt af Klageren at have modtaget 60 Spdlr. Ad. 3. Klageren har under det omhandlede Thingsvidne fremsat en Berregning, hvorefter Tiltalte ikke skulde have gjort Rede for et Beløb af 43 Tylvter Bjælker og 24 Tylvter Skjærelast, til en Værdi af respective 12 og 6 Spdlr. pr. Tylvt, eller tilsammen 660 Spdlr. Da det imidlertid af Klageren er medgivet, at en Del af Lasten muligens kan være dreven bort eller forkommen — jfr. ogsaa 7de og 12te Vidne, hvorefter der specielt skal være henbragt til Berby et betydelig større Kvantum Last end af Klageren anbragt — samt da der ikke har været Anledning til at bedømme Rigtigheden af de af Klageren opgivne Priser, vil denne Beregning ikke kunne tages til Følge, hvorimod det vil være rettest, at lægge til Grund det Beløb, som efter de afhørte Vidners Prov og Tiltaltes egen Tilstaaelse af ham er oppebaaret for solgt Last. I Følge 1ste, 2det, 3die, 5te, 6te og 13de Vidners Prov have disse i Anledning af saadant Kjøb betalt Tiltalte contant eller ved Liqvidation tilsammen 287 Spdlr. 65 Skill., hvorhos 5te Vidne tillige har betalt ham 14 Spdlr. for noget Tømmer, Vidnet havde afkjøbt Klagerens Fuldmægtig Hannevig. Rigtigheden af disse Prov har Tiltalte erkjendt, ligesom han videre har forklaret, at han har solgt en Stok til Havnevæsenet i Fredrikshald for 2 Spdlr. 60 Skill., til en Fuldmægtig Andersen 2 Stokke, hvis Pris han ikke erindrer, til en Arbeider ved Isebakke 1 eller 2 Stokke antagelig til en Værdi af 96 Skill. pr. Stok, samt til 4de Vidne en Tylvt Bragstokke for 4 Spdlr., som han dog ikke har oppebaaret, da 4de Vidne ikke kunde bruge Stokkene. Naar alene tages Hensyn til de af de ovennævnte Vidner og for Havnevæsenets Vedkommende oppebaarne Beløb, udgjøre disse tilsammen 304 Spdlr. 5 Skill. hvortil blive at lægge de hos Klageren til Arbeidsomkostninger oppebaarne 60 Spdlr., tilsammen 364 Spdlr. 5 Skill.

Naar herfra drages Driftsomkostningerne med 92 Spdlr. 62 Skill. og den Tiltalte efter Skjønnet tilkommende Godtgjørelse 70 Spdlr. bliver tilbage 201 Spdlr. 63 Skill. hvorfor Regnskab mangler. Tiltalte har erkjendt, at hans økonomiske Forfatning er mislig, og skjønt han paastaaer, at den i Aaret 1862 var bedre, har han dog medgivet, at han ogsaa i dette Aar skyldte saa Meget, at han vanskelig kunde have fyldestgjort sine Creditorer, om fuldstændigt Opgjør med disse skulde have fundet Sted. Da Tiltalte saaledes maatte vide, at han angreb den Mands Midler, som hvis Fuldmægtig han fungerede, uden at han engang havde noget Sandsynlighed for, at han kunde erstatte Beløbet, findes Betingelserne for Anvendelsen af Crll.s Cap. 21 § 8 at være tilstede. I Betragtning af, at Tiltalte med Familie befinder sig i trange Kaar, og i Henhold til den Maade, hvorpaa lignende Lovovertrædelser af Domstolene have været ansete, finder Retten Anledning til at vælge det mildeste Straffalternativ, Fængsel paa Vand og Brød, hvorhos Straffetiden for de passerede Besvigelser, der maa blive at betragte som en fortsat Forbrydelse, antages at kunne bestemmes til 20 Dage. Om Erstatning vil der paa Grund af manglende Oplysninger om Beløbet af det Besvegne ikke kunne tages nogen Bestemmelse. Det er en Selvfølge, at Tiltalte vil have at udrede de med Sagen forbundne Omkostninger, og deriblandt i Salarium til Procurator Lyche som Referent i Hovedsagen og ved Thingsvidnet i Fredrikshald 20 Spdlr., til Auditor Tillesch som Referent ved Thingsvidnet i Fredrikstad 3 Spdlr., og til Referenten ved Thingsvidnet i Drammen Procurator Christensen 6 Spdlr., med Hensyn til hvilket sidste Salar specielt bemærkes, at den Omstændighed, at Thingsvidnet er optaget under en Jurisdiction, der ikke sorterer under nærværende Ret, ikke er funden til Hinder for at nedsætte Salariet, der ved Underretten var bestemt til 8 Spdlr.

(Fortsættes).

Christiania 1864.

Trykt og forlagt af J. Chr. Abelsted.

Niogtyvende Aargang   7de September.
№ 36.   1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 1ste Session 1864.

Den 22de Juni.

L.Nr. 290. Advocat Grønn, Actor, mod Anton Petersen.

(Slutning fra forrige Nr.)

Som ovenfor bemærket, har Sagen maattet reassumeres, hvilket dog ikke giver Anledning til Ansvar. For Øvrigt har Sagens Behandling ved Underretten og Sagførelsen ved begge Retter været forsvarlig. Thi kjendes for Ret: Tiltalte Anton Petersen bør for Forbrydelse mod Crll.s Cap. 21 § 8, jfrt. Cap. 6 § 11, hensættes til Fængsel paa Vand og Brød i 20 - tyve - Dage, samt betale de med Sagen forbundne Omkostninger, hvoriblandt i Salarium til Procurator Lyche, som Referent i Hovedsagen og ved Thingsvidnet i Fredrikshald, 20 - tyve - Spdlr., til Auditør Tillisch, som Referent ved Thingsvidnet i Fredrikstad, 3 - tre - Spdlr., og til Procurator Christensen, som Referent ved Thingsvidnet i Drammen, 6 - sex - Spdlr. At fuldbyrdes", o. s. v.

Høiesteret fældte Angjældende i ny Conclusion efter Crll.s 21—8 til 20 Dages Fængsel paa Vand og Brød samt Udredelse af Sagsomkostningerne, hvoriblandt 20 Spdlr. i Salar til Procurator Lyche for Hovedsagen og Thingsvidnet i Frederikshald, 3 Spdlr. i Salar til Auditør Tillisch for Thingsvidnet i Frederikstad, og 8 Spdlr. i Salar til Procurator Christensen for Thingsvidnet i Drammen. Der var Spørgsmaal, om ikke snarere Crll.s 21—6 burde anvendes her, hvor det ikke gjaldt noget stadigt Fuldmagtsforhold, men kun ét enkelt Anliggende. (Jfr. bl. A. Retst. for 1860, S.

286—288). En Hovedaarsag til, at Høiesteret gav ny Conclusion, var den, at Overrettens første Afdeling ikke ansaaes competent til at nedsætte Salariet for et Thingsvidne, der var optaget udenfor dens egen Retskreds, da Drammen hører under anden Afdeling. Samme Anskuelse blev gjort gjældende i L.Nr. 302, som nedenfor vil blive meddelt. (Jfr. Frd. af 3die Juni 1796, § 35, hvor Overretten uden Tvivl har fundet Udtrykket "tilligemed Hovedsagen" afgjørende for sin Fortolkning).

Den 25de Juni.

L.Nr. 297. Advocat Homann, Actor, mod 1) Søren Ratvold, 2) Henrik Mathias Ratvold, og 3) Maren Sophie Ratvold.

Nr. 1 og 2 tiltaltes for Tyveri, og Nr. 3, deres Stedmoder, for Delagtighed deri. Nr 1, født 15de October 1844, var ved egen Tilstaaelse og Sagens øvrige Oplysninger overført: a) Simpelt Tyveri i 1860 af en tilbagekommen Smedeslægge værd 96 Skill. b) Simpelt Tyveri i 1861 af en hans Husbonde tilhørende ikke tilbagekommen Pistol, værd 60 Skill. c) Tyveri Vinteren 1863 af en hel Deel til 20 Spdlr. værdsatte Koster i en paa Sandefjords Havn i Vinterleie oplagt Brig, hvormed han den foregaaende Sommer havde faret som Kok, og hvor han banede sig Adgang til Kosterne ved at stikke en Kniv ind under Kahytskappen, løsne Krogen, der holdt Kappen til Døren, og trække Kappelemmen til Side, Alt uden Brud eller Beskadigelse, samt ved at bruge den i Kahytten hængende Nøgle til Proviantrummet paa Dækket. I Kahytten, hvor han brød Toldsegl for Skuffer og Sække, tog han Skibsbrød, Erter, Gryn, Lys, Kaffe og Sukker, i Proviantrummet Smør og Flæsk, hvilke Koster i hans Hjem blev opbrugte. d) Tyveri samme Vinter af en paa Gaden staaende Slaadde, som er tilbagekommen. e) Tyveri i April s. A. i en Jagt, hvor han ved at opbryde Stængslet for Kahytten banede sig Adgang til den, og stjal Madvarer, Brændevin og Tobak til en Værdi af omtrent 6 Spdlr. f) Tyveri i December s. A. i en Skonnert, hvormed han for en Uges Tid

Søen var kommen fra Reise, og hvor han aabnede det ikke tilspigrede Skylight, steg derigjennem ned i Kahytten og stjal omtrent 10 ℔ Kaffe, en Sæk med Skibsbrød, nogle Cakes og 10—11 Lys. g) Efter en Uges Forløb Tyveri i samme Skonnert paa samme Maade af Skibsbrød, Lys, Jern- og Kobberspiger, en Krukke Brændevin, m. M. (Manglende Værdsætning under f og g formedelst Bestjaalnes Fravær). h) Tyveri omtrent samme Tid af nogle Tobaksruller, værd 50 Skill., i Kahytten paa et Skib hvor han opbrød Kahytsdøren for at komme til Kosterne. i) Tyveri samme Aften i en Brig, hvor han opbrød Kahytsdøren, ved at udskjære Slutjernet, og i Kahytten stjal Kovringer, Brændevinsglas, Knive, Skeer, Læder, som formedelst Bestjaalnes Fravær ei blev værdsat, og kun for en Del gjenfandtes. k) Tyveri paa samme Maade nogle Dage efter Nytaar d. A. i en anden Brig af 2 Sække med Skibsbrød, 1 Pose med The, nogle ℔ Chokolade, 9 ℔ Kaffe, nogle ℔ Talg- og Stearinlys, et Par Poser med Hvedemel, Brændevin, Ost, Knive, Skeer og en hel Del Klædningsstykker, Alt til en Værdi af 16—18 Spdlr. l) Tyveri et Par Uger senere i en Skonnert, hvor han, efter at have opbrudt Folkerummet og Styrmandsrusset, uden at finde Noget, opbrød Kahytten og et derværende Proviantrum, og stjal Madvarer, Lys, Læder, Klædningsstykker, m. M., hvoraf en Del gjenfandtes, og Resten værdsattes til 2 Spdlr. m) Tyveri nogle Dage senere i en Brig, hvor han opbrød Skylightet, steg ned i Kahytten og stjal en Bibel, en Krukke med Brændevin, Skibsbrød, Smør, Sukker, Kaffe, Skeer, Knive, Gaffel, m. M., som han, efter at have opbrudt Kahytsdøren, førte med sig, til en Værdi af 8—9 Spdlr., hvoraf Noget gjenfandtes. n) Tyveri nogle Dage derefter i det under o omhandlede Skib ved Indbrud gjennem Skylightet og Opbrud af Skipperens med Toldsegl forsynede Mulkte, hvor han stjal forskjellige Koster til 16 Spdlr.s Værdi. o) Tyveri i afvigte Februar i en Brig, hvor han opbrød Kahytsdøren, gik ind i Kahytten og stjal Brændevin, Læder, Spiger, m. M., til en Værdi af 1 Spdlr. — og p) Tyveri i afvigte Marts ved Indbrud i Kahytten paa en

*

Skonnert, hvor han stjal en Mængde forskjellige Ting til en Værdi af 27 Spdlr. Samtlige paa Skibene forøvede Tyverier bleve begaaede silde om Aftenen eller om Natten, men uden at der fandtes Folk om Bord. Nr. 2, født 5te Novbr. 1847, uconfirmeret, skjønt to Halvaar forberedt dertil, var, ligeledes ved egen Tilstaaelse og Sagens øvrige dermed stemmende Oplysninger, overført at have været med Brødrene i de under c til p omhandlede Tyverier, idet han om Bord i Skibene, efter Begges Forklaring, holdt Udkig, samt modtog og var behjælpelig med at hjembringe Kosterne, og forvare dem. Paa Veien til sidste Tyveri stjal Nr. 2 derhos en Kjælke under en Laavebro, samt en paa Kjælken liggende, til 1 Spdlr. værdsat Frakke, som han tog paa sig, medens Kjælken brugtes til Hjembringelse af Kosterne. Nr. 3, født 11te Mai 1822, tilstod, hvad ogsaa Sønnerne forklarede, ei alene at have været vidende om, men ogsaa at have samtykket i, ja tildels endog at have opfordret og tilskyndet dem til de paa Skibene forøvede Tyverier, hvis Udbytte han modtog, bevarede og anvendte til fælles Behov; og efter deres Forklaringer maatte det antages, at disse Tyverier vare besluttede i Samraad af Nr. 1 og 3, som derpaa havde overtalt Nr. 2 til at følge med. Erstatning var frafaldt for de ikke tilstedekomne vurderede Koster. Ved Underretten var Nr. 1 fældt for simpelt og grovt Tyveri til 2 Aars Strafarbeide, Nr. 2 for simpelt Tyveri og den i Crll.s 5—3 (jfrt. 5—5 og 6—9) omhandlede Delagtighed i simpelt og grovt Tyveri til 60 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangekost, og Nr. 3 for den i Crll.s 5—6, jfrt. 1, omhandlede Delagtighed i nævnte Art Forbrydelser til 3 Aars Strafarbeide, med sædvanligt Omkostningsansvar. I sin Conclusion forlangede Overretten Straffetiden for Nr. 1 til 3 og for Nr. 3 til 4 Aar, men anvendte ikke 5—1 paa hende, og heller ikke 6—9 paa Nr. 2, der dog blev ilagt samme Straf, som ved Underretten, (Crll.s 5—5), hvorhos Overretten tillagde Arrestomkostninger for Nr. 2 og 3 (saavidt mindes, senere arresterede). Høiesteret forlangede Straffetiden for Nr. 1 til 4 Aar, anvendte ogsaa Crll.s 5—1 paa Nr. 3, med samme Straf.

Den 30te Juli.

L. Nr. 302. Overretssagfører Abrechtsen, Actor (til Prøve), mod Erik Pedersen.

I denne Sag var afsagt følgende Overretsdom:

"Erik Pedersen, der er født 30te December 1842, og tidligere straffet for Bedrageri i Følge Underretsdom af 1ste Octbr. 1860, og for Tyveri i Følge Underretsdom af 11te Octbr. 1861, tiltales i Følge Ordre fra Stiftamtmanden i Christiania af 8de Januar d. A. atter for Tyveri, og som skyldig heri er han ved den i Sagen af den constituerede Criminaldommer den 15de April sidstl. afsagte Dom efter Crll.s Cap. 19 § 1, cfr. § 7, tilfunden at hensættes til Strafarbeide i 4 Aar, og at udrede de med hans Arrest og Sagens Behandling forbundne Omkostninger, hvoriblandt Salær, 20 Spdlr., til Referenten ved et i Hallingdal optaget Thingsvidne, samt endelig i Erstatning til Bestjaalne Peder Knudsen Sletten 67 Spdlr. Denne Dom er efter Tiltaltes Forlangende og som Gjenstand for nødvendig Appel indankt her til Retten. Bestjaalne, 2det Vidne under Thingsvidnet i Hallingdal, har provet Følgende: Den 27de Decbr. sidstl. om Eftermiddagen, antagelig henimod Kl. 5, medens Vidnet tilligemed nogle Kammerater sad og samtalede paa Bondestuen hos Kjøbmand Bjerke hersteds, hvor Vidnet logerede, kom Tiltalte ind, og spurgte, om en Halling ved Navn Knud Svang logerede der. Paa et benegtende Svar, gav Tiltalte sig i Snak med Vidnet og Kammerater, og spurgte navnlig, om Ingen af dem havde Heste at sælge, ligesom han, da de efter en Stunds Forløb forlod Bondestuen, hvor Tiltalte var bleven tracteret med 2 à 3 Dramme, fulgte med, først til en anden Bondestue, og derefter til et Udsalg i Vaterland, hvor der blev drukket Fjeldbrands. Efter at Vidnet var gaaet udenfor, hvor han talte med nogle Hallingpiger, gik han ikke atter ind, men lige hjem til Bondestuen hos Bjerke, hvorfra han i det Hele antagelig havde været borte omtrent 2 Timer. Paa Bondestuen hørte han inden fra Sengen, at Nogen laa der og sov og pustede tungt, og befandtes det, efter at Vidnet

havde tændt Lys, at være Tiltalte. Vidnet vækkede ham, og fik ham frem, og paa Spørgsmaal om, hvorfor han havde lagt sig under og ikke paa Sengen, svarede han, at han var saa drukken; at han ikke vidste, hvad han gjorde. Vidnet kunde dog ikke mærke, at Tiltalte var overstadig drukken, ja ikke en Gang, at han var beruset, og efter at et Par Piger fra Hallingdal var komne til, sad Vidnet og Tiltalte og samtalede med disse en god Stund. Medens Pigerne endnu var inde, lagde Tiltalte sig paa Sengen, og kort efter hørte Vidnet, at han pustede tungt, som om han sov. Da Pigerne var gaaede, tog Vidnet sin Tegnebog, hvori han havde alle sine kontante Penge, og lagde den ned i sin Kiste, der stod ved Siden af Sengen, og hvilken Vidnet derefter tillaasede, og puttede Nøglen, som ved en Læderrem var knyttet fast i Vidnets høire Buxelomme, ned i denne, hvorefter Vidnet lagde sig fuldt paaklædt i Sengen indenfor Tiltalte. Herunder vaagnede Tiltalte, eller lod i alle Fald som han vaagnede, og spurgte Vidnet, om den ved Sengen staaende Kiste, var hans, hvortil Vidnet svarede Ja. Strax efter kom 3die Vidne under Thingsvidnet ind paa Bondestuen, og da han, som meget beskjenket, vilde nyde frisk Luft, fulgte Vidnet ud med ham i Byen, og navnlig til den saakaldte Vinterhave, under hvilken Tur 3die Vidne mistede sin Tegnebog. Efter at de forgjæves havde eftersøgt denne, vendte de tilbage til Bondestuen, hvor nu 4de Vidne under Thingsvidnet laa i Sengen ved Siden af Tiltalte. Vidnet vækkede 4de Vidne, som derefter gik afsted med 3die Vidne, for paa Nyt at søge efter Tegnebogen, medens Vidnet atter gik tilbage, efter at Tiltalte, som da var vaagen, havde bedet Vidnet om at give ham et Glas Vand. Da Vidnet ud paa Morgenen, antagelig Kl. 4, vaagnede, laa han paa Ryggen, og fandt den Rem, hvori Nøglen til Kisten havde været fæstet, at være overskaaren, og Nøglen at være borte. Tiltalte havde da fjernet sig, og var ingensteds at finde, og ved at opbryde Kisten og eftersee i Tegnebogen, fandt Vidnet, at alle hans Penge, 67 Spdlr., var udtagne deraf. Tiltalte, der den 1ste Juledag kom til Byen,

og tilbragte denne og de følgende Dage paa et offentligt Sted i Vaterland, har henskudt sig under, at han paa Grund af overstadig Beruselse ikke kan mindes, hvad der passerede den 27de Decbr. om Eftermiddagen og senere; navnlig vil han ikke erindre at have været sammen med Bestjaalne og Kammerater, og heller ikke hvor han tilbragte Natten mellem 27de og 28de Decbr., idet han paastaaer, at han om Morgenen sidstnævnte Dag fandt sig liggende hos en Pige paa et offentligt Sted i Vaterland, uden at vide, hvorledes han var kommen derhen. At det imidlertid er Tiltalte, som har forøvet Tyveriet, kan Retten ikke ansee tvivlsomt, naar foruden til Bestjaalnes foranførte Prov, hensees til følgende Omstændigheder: 1) Tiltaltes Forklaring om, at han den omhandlede Tid var i høi Grad berusel, kan ikke antages at medføre Rigtighed. Ligesom han selv har maattet medgive, at han, da han den 27de Decbr. i Skumringen forlod det offentlige Sted, hvor han de foregaaende Dage havde havt Ophold, ikke var saa synderlig drukken, saaledes er Bestjaalne og hans Kammerater enige i, at han under sit paafølgende Ophold paa Bondestuen hos Bjerke ikke saae ud til at være berusel, idet han var rolig og stille, og talte greit og redigt. 5te og 9de Vidner, der saae og talte med Tiltalte Kl. 7 om Aftenen, kunde aldeles ikke mærke, at han var berusel. Heller ikke, da han blev trukken frem under Sengen, kunde Bestjaalne mærke, at han var berusel, og endelig var han efter 4de Vidnes Prov, aldeles ædru, da han den 28de om Morgenen omkring Kl. 4 indfandt sig hos Vidnet. Men naar Tiltalte saaledes bevislig løgnagtig har henskudt sig under Beruselse, taler dette afgjørende for, at han har foretaget Noget, som han ikke tør være sig bekjendt. 2) Den 28de December, eller Dagen efter at Tyveriet var forøvet, blev Tiltalte anholdt i Sandvigen og ved Visitationen funden i Besiddelse af 57 Spdlr. 3 Ort 5 Skill., bestaaende af 1 Tidaler, 5 Femdalere og Resten enkelte Dalere og Smaamynt. Under Visitationen viste Tiltalte et meget mistænkeligt Forhold, idet han efter 7de og 8de Vidners Prov paa gjentagende Spørgsmaal om, hvor mange Penge han havde

paa sig, svarede, at han ikke vidste det, ligesom han, da der var forefundet en Daler hos ham, og han derefter selv af Buxelommen havde optaget de 3 Ort og 5 Skilling i Smaamynt, paa gjentagende Spørgsmaal, om han ikke havde flere Penge, svarede nei, og først, da der skredes til yderligere Inqvisition, fremkom med de øvrige Penge. 3) Ligesom de hos Tiltalte forefundne Penge ere af samme Sort som de, Bestjaalne har mistet, saaledes har denne provet, at der blandt hans Penge var en itureven Femdalersseddel, som han med Bestemthed paastaaer at være en af de hos Tiltalte forefundne. 4) Med Hensyn til de hos ham saaledes forefundne Penge har Tiltalte forklaret, at da han 1ste Juledag kom til Byen, havde han 60 à 61 Spdlr. med sig, for at kjøbe en Hest for. Disse Penge tilligemed 7 Spdlr., han ved et tidligere Besøg i Byen havde med sig, vil han i Løbet af de sidste 4 Aar have opsparet af sin daglige Arbeidsfortjeneste, 40 til 48 Skill., og opbevaret dem hjemme hos sin Fader i Bærum i en Luftpibe, som fører ind til Kjælderen. Herved er imidlertid at mærke, at Tiltaltes Fader som 6te Vidne har provet, at han, Tiltalte, ikke har havt stadigt Arbeide ved Bærums Verk, men kun af og til har udført enkelte Smaaarbeider for Verkets andre Arbeidere, hvorved han ikke har kunnet fortjene det Fornødne til Livsophold, end mindre lægge Noget op. Vidnet antager derfor, at Tiltalte ikke paa ærlig Maade har bekommet saa mange Penge som 60 Spdlr. Det Sted, hvor Tiltalte vil have forvaret sine Penge, er derhos efter det nævnte Vidnes saa vel som 8de Vidnes Prov aldeles uskikket hertil, ligesom det ogsaa er aldeles usandsynligt, at han skulde have ladet Pengene forblive paa et saadant Sted, ikke alene medens han i 6 Maaneder hensad i Bodsfængslet, men ogsaa efter at han i September Maaned f. A. var fraflyttet sin Fader. 5) Medens der er Antydninger til, at Tiltalte 1ste 2den og 3die Juledag ikke har været i Besiddelse af synderlig Penge, jfr. 2det og 3die Vidner, hvilket sidste 3die Juledag forgjæves 2 Gange krævede ham derfor, sees han den paafølgende Dag at have ruttet temmelig med Penge,

idet han udgav henimod 8 Spdlr. Det maa derhos bemærkes, at naar dette Beløb tilligemed 6 à 7 Ort, som han 1ste eller 2den Juledag udbetalte, føies til det Beløb, som forefandtes hos ham, maa han have været i Besiddelse af mindst 5 Spdlr. mere, end han har forklaret at have medbragt til Byen. I denne Anledning forklarede Tiltalte under Forhøret, at han ikke husker, hvordan det forholder sig, men fremkom under Sagen med det antagelig opdigtede Andbringende, at han havde havt et Ur med sig, som han havde solgt til en ubekjendt Person for 9 Spdlr. Hans Fader vil heller ikke have seet noget Ur hos ham. 6) For at Tiltalte havde skjult sig under Bestjaalnes Seng haves vel alene dennes Udsagn; men derimod er det tilstrækkeligen oplyst, at han den omhandlede Eftermiddag uden noget paatageligt Ærinde indfandt sig paa Bondestuen hos Bjerke, at han om Natten laae i Seng sammen med Bestjaalne, samt at han om Morgenen Kl. omkring 4 havde forladt Stedet. 7) Da Tiltalte 1ste Gang fældtes for Tyveri, blev han overført 2de Tyverier af samme Beskaffenhed som det her omhandlede, ligesom han ogsaa, kort forinden nærværende Tyveri blev forøvet, blev arresteret som mistænkt for et lignende. Idet Tiltalte saaledes findes skyldig i det omhandlede Tyveri, maa det efter de oplyste Omstændigheder billiges, at det strengeste Strafalternativ er valgt som Udgangspunkt, og at Straffen saaledes paa Grund af den Tiltalte tidligere overgaaede Straffedom er bestemt til Strafarbeide i 4de Grad, ligesom den bestemte Straffetid findes passende. Han er derhos retteligt tilpligtet at udrede i Erstatning til Bestjaalne 67 Spdlr. Med Hensyn til Omkostningerne findes alene at bemærke, at det Thingsvidnereferenten tilkjendte Salarium 20 Spdlr. er altfor høit, da han alene har havt 4 Møder, og under de 2de tillige havt andre Forretninger. Efter Omstændighederne antages det at burde nedsættes til 12 Spdlr., med hvilken Forandring Underrettens Dom vil være at stadfæste. Sagens Behandling i 1ste Instants og Sagførelsen for begge Retter eragtes forsvarlig. Thi kjendes for Ret: Underrettens Dom bør ved Magt at stande, dog saa-

ledes, at det Referenten ved Thingsvidnet i Hallingdal Sagfører Rønning tilkjendte Salarium bestemmes til 12 tolv Speciesdaler".

Høiesteret fældte Angjældende i ny Conclusion ligeledes for anden Gangs Tyveri til 4 Aars Strafarbeide, og til Udredelse af Sagsomkostningerne, hvoriblandt 16 Spdlr. i Salar til Referenten ved Thingsvidnet i Hallingdal, Sagfører Rønning, samt ilagde ham Erstatning til Bestjaalne med 9 Spdlr. 43 Skill., "hvorhos de anholdte 57 Spdlr. 77 Skill. blive at udlevere" til denne. (Jfr. S. 562 oven med Hensyn til Thingsvidnereferentens Salar).

L.Nr. 303.
D.Nr. 63. } John Rompen mod Christian Svenkerud.

I denne Sag stadfæstede Høiesteret ved Dom af 30te Juni 1864, med Ophævelse af Omkostningerne i første Instants, følgende den 15de Juni 1863 afsagte Overretsdom:

"Efter forgjæves anstillet Forligsprøve har Christian Halvorsen Svenkerud ved Stævning af 19de Juni 1859 sagsøgt John Olsen Rompen i Anledning af, at Sidstnævnte ulovligen skulde have aavirket Kjøbmandstast i Citantens i Følge Skjøde af 11te, thinglæst 15de Marts 1854, "saaledes som de i sin Tid til Kjøbmand Hans Thoresen i Christiania udstedte Skjøder hjemler", eiende Skovteige Nr. 11 i Mellemstykket og Nr. 7 i Veststykket i Svenkeruds Skov, og nedlagde Citanten, efter at Vidneforsel var foregaaet, saadan Paastand: at Indstævnte kjendes uberettiget til at aavirke i Svenkerud Skov til Udsalg, at han tilpligtes at udrede Erstatning for det forøvede Aavirke, enten efter Skjøn, optaget paa hans Bekostning, eller efter nærmere Legitimation fra den, som mærkede Tømmeret, at han ilægges en passende Straf for sin Fremgangsmaade, samt at han endelig tilpligtes at udrede Sagens Omkostninger med et pas-

Stævning af 1ste Octbr. 1861 indanket her til Retten, hvorefter han har gjentaget den af ham ved Underretten nedlagte Paastand med Tillæg, at Processens Omkostninger her ved Retten tilkjendes ham. Derimod har Indstævnte John Olsen Rompen paastaaet Underretsdommen stadfæstet, og sig hos Appellanten tilkjendt Processens Omkostninger her ved Retten. Det er under Sagen oplyst og derhos af Indstævnte erkjendt, at han Vaaren 1859 har i de ovennævnte Skovteige Nr. 7 og 11 hugget 8 Tylvter 2 Stokke Tømmer til Salg, for hvilket Tømmer han efter den fremlagte Mærkeseddel har erholdt 46 Spdlr. 4 Ort 23 Skill. Indstævnte paastaaer imidlertid, at han ved Forøvelsen af denne Hugst har været i sin gode Ret, og har til Bevis herfor paaberaabt sig, at ved en i Aaret 1801 sluttet og af alle Vedkommende vedtagen privat Udskiftningsforretning er Selveierpladsen Rompen, af gammel Skyld 1 Skind, der da tilhørte Indstævntes Farfader Jens Olsen, tillagt Eiendomsret for $\frac{1}{12}$ i flere Skovteige under Gaarden Svenkerud, hvoriblandt de under nærværende Sag omhandlede Nr. 7 og 11, samt at denne Pladsen Rompen, der ved Skifte efter hans Fader Ole Jensen, sluttet 24de Januar 1840, er udlagt Indstævnte til Eiendom, tilkommende Eiendomsret ingenlunde er bleven afhændet. I den ommeldte Udskiftningsforretning, der sees at være thinglæst 14de Juli 1831, heder det blandt Andet: "14. Svenkerud, Anders Nielsen for 11 Skind og Jens Rompen for 1 Skind, tilsammen 12 Skind, er i den østre Afdeling tilstaaet Teigen Nr. 1 . . . og Nr. 4 . . . udi den mellemste Part Nr. 11 . . . og Nr. 15 . . . og endelig af det vestre Stykke Teigen Nr. 1 . . . samt Nr. 7 . . . Udi den Skov, som saaledes tilhører Anders Svenkeruds Gaard, tilkommer Embret Nordli og Christian Larsen Gravingen Anlod for et halvt Skind hver til Husbehov, men Intet til Udsalg. Saa vel disse Sidstnævnte, saakaldede Smaabrugere, som Hans Paulsen Nordrud, Lars Bergersen, Iver Olsen og Jens Olsen Rompen samt Peder Eriksen Aslakrud ere allesammen lovet og tilsagt af Vedkommende, at enhver af dem fremdeles skal forblive i Fællesskab med den Gaard, hvor-

fra deres eiende og paaboende Pladse var udfolgte, og fan ledes tage alt fornødent Aavirke til deres eget Husbehov, saa vel som Saugtømmer til Udsalg i Forhold til deres Skyld af de Teige, som samme Gaard herved er tildelt; dog skal det paaligge disse benævnte Smaabrugere at omgaaes saa sparsommelig og nøisomt som mulig med Skoven, og aldeles intet Aavirke bortsælge til Andre". Det kan ikke negtes, at det er vanskeligt at finde Rede i den her citerede Tirade af Udskiftningsforretningen af 1801, da den synes at indeholde ligefremme Modsigelser. Af Udtrykkene i Begyndelsen synes ligefrem at fremgaae, at Jens Olsen Rompen (Indstævntes Farfader) skulde i Forhold til sit Brugs Skyld (1 Skind) være Medeier i de der nævnte Skovteige, og følgelig ogsaa i Forhold til samme Skyld være berettiget til at hugge Tømmer til Salg. I det Følgende sættes han imidlertid i Klasse med "Smaabrugerne" Embret Norddi og Christian Larsen Gravingen, om hvilke det siges, at de kun have Ret til at hugge til Husbehov, men Intet til Udsalg; men derpaa heder det om dem med Flere, hvoriblandt Jens Rompen, at de have Ret til at tage ikke blot alt fornødent Aavirke til deres eget Husbehov saa vel som Saugtømmer til Udsalg i Forhold til deres Skyld, medens det strax efter aldeles forbydes dem at bortsælge noget Aavirke til Andre (muligens skal dog ved Aavirke her forstaaes Hugst af andet end Saugtømmer). Imidlertid er i et under Sagen i Afskrift fremlagt Skjøde fra Anders Nielsen Svenkerud til Landhandler Kynsberg af 17de Decbr. 1809 paa Skovteigen Nr. 1 i det til Svenkerud hørende vestre Skovstykke bemærket, at Jens Rompen er eiende $\frac{1}{12}$ Del i bemeldte Skovteig. I Underretsproceduren maa det ogsaa ansees at have været in confesso, at Eierne af Selveierpladsen Rompen i Følge Udskiftningsforretningen af 1801 have Ret i Forhold til sit Brugs Skyld at hugge Saugtømmer til Salg i de under Sagen omhandlede Skovteige Nr. 7 og 11, og naar derfor Appellanten her ved Retten har benegtet, at den nævnte Udskiftningsforretning gav Eieren af Rompen nogen saadan Ret, da kan der formentlig

ikke mod Indstævntes Protest tages Hensyn til denne Benegtelse. Der vil saaledes nu alene blive at undersøge, om nogen af de af Appellanten ved Underretten fremsatte Indsigelser mod, at Indstævnte nu tilkommer den omtvistede Ret — nemlig at denne Ret ved et af Gaarden Svenkeruds daværende Eier Peder Pedersen Bronken under 28de Juli 1815 udstedt Skjøde paa 3 Skovteige, hvoriblandt de 2de under nærværende Sag omhandlede, er bleven afhændet til Kjøberen af disse Teige, Kjøbmand Hans Thoresen i Christiania, samt at om end ikke saadan Afhændelse maatte bevislig have fundet Sted, den omtvistede Ret dog maa være bleven Gaardparten Rompens Eiere eller Besiddere frahændet — kan gives Medhold. I det fornævnte Skjøde af 28de Juli 1815, der alene er underskrevet af Peder Pedersen Bronken som Sælger, men ikke tillige af Jens Olsen Rompen, der heller ikke i Skjødets Text er nævnt som deltagtig i Salget, lige saa lidt som hans Navn for Øvrigt er nævnt i Skjødet, meldes Intet om nogen Pladsen Rompen tilkommende Medeiendomsret i de i Skjødet nævnte Skovteige, og følgelig heller ikke at en saadan Ret skulde være bleven afhændet. Dette Skjøde, hvorved blandt Mere overdrages de Sælgerens eiende Gaard Svenkerud "underliggende og ved Skovudskiftning tilfaldne" Skovteige, afgiver følgelig i og for sig intet Bevis for, at nogen saadan Afhændelse skulde være foregaaet, hvorimod det i samme forekommende Udtryk "ved Skovudskiftning tilfaldne" synes endog ligefrem at henvise til den i det Foregaaende ommeldte Udskiftningsforretning af 1801, i Følge hvilken der som ovenanført, efter hvad ved Underretten maa ansees at være in confesso, tilkom Selveierpladsen Rompen Ret til Hugst af Salgslast i de omhandlede Teige i Forhold til Brugerens Skyld. Lige saa lidt omtales nogen saadan Afhændelse i de af Jens Olsen Rompen til sin Søn Ole Jensen (Indstævntes Fader) under 24de Februar 1816 udstedte Skjøde — hvorved Sælgeren overdrager sin eiende Anpart, 1 Kalveskind, af Gaarden Svenkerud, saaledes som samme Gaardpart (Rompen) er ham hjemlet ved Skjøde af 3die

Mai 1801 — eller paa Skiftet efter Ole Jensen Rompen, ved hvis Skiftning den 24de Januar 1846 Eiendommen Rompen blev udlagt Indstævnte. Imidlertid maa til Støtte for Appellantens Paastand bemærkes Følgende: Uagtet der i det ovennævnte Skjøde af 28de Juli 1815 ingensomhelst directe Antydning er gjort om, at ikke de deri omhandlede Skovteige i deres Helhed fulgte med i Salget, saaledes synes det af Sagens Oplysninger at fremgaae, at Afhændelsen af alle Vedkommende har været antagen at omfatte Skovteigene i deres Helhed. 3die Hovedvidne, den 75 Aar gamle Peder Pedersen Bronken, har saaledes provet, at i Vidnets Salg til Kjøbmand Hans Thoresen af de i Skjødet af 28de Juli 1815 omhandlede Skovteige er indbefattet den Del af samme, som tilhørte Jens Olsen Rompen, der for samme Andel fik sin Betaling af Vidnet. Samme Vidne har endvidere provet, at Vidnet, der siger sig siden 1815 at have været nøie kjendt med de under Sagen omhandlede Skovforholde, siden det nævnte Aar aldrig har erfaret, at Indstævnte eller Formænd have hugget Udsalgslast eller gjort Paastand paa Andel i Udbyttet deraf, for saa vidt Skovteigene Nr. 7 og 11 i Svenkerud Skov angaaer. Ogsaa 1ste, 2det, 5te, 6te, 7de og 8de Hovedvidner, hvilke alle i længere Tid og nogle af dem endog i en Aarrække, der langt overstiger 20 Aar, have været kjendte i de heromhandlede Skoveiendomme, have forklaret, at Vidnerne ingensinde have erfaret, at Eieren af Rompen har i de under Sagen omhandlede Skovteige hugget Udsalgslast, men alene anvirket til Husbehov. I den af Appellanten fremlagte Udskrift af Distriktsmatrikulerings-Kommissionens Sammenligningsprotokol for Solør og Odalens Fogderi er ved L.-Nr. 2 Svenkerud Skov, for saa vidt den er fraskilt Gaarden Svenkerud, som en denne Eiendom paahvilende Servitut bemærket, at Selveierpladsene Skjerpa, Nordlid, Gravingen og Rompen have alle Ret til fri Havnegang og Husfornødenheder i selve Svenkeruds Skov, for saa vidt den har tillagt eller tilligger Peder Pedersens (3die Hovedvidnes) Del. Endelig er det ved 7de, 8de og 9de Hovedvidners Prov bevist, at

Indstævntes Fader for — som det maa antages — over 30 Aar siden ytrede, at Jens Olsen Rompen havde solgt sin Ret til Hugst af Udsalgslast i de under nærværende Sag omhandlede Skovteige. For saa vidt 3die Hovedvidnes Prov indeholdet, at den Pladsen Rompen tilkommende Ret til at hugge Last til Salg i de omhandlede Skovteige skulde være bleven solgt til Kjøbmand Hans Thoresen, og Betaling herfor af Vidnet erlagt til Rompens daværende Eier, da har Indstævnte anført, at der ikke paa dette Vidnes Prov kan blive noget at reflektere, dels fordi Vidnet under en ældre Sag mellem Indstævnte og Ole Arnesen Baadbækken betræffende Indstævntes Ret til at hugge Tømmer til Salg i Skovteigen Nr. 15 skulde have vist sig som et upaalideligt Vidne, og dels fordi Vidnet paa Grund af mulig opstaaende Erstatningsansvar maa ansees som interesseret i Sagen. Men herved maa bemærkes, at Vidnets Prov i nærværende Sag i høi Grad bestyrkes ved de øvrige i det Foregaaende udhævede Omstændigheder, og navnlig den af Indstævntes Fader i 7de, 8de og 9de Hovedvidners Paahør afgivne Erkjendelse af, at Pladsen Rompens Ret til Hugst af Salgslast i Teigene Nr. 7 og 11 var solgt, og Retten kan efter de saaledes paapegede Omstændigheder ikke indsee Andet end at der er overveiende Grund til at antage, at den Eieren af Rompen i sin Tid tilkommende Ret til Hugst af Last til Salg i de Svenkerud Gaard underliggende Skovteige Nr. 7 og 11 senere er opgiven og i alle Fald som Følge af Lovgivningens Bestemmelser om Hævd gaaet tabt som Herlighed for denne Eiendom. Paa Grund deraf formenes Appellantens Paastand at maatte tages til Følge, for saa vidt den gaaer ud paa, at Indstævnte kjendes uberettiget til at aavirke i de nævnte Skovteige til Udsalg, samt tilpligtes at give Appellanten efter uvillige Mænds paa Indstævntes Bekostning optagne Skjøn Erstatning for 8 Tylter 2 Stokker Tømmer. Derimod findes der efter Omstændighederne ikke tilstrækkelig Grund til at ilægge Indstævnte nogen Straf for den af ham forøvede ulovlige Hugst, ligesom ogsaa Processens Omkostninger antages at burde ophæves for begge

Retter. Thi kjendes for Ret: Indstævnte John Olsen Rampen bør være uberettiget til i Skovteigerne Nr. 7 i Vestskyflet og Nr. 11 i Mellemskyflet i Svenkerud Skov at aavirke Udsalgslast, hvorhos han til Appellanten Christian Halvorsen Svenkerud bør udrede Erstatning efter uvillige Mænds paa Indstævntes Bekostning optagne Skjøn for 8 Tylter 2 Stokker Tømmer. Processens Omkostninger for begge Retter ophæves. At efterkommes" o. s. v.

Hos Undertegnede kan erholdes:

Register til Retstidenden fra 1836 til 1850, a 3 Spd.
— fra 1851—1860, 1 Spd. 60 ß.

Repertorium for praktisk Lovkyndighed, en afkortet Bearbeidelse af Retstidenden fra 1836—1842, samt Udvalg af ældre Høiesteretsdomme fra 1814—1835 af Lektor Fr. Brandt med Register, faaes indbunden i 3 Bind for 12 Spd.

Criminalloven med Anmærkninger og Henvisninger til Retstidenden af Overretsprokurator Kruse, a 48 ß.

Love og Beskripter vedkommende Overformyndervæsenet, samlet af Cand. jur. Ertzaas, a 36 ß.

J. Chr. Abelsted.

☞ Subskription paa denne Tidende kan tegnes fra 1ste Januar, og gjælder for een Halvaargang eller 26 Nr., som forskudsvis betales med 1 Spd. 60 Skill.; for Udenbyes kommer 30 Skill. til i Postporto. De, som ei skriftlig opsige ved det 20de Nr.s Modtagelse, forpligtes til at vedblive som Abonnenter det følgende Halvaar. Subskriptionen kan tegnes paa alle Rigets Postcontorer og her i Byen hos

J. Chr. Abelsted.

Christiania 1864.
Trykt og forlagt af J. Chr. Abelsted.

Niogtyvende Aargang. 14de September.
№ 37. 1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 1ste Session 1864.

L.Nr. 291. } Rasmus Bergsund mod A. Aug. Andersen.
O.Nr. 35. }

Den 21de Juni 1863 indgik Appellanten med sin Broder Anders Bergsund en Contract, hvorved han fik Ret til, i Grundsæt Skov at hugge 600 Tylvter Battens og Bjælker, og hvorved Sælgeren erklærede at have modtaget den aftalte Kjøbesum 1350 Spdlr. ved Liqvidation i sin Gjæld til Kjøberen. I Henhold hertil, paastod Appellanten, at han lod Tømmeret blænke, hugge og for Størstedelen mærke dels med egen dels med Handelshuset Wiels Mærkeør, til hvilket Hus han havde solgt de 300 Tylvter. Efter Hugsten blev A. Bergsund hjemsøgt med Afsætningsforretning, som en af hans øvrige Fordringshavere lod afholde fra 9de til 21de Novbr. 1863, og da derunder taltes om at tage Sikkerhed i det i Grundsæt Skov henliggende hugne Tømmer, fremstod A. Bergsunds Søn Thor, og opgav, at dette Tømmer tilhørte R. Bergsund, for hvis Regning han, Thor, havde hugget og drevet det, hvorhos han fremlagde en til ham af R. Bergsund den 22de Juni næstfør dertil udstedt Fuldmagt. Reqvirentens Sagfører protesterede i almindelige Udtryk mod, at R. Bergsund havde Eiendoms- eller anden Ret til Tømmeret, og ved Exagtning af 11te Novbr. f. A. blev Forretningen fremmet over dette Tømmer, der mærkedes med Fogdens Mærkeør. R. Bergsund paaankede Forretningen og Exagtningen efter L. 1—6—17 til Høiesteret med Paastand om Underkjendelse, for saa vidt Af-

sætning var gjort i hans Tømmer, og om solidarisk Erstatning hos Fogden og Modparten for den derved lidte Skade og for Omkostningerne. De Indstævnte paastod Stadfæstelse, Modparten Omkostninger og Fogden Kost og Tæring. Under Forudsætning, at det med Contracten af 21de Juni 1863 forholdt sig rigtig, og at den ikke, som Indstævnte paastod, var et Proformaverk til Dækkelse af A. Bergsunds egen Skovdrift mod hans øvrige Fordringshaveres Udsøgning, ansaaes det ikke tvivlsomt, at den af R. Bergsund gjennem Fuldmægtig foretagne Hugst maatte give ham Besiddelse af Tømmeret, og altsaa Eiendomsret efter Contracten. Vel paastod Indstævnte, hvad ogsaa enkelte Tømmermærkere i Østerdalen erklærede, at der til Tømmers Overdragelse udfordres Paaslaaen af Kjøberens Tømmermærke; men i den almindelige Tømmerhandel mellem Kjøbmænd og Skoveiere har denne Annammelse en Betydning, der ikke kan komme i Betragtning ved Spørgsmaalet om Eiendomserhvervelse af Tømmer paa Roden, hvis Besiddelsestagelse skeer ved Kjøberens Hugst. Spørgsmalet var imidlertid, om her ikke var Indiciebevis for Proformaverk. Men der var intet Usandsynligt i, at R. Bergsund som Broderens Fordringshaver for et større Beløb vilde sikre sig Betaling paa den anførte Maade, og som selv fraværende betroede Hugstens Udførelse til sin Brodersøn paa Stedet, idet han tillige gjorde et Forskud til Driftsomkostningerne for egen Regning, som hans uvederhæftige Broder ikke formaaede at udrede til Hugst for sin Regning, og som han ikke vilde creditere denne til eget Brug; og at der til Mærkningen for en Del var gjort Brug af Wiels Mærkeøx, inden det til denne solgte Tømmer var annammet paa hans Vegne, antoges ikke at kunne lede til nogen anden Betragtning af Forholdet, saa meget mindre

Den 2den Juli.

L.Nr. 313. Advocat Paludan, Actor, mod Christian Jensen.

Den 14de Marts 1853 fik Angjældende af Fogden Fæste paa et lidet Jordstykke i Skovdals Almindinġ paa sin og Kones Livstid, og paa Vilkaar, at han efter Udvisning af Lensmanden skulde faae de høist fornødne Bygningsmaterialier af Vindfælder og tørre Træer, under Forbehold af enhver bedre Brugsberettigets Ret, ligesom han og skulde have fornødent Brænde og Gjærdefang; men for Øvrigt skulde han ikke maatte aavirke Noget i Almindingen, med Undtagelse af det Fornødne til Husenes Vedligeholdelse. Han blev imidlertid under Sagen ved egen Tilstaaelse og de øvrige fremkomne Oplysninger overført: 1) i 1854 at have i Almindingen aavirket 5 Tylvter Tømmer til Opførelse af en ny Stuebydning i Stedet for den ældre, som var afbrændt, paa en ny Plads, han senere havde tiltaget sig og oprøddet, uagtet hans Ansøgning om at faae en anden Plads i Stedet for den bygslede var afslaaet; 2) i Vinteren 1862 at have aavirket 1 Tylvt 7 Stokker til Opførelse af et Nøst omtrent en halv Fjerding fra Pladsen; og 3) at have samme Vinter 1862—1863 aavirket 500 Stør til Hægn, angivelig om den gamle Plads — Alt uden Udvisning og, saa vidt kunde sees, af friske Træer, idet han i Nærheden af Pladsen ikke vilde have fundet tørre Træer eller Vindfælder, og Lensmanden derfor ogsaa i 1853 skulde have udvist ham friske Træer til hans første, nu afbrændte Bygning. Han vilde for Resten have misforstaaet Fæsteseddelen, idet han erkjendte selv at kunne læse Skrift, og flere Gange at have gjennemlæst dem. Lennsmanden og En af Naboerne forklarede derhos, hvad han ikke modsagde, at de gjentagende havde advaret ham mod at hugge i Almindingen uden Udvisning. Han blev nu efter Amtsordre tiltalt for dette ulovlige Aavirke, men Sagen ved Underretsdom i Inderøen afvist som ikke Gjenstand for offentlig Paatale, og Omkostningerne paalagte det Offentlige, idet Underdommeren gik ud fra, at Angjældendes Undladelse af at benytte Udvisning, hvad der fornemmelig antoges at kunne lægges

*

ham til Last, ikke kunde betragtes anderledes end som Overskridelse af Brugsret efter Chrll.s 22—5. Efter Paaanke fra det Offentliges Side blev Angjældende derimod af Throndhjems Overret fældt for Tyveri til 8 Dages Fængsel paa Vand og Brød, Erstatning til Statskassen med 8 Spdlr. 70 Skill., og sædvanligt Omkostningsansvar. (Jfr. Retst. for 1863, S. 107—109 og 647—649). Høiesteret fældte ham i ny Conclusion for Tyveri til 8 Dages Fængsel paa Vand og Brød, Erstatning med 6 Spdlr. 70 Skill. og sædvanligt Omkostningsansvar, idet Retten fandt, at hans Adgang til at tage fornødent Gjærdefang og Brænde ikke ved Fæsteseddelen var bundet til Udvisning, medens Overretten ogsaa havde fældt ham for Størene.

Den 2den Juli.

L.Nr. 316. Advocat Grønn, Actor, mod Anna Caroline Ørstad.

Angjældende, en 20 Aar gammel Pige, i Tjeneste hos Apotheker Backe paa Stenkjær, tiltaltes i Følge Amtsordres for Forbrydelse mod Crll.s 14—18 eller 20, samt 14—16 og 19, og var ved Underretten fældt for at have født sit uegte Barn i Dølgsmaal og derved forvoldt dets Død til 7 Aars Strafarbeide, ved Overretten efter Crll.s 14—16, andet Led, til 9 Aar 1 Maaneds Strafarbeide, og ved begge Retter til sædvanligt Omkostningsansvar. Høiesteret stadfæstede Overrettens Dom. Angjældende forklarede, at hun i April eller Mai 1863 mange Gange havde Samleie med en Handelsreisende, men hverken før eller siden legemlig Omgang med nogen Anden. Bleven frugtsommelig ved hint Samleie følte hun i Aarets Løb hyppig Liv i Fosteret, og Dagen før Fødselen, der fandt Sted Søndagen den 14de Febr. d. A., følte hun at det spændte. Løverdag Aften den 13de havde hun indtaget et Pulver for Kneb i Maven, men efter Midnat eller, som hun senere sagde, Søndag Morgen skjønnede hun af Veerne, at hun skulde føde, og satte sig da paa Potten, hvor hun troede Fødselen lettest vilde foregaae, uden derved at have villet ombringe Fosteret; og da

hun havde siddet en Stund paa Potten, faldt Barnet paa Hovedet ned i den, hvor det blev liggende i det Blod, som fulgte med, uden at hun tog det op, idet hun ikke vilde have tænkt over, at det maatte drukne, naar det stod paa Hovedet i Blod, og ikke kunde angive nogen Aarsag til, at hun ikke tog det op for at undersøge, om der var Liv i det. Navlestrengen havde hun afrevet, uden at underbinde den. Hun erkjendte imidlertid, at hun under Fødselen havde havt fuld Besindelse. Søndag Formiddag havde hun lagt et Plag over Potten, og først Mandag Formiddag havde hun taget Barnet op af Potten, og lagt det ved Siden af den paa Gulvet, idet hun vilde have tænkt paa at fortælle Lægen om Fødselen, og tilføiede, at hun fandt det fuldbaaret, men havde ikke bemærket, at det under Fødselen bevægede sig. Om sit Svangerskab havde hun ikke talt til Nogen, og ikke belavet sig paa Barnetøi; tvertimod havde hun paa Husbondens, 4de Vidnes, og 6te Vidnes Forespørgsel negtet Svangerskabet, og skjønt betimelig opmærksom paa den forestaaende Fødsel ikke tilkaldt Hjælp, hvortil der var al Anledning, da der under hendes Værelse var beboet Rum, og endelig havde hun efter Fødselen efter Husbondens Forklaring negtet den. Men da 5te og 6te Vidner, paa Grund af hendes forandrede Udseende og den tidligere Mistanke, Mandagen den 15de Febr. havde anstillet Undersøgelse i hendes Værelse, og i Hjørnet mellem Sengen og Kakkelovnen havde fundet Barneliget indsvøbt i et Skjørt, og staaende paa Hovedet i Natpotten, der var fuld af Blodvand, gik hun for Husbonden til Bekjendelse. Ved Lægeundersøgelsen fandtes intet Spor af Vold eller af Liv efter Fødselen hos det fuldbaarne Foster, medens det dog ikke fandtes usandsynligt, at det havde været levedygtigt og levede under eller endog efter Fødselen, men ved Maaden, hvorpaa den foregik, hindret i det mulig tilstedeværende Livs Aabenbarelse eller Udvikling. Under Svangerskabet havde Angjældende brugt flere Midler, dels mod Forstoppelse, dels mod Standsning af det Maanedlige, navnlig Draaber mod sidstnævnte Ulempe, som var bestemte for hendes Moder, men

som hun selv havde brugt; dog erklærede Lægen, at disse Midler ikke kunne have havt nogen Indflydelse paa Fosteret eller paa hendes Nedkomst.

L.Nr. 320 ⎫ Lister og Mandals Amtscommune mod Lens-
O.Nr. 64. ⎭ mand Præsthus.

Da Lister og Mandals Amtsformandskab negtede at bevilge det Fornødne til Godtgjørelse for Amtets Lensmænd af Diæt under Møder ved Sage- og Skattethingene, negtede Amtmanden at anvise deres Regninger herover, men gjorde dem opmærksomme paa, at de kunde indtale sine Fordringer ved Domstolene. Blandt Amtets Lensmænd var Indstævnte, der er ansat i Spangereid, et af de to Sogne, hvori Undals Thinglag er delt. Hans Regning for Møde, ved Thinget den 27de og 28de Juni 1860 lød paa 96 Skill. Efter forgjæves Forligsprøve og erhvervet Beneficium anlage han Sag mod Amtscommunen, der ved Underretsdom i Christiansand af 7de Decbr. 1861 blev tilpligtet at betale ham de paastævnte 96 Skill. med 5 pCt. aarlig Rente fra 30te Januar 1861, og efter Paaanke med Bevilling blev ved Overretsdom af 8de April 1863 Underrettens Dom stadfæstet. Ved begge Retter blev Omkostningerne ophævede, og de befalede Sagførere (Indstævnte havde ogsaa Beneficium for Overretten) tillagte Salarier af Statskassen. Efter Paaanke med Bevilling for Appellantskabet (nyt Beneficium for Indstævnte) blev ved Høiesterets Dom af 5te Juli 1864 Overrettens Dom stadfæstet, og Appellantskabet ilagt Sagsomkostningerne for Høiesteret til Indstævnte med 32 Spdlr., hvoraf de 30 Spdlr. tilkjendtes hans befalede Sagfører i Salarium.

Appellantskabet støttede Negtelsen af at bevilge Noget til Godtgjørelse af den beregnede Diæt derpaa, at der i Sportellovens § 121 udtrykkelig kun er tilsagt Lensmændene Godtgjørelse for Møder ved Maanedsthingene, og at saadanne Godtgjørelser altid maa være hjemlede ved udtrykkelige Love. Dette mentes saa meget mere at tale mod Indstævntes Fordring, som Lensmændenes Møde ved Maanedsthingene er

en temmelig ny Indretning, medens Moderne ved de færre Skattething, der allerede fandt Sted ved de ældre Bestemmelser af Lensmændenes Aflønning, derved mentes at maatte være komne i Betragtning. Herimod paaberaabtes L.s 3—12—31 og Sportellovens § 116, hvoraf det mentes at fremgaae paa det Tydeligste, at Lensmændene altid havde havt Ret til fri Fortæring under Møder ved de almindelige Sage- og Skatteting, hvor de ei selv have Thingholdet, og denne Ret mentes først at være negtet dem af Lister og Mandals Amtsformandskab. Naar det i Loven heder: "saa vidt sædvanligt haver været", da mentes dette aabenbar at sigte til Maaden, hvorpaa Natteholb og Fortæring da præsteredes **in natura**, for at sætte en Grændse for overdrevne Fordringer, idet Artikelen over Hoved kun gaaer ud paa at forbyde Misbrug, og i alle Fald mentes det uomtvisteligt, at Sportell.s § 116 for ethvert Tilfælde hjemler Lensmanden Diætgodtgjørelse ved de almindelige Sage- og Skatteting, med mindre han selv oppebærer Lensmandstold, eller anden Præstation til det saakaldte Thing- eller Natteholb, hvilket Indstævnte negtede at være Tilfældet med ham. Det var med Fogdens Erklæring godtgjort, at Lensmandens Nærværelse ved Thinget de to anførte Dage var paakrævet og nødvendig, og det mentes derfor lygegyldigt, at kun den ene af disse Thingdage var berammet for hans Sogn. Efter at Præstationen **in natura** var ophørt, maatte saa vel Lensmanden som Fogden og Skriveren have Diætgodtgjørelse i Penge, og Maalestokken var angiven i Sportell.s § 121.

Den 9de Juli.

L.Nr. 329. Advocat Andresen, Actor, mod 1) Jacob Brox, 2) Ole Cornelius Olsen og 3) Birgitte Johanne Christophersdatter.

Tiltalte for Tyveri, var de Angjældende ved Hjemthingsdom i Tanen fældte, Nr. 1 efter Crll.s 19—1 og 7 til 9 Maaneders Strafarbeide, Nr. 2 efter 19—1 til 8 Dages Fængsel paa Vand og Brød, og Nr. 2 ligeledes for Tyveri, men i Henhold til 6—17 fritagen for videre Straf

end allerede ivønt. Vinteren 1860—1861 havde 1ste Vidne ved Hjælp af Nr. 1 og 2 trukket en ny og god Baad paa Land ved Kjølnæs i Nærheden af de Angjældendes Bolig, belagt den i en Stolpe, og lagt tunge Stene i den, samt af og til seet til den, men nogle Maaneder senere opdaget, at den var borte. I Baaden laa Mast, Mastetoug og adskilligt Andet, hvoriblandt en Seng, men Alt var forsvundet. Ved Siden af Baaden havde han havt liggende en Ljaa, samt en Del Bord og Planker, men Ljaaen samt nogle af Bordene og Plankerne var ligeledes forsvundne, hvilket ogsaa var Tilfældet med en Del af nogen Mursten, han havde liggende paa Stedet. Samme Vinter mistede han tillige en Del Brændetørv til en Værdi af mindst 6 Spdlr., som han havde staaende ved Kjølnæs. Nr. 1 og 2 havde for Vidnet erkjendt Bemægtigelsen af den største Del af Tingene, og Nr. 1 havde anmodet ham om at undlade Anmeldelse, idet han (Nr. 1) i Erstatning betalte 6 Ort, hvormed Vidnet dog ikke vilde lade sig nøie. Nr. 1 erkjendte for Retten at han i Forening med Nr. 2 havde bemægtiget sig Baaden, efter at den ved Uveir var kastet ned i Fjæren og slaaet i Stykker, idet de havde benyttet Resterne til Brændsel. Masten med Toug og Sengen havde de efter Nr. 1s Tilstaaelse delt i lige Dele mellem sig, og brændt Træverket. Ljaaen havde han ligeledes taget, men med 1ste Vidnes Kones Tilladelse, sagde han, og kun til Brug, hvorimod han negtede at have taget Bord eller Planker eller Mursten, hvorimod de Angjældende tilstod, at Murstenene, efter af Nr. 2 at være bragte til Huset, blev anvendte i fælles Interesse til et Kakkelovnsrør for den fælles Husholdning. Torven benegtede Nr. 1 at have befattet sig med, men oplyste, at saa godt som hele 1ste Vidnes Torvdynge, til en Værdi af over 6 Spdlr., efter Haanden i Vinterens Løb blev hjemført af Nr. 2, der tilligemed sin Concubine, Nr. 3, benyttede den, uden at han, Nr. 1, der selv havde Torv nok, deri havde nogen Interesse. Dette stemmede just ikke synderlig med deres Forklaring om fælles Husholdning; men da Nr. 2 og 3 var enige i hans For-

klaring, var det vel saaledes at forstaae, at Nr. 1 leverede sit Bidrag dertil af sin egen Tørv, Nr. 2 og 3 af den stjaalne. Som Følge heraf var Nr. 1 ved Hjemthinget ikke fældt for Tørven; For Ljaaen og Murstenene var han heller ikke fældt, og da Paaanken kun var skeet efter Angjældendes Forlangende, blev der heller ikke for Høiesteret Spørgsmaal om at fælde ham for disse Gjenstande. Hvad Baaden angik, da var det efter 1ste og 2det Vidners Prov samt en Lagrettesmands Erklæring ganske usandsynligt, at den, som af de Angjældende paastaaet, ved Uveir skulde være sønderslaaet. I alle Fald havde de Angjældende ikke betragtet den som Braggods. Nr. 2 havde — efter først at have brugt forskjellige Udflugter, bl. A. Mangel paa Hukommelse — endelig afgivet en med Nr. 1s Forklaring stemmende Tilstaaelse, idet han tilføiede, at han efter Nr. 3s Tilskyndelse fra Kyndelsmiesse til Baaren daglig havde hentet mindst 1 Læs Tørv — omtrent 2 Sække — daglig fra 1ste Vidnes Dynge, hvortil han under Sagen først angav som eneste Grund, at han Intet havde til Brændsel, idet Nr. 1 havde erklæret, at han ikke havde mere Tørv, end han selv tiltrængte, men derefter, som og under Forhøret, at Nr. 3, som Husets Eierske, havde tilgode hos 1ste Vidne i Husleie 2 eller 1½ Spdlr., som de saaledes tog sig betalte. Det var imidlertid efter Lagrettets Erklæring uantageligt, at de Angjældende Nr. 2 og 3 havde været i nogen Nød for Brændsel, hvilket heller ikke efter de oplyste Husholdningsforhold lod sig antage, og til 1ste Vidne, der erkjendte Gjælden, havde de heller Intet nævnt om denne Betalingstagen, der opsteg til mere end det Tredobbelte af Gjælden, da den tagne Tørv efter Nr. 1s og Lagrettets Erklæring var værd Mere end 6 Spdlr. Nr. 3 erkjendte at have tilskyndet Nr. 2 til at hjembringe Tørven, som hun forbrugte i fælles Hus-

Aar gammel, var i 1856 fældt for grovt Tyveri til 9 Maaneders Strafarbeide. Nr. 2, nu 44 Aar gammel, var i 1861 dømt for Concubinat med Nr. 3 til 8, og i 1863 for gjentaget Concubinat med hende til 30 Dages Fængsel paa Vand og Brød ved en Hjemthingsdom, der stod under Paaanke for Høiesteret, da nærværende Sag paakjendtes ved Hjemthinget; men inden denne paakjendtes i Høiesteret, var den forandret til 20 Dages lige Fængsel. Nr. 3, nu 40 Aar gammel, var i 1846 for Barnefødsel i Dølgsmaal ilagt 7 Aars Strafarbeide, samt i 1861 og 1863 fældt for Concubinat med Nr. 2, sidste Gang til 6 Maaneders Strafarbeide, der af Høiesteret ligeledes var nedsat til 20 Dages Fængsel paa Vand og Brød. Ved Høiesterets Dom i nærværende Sag blev Nr. 2 og 3 fældte, han for Tyveri efter Crll.s 19—1, jfrt. 6—17, til 10, hun efter 19—6 til 8 Dages Fængsel paa Vand og Brød, men Hjemthingsdommen i Øvrigt, saa vidt paaanket var, stadfæstet, dog saaledes, at de 1ste Vidne betalte 6 Ort afgik i det ved Hjemthinget tilkjendte Erstatningsbeløb. Skjønt der var Anledning til at formode, at Torvtyveriet var skeet efter Samraad mellem Nr. 2 og 3, fandt Høiesteret dog ikke tilstrækkelig Grund til at forudsætte dette, og ansaae det overflødigt i sin Conclusion at nævne Crll.s 5—4, c, ved Siden af 19—6.

Den 13de Juli.

L.Nr. 335. Advocat Homann, Actor, mod Ole Seljestad.

Angjældende, nu 29 Aar gammel, med Kone og to smaa Børn, eier en Part i Gaarden Seljestad i Odde Sogn (Hardanger), hvorpaa han efter et Par Naboers Skjøn i almindelige Aar kan føde 1 Hest, 2 Køer og nogle Smaafæ — selv mener han 1 Hest, 3—4 Køer og Smaakreaturer. Hans

mes. Han tilstaaer, imidlertid, at Fjøset er vaadt og slet, saa at Kreaturene fryse og vantrives der, og han vilde derfor have forbedret det, hvis han ikke var falden i en Sygdom, som varede et Fjerdingaar, og hvorunder han 9—10 Uger var sengeliggende. Dette Sygdomsforfald bekræftede 5te Vidne, som dog ikke huskede, hvor mange Uger det havde varet, men tilføiede, at der kom Vand ind i Fjøset, som antagelig skadede Kreaturene. Den 4de Juni f. A. blev Angjældende anmeldt for Mishandling af sine Kreaturer, idet Anmelderen tilføiede, at det vel havde været vanskeligt, selv for de bedre Gaardmænd, at holde sine Kreaturer nogenlunde i god Stand, indtil de kunde finde tilstrækkelig Føde ude, da Lemæn betydelig havde formindsket det allerede ringe og tildels bedærvede Høforraad, men at det ikke syntes at kunne gaae upaatalt, naar Kreaturene underkastedes en saadan Behandling som hos Angjældende, idet en Ko og flere Smaafæ var døde af Sult. Under det derpaa optagne Forhør oplystes, at Angjældende den foregaaende Vinter 1862—1863 havde holdt 1 Hest, 2 Køer 12—13 Smaakreaturer, den ene Ko og de 6 Smaakreaturer for sin Fader som Føderaadsmand. Den anden Ko, som tilhørte ham selv, havde han om Høsten kjøbt paa Vilkaar, at den skulde tilbageleveres, hvis den ikke blev betalt, og han ansaae sig derfor pligtig at fremføde den, hvorimod han solgte Hesten i Marts eller April, og kjøbte en anden Hest igjen i Mai. Om Høsten, da Koen blev kjøbt, skal den efter Vidneforklaringerne allerede have været syg og havt Ondt i et Ben, og i alle Fald været mager og usel, saa at 4de Dept. fraraadede Kjøbet, som dog allerede var skeet, og Angjældende haabede, at den skulde blive bedre hos ham. Han blev imidlertid syg, og fik derfor ikke udbedret sit Fjøs, hvor den usle Ko rimeligvis har taget mere Skade, end Føderaadskoen, skjønt de vel have havt samme Fodring og Røgt; den blev nu saa daarlig, at den ikke kunde reise sig, og blev liggende, for saa vidt den ikke ved Naboernes Hjælp af og til blev hidset op med Touge. Imidlertid havde Angjældende, da hans Foder slap op, saa vidt muligt ved Kjøb skaffet sig

Hø og Korn, som han kogte, samt gammel Brisling, som han gav dem i Drikke; men Koen blev daarligere, og fik bl. A. Svulst i Yveret — uden at Angjældende, som endnu ikke havde betalt, turde slagte den — og døde endelig, uden at Vidnerne kunde sige, om af Sult eller Sygdom, i Mai Maaned. Paa Referentens Spørgsmaal, ledsaget af en Fremstilling af de oplyste Omstændigheder, svarede Distrikts-dyrlægen, at hverken Svulsten eller Benskaden kunde betrag-tes som Dødsaarsager, skjønt den Første tydede paa, at Koen havde været syg, men at den sandsynligste Dødsaarsag var den, at Sultefodringen havde svækket Koen saaledes, at den ikke senere kunde taale den stærkere Kjernefodring, i For-bindelse med de af det daarlige Fjøs betingede slette hygi-einiske Forhold. Af Smaakreaturene døde for Angjælden-des Fader en lammesyg Saud, som ikke vilde spise, og en Ged, og for ham selv 5—6 Stykker, i Mai. Da de blev udslupne, laa der endnu Sne paa Marken, men der var og-saa bare Steder med Græs, som afgav tilstrækkelig Næring, da de sidste Smaafæ styrtede — rimeligvis som Følge af den medbragte Kraftløshed, hvorunder Nygræs ikke pleier at taales, hvorfor det paa Vestkysten oftere hænder, at udhung-ret Smaafæ („Tassar") styrte, naar de om Vaaren ere slupne paa Græs, for det Meste i Aprilmaaned. Tiltalt for gru-som Mishandling af ham selv tilhørende Kreaturer blev Angjældende ved Underretten for Forbrydelse mod Crll.s 23—19 ilagt 6 Spdlr.s Bøder og sædvanligt Omkostnings-ansvar, hvorimod han, for saa vidt han i Følge Efterskuds-ordre tiltaltes for Forbrydelse mod Crll.s 23—18, cf, blev frifunden for Justitiens Tiltale. Ved Overretten og Høie-

veri (Crll.s 19—1, jfrt. 2—32) til 30 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangekost.

Den 1ste Juli. L.Nr. 308, mod Martin Gabrielsen og Peder Sørensen (Glabæk) fældte af alle Retter efter Crll.s 19—6, Nr. 1 til 15 Dages Fængsel paa Vand og Brød, Nr. 2, forhen 4 Gange tyvsdømt, til 10 Aars Strafarbeide.

Den 2den. L.Nr. 309, mod Bernt Sukke, m. Fl. (8 i Tallet), fældte, deels for Tyverier i Annebo Præstegaards Skov, deels for Delagtighed deri. (Intet Mærkeligt ved Sagen).

L.Nr. 310, mod Peter Andreassen, fældt efter Crll.s 10—2, jfrt. 26, og for Gadeuorden, af Underretten til Bøder, af Overretten og Høiesteret til 8 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 311, mod Peder Sætnæs, fældt ved Hjemthing og Høiesteret for Tyveri til 8 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 312, mod Ole Forlandsleite, fældt for groft Tyveri, af Underretten til 6, af Overretten og Høiesteret til 8 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 313, mod Christian Jensen. (Meddelt).

L.Nr. 314, mod Ole, Richard og Marit Ivaplads, fældte af alle Retter, Nr. 1 og 2 efter Crll.s 19—1, den Første til 8 Dages Fængsel paa Vand og Brød, den Anden til 8 Slag Riis, og Nr. 3 efter 19—6 til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 315, mod Torris Skjetvigen, fældt af alle Retter for 2den Gangs Tyveri til 1 Aars Strafarbeide.

L.Nr. 316, mod Anne Caroline Ørstad. (Meddelt).

L.Nr. 317, mod Ole Olsen Rønningen, fældt af alle Retter for 3die Gangs Tyveri til 3 Aar 1 Maaneds Strafarbeide.

L.Nr. 318, mod Berntine Johnsen, fældt for 2den Gangs Tyveri, af Underretten til 7, af Overretten og Høiesteret til 6 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 319, mod Johan Kjyta, fældt af alle Retter efter Crll.s 19—6 og 7 til 7½ Aars Strafarbeide.

Den 5te. L.Nr. 320 O.Nr. 64, Lister og Mandals Amtscommune mod Lensmand Præsthus. (Meddelt).

L.Nr. 321, mod Barbro Oline Føen, fældt af alle Retter for 3die Gangs Tyveri til 3 Aar 1 Maaneds Strafarbeide.

Den 6te. L.Nr. 222, mod Peder Johan Skattestad, fældt for groft og simpelt Tyveri, samt Fordølgelse af Hittegods, efter forhen 3 Gange at være fældt for Tyveri, samt nu tillige eftersk udsviis for Tyveri, af Underretten til 11 Aar 1 Maaneds, af Overretten og Høiesteret til 12 Aars Strafarbeide.

Den 7de. L.Nr. 323, mod Niels Værnæs, fældt af alle Retter efter Crll.s 14—8 til 4 Aars Strafarbeide.

Den 8de. L.Nr. 324, mod Tobias Vatne. (Meddelt).

L.Nr. 325, mod Oluf Solungen, fældt af alle Retter for Tyveri til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 326, mod Peter Hagen, fældt af alle Retter for Tyveri til 8 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

Den 9de. L.Nr. 327, mod Peter Johannes Røiland. (Vil blive med).

L.Nr. 328, mod Lorents Christian Larsen, fældt for 4de Gangs Tyveri, ved Hjemthinget til 3½ Aars, ved Høiesteret til 3 Aar 1 Maaneds Strafarbeide.

L.Nr. 329, mod Jacob Brox, Ole Cornelius Olsen og Birgitte Johanne Christophersdatter. (Meddelt).

L.Nr. 330, mod Carl Emil Ulriksen og Peder Andersen, fældte af alle Retter for Tyveri, Nr. 1 til 20, Nr. 2 til 25 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 331, mod Carl August Hansen, fældt af alle Retter for Tyveri til 60 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangekost.

Den 13de. L.Nr. 332, mod Henrik Gravaas, med Flere (18 i Tallet), fældte af alle Retter for Skovtyveri med forskjellig Strafudmaaling efter de forskjellige Omstændigheder.

L.Nr. 333, mod Even Rødningen eller Stubberudstueneie, fældt af alle Retter for 3die Gangs Tyveri til 3½ Aars Strafarbeide.

L.Nr. 334, mod Britta Andersdatter, fældt af alle Retter for Tyveri til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 335, mod Ole Seljestad. (Meddelt).

L.Nr. 336, mod Peter Philip Forstrøm og Laurits Gustav Larsen, fældte af alle Retter efter Crll.s 19—3, a, jfrt. 5—6, og 19—7, Nr. 1 til 4, Nr. 2 til 3½ Aars Strafarbeide.

Den 14de. L.Nr. 337, mod Musketeer Paul Ellingsen Monge eller Gjermundsnæs, fældt af begge Retter for 2den Gangs Tyveri til 7 Maaneders Strafarbeide.

Den 15de. L.Nr. 338, mod Slagter Ole Kluge, tiltalt for Mordbrand, og fældt ved Underretten efter Crll.s 23—4, jfrt. 1, men efter nyt Thingsvidne frifunden af Overretten og Høiesteret.

L.Nr. 339, mod Ole Hværven, fældt af alle Retter efter Crll.s 21—29, jfrt. 27, til 2 Aars Strafarbeide.

L.Nr. 340, mod Jacob Skau, fældt efter Crll.s 21—1 (for 5) og 21—6 (for 1 Bedrageri) jfrt. § 2 og 6—12, af de foregaaende Retter til 4, af Høiesteret til 3 Aars Strafarbeide.

L.Nr. 341, mod Lars Mathias Vestvaag, fældt efter Crll.s 21—14, andet Led, jfrt. § 2, af Underretten til 8, af Overretten og Høiesteret til 6 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 342, mod Sivert Christian Vesæt eller Reitan, fældt af alle Retter for 2den Gangs Tyveri til 6 Mdrs. Strafarbeide.

Den 16de, L.Nr. 343, mod Carl August Skau, fældt ved alle Retter efter Crll.s 14—26 til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød, samt Erstatning efter Crll.s 26—5.

L.Nr. 344, mod Hans Dahl, fældt af alle Retter for Tyveri til 8 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 345, mod Hans Gaardhammereiet og Sidsil Stovernelet, fældte efter Crll.s 18—23 (han gift) og hun tillige efter 18—25, andet Led, af Underretten hver til 8, af Overretten han til 6, hun til 8 Maaneders Strafarbeide, af Høiesteret hver til 30 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 346, mod Carl Johan Nielsen, fældt af alle Retter efter Crll.s 19—1, jfrt. 5—6, 6—8 og 2—39, til 8 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangekost.

L.Nr. 347, mod Samuel Maaso, fældt ved Hjemthing og Høiesteret for grovt Tyveri, efter foregaaende Tyvsdom, samt for Legemsfornærmelse mod sagesløs Mand, til 6 Aars Strafarbeide.

L.Nr. 348, mod Allexander Sigbjørnsen, fældt af alle Retter efter Crll.s 15—11, jfrt. 10, til 60 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangekost.

L.Nr. 349, mod Per Piti, Johannes Guttorm og Samuel Maaso. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 350, mod Esten Hukaas eller Eidstue, fældt efter Crll.s 18—25, sidste Led, af de foregaaende Retter til 6 Maaneders Strafarbeide, af Høiesteret til 25 Dages Fængsel paa V. og B.

Den 2den August. L.Nr. 351, mod Ingebrigt Thunæsaasheim, fældt ved Underretten for forsøgt Voldtægt, men frifunden af Overretten og Høiesteret for videre Tiltale.

L.Nr. 352, mod Syver Sagbakken, fældt af alle Retter for Tyveri til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 353, mod Zacharias Mo, fældt efter Crll.s 15—10 og 11, af Overretten til 15, af Underretten og Høiesteret til 20 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 354, mod Johan Vilhelm Hansen, fældt ved Hjemthing og Høiesteret for 3die Gangs Tyveri til 3½ Aars Strafarbeide.

L.Nr. 355, mod Hans Levre, fældt af alle Retter i Følge Crll.s 19—6 og 7 (to ældre Tyvsdomme) til 4 Aars Strafarbeide.

L.Nr. 356, mod Mikkel og Niels Tornensiis, fældte efter Crll.s 21—14, første Led, Nr. 1 ved Hjemthinget til 5, ved Høiesteret til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød, Nr. 2 af begge Retter til 40 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangekost.

L.Nr. 357, mod Johan Olsson, fældt af alle Retter efter Crll.s 19—3, a, og 7, samt 19—1, jfrt. 6—15 og 17, til 3 Aar 4 Maaneders Strafarbeide, med Anvendelse af Pl. af 19de April 1805.

L.Nr. 358, mod Ole Lia, fældt af alle Retter for 4de Gangs Tyveri til 6 Aar 1 Maaneds Strafarbeide.

L.Nr. 359. mod Anne Kathrine Andreasdatter, fældt af alle Retter efter Crll.s 14—16 til 10 Aars Strafarbeide.

L.Nr. 360, mod Anne Gurine Sanderudeie, fældt af alle Retter for 3die Gangs Overtrædelse af Crll.s 18—25 til 9 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 361, mod Hans Olaus Erikſen og Peter Johanſen, fældte af alle Retter, Nr 1 for grovt og ſimpelt Tyveri, efter tre foregaaende Domfældelſer for Tyvsforbrydelſe, til 10 Aars Strafarbeide, og Nr. 2 for den i Crll.s 5—3 omhandlede Delagtighed i Tyveri til 15 Dages Fængſel paa V. og B.

Den 3die. L.Nr. 362, mod Tarald Jenſen, fældt efter Crll.s 19—6 til 8 Dages Fængſel paa Vand og Brød.

L.Nr. 363, mod Halvor Skolen, fældt af alle Retter efter Crll.s 21—1 til 8 Dages Fængſel paa Vand og Brød.

L.Nr. 364, mod Johan Larſen og Bredine Eriksdatter, fældte for gjentaget Concubinat, af Underretten til 15, af Overretten og Høieſteret til 20 Dages Fængſel paa Vand og Brød.

L.Nr. 365, mod Ole Reine og Karen Sophie Viveſtad, fældte af alle Retter for gjentagen Forbrydelſe mod Crll.s 18—23, han (Enkemand) til 30 Dages Fængſel paa Vand og Brød, hun (gift) til 1 Aars Strafarbeide.

L.Nr. 366, mod Per Perſen Turi, fældt ved Hjemthing og Høieſteret efter Crll.s 19—3, b, til 9 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 367, mod Peter Olſen, fældt af alle Retter efter Crll.s 21—6, til 30 Dages Fængſel paa Vand og Brød.

L.Nr. 368, mod Ole Ekeland, fældt for 3die Gangs Tyveri, af Underretten til 4, af Overretten og Høieſteret til 5 Aars Strafarbeide.

L.Nr. 369, mod Andreas Olaus Renden, fældt af alle Retter for Tyveri til 8 Dages Fængſel paa Vand og Brød.

L.Nr. 370, mod Mons Høiſæter, fældt af alle Retter for Falſk til 8 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 371, mod Hans Røneid, fældt af alle Retter for Tyveri til 10 Dages Fængſel paa Vand og Brød.

L.Nr. 372, mod Vilhelmine Tobine Olsdatter, fældt af alle Retter for 3die Gangs Tyveri til 3½ Aars Strafarbeide.

L.Nr. 373, mod Iſak Anderſſen. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 374, mod Jens Lund Johanneſſen. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 375, mod Chriſtopher Nielſen. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 376, mod Carl Larſen, fældt af alle Retter efter Crll.s 15—10 og 11 til 15 Dages Fængſel paa Vand og Brød.

L.Nr. 377, mod John Traaholt. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 378, mod Andreas Bruland. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 379, mod Johannes og David Lyſingen. (Vil blive medd.)

Chriſtiania 1864.

Trykt og forlagt af J. Chr. Abelſted.

Niogtyvende Aargang 21de September.
№ 38. 1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 1ste Session 1864.

Den 9de Juli.

L.Nr. 327. Advocat Andresen, Actor, mod Peter Johannes Røiland.

Efter at Angjældende paa en af ham bygslet Søgrund ved den indre Del af Skudesnæs Havn havde opført et Søhus, uden at indhente Havnecommissionens Tilladelse, fandt Commissionen, at dette Hus vilde være til Hinder for en projecteret Udvidelse af den nævnte Del af Havnen, hvorfor Sagen af Lensmanden, der tillige er Formand i Havnecommissionen, blev anmeldt for Fogden, som i den Anledning forelagde Angjældende 5 Spdlr.s Bøder i Henhold til Havnel.s § 16. I Paategning paa Forelæggelsen negtede Angjældende at vedtage, og erklærede ligefuldt at ville bebygge Grunden — og denne Erklæring vedblev han. Under Sagen oplystes, at der paa Grunden var opført en Bygning af to Stokverk, 18 Alen lang, 12 Alen 9 Tommer bred, forbunden med Landet ved en Træbro, som fortsattes i en af Angjældende anlagt Brygge. Tomten havde han faaet ved Fæsteseddel af 1843, hvorved der overdroges ham en Stue og tillagdes en Søgrund paa dens vestre Side, 30 Alen lang og 7 Alen bred. Under Sagen havde han erhvervet Skjøde paa Eiendommen. Efter Rettens Erklæring udgjør denne Søgrund en liden ganske lav Holme, omflydt paa alle Sider endog ved temmelig lavt Vand, og ligger kun faa Favne fra Badholmen og det faste Land. Landet lige overfor er ubebygget, men Landet, hvortil Grun-

den ligger nærmest, er bebygget med to Husrækker, ved hvis Forlængelse mod Havnen den nævnte Grund vilde komme til at ligge midt i Gaden. Lagrettet fandt ikke, at Grunden egentlig kunde kaldes en Holme, da den ei var høiere end det flade Land omkring. Bygningen var opført saa langt ud i Havnen, at den laa udenfor den Linie, hvori de øvrige Søhuse var opførte. Under Befaring ved laveste Vandstand fandtes Grunden udenfor Huset næsten tør, og paa Siderne og mod Landet ganske tør. Ved almindelig Vandstand kunde man lægge til med en Færing (Firæring), og ved Flod med en større ladet Baad. Havnens Dybde udfor Angjældendes Hus angaves 1 Alen 23 Tommer, og Dybden af Vandet indenfor Huset 1½—1 Fod. Angjældende paastod, at Stedet allerede tidligere havde været benyttet til Brygge, idet den foregaaende Eier havde udlagt nogle Stene paa Tomten, medens Angjældende selv kun havde forbedret det ved at lægge flere Stene til, hvorpaa han senere havde lagt Bygningen. Han paastod i Øvrigt at have allerede i 1844 henvendt sig til Lodsoldermanden paa Stedet, som da var en Udhavn, at Oldermanden med to Lodser besaae Grunden, og at han erklærede den ikke hørende til Havnen, da den ved Fjæretid laa tør, saa at ingen Tilladelse til dens Bebyggelse behøvedes. Siden havde han hvert Aar bedret paa Muren, men havde formedelst Pengemangel ikke kunnet før 1862 tage for Alvor paa Byggearbeidet, hvortil han af de anførte Grunde ansaae sig berettiget. Han blev imidlertid tiltalt ved Politiret for Overtrædelse af Havnelovgivningen, og dømt til, inden Udgangen af næste April under 60 Skill.s Dagbod at have bortført Huset og ryddiggjort Grunden, samt ilaat 25 Spdlr.s

Plads, man kunde skaffe sig, blandt Andet til Landgang. Det oplystes, at der paa det omtvistede Sted havde været anbragt en Fortøiningsring, at det havde været benyttet til Landgang og ansaaes at høre til Havnen og at man havde lagt Plan til dets Uddybning og til at skaffe en Landgang mellem Husrækkerne, som Angjældendes Bygning stængte, og at Formandskabet var enigt med Havnecommissionen i dens Anskuelse af Forholdet. Foruden at Lotsoldermandens tidligere Erklæring ikke mentes at kunne komme i Betragtning, saa meget mindre, som han efter Havnel.s § 4 ikke havde nogen Myndighed til at afgjøre Spørgsmaalet, mentes desuden den Omstændighed, at Skudesnæshavn senere var bleven Ladested, afgjørende imod at benytte Stedet som Feet, uden Havnecommissionens Tilladelse, og Angjældende ansaaes saaledes at have forbrudt sig mod Havnel.s § 16. Høiesteret stadfæstede som sagt Stiftsoverrettens Dom.

Den 16de Juli.

L.Nr. 349. Advocat Birch, Actor, mod 1) Per Piti, 2) Johannes Guttorm og 3) Samuel Maaso.

Nr. 1, 27 Aar gammel, var forhen uberygtet; Nr. 2, 36 Aar gammel, var anseet som upaalidelig og uredelig, og var forhen tiltalt for Rentyveri, men frifunden for videre Tiltale; Nr. 3, 42 Aar gammel, var berygtet for høi Grad af Hykleri, Uredelighed, Utroværdighed og Drikfældighed, og var i 1852 fældt for Blodskam, i 1862 for Rentyveri, samt under en anden Sag, samtidig med denne, tiltalt for Rentyveri og Overfald, ligesom han og skal være mistænkt for Mord. De tiltaltes i denne Sag for Tyveri eller Delagtighed deri, og ved Hjemthingsdom i Thanen var Nr. 1 og 2 fældte for grovt Tyveri, Nr. 1 til 7, Nr. 2 til 8 Maaneders Strafarbeide, men Nr. 3 frifunden for videre Tiltale, og alle ilagte fælles Omkostningsansvar. Sagen var efter Samtliges Forlangende og efter Omstændighederne tillige paa det Offentliges Vegne indbragt for Høiesteret. Dens Anledning var Følgende: I April 1862 før Paaske bragte Nr. 1 til Bjeskenjarg i Karasjok 3 slagtede og slaa-

ede Rendyr med tilhørende Skind, nemlig en aarsgammel Kalv, hvis Mærke var noget forrevet, men skjønnedes at tilhøre 11te Vidne, en toaarsgammel Oxeren, der havde tilhørt 12te Vidne, men hvis Mærke var forandret til Nr. 1s, og en Ungren, som havde tilhørt nu afdøde John Guttorm, men hvis Mærke var forandret til Nr. 2s. Disse Rensdyr med Skind lagde han med sin Broders, 18de Vidnes, Tilladelse ind i dennes Stabur paa Bjeskenjarg. Om sin Adkomst til disse Koster forklarede Nr. 1, at Nr. 2 havde vedtaget at betale ham skyldige 4 Spdlr. for sin Svoger ved at overdrage ham en Ren, og at han efter Nr. 2s Opfordring var reist til denne for at hente Renen. Han traf da, foruden Nr. 2 selv, dennes Kone og Moder i Teltet, men omtalte ikke sit Ærinde i disses Overvær, hvorimod han udenfor Teltet bad Nr. 2 om den lovede Ren, hvorpaa de begav sig til Renflokken, hvor Nr. 2 stødte sammen med Nr. 3, og hvor begge Disse kastede fast en Ren, der blev dræbt og liggende igjen paa Stedet, hvorefter Nr. 3 forlod Renbyen, og gik til Bjesskenjarg, hvor han boer. Derefter kastede Nr. 2 fast nok en Ren for Nr. 1, som denne selv dræbte, og Begge flaaede. Nr. 1 vil ikke have kjendt dens Mærke, eller vidst, om Øremærkerne blev beskadigede eller forandrede enten under Flaaningen eller senere. Derefter anmodede han Nr. 2 om at faae nok en Ren, nemlig en voxen Slagteren, hvorpaa Nr. 2 gik ind, idet han ytrede: "naar jeg kunde finde en saadan", men kastede først en Kalv, hvis Mærke Nr. 1 ikke kjendte, og troede det var Nr. 2s; og denne Kalv bad han Nr. 2 at ommærke med hans, Nr. 1s, Mærke — som han selv ikke ret kjendte — da han fandt den forliden til Slagt, og vilde den skulde leve. Imidlertid ommærkede han den selv efter Nr. 2s Anvisning. Nr. 2 dræbte alligevel Kalven, og forlangte for disse 2 Dyr 2 Spdlr., foruden Liqvidation af Svogerens Gjæld, hvilke 2 Spdlr. Nr. 1 blev ham skyldig. Senere fragik Nr. 1 Ommærkningen, hvilken dog fandtes paa Skindet. Ved Ankomsten til Nr. 2s Telt medbragte Nr. 1 en Kjærris, men forlangte allerede ved Teltet, altsaa forinden der efter hans Forkla-

ning endnu var Tale om Overdragelse af flere end 1 Dyr, at faae laant nok en Kjærris; og spurgt, hvad han vilde med 2 Kjærrisser til Borfbringelse af 1 Ren, svarede han, at han allerede forud var lovet 2 Ren af Nr. 2, og senere, at han ikke ventede at faae en saa stor Ren, som kunde svare til de 4 Spdlr.s Gjæld, men to mindre, hvortil to Kjærrisser behøvedes. Da han, efter at have bragt de to førstnævnte Rensdyr til Broderens Stabur, og ud paa Aftenen vilde vende tilbage for at hente de efterglemte Horn, traf han Nr. 3, som bad ham medtage den førstnævnte, af Nr. 2 og 3 fangede, slagtede og tilbageliggende Ren. Om Natten kom han til Nr. 2s Renby, hvor han blot traf hans Kone, hvem han kun fortalte, at han kom for at hente de efterglemte Horn, bad hende ikke sige det til Andre end Nr. 2, men medtog paa Tilbageveien den først fældte Ren, som han ligeledes bragte til Broderens Stabur, uden at underrette Nogen derom. Af 11te og 12te Vidner blev Tilhjemlingsed aflagt. John Guttorm og Kone var imidlertid døde; men det var denne Kone, der Dagen efter Tyveriet bragte alle tre Skind til Lensmanden med Begjæring om Sagens Forfølgning, og de Bestjaalnes Mærker, uforandrede, gjenkjendtes paa Skindene. Nr. 2 og 3 negtede al Delagtighed i Gjerningen, og Nr. 2 forklarte, at Nr. 1 var kommen til hans Telt med Begjæring om at hjælpe ham til at finde og kaste fast 2 Rensdyr, som han af deres Eiere skulde have faaet Tilladelse til at tage, men at han, Nr. 2, ikke derpaa vilde indlade sig, hvorpaa Nr. 1 gik fra ham i Retning mod Rensdyrhjorden, uden at han mærkede, hvad Nr. 1 videre foretog sig. Anden Oplysning end Nr. 16 Forklaring fremkom ikke mod Nr. 2 og 3, naar undtages, at det ene Skind fandtes ommærket til Nr. 2, og at Nr. 20 Forklaring om Regnskabsforholdet til Nr. 1 var [illegible] samt at Nr. 1, som ubekjendt med Mær-

Besiddelse af de fangede Dyr. Men Nr. 1 kunde have havt anden Hjælp, og Ommærkningen til Nr. 2 kunde han selv have foretaget til Støtte for den Forklaring, han i paakommende Tilfælde vilde give, hvorimod det var mindre rimeligt, at Nr. 2 vilde sætte sit Mærke paa Tyvekoster, der overdroges til Nr. 1. Nr. 2 havde imidlertid ved løgnagtig Forklaring paadraget sig Mistanke, og Nr. 3 havde ligeledes paadraget sig Mistanke ved efter egen Tilstaaelse at have været Nr. 1 om Natten efter Hjemkomsten behjælpelig med at slaae en Ren, han havde liggende udenfor Staburet, og hvorfor Nr. 3 kun skulde have faaet en Dram. Efter 11te og 12te Vidners Erklæring havde de intet Krav paa Erstatning, og i alle Fald kunde den af Mangel paa bestemtere Oplysning om Værdierne ikke tilkjendes Nogen af de Bestjaalne. Høiesteret frifandt baade Nr. 2 og 3 for videre Tiltale, men fældte Nr. 1 for grovt Tyveri til 6 Maaneders Strafarbeide, og alle til fælles Omkostningsansvar.

Den 3die September.

L. Nr. 373. Advocat Grønn, Actor, mod Isak Andersen.

Tiltalt for Forbrydelse mod Crll.s 19—3, c, og mod 24—20, jfrt. 32, var Angjældende ved Underretsdom i søndre Helgeland fældt for Forbrydelse mod Crll.s 19—3, sidste Led, og mod 24—20, jfrt. 32, til 7 Aars Strafarbeide samt Afsættelse fra sine Bestillinger som Kirkesanger, Postaabner, Overformynder og Forligelsescommissær i Vegø Præstegjæld, samt tilpligtet at udrede Erstatning (hvorom nedenfor) og Sagens Omkostninger. Ved Overretsdom i Throndhjem blev Angjældende efter de samme Lovsteder samt 24—26,

nuar 1863 at have brukket et fra Bergen med Posten til 4de Vidne ankommet Brev med 37 Spdlr., som han forbrugte, uden senere at have erstattet dem; 2) i Juni s. A. at have fra samme Vidne modtaget til Affendelse med Posten til Throndhjem 11 Spdlr., som han selv forbrugte, efter at have givet Tilstaaelse for Modtagelsen med Tilføiende, at Pengene skulde blive sendte med første Post. 3) i Høsten 1862 at have modtaget af samme Vidne 12 Spdlr. 118 Skill., tilhørende en Myndling, for med Posten at sendes til Brønø Sparebank, hvilke Penge han forbrugte; 4) i Sommeren 1862 at have ved Kirken af 9de Vidne for 8de Vidne modtaget et forseglet Brev med indlagte 40 Spdlr., for at sendes med Posten til Bindalen, hvilke Penge han udtog og forbrugte; 5) i September 1862 at have af 3die Vidne modtaget en Myndlings 11 Spdlr., for at sendes med Posten til Indsættelse i Brønø Sparebank, hvortil Angjældende lovede at skrive Følgebrev, men forbrugte Pengene; 6) i Juni 1863 af 1ste Vidne ved Kirken at have modtaget et forseglet Brev til Missionskassereren i Throndhjem med vedlagte 8 Spdlr. 48 Skill., som han paatog sig at convolutere og sende med Posten tilligemed Brevet, men forbrugte; 7) i September s. A. af 12te Vidne i sit Hjem at have modtaget et forseglet Brev med vedlagte 84 Spdlr., til Convolutering og Forsendelse med næste Post til Throndhjem, og i Vidnets Overvær at have convoluteret og adresseret Pengene, men senere forbrugt dem; 8) i Sommeren 1863 paa Veien til sit Hjem at have modtaget af 7de Vidne 3 Spdlr. 56 Skill., tilhørende en i Lofoten fraværende Arving, for hvem Vidnet var Værge, og skulde sende Pengene med Posten, hvilket Angjældende paatog sig, men forbrugte dem; 9) at have før Lofotfisket 1861 af 13de Vidne modtaget tre Myndlingers Midler, tilsammen 30½ Spdlr., for at sende dem med Posten til Indsættelse i Brønø Sparebank, men i Stedet derfor at have forbrugt dem, og foregivet, at de til større Sikkerhed var indsatte i Bergens Sparebank, hvorfor han paa Formynderthinget lovede at skaffe Contrabøger; 10) at have for 3—4 Aar siden modtaget af

18de Vidne 3 Spdlr. 13 Skill. til Forsendelse med Posten til Bergen, hvor de skulde bruges til Indkjøb af Bøger, som Vidnet aldrig fik, hvorimod Vidnet paa Henvendelse til Angjældende fik — som han og erkjendte — undvigende Svar om Remissen, hvilken han maa have forbrugt til sit eget Behov; 11) i Sommeren 1861 at have af Præsten modtaget et forseglet Brev og 14 Spdlr. 96 Skill. fra 6te Vidne, for at convoluteres og sendes med Posten til Bergen, men at have forbrugt Pengene, som han dog senere efter forskjellige Udflugter erstattede, idet han tilbageleverede Brevet; 12) i Høsten 1862 af 10de Vidnes Søn at have modtaget et Brev tilligemed 4 Spdlr., for med første Post at sendes til Nærø, convoluterede og forseglede, men at have forbrugt Pengene, og senere, da der blev Efterspørgsel efter begge Dele, at have afsendt Brevet med andre 4 Spdlr.; 13) i Slutningen af Juni 1863 af et fra Bergen med Posten ankommet Brev, hvori 338½ Spdlr., at have efter Opskjærelse af Convoluten udtaget 84 Spdlr. og forbrugt dem, men, efter Forespørgsel af Vedkommende og forskjellige Udflugter, ud paa Høsten at have afsendt Brevet med det fulde Beløb, udfyldt med de under 7de Post omhandlede 84 Spdlr.; og 14) i December 1862 at have modtaget og forbrugt 11 Spdlr., tilhørende et Par Myndlinger, hvilket Beløb Angjældende som Overformynder havde paalagt 15de Vidne at indbetale. For de første 13 Poster var han fældt efter Crll.s 19—3, sidste Led, og, for saa vidt Brevbrud tillige havde fundet Sted, af Overretten efter 24—26, jfrt. 32, og for 14de Post efter 24—20, jfrt. 32. Men da Brevbrud almindeligvis maa forudsættes ved Pengetyverier, som indgaae under Slutningsbestemmelsen i 19—3, er det lige saa overflødigt at nævne 24—26 ved Siden af denne Bestemmelse, som t. Ex. 18—7 ved Siden af 18—23, andet Led. (Jfr. Retst. for 1856, S. 719, for 1857, S. 161, for 1862, S. 789). Da han i Egenskab af Postbetjent havde modtaget samtlige de under de første 13 Poster omhandlede Penge, kunde det ingen Forskjel gjøre, at han dels havde modtaget dem uforseglede, dels paa andre

Steder end Postkontoret, og selv skulde besørge dem convolutterede og forseglede. Som Overformynder var han paa Grund af de anførte Forbrydelser allerede før Sagsanlægget entlediget. For saa vidt han var dømt til at erstatte 4de Vidne baade 2den og 3die Post, maa bemærkes, at de under 3die Post omhandlede Myndlingers Værge var 5te Vidne, der som saadan paastod Erstatningen, medens 4de Vidne (den anden Overformynder) kun havde modtaget Pengene for at besørge dem sendte til Sparebanken. Af de under 9de Post omhandlede 30½ Spdlr. havde Angjældende erstattet den ene Lod med 6 Spdlr. 6 Skill. Af Resten havde Angjældende under falske Foregivender, og forinden Tyveriet opdagedes, af Værgen, 13de Vidne, faaet Løfte om at laane 12 Spdlr. 15 Skill., som de foregaaende Retter ogsaa havde fratrukket i Erstatningen, medens det tilsnegne Løfte maatte ansees ugyldigt. Høiesteret fældte Angjældende i ny Conclusion efter Slutningsbestemmelsen i Crll.s 19—3, samt 24—20, jfrt. 32, til 7 Aars Strafarbeide og Afsættelse som Kirkesanger, Postaabner og Forligelsescommissær, og stadfæstede i Øvrigt Overretsdommen, saa vidt paaanket var, med saadan Forandring i Erstatningsansvaret, at det under anden Post alene omhandlede Beløb tilkjendtes 4de Vidne, det under 3die Post omhandlede tillagdes 5te Vidne, som Værge for Myndlingen, og den hele Rest under 9de Post 13de Vidne som Værge for vedkommende Myndlinger.

Den 3die September.

L.Nr. 374. Advocat Rolfsen, Actor, mod Jens Lund Johannessen.

Angjældende er omtrent 28 Aar gammel, født i Danmark, hvor han 3 Gange har været dømt og straffet for Tyveri. I April d. A. blev han i Kjøbenhavn forhyret som Kok med det i Sandefjord hjemmehørende Skib Columbus, ført af Skipper Schrøder, der først gik til Carlskrona og derfra til Lastepladsen Sandarne i Nærheden af Søderhamn. Her kom han ned i Kahytten den 19de Mai om Morgenen

for at hente den endnu i sin Køie liggende Skippers Klæder til Pudsning, men benyttede ogsaa Leiligheden til at stjæle hans Tegnebog, der stak frem af Lommen i en paa Væggen hængende Frak, og indeholdt 160 Rdr. sv. Rigsm. (40 Spdlr.). Derpaa gik han med Skibsprammen i Land, og begav sig paa Veien til Gesle, men blev efter 4 Miles Vandring indhentet af Skipperen, arresteret, og stillet for Raadsturetten i Søderhamn, hvor han strax tilstod Gjerningen, hvorpaa han, da Skipperen ikke vilde have ham med, af den svenske Øvrighed blev besørget hidsendt med Udskrift af Forhøret til Amtmanden i Jarlsberg og Laurvig, der sendte ham til Byfogden i Sandefjord "til Optagelse af Forhør over Angjældende" samt "til Sagens videre Behandling efter Omstændighederne". Efter Indvarsling, forkyndt Angjældende den 25de Juni i Arresten, optoges den 27de s. M. Forhør ved den faste Søret i Sandefjord, hvor han vedblev sin ved Raadsturetten i Søderhamn afgivne Tilstaaelse, der i alt Væsentligt stemmede med Sagens øvrige Oplysninger, navnlig Bestjaalnes Forklaring for Raadsturetten, hvorefter Angjældende ogsaa havde oppebaaret 4 Spdlr.s Forskud paa sine 9 Spdlr.s Maanedshyre. I Henhold til L. af 6te Septbr. 1845 afsagde nu Søretten paa Stedet Dom, hvorved Angjældende blev fældt efter Crll.s 19—1 og Søfartsl.s § 112 til 1 Aars Strafarbeide, samt efter sidstnævnte Lovs § 120 til Forbrydelse af den Hyre, han angivelig havde tilgode hos Skipperen, og endelig til Udredelse af alle Omkostninger. Sagen blev derpaa fra begge Sider indanket til Høiesteret, der stadfæstede Sørettens Dom. At Sagen efter L. af 6te Septbr. 1845 egnede sig til summarisk Behandling, var klart nok, og Søfartsl.s § 124 er ikke til Hinder for denne Behandlingsmaade, hvorfor Høiesteret ogsaa godkjender den i Søretssager, hvor den finder Hjemmel i L. af 1845. Da Amtmanden i Sager af blandet Beskaffenhed efter nysnævnte § 124 i Søfartsloven har Valget mellem Søret og almindelig Ret, og her havde overladt til Byfogden at behandle Sagen videre efter Omstændighederne, maatte den valgte Behandlingsmaade følgelig

anføre hjemlet, hvad Amtmanden end maatte have ment med sin Paaanke paa det Offentliges Vegne.

Den 3die September.

L.Nr. 375. Advocat Andresen, Actor, mod Christopher Nielsen.

Angjældende var ved de foregaaende Retter dømt efter Crll.s 21—29, jfrt. 27, samt 21—1, men blev af Høiesteret fældt ligefrem efter 21—27 og 29 samt 21—1, og Straffen bestemt af Underretten til $2\frac{1}{4}$, af Overretten og Høiesteret til $2\frac{1}{2}$ Aars Strafarbeide. Angjældende blev fældt 1) for en af ham hos en Pantelaaner anbragt Vexelobligation for 16 Spdlr., udstedt af ham selv, og angivelig endosseret af 1ste og 2det Vidner, hvis Navne beviislig var efterskrevne (1ste Vidnes bl. A. bogstaveret Guidaatti i Stedet for Guidotti). Angjældende paastod, at begge Vidner havde underskrevet i hans eget Overvær, og der var — da denne Paastand maatte forkastes — ingen Anledning til at antage, at nogen Anden end han selv havde underskrevet Navnene, hvortil han ingen Tilladelse havde paaberaabt sig. 2) for en af ham ligeledes til Disconto for 12 Spdlr. anbragt Vexelobligation for 25 Spdlr., udstedt af ham selv, og angivelig endosseret af hans Fader og 1ste Vidne. Dette Vidnes Navn blev af alle Retter anseet falskelig efterskrevet. Faderen, der hverken kan læse Skrift eller skrive, lader sit Navn skrive af sin hjemmeværende anden Søn; men Begge negtede, at Faderen havde endosseret for Angjældende paa nogen 25 Spdlr.s Vexelobligation. Da 1ste Vidne havde erklæret sit Navns Underskrift paa Obligationen for falsk, og dette af dens Besidder blev meddelt Angjældende, erklærede han 1ste Vidnes Udsagn for noget Sludder, indfriede Obligationen, forlangte den udleveret — skjønt den efter Anmeldelse for Politiet var forlangt indleveret til Politikammeret — fik den ogsaa i Hænde, og tilintetgjorde denne saa vel som den førstnævnte Obligation, idet han tidligere havde forlangt og faaet Besidderens Løfte om ikke at udlevere den til nogen Anden. 3) Efter at Angjældende var

beordret tiltalt for de to ovenberørte Falsknerier, men inden Stævning var udstedt, indfandt han sig hos en Sadelmager, 8de Vidne, og forlangte under adskillige løgnagtige Foregivender at faae kjøbt paa Credit en Sæle af Værdi 20 Spdlr. Men da Vidnet vegrede sig herved, spurgte Angjældende, om han vilde give ham Credit mod Sikkerhed i en med hans Faders Navn forsynet Verelobligation, og da han herpaa havde faaet et bekræftende Svar, gik han bort og kom tilbage med en 2 Maaneders Verelobligation paa 40 Spdlr., udstedt af Angjældende til hans Fader, og angivelig endosseret af denne med paaholdt Pen, hvorpaa han fik Sælen udleveret; men da 8de Vidnes Bud, som fulgte med for at bære Sælen, kom tilbage med den Besked, at den var henbragt til et andet Sted end af Angjældende ved Kjøbet opgivet, fattede Vidnet Mistanke, opsøgte Angjældende, og fik da det Svar, at Sælen var affendt til Faderen i Krødsherred; men det opdagedes snart, at den var pantsat i Christiania for 6 Spdlr., med hvilket Beløb Vidnet gjenløste den, og frafaldt for sin Del Tiltale. Men da der var opstaaet Mistanke om, at dette Endossement var falsk, anstilledes nærmere Undersøgelse, og det viste sig da, at saa var Tilfældet. Efter at Faderen paa Lensmandens Forespørgsel havde erklæret Underskriften falsk, og Angjældende herom havde faaet Kundskab, foregav han, at han skriftlig havde anmodet Faderen om Pengehjelp, og medsendt Obligationen til Underskrift af Endossementet for det Tilfælde, at Faderen ikke havde Penge, og at Faderen havde tilbagesendt den med Underskrift i Svarskrivelse, hvori han meldte, at han manglede Penge, men anviste Angjældende til at reise Penge paa Obligationen. Sælen paastod han, at Faderen havde bedet ham kjøbe; men da en Bager, som skulde frembringe den, allerede var reist, havde han imidlertid pantsat den. Faderen benegtede under Ed hele dette Foregivende for sit Vedkommende, og Faderens Benegtelse blev bestyrket ved 2det og 3die Vidner under Thingsvidnet i Krødsherred, og 8de Hovedvidne ombeviste en Ytring af Angjældende, der paa det Nærmeste

indeholdt Tilstaaelse af Falskneriet. 4) Angjældende havde benyttet sit nære Slægtskabsforhold til den foregaaende og den følgende Eier af en Gaard i Christiania — hvoraf han udgav sig som Beboer og Bestyrer, navnlig som Oppebærer af Leien — til Bedragerier, som derved lykkedes ham. Blandt de flere Bedragerier var der ved Høiesteret kun Spørgsmaal om et af 9de Vidne paaklaget, hvorved Angjældende under nysnævnte Foregivende fik Vidnet forledet til at give ham Credit paa et Parti Dørlaase, Hængsler, Bridere og Vinduesbeslag til et Beløb af 22 Spdlr. Disse Ting bragte Angjældende til en Pantelaaner, fra hvem 9de Vidne maatte gjenløse Tingene med 11 Spdlr. Under Efterspørelsen af dette Bedrageri brugte Angjældende en Mængde Løgne og Udflugter. Skjønt 8de Vidne havde frafaldt Tiltale, paastod han dog, da Sagen i 3die Post alligevel blev forfulgt, Erstatning tilkjendt for de 6 Spdlr. der bleve ham tilkjendte, ligesom og Erstatning for de 11 Spdlr. tilkjendtes 9de Vidne.

Den 3die September.

L.Nr. 377. Advocat Rolfsen, Actor, mod John Traaholt.

I denne Sag stadfæstede Høiesteret følgende Overretsdom:

"Ved Bratsbergs Amts Ordre af 12te Mai d. A. undergiven Justitiens Tiltale for Tyveri eller ulovlig Omgang med Hittegods, blev Angjældende John Nielsen Traaholt — der er født den 31te August 1813 og tidligere har været anseet a) efter Høiesterets Dom af 17de Januar 1835 for Skovtyveri med en Mulct af 3 Spdlr.; b) efter Christianias Stiftsoverrets Dom af 27de Febr. 1843 for lignende Forbrydelse med en Bod af 10 Spdlr., afsonet med Fængsel paa Vand og Brød i 5 Dage, samt c) for at have undveget med sin Hyre efter Høiesterets Dom af 25de Febr. 1843 med 2 Maaneders Tugthusarbeide, ved Benaadning converteret til Fængsel paa Vand og Brød i 15 Dage, og som derhos for Lediggang og Drukkenskab i 6 Maaneder har været indsat i Tvangsarbeidsanstalten i Christiania, hvor-

fra han løsløbes den 24de April d. A. — ved den af den constituerede Byfoged i Porsgrund, Sagfører H. Wessel, under 27de Juni sidstl. afsagte Dom for ulovlig Omgang med Hittegods tilfunden at hensættes til Strafarbeide i 7 — syv — Maaneder, samt tilpligtet at udrede alle af Sagen flydende Omkostninger, hvoriblandt til Referenten, Procurator Frost, foruden Skyds og Diæt efter approberede Regninger, 8 — otte — Spdlr. i Salar. Denne Dom er saa vel efter Angjeldendes Forlangende som paa det Offentliges Vegne af vedkommende Overøvrighed indanket her for Retten. Løverdag den 7de Mai sidstl., formentlig om Eftermiddagen (Acten l. c.), 1) kjøbte 5te Vidne Hans Hansen Storemyr hos 6te Vidne, en Kjøbmand i Porsgrund, en Rul Tobak for 40 Skill. og 2 ℔ Kaffe for 56 Skill., hvilke Varer han gjemte i et gammelt for 4 à 6 Skill. værdsat Tørklæde, og derefter nedlagde i en tidligere hos bemeldte 6te Vidne for 36 Skill. indkjøbt Sæk. Han gik derefter opover Gaden, og lagde Sækken med iværende Varer fra sig indenfor den aabenstaaende Port til Kjøbmand Bjelke, hvorpaa han gik hen i Gaardsrummet til en Mand, som hug Brænde, medens han ventede paa en Kammerat, der var inde i Bjelkes Butik. Da han imidlertid efter et Ophold af omtrent et Kvarter, under hvilket han stod med Ryggen mod Porten, vendte sig om, var hans Sæk med Varerne borte. Han gik nu ud paa Gaden, og fortalte kort efter det Forefaldne til 2det Vidne, Handelsborger Hansen, der paa Grund af denne Meddelelse, da Angjeldende senere paa Eftermiddagen kom ind til ham og bød en Rul Tobak, hvoraf næsten det hele yderste Laa var borte, tilfalds i Skillingsvis, anholdt Tobaksrullen.

sig i Stand til nærmere at angive Sækkens Indhold og heller ikke Stedet, hvor han fandt den. Senere har han dog indrømmet, at der blandt de i Sækken beroende Varer var 2 ℔ Kaffe, som han samme Dag solgte til 3die Vidne for 48 Skill., efter bemeldte Vidnes Udsagn under det Foregivende, at han havde modtaget Kaffeen hos Kjøbmand Bauvert som Betaling for udført Arbeide efter en Priis af 32 Skill. pr. ℔. Den hos Angjældende aabnede Sæk er paa opgivne Mærker med Bestemthed gjenkjendt af Bestjaalne som hans Eiendom, ligesom 6te Vidne har forklaret, at Sækken paa Navnet kan sees at være kommen fra Vidnet, der ogsaa tidligere har solgt Bestjaalne en saadan Sæk paa Credit. 7de Vidne, der er Handelsbetjent hos 6te Vidne, har derhos forklaret, at det fra Butiken har solgt 5te Vidne en Sæk, som det med Bestemthed synes at gjenkjende i den hos Angjældende anholdte. Ligesom der saaledes og efter Omstændighederne i det Hele ikke formenes at kunne være nogen Tvivl om, at det er 5te Vidnes Sæk, som Angjældende er funden i Besiddelse af, og som han efter 4de Vidnes Prov havde falbudt til hende for 24 Skill., saaledes er det efter de 4 første Vidners Prov aldeles uantageligt, at Angjældende den omhandlede Løverdag Eftermiddag og Aften skulde have været beruset i nogen saadan Grad, at han ikke baade skulde have været sig fuldkommen bevidst, hvad han foretog sig, og senere erindret dette. Da der desuden ingen som helst Grund er til at formode, at 5te Vidnes Sæk skulde være flyttet fra det Sted, hvor Vidnet havde sat den fra sig, og under dettes korte Fravær af nogen Anden end Angjældende, der selv indrømmer Muligheden af, at han hin Løverdag kan have været inde i Portrummet hos Bjelke, formenes det ubetænkeligt, at ansee Angjældende som Tyv for Sækken og dens Indhold, uden at Angjældende kan høres med det af Intet understøttede Foregivende, at have fundet Sækken paa Gaden. Angjældende vil saaledes blive at fælde for Forbrydelse mod Crll.s Cap. 19 § 1, og vilde det paatalte Tyveri i og for sig betragtet kun have paadraget Angjældende Straf af Fængsel. Af de Angjældende

tidligere overgaaede Domme antages imidlertid den ovenfor under Litr. a nævnte Høiesteretsdom at maatte bringe Angjældende paa stigende Straf efter Crll.s Cap. 19 § 7, cfrt. Cap. 28 § 7, hvorimod dette ikke efter de fremkomne Oplysninger formenes at burde antages ogsaa om Overretsdommen af 27de Febr. 1843, der angaaer et Factum, som bedømt efter Criminalloven af 20de August 1842 nærmest maatte blive at subsumere under bemeldte Lovs Cap. 22 § 14. Angjældende vil saaledes blive at ansee med Strafarbeide i 5te Grad, og naar paa den ene Side hensees til det Stjaalnes Ubetydelighed, og paa den anden Side til Angjældendes Ryggesløshed og de ham tidligere udenfor Høiesteretsdommen af 17de Januar 1835 overgaaede Domfældelser, formenes Straffetiden passende at kunne bestemmes til 1 - et - Aar. Erstatning er frafaldt af Bestjaalne, for saa vidt Kosterne ei ere komne tilstede. Der bliver saaledes ikke Spørgsmaal om at tilpligte Angjældende nogen saadan, hvorimod det er en Selvfølge, at han maa have at udrede alle af hans Arrest og Sagen flydende Omkostninger, hvoriblandt, foruden Godtgjørelse for Skyds og Diæt, Salar til Underretsreferenten, der billiges med de ham tilkjendte 8 - otte - Spdlr. Sagens Behandling ved Underretten og Sagførelsen ved begge Retter eragtes forsvarlig. Thi kjendes for Ret: Tiltalte John Nielsen Traaholt bør for simpelt Tyveri, efter tidligere at have været domfældt for Tyvsforbrydelse, hensættes til Strafarbeide i 1 - eet - Aar, samt betale alle af hans Arrest og Sagen flydende Omkostninger, som i Underretsdommen bestemt. At fuldbyrdes", o. s. v.

Niogtyvende Aargang | 28de September.
№ 39. | 1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 1ste Session 1864.

Den 3die September.

L.Nr. 378. Advocat Homann, Actor, mod Andreas Bruland.

Tiltalt for Forbrydelse mod Crll.s 21—29 samt Anstiftelse af Forbrydelse mod 21—27, var Angjældende ved Underretten for disse Forbrydelser ilagt 1 Aars Strafarbeide, hvorimod han af Overretten var dømt efter 21—27 og 29 til 8 Maaneders Strafarbeide, og ved begge Retter til sædvanligt Omkostningsansvar. Høiesteret stadfæstede Overrettens Dom. Tiltalte, en 30 Aar gammel, letsindig og til Drik tilbøielig Tjenestedreng, der dog et halvt Snes Aar havde været Stævnevidne, og efter et Par Lensmænds Vidnesbyrd som saadan havde opført sig vel, tilstod at have skrevet Texten til en Cautionsseddel for 3—4 Stykker Garn, som han maatte kjøbe paa Florøen, og at have ladet 3die Vidnes Navn, uden dets Tilladelse, underskrive af sin Husbondes 14 Aar gamle Søn, idet han tilføiede, at han var fæstet i Tjeneste hos 3die Vidne for det følgende Aar, og da der skulde holdes Auction paa Florøen den 8de Octbr. 1863 over Fiskeredskaber, skrev han den foregaaende Dag Cautionsseddelen i Haab om, at 3die Vidne som hans vordende Husbonde, vilde samtykke i, hvad han havde gjort, saa meget mere, som Vidnet havde lovet at understøtte ham, naar han tiltrængte det. Auctionsdagen traf han mod Forventning ikke 3die Vidne paa Auctionsstedet, ligesom han og paa Veien derhen forgjæves vilde have efterspurgt Vidnet ved dets Hjem. Han leverede Cautionsseddelen til Lens=

manden, og skaffede sig derved Tilslag paa Garn for 5 Spdlr., idet han foregav for Lensmanden, at 3die Vidne selv havde underskrevet Seddelen. Som Grund, hvorfor han ei selv underskrev, angav han, at han ikke kunde skrive latinske Bogstaver. (Rimeligvis, fordi Lensmanden kjendte hans Haandskrift fra den Tid, Tiltalte var Stævnevidne). Han erkjendte, at han ikke underrettede Gutten om Hensigten med Underskriften, og Gutten forklarede, at han ikke vidste, hvortil den skulde tjene, da Angjældende havde skjult Texten for ham ved at forelægge ham et brudt Papir, idet han bad ham derpaa at skrive 3die Vidnes Navn, hvorved Gutten ikke anede Uraad. Dagen efter Auctionen henvendte Tiltalte sig til Vidnet, som han siger, med Underretning om, at det var skrevet for Beløbet, og med Begjær om Caution for de kjøbte Garn, men fik, efter Begges Forklaring, intet bestemt Svar, da Vidnet havde Hastverk og, efter sin egen Forklaring, først vilde vide Prisen, før det vilde indlade sig paa Noget — skjønt det vel havde været villigt til at cavere for et saadant Beløb, hvis det før Auctionen havde været anmodet derom. Mod at erholde Garnene overtog 3die Vidne at betale Auctionsregningen. Da Gutten var benyttet som blindt Redskab til Underskriften, maatte Tiltalte selv betragtes som Gjerningsmanden. (Jfr. Retst. for 1860, S. 609—610, m. fl. St.).

Den 3die September.

L.Nr. 379. Advocat Birch, Actor, mod Johannes og David Hanssønner Lysingen.

Disse Brødre — hvoraf Nr. 1 var 40½ Aar gammel

Fængsel paa Vand og Brød, og fælles Omkostningsansvar. Ved Overretten blev Underretsdommen for Nr. 1s Vedkommende kjendt uefterrettelig, og Sagen afvist fra Underretten, hvorimod Sagen for Nr. 2s Vedkommende fik samme Udfald som ved Underretten. Overretsdommen blev for Nr. 1s Vedkommende paa det Offentliges Vegne og for Nr. 2s efter Begjæring indanket til Høiesteret. Klagerens beedigede Forklaring gik ud paa, at han den 30te August 1863 under en Dandselvstighed paa Pladsen Tangbakken i østre Thotn — uden anden Anledning, end at han paa Anmodning af Nr. 1 om at "tage i" Punsch vegrede sig derved, og at han erklærede Angjældendes Beskyldning om at have frataget ham Penge for Løgn — blev overfaldt af Nr. 1, der slog til ham, saa at han faldt om mod Væggen; og da hans Svigersøn, 2den Deponent, nu ilede til Hjælp, søgte Nr. 2 at hindre denne fra at komme ind i Stuen, hvor Overfaldet skeede, idet han stillede sig i Døraabningen og spændte efter ham; men 2den Deponent kom dog ind, idet han tog Nr. 2 ved Benet, og fik Klageren med sig udenfor. Nr. 1 kom nu farende efter med en blank Foldekniv, hvormed han fegtede mod 2den Deponent, men blev af de øvrige Tilstedekomne hindret fra at bruge den mod Deponenten, hvorved Klageren, som var kommen imellem, fik en Skramme i den venstre Haand mellem Tommel- og Pegefingeren. Derpaa blev han af Nr. 2 slaaet til Blods i Ansigtet, og kastet om i en Dam. Af Mishandlingen fik han for Øvrigt intet Meen, og Saaret i Haanden var under Sagen tilgroet. Begge de Angjældende paaskjød overstadig Beruselse og Mangel paa klar Erindring om det Forefaldne, som ved Vidneprovene blev fuldstændig bevist; dog vilde Nr. 1 erindre som en Drøm, at han havde taget Klageren om Livet og lagt ham "lempelig" paa Gulvet, men "troede" aldeles ikke at have rammet ham i Haanden med nogen Kniv, og forsikrede at have et fredeligt Gemyt, og aldrig at ville eller gjøre Andre noget Ondt, undtagen naar han ved Drukkenskab mistede Befindelsen. For Øvrigt negtede han det Offentliges Ret til at blande sig i Sagen, fordi Klageren nogle Dage

efter Tildragelsen skulde have skjenket ham Tilgivelse. Nr. 2 negtede derimod bestemt at have lagt Haand paa Klageren eller nogen Anden, og paastod at have holdt sig aldeles fredelig under Begivenheden, hvilket han troede sin Beruselse vilde være vis paa. Efter Vidneproverne havde imidlertid Nr. 1 i Stuen ei alene slaaet Klageren, saa han faldt om, men ogsaa rystet ham i Brystet, og Nr. 2 udenfor endog to Gange slaaet ham omkuld, samt kastet ham overende i Dammen, og ingen af de Angjældende været overstadig beruset, skjønt Nr. 1 var meget beskjenket, ligesom der heller ikke fremkom nogen Oplysning, der kunde gjøre Klagerens Sagesløshed tvivlsom, hvorimod Nr. 1 selv fandt det rimeligt, at Klageren blev fornærmet over hans Beskyldning for at have taget en Ort fra ham. Hvad den paaberaabte Tilgivelse angaaer, da havde Klageren allerede i Klagen opgivet, at Nr. 1s Hustru, 12te Deponent, havde bedet ham ikke at klage, og at han dertil havde svaret, at dette kunde han vel lade være, dersom Nr. 1 stillede sig saaledes, at ingen Andre klagede; men da han nu havde hørt (hvad ogsaa en anden under Sagen fremkommen Klage fra 7de Deponent oplyste), at de Angjældende atter havde brugt voldsom Adfærd mod Andre i Nabolaget, fandt han sig nu beføiet til at klage for Øvrigheden. Men 12te Deponent havde forstaaet Klageren saaledes, at han vilde tie, dersom Nr. 1 herefter ikke gjorde ham selv Noget, og hertil erklærede Klageren, at han ikke saa nøie erindrede Ordene, og at det var muligt, han havde opstillet som Betingelse, at han selv fremtidig maatte faae gaae i Fred for Angjældende, men at hans Mening var den, at Angjældende skulde faae hans Tilgivelse, dersom han forholdt sig rolig i Fremtiden; og Klageren fandt sig nu saa meget mere beføiet til at forlange Begge tiltalte og straffede, som Nr. 1 efter det foregaa-

anmelde Klagerens Datter for qvalificeret Leiermaal. Efter de saaledes oplyste Omstændigheder fandt Høiesteret ikke tilstrækkelig Grund til at antage, at Klageren ved sit Svar til 12te Deponent havde afskaaret sig Adgangen til den indgivne og gjentagne Klage mod Nr. 1, og stadfæstede derfor Underretiens Dom. (Jfr. Retst. for 1864, S. 273—284, m. fl. St).

Sager, paakjendte i Høiesterets 2den Session 1864.

L.Nr. 1.
D.Nr. 22. $\frac{1ste}{Sess.}$ 64. } Kjøbmand A. Flüh mod Interessentskabet i Christiania Bryggeri eller dets Bestyrelse.

Den 21de December 1857 indgik Brændevinshandler Osmann Olsen i Lillesand Forlig med Kjøbmand Flüh i Christiania om at betale denne inden en Maaned 127 Spdlr. 49 Skill., med Renter 6 p. c. p. a., og ved Kjøbecontract af 9de Februar 1858, thinglæst 11te s. M., solgte han til sin Svigersøn Conrad Florenæs sit Hus i Lillesand med Grund og Udhuse for 3000 Spdlr., samt til Indbo og Løsøre af enhver Slags for 500 Spdlr., tilsammen 3500 Spdlr., saaledes, at Florenæs overtog Pantegjælden paa de faste Eiendomme, 1094 Spdlr. 82 Skill., og skulde betale Resten, 2405 Spdlr. 38 Skill., med 400 Spdlr. aarlig, regnet fra 24de Juni 1857, altsaa første Termin 1858, tilligemed 4 pCt. aarlig Rente fra Contractsdagen. Den 22de Februar 1858 lod Flüh efter Forliget gjøre Indførsel for Beregningssum 135 Spdlr. 94 Skill. hos Olsen, der anviste til

Termin, som nu agtedes folgt, og protestere mod, at et saadant Beløb af den nævnte Termin bortfolgtes. Denne Protest modsagdes med Bemærkning, at Kjøbecontracten ligefrem indeholdt en Gjældsforskrivelse fra Kjøberen til Sælgeren; og at Transporten altsaa i Følge Frd. af 9de Februar 1798 maatte have været paategnet selve Kjøbecontracten, for at kunne have Retsvirkning mod Udlægshaveren, hvortil kom, at Skyldneren under Indførselsforretningen Intet havde meldt om, at en saadan Disposition over nogen Del af Kjøbesummen tidligere var forrgaaet, hvorimod han ligefrem havde anvist til Udlæg de til førstkommende 24de Juni forfaldne 400 Spdlr., saa at det mentes sandsynligt, at den fremlagte Transport snarere var foregaaet efter end før Indførselsforretningen, og benegtedes, at den virkelig var udstedt under den Dato, som den viste; hvorfor Udlægshaveren paastodes fortrinlig berettiget til Fyldestgjørelse af den nævnte Termin saa vel som i fornødent Fald af de følgende Terminer, da Beviset for Egtheden af Transportens modsagte Dato mentes at maatte paaligge Bryggeriet. Efter at alt Dette var modsagt, og Olsen havde erkjendt, at Transporten var udstedt den 18de Februar., blev eragtet, at Auctionen paa Reqvirentens An- og Tilsvar vilde blive at fremme. Man enedes derpaa om, at første Termin, 400 Spdlr., og 100 Spdlr. af anden Termin, tilsammen 500 Spdlr., svarende til Kjøbesummen for Løsøret, skulde opraabes, og for denne Sum blev selve Kjøberen, Conrad Florenæs, høistbydende med 150 Spdlr., hvorfor han forpligtede sig til, inden 8 Dage at skaffe Selvskyldnercaution, i Mangel af hvilken det skulde staae Incassator frit for at antage eller forkaste Budet. Hvorledes hermed senere tilgik, blev ikke oplyst under Sagen, men efter hvad Parternes Sagførere ved Overretten havde forudsat, var Salget blevet staaende ved Magt, og i Deductionsindlægget for Høiesteret henvistes til en Paategning paa Indførselsforretningen, dateret 9de Septbr. 1858, hvorefter Fluhs Fordring er fyldestgjort. Imidlertid var saa vel Executionen som Auctionen af Interessentskabet i Christiania Ølbryggeri

paaanket til Christiansands Overret ved Stævning af 12te August næstfør, hvorved, foruden Executor og Auctionsforvalter som saadanne, Flüh, Olsen og Florenæs var indstævnte som Hovedmodparter og Sagvoldere, af hvilke kun Flüh lod møde. Appellantskabet paastod begge Forretninger kjendte uefterrettelige eller underkjendte, for saa vidt der ved den første var taget Udlæg i de til Appellantskabet transporterede 150 Spdlr., og de ved den sidste var bortsolgte; at disse 150 Spdlr. maatte tilkjendes Appellantskabet hos Florenæs; og at det hos de Indstævnte in solidum eller hos Flüh maatte tilkjendes Sagsomkostningerne; hvorhos det in subsidium paastod Olsen ilagt Partsed i Analogi af L.s 5—13—44. Flüh paastod Stadfæstelse og Omkostninger. Indlæggene indeholdt i det Væsentlige kun en Gjentagelse af Proceduren ved Auctionen, naar undtages, at Flühs Sagfører, efter at Transporten paa de 150 Spdlr. ogsaa ved Overretten var fremlagt, af en Paategning paa samme, ligeledes dateret 18de Febr. 1858 — hvorefter den ikke skulde gjælde, for saa vidt Udstederens Gjæld til Bryggeriet i Følge Accept af 20de s. M. paa 4 Maaneder for 150 Spdlr. rigtig skulde blive betalt — tog Anledning til at bestride dens Gyldighed, og, da senere Vexlen med Protest de non solutione blev fremlagt, tog Anledning til at paastaae, at Transporten og Paategningen, hvori Vexlen nævntes, skjønt dateret 2 Dage tidligere, maatte være udstedt senere end Vexlen, og navnlig senere end Indførslen, hvorunder der af Olsen ved Anvisningen af hele første Termin til Udlæg ikke blev nævnt Noget om Transporten; hvortil Appellantens Sagfører svarede, at Vexlen var postdateret for at svare til Terminens Forfaldstid (hvormed dens egen, der faldt 6 Dage senere, dog ikke stemte) samt at Transporten ikke var nævnt under Indførslen, fordi Terminen var tilstrækkelig til at dække begge Fordringer, hvilket dog viste sig ikke at være Tilfældet efter Auctionens Udfald. Dette forbausende Udfald søgte enhver af Parterne at forklare paa sin Maade, medens den rimeligste Grund, hvorfor der ikke blev gjort høiere Bud, synes at have været, at enhver af Par-

terne stolede paa at faae sin Fordring dækket af de budte 150 Spdlr., og følgelig ikke brød sig om at drive det til høiere Bud. Ved Overrettens Dom af 4de Juli 1860 bleve begge de paaankede Forretninger underkjendte, for saavidt de transporterede 150 Spdlr. derved var udlagte og bortsolgte, men Omkostningerne blev ophævede. Overretten mente, at om end Kjøbecontracten fra Kjøberens Side maatte sættes i Klasse med Gjældsbrev, saa var Frd. af 9de Februar 1798 ligefuldt derpaa uanvendelig, da dens Bestemmelse og det i samme udtalte Princip efter de i dens Præmisser indeholdte Motiver og Sagens Natur nærmest maatte antages alene at have Hensyn til frivillige eller contractmæssige Transactioner om Gjældsbreve eller Haandskrifter, medens Flüh ikke støttede sin Ret paa nogen i Tillid til Forordningen modtagen Transport eller lignende Overdragelse, men paa en almindelig Indførselsforretning, hvorunder Kjøbecontracten ei en Gang havdes tilstede, ligesom det heller ikke paastodes, at den senere var leveret Udlægshaveren. (Hallagers Obligationsret paaberaabt). Og hvad Rigtigheden af Transporten angik, navnlig af dens Datering, som Olsen havde erkjendt, da mente Overretten, at de derimod paaberaabte Indicier ikke kunde tillægges synderlig Vegt, da Olsens Taushed om Transporten kunde forklares som af Appellantskabet anført, og man meget vel kunde tænke sig, at en tidligere aftalt Accept paa Grund af den Henstand, som skulde gives, senere blev dateret, medens den tidligere omtaltes i anden Forbindelse; hvorhos den af Paategningen hentede men først i Dupliken fremsatte Indsigelse som forsilde fremkommen ikke fandtes at kunne mod den derimod fremsatte Protest komme i Betragtnig, saa meget mindre, som den ved Fremlæggelse af den de non solutione protesterede Vexel var tilstrækkelig imødegaaet. Derimod fandt

ges med Paastand om Overretsdommens Underkjendelse og Forandring derhen, at de paaankede Forretninger maatte stadfæstes, og Appellanten tillægges Sagsomkostningerne hos Indstævnte for begge Retter. Hvad Varselet angaaer, kan bemærkes, at const. Asessor Stabel havde vedtaget Varsel til at til- og forsvare for sin Fader, Justitiarius Stabel, og Sorenskriver Gudes Søn, Student Gude, for Arvingerne i Faderens uskiftede Bo, ligesom og Varsel til Dom per procuram var vedtaget for Interessentskabet i Christiania Ølbryggeri af dets Bogholder ved Stævningens Forkyndelse der paa Stedet, og det monitoriske Varsel for Olsen og Florenæs var givet i deres Bopæl, efter Paategning "for os" (undertegnet Olsen og Florenæs's Kones Navn "i min Mands Fravær"). Til Overretten var Florenæs stævnet med Curator (i August 1858); men som da gift og Styrmand maatte han vel nu være bleven myndig, og at han var fraværende udenfor Riget, blev ikke opgivet. (L.s 1—4—17). For Høiesteret fremlagde Appellanten, foruden de ovennævnte Retshandlinger, en Indførselsforretning af 4de August 1858, hvorved der var givet Christiania Ølbryggeri Udlæg, foruden i Olsens mulige Tilgodehavende hos Florenæs, tillige i bemeldte Olsens Husebygninger med Tilliggelser, samt en Auctionsforretning af 23de Novbr. — 21de Decbr. s. A., hvorved efter Overformynderiets Forlangende blev solgt for 1300 Spdlr. til en Lars Sangereid de samme Husebygninger til Dækkelse af den ovenberørte derpaa hvilende Pantegjæld. Paa disse to Forretninger havde Interessentskabets Bogholder, ligeledes pr. pr., tegnet Vedtagelse af Varsel og Samtykke til Fremlæggelse uden Bevilling. Under Auctionen saaes at være forevist 8 Indførselsforretninger, alle af senere Dato end Appellantens af 22de Febr. 1858, tilsammen for 900 Spdlr. Af Bryggeriets Indførselsforretning saaes, at den var skeet i Følge Forlig for de to protesterede Vexler, den ene af 1ste Februar 1858 for 50 Spdlr., den anden, hvortil Paategningen paa Transporten sigtede, af 20de s. M. for 150 Spdlr., og at Udlæg for Beregningssummen, 218 Spdlr. 40 Skill., var givet

bl. A. i Olsens mulige Tilgodehavende i Følge Kjøbecontracten. Det fremgik heraf, at det var de samme 150 Spd., hvorfor der var givet Transport, Verel og Udlæg ved Indførselsforretning af 4de August 1858, og Appellanten mente derfor, at Transporten endog efter sin egen Paategning maatte bortfalde som frafalden ved Verelens Inddrivelse gjennem Forliget og Indførslen, og at, medens han, hvis Overretsdommen stadfæstedes, vilde tabe sin hele Sikkerhed, Indstævnte Intet tabte, da Interessentskabet, om end Olsens Tilgodehavende hos Florenæs ved Husenes Salg for Pantegjælden bortfaldt med Kjøbecontracten som nu betydningsløs — om den ellers nogensinde havde været alvorligt ment — dog i Følge sin tidligere Indførsel i selve Husene, end de øvrige Fordringshaveres, der var senere foretagne, vilde kunne faae sin Betaling i Auctionsbeløbets Overskud fra Pantegjælden. Appellanten mente saaledes, at intet Bevis var ført for, at Verelen ikke vilde blive betalt — hvilket var Betingelsen for Transportens Gyldighed efter Paategningen — hvorimod han fik den betalt af det nævnte Overskud, saafremt han ikke selv forsømte sin Ret, da de senere Udlægshavere ikke deri kunde concurrere med ham. I alle Fald mentes at maatte bevises, at han ikke var fyldestgjort af det nævnte Overskud, da han ikke to Gange kunde tage sig betalt, og Transporten efter sin Paategning maatte betragtes som det subsidiære Betalingsmiddel. Denne Indsigelse mentes ikke at kunne betragtes som ny for Høiesteret, da den allerede i det Væsentlige var gjort gjældende ved Overretten, og her alene støttedes med nye Bevisligheder; i alle Fald mentes den at finde Støtte i L. 1—6—15. Naar Overretten fandt den paa Transportens Paategning støttede Indsigelse forsilde fremsat, da mentes dette saa meget mere ugrundet, som hele Transportens Gyldighed var bestridt, og Indsigelsen var fremsat, saa snart Paategningen — der stod paa Bagsiden af første Blad, uden Antydning fra foregaaende Side — tilfældigvis opdagedes. For Øvrigt faldt Deductionen for Høiesteret sammen med Proceduren ved de foregaaende Indstantser. Ved Dom af 6te Septbr. 1864

stadfæstede Høiesteret Executionsforretningen af 22de Febr. og Auctionsforretningen af 19de April 1858, og tilkjendte Appellanten Sagsomkostningerne for Høiesteret hos Indstævnte (Interessentskabet) med 65 Spdlr.

Høiesteret vilde maaskee have anseet Kjøbecontracten som et Gjældsbrev fra Florenæs's Side, hvori Appellanten gjennem Paategning, med eller uden Overleverelse, under Indførselsforretningen havde kunnet faae Retspant ved Udlægget, saa længe Transporten ikke var paategnet, eller Contracten i Forbindelse med Transporten overleveret Indstævnte; men da ingen af Parterne havde faaet nogen saadan til selve Gjældsbrevet bunden Transport, ansaae heller ikke Høiesteret Frd. af 9de Febr. 1798 her anvendelig. Paa den anden Side fandt Retten, at Indstævnte maatte, for at kunne gjøre det paastaaede Fortrin gjældende, have beviist, at Transporten var ældre end Indførslen, og at dette Bevis ikke efter Omstændighederne kunde ansees ført ved Olsens blotte Anerkjendelse af Datoens Egthed, lige saa lidt som man i det ved L.s 5—3—42 omhandlede Tilfælde vilde tage til Takke med, at Udstederen (Sælgeren) erkjendte Egtheden af den ældre Datering, men fordre, at Kjøberen i strengere Forstand skulde "gjøre bevisligt", at han først kjøbte, saa som ved Vitterlighedsvidner, eller deslige. Her talte den Omstændighed, at Olsen under Indførslen anviste hele første Termin til Udlæg, uden at melde et Ord om, at nogen Del deraf var transporteret til en Anden, allerede stærkt mod Transportens Tilværelse paa den Tid; og naar hertil kom, at Paategningen af samme Dato omtalte den to Dage senere daterede Accept som allerede tilværende, uden

skrift, ved særskilt Paategning paa Bagsiden søgte at sikre sig mod dobbelt Betaling gjennem en Betingelse, som ellers vilde have egnet sig til Optagelse i Transportens Text, om Indstævntes Forklaring af Sammenhænget havde været rigtig. Dermod var det lidet sandsynligt, at Interessentskabet, efter at have faaet Transport paa den mindre velstede Skyldners Gjæld, skulde have foretrukket den vederhæftigere Skyldners Accept som Hovedbetalingsmiddel, og uden Nødvendighed ladet denne postdatere, til senere Forfaldstid, i Stedet for at lade Terminens og Vexelens Forfaldstid falde sammen. Til Anvendelse af Parts Ed fandtes ingen Grund, da hverken Sagens Beskaffenhed eller Parternes Stilling talte derfor. Intet havde været lettere end at skaffe Vidner paa Transportens, navnlig dens Datums, Egthed, hvortil der efter Omstændighederne var Opfordring nok; men Vitterlighedvidner var ikke brugte, og af Replikken for Overretten saaes, at Bryggeriets Sagfører havde anseet det ønskeligt at kunne under et Thingsvidne faae Bevis for Tiden, da Transporten blev udstedt, ved Olsens „og, om muligt, Andres edelige Forklaring", men at han havde opgivet det, „indtil Modparten udtalte sig om, hvorvidt han samtykkede i, at Olsens edelige Forklaring paa den anførte Maade indhentedes" — et Samtykke, som han havde al Grund til at vænte negtet, da Olsen enten maatte erklære Dateringen for rigtig, eller bekjende sig skyldig i en strafbar Handling. Naar Retten ikke fandt L. 5—13—44 anvendelig i dette Tilfælde, da var det fordi den nævnte Artikel ikke forudsætter nogen Tvivl eller Tvist om Brevskabernes formelle Egthed, hvorfor der almindeligvis haves Bevis nok ved Vitterlighedsvidner, Thinglæsning, o. s. v., men fordi Udstedernes senere befundne Uvederhæftighed giver Anledning til at befrygte skjulte Bedragerier, hvortil ingen saadanne Tegn findes, som her var for Haanden, medens det formelle Bevis manglede. Da det saaledes fandtes, at Transportens ældre Datum, hvorpaa Fortrinet for Appellantens yngre Indførsel alene maatte have været at bygge, ei blot var ubevist, men tillige høist mistænkelig, ansaaes det

uformødent, at drøfte de nye Sider af Sagen, Appellanten for Høiesteret havde bragt paa Bane, idet man dog ikke med Overretten ansaae de til Bestyrkelse af hans allerede under Auctionsforretningen fremsatte Indsigelse mod Egtheden af Transportens Datering af de fremkomne Oplysninger senere hentede argumenta juris afslaarne som forsilde fremsatte, og heller ikke fandt, at disse Argumenter var uden Vegt.

L.Nr. 5.
O.Nr. 43. 1ste Sess. 64. } Madame Marthe Arnesen mod Husmand Ole Christophersen.

I denne Sag stadfæstede Høiesteret ved Dom af 6te Septbr. 1864 følgende Overretsdom:

"I April Maaned 1861 indgik Ole Christophersen med daværende Eier af Bruget Førringsaasen i Herland, Annex til Eidsberg Hovedsogn, en Contract, hvorved han som Husmand overdroges et Jorde, Bjærkeholen kaldet, og indrømmedes til Husrum et Kammer i Brugets Stuebygning, Plads til 2 Kreature i Stalden og Foderrum i Skjulet, mod aarlig Afgift af 6 Spdlr. og Forpligtelse til almindeligt Husmandsarbeide mod Liqvidation i Afgiften. I Tilfælde, at Husbonden fandt sig misfornøiet med Husmanden, eller selv vilde bruge det Afstaaede, skulde han opsiges efter Loven. Ved Siden af en Del andre Bestemmelser henviste Contracten derhos til Husmandsloven. Efter Reqvisition fra Hypothekbanken som Panthaver efter Obligation af 29de Octbr., thinglæst 4de Novbr. 1858, blev det nævnte Brug Førringsaasen den 28de Febr. 1862 solgt ved offentlig Auction og tilslaaet Enkemadame Marthe Arnesen. Den 19de Mai s. A. lod Kjøbersken ved Lensmanden i Eidsberg paa Bruget afholde en Udkastelsesforretning, hvorved Ole Christophersen med Familie udkastedes fra al Brug og

af 5te Januar d. A., og har han paastaaet, at Forretningen underkjendes og annulleres, samt at han hos Indstævnte tilkjendes Erstatning for den ham ved Udkastelsen tilføiede Tort og Skade og for Affavnet af Pladsen og Husene, bestemt ved Skjøn af uvillige Mænd, erhvervet paa Indstævntes Bekostning, samt at han tilkjendes Procesomkostninger, hvoriblandt Salar til den befalede Sagfører, hvilket **in subsidium** paastaaes udredet af Statskassen. Indstævnte Madame Arnesen har taget til Gjenmæle og paastaaet **principaliter**, at Sagen afvises og hun tilkjendes Kost og Tæring, og **in subsidium**, at Udkastelsesforretningen stadfæstes, og at hun frifindes for Appellantens Tiltale, samt hos ham tilkjendes Omkostninger. Foreløbig bemærkes, at Indstævnte ingen Indsigelse har fremsat i Anledning af, at Paaanke er iverksat efter Udløbet af **fatalia appellationis**, uden at Opreisning er fremkommen. Som Grund til Afvisning anfører Indstævnte, at en af Lensmanden foretagen Udkastelse efter Husmandsloven af 24de Septbr. 1851 § 16 ikke kan indankes lige til Overretten. Heri kan man dog ei give Indstævnte Medhold, idet nævnte § til Lettelse for Parterne vel tilsteder en anden Fremgangsmaade i Løbet af 4 Uger efter Forretningens Afholdelse, men afskjærer ikke Adgang til at vælge den almindelige Appel. Med Hensyn til Sagens Realitet anfører Indstævnte, at da Eiendommen i Følge Conditionerne var solgt af Hypothekbanken med den Ret, hvormed den var pantsat, maatte Contracten, der var indgaaet senere end Pantsættelsen, og derhos ei en Gang var thinglæst, vige for Auctionssalget. Udsigelse formener Indstævnte, at Appellanten ei kunde fordre, at denne Ret til Pladsen ophørte ved Salget, saa at han maatte ansees som den, der "vitterlig ikke har nogen som helst Hjemmel til Besiddelsen", med Hensyn til hvilket Slags Personer der efter Husmandslovens § 16 ei er Spørgsmaal om Udsigelse,

Retten skal i Anledning af det Anførte bemærke, at da hereomhandlede Contract lyder paa Opsigelse, er Spørgsmaalet alene om, hvorvidt Indstævnte uden at iagttage Husmandslovens § 12 kunde berøve Appellanten hans Besiddelse. I saa Henseende kan den af Indstævnte citerede Bestemmelse i Lovens § 16 ikke komme i Betragtning mod Appellanten, der havde formelig Husmandscontract at opvise til Hjemmel for sin Besiddelse; og at den, der i Følge Kjøb ved Tvangsauction kommer som ny Eier til en Landeiendom, skulde, selv om Husmandscontracten ikke er thinglæst, kunne dispensere sig fra den i Lovens § 12 forordnede Udsigelse, naar han vil blive af med en Husmand, har intet Medhold i Loven. I Henhold til det Anførte, formenes den paaankede Udkastelsesforretning at være ulovskikket, og vil blive at underkjende, hvorhos Indstævnte, efter uvillige Mænds Skjøn, optaget paa hendes Bekostning, vil have at erstatte Appellanten det ham paaførte Tab ved Udkastelsen og Afsavnet af de ham ved Contracten af 1861 hjemlede Rettigheder til Pladsen og Husene, dog ikke længere end til 14de April 1863, da han var pligtig at flytte efter Opsigelse. Derhos vil Indstævnte have at udrede Sagens Omkostninger ved Overretten med 20 Spdlr., hvoraf i Salar til den befalede Sagfører Overretssagfører Nansen, der forsvarligen har udført Sagen, 12 Spdlr., og af det øvrige bliver at udrede, saa vidt tilstrække kan, Rets- samt Øvrige og deriblandt Stævnevidnernes Gebyrer samt stæmplet Papir, som om Sagen ikke havde været beneficeret. For ikke at have forsynet sin Bevidnelse om Ankestævningens Forkyndelse for const. Lensmand Hjorth med den i Lov af 13de Septbr. 1830 § 224, jfrt. § 225, befalede Paategning bør Eidsbergs Thinglags Stævnevidner efter samme Lovs § 228, jfrt. § 230, ved Dommen ilægges en Bod, som bestemmes til 5 Spdlr. Thi kjendes for Ret: Den paaankede Udkastelsesforretning af 19de Mai 1862 underkjendes, og bør Indstævnte Enkemadame Marthe Arnesen efter uvillige Mænds Skjøn, optaget paa hendes Bekostning, erstatte Appellanten Ole Christophersen det Tab, han er paaført ved

Udkastelsen og Afsavnet af Pladsen med Husrum paa Bruget Førringsaasen i Herland Annex til Eidsberg Hovedsogn, for Tiden fra 19de Mai 1862 til 14de April 1863. Sagens Omkostninger ved Stiftsoverretten betaler Indstævnte Enkemadame Arnesen til Appellanten med 20 - tyve - Spdlr., hvoraf i Salar til den befalede Sagfører Overretssagfører Nansen 12 - tolv - Spdlr., og af det Øvrige udredes, saa vidt tilstrække kan, Rets- samt øvrige og deriblandt Stævnevidnernes Gebyrer samt stæmplet Papir, som om Sagen ikke havde været beneficeret. For at have undladt den i Lov af 13de Septbr. 1830 § 224, jfrt. § 225, befalede Paategning ved Forkyndelsen for const. Lensmand Hjorth bøde Eidsbergs Thinglags Stævnevidner, Berger P. Tangeland og Johannes Mortvedt, 5 - fem - Speciesdaler. At efterkommes", o. s. v.

☞ Subskription paa denne Tidende kan tegnes fra 1ste Januar, og gjælder for een Halvaargang eller 26 Nr., som forskudsvis betales med 1 Spd. 60 Skill.; for Udenbyes kommer 30 Skill. til i Postporto. De, som ei skriftlig opsige ved det 20de Nr.s Modtagelse, forpligtes til at vedblive som Abonnenter det følgende Halvaar. Subskriptionen kan tegnes paa alle Rigets Postcontorer og her i Byen hos

J. Chr. Abelsted.

Christiania 1864.
Trykt og forlagt af J. Chr. Abelsted.

Niogtyvende Aargang — 5te October.
№ 40. — 1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 2den Session 1864.

L.Nr. 2.
O.Nr. 65. 1ste Sess. 63.

Oldermanden og Bisidderne paa Throndhjems Bagerlaugs Vegne mod Handelsmand Fr. Johansen og Bagermesterne Martin Johnsen og Johannes Buggi.

I 1862 indrededе Handelshuset G. P. Meisterlin et Bageri i sin Gaard i Throndhjem under Opsyn af Bagermester Martin Johnsen, som herfor havde en maanedlig Løn af 30 Spdlr. Den 12te Novbr. s. A., da Bageriets Indretning endnu ikke var ganske færdig, oprettede det nævnte Handelshus ved sin Chef, Consul Carl Meisterlin, en Leiecontract med Martin Johnsen, hvorved han til denne bortleiede Bageriet med Inventarium, Husrum for hans Svende og Drenge, med Sengesteder og Sengklæder for disse, for en aarlig Leie af 150 Spdlr., saaledes, at Leietageren skulde forskaffe sig selv al Renlighed, og efter Leietidens Ophør tilbagelevere de leiede Effecter i samme Stand, hvori de var ved Modtagelsen. Leien skulde tage sin Begyndelse fra 1ste Decbr. s. A., og vedblive indtil Udløbet af 6 Maaneders Opsigelse fra enten af Siderne. I samme Gaard

DHrr. Meisterlin & Co., og til heller ikke for egen Regning at udføre Brødbagning. 2) Idet jeg saaledes alene har at forbage Mel tilhørende DHrr. Meisterlin & Co., efter hvert som dette leveres mig, og saaledes, som det af disse maatte forlanges, forpligter jeg mig til at udføre denne Bagning forsvarlig og med Forpligtelse til i modsat Fald at erstatte Skaden. 3) Vi Meisterlin & Co. forpligte os til for ovennævnte Forbagning at betale en Bagerløn af 48 Skill. pr. 100 ℔ Rugmel og 1 Spdlr. for 100 ℔ Hvedemel. 4) Nærværende Contract, der tager sin Begyndelse fra 1ste Decbr. d. A., gjælder, indtil den efter 6 Maaneders Opsigelse fra en af Siderne er udløben". Det gik imidlertid daarlig med disse Bagerforretninger, hvorfor Meisterlin & Co. og G. P. Meisterlin i en fælles Skrivelse af 11te Febr. 1863 forestillede Bager Johnsen, at de efter de Maaneders Erfaring, de nu havde, indsaae, at det ikke svarede Regning for dem at lade sit Mel forbage hos ham, og at det derfor ikke stod dem anden Udvei aaben, end enten at bortleie Bageriet til en Anden, som havde Evne til at drive det for egen Regning, eller til En, som mere til deres Fordel kunde forbage deres Melvarer, eftersom de dem af Johnsen leverede Brødvarer ikke en Gang dækkede de til ham leverede Raaproducter end sige Bagerlønnen, hvilken desuden ikke kunde strække til for ham til at lønne en saa stor Arbeidsstok, som han nu havde. De mente derfor det var klart, at det var til Skade baade for ham og dem, at der fortsattes længer paa denne Maade, da de heller kunde sælge sine Melvarer med Fordel til Andre og han nødvendig maatte komme til at sætte sig i Gjæld, og de foreslog ham derfor at slutte strax, idet de, for at lette ham Dette tilbød at udbetale ham 150 Spdlr., dog med Fradrag af, hvad han efter nærmere Opgiør maatte komme til at skylde.

Den 15de og 16de Febr. blev indgaaet aldeles lignende Contracter om Leie og Bagning med Bagermester Buzzi, kun med den Forskjel, at Opsigelsestiden bestemtes til 1 i Stedet for 6 Maaneder, og Bagerlønnen til 14 Skill. Baagen for Rugmel, 32 Skill. Baagen for Hvedemel. Buzzi havde at holde Folkene med Kost og Løn, Meisterlin at levere ei alene Melet, men Gjæren, Sukkeret, Smøret og de øvrige Ingredientser til Bagningen. Ved denne Indretning ansaae Bagerlauget sig forurettet, idet Lauget opfattede Forholdet saaledes, at Meisterlin & Co. selv drev Bagerhaandverket, skjønt under de nævnte Mesteres Navn, og at disse egentlig havde udleiet sit Borgerskab til Uberettigede, følgelig derved forbrudt sig mod Haandverksl.s § 85, hvorfor Lauget ved sin Oldermand lod anlægge Polttisag mod Handelsmand Fr. Johansen, som Chef for Handelshuset Meisterlin & Co., og Bagermesterne Johnsen og Buzzi, og efter forgjæves Forligsprøve paastaae dem ilagte hver 10 Spdlr.s Bøder til Fattigkassen, samt fælles Erstatnings- og Omkostningsansvar, hvorimod de Indstævnte paastod Frifindelse og Omkostninger. Ved Politirettens Dom blev de Indstævnte frifundne for Bagerlaugets Tiltale, og Omkostningerne ophævede. Bagerlauget paaankede denne Dom for Høiesteret, hvor Sagen formedelst de Indstævntes Udeblivelse udgik til skriftlig Behandling; men ved Høiesterets Dom, afsagt 6te September 1864, blev Politirettens Dom stadfæstet. Ved Politiretten paastodes Contracterne at være et Proformaverk, hvilket stred mod Sagens Oplysninger. Ved Høiesteret gik Proceduren fornemmelig ud paa at vise, at et med Contracterne stemmende virkeligt Forhold i sit Væsen var ulovligt og strafbart. Ved at forpligte sig til ikke at bage for sig selv eller Andre, men alene for Meisterlin & Co., mentes de indstævnte Bagermestere at have leiet sig til dette Handelshus som dets Mestersvende eller Forstandere for dets Haandverksdrift ved egen Bagning af de Brødsorter, hvormed det handlede; men Retterne fandt en væsentlig Forskjel mellem et saadant Tjenesteforhold og det omtvistede, idet Bagermesterne paa egen Risico havde leiet Bageriet

med Inventar af et andet Handelshus, overtaget at holde Folkene ved Bageriet for egen Regning, og selv at raade over Bagningen, kun med den Forpligtelse, mod en bestemt Bagerløn, som i andre Tilfælde, at bage forsvarligt Brød efter Forlangende af de leverede Ingredientser, saaledes, at de selv havde Fordelen eller bar Tabet af den overtagne Bagning, eftersom Bagerlønnen gav noget Overskud over deres Udgifter, eller ikke, og at de selv havde at tilsvare det Tab, Handelshuset maatte komme til at lide ved Folkenes uforsvarlige Behandling af de leverede Ingredientser, uden Hensyn til den Skjønsomhed og Flid, Mesterne selv maatte have anvendt under Bestyrelsen af sin Haandverksdrift, hvori Handelshuset ingen Adgang havde efter Contracterne til at indblande sig, og heller ikke kunde erfares, anderledes at have indblandet sig, end ved at fordre forsvarligt Brød leveret af betinget Slags for betinget Betaling i Forhold til det modtagne Mel, med Mere, som dertil behøvedes. At de indstævnte Bagermestere havde forpligtet sig til at bage alene for Meisterlin & Co., uden at bage for sig selv eller Andre, mentes ikke at kunne komme i afgjørende Betragtning, da Forholdet ikke derved led nogen væsentlig Forandring. Om en Kunde leverer en Haandverksmester saa mange Materialier til Forarbeidelse paa sit Verksted, som han kan overtage, og som Følge deraf betinger sig hans hele Virksomhed anvendt paa disse Materialier, bliver Haandverksmesteren ikke derved hans Mestersvend og Haandverksdriften ikke hans men Mesterens, naar det ellers skeer paa sædvanlige Vilkaar. Om man, for Ex., til Armeens Forsyning, i Stedet for at indrette eget Bageri, Skræd-

Klage fra Haandverksmesternes Side. Spørgsmaalet er i samme Retning afgjort ved tidligere Præjudicater. (Jfr. Retst. for 1849, S. 491—493, og for 1852, S. 94—96).

L.Nr. 4. } Proprietær Carl Stephansen mod
O.Nr. 31. $\frac{\text{1ste}}{\text{Sess.}}$ 64. } Overretssagfører G. M. Arentz.

I Marts 1850 fik Stephansen af J. Schjønning en Gjældsforskrivelse for et Laan af 400 Spdlr., og til Sikkerhed for dette Laan stillede Udstederen sin Jægt Laurine Magdalene, ligesom han endvidere til Sikkerhed for de samme 400 Spdlr. den 27de August s. A. gav et Skadesløsbrev med Pant i sin Raaseiljægt Lykkens Prøve. Gjældsforskrivelsen med paategnet Transport eller Endossement af 2den Novbr. næstefter, saa lydende: "For mig at betale til Hr. Proc. Jørgen Arentz", blev tilligemed Skadesløsbrevet til Inddrivelse overdraget Indstævnte, som — efter hvad der var in confesso — besørgede begge Dele thinglæste den 23de Juli 1851, hvorved Forskrivelsen bl. A. fik Paategning om, at Jægten Laurine Magdelene ved Mageskifte af 1ste og 20de Octbr. næstfør var afhændet, ligesom der og i Forligsklage, undertegnet "Carl Stephansen ved Arentz", ankedes over, at Jægten allerede skulde være solgt, medens Gjældsforskrivelsen ikke til Forfaldstid (sidste Stævne i Bergen 1850) var bleven indfriet. Efter en ligeledes af "Carl Stephansen ved Arentz" udfærdiget Stævning erhværvede nu Arentz den 5te Septbr. 1851 Dom over Schjønning, der tilpligtede denne at betale Stephansen de paasøgte 400 Spdlr. med 4 pCt. aarlig Rente fra 25de August 1850 (antagelig Indkaldelsens Dato), indtil Betaling skeer, og 10 Spdlr. i Sagsomkostninger. Denne Dom blev ikke thinglæst, men derimod forkyndt den 11te Febr. 1852, og sees derefter at være forsynet med følgende udaterede og alene af Arentz underskrevne Paategning: "Vedtaget, paa Schønnings Forestilling, paa Stephansens Vegne, at betales i 5 Aar med 88 Spdlr. 62 Skill. aarlig". Derefter findes anbragt følgende, ligeledes af Arntz underskrevne, Paategning:

"Hovedstol 400 Spdlr., Sagsomkostninger 10 Spdlr., Forkyndelsen 72 Skill., Renter fra 25de August 1850 til 25de August 1852, 2 Aar, 32 Spdlr., tilsammen 442 Spdlr. 72 Skill. Den 25de August 1853 (1852?) betalt 88 Spdlr. 62 Skill. Igjen 354 Spdlr. 10 Skill. 2det Afdrag 88 Spdlr. 62 Skill. Igjen 265 Spdlr. 68 Skill." Den 20de Octbr. 1852 havde Arntz tilskrevet Stephansen saaledes: "I Anledning af Deres Skrivelse af 18de f. M. maa jeg underrette Dem om, at Schønning er kommen i Accord med sine Creditorer for 50 pCt., at betales i 5 Aar ved Cautionisterne Schønnigs Sønner i Grøtø. For Dem har jeg tiltraadt Accorden, dog saaledes, at De faaer Deres Tilkommende fuldt ud efter Dommen. Første Afdrag forfalder 31te Decbr." Men senere skal han ikke have ladet høre fra sig, forend han, efter at Stephansen havde henvendt sig til Sagfører Blom, i Skrivelse til denne af 16de Mai 1854 meddelte, og at det med Stephansens Tilgodehavende forholdt sig saaledes: "I sin Tid modtog jeg det Bevis til Inddrivelse, hvorefter Schønning skyldte 400 Spdlr., og hvorefter en Jægt var pantsat. Denne var imidlertid solgt, Beviset havde Stephensen forsømt at thinglyse, og Schønning var fallit. Under disse Omstændigheder var der kun lidet Haab, især da Stephansen tilligemed sin uindskrænkede Fuldmagt sendte mig en Skrivelse, hvori han beder mig fare lempelig med Schønning, som var paa Veie at opgive sit Bo, i hvilket Tilfælde Stephansen ikke havde faaet en eneste Skilling. Efter at jeg havde hindret Opbud ved at skaffe Schønning 50 pCt.s Accord med de bergenske Creditorer, og imidlertid erhværvet Dom for Stephansen, saa at jeg i værste Kald kunde erseavere foran en hel Række øvrige simple

ske med den anden, saa at Stephansen, efter Fradrag af 63 Spdlr. 40 Skill., som denne ellers skyldte ham (Arentz), altsaa fik tilsammen 113 Spdlr. 84 Skill., hvorfor der gaves Anvisning. Sluttelig gjorde han Undskyldning for den ved uophørlige offentlige Reiser foranledigede Forsinkelse i hans Brevverling, og tilføiede, at det efter den Maade, hvorpaa Stephansen havde ladet Sagen bringes i hans Erindring, næppe havde været hans Skyldighed nu at gjøre disse Forklaringer, især da han (Stephansen) dog maatte vide Besked alligevel. Den 25de Mai 1853 havde imidlertid Schønning med Arentz til Vitterlighed udstedt et i Juli s. A. thinglæst Skadesløsbrev, med Pant i sine navngivne faste Eiendomme, Løsøre og Alt, hvad han eier og eiendes vorder, til Sikkerhed for det Ansvar, til Beløb 4872 Spdlr., som hans Slægtninger, hvoriblandt Schønnings Sønner i Grøtø, havde paadraget sig ved at indgaae som Selvskyldnere for rigtig Betaling af Gjæld, efter den med hans Creditorer den 27de Septbr. 1851 indgangne Accord. Men da Proc. Amble, hvis Mellemkomst Stephansen efter Bloms Fraflyttelse havde paakaldt, henvendte sig til Schønnings Sønner i Grøtø, viste det sig, at Cautionen i alle Fald ikke omfattede Stephansens fulde Tilgodehavende, idet disse i Skrivelse af 18de Decbr. 1856 erklærede, at de ikke havde cautioneret til Stephansen, og desværre ikke saae sig i Stand til at udbetale hans Fordring, da de allerede stod i saa stort Forskud for J. Schønning, at de ikke kunde forøge det. Arentz sagde hertil, at han efter J. Schønnings Opgivende "antog", at Stephansens Fordring var indbefattet i Cautionen, der dog i alle Fald kun gjaldt 50 pCt., ligesom han og erklærede, at det var en Misforstaaelse af ham, at Cautionisterne indestod for det hele Beløb af Stephansens Fordring, men at dette ikke var noget forsætlig urigtigt Foregivende fra hans Side, da det for hans Vedkommende var aldeles ligegyldigt, enten Stephansen fik Caution for det Hele, det Halve, eller Intet. Paa Fordringen saaes der endelig, efter at Amble havde overtaget dens Indrivelse, af J. Schønning selv at være afbetalt den 25de

August 1855 40 Spdlr. og den 25de Juli 1856 48 Spdlr. 62 Skill., tilsammen 88 Spdlr. 62 Skill., som efter den i Arntzs Skrivelse af 16de Mai 1864 opgivne Forfaldstid udgjorde 3die Termin. Der stod altsaa til Rest de den 25de August 1856 og 25de August 1857 forfaldne to sidste Terminer, tilsammen 177 Spdlr. 6 Skill., samt Renter fra 25de August 1852, der beregnede til 25de Juli 1856 udgjorde 49 Spdlr., altsaa i Alt 226 Spdlr. 6 Skill., og da 4de Termin 1856 var oversiddet, udtog Amble for Stephansen under Paaberaabelse af, at han var Gjæst paa Stedet, og at den hele tilbagestaaende Capital med Renter i Følge Overenskomsten af 25de August 1852 skulde være forfalden ved Oversiddelse af nogen Termin, den 29de Septbr. 1856 Gjæsteretsstævning mod Schjønning, i Følge hvilken han, da der fra den udeblivende Indstævnte hverken fremkom formelle eller reelle Indsigelser mod Søgsmaalet, den 3die Octbr. s. A. fik Gjæsteretsdom for det paastævnte Beløb med Renter 4 p. c. p. a. fra 25de Juli 1856 til Betaling skeer, samt 30 Spdlr. i Sagsomkostninger. Denne Dom exseqveredes den 27 Mai 1857 i Schønnings samtlige faste og løse Eiendomme, i Alt blot værdsatte til 4273 Spdlr. 24 Skill., og da de i Forveien var behæftede ved det ovenberørte Skadesløsbrev for 4872 Spdlr., og desuden for et i Skadesløsbrevet opgivet tidligere prioriteret Beløb, 2400 Spdlr., antoges det dermed givet at Fordringen var uerholdelig hos Schønning selv. Amble krævede nu paa Stephansens Vegne Arntz til Regnskab for den Maade, hvorpaa han havde varetaget dennes Tarv, og opfordrede ham bestikkelsesvis den 3die Marts 1858 til at fremkomme, enten med det i Brevet af 16de Mai 1854 omhandlede nye Pantebrev, eller med Gjenpart eller Oplysning om det i Skrivelsen af 20de Octbr. 1852

stand principaliter, at Arntz skulde tilpligtes at betale de ved Gjæsteretsdommen tilkjendte 226 Spdlr. 6 Skill. med Renter af 177 Spdlr. 6 Skill. fra 25de Juli 1856, og desuden de i samme Dom tilkjendte saa vel som de senere paagaaede Sagsomkostninger, tilsammen 39 Spdlr. 36 Skill., samt denne Sags Omkostninger; subsidialiter og for det Tilfælde, at han under Sagen skulde fremkomme med forsvarlig Redegjørelse, da at han skulde tilsvare samtlige Sagsomkostninger. I sit Tilsvar fremstillede Arntz Sagen som allerede oven anført fra hans Side angaaende Cautionen, og bemærkede om Pantesikkerheden, at der saaes at være thinglæst ikke et men to Pantebrev, hvoraf det imidlertid mentes nok at fremlægge det ene, (nemlig det oprindelige Gjældsbrev med Pant i Laurine Magdalene), og at Aarsagen, hvorfor han ikke havde sendt Stephansen disse Brevskaber, simpelthen var den, at dersom han uden fuldstændig Qvittering fra Stephansen havde sendt dem fra sig, havde han intet Bevis havt for sin Berettigelse til, uden alt Ansvar at eftergive eller ordne Betalingen for Schønning ganske efter sit eget Behag. Han paaberaabte sig for Øvrigt hovedsaglig, at Fordringen efter den meddelte Transport juridisk var hans, og at Stephansen ved denne Transport havde fraskrevet sig al Indflydelse paa Sagens Ordning, og altsaa ogsaa den deraf mulig flydende Regres; han paastod sig derfor frifunden, og tilkjendt Forsvarsomkostninger. Ved Underrettens Dom af 24de Juli 1861 blev han imidlertid tilpligtet at betale Hovedstol og Renter efter Paastanden, men fritagen for at betale Gjæsteretssagens Omkostninger (de 39 Spdlr. 76 Skill.), fordi nærværende Sag antoges at kunne være anlagt, uden at have havt en saadan Forløber, hvor-

ningerne paastodes for alle Retter, fik Sagen ved Dom af 6te Septbr. 1864 i ny Conclusion samme Udfald som ved Underretten, med Ophævelse af Omkostningerne for alle Retter.

Da Transporten eller Endossementet: "For mig at betale til Hr. Proc. Jørgen Arntz" hverken efter Ordene eller Arntz's egen Opfatning var at betragte anderledes end som en Fuldmagt til Fordringens Inddrivelse, og til Pengenes Opbebørsel — hvilket Sidste ikke i Almindelighed kan ansees indbefattet i Sagførerens Kald — saa kunde han ikke med Føie senere deraf udlede nogen Berettigelse til, uden alt Ansvar at eftergive eller ordne Betalingen ganske efter sit eget Behag, men maatte ansee sig forpligtet til at foretage Alt, hvad der udkrævedes for saa vidt muligt at sikre Stephansen fuld og betimelig Betaling. Havde han betimelig ladet Dommen af 5te Septbr. 1851 thinglæse, og derefter forlangt Indførsel, navnlig i Jægten Lykkens Prøve, som ved Skadesløsbrevet af 27de August 1850 var pantsat for Fordringen, var denne rimeligvis bleven dækket, uagtet Schønning, efter Arntz's Beretning, allerede da var fallit. Da Arntz imidlertid havde uindskrænket aaben Fuldmagt til at handle i denne Sag paa Stephansens Vegne, maatte denne i Stedet derfor finde sig i den Accord, Arentz istandbragte, og fandt sig derfor i den, under de af Arntz indberettede Betingelser af fuld Betaling i fem aarlige Terminer, ved Cautionisterne Schønnings Sønner i Grøtø. Men det viste sig, at denne Accord, der ikke fremkom under Sagen, og hvorom Arentz saa vel med Hensyn til Tid som til Betingelser udtalte sig vaklende og forskjellig, ikke var som til Stephansen ved Brev af 20de Octbr. 1852 indberettet, hvad denne Fordring angik, nemlig fuld Betaling ved Cautionisterne. At Arntz, der efter eget Opgivende selv havde istandbragt

kens Prøve, ved at undlade Forfølgningen af hans Ret mod den uvederhæftige Skyldner paa andre Betingelser end de af ham selv til Stephansen indberettede, som disse efter Ordene i Brevet af 20de Octbr. 1852 maatte forstaaes. Vel paastod Arntz, at J. Schønning Intet eiede, hvilket, naar det skulde betyde intet Overskud fra Gjælden, var sandt nok; men dette var ingen Undskyldning for hans Undladelse af, i Tide at holde sig til Pantet, som han ikke en Gang paastod at være ved tidligere Salg eller Pantsætning unddraget fra hans Udsøgning, end sige oplyste, at der ved betimelig Udsøgning ikke havde været at erholde fuld Betaling for Stephansens Fordring. Vel paastodes, hvad Overretten ogsaa antog, at Arentz selv havde skaffet Stephansen Skadesløsbrevet af 27de August 1850, hvilket han i alle Fald havde besørget thinglæst: men dette var ingen Grund til at give Slip paa den Sikkerhed, som derved var erhvervet, saa længe der ikke havdes anden tilstrækkelig Sikkerhed for Stephansens Fordring; og uagtet han erkjendte at være i Besiddelse af dette Pantebrev, var han, trods gjentagne Opfordringer, ikke at formaae til at fremkomme med det, eller gjøre Rede for, hvorledes det havde sig med samme eller med den derved stillede Sikkerhed, som imidlertid skulde være tabt. Anledningen til, at der blev givet ny Conclusion, var deels en ny Oplysning, deels den, Høiesteret for Øvrigt uvedkommende, Bemærkning i Underretsdommen om Gjæsteretssagsomkostningerne.

Fra 6te September til 1ste October blev af Høiesteret paakjendt:

Den 6te Septbr. L.Nr. 1, O.Nr. 22, 1ste Sess., Kjøbmand A. Flüh mod Interessentskabet i Christiania Ølbryggeri eller dets Bestyrelse. (Meddelt).

L.Nr. 2, O.Nr. 65, 1ste Sess., Oldermanden og Bisidderne for Throndhjems Bagerlaug, paa dets Vegne, mod Handelsmand Fr. Johansen og Bagermesterne Martin Johnsen og Johannes Buzzi. (Meddelt).

L.Nr. 3, mod Karen Johannesdatter, fældt af alle Retter for 2den Gangs Tyveri til 6 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 4, O.Nr. 31, 1ste Sess., Proprirtær Carl Stephansen mod Overretssagfører G. M. Arentz. (Meddelt).

L.Nr. 5, O.Nr. 43, 1ste Sess., Madame Marthe Arnesen mod Husmand Ole Christophersen. (Meddelt).

Den 8de. L.Nr. 6, mod Lasse Hatleim. (Vil blive meddelt).

Den 9de. L.Nr. 7, mod Hæge Berge. (Vil blive meddelt).

Den 10de. L.Nr. 8, mod Gønner Eriksdatter, m. Fl. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 9, mod Carl Johannessen Bonden, m. Fl. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 10, mod Helene Vilhelmsdatter. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 11, mod Carl Oscar Leonhard Lundblad. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 12, mod Engebret Engebretsen, fældt efter Crll.s 15—10 og 11, af Underretten til 8, af Overretten og Høiesteret til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 13, mod Julius Udby og Andreas Aas, fældte af alle Retter efter Crll.s 15—10 og 11, Nr. 1 til 15, Nr. 2 til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 14, mod Ole Nicolai Berg, fældt af alle Retter efter Crll.s 15—10 og 11 til 8 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 15, mod Christian Kasland, fældt for Tyveri af Underretten til 5, af Overretten og Høiesteret til 8 Dages Fængsel paa Vand og Brød

L.Nr. 16, mod Arthur Christian Christensen, fældt af alle Retter for Tyveri til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

Den 13de. L.Nr. 17, mod Enkemadame Neuhaus. (Vil blive meddelt).

Den 14de. L.Nr. 18, mod Ole Rud. (Vil blive meddelt).

Den 16de. L.Nr. 19, O.Nr. 11, Landhandler Peder Gregersen mod Ekers Skolecommission ved dens Ordfører. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 20, mod Hans Lande. (Vil blive meddelt).

Den 17de. L.Nr. 21, mod Jur Ramstad. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 22, mod Anne Kjeldaasen eller Dalen, fældt af alle Retter efter Crll.s 19—6 til 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 23, mod Orlogsmatros Jens Christian Olsen. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 24, mod Mikkel Vigsmotrøen, fældt af alle Retter for 2den Gangs Tyveri til 1 Aars Strafarbeide.

L.Nr. 25, mod Anders Olsen Roppe eller Gandrudengen, Bjørn Strømbraaten, Erik og Peder Erikssønner Strømbraaten. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 26, mod Anton Hansen, fældt af alle Retter for Tyveri til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.
L.Nr. 27, mod Ole Vigen, fældt af alle Retter for Tyveri til 8 Dages Fængsel paa Vand og Brød.
L.Nr. 28, mod Lars Langholen, fældt af alle Retter for 2den Gangs Tyveri til 6 Maaneders Strafarbeide.
L.Nr. 29, mod Anne Magarethe Litter og Johan Andersen, fældte, Nr. 1 efter Crll.s 18—23 og 11—2, jfrt. 6—12, ved Hjemthinget til 1¼, ved Høiesteret til 1 Aars Strafarbeide, Nr. 2 efter 18—22 af begge Retter til 5 Spdlr.s Bøder.
L.Nr. 30, mod Ole Iver Johnsen. (Vil blive meddelt).
Den 22de. L.Nr. 31, O.Nr. 6, De Eiendoms- og Brugsberettigede i Eidsvolds Alminding mod Indredepartementet paa det Offentliges Vegne. (Vil blive meddelt).
Den 23de. L.Nr. 32, O.Nr. 8, Handelsborger Ramslands Bo mod H. Chr. Gregersen. (Vil blive meddelt).
L.Nr. 33, mod Aslak Haldum eller Brække. (Vil blive meddelt).
Den 24de. L.Nr. 34, mod Johan August Rodin, fældt af alle Retter efter Crll.s 15—10 og 11 samt 10—2, jfrt. 6—12, til 20 Dages Fængsel paa Vand og Brød.
L.Nr. 35, O.Nr. 9, Mursvend Johnsen mod Sagfører Branzæg. (Almindelig Udeblivelsesdom).
L.Nr. 36, mod Mathias Hansen og Artillerist Paul Johannesen, fældte ved combineret Ret og Høiesteret, Nr. 1 efter Crll.s 19—1 og 7 til 5 Aars, og Nr. 2 efter 19—6 og 7 til 9 Maaneders Strafarbeide.
L.Nr. 37, mod Thorvald Thoresen, Andreas Olsen (Tullekrag) og Johan Martin Andersen (Daffin), fældte af alle Retter efter Crll.s 19—3, a, jfrt. 5—6, og Nr. 2 tillige efter 21—14, jfrt. 6—15, Nr. 1 og 3 til 1, Nr. 2 til 1½ Aars Strafarbeide.
L.Nr. 38, mod Lars Hammerstad og Inger Christophersdatter, fældte af alle Retter efter Crll.s 18—23, han til 6 Maaneders Strafarbeide, hun til 20 Dages Fængsel paa Vand og Brød.
L.Nr. 39, mod Erik Korsholte, fældt af alle Retter for grovt og simpelt Tyveri til 8 Maaneders Strafarbeide.
L.Nr. 40, mod Jæger Gulbrand Frog, fældt af Krigsret og Høiesteret efter Crll.s 19—3, a, og 7 til 4 Aars Strafarbeide.
L.Nr. 41, mod Anne Kaasene, fældt for Tyveri, af Underretten til 40 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangekost, af Overretten og Høiesteret til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 42, mod John Tesdal, fældt af Underretten efter Crll.s 15—3 og 11 til 1 Aars Strafarbeide, af Overretten og Høiesteret efter 15—5, jfrt. 3 og 11, af Overretten til 25, af Høiesteret til 30 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 43, mod Hans Christian Hemmingsjord. (Vil blive meddelt).

Den 27de. L.Nr. 44, mod Ole Andreas Stokke. (Vil blive medd.).

L.Nr. 45, mod Lars Kaukerudløkken, fældt af alle Retter for Tyveri til 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 46, mod Asbjørn Østensen, fældt af alle Retter efter Crll.s 19—6 til 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 47, mod Lars Andersen og Mathilde Tallaksdatter, fældte af alle Retter efter Crll.s 18—23, sidste Led, hver til 6 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 48, mod Christian Ryalen, fældt efter Crll.s 15—10 og 11, af Underretten til 12, af Overretten og Høiesteret til 15 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 49, mod Engel Lønningdal og Bol Ballesheim, fældte efter Crll.s 18—23, af Underretten hver til 12, af Overretten og Høiesteret han til 15, hun til 12 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 50, mod Abraham Magnussen, fældt af alle Retter til 4 Dages Fængsel paa Vand og Brød, for at have tilladt sine Børn at betle.

L.Nr. 51, mod Olava (Lava) Thorstensdatter, fældt ved Hjemthing og Høiesteret efter Crll.s 19—3, a, og 7 til $3\frac{1}{2}$ Aars Strafarbeide.

L.Nr. 52, mod Bager Gabriel Knudsen. (Vil blive meddelt).

Den 28de. L.Nr. 53, mod Peder Kværnvig. (Vil blive medd.).

L.Nr. 54, mod Chistian og Ole Haugsmoen samt Martin, Johannes og Anders Rasterud. (Vil blive meddelt).

Den 29de. L.Nr. 55, mod Christopher Ingebretsen, fældt af alle Retter efter Crll.s 19—1 og 7 til 9 Aar 2 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 56, mod Jens Adolf Svendsen, fældt af alle Retter efter Crll.s 19—1, jfrt. 9, og 21—32, jfrt. 6—12, til 25 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

Den 29de. L.Nr. 57, mod Carl Grorud, fældt af Politiretten i Christiania og Høiesteret for Gadeuorden, Vold og voldsom Modstand mod en Politieonstabel til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 58, O.Nr. 16, Gulbrand Hougen mod Lensmand Thisted som Incassator i Niels Kragemoes Bo. (Almindelig Udeblivelsesdom, med Kost og Tæring).

L Nr. 59, mod Baltser Bentsen Dahl, fældt af alle Retter for 3die Gangs Tyveri til 3½ Aars Strafarbeide.

L.Nr. 60, O.Nr. 14, Skibsreder Frederik With mod Overretssagfører Bergh som Mandatar for Handelshuset Bockhaus, Vinke, Amons & Wallin i Amsterdam. (Afvisning af irettelagt men uforfulgt Ankestævning, med Kost og Tæring til Indstævnte).

Den 30te. L.Nr. 61, mod Jens Bertheus Grøtfjord og Christian Esausen Grøtfjord. (Vil blive meddelt).

Den 1ste October. L.Nr. 62, mod Søren Gaustad. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 63, mod Ludvig Bjerke, fældt af alle Retter for 3die Gangs Tyveri til 3½ Aars Strafarbeide.

L.Nr. 64, mod Halvor Clausen Bærholm, fældt af alle Retter for 2den Gangs Tyveri til 9 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 65, mod Carl Martin Iversen (Martin Iversen), fældt af alle Retter for 2den Gangs Tyveri til 9 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 66, mod Martin Hansen, fældt for Tyveri, af de foregaaende Retter til 10, af Høiesteret til 15 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 67, mod Sunnøf Hougstadeie, fældt af alle Retter efter Crll.s 18—25 til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 68, mod Anders Augdal, fældt af alle Retter for Tyveri til 15 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 69, mod Carl Kolbeinsen Bærholmen, fældt for grovt og simpelt Tyveri efter foregaaende Tyvsdom, af Underretten til 5, af Overretten og Høiesteret til 4 Aars Strafarbeide.

L.Nr. 70, mod Christiane Fuskevig, fældt af Hjemthing og Høiesteret efter Crll.s 14—18, første Led, til 7 Aars Strafarbeide.

L.Nr. 71, mod Conrad Frederik Rostrup, fældt af alle Retter for 6te Gangs Tyveri til Strafarbeide paa Livstid.

L.Nr. 72, mod Niels Young. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 73, mod Christian Lexhusbjerget. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 74, mod Ole Christian Røinaas og Hanne Helene Klep. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 75, mod Bernhard Emil Ferdinand Thorstensen, fældt af alle Retter efter Crll.s 18—25, første Led, til 20 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 76, mod Lars Olsen Sivertsen, fældt af alle Retter for 4de Gangs ulovligt Brændevinssalg til 8 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 77, mod Anders Hougen eller Lilletisæt, fælbt af alle Retter for groft og simpelt Tyveri, samt for uden gyldig Grund at have forladt sin Tjeneste, til 8 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 78, O.Nr. 33, 1ste Session, Ole Tollessen Fagerlien og Jacob Andreassen Fagerlien mod Ole Enok Jacobsen som Værge for den umyndiggjorte Hans Anton Hansen. (Vil blive meddelt).

☞ Subskription paa denne Tidende kan tegnes fra 1ste Januar, og gjælder for een Halvaargang eller 26 Nr., som forskudsvis betales med 1 Spd. 60 Skill.; for Udenbyes kommer 30 Skill. til i Postporto. De, som ei skriftlig opsige ved det 20de Nr.s Modtagelse, forpligtes til at vedblive som Abonnenter det følgende Halvaar. Subskriptionen kan tegnes paa alle Rigets Postcontorer og her i Byen hos

J. Chr. Abelsted.

Christiania 1864.

Trykt og forlagt af J. Chr. Abelsted.

Niogtyvende Aargang 12te October
№ 41. 1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 2den Session 1864.

Den 8de September.

L.Nr. 6. Advocat Kraft, Actor, mod Lasse Hatleim.

Den 14de Juni 1860 fandtes en 76—77 gammel Kaarmand Arnt Hals af Beitstaden myrdet i Skoven paa Drøksaasen ved Stenkjær, 30—40 Skridt fra Landeveien. Liget, der var dækket med Mose og Granbar, havde sit Halstørklæde bundet om Munden og aldeles dødelige Saar i Hovedet, deels efter skarpt, deels efter stumt Redskab, hvorhos det paa Skjorte og Undertrøie nær var berøvet sine Klæder. Den Afdødes Madsæk fandtes, tømt for Mad, ved Siden, hans Tegnebog, med nogle faa Gjældsbeviser i, og hans Pung, tømt for Penge, laa i Madsækken. Den 3die næste, før havde han forladt sit Hjem, for at begive sig til Stenkjær i Pengeanliggender, men havde overnattet hos sin Svigersøn, og var den 4de seet af Flere paa Landeveien i Følge med en Fremmed, imellem Kl. 10 og 11, indtil henimod det Sted, hvor Liget fandtes, hvorpaa der strax efter hørtes to Nødskrig; og senere saaes ikke Arnt Hals mere, hvorimod den Fremmede gjensaaes paa Veien, men forsvandt kort efter, uden at gjenfindes. Da han maatte ansees som Morderen, blev han efterlyst, og i Breve fra Fogden af 18de Juni og 3die Juli 1860 signaleret, i det første efter Opgivende saaledes: Sprog nordenfjældsk Dialect, Alder mellem 30 og 40 Aar, Høide omtrent 70 Tommer, Legemsbygning stærk men mager, Ansigt smalt og blegt, Haar sort, Bakkenbarter sorte og gaaende ned under Hagen, Diekast

skarpt (Klæder for en Del svarende til den Myrdedes); i det andet saaledes: Sprog vestlandsk Maal, Alder omtrent 40 Aar, Høide middels, Ansigt brunt og veirbidt, Næse høi, Haar mørkt, Rundskjæg mørkt, Legemsbygning middels, Særkjende noget skallet oppe i Hovedet (Klæder heller ikke ganske som før opgivne). Efter disse temmelig forskjellige Signalementer blev først 5 Andre efter Haanden mistænkte for Mordet, og tildels paagrebne, men løsladte. Den Ene af disse Fem var en liden, tyk, rødhaaret og rødskjægget Skomager. Endelig blev Lasse Hatleim den 19de Mai 1863 anholdt paa Størdalshalsen, hvor han i beruset Forfatning havde vist fredsforstyrrende Forhold; og da man fandt, at han svarede til Signalementet, blev han belagt med Jærn og sendt til Stenkjær. Under Forhøret — hvor han negtede at have været der i Egnen den 4de Juni 1860, eller nogensinde samme Aar, men først i 1861 og 1862, og forklarede sit Alibi paa den Tid da Mordet forøvedes — blev naturligvis de Personer fremstillede, der havde seet den formentlige Morder, til mulig Gjenkjendelse af ham i Angjældende; men alene den drikfældige og tyvsdømte 41de Deponent, edfæstet som 1ste Vidne, vilde med Bestemthed gjenkjende ham i Angjældende, som imidlertid fremdeles negtede, hvorhos 23de Deponent, som ikke kunde gjenkjende ham i Angjældende, men fandt denne magrere og smalere, ytrede Tvivl, om 41de Deponent havde været tilstede og seet den formentlige Morder, da det efter denne Deponents Forklaring skulle være skeet. Derimod erklærede 29de Deponent, efter at have taget Angjældendei Øiesyn, at han ikke fandt, han lignede den formentlige Morder i alle Dele, da dennes Næse var kortere, og Hagen mere fremstaaende, end hos Angjældende, der tillige var magrere end hin, hvorhos han troede, at hin havde mørkere Øine, skjønt han ikke turde sige dette med Bestemthed; men for Øvrigt fandt Deponenten Lighed mellem Begge baade i Udseende og Dialect, hvilket de øvrige Deponenter for Størstedelen ogsaa mere eller mindre fandt, med Undtagelse af Angjældendes større Magerhed, Smalhed og Bleghed, hvorhos Nogle ogsaa

fandt Forskjel i Høiden, Andre forklarede sig om Morderens mere ludende Stilling, atter Andre om et indbrændt Mærke paa det ene Haandled, hvilket ikke fandtes hos Angjældende, som derimod havde et Ar ved Næsen, hvilket Deponenterne ikke kunde sees at have bemærket hos Morderen, medens endelig denne derimod ogsaa havde et stadigt Mundhæld, som ikke gjenfandtes hos Angjældende — og ingen af Deponenterne, med Undtagelse af 41de Deponent, turde sige, at det var den samme Person. For Øvrigt maatte det efter Vidneforklaringerne antages, at Gjerningsmanden 14 Dage før Mordet havde været i Namsos, og derfra var kommen tilbage inden det skeede; men efter et Par Vidners Forklaring under Thingsvidne i Christiania var der al Sandsynlighed for, at Angjældende havde været der den 26de Mai 1860, følgelig ingen Rimelighed for, at han 14 Dage før Mordet den 4de Juni næstefter skulde have været i Namsos. Tiltalt for Mord og Røveri blev han af Referenten indstillet til Frifindelse for videre Tiltale, men ved enstemmig Dom af Sorenskriveren i Inderøen og Meddomsmænd fældt efter Crll.s 14—1 og 20—4 til at have sit Liv forbrudt, og betale Sagens Omkostninger. Denne Dom blev efter Tiltaltes Forlangende indanket til Overretten, som frifandt Domfældte for videre Tiltale, men ilagde ham Omkostningerne overensstemmende med Underretsdommen. Amtmanden paaankede Overretsdommen paa det Offentliges Vegne til Høiesteret, der frifandt Tiltalte, paalagde Statskassen Omkostningerne, og ilagde Sorenskriveren for den aabenbar ugrundede Underretsdom (Crll.s 24—9) 20 Spdlr.s Bøder til Statskassen. Meddomsmændene, skjønt enige med Sorenskriveren, fandt man ikke at burde ilægge noget Ansvar. De ere tvungne til at overtage et Hværv, som de ikke ere voxne, og naar de følge Sorenskriverens Anvisning, bør, om end deres Dom findes aabenbar ugrundet, de lige saa lidt drages til Ansvar derfor, som Krigsrettens Medlemmer, naar de følge Auditørens Indstilling. Meddomsmændsindretningen er en forældet Rest af det gamle dømmende Lagrette, der forgjæves ønskede sig fritaget for Dom-

merkaldet, men ved Forordningen af 21de Juli 1591 paa Begjæring kun fik en retskyndig svoren Skriver til at undervise det i Loven og føre Pennen for det, medens Lagrettesmændene fremdeles selv skulde dømme ogsaa i de Sager, der var dem "for høie", for ikke at faae Anledning til at skyde lavere Sager fra sig, men dog ikke skulde fældes eller "slet fordærves" for sine vankundige Domme. Denne Anskuelse, der er gaaet igjennem Juryindretningen og den dermed beslægtede militære Retspleie indtil vore Dage, er ogsaa gjennem Lovgivning og Praxis vedbleven, hvad Meddomsmændsindretningen angaaer; thi L.s 1—5—3 er, saa vidt vides, aldrig funden anvendelig paa Meddomsmænd for "Vanvittighed eller vrang Undervisning", og Frd. af 23de Decbr. 1735, §§ 4 og 5, viser tydelig nok, at det kun er beskikkede Dommere og frivillige Commissarier, der for charakteriserede Domme skulde bøde pro meliori informatione. Ved Crll.s 24—32 kan næppe Meddomsmænd være henførte under den foregaaende § 9 for deres Uforstand eller Uvidenhed i Loven, og for Uagtsomhed var der efter Omstændighederne heller ingen Anledning til at fælde dem, da de var i et Slags Nødstilfælde (jfr. Crll.s 4—2, g), og man ikke kunde forudsætte, at de med større Agtpaagivenhed vilde have indseet det Feilagtige i Sorenskriverens udførlige Votum. Tiltalte, der den hele Tid var arresteret, klagede dels herover, dels over slet Behandling i Arresten, ved at være under et Thingsvidne i Januar henlagt paa et Loft uden Kakkelovn, men med tre ituslaaede Ruder, hvor han ikke kunde klæde sig af, men led af Kulde og Urenlighed i tre Uger; men herpaa kunde Høiesteret ikke under Sagen indlade sig, da det eg-

bar Tiltaltes Klageskrift just ikke Præg af Paalidelighed, saa at der heller ikke i denne Del var Noget for Høiesteret at indlade sig paa under nærværende Sag. Tiltalte var født 1817 i Askevold, var fra 1838 geworben Musketeer i 5 Aar, seilede derefter med Jægt paa Fiskeri, men forliste, lod sig derpaa hværve til Artillerist, og blev kort efter Overconstabel, tog efter 4 Aar Afsked, og var 1 Aars Tid Kudsk paa Brunlaug, siden 4 Aar i Danmark, mest i Kjøbenhavn, derpaa som Jærnbanearbeider et Aars Tid i Skaane, arbeidede derefter ved Canalanlægget i Skien nogle Maaneder, gik saa fra Tunsberg paa Sælhundefangst i Nordishavet i 4 Maaneder, arbeidede dernæst et Aars Tid hos Treschow i Laurvig, og reiste endelig derefter deels paa Handel, deels paa Arbeide, og var 1861 i Overhalden, 1862 i Stod. I Slutningen af Mai 1860 var han i Christiania hos Mekanicus Blunck, saa vidt denne erindrede, og laante en Gummielasticumsslange, samt fortalte, at han vilde faae i Stand et perpetuum mobile, fik Slangen hos Opticus Steger sammenlimet til en Ring, og et Træhjul gjort hos Dreier Kronsten, men lod det Hele tilbage hos Blunck, reiste, angivelig paa Veiarbeide, af Mangel paa Midler til at opholde sig i Byen, og fik et Par Ort laante af Blunck, der fandt ham overspændt og muligen ikke ved sin fulde Forstand. Flere af Vidnerne i Christiania, med hvem han talte om sit perpetuum mobile, fandt, at han maatte have en Skrue løs. Han havde ogsaa travlt med en Perspectivkasse.

Den 9de September.

L. Nr. 7. Advocat Homann, Actor, mod Høge Berge.

som hun kvælte ved at holde det om Halsen, en Tilstaaelse, som fuldkommen bestyrkedes ved Sagens øvrige Oplysninger. Tiltalt herfor var hun af de foregaaende Retter for Fostermord i Henhold til Crll.s 14—16 dømt til Strafarbeide paa Livstid og Udredelse af Sagsomkostningerne, men af Høiesteret efter 14—16, jfrt. 6—12 og 14, til 15 Aars Strafarbeide.

Den 10de September.

L.Nr. 8. Advocat Homann, Actor, mod Gønner Eriksdatter, Johannes Sanstad, Mikkel Christensen, Marthe Nielsdatter og Elen Agnete Olsdatter.

I denne Sag var den 2den Mai sidstl. afsagt følgende Overretsdom:

"Ved Hedemarkens Amts Ordre af 28de Septbr. 1863 sattes under Tiltale for Tyveri eller Delagtighed deri, blev ved den af den const. Byfoged paa Hamar den 15de Januar d. A. afsagte Dom Bernt Andreas Jensen og Thore Nielsen fældede efter Crll.s 19—1 til Fængselsstraf, samt de Angjældende her ved Retten Nr. 2 Gønner Eriksdatter for Forbrydelse mod Crll.s 5—1, jfrt. 19—1, og mod Crll.s 19—6 til Fængsel paa Vand og Brød i 20 Dage; Nr. 1 Johannes Olsen Smestadeie, Nr. 3 Mikkel Christensen, Nr. 4 Marthe Nielsdatter, Nr. 5 Elen Agnethe Olsdatter og Nr. 6 Lars Tollessen Herstadeie for Forbrydelse mod Crll.s 19—6 til Fængsel paa Vand og Brød, Nr. 1 og 4 hver i 10 Dage, Nr. 3 og 6 hver i 8 Dage, og Nr. 5 i 5 Dage; derhos bleve de tilpligtede in solidum de af Forhøret og Sagen flydende Omkostninger, hvoriblandt 8 Spdlr. i Salar

i Tjeneste hos 1ste Vidne Lysestøber Olsen paa Hamar, den Sidste dog kun til 2den Juledag 1862, ere overensstemmende med deres egne Tilstaaelser fældede for at have efter Anstiftelse af Angjældende Nr. 2 Gønner Eriksdatter fra October Maaned nysnævnte Aar til henimod Nytaar bestjaalet deres Husbonde for temmelig betydelige Qvantiteter Lys og Talg, som de leverede Gønner Eriksdatter. Bernt Andreas Jensen er derhos ligeledes i Følge egen Tilstaaelse overført at have frastjaalet sin Husbonde Lys, som han afsatte til Angjældende Nr. 4, 5 og 6, samt fremdeles 12 eller muligens 8 Plader Vat og 1½ Mark Bomuld, som han gav Angjældende Nr. 2. Angjældende Nr. 2, Gønner Eriksdatter, der med sin Mand Angjældende Nr. 1, Johannes Olsen Smestadeie, boede i samme Gaard som 1ste Vidne, forklarer, at hun i Octbr. 1862 formaaede Bernt Jensen og Thore Nielsen, der uden nogen Vanskelighed gik ind paa hendes Forslag, til at levere hende Lys af deres Husbondes, 1ste Vidnes, Beholdning, at hun atter samme Maaned modtog af dem en større Pakke, og at de derefter jævnligen hver Uge eller saa omtrent helt til ind i Juletiden forskaffede hende Lys, og en Gang ogsaa en Dal Talg, uden at hun har sat sig i Stand til at opgive Qvantiteten; fremdeles tilstaaer hun, at Bernt Jensen uden Anmodning fra hendes Side i Januar Maaned i Fjor leverede hende 8 smaae Vatplader, en Hæspel Lysegarn samt noget Bomuld, som hun skjønnede paa uredelig Maade var tagne fra hans Husbondes Beholdning, og hvoraf hun har forbrugt en Del. Hun forklarer, at hun har vederlagt Bernt Jensen og Thore Nielsen, deels ved at vadske for dem, deels ved at lade dem erholde Kaffe og Mad, deels endelig ved Penge, hvoraf hendes Mand efter hendes specielle Anmodning siger sig at have udbetalt forskjellige Summer til Bernt Jensen. Angaaende Dispositionerne over Lysene og Talgen har hun forklaret, at hun af de i October erholdte Lys tog en Del og dertil lode

have modtaget 17 til 18 Mℬ efter en Pris af 10 Skill. for Marken; da hun af Frygt for at røbe sig ikke vovede at afhænde Noget i Hamar, gjemte hun Lysene og Talgen i en Madkiste, paa et Loft, hvortil ingen Anden havde Adgang, og forbrugte hun Noget i Husholdningen, indtil hun formaaede sin Mand, Angjældende Nr. 1, til i Julen og to Gange i Februar at reise over til Næs og Ringsaker og der sælge til 4de Vidne en Del Lys, efter den af Vidnet opgivne Betaling antagelig omtrent 14 Mark, og til en i Ringsaker boende Landhandler efter tvende under Sagen fremlagte Notaer 2 B℔ 2 Mℬ Lys og 1 B℔ 4 Mℬ Talg. Da Angjældende Nr. 1 ved sidstnævnte Leilighed opførte sig paa en besynderlig Maade, opstod der Mistanke hos 4de Vidne om, at han kunde have erhvervet Kosterne paa en uredelig Maade; paa Foranledning af dette Vidne kaldte 1ste Vidne Angjældende Nr. 1 og 2 for sig, hvilke efter at Bernt Andreas Jensen var gaaet til Bekjendelse vedtog at betale Vidnet i Erstatning for Lysene og Talgen omkring 10 eller 12 Spdlr., og at flytte bort fra Hamar. Angjældende Nr. 2 har opgivet sin Alder til 41½ Aar; uagtet Rettens Skjøn paa Grund af hendes Udeblivelse i sidste Session ikke i den Anledning er bleven erhvervet, kan det dog, da Dommeren i Domspræmisserne attesterer, at den af hende opgivne Alder svarer til hendes Udseende, og da hun er gift, og de under Sagen afhørte 5te og 6te Vidner ere hendes Børn, ikke betvivles, at hun er langt over criminel Lavalder. Da hun ikke tidligere vides straffet, er hun efter det Anførte rettelig anseet efter Crll.s 5—1, jfrt. 19—1, og efter samme Lovs 19—6. Angjældende Nr. 1, Johannes Olsen Smestadeie, i Følge eget Opgivende og dermed stemmende

ham for sig, og han af Frygt for at komme i Uleilighed vedtog at betale Erstatning. Han anfører i denne Anledning, at Bernt Jensen og Thore Nielsen vistnok ofte besøgte ham og Kone, men at han aldrig bemærkede, at de havde med sig Lys eller Talg; fremdeles forklarer han, at hans Kone en Gang før Jul fortalte ham, at hun havde været hos 4de Vidne og afbetalt paa deres Gjæld ved at levere Lys, som hun angav at have bekommet for Arbeide for 1ste Vidnes Hustru, samt at han, den Gang han i Julen atter bragte 4de Vidne Lys, vistnok ingen Besked havde erholdt af sin Kone om Hjemmelen til disse Koster, men at han forudsatte, at disse dels var bekomne paa samme Maade, dels kjøbte i 1ste Vidnes Butik; da han derimod i Februar reiste til Ringsaker, fortalte Angjældende Nr. 2 ham, at hun havde faaet Talgen og Lysene af de tvende ved Underretten medtiltalte Personer, for hvem hun vadskede og syede; for Øvrigt indskyder han sig under, at Konen styrede alle Husholdningsanliggender, og at han ikke tænkte videre over, hvorledes de to Drenge hos 1ste Vidne kunde have saameget Lys og Talg til Disposition for egen Regning. Uagtet vistnok Bernt Jensen og Thore Nielsen have medgivet Muligheden af, at denne Angjældende ikke har bemærket, at de bragte Tyvekosterne til hans Hustru, og uagtet denne derhos tillægger, at de som oftest kom om Aftenen, naar hendes Mand, der er meget svag, træt af Arbeide hvilede sig paa Sengen, og at man derhos søgte at holde Forholdet saa vidt muligt skjult for ham, kan det dog ikke betvivles, at han efter Haanden er kommen til Kundskab om det rette Sammenhæng; foruden at det i sig selv er usandsynligt, at denne aldeles kunde dølges for Angjældende, maa det ogsaa bemærkes, at Angjældende efter sin egen Forklaring ved flere Leiligheder paa sin Hustrues Anmodning har udbetalt Penge til Bernt Jensen for Lys og Talg, saaledes efter den første Reise til Ringsaker 1 Spdlr. og ellers snart 12 Skill. og snart 24 Skill. Uagtet dette maatte have vakt Mistanke, fortalte han aldrig Noget om de stedfundne Kjøb og Salg, skjønt han boede i samme Gaard som 1ste Vidne; tvertimod solgte han ikke

Kosterne i Hamar, men reiste til Næs og Ringsaker, hvor han afhændede Lysene endog 1 Skill. billigere for Marken, end de efter Lagrettets Erklæring var værdt; naar nu hertil kommer, at Bernt Jensen formener, at han maatte have skjønnet det rette Sammenhæng, at 4de Vidne af hans Forhold under hans Reise til Ringsaker fik Mistanke om, at der var nogen Uredelighed forbunden med Kosterne, og at 1ste og 2det Vidner af de Forhandlinger, som fandt Sted om Erstatning, fik det Indtryk, at ikke blot hans Hustru, men ogsaa han selv erkjendte at have forbrudt sig, maa Retten tiltræde Underdommerens Mening at Angjældende Nr. 1 maa blive at fælde efter Crll.s 19—6. Da imidlertid den forbryderske Tanke er udgaaet fra Angjældende Nr. 2, og hendes Mand nærmest af Svaghed synes at være bleven indledet i et Forhold, som uden nogen Virksomhed fra hans Side allerede var istandbragt, antages Angjældende Nr. 2 at burde ansees med Fængsel paa Vand og Brød i 25 Dage, og Angjældende Nr. 1 i 10 Dage. Angjældende Nr. 3, Mikkel Christensen, og hans Hustru Angjældende Nr. 4, Marthe Nielsdatter, ere begge omkring 34 Aar gamle og saa vidt vides ikke tidligere straffede. Angjældende Nr. 4 tilstaaer, at hun i Vinteren 1862 til 1863 af Bernt Jensen modtog først 4 eller 5 To- og Treskillingslys samt senere en 5 til 6 Gange lignende Foræringer, uagtet han havde sagt hende, at han havde taget dem hos 1ste Vidne; Angjældende anslaaer Værdien af Lysene til 116 Skill., med hvilket Beløb hun har erstattet Bestjaalne. Angjældende Nr. 3, som ikke var tilstede første Gang, dette skeede, erkjender, at han fik vide Besked om det Passerede, medens der endnu var en Del i Behold, som senere forbrugtes i Huset; han tilstaaer videre, at han efter denne Tid har seet Bernt Jensen bringe hans Hustru en 2 til 3 Gange Lys, som

tydenhed, gjorde han ingen alvorlig Indsigelse mod, at Konen modtog Lysene og forbrugte dem i den fælles Husholdning; han tillægger, at der ikke var Tale om nogen Betaling, men at hans Hustru forærede Bernt Jensen to Skjorter og en Krave. De Tiltalte ville saaledes være at ansee efter Crll.s 19—6 med Fængsel paa Vand og Brød, Nr. 3 i Betragtning af hans Forhold baade til Handlingen og Medtiltalte i 4 Dage, og Nr. 4 i 8 Dage. Angjældende Nr. 5, Agnethe eller Elen Agnethe Olsdatter, en ikke tidligere straffet, omtrent 48 Aar gammel gift Kone, har tilstaaet, at hun den samme Vinter af Bernt Jensen fik til Foræring 4 og muligens ved en anden Leilighed endnu 2 Toskillingslys; skjønt hun i det Øieblik, hun modtog Lysene, ikke gjorde sig nogen Tanke om hans Adkomst, erkjender hun dog, at hun senere fattede Mistanke om, at de var tagne i 1ste Vidnes Støberi, men at hun alligevel, uden at sige Noget til Bernt Jensen eller 1ste Vidne, forbrugte Lysene. Efter det Anførte vil Angjældende være at fælde efter Crll.s 19—6 til en Straf af 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød. Angjældende Nr. 6 Lars Tollefsen Herstadeie født 1831 og ikke tidligere straffet, er fældet for Tyvsdelagtighed med Hensyn til en Del Talg og 20 til 30 Lys, som han tilstaaer efter Nytaar 1863 at have afkjøbt Bernt Jensen for 48 Skill. Angjældende paastaaer, at han ingen Anelse havde om, at Kosterne var stjaalne. Han forklarer nærmere, at han traf den nævnte hos 1ste Vidne værende Lysestøberdreng enten i Vidnets Port eller maaskee hos de Angjældende Nr. 1 og 2, og at Drengen, da han fortalte at han skulde kjøbe Lys hos 1ste Vidne, erklærede, at han kunde faae Lys og Talg hos ham; efter at de var blevne enige om en Betaling af 48 Skill., bragte Drengen den næste Morgen ind paa det af Angjældende Nr. 1 og 2 beboede Værelse, hvor Ingen da var tilstede, en Del Lys og en Talgklump, hvilket Alt Angjældende modtog indsvøbt i et Avispapir, uden at nogen Veining af Kosterne eller Tælling af Lysene fandt Sted. Naar Angjældende saaledes i selve den af 1ste Vidne beboede Gaard

indlader sig med Drengen i Stedet for med Husbonden om Kjøb af de Artikler, hvormed denne handler, og modtager Varerne uden Overvær af Vidner og aldeles efter Slump, er vistnok Angjældendes Forhold vel skikket til at vække Mistanke om, at han har skjønnet, at Kosterne var stjaalne; men da der dog ikke heraf fremgaaer nogen Vished herfor, antager Retten, at han maa blive at frifinde for videre Tiltale. Foruden at Angjældende Nr. 1, 2 og 4 efter det før Anførte har givet 1ste Vidne Erstatning, har ogsaa Bernt Jensen vedtaget at lade sig afkorte i sin Løn 2 Spdlr., hvorefter 1ste Vidne har frafaldt videre Fordring paa Erstatning. De Angjældende maa derhos in solidum tilsvare alle de af Forhørene og Sagen flydende Omkostninger, deriblandt Underretsreferentens Salar, som billiges med de tilkjendte 8 Spdlr., dog saaledes, at Udgifterne ved Forhørene paa Hamar den 17de Juli, paa Gjøvik den 11te til 15de August, i Christiania den 29de August og paa Næs i Nordre Hedemarken den 22de Septbr. 1863 blive de Angjældende Nr. 3, 4 og 5, og med de tre førstnævnte Forhør ogsaa Angjældende Nr. 6 uvedkommende. Derhos maa de Angjældende Nr. 1, 2, 3, 4 og 5 tilpligtes hver for sig at betale de af deres Afstraffelse og Nr. 2 tillige de af hendes Arrest flydende Omkostninger. Med de saaledes antydede Forandringer i Henseende til Angjældende Nr. 6 og i Henseende til Straffetid og Omkostningsansvar vil saaledes den paaankede Dom blive at stadfæste. Sagens Behandling ved Underretten og Sagførelsen ved begge Retter eragtes forsvarlig. Thi kjendes for Ret: Angjældende Nr. 6, Lars Tolleffsen Herstadeie, bør for Justitiens videre Tiltale i denne Sag fri at være. I Øvrigt bør Underrettens Dom, saa vidt paaanket er, ved Magt at stande, dog saaledes, at Straf-

29de August og paa Næs i Nordre Hedemarken den 22de Septbr. 1863 blive de Angjældende Nr. 3, 4 og 5, samt for saa vidt angaaer de tre førstnævnte Forhør ligeledes Angjældende Nr. 6 uvedkommende. At fuldbyrdes", o. s. v.

Høiesteret stadfæstede denne Dom, saa vidt paaanket var, dog saaledes, at Straffetiden for Johannes Smestadeie bestemtes til 15 Dage.

Den 10de September.

L.Nr. 9. Advocat Grønn, Actor, mod Carl Johannessen (Bonden), Johan Nielsen (Hækkelin), Martin Jensen (Kjøberen), Carl Gjerstad og Christian Nielsen.

I denne Sag var den 2den Juli sidstl. i Christiania afsagt følgende Politiretsdom:

"I Følge Politimesterens Ordre af 7de April sidstl. tiltales Opkjøberne 1) Carl Johannessen (Bonden), 2) Johan Nielsen (Hækkelin), 3) Martin Jensen (Kjøberen), 4) Carl Nielsen Gjerstad og 5) Christian Nielsen for Gadeuorden og Vold mod Politiet eller Delagtighed i saadan Forbrydelse, samt 6) Ole Engelhardt for Gadeuorden og utilbørlig Optræden mod Politiet, hvorhos Nr. 4 Carl Gjerstad tillige ved Ordre af 5te Mai næstefter er sat under Tiltale for Vold og voldsom Modstand mod Politiet. Tiltalte Nr. 1 er 26 Aar gammel og ved Høiesterets Dom af 11te Marts d. A. for Legemsfornærmelse og voldsom Modstand mod Politiet tilfunden 30 Dages Fængsel paa Vand og Brød, ligesom han ved Underrets Dom, som er indanket til Overretten, er ilagt 1 Aars Strafarbeide for 2den Gangs Tyveri. Nr. 2 er 36 Aar gammel, og i Følge Høiesterets Dom af 4de Novbr. 1856 straffet for Vold mod Politiet med 15 Dages Fængsel paa Vand og Brød. Nr. 3 er 36 Aar gammel, og har været straffet for Tyveri. Nr. 4 er 41 Aar gammel, og for Tiden under Tiltale for Tyveri. De tre sidstnævnte Tiltalte have derhos saa vel som Nr. 5, der er 34 Aar, og Nr. 6, der er 27 Aar gammel, været mulcterede for Gadeuorden. Betræffende det Factum, som

Actionsordren af 7de April omfatter, er der fremkommet følgende Oplysninger: Da 1ste Deponent, der er Politiconstabel, om Eftermiddagen den 16de Marts sidstl. iført fuldt Constabelantræk kom gaaende i Krydset af Fjerdingens Gade og Brogaden, bemærkede han, at en Del Mennesker stod midt i Gaden og, som Deponenten syntes, til Hinder for den frie Passage. Han opfordrede dem derfor til at begive sig bort, hvilket dog ikke skeede, hvorimod man begyndte at harcellere ham. Navnlig bemærkede Vidnerne, at Tiltalte Nr. 6 høit og lydelig harcellerede Deponenten, loe ad ham, og beskyldte ham for at være fuld, hvilket foranledigede Sammenstimlen af Mennesker omkring Deponenten. Dennes gjentagne Opfordringer til Mængden om at stilles ad frugtede Intet, og selv kunde han ikke slippe bort fra Sværmen, der kringsatte og efterfulgte ham. Der blev nu blandt Mængden ytret, at 1ste Deponent var fuld og burde bringes paa Raadstuen — hvilken Ytring 13de Deponent tillægger Tiltalte Nr. 1, som dog benegter dette — og strax derpaa trængte de Tiltalte Nr. 1 og 5 sig gjennem Sværmen hen mod 1ste Deponent, som blev slæbt hen til en Kjælke, der, efter Nr. 1s Paastand, paa Foranstaltning af Nr. 3 var kommen tilstede, og næsegrus kastet over Ende i en paa Kjælken anbragt Kasse, saaledes at Hovedet og en Del af Legemet laa i Kassen, medens Resten hang udenfor Kjælken, og navnlig Benene slæbte bagefter samme. Efter flere af Vidneproverne skal Tiltalte Nr. 3 have været den virksomste ved denne Anledning, og den første, der greb fat i 1ste Deponent; men det maa dog ved de fremkomne Oplysninger ansees godtgjort, at ogsaa de øvrige 4 have deltaget deri. 1ste Deponent blev derpaa hurtig trukken afsted henover Lilletorvet og Vognmandsgaden, hvor en anden Constabel, 4de Deponent, efter gjentagne Opfordringer fik standset Toget og befriet 1ste Deponent. Under Transporten bistod Nr. 1 og 5 med at trække Kjælken, medens 1ste Deponent blev holdt fast til eller trykket ned i Kassen af Nr. 2, tildels ogsaa af Nr. 1, og efter begge disses Forklaring tillige af Nr. 4, hvorimod Nr. 3 ikke kan erfares at have

været med derved. Selv efter at 4de Deponent havde reist 1ste Deponent op, holdt Nr. 1 og 2 fremdeles fast i ham, indtil 4de Deponent fik skudt Nr. 2 tilside og taget Nr. 1 med til Politikammeret. 1ste Deponent beskriver sin Transport hen til Kjælken som ualmindelig voldsom, og efter 7de og 14de Deponenters Forklaringer var den Behandling, som overgik 1ste Deponent, voldsom og "hvas". I Følge Foranstaaende have de Tiltalte Nr. 1 og 5 gjort sig skyldige i Gadeuorden og Forbrydelse mod Crll.s Kap. 10 § 1, jfrt. 26 og Kap. 6 § 11. Hvad Spørgsmaalet om Straffens Størrelse angaaer, maa Retten gjøre opmærksom paa, at det utvivlsomt er 1ste Deponents noget beskjenkede Tilstand, der har givet Anledning til det Passerede. De Tiltalte Nr. 1 og 4 have under Forhøret udtalt, at de syntes, at 1ste Deponent paa Grund af sin Drukkenskab burde føres paa Raadstuen; enkelte af de Tiltalte have sagt, at de syntes Synd i ham, og at de vilde hjælpe ham, da han ikke kunde staae sikkert, og Nr. 1 har endog villet gjøre det dertil, at han bistod 4de Deponent med at bringe 1ste Deponent til Politikammeret. Af Vidnernes Forklaringer fremgaaer det, at 1ste Deponent øiensynlig har været mindre ædru. Han siger selv, at han inde i et Brændevinsudsalgssted havde nydt 3 à 4 Drammer og noget Potøl, samt at han deraf følte sig noget ør i Hovedet. Betydelig anløben kan han dog efter Vidneprovene ikke have været, eftersom han skal have staaet nok saa støt og talt nok saa fornuftig, ligesom hans Opfordringer til Mængden om at skilles ad og forholde sig rolig var tydelige og bestemte. Uagtet de Tiltaltes Optræden mod Constabelen ikke kan undskyldes ved hans mindre ædrue Tilstand, og omendskjønt den Maade, hvorpaa de ere gaaede frem, er i særdeles Grad haanende og krænkende for Politiconstabelen, antages der dog, efter Omstændighederne, og da 1ste Deponent ikke har lidt nogen Skade paa Legeme eller Helbred ved Medfarten, ikke at være tilstrækkelig Grund til for nogen af de Tiltaltes Vedkommende at anvende strengere Straf end Fængsel paa Vand og Brød, for Nr. 1 og 2, der tidligere ere straffede for

voldsom Opførsel mod Politiet, i 30 Dage for hver, og for Nr. 3 og 5 i 20 Dage for hver. Da Tiltalte Nr. 4 er ved Dom, afsagt af den constituerede Criminaldommer i Christiania den 8de April d. A., stadfæstet af Overretten den 9de Mai og af Høiesteret den 24de Juni sidstl. dømt til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød for Forbrydelse mod Crll.s Cap. 9 § 6, saa vil han for den herombhandlede Forbrydelse blive at ilægge efter Crll.s Cap. 6 § 17, en Tillægsstraf, der passende findes at kunne ansættes til 15 Dages lige Fængsel. Nr. 6 vil for Gadeuorden og upassende Optræden mod en Politiconstabel blive at ilægge Bøder til Politikassen, efter Omstændighederne, af 3 Spdlr. Med Hensyn til den ved Dekretet af 5te f. M. instituerede Tiltale med Carl Nielsen Gjerstad er det oplyst, at da Constabel Nr. 21 om Aftenen den 2den Mai næstfør vilde bringe Angjældende paa Politistationen, fordi han var drukken, gjorde Spektakel paa Gaden og ikke lystrede Constablen, kastede Angjældende sig over Ende i Gaden, spændte og slog om sig, stangede til Konstabel Nr. 11, som paa Anmodning kom til Hjælp, og forsøgte at bide saa vel Konstablerne som 2 andre Personer, der maatte tilkaldes for at faae Angjældende bragt til Stationen, hvorhos Angjældende talte om at ville "bete op" eller dræbe dem, hvis han havde en en Kniv. For dette sit Forhold, der gaaer ind under Crll.s Cap. 10 §§ 1 og 2, jfrt. 26, formenes Angjældende at burde ilægges Fængsel paa Vand og Brød, der paa Grund af, at han efter det Ovenanførte allerede er tilfunden 25 Dage, kun kan blive at bestemme til 5 Dage, og den samlede Straf vil altsaa for hans Vedkommende under nærværende Sag udgjøre 20 Dages saadant Fængsel. Nr. 1, 2, 4 og 5, der under Forhørene i kort Tid have været arresterede, ville have at udrede Omkostningerne ved sin Arrest, og Sagførelsen eragtes forsvarlig. (Fortsættes).

Christiania 1864.

Trykt og forlagt af J. Chr. Abelsted.

Niogtyvende Aargang — 19de October
№ 42. — 1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 2den Session 1864.

Den 10de September.

L.Nr. 9. Advocat Grønn, Actor, mod Carl Johannessen (Bonden), Johan Nielsen (Hækkelin), Martin Jensen (Kjøberen), Carl Gjerstad og Christian Nielsen.

(Slutning fra forrige Nr.)

Nærværende Sags Paadømmelse har udstaaet i Paavente af Høiesteretsdom i Sagen mod Tiltalte Nr. 4. Thi kjendes for Ret: De Tiltalte Nr. 1) Carl Johannessen (Bonden), 2) Johan Nielsen (Hækkelin), 3) Martin Jensen (Kjøberen), 4) Carl Nielsen Gjerstad og 5) Christian Nielsen bør for Forbrydelse mod Crll.s Cap. 10 § 1, jfrt. § 26, og for Gadeuorden, samt Nr. 4 tillige for Forbrydelse mod Crll.s Cap. 10 § 2, jfrt. § 26, at hensættes i Fængsel paa Vand og Brød, Nr. 1 og 2 hver i 30 - tredive - Dage, samt Nr. 3, 4 og 5 hver i 20 - tyve - Dage, hvorhos de Tiltalte Nr. 1, 2, 4 og 5 hver for sig udrede de med deres

Den 13de September.

L.Nr. 17. Advocat Lous, Actor, mod Enkemadame Neuhaus.

Angjældende havde kjøbt det gamle Børslocale paa den kontorske Brygge i Bergen, og dermed foretaget nogle Forandringer, der ansaaes stridende mod Bestemmelserne i Bygningsloven af 12te August 1848, §§ 9 og 35, hvorfor hun blev sat under Tiltale for Politiretten, og ved Dom tilpligtet, under 1 Spdlr.s ugentlig Bod, inden 1 Maaned fra dens Forkyndelse at borttage Bygningens nye Indklædning; men af Høiesteret blev hun aldeles frifunden, og Actor for Høiesteret tilkjendt Salar af Statskassen. Den omhandlede Bygning havde, saa vidt kunde sees, fra 1813 været benyttet som Børs, og af en Grundmaalingsforretning af 1776 saaes det, at der paa den søndre Kant havde været en Vinde, og indenfor samme en Krambod mod Bryggen. Da Bygningen blev Børs, var der nærmere Vaagen indrettet et Værelse, der kunde opildes, og ved Siden af dette længer indover mod Gaden et større Rum, forsynet med Vægge mod Nord, Øst og Vest, samt for en Del mod Syd, medens det for Størstedelen paa denne Side var aabent med Søiler. Længer ind mod Gaden var og et Skur, som var aabent mod Syd, og ligesaa mod Nord med et Tralleverk, som indtog den halve Høide. Efter at Angjældende var bleven Eier, foretog hun den Forandring, at Skillevæggen mellem førstnævnte Værelse og det tilstødende Rum blev borttaget, saa at begge nu udgjør eet Rum. Den sydlige Del findes nu indklædt med Bord, hvori en Dør er anbragt. Rummet mod Gaden er nu helt indklædt med Bord paa Søilerne eller Stolverne, og deri anbragt 3 Døre. For-

kunde ansees som blotte Udbedringer, men maatte betragtes som væsentlig Omdannelse af Bygningen, og at det maatte ansees stridende mod Lovens Mening og Hensigt, at en saadan Forandring skulde kunne finde Sted, idet Lovens § 9, sammenholdt med § 35 indeholdt Forbud mod at omdanne Bygninger paa saadan Maade, at den vilde fremkalde den Fare, det har været Lovens Hensigt at forebygge. Men her var hverken Tale om Opførelse eller Udvidelse af Bygning, men blot om Indklædning af visse Dele af den gamle Bygning i dens oprindelige Omfang.

Den 14de September.

L.Nr. 18. Advocat Rolfsen, Actor, mod Ole Rud.

I denne Sag stadfæstede Høiesteret følgende Overretsdom:

"Ungkarl Ole Larsen Rud, der er født 10de August 1826 og om hvis tidligere Forhold intet Ufordelagtigt vides, er ved den af Sorenskriveren i Hallingdal under 3die Mai sidstl. afsagte og i Følge Forlangende af Buskeruds Amt her til Retten indankede Dom for Forbrydelse mod Straffelovens Cap. 19 § 1 og Cap. 14 § 24, sammenholdt med samme Lovs Cap. 3 § 1, anseet med 1 Aars Strafarbeide, samt tilpligtet at udrede alle af Sagens Undersøgelse og Paatale og af hans Transport til Straffestedet flydende Omkostninger, hvoriblandt Salarium til Referenten Sagfører Rønning 12 Spdlr. A. Ved 15de, 16de og 19de Vidners Prov sammenholdt med Tiltaltes egen Forklaring maa Følgende ansees oplyst: 'En Person ved Navn Helge Bjørnsen Goelberg, der hverken under Forhøret eller Sagen har været at finde, og hvis Forklaring derfor ikke har kunnet erholdes, reiste i afvigte Aars Høst, formentlig i September Maaned, fra Næs til sit Hjem i Goels Præstegjæld, men tog i sin høist berusede Tilstand feil af Veien

Forklaring faldt — i det Samme Helge Bjørnsen inde i Laden "frablede" over Tiltalte — en Tegnebog og en Tobakspibe ud af Helge Bjørnsens Lomme og over Angjældende, der paa Helges Spørgsmaal om, hvem han var, opgav sit Navn. Tidlig næste Morgen, medens Helge Bjørnsen endnu sov, forlod Tiltalte Laden, og bemægtigede sig ikke blot Tegnebogen med iværende Penge — efter Tiltaltes Opgivende 7 Spdlr. — samt Tobakspiben, men ogsaa en paa Helge Bjørnsens udenfor Laden staaende Kjærre befindende Skræppe, hvori 2 Dunker Brændevin, hvilke sidste Tiltalte forvarede i en Skov ved Veien til Lærdalsøren, medens han selv bragte Skræppen og Tegnebogen med sig til sidstnævnte Sted. Paa Hjemveien derfra ved Gaarden Dokken i Hemsedal mødte Tiltalte den fraværende Helge Bjørnsen, som opdagede, at den ham frakomne Skræppe laae inde i en Del paa Tiltaltes medhavende Læs liggende Læder. Paa Helge Bjørnsens Anraab kom nu 15de og 16de Vidner til, for hvilke Helge Bjørnsen tilkjendegav, at han hos Angjældende forefandt en Skræppe, en Tobakspibe og en Tegnebog, som var ham frastjaalne, samt at han desuden savnede en 7 à 8 Spdlr. i Penge og 2de Dunker Brændevin. Da Helge Bjørnsen tog efter sin paa Tiltaltes Læs værende Skræppe, ytrede Tiltalte: "Jeg tvivler Du forfarer Dig", hvilket Udtryk efter 16de Vidnes og Angjældendes egen Forklaring maa forstaaes saaledes, at Tiltalte ansaae Helge Bjørnsen uberettiget til at tage Skræppen. Tiltalte, som erkjendte at han brugte det anførte Udtryk, siger at Grunden hertil var, at han ikke strax gjenkjendte Helge Bjørnsen, der da var iført andre Klæder end dem, hvori Tiltalte før havde seet ham, ligesom det ogsaa forekom Tiltalte, at Helge Bjørnsen greb efter Tiltaltes Skræppe. Videre forklarer 15de Vidne, hvad Tiltalte ogsaa erkjendte for rigtigt, at Tiltalte søgte at skjule Helge Bjørnsens Skræppe med sin Regnkappe, men blev heri forhindret af Helge, der sagde at Tiltalte ikke behøvede nu at skjule Skræppen, naar han ikke havde gjort det før, samt at Tiltalte paa Helges Spørgsmaal om, hvor han havde bekommet Skræppen, svarede at han havde laant den,

hvilket Svar Tiltalte siger at han gav, fordi han ikke havde gjenkjendt Helge Bjørnsen. Imidlertid erkjendte Angjældende i 15de og 16de Vidners Paahør, at han havde taget samtlige de Koster, som Helge Bjørnsen beskyldte ham for, og lovede at erstatte de savnede Penge og Brændevinsdunker, uden at han dog ligefrem tilstod, at han havde gjort sig skyldig i Tyveri. Helge Bjørnsen og Tiltalte saa vel som 15de Vidne blev derpaa i Følge sammen til 19de Vidnes Bopæl, hvor der mellem Helge Bjørnsen og Tiltalte blev afsluttet saadant Forlig, at Tiltalte i Erstatning for det ikke tilstedekomne Brændevin og Penge skulde betale 12 Spdlr. og 2 Bg Fisk. I Øvrigt blev det for 19de Vidne opgivet, at det ommeldte Forlig var grundet paa en mellem Tiltalte og Helge Bjørnsen forudgaaet Handel, men Vidnet, der før af Helge Bjørnsen havde hørt, at Tiltalte havde begaaet Tyveri mod ham (Helge), troede dog at det Omstipulerede skulde tjene som Vederlag og Erstatning til Bestjaalne. Under Sagen har Tiltalte bestemt paastaaet, at det ikke var hans Hensigt at bestjæle Helge Bjørnsen Goelberg, men at han blot vilde tage de under Sagen omhandlede Gjenstande i Forvaring for Helge paa Grund af dennes berusede Forfatning, og sætte dem ind til Forvaring paa et eller andet Sted i Goel, hvori han — efter Opgivende — blev forhindret derved, at han ingen Steds i Goel traf Folk oppe. Ligesom Tiltalte imidlertid selv erkjender at han ikke, da han som ovenmeldt ved Gaarden Dokken traf sammen med Helge Bjørnsen, samt 15de og 16de Vidner, ytrede Noget om, at det var hans Hensigt at forvare de omhandlede Koster for Helge Bjørnsen, saaledes kan dette Tiltaltes Opgivende af flere Grunde ikke skjenkes nogen Tiltro.

Bjørnsen, det af ham med Helge Goelberg som meldt indgaaede Forlig, og i Særdeleshed at have forbrugt de i Helges Tegnebog forefundne Penge, aldeles imod, at det kan have været Tiltaltes Hensigt at tage Kosterne i Forvaring for Helge. Retten kan i Henhold hertil ikke ansee det tvivlsomt at Tiltalte maa blive at fælde for Tyveri. B. For saa vidt Tiltalte ved den paaankede Dom er fældet for Forsøg paa den i Crll.s Cap. 14 § 24 omhandlede Forbrydelse, nemlig Fosterfordrivelse, bemærkes Følgende: Sagens 4de Vidne, Pigen Ingrid Svendsdatter Rud, har forklaret, at medens hun og Tiltalte Sommeren 1862 tjente sammen hos 12te Vidnes Svoger, 2det Vidne, havde de oftere legemlig Omgang med hinanden, og omtrent i Midten af September s. A. følte hun sig frugtsommelig, hvilket hun dog ikke før Juletider næstefter betydede Tiltalte, som hertil Intet ytrede. Angjældende kom derefter — forklarede Vidnet videre — en Gang i April Maaned s. A. ind til Vidnet, som var gaaet til Sengs, og efter at Vidnet igjen havde talt til Angjældende om sit Svangerskab, og betegnet ham som Barnets Fader, bød Angjældende hende et Glas Brændevin, efter først selv at have tømt et Glas af samme; Dette Glas tømte 1ste Vidne, og kort Tid efter bød Angjældende hende nok et Glas, hvortil han selv nippede. 1ste Vidne siger, at hun i Begyndelsen var uvillig til at tømme det andet Glas, da hun ikke befandt sig ganske vel, men Angjældende nødte hende til ogsaa at drikke dette. Efter at have nedsvælget en Del af Glassets Indhold, erfarede hun imidlertid, at Brændevinet var blandet med Noget, hvorfor hun spyttede det Brændevin, hun havde i Munden, ud paa Sengklæderne, og ved nærmere Undersøgelse fandtes blandt Brændevinet en Del Kviksølv, uden at Vidnet havde bemærket, enten at Tiltalte blandede Kviksølv i det sidste Glas Brændevin, han bød hende, eller at saadant fandtes paa den Pægleflaske, hvoraf han skjenkede hende. Angjældende — der erkjendte, at han Høsten 1862 havde legemlig Omgang med 1ste Vidne, men efter Sigende betvivler at han er Fader til det af 1ste Vidne ved St. Hansdagstider s. A. fødte Barn,

saasom han er vidende om, at 1ste Vidne havde med flere Mandspersoner at bestille, ihvorvel han erkjendte at have havt legemlig Omgang med hende til en saadan Tid, at han efter Naturens Orden kunde være Barnets Fader — forklarer, at han en Gang i Foraaret 1863 skjænkede 1ste Vidne et Glas Brændevin, men at Vidnet, der laae i Sengen, igjen spyttede Brændevinet ud med det Udraab: "Hvad i Verden var der i Glasset", samt at der ved at undersøge i Sengen fandtes iblandt det udspyttede Brændevin en yderst ubetydelig Del Kviksølv. Tiltalte paastaaer imidlertid, at han aldeles ikke selv har havt Kviksølv i det Glas Brændevin, han gav 1ste Vidne, og at han ligeledes er uvidende om, hvorledes der kan være kommet Kviksølv i Brændevinet, hvilket han siger er ham saameget uforklarligere, som han selv strax i Forveien troer at have tømt et Glas Brændevin af det samme Glas. Efter at 1ste Vidne havde underrettet 2det og 3die Vidner, i hvis Hus hun da opholdt sig, om at Tiltalte havde skjenket hende Brændevin, hvori var Kviksølv, opdagede ogsaa de 2de sidstnævnte Vidner, at der i 1ste Vidnes Seng fandtes Kviksølv, efter 2det Vidne en temmelig betydelig Qvantitet, hvis Værdi Vidnet anslaaer til 2 à 4 Skill., medens Tiltalte paastaaer, at det ikke var mere end for 1 Skillings Værdi. Det er oplyst, at Tiltalte for omtrent 2 Aar siden ved 4de Vidne indkjøbte for omtrent 2 Skill. Kviksølv, hvilket blev staaende paa en Hylde i et Tiltaltes Broders, (5te Vidnes), Stue staaende Skab, hvorfra det efter 9de Vidnes Prov forsvandt omtrent paa den Tid, da 1ste Vidne blev af Tiltalte som ommeldt tracteret med Brændevin, uden at 9de Vidne ved nogen Besked om, paa hvad Maade eller ved hvem Kviksølvet kom bort. For Øvrigt ere 9de Vidne og Tiltalte enstemmige deri, at Kviksølvet blev indkjøbt af Tiltalte som Middel mod "Klaae" (et Slags Udslet); imidlertid siger 4de Vidne, at Tiltalte for ham opgav at Kviksølvet skulde benyttes til at fordrive Utøi hos Kreaturene. At det er Tiltalte, som har kommet Kviksølv i det Brændevin, hvormed han tracterede 1ste Vidne, kan efter det Ovenanførte formentlig ikke paatvivles, lige saa

lidt som Tiltalte har gjort dette i den Hensigt at fordrive 1ste Vidnes Foster, da det nemlig er oplyst (se 2det Vidnes Prov og Lagrettets Erklæring Acten l. c.), at det der i Egnen er almindelig antaget, at Kviksølv har en fosterfordrivende Virkning, ligesom ogsaa vedkommende Distiktslæge har erklæret, at dette Mineral vel ikke i Almindelighed, men dog under visse Omstændigheder kan have saadan Virkning. Det er forøvrigt oplyst, at det af 1ste Vidne — der siger at have havt en lang og smertefuld Forløsning, (hvilket dog ikke synes at stemme med Gjordemodereus 17de Vidnes Prov), og at have følt sig upasselig 8 Uger derefter — fødte Barn kun levede noget over 4 Uger, og efter 1ste Vidnes Forklaring ligesiden dets Fødsel havde været sygeligt. Skjønt der ikke foreligger noget Datnm, hvoraf kunde indledes, at det 1ste Vidne af Tiltalte bibragte Kviksølv, skulde have havt nogen skadelig Virkning enten paa 1ste Vidnes egen Helbred eller paa hendes Foster, hvorimod Distriktslægens Erklæring giver Grund til at antage, at det ingen saadan Virkning har havt, maa Tiltalte dog ansees skyldig i Forsøg paa den i Crll.s Cap. 14, § 24 omhandlede Forbrydelse (jfrt. Crll.s Cap. 3 § 4). Straffen antages at burde bestemmes til Strafarbeide i 5te Grad, og vil det af Tiltalte forøvede Tyveri, der ei antages at vilde medføre høiere Straf end Fændsel, komme i Betragtning som skjerpende Omstændighed ved Bestemmelsen af Straffetiden, der i den paaankede Dom findes at være passende fastsat til 1 Aar. For saa vidt Tiltalte ogsaa har været mistænkt for at have stjaalet en 6te Vidne tilhørende Skjorte, hvilket imidlertid ikke i Underretsdommen er anseet at være ham overført, vil der paa Grund af Appellationsmaaden ikke blive Tale om dette Factum her ved Retten. Da Tiltalte, som ovenmeldt, allerede har afsluttet Forlig med Helge Bjørnsen Hoelberg angaaende den Sidstnævnte tilkommende Erstatning for de stjaalne og ikke tilstedekomne Koster, er der ikke Anledning til under nærværende Sag at tilkjende Helge Hoelberg nogen Erstatning. Ved den paaankede Doms Bestemmelser angaaende Actionsomkostningerne og navnlig Underretsreferen-

tens Salarium findes Intet at erindre. Sagens Behandling ved Underretten saa vel som dens Udførelse for begge Retter eragtes forsvarlig. Thi kjendes for Ret: Underrettens Dom bør, for saa vidt paaanket er, ved Magt at stande."

L.Nr. 19. } Landhandler Peder Gregersen mod Egers Fat-
O.Nr. 1. } tigcommission.

I denne Sag var den 2den Marts 1863 afsagt følgende Overretsdom:

"Før 1842 havde Hassel Jærnverk i Forbindelse med det nærliggende Skotselvens Saugbrug en fælles Skole, der sorterede under Ekers Præstegjælds almindelige Skolevæsen; fra nævnte Aar derimod havde Verket og Bruget i Fællesskab sit eget Skolevæsen, og lønnede sin egen Skolelærer indtil i 1851, da Bruget skiltes fra Verket, og hvert af dem fik sin særskilte Skole. I Aaret 1854 blev Hassel Jærnverk, efter kort Tid i Forveien nemlig 31te Juli s. A. at være blevet nedlagt, med underliggende Eiendomme solgt til forskjellige Personer, hvoriblandt Landhandler Peder Gregersen paa Modum kjøbte Marsovnen, den største Del af Gruberne, en Stangjærnhammer m. v. Da denne Eier vegrede sig ved at vedligeholde Skolen, og udrede de i denne Anledning fornødne Udgifter, maatte Ekers almindelige Skolevæsen træde imellem og udbetalte forskudsvis Skolelærerens Løn. Efter forudgaaende forgjæves Forligsprøve sagsøgte derefter Ekers almindelige Skolecommission ved Stævning af 24de Septbr. 1857 Landhandler Peder Gregersen med Paastand om, at han som Eier af Verket maatte kjendes forpligtet til at holde og vedligeholde den faste Skole, og til i denne Anledning at refundere Skolekassen havt Udlæg til Skolen for Aarene 1855 og 1856 med 280 Spdlr., samt paa samme Maade de senere Udlæg, Skolekassen maatte komme til at forskyde Skolen. Ved Underretsdom, afsagt af Sorenskriveren i Eker, Modum og Sigdal den 25de Octbr. 1861, blev Landhandler Peder Gregersen tilpligtet at betale Ekers almindelige Skolecommission de udlagte 280 Spdlr.,

samt Sagsomkostninger ved Underretten med 30 Spdlr., hvorimod Underdommeren ikke fandt at kunne i Dommen, saaledes som paastaaet, udtale Verkets Forpligtelse til fast Skolehold i sin Almindelighed. Denne Dom har Landhandler Peder Gregersen indanket her til Retten, med Paastand om, at samme underkjendes og derhen forandres, at han frisindes for Skolecommissionens Tiltale, og hos denne tilkjendes Processens Omkostninger for begge Retter. Indstævnte Ekers almindelige Skolecommission har paastaaet Underretsdommen stadfæstet, og sig tilkjendt Sagsomkostninger ved Overretten. Appellanten, der vil have den ved Underretten førte Procedure betragtet som gjentagen ved Overretten, har principaliter anført, at han ikke er rette Sagvolder, idet Søgsmaalet efter hans Formening burde være anlagt mod samtlige Kjøbere af Verkets Eiendomme og ikke mod ham alene, da han nemlig ved den i 1854 afholdte Auction kun blev Eier af Marsovnen, den største Del af Gruberne, en forfalden Stangjærnshammer m. v., medens andre Dele af Verket, saasom Stangjærns- og Spigerhammeren i Vestfossen, lignende Hammere ved Bingselven samt Jordegodset blev kjøbt af forskjellige Personer. Indstævnte har med Hensyn hertil henvist til en ved Underretten fremlagt trykt Fortegnelse over de Hassel Jærnverk tilhørende faste Eiendomme, hvilken Fortegnelse blev lagt til Grund ved Auctionen, og anført, at de af Appellanten kjøbte Eiendomme ere de, der i Fortegnelsen ere opførte under Navn af Hassel Jærnverk, hvorhos Indstævnte ligeledes har paaberaabt, at efter Appellantens egen udtrykkelige Forklaring er Marsovsdrift det Væsentlige ved, eller det, der constituerer et Jærnverk. Retten maa med Underdommeren være enig i, at Appellanten er rette Sagvolder, idet han ved Auctionen blev Eier af det egentlige saakaldte Verk, i Forhold til hvilket de øvrige ved Auctionen solgte, under Verket tidligere henhørende Eiendomme antages at maatte betragtes som Appertientser, der ikke ere nødvendige Betingelser for at danne Begrebet "Verk" (cfr. Skoleloven af 14de Juli 1827 dens § 3, i, f). Retten skal derefter

gaae over til at omhandle Søgsmaalets Realitet. Indstævnte har sluttet sin Paastand om Appellantens Forpligtelse til fast Skolehold, og som Følge deraf til at refundere Skolekassen de hafte Udlæg til Verkets Skole, paa Bestemmelsen i Lov angaaende Bergverksdriften af 14de Juli 1842 dens § 65, sammenholdt med Lov om Almueskolevæsenet paa Landet af 14de Juli 1827, dens § 3. Sidstnævnte Lovparagraph paalægger ethvert Bergverk, som har 30 faste Arbeidere, Forpligtelse til at bekoste og vedligeholde fast Skole, samt lønne sammes Lærer, hvilken Forpligtelse vedvarer, saalænge Antallet af faste Arbeidere ved Verket ikke er ringere end 20; bliver de faste Arbeideres Antal mindre, er Verket kun forpligtet til at betale for Arbeidernes skolesøgende Børn ved Bygdens nærmeste Skole. I Følge det førstnævntr Lovbud har et nedlagt Verk i 5 Aar fra Nedlæggelsen de samme Forpligtelser i Henseende til Skolevæsenet, som et i Drift værende Verk, altsaa enten Forpligtelse til fast Skolehold eller Forpligtelse til at betale for Børnenes Undervisning ved Bygdens nærmeste Skole. Med Hensyn til det Retten nu foreliggende Tilfælde maa det — som af Indstævnte anført og af Appellanten ikke specielt modsagt — antages at være in confesso, at der ved Hassel Jærnverk var fast Skole kort før Verkets Nedlæggelse. Appellanten formener imidlertid, at Forpligtelsen til sammes Vedligeholdelse allerede var bortfalden ved Verkets Nedlæggelse, hvorhos han in subsidium paastaaer, at den i ethvert Fald er ophørt senere. Den førstnævnte Paastand støtter Appellanten derpaa, at der ved Verkets Nedlæggelse ikke længere fandtes faste Arbeidere ved samme, idet de tidligere faste var blevne opsagte med 3 Maaneders Varsel til 14de April 1854, hvilken Dag han saaledes antager Forpligtelsen til fast Skolehold at være bortfalden, medens Verket fremdeles var i fuld Drift i over $\frac{1}{4}$ Aar længere med de samme Arbeidere som Dagleiere. Indstævnte har protesteret mod, at der tages Hensyn til dette Anbringende som først fremkommende i Duplikken, og tillige bemærket, at den nævnte Ordning med Arbeidernes Opsigelse og Driftens Fort-

sættelse med de selvsamme Arbeidere som Dagleiere maa blive uden nogen Indflydelse paa Forpligtelsen til at holde Skole, Noget, der efter Indstævntes Formening ogsaa særskilt er erkjendt derved, at Verket desuagtet fremdeles vedbleb at holde Skole. Retten formener med Hensyn til dette Punct, at man, selv forudsat, at Appellantens Anbringelse var fremsat i betimelig Tid, ikke kan tage hans derpaa byggede Paastand til Følge. Man kan nemlig ikke, uden at aabne Adgang til, i ethvert kommende Tilfælde at eludere Bestemmelsen i Bergverksloveus § 65, gaae ind paa at tillægge en saa kort Tid før Verkets Nedlæggelse foretagen Omordning af de selvsamme Arbeideres Stilling fra faste til Dagleiere den Virkning, at Verket skulde være løst fra sin Forpligtelse til at holde fast Skole. Med Underdommeren maa Overretten saaledes antage, at de til 14de April 1854 opsagte Arbeidere, hvilke desuagtet vedblev i sine Functioner ved Verket indtil dettes Nedlæggelse, i nærværende Tilfælde ere at betragte som faste. At Antallet af disse Arbeidere før Nedlæggelsen var under 20, eller at det senere i det under Sagen omhandlede Tidsrum er gaaet ned under dette Tal, er af Appellanten, som i dette Henseende maa antages at have Bevisbyrden, ikke godtgjort. Hermed er Appellantens Forpligtelse til, i den nævnte Tid — Aarene 1855 og 1856 — at holde fast Skole given, hvad enten man antager, at denne Forpligtelse er afhængig af, om der efter Verkets Nedlæggelse fremdeles opholder sig mindst 20 forhenværende faste Arbeidere i det Verket tilliggende Skoledistrikt, eller med Underdommeren gaaer ud fra, at et Verk, ved hvis Nedlæggelse der var fast Skole, ubetinget og uden Hensyn til Arbeidernes Antal inden Distriktet er forpliatet

kostningerne her for Retten efter Omstændighederne at burde ophæves. Thi kjendes for Ret: Appellanten, Landhandler Peder Gregersen, bør til Indstævnte, Ekers almindelige Skolecommission, at betale 280 - to Hundrede og otteti - Speciesdaler samt Sagsomkostninger ved Underretten med 30 - treti - Speciesdaler. Sagens Omkostninger her for Retten ophæves. At efterkommes", o. s. v.

Ved Høiesterets Dom, afsagt den 16de September 1864, blev Appellanten frifunden for Indstævntes Tiltale i denne Sag, Omkostningerne for Overretten og Høiesteret ophævede, men Appellanten tilpligtet at betale Indstævnte Omkostningerne ved Underretten med 30 Spdlr. Høiesteret antog nemlig ikke, at Verket efter de fremkomne Oplysninger kunde ansees nedlagt før Slutningen af Julimaaned, skjønt Beslutningen tidligere var fattet, og Nedlæggelsen forberedt; og uagtet en saadan Forberedelse kan lede til Omgaaen af Bestemmelsen i Bergverksl.s § 65, antog Retten dog, at Ordene i denne §, sammenholdt med L. af 14de Juli 1827, § 3, ere altfor bestemte til, at man her kunde vælge nogen anden Termin.

Den 17de September.

L.Nr. 23. Advocat Kraft, Actor, mod Orlogsmatros Jens Christian Olsen.

Angjældende, født i 1841 og anhværvet ved Marinens Matroscompagni i 1854, blev 1ste April 1863 helbefaren, og var fra 1855 til 1862 i Alt 16 Gange dels irettesat dels extrajudicielt straffet for ringere Forseelser mod Disciplinen og i sin militære Tjeneste. I Foraaret 1864 blev han udcommanderet med Dampkanonbaaden Rjukan, samt forfremmet til Qvartermester (Underofficier); men efter gjentagende at have efter Landlov indfundet sig drukken om Bord og forseet sig i Tjenesten, blev han den 24de Juni s. A. nedsat til simpel Matros. Paa Grund af Klage fra 1ste Vidne, der er Underkanoneersmate i Rjukan, blev Angjældende sat under Forhør og Tiltale for den sømilitære Ret i Carljohansvhavn, og ved dens Dom for subordinations- og respectstridigt Forhold tilfunden at kattes med 3 Gange 27 Slag i

3 Dage, og derefter at hensættes til Strafarbeide i 2 Aar, samt at betale Arrest- og Sagsomkostningerne. Denne Dom blev af Generalauditøren efter Grl.s § 89 og Lov af 1ste Juli 1816 indbragt for Høiesteret med sædvanligt Varsel. Efter Klagerens Forklaring, der i alt Væsentligt blev bekræftet af de øvrige Vidner, havde Angjældende, medens Rjukan laa i Carljohanshavn, faaet Landlov, men indfandt sig ½ Time for sent paa Bryggen, og var da beruset. Klageren, der om Bord gjorde Tjeneste som Serjeant, og derhos, da ingen af Officiererne eller de øvrige Underbefalingsmænd var tilstede, førte Commandoen, sendte paa Angjældendes Vink Baad til Bryggen; men da Angjældende vegrede sig ved endnu at gaae om Bord, sendtes atter Baad med 3 Mand for at hente Angjældende, i fornødent Fald med Magt, hvilken ogsaa maatte anvendes. Efter at Angjældende var bragt i Baaden, bad han om, at man vilde slippe ham, hvilket ogsaa skeede; men i Stedet for at forholde sig rolig, sprang han over Bord, og stødte i det Samme til En af Mandskabet i Baaden, saa at Denne ogsaa faldt over Bord. Klageren beordrede nu en anden Baad ud til Hjælp, og Angjældende blev optagen, samt af Klageren beordret til at komme om Bord, uden at gjøre "Opstyr". Hertil svarede Angjældende med det Spørgsmaal: "Hvad vil Du gjøre mig, hvis jeg ikke gaaer?" og gik heller ikke om Bord, saa at man først ved at "stikke en Ende paa ham" fik ham bragt op paa Dækket. Her blev han løsladt, og beordret at gaae ned og skifte; men i Stedet derfor gav han sig til at overøse Klageren med Skjeldsord, og tildelte ham med knyttet Næve et Slag i Ansigtet, saa at hans Mund hovnede, og beskyldte ham for at være Aarsag ogsaa i de tidligere Ubehageligheder, han havde havt. En af

paa den Tid førte Commandoen om Bord, og at han nærede Uvilje mod Klageren, hvilket han ogsaa tilstod for Retten, idet han ogsaa der ytrede Mistanke om, at Klageren var Skyld i de Uleiligheder, han havde havt, uden at kunne angive nogen anden Grund til sit Nag; men efter samtlige Oplysninger fandtes ingen Anledning til denne Mistanke, da Klageren ikke tidligere havde anmeldt ham for hans Foresatte. Da Krigsartikelsbrevet af 8de Januar 1752 her maatte komme til Anvendelse, var der kun Spørgsmaal, om ikke Angjældendes Forhold maatte henføres under Art. 542 saaledes, Straffen blev Arqvebusering, for saa vidt han maatte siges at have tillige forgrebet sig paa sin Foresatte ved "Haandspaalæggelse;" men man skal i Praxis ikke have fundet denne Straf anvendelig uden i Krigstid, og vist er det, at den ikke stemmer med Nutidens Begreber om Strafudmaaling i et Tilfælde som dette. Høiesteret stadfæstede den sømilitære Rets Dom, men indstillede Angjældende til Benaadning med 60 Dages ensomt Fængsel.

Den 17de September.

L.Nr. 30. Advocat Lous, Actor, mod Ole Iver Johnsen.

Medens Skipper Østgaard med Skibet To Venner i Mai d. A. laa i Aalesund, hvor det havde udlosset en Ladning Stenkul, erklærede Nogle af Mandskabet, at de ikke længer vilde følge Skibet, idet de antog, at de efter Hyrecontracterne havde Ret til at fordre Afmynstring. Herover afgav Skipperen Klage til Byfogden, og da de Modvillige trods dennes Forestillinger om det Ubeføiede i deres Forlangende fremdeles paastod at ville forlade Fartøiet, beordrede Byfogden dem arresterede. Da de i denne Anledning fra Byfogdens Kontor førtes om Bord for at hente sit Tøi, sluttede Angjældende, der var forhyret som Baadsmand, og i de sidste Dage havde været syg, sig til dem, idet han erklærede, at han ogsaa vilde i Land, da han ikke havde den fornødne Pleie om Bord, hvorefter han med de Øvrige gik i Arrest. Han havde om Bord været tilseet af Districtslægen, der imidlertid havde erklæret, at Sygdommen ikke var af den Beskaffenhed, at han behøvede at bringes i Land,

men at han vilde have bedre af at staae op og arbeide lidt, hvorfor Skipperen havde negtet ham at lægge sig i Land. Under Forhøret fortalte Angjældende, at de Draaber, han om Bord havde faaet af Lægen, ikke havde hjulpet ham, at han vantreves om Bord, fremdeles var syg, og derfor ikke vilde gaae om Bord igjen. Da han ved Forhørets Slutning heller ikke, som de Øvrige, vilde gaae med Skibet igjen, blev han fremdeles holdt i Arrest, og ved Amtsordre sat under Tiltale for uden Skipperens Tilladelse og uden gyldig Grund at have forladt det Fartøi, hvormed han havde forhyret sig. Imidlertid havde Skipperen hyret en Anden i hans Sted, og med det øvrige Mandskab forladt Aalesund, saa at ingen nærmere Forklaring af dem kunde indhentes over Angjældendes videre Fremstilling af Forholdet, der gik ud paa, at han af den nævnte Grund havde forlangt Tilladelse til at gaae i Land med de Øvrige, hvilket blev ham negtet, og da han derpaa havde erklæret, at han ikke kunde holde ud længer om Bord, havde Skipperen sagt, at han i saa Fald fik at gaae i Arrest med de Andre. I Arresten blev han tilseet af Districtslægen, der erklærede, at han kun havde klaget over kardialgiske Smerter i meget ringe Grad, og at Kardialgi vist nok kan være meget plagende, naar den finder Sted i høi Grad, men at han ikke antog, at dette var Tilfældet med Angjældende, da hans Madlyst og øvrige Livsfunctioner var i fuldkommen Orden, saa at Sygdommen maatte være saa ubetydelig, at den ikke afgav nogen Grund til at forlade Fartøiet. Imidlertid paastod Angjældende, at han havde været og fremdeles uafbrudt var saa syg, at han ikke kunde udføre nogen Skibstjeneste, og at dette havde været hans eneste Grund til Vegring ved at følge Skibet. Ved Søretten blev han frifunden og Omkostningerne paalagte det Offentlige. Høiesteret fældte ham derimod efter Søfartsl.s § 111, c, til 5 Spdlr.s Bøder og Udredelse af Omkostningerne. Hyrecontracten gav ingen Anledning til Vegringen.

Christiania 1864.
Trykt og forlagt af J. Chr. Abelsted.

Niogtyvende Aargang. 26de October
№ 43. 1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 2den Session 1864.

Den 10de September.

L.Nr. 10. Advocat Paludan, Actor, mod Helene Vilhelmsdatter.

I denne Sag stadfæstede Høiesteret, saa vidt paaanket var, følgende alene efter Angjældendes Forlangende indankede Overretsdom:

"Den 12te April d. A. satte Stiftamtmanden i Christiania 1) Marthe Larsdatter, 2) Helene Vilhelmsdatter og 3) Thora Hansdatter under Tiltale, Nr. 1 og 3 for Tyveri og Delagtighed i saadan Forbrydelse, Nr. 2 for Delagtighed i Tyveri og for at have ladet sig besvangre af tre forskjellige Mandspersoner, uden at hun med nogen af dem lovligen er kommen i Egteskab. Ved den af den constituerede Criminaldommer den 4de Mai afsagte Dom blev de Tiltalte fældede efter Cap. 19, §§ 1 og 6, for Nr. 2s Vedkommende sammenholdte med Cap. 5, § 4, b, og § 6, og Tiltalte Nr. 2 desuden efter Cap. 18 § 25 i Lov af 20de August 1842, Nr. 2 til Strafarbeide i 8 Maaneder, hvorhos de tilpligtedes, Een for Alle og Alle for Een, at udrede de med Sagens Behandling forbundne Udgifter. Denne Dom er alene

blev hos Nr. 2, indtil Sagen reistes. Nr. 1 og 3 er det overført, hvad de ogsaa tilstaae, at de i den Tid, hvori de have boet hos Nr. 2, Nr. 3 dog kun under hendes sidste Ophold hos denne, have forøvet en Mængde Tyverier, idet de, uden at gaae ind i Husene have paa mangfoldige Steder, Nr. 1 antager for sit Vedkommende 50, Nr. 3, der er mindre skyldig, for sit 10, fra Gaardsrummene rapset til sig forskjellige Koster, meest Klædningsstykker. Hvad der er fremkommet af det, Nr. 3 har taget, er af Forhørsretten vurdeerset til omtrent 9 Spdlr.; at erholde nogen Taxt over de af Nr. 1 stjaalne Sager har Forhørsadministrator anseet ugjørligt. Af saadant Tyvegods har Nr. 2 fra de Medtiltalte modtaget en meget betydelig Mængde, deels til Gave, deels som Betaling for Logiet, deels ogsaa for at sælge det, i hvilken Retning hun sees at have staaet de Medtiltalte bi i ikke ringe Udstrækning. Til Kjøberne forklarer hun at have sagt, at hun har faaet Sagerne af forskjellige Familier, og det forholder sig saa, at der af Forskjellige er ydet hende Hjælp, deriblandt af Klædningsstykker, som hun har gjort sig nyttige ved Afhændelse, hvorfor det af de Medtiltalte antoges, at hun, der saaledes tidligere havde solgt Et og Andet, ogsaa vilde have lettere for at faae det Stjaalne afsat. Hun erkjender, at efter at de Medtiltalte havde bragt en Del Sager hjem, skjønnede hun, at hvad de saaledes kom med, maatte være stjaalet, men at hun desuagtet vedblev at tage derimod. Endskjønt hun siger sig aldrig at have taget Noget selv — hvilket heller ikke er hende overført -- vedgaaer hun dog, at hun en Gang fulgte med Nr. 1, i den Hensigt at bistaae denne, medens hun forøvede Tyverier. De havde nemlig hver sin tomme Kurv hjemmefra, og Nr. 1 var inde i flere Porte, hvor hun fik sin Kurv fyldt, hvilken hun derpaa byttede med Tiltaltes, saa at der var Tøi i begge Kurve, da de kom hjem. Endelig

Hensigt var at benytte Underretningen til at stjæle paa de opgivne Steder. Hvad Tyvsforbrydelserne angaaer, findes Tiltalte saaledes retteligt fældet. Med Hensyn til Forseelsen mod Cap. 18, § 25, derimod, vedgaaer Tiltalte vel at have avlet 3 Børn med tre forskjellige Mandspersoner, men da hendes yngste Barn, efter den fremkomne Daabsattest, er født den 23de Juli 1862, altsaa undfanget i Høsten 1861, medens Oplysning angaaende hendes Leiermaal først er søgt i Forhørsmødet den 26de Marts d. A., er Paatalen præscriberet, og hun vil følgelig for saa vidt blive at frinfide. Straffen for Tyvsforbrydelserne formenes passende at bestemmes til 8 Maaneders Strafarbeide, hvorhos Tiltalte vil have at udrede Sagens Omkostninger. Sagens Behandling i første Instants og Sagførelsen for begge Retter eragtes forsvarlig. Thi kjendes for Ret: Tiltalte Helene Vilhelmsdatter bør for Forbrydelse mod Lov af 20de August 1842, Cap. 19 § 1 og § 6, sammenholdte med Cap. 5 § 4, b, og § 6, hensættes til Strafarbeide i 8 — otte — Maaneder, men for Øvrigt for Justitiens Tiltale i denne Sag fri at være, dog at hun udreder de med Sagens Behandling forbundne Udgifter. At fuldbyrdes", o. s. v.

Den 16de September.

L.Nr. 20. Advocat Kraft, Actor, mod Hans Olsen Lande.

I denne Sag var affagt følgende Overretsdom;

"Hans Olsen Lande, 43½ Aar gammel, Gaardmand i Nærheden af Sarpsborg, og ernærende sig som Slagter, har i Aaret 1851 afsonet en ham for at have solgt ustæmplede Kort ilagt Bod, men for Øvrigt ikke været straffet; fra sin Sjælesørger har han det Vidnesbyrd, at intet Umoralskt om hans Vandel er bekjendt, og at han, der er Familiefader, er en ædruelig og særdeles stræbsom Mand. Den 25de Marts 1863 anmeldt for Politiet i Sarpsborg som skyldig i ulovlig Handel og af en Politibetjent paa Gaden tilsagt at møde til Politiforhør, udeblev han, formenende at kunne fordre Varsel paa sin Bopæl, hvorfor Politimesteren, da han igjen kom til Sarpsborg, lod ham arrestere. Ved Politiret

*

tiltalt for ulovlig Handel og for Trods og Modstand mod Politiet, blev han i første Henseende frifunden, medens Sagen i sidste Henseende afvistes fra Politiretten, hvilken Dom, der paaankedes for Afvisningens Vedkommende, for saa vidt stadfæstedes af Overretten den 8de Juni f. A. Derefter reistes Justitssag mod ham for voldsom Modstand mod en Politibetjent, men ved Underrettens og Overrettens Dom, den sidste af 10de August f. A., blev han frifunden, og det Offentlige ilagt Ansvaret for Sagsomkostningerne. Den 22de September næstefter, indgav han i Anledning af det Forefaldne Klage til Justits- og Politidepartementet over Politiets Adfærd, og den 10de October indberettede Politimesteren til Amtmanden, at der syntes Grund til at antage, at Hans Olsen Lande havde gjort sig skyldig i Falskneri efter Lov af 20de August 1842 Cap. 21 § 27; dog ytrede Politimesteren, paa Grund af det Forhold, hvori Hans Lande ved den indgivne Klage over hans Embedsfærd havde sat sig til ham, det Ønske at fritages baade for at fatte Bestemmelse om Forhørs Optagelse og for at optage Forhøret, eller over Hoved som Politimester at foretage noget yderligere Skridt i Sagen. I Anledning af Hans Landes Besværing lod Departementet ham gjennem Byfogden den 19de December tilkjendegive, at der ikke fandtes tilstrækkelig Grund til fra det Offentliges Side at træffe nogen Forføining, og i Anledning af Anmeldelsen fra Politimesteren tilkjendegav Amtmanden, ved den 15de December at tilbagesende den til Forhørs Optagelse, at Justitsdepartementet ikke i dette Tilfælde havde fundet tilstrækkelig Grund til at fritage Politimesteren for Besørgelsen af en ham paahvilende Embedsforretning, hvilken Formening ogsaa var Amtmandens. Det derefter af Politimesteren optagne Forhør havde til Følge, at Hans Olsen Lande den 12te Januar d. A. af Amtmanden i Smaalenene blev sat under Tiltale for Forbrydelse mod den anførte Lovs Cap. 21 § 27; men ved den af Byfogden i Sarpsborg den 29de Marts afsagte Dom blev Sagen afvist fra Retten, og Referentens, Sagfører Smiths Salarium, 12 Spdlr., tilligemed de øvrige af Sa-

gens Undersøgelse og Forfølgning flydende Udgifter bestemte at skulle bæres af det Offentlige, idet den Gjerning, for hvilken Tiltalte sigtes, formentes i intet Fald at kunne henføres under Lovstedet, men, om den antoges bevist, alene at være et Bedrageri, som Fornærmede gjentagende har erklæret ikke at ønske paatalt. Denne Dom er fra det Offentliges Side indanket for nærværende Ret. 1ste Vidne, Garvermester til Sarpsborg, forklarer væsentlig Følgende: Under en af Tiltalte indledet Handel om 30 Stkr. Huder, som Tiltalte vilde sælge, og som Vidnet besaae paa Lande, saa vidt det i deres daværende Tilstand var muligt, blev Vidnet og Tiltalte saaledes forenede, at Vidnet kjøbte Huderne efter den Vegt, Tiltalte opgav de havde havt, da de var nys aftagne og usaltede, samt opgjorde den samlede Sum, der opløb til omtrent 76 Spdlr.; den Gang var der ikke Tale om, at Tiltalte skulde have Huderue igjen, hvis Vidnet ikke erlagde Betalingen til de betingede Frister, men da Tiltalte havde kjørt Huderne ned til Vidnet, og dette allerede havde udfærdiget skriftlig Tilstaaelse for Kjøbesummen i Overensstemmelse med den paa Lande trufne Aftale, var Tiltalte, efter at de havde læst Tilstaaelsen sammen, ikke fornøiet med den som den var, hvorimod han gjorde Fordring paa, at dersom Vidnet udeblev med de pligtige Beløb til rette Tid, saa skulde Huderne betragtes som Tiltaltes retmæssige Eiendom; hertil erklærede Vidnet, at han da ogsaa for sit Vedkommende vilde have Beviset forandret, saaledes nemlig, at der forbeholdtes ham Adgang til, ved første Forfaldstermin at lade Kjøbet gaae op igjen, og til at lade Huderne blive Tiltaltes Eiendom, mod at de betragtedes som indsatte hos Vidnet til Garvning; Vidnet betingede sig denne Forandring, deels fordi der var skeet nogen Forandring i de paa Lande aftalte Betalingsterminer, deels paa Grund af nogle andre Omstændigheder, som Vidnet ikke kan mindes eller paavise, deels fordi Vidnet var i Tvivl om Hudernes Qvalitet; efter den nye Aftale gav Vidnet den allerede udfærdigede og underskrevne Tilstaaelse en Paategning, som han selv underskrev, men om at Tiltalte ogsaa

skulde underskrive den, blev ikke talt, og Vidnet veed ikke, hvorvidt han gjorde det; derhos udstedte Vidnet med det Samme Garverseddel til Tiltalte for Huderne, ligesom han indførte disse i Garveribogen, saaledes som det skeer med Alt, hvad der modtages til Garvning, hvorpaa begge Documenter, nemlig Tilstaaelsen med Paategning og Garverseddelen, overleveredes Tiltalte; efter at første Termin var forfalden, var Tiltalte hos Vidnet flere Gange og affrævede ham de 36 Spdlr., men Vidnet, som imidlertid havde fundet, at Huderne havde været mislig behandlede, navnlig for lidet saltede, erklærede ikke at ville beholde dem, med mindre han fik en Nedsættelse af 6 Spdlr. i Kjøbesummen, idet Vidnet ytrede, at han havde Ret til at fordre Handelen hævet; dette benegtede Tiltalte, og paastod, at Vidnet skulde betale hver Skilling, i hvilken Anledning Vidnet henviste Tiltalte til hans Documenter, der sagde noget Andet, men Documenterne, navnlig Beviset af 31te Januar næstforhen, var da ikke tilstede; Tiltalte indkaldte nu Vidnet til Forligelsescommissionen den 24de Februar, og paa denne Dag indfandt ogsaa begge Parter sig i Commissionens Forværelse, hvorfra de sammen gik ud i Gaardsrummet, og under Opholdet her begav Tiltalte sig en kort Stund ind i et Udhus eller Skur, uden at Vidnet veed, hvad han der bestilte; siden erklærede Vidnet, som aldrig før havde mødt for nogen Forligelsescommission, og kvidede sig for at komme der, skjønt han var sig bevidst at have Retten paa sin Side, sig villig til at betale det fulde paaklagede Beløb, og han med Tiltalte gik derefter hen til 3die Vidne, som for dem forfattede et nyt Document, hvori det hed, at Vidnet denne Dag — den 24de Februar — var kommen overens med Tiltalte om at affjøbe ham 30 Huder for 76 Spdlr., af hvilke de 36 blev strax betalte, og de resterende skulde erlægges til 14de April, hvorhos Vidnet forpligtede sig til at lade

svarede han paa Vidnets Opfordring til at fremkomme med det, at det ikke hastede, men efter at have modtaget de 36 Spdlr. contant og det nye Bevis, udleverede Tiltalte til Vidnet, som havde betinget sig det, det ældre Bevis samt Garverseddlen, og nu saae Vidnet strax, at Paategningen paa Gjældsbeviset af 31te Januar, som havde indeholdt Hjemmelen for Vidnets Ret til at hæve Handelen, var klippet eller skaaren bort; Vidnet henvendte sig strax til Tiltalte, og ytrede høit og lydeligt sin Forundring og Harme over, at Tiltalte havde kunnet begaae en saadan Gjerning, for hvilken Vidnet kunde gjøre ham ulykkelig, om det vilde, idet Vidnet tillige udtrykkelig omtalte, hvori Gjerningen bestod; Tiltalte gjorde ingen Indvending, men bemærkede kun Noget om, at det nu, da de var blevne enige, maatte være det Samme, og senere paa Dagen erkjendte han for Vidnet paa Tomandshaand, at han under sit Fravær i Skuret der, hvor Forligelsescommissionen holdtes, havde paa den omhandlede Maade forvanskeet Documentet, uden at Vidnet erindrer, hvorvidt han sagde sig enten at have skaaret eller at have klippet bort Stykket. Tiltalte benegtede under Forhøret forhen at have været tiltalt eller straffet, navnlig at have været domfældt for Salg af ustæmplede Spillekort. Han negtede at erindre, at han for henved et Aar siden havde indgaaet Handel med 1ste Vidne om 30 raae Huder, og at han af Vidnet havde modtaget andre Documenter end Garversedler, naar han hos Vidnet havde til Garvning indsat raae Huder. Han benegtede endvidere at erindre nogensinde at have ladet Vidnet indkalde til Forligelsescommissionen, at have havt Forhandling med ham om Mellemværende hos 3die Vidne, eller at have ved Bortskjæring forvansket noget Document, modtaget af 1ste Vidne, i hvilken Gjerning han dog tilsidst med Bestemthed har negtet at have gjort sig skyldig. Paa Foreholb af sit Navn under Forligsklagen og under den paa Beviset af 24de Februar 1863 tegnede Qvittering har han erklæret ikke at kunne afgjøre, om det er hans egenhændige Underskrifter. Han ytrer derhos, at hvis der er bortskaaret Noget af det omhandlede Document, maa

1ste Vidne sandsynligvis selv have gjort det, for at komme ham tillivs, men har dog siden, med Hensyn til, at der forhen intet Uvenskab har været mellem dem, og at Vidnet ikke er optraadt som Klager, igjen sagt, at det gjerne kan være saa, at 1ste Vidne er uskyldigt. Tilsidst, efter at Forhørsforhandlingerne var oplæste, erklærede han, at han ikke skjønner sig paa, hvad der er tilført som hans Forklaring. For Retten har Tiltalte forklaret sig med noget større Aabenhed, men heller ikke her med Oprigtighed. Foruden at erkjende forhen at have været straffet, har han efter en Del Udflugter vedgaaet at mindes Handelen med 1ste Vidne, og at han med ham var paa Commissionsstedet samt derfra begav sig hen til 3die Vidne, der skrev et nyt Bevis imellem dem, ved hvilken Leilighed 1ste Vidne fik det ældre tilbage. Han vedkjender sig derhos sine Underskrifter og de fremkomne Beviser, søgende Udflugter til Undskyldning for, at han fragik den under Forhøret; dog bemærker han, at Beviset af 31te Januar 1863 vel ligner det, han tilbageleverede 1ste Vidne, men at det tilbageleverede forekom ham noget større. Alligevel paastod han først, at dette Document ikke indeholdt 2 Afdelinger, men kun en Forpligtelse under 1ste Vidnes Haand; men senere erklærer han, at han efter saa lang Tids Forløb ikke kan huske, om Documentet havde en Paategning som den omhandlede. Over Hoved klager han over kort Hukommelse. Paa Tilspørgsel, hvorfor han, naar han ansaae Beviset af 31te Januar 1863 for ubetinget forpligtende for 1ste Vidne, vilde have det nye Bevis, der blev forfattet af 3die Vidne, svarer han, at det var 1ste Vidne, som vilde have Beviset forandret, fordi Vidnet

talte vel nævnede dem, men ytrede, at disse Omkostninger overtog han. At der paa Beviset af 31te Januar 1863 har været en Paategning, som af Tiltalte er borttagen, maa ansees hævet over al Tvivl. Foruden 1ste Vidnes Prov, der, da Vidnet ikke er optraadt som Klager, eller ønsker Tiltaltes Forfølgning, og derhos har Ord for at være en sanddru og troværdig Mand, maa betragtes som fuldgyldigt, komme endnu følgende Omstændigheder til: 1) Documentet viser i den Tilstand, hvori det er fremkommet for Retten, umiskjendelige Spor af, at Noget er bortklippet eller bortskaaret fra dets Fod, hvor der sees tydelige Rester af overskaarne Bogstaver; 2) 2det, 3die og det, dog paa Grund af en for grovt Tyveri ham overgaaet Dom ikke edfæstede, 4de Vidne ere væsentligen samstemmige med 1ste Vidne i, at sidstnævnte Vidne, efter at det nye Bevis hos 3die Vidne var nedskrevet, og Tiltalte kom frem med og afleverede det gamle, paa Stedet lydelig og bestemt sigtede ham for at have bortskaaret sin egen Forpligtelse af Documentet, men ladet Vidnets staae igjen, og derved gjort Noget, hvorfor han kunde blive ulykkelig, om Vidnet vilde, uden at Tiltalte svarede Noget hertil, saa at Vidnerne fik det Indtryk, at Sigtelsen var sandfærdig; 3) 2det og 4de Vidner bestyrke derhos 4de Vidnes Udsagn, at Tiltalte hos 3die Vidne lige til det Sidste røbede Ulyst til at komme frem med de ældre Documenter, hvilket dog 3die Vidne, som var beskjæftiget med Nedskrivningen af det nye Document, ikke bemærkede; 4) 5te Vidne, der i Egenskab af Forligelsescommissær skrev Klagen af 21de Februar for Tiltalte, prover, at dette skeede efter et Document, som Tiltalte forevisté, og som bestod af et Stykke Papir, paa hvis øverste Del fandtes en Tilstaaelse fra 1ste Vidne for de Penge, der skulde betales for Huderne, og paa den nederste Del en Erklæring for, at Huderne skulde tilhøre Tiltalte, om de ei blev betalte; 5) det er uforklarligt, hvad Tiltalte skulde med Garverseddsen af 31te Januar for de Huder, han havde solgt, eller hvorfor disse blev indførte i Garverbogen, naar han ikke havde betinget sig at kunne tage dem tilbage igjen, saafremt Kjø-

beren ikke erlagde Betalingen, ligesom det er lidet rimeligt, at et saadant Vilkaar skulde være aftalt, uden at Gjældsbeviset, som samtidig udfærdigedes, derom skulde indeholde Noget; og 6) den Mangel paa Sandruhed og Oprigtighed, hvoraf Tiltaltes Forklaringer helt igjennem bære Præg, og som ingenlunde kan henføres til, eller undskyldes med hans Mistillid til Sarpsborgs Politi alene, viser umiskjendelig, at han har Noget at skjule, som han frygter kunde føre ham i Ulykke. Desuagtet maa det ansees tvivlsomt, hvorvidt den bortskaarne Paategning har indeholdt en utvetydig Bevidnelse om den Ret for 1ste Vidne til at hæve Handelen igjen, som dette Vidne gjorde Paastand paa. 5te Vidne erklærer nemlig, ikke alene at han troer med Bestemthed at kunne sige, at der under den bortklippede Del kun stod 1ste Vidnes, og ikke Tiltaltes Underskrift, men ogsaa at han opfattede denne Del som kun gjældende til Fordel for Tiltalte, og alene indeholdende Forpligtelse for 1ste Vidne. I Anledning heraf har sidstnævnte Vidne forklaret, ikke ordlydende at kunne gjengive Indholdet af det Bortklippede, men at Meningen og Betydningen var: at dersom Vidnet ikke betalte de ovenfor anførte Summer til rette Tid, skulde Husene betragtes som Tiltaltes retmæssige Eiendom, der af Vidnet skulde oparbeides, og at Forpligtelsen til Pengebetalingen i saa Fald bortfaldt; derfor, lægger Vidnet til, blev Garverseddlen udfærdiget. Det er heller ikke usandsynligt, at 1ste Vidne, som er svensk, og skriver svensk, og desuden sees ingenlunde at være stærk i Pennen, kan have været uheldig i sine Bestræbelser for at gjøre Tiltalte begribelig, og for i Paategningen paa Tilstaaelsen at faae udtrykt den Betingelse, han havde til Hensigt at see føiet til Handelen. Af Tiltaltes mistænkelige Forhold er man næppe berettiget til at slutte videre, end at han, efter at være kommen til Kundskab om den Ret, Vidnet vilde grunde paa Indholdet af Paategningen, har faaet det Indfald at ville bortrydde

maa have gaaet ud paa nogen Betryggelse for 1ste Vidne, navnlig saafremt Tiltalte blev nødsaget at tage sine Huder igjen, mod yderligere Ansvar i Anledning af Handelen, og i ethvert Fald mod, at paa en Gang Gjældsbeviset kunde blive gjort gjældende for Kjøbesummen og Garverseddlen til Udleverelsen af Huderne. Idet man derfor findrr Tiltaltes Forhold strafbart, antager man, at Straffen bør søges i Cap. 21 § 27. Hvorledes man nemlig, end under andre Omstændigheder vil betragte den Gjerning, af et Document, der tjener til Bevis for, at en Rettighed tilkommer Nogen, eller at han er fritagen for en Forpligtelse, at bortskjære en Paategning, saa formenes Borttagningen dog i nærværende Tilfælde, hvor Paategningen blev given samtidig med Documentets Udfærdigelse og inden dets Overleverelse til Rettighedshaveren, og hvor der kun var een endelig Aftale og en Forpligt, skjønt Nedskrivningen foregik i to Gange, fordi den var paabegyndt, inden man var kommen til Endskab med Aftalen, at burde ansees for Forfalskning af selve Documentet, som i Virkeligheden kun var et. Heller ikke bør det gjøre noget til Sagen, at Paategningen maa antages ikke at have været underskreven af Tiltalte, men alene af 1ste Vidne; thi, naar Paategningen indeholdt Betingelser ved hans Forpligtelse efter Tilstaaelsen, saa maatte Vidnet ansee sig betrygget, forudsættende, at Tiltalte lod Documentet forblive uforandret i den Tilstand, i hvilken det var ham overleveret. Overretten, der saaledes ikke kan dele Underdommerens Anskuelse, at der alene er Spørgsmaal om Tilintetgjørelsen af et Document, strafbar efter Cap. 21 § 4, a, finder dog i den Omstændighed, at Underdommeren har troet i Følge sin Opfatning af Sagen at maatte afvise den, ingen Hinder for strax at paakjende Tiltaltes Strafansvar, efterdi Underretsdommen i Virkeligheden er en Frifindelsesdom, grundet paa, at Tiltalte ikke antages at have gjort sig skyldig i nogen Forbrydelse mod Capitlets § 27. Tiltaltes Straf formenes imidlertid at burde fastsættes til den mindst mulige, hvortil Loven aabner Domstolene Adgang, nemlig Strafarbeide i 6 Maaneder. Derhos vil Til-

talte have at udrede de med Sagen forbundne Udgifter, blandt hvilke Underretsreferentens, Sagfører Smiths Salarium billiges med de ham tilkjendte 12 Spdlr. Sagens Behandling i første Instants og Sagførelsen for begge Retter, saa vidt den har været befalet, eragtes forsvarlig. Thi kjendes for Ret; Tiltalte Hans Olsen Lande bør for Forbrydelse mod Lov af 20de August 1842 Cap. 21 § 27 hensættes til Strafarbeide i 6 — sex - Maaneder, samt betale de af Sagen flydende Omkostninger, hvoriblandt Salarium til Underretsreferenten Sagfører Smith 12 - tolv - Speciesdaler. At fuldbyrdes", o. s. v.

Høiesteret frifandt Angjældende for Justitiens videre Tiltale, idet Rettens Flerhed ikke fandt tilstrækkeligt Bevis for, at den afklippede Del (Paategningen) havde indeholdt Noget, der stiftede Ret for 1ste Vidne eller Forpligtelse for Angjældende. Vel antoges Angjældende at have staaet i den Formening, at Paategningen i et eller andet Henseende kunde blive til Skade for ham; men dette mentes at kunne forklares deraf, at 1ste Vidne, som det selv provede, idelig havde foreholdt ham, at det i Følge denne Paategning havde Ret til, efter eget Valg at træde tilbage fra Handelen, medens 5te Vidne, der forfattede Indkaldelsen, og kun fandt Paategningen underskreven af 1ste Vidne, havde opfattet den som kun gjældende til Fordel for Angjældende, og som kun forpligtende for 1ste Vidne, der ikke huskede Ordlyden, eller om Angjældende havde medunderskrevet, skjønt det efter Politimesterens Indberetning om Vidnets Forklaring før Forhøret saae ud, som om Paategningen kun indeholdt Forpligtelse for Angjældende, og alene var underskreven af denne — og 1ste Vidnes Forklaring fandtes derfor vaklende og upaalidelig i Forhold til 5te Vidnes Forklaring.

Den 17de September.

L. Nr. 21. Advocat Birch, Actor, mod Jur Ranestad.

Angjældende, nu 24 Aar gammel, ikke forhen straffet, tiltaltes for Forbrydelse mod Crll.s 10—19, og var ved Underretten og Overretten fældt efter denne § til 10 Dages

Fængsel paa Vand og Brød. Klageren havde efter Forlig den 10de Juni 1862 ladet gjøre Indførsel hos Angjældendes Fader for Beregningssum 1256 Spdlr. 116 Skill., og derved faaet Udlæg i to Brug af Gaarden Ranestad, hvilke i Forretningen var angivne ved Matrikulnumer, Løbenumer og Skyld, ligesom han og havde faaet Udlæg i Avlingen for samme Aar. Skyldneren efter Forliget tilførte under Forretningen, at han paa de omhandlede Eiendomme havde udstedt Skjøde til sin Søn, Angjældende, hvilket var leveret Sorenskriveren til Thinglæsning, og antoges thinglæst samme Dag, 10de Juni, hvorfor han protesterede mod Indførslen,. At Skjødet var udstedt den 2den Juni, maatte ansees givet, men det blev først den 11te s. M. thinglæst, da ogsaa Indførslen thinglæstes. Da imidlertid Angjældende begyndte at hugge i Gaardens Skov, blev den 17de s. M. afholdt eu Arrest- og Forbudsforretning, og derved nedlagt Forbud mod videre Hugst af Tømmer, til Mærkning eller Salg, i de udlagte Brugs Skov; men Angjældende agtede ikke Forbudet, hvorimod han fortsatte Hugsten baade under Forhøret og Sagen, og solgte sluttelig det Meste af Tømmeret, hvoraf han lod bortføre 60—70 Tylvter. Efter Optælling fandtes hugget omtrent 334 Tylvter, værdsatte til 434 Spdlr.; men Lagrettet erklærede, at ved denne hensynsløse Hugst var tilføiet Skoven en Forringelse af Mere end det Dobbelte. Det var for denne Hugst og dette Salg at Angjældende tiltaltes og blev fældt. At Skoven maatte ansees indbefattet under Indførslen og Udlægget, skjønt ikke særligt udlagt, fulgte af, at Brugene var udlagte med deres fulde Skyld. Angjældende havde vel Skjøde paa Brugene, men Klageren havde Udlæg i dem, og Begge var thinglæste samme Dag; Skjødet var fra Fader til Søn, og denne havde Intet betalt paa Kjøbet, hvorved Summen var sat lav. Herpaa blev dog ikke Afgjørelsen bygget, men paa Indførslen, hvis Betydning ved Forbudet blev indskjærpet Angjældende, som alligevel vedblev med sin hensynsløse Hugst, om hvis Lovlighed han derfor i det Mindste maatte nære stærk Tvivl, om han end ikke var fuldelig overtydet om dens

Lovstridighed. Høiesteret stadfæstede Overrettens Dom, dog saaledes, at det Overretssagfører von der Lippe som Referent ved Overretten tillagte Salar bestemtes at skulle udredes af Statskassen. Ordren var oprindelig udfærdiget til Sagfører Ring, der døde under Sagens Drift, hvorpaa Referatet blev overført til Sagfører Rolfsen, og imidlertid blev den faste Referent ved Overretten ført som Vidne. Da Sagen kom for Overretten, ansaaes han inhabil til at referere Sagen, og von der Lippe blev derfor substitueret i hans Sted til Referatet i denne Sag, hvorfor der maatte tilkjendes ham Salar; men da Overretsreferenterne lønnes af Statskassen, fandtes det rigtigst at tilkjende den substituerede Overretsreferent Salar af Statskassen.

Fra 6te til 22de October blev af Høiesteret paakjendt:

Den 6te. L.Nr. 79, O.Nr. 12, Nicolai Laugerud mod Halvor og Hans Hotvet. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 80, mod Marthe Bø, fældt af alle Retter for Tyveri til 8 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 81, mod Lars Thotning, fældt af alle Retter for Tyveri til 8 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

Den 7de. L.Nr. 82, mod Andreas Myklebust, fældt af alle Retter for 4de Gangs Tyveri, af Underretten til 6 Aar 1 Maaneds, af Overretten og Høiesteret til 6½ Aars Strafarbeide.

L.Nr. 83, mod Ole Østensen, fældt for Politiuorden og Udskjelden af Politibetjent i Bestilling, af Underretten til 8, af Overretten og Høiesteret til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

Den 8de. L.Nr. 84, mod Christian Kauffeldt og Hans Henrik Daniel Kauffeldt. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 85, O.Nr. 17, Forvalter Nærup og H. Fosnæs mod Directionen for Kongsbergs Sølvverk og Mønt samt Directionen for Verkets Fattigvæsen. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 89, O.Nr. 32 for 1ste Session, Ingebrigt Mosveet mod Consul A. Huitfeldt. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 90, mod Hagbarth Wilhelm Johannesen eller Johnsen, fældt for Tyveri, af Underretten til 32, af Overretten og Høiesteret til 20 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangekost.

L.Nr. 91, mod Christopher Nielsen, fældt for 4de Gangs Tyveri til 6 Aar 3 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 92, mod Sivert Thornæs, fældt for 3die Gangs Tyveri af Underretten til 3 Aar 6 Maaneders, af Overretten til 3 Aar 3 Maaneders, af Høiesteret til 3 Aar 1 Maaneds Strafarb.

L.Nr. 93, mod Christian Tollessen, fældt af alle Retter efter Crll.s 22—14 til 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 94, mod Johan Oluf Brurodsmark, fældt af alle Retter for Tyveri til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

Den 11te. L.Nr. 95, mod Jørgen Rudi, fældt af Overretten og Høiesteret for Tyveri til 8 Dages Fængsel paa Vand og Brød. (Underretten havde frifundet for videre Tiltale).

L.Nr. 96, fældt af alle Retter for Tyveri til 20 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 97, mod Marit Skjørsæter, fældt af alle Retter for 4de Gangs Tyveri til 6 Aar 3 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 98, O.Nr. 18, Armeedepartementet mod Lensmand Lobes. (Vil blive meddelt).

Den 12te. L.Nr. 99, O.Nr. 20, Hortens Magistrat og Formandskab paa Communens Vegne mod Christiania Fattigcommission. (Vil blive meddelt).

Den 13de. L.Nr. 100, mod Carl Martin Pedersen og Handelsborger Thorkild Finsand. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 101, mod Thor Halvorsen, fældt af Christiania Politiret og Høiesteret efter Crll.s 10—1, jfrt. 26, til 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

Den 14de. L.Nr. 102, mod Thomas Berge. (Vil blive meddelt).

Den 15de. L.Nr. 103, mod Christopher Stokke. (Vil blive medd.)

L.Nr. 104, mod Gulluf Vehus, fældt af alle Retter for Tyveri til 8 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 105, mod Elling Sæternæs, fældt for Anstiftelse af grovt Tyveri, efter foregaaende Tyvsdom, af de foregaaende Retter til 4½ Aars, af Høiesteret til 3½ Aars Strafarbeide.

L.Nr. 106, mod Jacob Bjærkøen, fældt for 3die Gangs Tyveri, af Underretten til 3 Aar 3 Maaneders, af Overretten

L.Nr. 109, mod Anne Røisen, fældt af alle Retter for grovt Tyveri til 3 Aar 1 Maaneds Strafarbeide.

L.Nr. 110, mod Benjamin Løgaas. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 111, mod Hans Hjelmelandsvaag, fældt af alle Retter for grovt Tyveri og Indbrud, efter to foregaaende Tyvsdomme, til 8 Aars Strafarbeide.

L.Nr. 112, mod Caroline Therese Thorkildsdatter, fældt af alle Retter efter Crll.s 19—1, 7 og 9 til 4 Aars Strafarbeide.

L.Nr. 113, mod Oluf Rønning, fældt af Hjemthing og Høiesteret for 3die Gangs Tyveri til 4½ Aars Strafarbeide.

L.Nr. 114, mod Ole Sørsolvær. (Vil blive meddelt).

Den 20de. L.Nr. 115, Directionen for den første norske Assuranceforening mod Handelsborger Bolstad, (Vil blive medd.)

L.Nr. 116, mod Marie Halvorsdatter (Forsberg) fældt af alle Retter for 4de Gangs Tyveri til 6½ Aars Strafarbeide.

Den 21de. L.Nr. 117, mod Anstin Storskjær, Anders Amundsen og Anne Marie Nielsdatter. (Vil blive meddelt).

Den 22de. L.Nr. 118, mod Kari Aarbakke, fældt efter Crll.s 15—10 og 11, 16—11 og 22—14, af de foregaaende Retter til 25, af Høiesteret til 30 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 119, mod Jørgen Pauli Olsen, fældt efter Crll.s 10—2, jfrt. 26, af Politiretten i Christiania og Høiesteret til 15 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 120, mod Hans og Christian Larssønner, fældte af alle Retter, Nr. 1 efter Crll.s 19—1 til 15, Nr. 2 efter 19—6 til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 121, mod Anne Lovise Bolsjorden, fældt efter Crll.s 18—25, andet Led, af Underretten til 15, af Overretten og Høiesteret til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 122, mod Lars Sollerud. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 123, mod Jacob Værmbrokken, fældt af alle Retter for Tyverier (forhen fældt for Bedrageri) til 6 Mdrs. Strafarbeide.

L.Nr. 124, mod Handelsborgrr Ole Holtan, fældt af alle Retter efter Crll.s 21-13, til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 125, mod Gulbrand Andersen, fældt af alle Retter efter Crll.s 19—6, jfrt. 1 og 7, til 1 Aars Strafarbeide.

L.Nr. 126, mod Johannes Melingsjord. (Vil blive medd.).

Niogtyvende Aargang   2den November
№ 44.   1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 2den Session 1864.

Den 10de September.

L.Nr. 11. Advocat Homann, Actor, mod Carl Oscar Leonhard Sundblad.

Denne omtrent 25 Aar gamle Svenske blev i Juli 1862 gift i Drammen, hvorfra han angivelig skal have faret i de 4 sidste Aar, dog uden der at have havt noget fast Ophold, idet Konen, som han endog selv tilstaaer ei at have sendt Penge siden Vaaren 1863, var flyttet til sine Forældre i Egersund, medens han flakkede omkring. Høsten 1863 foer han fra sit Fødested Helsingborg med et svensk Skib, der i November forliste paa den jydske Kyst, hvorefter han nogen Tid opholdt sig i Helsingborg, men begav sig i Januar d. A. til Mandal, og derfra til Lyngdal, hvor han havde Tilhold nogle Uger, dels paa Moskeland, fornemmelig hos sin Kones Søster (2det Hovedvidne), dels paa Faret hos Gjæstgiversken (4de Hovedvidne). Den 17de Marts forlod han Faret, og begav sig til Farsund, hvor han opholdt sig hos 10de Hovedvidne til 22de om Morgenen, da han paa Vidnets Opfordring til at betale Logiet gik ud, angivelig for at vexle Penge, men kom ikke igjen. Samme Dag reiste han med en Skøite, som han næste Formiddag forlod i Rasvaag, hvorpaa han, efter at have opholdt sig Dagen over i Flekkefjord, gik Landeveien østover, angivelig for at søge Hyre. Den 25de Kl. 11 kom han med Skyds til Mandal fra den 1½ Mil fra Faret liggende Gaard Tve-

ten, hvortil han var kommen gaaende et Par Timer tidligere. Samme Dags Eftermiddag blev han imidlertid arresteret i Mandal som mistænkt for Tyverier, som den foregaaende Nat var forøvede paa Møskeland hos 1ste og 2det Hovedvidner og paa Faret hos 4de Hovedvidne. Paa Møskeland var Vinduerne til Kjøkkenet og et tilstødende Værelse udtagne ved at fraboie Spigerne, og fra Værelset stjaalet et Par nye Buxer, Mælk og Flode, samt udenfor Huset en til Torring udhængt ny Skjorte. Buxerne og Skjorten gjenfandtes paa et Gjærde tæt ved Husene paa Faret, hvor Døren til Stolpeboden var løftet af Hængslerne, og Vinduet til en Stue i Vaaningshusets underste Stokverk udtaget, men igjen igjen løst indsat. I Stolpeboden var stjaalet Flæsk; i Stuen, hvor 2det Hovedvidne laa, dets Ur og Lommekam, samt Pengepung med 8 Spdlr. i Penge og et paa 12 Ort lydende Gjældsbrev, Alt tilhørende dette Vidne, saa og et Brød, tilhørende 4de Hovedvidne. Paa Møskeland fandtes tydelig Fodspor af Tyven vestenfra til Vaaningshuset, og derfra vest igjen til Faret, hvor de viste sig ved Gjærdet, ved Stolpeboden og udenfor Stuevinduet, hvorfra Tyven igjen saaes at have hoppet ud. Disse Spor lignede paafaldende Angjældendes Skotøi — der var forskjelligt fra det i Egnen brugelige — og hans eiendommelige Maade at gaae paa (meget ud til Bens). Dette med Mere vakte Mistanken mod Angjældende, som man endnu ikke vidste at være vendt tilbage, men som 2det Hovedvidne kort efter traf i Mandal, og fik arresteret. Ved Anholdelsen fandtes Angjældende i Besiddelse af Ur, Lommekam og 5 Spdlr. 82 Skill. De to førstnævnte Ting blev tilhjemlede og ved Min-

ften han forlod Faret med høist nogle faa Ortstykker, efter hvad 5 Vidner forklarede, idet han unddrog sig Betalingen for Herberget. Tiltalt for de ovenberørte Indbrudstyverier blev Angjældende ved Underretten kun fældt for Delagtighed deri efter Crll.s 5—9 til 15 Dages Fængsel paa Vand og Brod, med sædvanligt Omkostningsansvar, men ved Overretten dømt for grovt Tyveri til 4 Aars Strafarbeide, Erstatning til 1ste Hovedvidne med 2 Spdlr. 44 Skill., og sædvanligt Omkostningsansvar, samt til Udførelse af Landet efter udstaaet Straf. Uagtet de ovenanførte Indicier for, at begge Indbrudstyverier var begaaede af samme Gjerningsmand, blev Angjældende af Overretten dog kun fældt for Indbrudstyveriet i Stuen paa Faret, og da dens Dom alene var paaanket efter Angjældendes Forlangende, blev den af Høiesteret stadfæstet saa vidt paaanket var, med Tillæg, at de hos Angjældende anholdte 5 Spdlr. 82 Skill. blive at udlevere til 1ste Hovedvidne.

Den 17de September.

L.Nr. 25. Advocat Homann, Actor, mod Anders Roppe eller Gandrudengen, Bjørn, Erik og Peder Strømbraaten.

I denne Sag stadfæstede Høiesteret følgende Overretsdom:

"Ved den af Sorenskriveren i Hallingdal under 20de Februar d. A. afsagte og af Buskeruds Amt i Følge samtlige Angjældendes Forlangende her til Retten indankede Dom er kjendt for Ret: "De Tiltalte 1) Anders Olsen Roppe eller Gandrudengen, 2) Bjørn Eriksen Strømbraaten, 3) Erik Bjørnsen Strømbraaten og 4) Peder Eriksen Strømbraaten bør, de to Første formedelst Forbrydelse mod Straffel.s Cap. 19 § 1, at hensættes paa Vand og Brød, Nr. 1 i 12 - tolv - og Nr. 2 i 10 - ti - Dage, hvorimod de to Sidste paa Grund af Delagtighed i nævnte Forbrydelse bør hensættes paa Vand og Brød Nr. 3 i 7 - syv - og Nr. 4 i 5 - fem - Dage. Saa udreder og alle de Tiltalte in solidum i Erstatning til Madame sal. Thams 1 -

en - Spdlr. og 6 - ser - Skill., samt alle af denne Sags Undersøgelse og Paatale lovlig flydende Omkostninger, hvoriblandt i Salarium til Referenten, Overretssagfører Meidell, 15 - femten - Spdlr. Derimod betale de hver for sit Vedkommende de med deres Transport til Straffestedet og Afstraffelse forbundne Omkostninger, Alt efter Regninger, approberede af Overøvrigheden. I forrige Aars Høst fragtede 6te Vidne et Landhandlerenken Madame Thams tilhørende Oxehoved Sødaqvavit, der efter Regning fra vedkommende Handelshus i Drammen skulde indeholde 229 Potter, fra Drammen til Gulsvig i Hallingdal. Paa Gulsvigbryggen blev Oxehovedet staaende fra Mandags Aften til den paafølgende Søndag Morgen, da det af 2det Vidne modtoges for i Baad opover Hallingdalselven at befordres videre til Bestemmelsesstedet. Paa denne Fart lagde 2det og det i Følge med ham i en anden Baad værende 4de Vidne i Land ved et sædvanligt Hvilested Gandrudengen, men efter Opfordring af Tiltalte Nr. 1 Anders Olsen Roppe og af 12te Vidne, der var Tiltalte Nr. 3s, Erik Bjørnsens Hustru, roede de over paa den anden Side af Elven, og lagde i Land ved den af Tiltalte Nr. 3 beboede Plads Strømbraaten, hvor Tiltalte Nr. 4, Peder Eriksen, en Søn af Nr. 3, havde Bryllup. Strax efter at 2det og 4de Vidner var komne ind i Huset, blev de tractrede med Brændevin, der var simpelt eller urenset. Denne Tracteren foregik gjentagne Gange kort efter hinanden, men efter 2det Vidnes Prov ytrede Tiltalte Nr. 2, Bjørn Strømbraaten, efter at Vidnet anden Gang af ham var bleven tracteret med simpelt Brændevin, at det nu var forbi med det til Bryluppet indkjøbte Brændevin, og opfordrede Vidnet til at overlade ham noget Brændevin af det i Vidnets Baad beroende Træ eller Oxehoved, hvilken Anmodning Vidnet imidlertid med Bestemthed afslog. Ogsaa 4de Vidne forklarer, at Tiltalte Nr. 3 spurgte Vidnet, om dette ikke kunde overlade ham et Par Potter Brændevin, da det var forbi med det til Bryluppet indkjøbte Brændevin, uden at dog Tiltalte Nr. 3 antydede, hvorfra Vidnet skulde skaffe Bræn-

devin. Et Par Timer hengik nu, uden at noget Traktement af Brændevin fandt Sted, men derefter blev de trakterede med Brændevin, der kjendelig var af en anden Sort end det forrige, og som syntes at være Sødaqvavit (2det, 4de, 5te og 8de Vidner). Gjort mistænkelig ved dette Traktement begav nu 2det Vidne sig i Følge med 4de og 5te Vidner ned til 2det Vidnes Baad, hvor det strax bemærkedes, at Træet eller Oxehovedet var boret, og Hullet igjenplugget. Over Plugningen var der smurt noget Snavs for at tildække den, og i Baaden ved Siden af Oxehovedet fandtes en Pinde, der bar Spor af nylig at være afspikket, hvorhos 3die Vidne bemærkede, at der flød Fliser i det i Baaden værende Vand. Ved en strax efter Ankomsten til Madame Thams foretagen Eftermaaling befandtes der paa Oxehovedet, som befandtes at være boret paa 2 Steder, at være 5 Potter mindre end i Regningen fra vedkommende Kjøbmand i Drammen opgivet (1ste og 3die Vidner). Af de Tiltalte har Nr. 2, der ligesom Nr. 4 er Søn af Nr. 3, forklaret, at han, da det til Bryluppet paa Strømbraaten indkjøbte Brændevin ud paa Dagen den anden Bryllupsdag, som var den samme Dag, 2det og 4de Vidner som meldt var inde paa Strømbraaten, var opbrugt, foreslog for Tiltalte Nr. 1, at de i Følge skulde gaae ned til Stranden og der tappe Brændevin af det der beroende Oxehoved, paa hvilket Forslag ogsaa Tiltalte Nr. 1 gik ind, hvorpaa de i Følge gik ned til 2det Vidnes Baad, Tiltalte Nr 2 leverede et Bor (cfr. 10de og 11te Vidner) og Tiltalte Nr. 1 et Anker. Tiltalte Nr. 1 — forklarer Nr. 2 videre — borede da 2de Huller paa Oxehovedet, hvoraf de aftappede omtrent 3½ Pot Brændevin, hvilket de fyldte dels paa det af Tiltalte Nr. 1 medbragte Anker, og dels paa en Bouteille, som Tiltalte Nr. 4 efter Anmodning af Nr. 2 havde henlagt under en i Nærheden af Baaden værende Grind, efter at Nr. 2 havde underrettet ham om, at Nr. 2 og 1 vilde bort at faae noget Brændevin, uden at sige hvorfra. De borede Huller — forklarer Nr. 2 fremdeles — blev derpaa af Nr. 1 gjenpluggede og oversmurte med Snavs, hvor-

paa de Tiltalte Nr. 1 og 2 med det saaledes stjaalne Brændevin begav sig tilbage til Bryllupshuset, og trakterede saa vel Bryllupsgjæsterne som 2det og 4de Vidner dermed. Tiltalte Nr. 1 har erkjendt Rigtigheden af den af Tiltalte Nr. 2 som nysanført afgivne Forklaring om, hvorledes det tilgik ved Bemægtigelsen af Brændevinet fra det i 2det Vidnes Baad værende Oxehoved. men har derhos stadigen paastaaet, hvad dog af Tiltalte Nr. 2 bestemt er benegtet, at sidstnævnte Tiltalte foregav, at han af 2det Vidne havde erholdt Tilladelse til at tappe noget Brændevin af det ommeldte Oxehoved. Tiltalte Nr. 3 har forklaret, at han den anden Bryllupsdag, efter at de til Brylluppet indkjøbte 15 Potter Brændevin var fortærede, efter en under fire Oine skeet Anmodning af Tiltalte Nr. 1, der havde taget ham tilside, hentede 1 Bouteille med Brændevin, som var henstaaende et lidet Stykke fra Nr. 3s Stue ved en Fjældvæg. Tiltalte Nr. 3 erkjender, at Nr. 1 ved denne Leilighed ytrede, at han (Nr. 1) havde været borte i Baaden (det vil sige 2det Vidnes Baad, hvori Oxehovedet med Brændevin var) og hentet noget Brændevin, samt at Tiltalte Nr. 3, uagtet han saaledes er bleven underrettet om, hvorledes Tiltalte Nr. 1 var kommen til den omhandlede Bouteille Brændevin, nød af Brændevinet. Tiltalte Nr. 4 har forklaret, at han hørte sin Broder Nr. 2 ytre, at denne vilde bort for at faae fat paa mere Brændevin, uden at angive hvor, men at han (Nr. 4) efter Nr. 2s Anmodning lagde en Flaske paa det af Nr. 2 omforklarede Sted, samt at han (Nr. 4) efter Anmodning af Nr. 1 og 2 hentede et ved et Orekjær nordenfor Stuen paa Strømbraaten hensat Anker med Brændevin, som Nr. 1 bød ham at skjule under sin Frakke, idet han bar det ind i Stuen. Videre forklarer Tiltalte Nr. 4, at da han havde fattet Mistanke om, at Brændevinet var stjaalet, og af den Grund i Begyndelsen vegrede sig for at gaae, ytrede Nr. 1, at han (Nr. 4) ikke heller behøvede at være bange, da Nr. 1 og 2 ikke havde været bange. Tiltalte Nr. 4 erkjender nemlig, at han drak af det paa Ankeret værende Brændenin, og at han, ihvorvel han ikke

havde Visbed for, at det var stjaalet, dog antog dette, da han troede, at man den Gang ikke kunde erholde Brændevin andet Steds fra end fra det i Baaden værende Oxehoved. Efter det Foranførte er det klart at Tiltalte Nr. 2 maa ansees overført at have gjort sig skyldig i Tyveri, ligesom det formentlig heller ikke kan ansees tvivlsomt, at de Tiltalte Nr. 3 og 4 maa ansees skyldige i Delagtighed af Tyveri efter Crll.s Cap. 19 § 6. Derimod har Tiltalte Nr. 1 som anført ikke villet erkjende, at han i ond Tro har deltaget med Nr. 2 i Bemægtigelsen af Brændevin fra det i 2det Vidnes Baad værende Oxehoved. Forinden at imidlertid Tiltalte Nr. 2 bestemt har benegtet at have ytret til Nr. 1, at han (Nr. 2) af 2det Vidne havde erholdt Tilladelse til at tage Brændevin af det ommeldte Oxehoved, maa det imidlertid bemærkes, at Tiltalte Nr. 1 paa 2det og 4de Vidners Spørgsmaal til ham, om han vidste, hvem der havde tappet Brændevin, svarede, at han derom ikke vidste nogen Besked, samt at Tiltalte for Retten, da han blev spurgt om, af hvad Grund han havde givet 2det og 4de Vidner dette urigtige Svar, kom med den meningsløse Ytring, at han frygtede for at bringe disse Vidner i Ulykke, hvis han sagde Sandhed, og først derpaa, efter at være gjort opmærksom paa det Meningsløse heri, sagde, at han svarede 2det og 4de Vidner saaledes som anført, for ikke at føre Nr. 2 i Ulykke, da han ved Vidnernes Spørgsmaal om, af hvem Aftapningen var skeet, fattede Mistanke om, at Tiltalte Nr. 2 usandfærdigen havde sagt ham, at Nr. 2 havde Tilladelse af 2det Vidne til at tage Brændevin fra det omhandlede Oxehoved. Ogsaa for Retten negtede Tiltalte Nr. 1, forinden Nr. 2 var gaaet til Bekjendelse, at have nogen Formodning om, af hvem Boringen eller Plugningen af Oxehovedet var foretagen. Naar hertil kommer de ovenanførte af de øvrige Tiltalte omforklarede mistænkelige Ytringer af Tiltalte Nr. 1, formener Overretten med Underdommeren, at Tiltalte Nr. 1 heller ikke kan undgaae at ansees skyldig i Tyveri, og det saa meget mindre som det, endog forudsat at hans Forklaring betræffende Angjældende Nr. 2s Ytrin-

ger forinden Tyveriets Forøvelse var rigtig, er lidet antageligt, at han kunde stole noget paa en saadan Ytring. De Tiltalte, af hvilke Nr. 1 er født 24de October 1827, Nr. 2 født 17de August 1840, Nr. 3 født 26de November 1814 og Nr. 4 født 1ste Marts 1842, om hvis foregaaende Vandel intet Ufordelagtigt er bekjendt, uden for saa vidt at Tiltalte Nr. 1 ved upaaankede Underretsdomme af 28de Juli 1856 og 20de Mai 1858 har været mulcteret for ulovligt Brændevinssalg, ville saaledes blive at ilægge Straf, Nr. 1 og 2 for Tyveri og Nr. 3 og 4 for den i Crll.s Cap. 19 § 6 omhandlede Delagtighed i saadan Forbrydelse. Med Hensyn til de oplyste Omstændigheder, og navnlig at samtlige Tiltalte ved Forbrydelsens Forøvelse have været mere eller mindre berusede, formenes Straffen at burde bestemmes for hver af de Tiltalte Nr. 1 og 2 til 10 Dages og for hver af de Tiltalte Nr. 3 og 4 til 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød. Da baade 1ste og 3die Vidne have edelig forklaret, at der ved Oxehovedets Ankomst til Madame Thams befandtes at være 5 Potter Brændevin mindre, end der efter vedkommende Kjøbmands Regning skulde vare, (se Tiltalte Nr. 1s Ytring loco citato) ville de Angjældende Nr. 1 og 2 have at udrede til Bestjaalne Enkemadame Thams in solidum 1 Spdlr. 60 Skill., som er Værdien af 5 Potter Sødaqvavit efter den derpaa af Lagrettet satte Taxt 1 Spdlr. 60 Skill., hvorimod de Tiltalte Nr. 3 og 4 i Følge Crll.s Cap. 26 § 2 sidste Passus alene kunne ansees erstatningspligtige med Hensyn til det Brændevin, hvormed de hver for sit Vedkommende beviislig have befattet sig, hvoraf følger, at Tiltalte Nr. 3 maa have at tilsvare solidarisk med Nr. 1 og 2 Værdien af en Flaske eller 3 Pægle Brændevin med 27 Skill., og Nr. 4 Værdien af det paa Ankeret værende Brændevin, der maa antages at have udgjort 4 Potter 1 Pægel med 1 Spdlr. 33 Skill. Ved Underretsdommens Bestemmelser angaaende Actionsomkostningerne og endelig Underretsreferentens Salarium findes Intet at bemærkes. Sagens Behandling ved Underretten saa vel som dens Udførelse for begge Retter eragtes forsvarlig. Thi kjendes

for Ret: Underrettens Dom bør ved Magt at stande, dog saaledes, at Straffetiden for Tiltalte Anders Olsen Roppe eller Gandrudengen bestemmes til 10 - ti - og for Tiltalte Erik Bjørnsen Strømbraaten til 5 - fem - Dages Fængsel paa Vand og Brød, samt at de Tiltalte Anders Olsen Roppe og Bjørn Eriksen Strømbraaten i Erstatning til Enkemadame Thams udrede in solidum 1 Spdlr. 60 Skill. - een Speciesdaler sexti Skilling, Tiltalte Erik Bjørnsen Strømbraaten in solidum med Anders Olsen Roppe og Bjørn Eriksen Strømbraaten 27 - syv og tyve - Skill., og endelig Tiltalte Peder Eriksen Strømbraate in solidum med de 2de sidstnævnte Tiltalte 1 Spdlr. 33 Skill. - een Spdlr. tre og treti Skill.

L.Nr. 31. O.Nr. 6. } De Eiendoms- og Brugsberettigede i Eidsvolds Alminding mod Indredepartementet paa det Offentliges Vegne.

I denne Sag stadfæstede Høiesteret ved Dom af 22de September 1864, med Ophævelse af Omkostningerne for Høiesteret, følgende den 14de December 1863 afsagte Overretsdom:

"I Følge Storthingets Beslutning af 25de Septbr. 1851 og kongelige Resolutioner af 27de Novbr. s. A. og 5te Octbr. 1853 blev de uopdyrkede, Staten endnu tilhørende Strækninger af Eidsvolds Alminding ved kongeligt Skjøde af 2den Novbr. 1853, thinglæst 15de Mai 1854, solgte til de udenfor Almindingen boende, i samme brugsberettigede Gaardeiere for en Kjøbesum af 700 Spdlr., hvortil Statens Proprietet ved Taxtforretning var ansat, samt med Forpligtelse for Kjøberne til, under en daglig Mulct af 60 Skill., inden 4 Aar efter Skjødets Udstedelse at besørge Almindingen udskiftet i de i en under 24de Juni 1853 afholdt Samling af de Brugsberettigede vedtagne 13 Parceller. Da der under Forhandlingerne mellem Kjøberne om denne Udskiftning reistes Tvivl mod de i Almindingen liggende dels skyldsatte dels uskyldsatte Pladsers Brugsret, og man fandt det nødvendigt at bringe dette Spørgsmaal paa

det Rene, før Udskiftningen mellem Kjøberne foregik, blev disse Pladsers Eiere, hvoriblandt Fogden paa Statens Vegne som Eier af 8 endnu uafhændede Rydningspladser, under 17de Septbr. 1855, efter at Forligsprøve forgjæves var anstillet, af Kjøberne stævnte til Eidsvolds Underret, og forlangte Sagsøgerne ved Sagens Incamination, idet de ikke kunde erkjende, at Pladserne i Almindingen eller deres Opsiddere tilkom nogen Brugsret i samme, Rettens Kjendelse for, hvorvidt den fandt det lovhjemlet, at Pladsopsidderne tildeles Lod i Almindingen, og, i bekræftende Fald, efter hvilken Maalestok. Efter at denne Sag var paakjendt af Sorenskriveren i Eidsvold den 28de April 1856, blev den afsagte Kjendelse indanket til nærværende Ret, ved hvis Dom af 18de Octbr. 1858 Sagen fik det Udfald, at Pladseierne, saafremt Lagrettet fandt, at Eidsvolds Alminding var tilstrækkelig til at fyldestgjøre baade Kjøbernes og de indstævnte Pladseieres Behov af Skovprodukter, skulde Enhver især tillægges til Odel og Eie en saa stor Anpart af Almindingen, som af Lagrettet maatte findes at fyldestgjøre deres Eiendommes Behov af Skovprodukter, forinden Udskiftning af Almindingen foregik mellem Kjøberne selv; saafremt derimod Skjønnet maatte gaae ud paa, at Almindingen ikke dertil var tilstrækkelig, skulde den af Pladseierne forlangte Udskiftning for Tiden ikke fremmes. Ved Stævning af 16de Novbr. 1858 stævnede Kjøberne af Almindingen Modpartiet, hvoriblandt fremdeles Fogden paa Statens Vegne for de usolgte, Staten tilhørende Pladsers Vedkommende, til det i Overretsdommen omhandlede Skjøn. Dette afholdtes den 24de Januar 1859, og derunder fremmødte Fogden og fremlagde en Skrivelse fra Finantsdepartementet til Akershus Amtmand

rige Brugsberettigede og Kjøberne. I Erklæringen af 13de Septbr. var dette Forslag vedtaget af Kjøbernes Befuldmægtigede. Fogden tilførte derpaa, at han, hvis Skjønnet udfaldt derhen, at Almindingen var tilstrækkelig til at fyldestgjøre Alles Brugsret, fandt Sagen for de Staten tilhørende Brug afgjort ved Overretsdommen derhen, at disse Brug tillægges saa Meget af Almindingen, hver for sig, som de behøve til Fornødenhed af Skov i alle Dele. Der blev derefter af Lagrettet afgivet saadant Skjøn, "at det ansaae Eidsvolds Alminding fuldkommen tilstrækkelig til alle Parters (Kjøberne af Almindingen samt Eierne og Beboerne af Almindingspladserne) Behov af Brugsprodukter til deres respective Eiendomme og Brug". Til Fremme af Udstiftning mellem Kjøbernes Andel af Almindingen paa den ene og Pladseiernes paa den anden Side, stævnedes derefter af Kjøberne til en Udskiftningsforretning, der sattes den 20de Juni 1859. Forretningen bestemtes først at skulle tillægges Fremme paa den Maade, at samtlige Pladser, alene med enkelte Undtagelser, skulde tilsammen tillægges en Strækning af Almindingen; men da i den paafølgende Session, den 7de Juli 1859, Fogden kom tilstede for Statens usolgte Rydningspladsers Skyld og gjorde opmærksom paa, at Overretsdommen var saaledes at forstaae, at hver Pladseier skulde for sig og sit Behov tildeles et særskilt Stykke Skov, blev Parterne enige om, at Udskiftningen skulde have en saadan Udstrækning, at hver Plads skulde tildeles sin særskilte Teig. Denne Udskiftning sluttede den 17de August 1859, og en Overudskiftning, hvorved Ingen mødte paa Statens Vegne, afholdtes derefter fra 27de Septbr. til 7de Octbr. s. A., hvorved da denne Sag var til Ende. Først den 16de April 1860 reqvirerede Eidsvolds Almindingsbestyrelse hos den autoriserede Udskiftningsformand Udskiftning mellem Almindingens Eiere i Overensstemmelse med Skjødet af 2den November og Overenskomsten af 24de Juni 1853; hertil varsledes de tilgrændsende Naboer, deriblandt Fogden paa Statens Vegne for de usolgte Almindingspladser. Den 14de Juni 1860 holdtes det første Udskiftningsmøde, og irette-

lagde da Formanden en Skrivelse af 11te s. M. fra det kongelige Indredepartement, hvori dette gjør opmærksom paa, at i Følge den forandrede Anskuelse om Udskiftning af saadanne Skovstrækninger, som udtaler sig gjennem Bestemmelserne i Udskiftningsloven af 12te Octbr. 1857, § 24, antages der paa saadan Maade, som der bestemt, at burde anstilles nærmere Undersøgelse om, hvorvidt Udskiftning af denne Alminding kunde ansees hensigtsmæssig, eller om der ikke skulde være Føie for det Offentlige til at frafalde sin Fordring derpaa. Departementet forlangte derfor, at den tilsigtede Udskiftning skulde stilles i Bero, indtil en saadan Undersøgelse var foretagen. Almindingseierne ytrede sig imod Departementets Opfattelse, men samtykkede i Udsættelsen. Den 30te April 1861 continuerede Udskiftningsforretningen i Følge Forlangende af Kjøberne, og ved Forretningen fremlagdes en omstændelig Indberetning og Indstilling af 14de August 1860 fra Forstmesterne Hørbye og Scheen, der af Departementet havde erholdt Bemyndigelse til at foretage den i Udskiftningsl.s § 24 omhandlede Undersøgelse, hvilken Indstilling gik ud paa, at Paalægget i Skjødet om Udskiftning burde frafaldes, da saadan fandtes uhensigtsmæssig i dette Tilfælde. Tillige fremlagdes Skrivelse fra Departementet af 10de Octbr. s. A., hvori tilkjendegaves, at dersom Nogen af Reqvirenterne, skjønt foreholdte den nævnte Undersøgelse, ikke desto mindre skulde vedblive sit Forlangende om Udskiftning, ansaaes det rettest, at en Udskiftningsret sattes, og at Spørgsmaalet afgjordes ved Kjendelse af denne efter nævnte Lovs § 14. En stor Del af Kjøberne, navnlig Opsiddere paa de smaae Brug, sluttede sig til denne Protest, medens de Øvrige forlangte Forretningen fremmet. Mod Formandens Votum eragtede derpaa Udskiftningsretten den 30te April 1861, at Udskiftningen uanseet Protesten skulde finde Sted. Denne Kjendelse indankede Indredepartementet ved Stævning af 29de Juni s. A. til Eidsvolds Underret; men ved den af den constituerede Sorenskriver den 2den April 1862 afsagte Dom blev Kjendelsen stadfæstet, med Ophævelse af Procesomkostningerne. Ved Stævning af 10de

Septbr. 1862 har Regjeringsadvocaten paa Indredepartementets Vegne indanket nævnte Underretsdom her til Retten, hvor han har nedlagt følgende Paastand: "At den paaankede Eragtning af 30te April 1861 (skal formentlig være "den paaankede Dom af 2den August 1862") underkjendes og forandres derhen, at den forlangte Udskiftningsforretning ikke bliver at fremme, samt at de Indstævnte tilpligtes at betale denne Sags Omkostninger for begge Retter, hvorunder Salarium, Skyds og Diæt til Regjeringsadvocaten". De indstævnte Brugs- og Eiendomsberettigede i Eidsvolds Alminding have derimod paastaaet "Stadfæstelse og Tilkjendelse af Sagens Omkostninger". Overretten skal foreløbigen bemærke, at man ikke i den Omstændighed, at Udskiftningsretten ei er varslet, finder tilstrækkelig Grund til ex officio at afvise Sagen. Videre bemærkes, at vel er der i Loven af 12te Octbr. 1857, § 20, for visse Tilfælde paabudt Forligsmægling inden Udskiftningsretten; men dette Paabud antages indskrænket til Tvistigheder af anden Art, end den her foreliggende, hvorfor der ei heller i Mangelen af saadan Forligsprøve i nærværende Tilfælde findes nogen Hindring for Sagens Paakjendelse i Realiteten. Som allerede anført, støtter Appellantskabet sin Paastand om, at den af de Indstævnte forlangte Udskiftning ei skal nyde Fremme, paa titnævnte Lov om Jords og Skovs Udskifteing af Fællesskab af 12te Octbr. 1857 § 24, der er saalydende: "Forlanges Udskiftning af Alminding, der eies af Bygdelag eller Dele af saadant, eller af andre betydelige Skovstrækninger, hvorfra større Samling af Gaarde hente Forsyning med Træmaterialier, skal ved særlig opnævnte kyndige Mænd foretages Undersøgelse om, hvorvidt Udskiftning er hensigtsmæssig, samt, i Tilfælde, hvorledes denne bør skee. Findes i Følge saadan Undersøgelse Udskiftning uhensigtsmæssig, maa denne ikke foregaae enten i Mindelighed eller ved Udskiftningsforretning. Det Fornødne til Iverksættelse af den nævnte Undersøgelse, samt, naar Skifte skal skee, til Kontrol med dettes Udførelse overensstemmende med de ved Undersøgelsen fastsatte Regler, anordnes af Kongen. Omkost-

ningerne ved saadan Undersøgelse og Kontrol udredes af Statskassen". Ved kgl. Resolution af 22de Juni 1859 er Indredepartementet bemyndiget til at anordne det Fornødne til Iverksættelse af den omhandlede Undersøgelse og Kontrol, og i Henhold hertil var det, at Forstmesterne Hørbye og Scheen af Departementet opnævntes til at foretage den Undersøgelse, der ledede til det Offentliges Protest mod den under 16de April 1860, altsaa længe efter bemeldte Udskiftningslovs Ikrafttræden, reqvirerede Udskiftning af den kjøbte Alminding. Mod denne af Indredepartementet paa det Offentliges Vegne fremsatte Protest have de Indstævnte anbragt en Række af Indsigelser, som Overretten nu skal gaae over til at prøve. 1) Udskiftningsl.s § 24 har ingen Anvendelse paa en Skovstrækning, som den her omhandlede, der vistnok oprindelig var Almindіng, men som efter alt det med samme Passerede er gaaet over til en Eiendomsgjenstand, som alene tilhører Kjøberne, uden at der længere er Tale om nogen som helst Brugsret, og ved Storthingets Beslutning og Kongeskjødet er det afgjort, at Kjøberne alene ere at betragte som befandt de sig i et rent tilfældigt Sameie, paa hvilket den almindelige Regel, at den bør at nyde Skifte, som Skifte begjærer, kommer til Anvendelse. Retten skal hertil bemærke, at Eidsvold Statsalminding ved at sælges til de Brugsberettigede ikke anderledes forandrede Karakter, end at den gik over til at være Bygdealminding, og det kommer ei i Betragtning, om den solgtes til Alle eller, som her, kun til Flerheden af de Brugsberettigede (se Almindingsloven af 12te Octbr. 1857, § 1, og den nye Skovlov af 22de Juni 1863, § 25). At der til Salget var knyt-

12te Octbr. 1857, hvilken Bestyrelse har udfærdiget Reqvisitionen af 16de April 1860, og for hvis Formand Overretsstævningen i nærværende Sag er forkyndt; ligesaa er Stævning til Underretten skeet overensstemmende med Lov om Stævning i Almindingssager af 9de Juli 1851, uden Protest fra de Indstævntes Side. Hertil kommer, at Udskiftningslovens § 24 ikke blot nævner Alminding, men ogsaa "andre betydelige Skovstrækninger, hvorfra Samling af Gaarde hente Forsyning", og skjønt dette Tillæg atter er ophævet ved den nye Skovlovs § 71, var det dog gjældende paa den Tid, den herombandlede Udskiftning forlangtes, og da det Offentlige derimod gjorde Indsigelse. 2) De i den omhandlede § 24 foreskrevne Regler formenes ikke iagttagne, idet kun 2de af Departementet selv opnævnte Forstmænd have anstillet den omhandlede Undersøgelse, medens saadan burde være skeet ved et paa lovlig Maade istandbragt Retsskjøn. Retten kan imidlertid ikke være enig med de Indstævnte i, at Bestemmelsen vil have noget almindeligt Retsskjøn under Dommerens Ledelse. Ligesom Udtrykkene: "Undersøgelse, til hvis Iverksættelse det Fornødne anordnes af Kongen", tyder hen paa en administrativ og ikke en juridiel Foranstaltning, saaledes fremgaaer det ogsaa af de Forhandlinger, der foranledigede hint Lovbud, at man har ment en saadan Undersøgelse, som den af Appellantskabet foranstaltede. I Storth. Forh. 1857, 5te B., O.Nr. 38, tales der i den kgl. Propositions Præmisser til Sen først om "en af det Offentlige iverksat Undersøgelse", og at Skiftet, om det kommer at finde Sted, skeer "paa den Maade og under den Kontrol, som af det Offentlige anordnes", hvorpaa der ytres: "For saa vidt der i den foreslaaende Bestemmelse er gjort Regning paa, at det Offentlige vil kunne anvise sagkyndige Personer til de omhandlede Undersøgelser, bemærkes, at der i saa Henseende næppe kan formodes at opstaae Vanskeligheder, naar de af Deres Majestæt begjærte Midler til Forstmænds Ansættelse bevilges". Storthingscomiteen ytrede om denne §, der vedtoges uforandret efter Forslaget: "Vistnok har Comiteen fundet, at denne § hjemler det Offent-

lige en meget stor Myndighed, men i Henhold til, hvad der er anført i det kongelige Forslag, finder den at burde anbefale den". (Storth. Forh. 1857 Nr. 9, S. 454). Naar de Indstævnte i Forbindelse med ovenanførte Indsigelse mod Undersøgelsesmændenes Competents endvidere fremføre den Bemærkning, at der angaaende Hensigtsmæssigheden af Eidsvolds Almindings Deling allerede gjennem Storthing og Regjering var forudgaaet den nøiagtigste Undersøgelse, der førte til Beslutningen om, at Deling skulde finde Sted, hvorfor det Offentlige herved maa ansees bundet, skal Retten, næst at henvise til den ovenciterede Departementsskrivelse af 11te Juni 1860, bemærke, at det var Lovgivningens egen forandrede, gjennem § 24 i Lov af 12te Octbr. 1857 udtalte Anskuelse, der nødvendiggjorde de anstillede fornyede Undersøgelser, hvorfor man deri ei kunde være bunden ved det, der var passeret under den ældre Lovgivnings Omraade, da det ganske axiomatisk antoges, at alt Fællesskab i Skov var ruinerende for denne. 3) Gjennem den af Storthinget den 25de Septbr. 1851 antagne, af Kongen under 27de Novbr. s. A. approberede Beslutning er der for Salget af Eidsvold Alminding givet en speciel Regel, der gaaer ud paa, at den skal skiftes i 13 Parceller, og Loven af 12te Octbr 1857, der er en almindelig Lov, kan ikke ophæve hin specielle Retsregel, saa at den kongelige Resolution om Afhændelse af Almindingen til Udskiftning og det til samme sig knyttende Kongeskjøde er uberørt af Loven. I Forbindelse med det saaledes Anførte, protestere de Indstævnte mod, at de fattede Bestemmelser forandres efter en simpel Departementsordre, da der allenfals udkræveded ny Storthingsbeslutning med kgl. Approbation.

(Fortsættes).

Christiania 1864.
Trykt og forlagt af J. Chr. Abelsted.

Niogtyvende Aargang **№ 45.** | **9de November 1864.**

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 2den Session 1864.

L.Nr. 31.
O.Nr. 6.
De Eiendoms- og Brugsberettigede i Eidsvolds Almindinng mod Indredepartementet paa det Offentliges Vegne.

(Slutning fra forrige Nr.)

Men herved maa Retten bemærke, at det Offentlige og de Indstævnte i Forholdet med Kjøbet af Almindingen staae lige over for hinanden som tvende private Contrahent-partier, og at Sagen har været behandlet i Storthinget og af Regjeringen, er ikke begrundet deri, at der skulde gives en speciel Retsregel for dette Tilfælde, men derimod i, at disse Auctoriteter var de ene Berettigede til om Almindingens Salg at optræde som Contrahenter mod de Indstævnte. Bestemmelserne for Salget af Almindingen og Loven af 12te Octbr. 1857 staae saaledes ikke i Forhold til hinanden som en speciel Lov eller Retsregel til en almindelig Lov, men som enhver anden ældre privat Forhandling og Contract til en senere udkommende Lov. De Indstævntes Indvending, at Forbudet mod Delingen ei gyldigen kunde fremsættes uden gjennem Storthingsbeslutning og kgl. Approbation, bortfalder ved at see hen til den omhandlede Lovparagraph, der viser, at det er Kongen, der har at iverksætte det Fornødne til Iagttagelse af Lovbudet, hvilken Myn-

Eidsvold Almue kunde desuden ikke med nogen som helst Lov ophæve sin egen Contract uden gjennem Expropriation og Erstatning i Henhold til Grundlovens § 105. Den 24de Juni 1853 vedtoges mellem de eventuelle Kjøbere indbyrdes Principet om Delingen i 13 Parceller, og denne Overenskomst, den eneste, hvorpaa Eidsvolds brugsberettigede Gaarde vilde indgaae, blev billiget af Regjeringen og stadfæstet i Kongeskjødet, og er en integrerende Del af Handelen, hvorfor den frie Adgang til Skiftning i Grunden er det Eneste, som var at sælge og kjøbe, og hvorfor der kunde være Tale om at betale Noget. I Anledning af disse de Indstævntes Anbringender, skal Retten udhæve, at da der, efter hvad under foregaaende Nr. er ytret, maa skjelnes mellem Konge og Storthings Stilling som privatretslig contraherende Parter og som Lovgivningsmyndighed, kunne de Indstævnte ei fordre sig undtagne fra Loven paa den Grund, at Konge og Storthing, der gav Loven, tillige var deres Medcontrahenter, lige saa lidt som det Offentlige ved sin Stilling som tidligere privat Contrahent kunde være paalagt det Baand, ikke at gjennemføre Loven i dette specielle Tilfælde. De Indstævntes Anførsel om, at den frie Adgang til Skifte var det Eneste, som var at sælge, og hvorfor der kunde være Tale om at betale Noget, kan saaledes ei komme i Betragtning som Grund til at fritage dem for Udskiftningslovens Indskrænkning i § 24. Hvorvidt denne Anførsel med nogen Nytte kunde været fremført, hvis Processen havde dreiet sig om Vanhjemmelsansvar mod det Offentlige i Anledning af den sluttede Handel, hører ei hid at undersøge, skjønt Betydningen af Clausulen i Skjø-

vil sætte igjennem. Der formenes at være ved Skjødet stiftet en Ret for Kjøberne til at erholde Almindingen stiftet i 13 Parceller, og efter det af Kjøberne den 24de Juni 1853 Vedtagne endog Ret for hver enkelt Gaard til kun at taale Sameie med de i samme Kategori nævnte Gaarde, og naar man hindrer en saaledes for enkelte Individer begrundet Rets Realisation, giver man Loven tilbagevirkende Kraft, da man fratager dem en paa gyldig Maade og i lovlige Former erhværvet Rettighed, hvortil endnu kommer, at længe før Loven af 1857 var given og traadt i Kraft, var Udstiftningssagen paastævnt, og den paabegyndte Retshandling maa bedømmes som om den med det Samme var bragt til Ende. Derhos paastaaer de Indstævnte, at Udstiftning endog maa betragtes som delvis fuldbyrdet, da Udstiftningen til de Brugsberettigede var en Bestanddel af det hele Udstiftningsverk. I Anledning heraf skal man anføre Følgende: Retten til at fordre Udstiftning var en almindelig Ret, der tilkom alle Sameiere efter N. L.s 3—12—15. Naar § 24 i L. 12te Octbr. 1857 under visse Betingelser ophævede denne Ret, maatte den vistnok faae Indflydelse paa de Handeler om saadanne Sameier, som forhen op i Tiden var afsluttede, idet nemlig alle de, der i tidligere Aar havde kjøbt den Art af Eiendomsgjenstande i den Formening og under den Forudsætning, at de, naar de ønskede det, kunde blive udstiftede, vilde paa en Maade blive skuffede ved at denne Ret ved samme Lov indskrænkedes. Men den Slags Tilbagevirkning af Love kan Grundl.s § 97 efter almindelig Fortolkning ikke ansees at have villet forbyde (se Stangs Grundl.s Fortolkning Pag. 608). Dersom der i de Indstævntes Skjøde Intet havde været nævnt om Udstiftning, vilde deres Ret til at foretage saadan været lige fuldt tilstede, saa længe hin Landslovens almindelige Forskrift var den ene gjældende. Men de Indstævnte maatte da ogsaa, efter hvad Retten oven har antaget, lige med alle Andre i samme Stilling have fundet sig i ved den nye Lov at see denne Ret indskrænket. Her omtaler vistnok Skjødet udtrykkelig Udstiftning; men dette er ikke skeet for at forandre den legale

ket til en contractmæssig, hvortil al Foranledning manglede, ligesom de Indstævnte ei heller have paastaaet, at nogen saadan var tilstede. Thi Udskiftningen ombandledes alene i Skjødet som en Forpligtelse, hvilket det Offentlige i dette Tilfælde, under de da herskende Anskuelser om Udskiftning som det Hensigtsmæssigste til Skovenes Conservation, paabød Kjøberne inden en bestemt Tid at udføre. Det Offentlige som Sælger har altsaa alene forandret en legal Rettighed, som Kjøberne havde mod hinanden indbyrdes, til en contractmæssig Forpligtelse lige over for Sælgeren, og den senere Frafaldelse af denne Forpligtelse fra Sælgerens Side og det Offentliges Optræden med Paastand om Gjennemførelsen af § 24 i Loven af 1857 formenes derfor ei heller i og for sig at kunne betragtes som noget Indgreb, man med den nye Lov har gjort i ældre, contractmæssigen stiftede Rettigheder. Med Hensyn til de Indstævntes Anførsel om, at Udskiftningen allerede var paastævnt, før Loven udkom, henvises til det Ovenanførte om, at der ved Stævning af 17de Septbr. 1855 af Almindingseierne paastævntes Sag mod Pladseierne, for at faae afgjort, om de over Hoved tilkom nogen Lod i den solgte Alminding, samt, i bekræftende Fald, efter hvilken Maalestok. At det i Præmisserne til Underretsdommen af 28de April 1856 (Underretsacten er ei fremlagt) heder, at Stævningen var udtagen "til Fremme af den i Skjødet ombandlede Udskiftning" kan ikke forandre selve den paastævnte Sags Beskaffenhed og Gjenstand; men dennes Forhold til den Udskiftning, som Skjødet omtaler, maa uafhængig heraf kunne undersøges. Skjønt nu, som anført, Sagen ikke angik denne Udskiftning, kan det ikke negtes, at baade Under- og Overretsdommen gik ud fra, at saadan Udskiftning vilde paafølge, idet der

stævntes Anførsel, at de, i Særdeleshed da Udstiftning til de Brugsberettigede senere er foregaaet efter Overretsdommen, have i Grundl.s § 97 Beskyttelse mod, at § 24 i Loven af 12te Octbr. 1857 mod dem anvendes, findes desformedelst ogsaa at være af megen Vegt og at gjøre Sagen saare tvivlsom. Overretten troer dog, at der ere overveiende Grunde tilstede for ikke at tillægge det Anførte afgjørende Indflydelse paa Sagen. Processen mod Pladseierne havde nemlig ved Siden af at være en Indledning eller Forberedelse til en paafølgende Udstiftning efter Skjødet, sit selvstændige, deraf uafhængige Øiemed, idet man principaliter bestred, at hine over Hoved tilkom nogen Lod i Almindingens Skov. For det Tilfælde, at Pladseierne dertil kjendtes berettigede, forlangtes vistnok, at de skulde udstiftes, hvilket derefter ogsaa, da den principale Paastand i Dommen var forkastet, foregik. Men ogsaa denne Udstiftning havde sin selvstændige og særskilte Betydning, da den var en Udstiftning af uensartede Interesser — Brugsret mod Eiendomsret — og derhos en Udstiftning, som i den tidligere Overretsdom efter den da gjældende Lovgivning (den nye Skovlovs § 59 har heri gjort Forandring) ei antages at kunne fordres i Hjemmel af nogen Lov, men alene efter privat Forening, altsaa var en temmelig forskjellig Art fra den i Skjødet omhandlede. Skjønt fremkaldt derved, at Udstiftning mellem Kjøberne skulde paafølge som Opfyldelse af den disse i Skjødet under Tvangsmulct paalagte Forpligtelse, kan hin Udstiftning dog alene høist uegentlig siges at være nogen Del af denne Udstiftning, der i Følge Skjødet skulde foretages af Almindingen i 13 Parceller mellem Kjøberne indbyrdes. Efter den Opfatning, Retten i Følge det Anførte har om den tidligere Proces mellem Kjøberne og Pladseierne og den derefter paafulgte Udstiftning mellem disse, formener den ikke, at Betragtningen af disse Retshandlinger, som tillige indeholdende forberedende Skridt til Udstiftningen efter Skjødet, er afgjørende for at lade Grl.s § 97 træde i Veien for Anvendelsen af § 24 i Udstiftningsloven i nærværende Tilfælde. Slutteligen bemærkes, at

der fra Appellantskabets Side hverken for eller under Processen er hentet noget Argument i ombandlede Henseende fra den Omstændighed, at den i Skjødet fastsatte Termin af 4 Aar var oversiddet. 6) Videre formener de Indstævnte, at det endog maa betragtes som res judicata, at Udskiftning skal finde Sted, idet de anføre, at i den Sag, som i 1855 reistes "for at bringe Udskiftningen til Iverksættelse" var det Offentlige stævnet som Part, og under den Sag fremkom ingen anden Indsigelse mod Udskiftningen, end at de Brugsberettigede først skulde have særskilte Lodder, svarende til deres Behov, hvorefter der baade ved Underretten og Overretten kjendtes for Ret, at Udskiftning mellem Kjøberne skulde foregaae, naar de Brugsberettigede først var udskiftede. Men denne Opfatning kan ikke gives Medhold efter den Anskuelse, Retten under foregaaende Post har fremsat om den første Udskiftnings selvstændige Betydning og dens Forhold til den paatænkte senere Udskiftning. Overretsdommen i den tidligere Sag afgjorde Intet direkte om Udskiftningen mellem Kjøberne i 13 Parceller, lige saa lidt som denne Udskiftning var gjort til Gjenstand for nogen Tvist under den Sag, hvorunder det Offentlige alene var stævnt som Eier af en Del af de Pladser, om hvis Retsstilling og Udskiftning der var Spørgsmaal. Ei heller var den i Dommen fastsatte Udskiftning gjort afhængig af, at den anden Udskiftning senere kom i Stand. Dommen forudsatte den vistnok som Noget, der vilde skee, men beholdt sin Kraft og Gyldighed, hvilke Hindringer der end senere kom i Veien, saa at det Hele standsede med det Resultat, der her var afgjort. 7) Endeligen paastaae de Indstævnte, at det Of-

virksom for at faae Udskiftning udført i største Specialitet (se Rettens herom oven Refererede). Herved maa dog bemærkes, at det Offentlige ved de nævnte Anledninger alene optraadte som Eier af de usolgte Pladser, og sluttede sig med Hensyn til disses Udskiftning til de øvrige Pladseiere. Ved den i 1856 af Kjøberne sluttede Overenskomst om Udskiftning af Statens Brugsret som Pladseier, var Staten selvfølgeligen lige saa vel som de øvrige Pladseiere ved den af dem indgaaede lignende Forpligtelse bunden, og ved Overretsdommen af 18de Octbr. 1858 var der endog retslig Afgjørelse for, at Staten som Pladseier med de øvrige skulde udskiftes fra Fællesskabet i Almindingen. Det vilde derfor været frugtesløst, om det Offentlige under Skjønnet og Udskiftningen i 1859 var optraadt med nogen Protest mod det, der var Gjenstand for disse Forretninger. Men heraf er det formentligen indlysende, at man ikke af det Offentliges Optræden ved nævnte Anledninger kan udlede nogen Frafaldelse fra dets Side af at gjøre Loven af 1857 gjældende, naar der senere opstod Spørgsmaal om at udføre hin anden, i Skjødet omtalte Udskiftning, der i det Hele derfra var forskjellig. Da Overretten saaledes ikke har troet at kunne give nogen af de af de Indstævnte fremsatte Indsigelser mod Gyldigheden af det Offentliges Forbud mod Almindingens Udskiftning mellem Kjøberne Medhold, kommer den til det Resultat, at den forlangte Udskiftning af Eidsvolds Alminding ikke kan tillægges Fremme. Processens Omkostninger for begge Retter vilde paa Grund af Sagens tvivlsomme Beskaffenhed blive at ophæve. Thi kjendes for Ret: Den af Kjøberne af Eidsvold Alminding forlangte Udskiftning kan ikke nyde Fremme. Processens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Den 23de September.

L.Nr. 33. Advocat Andresen, Actor, mod Aslak Haldum eller Brække.

I denne Sag stadfæstede Høiesteret følgende Overretsdom: "Efter at 1ste Vidne, Overretssagfører Holm paa 2det

Vidnes Vegne den 30te Juli f. A. havde ladet gjøre Arrest og den 24de Septbr. næstefter Execution hos Tiltalte Aslak Helgesen Haldum eller Bække for Tilgodehavende stort 72 Spdlr. 1$\frac{1}{2}$ Skill., blev der under 14de Novbr. f. A. sat en Auctionsforretning for at sælge de hos Tiltalte arresterede og udersequestrerede Effecter. Under denne fremlagde Tiltalte en saakaldet "Tilstaaelse", dateret 20de Juli, thinglæst 10de Novbr. 1862, hvorefter hans Søn, Thore Aslaksen, der nu er 15 Aar og under Sagen afhørt som 7de Vidne men uedfæstet, skulde have kjøbt af 10de Vidne 2 Køer 4 Sauer, en Seng med Drag, et Melkeskab, en treetages Kakkelovn, et Speil og 4 Stole, hvilket Alt siges samme Dag at være betalt, og i Henhold hertil protesterede han paa Sønnens og egne Vegne mod Salget af de ovennævnte Ting, ligesom han ogsaa under enhver Omstændighed forbeholdt undtaget fra Salg Løsøre til 12 Spdlr.s Værdi som hjemlet ved Loven, (jfr. den i Forhørsacten l. c. indtagne Protest). Paa Vedkommendes Opfordring under Auctionen om at paavise de omhandlede Effecter erklærede Tiltalte, at de ikke længere fandtes paa Stedet. Forretningen blev saaledes ikke afholdt, idet Spørgsmaalet om dens Fremme blev optaget til Eragtning, hvis Afsigelse imidlertid af Sagens 1ste Vidne i Skrivelse til vedkommende Administrator af 16de Nov. f. A. (Forh. Acten l. c.) indtil Videre frafaldtes, idet Vidnet i Skrivelse af f. D. begjærte Forhør optaget saa vel i Anledning af den Forrykkelse af det arresterede og udersequestrerede Gods, der havde fundet Sted, som i Anledning af Tiltaltes bedragerske Forhold ved under de ovennævnte Forretninger at gjøre gjældende Documentet af 20de Juli 1862, hvilket, efter Klagerens Paastand, kun er et Proformadocument, sigtende til at befrie de i samme anførte Ting fra hans Creditorers Forfølgning, idet de siges at tilhøre hans Søn, 1ste Vidne, medens de derimod formentes fremdeles at tilhøre Tiltalte. Paa Grund af det derefter optagne Forhør, hvorunder Kjøbmand Bjørnsen (2den Dept.n og 2det Vidne) udtrykkelig gjentog det gjennem 1ste Vidne fremførte Forlangende om at faa Angjældende tiltalt og straffet for hans ovenomhandlede Forhold, blev denne der er 43

Aar gl. og i Følge Høiesterets Dom af 24de Mai 1845 har været straffet med 2 Aars Strafarbeide for Falsk, ved Buskeruds Amts Ordre af 9de Decbr. f. A. undergiven Tiltale for Forbrydelse mod Straffelovens Kap. 10 § 19 og 21 § 2, og i Overensstemmelse med denne Sigtelse er Tiltalte ved den af Sorenskriveren i Ringerige den 5te April d. A. afsagte Dom ilagt Strafarbeide i 1 Aar og 1 Maaned, idet han derhos er tilpligtet at udrede alle af nærværende Sag lovlig flydende Omkostninger, hvoriblandt Salarium til Referenten, Prokurator Hygen, 18 Spdlr. foruden Skyds og Diæt efter af Overøvrigheden approberede Regninger. Denne Dom er af vedkommende Amt paa Grund af Angjældendes Forlangende indanket til Overretten. Efter hvad der under Sagen er oplyst og fremlagt, blev der den 13de Juni 1861 oprettet en "Handelscontract", thinglæst 5te September næstefter, ved hvilken Tiltalte til 10de Vidne sælger alt ham tilhørende Løsøre samt Avling med Brugs- og Frugtsretten af sin Gaardpart, Brække, for Aaret 1862, for den Kjøbesum 100 Spdlr., hvilke siges at være betalte paa den Maade, at 10de Vidne har overdraget Tiltalte et Skovstykke. Ved en "Leiecontract" af 8de Septbr. 1861, thinglæst 7de Juli 1862, sees 10de Vidne igjen at have bortleiet til Tiltalte — for en aarlig Leie af 7 Spdlr., som ligeledes siges at være betalt for et Aar — en Del i Contracten nærmere specificerede Løsøreeffecter, hvilke vise sig netop at være de samme Ting, som de der ere opregnede i den ovennævnte "Tilstaaelse" af 20de Juli 1862. At nu Documentet af 13de Juni 1861 med de Transactioner som slutte sig hertil, saaledes som Klageren paastaaer, kun er et Proformaverk, og at der navnlig ved samme ikke er foregaaet noget virkeligt Salg af de omhandlede Ting til 10de Vidne, og at altsaa dette heller ikke igjen kan have overdraget den til Tiltaltes Søn 7de Vidne, fremgaaer nok- som for Øvrigt mod Angjældendes vedholdende Benegtelse, af følgende Omstændigheder: 10de Vidne har erkjendt, at Contracten af 13de Juni 1861 ikke er noget virkeligt gyldigt Document, men at det kun er oprettet for at unddrage de i samme omhandlede Gjenstande for Tiltaltes Credito-

rers Forfølgning, samt at den sammesteds omtalte Kjøbesum, 100 Spdlr. aldrig er Vidnet betalt, lige saa lidt som den er liqvideret ved den mellem Parterne i Contracten berørte Skovhandel, hvorpaa 10de Vidne derimod formener sig fremdeles at have Noget tilgode hos Tiltalte. I Overensstemmelse hermed erklærer ogsaa bemeldte Vidne, at Tilstaaelsen af 20de Juli 1862 — selv om den af Vidnet er underskreven, hvilket det ikke tør benegte, skjønt det da maa være skeet i beruset Tilstand -- følgelig ikke kan have nogen Gyldighed. For saa vidt der endelig paa den nysnævnte Contract af 13de Juni 1861 findes paategnet en af 10de Vidne underskreven Transport af 23de Juli 1863, har Vidnet, i Henhold til 1ste Vidnes Prov, Acten I. c. forklaret, at, naar det sammesteds overdrager sin Ret efter bemeldte Contract til 2det Vidne, saa skeede ikke dette, fordi 10de Vidne ansaa sig eiendomsberettiget til de omhandlede Effecter, men netop fordi den Gjæld til 2det Vidne, til hvis Dækkelse Overdragelsen fandt Sted, oprindelig paahvilede Tiltalte selv, hvis Rigtighed for Øvrigt ikke under Sagen nærmere er oplyst. Angaaende disse Transactioner har ligeledes 10de Vidnes Hustru, 8de Vidne, udtalt sig paa samme Maade, idet hun, næst at berette om Ytringer, som i hendes Paahør ere faldne mellem Tiltalte og hendes Mand, og som ikke kunne forklares uden under den Forudsætning, at de oftnævnte Contracter ere oprettede pro forma, har provet, at de er gjort paa "blot og bar Fulhed", hvilket ogsaa stemmer med den Forestilling, som 11te Vidne, der i Forening med 12te Vidne underskrev Contracten af 13de Juni 1861, til Vitterlighed, efter sit Prov gjorde sig om dens Indhold, skjønt der for Øvrigt i Vidnets Overvær Intet herom mellem Parterne blev ytret. At Angjældende har betragtet sig som Eier af de omhandlede Effecter, selv efter Oprettelsen af de titnævnte Contracter, viser sig endelig ogsaa deraf, at, ligesom de den hele Tid har været i hans og Hustrues, 9de Vidnes Besiddelse, saaledes var han ogsaa meget virksom for, ved Sidstnævntes og 7de Vidnes Hjælp, at faae bemeldte Ting ud af Huset og gjemte, saa vel forinden Auctionen af 14de Novbr. f. A., som forinden en af

14de Vidne i Foraaret 1862 tillyst lignende Forretning. (jfr. Acten l. c.) skjønt Løsøret jo da skulde tilhøre 10de Vidne, der endnu ikke havde overdraget dem til hans Søn, 7de Vidne. Denne sidst omtalte Bortflytning kan for Øvrigt ikke under nærværende Sag paadrage Angjældende Straf, da han ikke derfor er tiltalt. Ved det oven Anførte finder Retten det godtgjort, at Angjældende har oprettet Contracten af 13de Juni 1861 og de i Forbindelse med samme staaende Transactioner pro forma og i bedragersk Hensigt, nemlig i Haab om, efter sin egen Udtalelse, at see 10de Vidne derved at "stænge" for sine Creditorer. Angjældendes Benegtelse heraf, saa vel af den nys berørte Ytring som af den ham tillagte Hensigt, kan saa meget mindre betage de tilveiebragte Oplysninger deres Betydning, som denne i høi Grad styrkes derved, at de omhandlede Documenters Indhold i væsentlige Henseender, endog efter Angjældendes egen Erkjendelse, er urigtigt. Naar det saaledes i Leiecontracten af 8de Septbr. 1861 heder, at Leien, 7 Spdlr., for et Aar skulde være erlagt, saa har han Acten l. c. maattet vedgaae, at dette er urigtigt, idet han har angivet, at der den Gang existerede Mellemregnskab mellem ham og 10de Vidne, og at dette Sidste formodentlig har seet, at Angjældende vilde faae saa meget tilgode. Ligeledes har Angjældende maattet tilstaae, at hvad der er anført i Documentet af 20de Juli 1862, der er skrevet af ham, om at de der opregnede Ting er solgte til hans Søn, 7de Vidne, og at Kjøbesummen er betalt, ikke forholder sig saa, idet han har forandret det derhen, at Sønnen skal have faaet Tingene i Foræring af 10de Vidne, uden at der findes nogen Antydning om hvad der hertil skulde have bevæget bemeldte Vidne. Som før anført er det, i al Fald efter 10de Vidnes Prov, heller ikke rigtigt, naar det i Contracten af 13de Juni 1861 ytres, at den der nævnte Kjøbesum er betalt eller ved andet Mellemværende liqvideret. Denne Angjældende saaledes overførte forsætlige Undertrykkelse og Forvanskning af Sandheden i den bedragerske Hensigt at paaføre 2det Vidne, som sin Creditor, økonomisk Tab, er af Underdommeren rettelig henført under Crll.s Cap. 21—1, om end Auctionen af 14de

Novbr. f. A. alligevel vilde være bleven indstillet, paa Grund af at vedkommende Effecter var skaffede til Side, saaledes som allerede oven omtalt og hvorom nærmer siden. Da Angjældende efter den ham tidligere overgaaede, før citerede Høiesteretsdom har været anseet med Strafarbeide for falskeligen i en Andens Navn at have udfærdiget Anvisning paa Penge, vil han for sit herombandlede Forhold blive at ansee efter Crll.s 21—2 idet Retten derhos, i Betragtning af hvad der er oplyst om Angjældendes fortrykte økonomiske Stilling, talrige Familie og endelig af den liden Sluhed, hvormed Bedrageriet er anlagt og udført, antager at kunne anvende den i bemeldte Lovsted sidstnævnte Strafart, Fængsel; om dettes Varighed handles formentlig rettest senere. For saa vidt Angjældende endelig er sat under Tiltale og fældet efter Crll.s Cap. 10 § 19, har han erkjendt, at han samme Dag som Auctionen af 14de Novbr. f. A. skulde afholdes, lod bringe de Ting, som fandtes i hans Bolig "paa nogle faa Undtagelser nær", ved sin Hustrues og Søns Hjælp bort fra samme, deels til 3die Vidne, deels til en Indgjærding, nær hans Hjem, hvor de var skjulte, indtil Forretningen var hævet. Heriblandt var altsaa ogsaa de Ting, som er omhandlet i de før nævnte Arrest- og Executionsforretninger respective af 30te Juli og 24de Septbr. f. A., og hvilke, som ogsaa før oplyst, altid senere havde været i hans Besiddelse. Nogle af disse synes dog allerede før den omhandlede Auction paa ulovlig Maade at have været disponerede over. Dette gjælder saaledes om den i bemeldte Forretninger omtalte fortsidede Ko, der tidligere var solgt til 13de Vidne, men dette først tilbragt afvigte Høst; om det udlagte Speil, der tidligere var solgt ved en Panteauction (9de Vidne Forh. Acten l. c.) og endelig om den li-geledes udlagte Aaling, der var forbrugt paa en Ubetyde-

han efter Loven — formentlig L. 28de August 1851 — ansaa sig berettiget til af disse Ting at undtage indtil en Værdi af 12 Spdlr. Thi bemeldte Document havde jo, efter hvad der oven er godtgjort, ingen Gyldighed, og deels under en modsat Forudsætning kunde dette lige saa lidt som den nys citerede Lov hjemle Tiltalte, saaledes som skeet, paa egen Haand, at bortføre det hos ham udlagte Gods, om det end var givet, at dets Værdi ikke oversteg 12 Spdlr. Denne sidstnævnte Forseelse, der af Angjældende er forøvet i Forbindelse med og i Henhold til det først omhandlede, efter Crll.s Cap. 21—2 ansete Bedrageri, med hvilket den ogsaa havde samme Maal, nemlig at besvige hans Creditorer, formenes derfor rettest med dette at burde betragtes som en sammenhængende Forbrydelse og altsaa ogsaa Grundsætningerne i Crll.s Cap. 6 § 11 at komme til Anvendelse ved Strafudmaalingen; i Henhold hertil antages den samlede Straf passende at kunne bestemmes til 25 Dages Fængsel paa Vand og Brød. Angjældende maa derhos tilpligtes at udrede samtlige af Sagen og Straffens Fuldbyrdelse flydende Omkostninger, hvoriblandt Salarium til Referenten ved Underretten, Procurator Hygen, der billiges med 18 Spdlr., idet dog Udgifterne ved den paaankede Doms Forkyndelse den 9de April d. A., ved hvilken Budet i L. 6te September 1845 ikke af Stævnevidnerne blev efterlevet, hvorfor Forkyndelsen maatte gjentages, bør være Angjældende uvedkommende. Om Erstatning er ikke Spørgsmaal (jfr. 2det Vidne). Sagens Behandling ved Underretten og Sagførelsen for begge Retter har været forsvarlig. Thi kjendes for Ret: Tiltalte, Aslak Helgesen Haldum, bør for Forbrydelse mod Crll.s Cap. 21 § 2 og 10 § 19 jfrt. 6 § 11 hensættes til Fængsel paa Vand og Brød i 25 - fem og tyve - Dage. Han bør derhos udrede alle af nærværende Sag og Straffens Fuldbyrdelse lovlig flydende Omkostninger, hvoriblandt Salarium til Referenten ved Underretten, Procurator Hygen, 18 - atten - Speciesdaler, foruden Skyds og Diæt efter af Overøvrigheden approberede Regninger, dog at Omkostningerne ved Underretsdommens Forkyndelse af 9de April d. A. blive Angjældende uvedkommende.

Til Retstidendens Redaction!

Referatet i Retstidendens Nr. 41 for dette Aar af Justitssagen mod Lasse Hatleim fremkalder nogle Linier fra min Side, som jeg tør bede behageligen optagne snarest muligt i bemeldte Tidende. Om jeg end kunde forudsætte, at Retstidendens Læsere have lagt Mærke til mit Inserat af 21de Septbr. sidstl. i Morgenbladet for 30te samme Maaned og til juridisk Ugeblad Nr. 11 for 15de Septbr., hvori Høiesterets-Votum'et i Sagen er indtaget, samt til mine Bemærkninger angaaende Beretningen om Votum'et m. M., optagne i Ugebladet Nr. 15 for 13de Octbr., finder jeg nemlig Referatet i Retstidenden af den Beskaffenhed, at jeg ei kan undlade ogsaa i denne Tidende at ytre nogle Ord. Forskjellen mellem Signalementerne har sin naturlige Grund deri, at jeg øieblikkelig maatte henvende mig til Øvrigheden med den tarvelige Besked, jeg før Optagelsen af Forhøret underhaanden kunde skaffe tilveie angaaende den formeentlig Skyldiges Udseende. At den omhandlede Skomager blev anholdt i Snaasen, skeede ei paa Grund af Signalementerne, men uagtet disse — og deri havde ikke jeg nogen Skyld. 41de Deponent, der blev edfæstet under et Thingsvidne paa Levanger, var ved Underretten og formentlig ved Stiftsoverretten ei omtalt som Drukkenbolt og Tyv. Han var en mig ganske ubekjendt Person, og under Thingsvidnet var Intet oplyst til hans Skade. Sagen er nok ellers den, at Personen, efter at han beedigede sin Forklaring, skal have begaaet og været dømt for Tyveri og Bedrageri paa Levanger, Noget, der først i Høiesteret antages oplyst. Ligesom nu en saadan Dom ei kunde have tilbagevirkende Kraft med Hensyn til 41de Deponents Troværdighed som Vidne, saaledes er i Høiesterets Votum heller Intet anført om, at Personen var inhabil som Vidne paa Grund af Dom for Tyveri. Men foruden 41de Deponent har Vidnet Gurina Ronæs Acten l. c. og 25de Deponentinde med Bestemthed i Lasse Hatleim gjenkjendt den Person, som om Morgenen før Mordet saaes nordenfor Mordstedet. Naar Gurina Ronæs nemlig siger, at hun fandt den af hende omforklarede Person ganske af

samme Udseende som Lasse Hatleim, og 25de Deponentinde forklarer, at Personen og Lasse Hatleim var hinanden saa lige som de kunde være, maa det vel med Rette siges at have udtalt sig med samme Bestemthed som 41de Deponent, der sagde, at Lasse Hatleim var den af Deponenten om Morgenen før Mordet seete Person. Enhver vil kunne skjønne, at jeg har gjengivet **verba ipsissima** angaaende Gjenkjendelsen, og Forklaringerne adskille sig blot med Hensyn til Udtryksmaaden. Tvende Personer kunne have samme Udseende, og der kan saaledes ei haves absolut Vished for Gjenkjendelse af fremmede Personer —; men den Vished, man faaer tage tiltakke med, vil dog findes i alle de trende ommeldte Forklaringer. Desuden have flere Andre, der saae den mistænkte Person før og efter Mordet, fundet saa megen Lighed mellem ham og Lasse Hatleim, at der manglede Lidet i fuld Bestemthed i deres Forklaringer — se Vidnet Birgitte Krognæsset, 47de og 48de Deponenter, Vidnerne Peter Holtaunet og Kone samt 42de Deponent. 29de Deponent er et meget vigtigt Vidne, da han traf den Person, som uden al Tvivl er Morderen og Røveren, et kort Stykke søndenfor Mordstedet under høist mærkelige Omstændigheder, og hans Forklaring saaledes danner et vigtigt Led i den Kjæde af Oplysninger angaaende den Skyldige, som ere fremkomne. Det var ellers alene denne Deponent, som lagde Mærke til et Mundheld hos Personen. Det forholder sig ei ganske som anført angaaende Mærket paa Haandledet; thi ligesom jeg, som i Acten anført, syntes at se Spor af et Mærke, saaledes have nok de Læger, som efter Actors Foranledning med Microskop have undersøgt Lasse Hatleims Arm, fundet det Samme, som jeg fandt. I Løbet af 3 Aar maatte vel et Mærke ogsaa saa godt som kunne udslettes. Det omhandlede Ar ved Næsen kan Lasse Hatleim godt have faaet efter Sommeren 1860. Det maa først være ved Høiesteret, at Oplysning er fremkommen om, at mere end et Vidne, nemlig Hjermind, har forklaret sig om Lasse Hatleims Ophold i Christiania henne i Mai 1860; thi ved Underretten og nok ved Stiftsoverretten var Intet oplyst om andre Vidner i Christiania af

nogen som helst Vegt, end Hjermind. Med Hensyn til 23de Deponentindes Forklaring, der skulde svække 41de Deponents Paalidelighed, maa jeg henvise til mine anførte Bemærkninger angaaende Votum'et i Høiesteret, hvoraf fremgaaer, at 23de Deponentindes Forklaring ei i nogen Maade svækker 41de Deponents. Naar det i Retstidenden paa første Side heder, at den fremmede Person gjensaaes paa Veien, men forsvandt kort efter, uden at gjenfindes, da sigter dette til en Person, som saaes af 11te Deponent Sivert Østvig siddende øverst paa en Bakke nordenfor Mordstedet — om hvilken Person Underretten har antaget, det var Morderen, som da recognoscerede Terrainet efter Mordet, men før Røveriet, efter hvilket han antoges vest for Landeveien at have begivet sig til det Sted, hvor 29de Deponent traf en Person ved et Myroptag, som meldt, under høist mærkelige Omstændigheder, og hvilken Person havde megen Lighed med Lasse Hatleim baade med Hensyn til Dialect, nemlig den bergenske, og Udseende, hvoriblandt skaldet Hoved. Enhver, der har læst ovenmeldte Beretning i Retstidenden, beder jeg ellers om at gjennemsee Morgenbladet og juridisk Ugeblad, for at det kan erfares, hvad jeg som Dommer i Sagen mod Lasse Hatleim har havt at støtte mig til. Jeg kan nemlig ei vænte Plads i et lidet Blad som Retstidenden for en udførlig Fremstilling af denne Sag, der under dens Behandling har voldt mig meget Arbeide og ved dens Paadømmelse adskillig Tvivl, men som jeg ei havde den fjærneste Anelse om skulde faae det Udfald, den fik i Høiesteret. Jeg antog nemlig, at der blot kunde være Tale om Domfældelse eller Frifindelse for videre Tiltale. Saafremt jeg havde frifundet for videre Tiltale, vilde jeg ei fulgt min Overbevisning om det Rette — og at følge sin Overbevisning er dog vel en Dommers Pligt.

Stenkjær, den 26de Octbr. 1864. Bernt Anker.

Sorenskriver.

Christiania 1864.

Trykt og forlagt af J. Chr. Abelsted.

Niogtyvende Aargang №. 46. | 16de November 1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 2den Session 1864.

L.Nr. 32. } Handelsborger B. Ramslands Bo mod H. Chr.
O.Nr. 8. } Gregersen.

Den 14de October 1863 trak Gregersen i Christiania en 3 Dages Sigtvexel paa Ramsland i Grimstad for 178 Spdlr. 115 Skill., hvilken den 16de s. M. blev accepteret, men den 28de protesteret de non solutione. Den 31te lod Vexleieren begjært Arrest, som afholdtes s. D., og der blev da gjort Arrest i Klædesvarer, vurderede til 259 Spdlr., for Beregningssum 187 Spdlr. 58 Skill. Varerne forsynedes med Rettens Segl og overleverede Creditor. Arresten blev thinglæst den 3die Novbr., og Dagen før udstedte Gregersen Gjæsteretsstævning mod Ramsland for Vexlens Beløb med Renter og Omkostninger, samt til Stadfæstelse af Arresten. Sagen berammedes til 5te Novbr., men allerede den 3die begjærede Ramsland sit Bo taget under Behandling af Skifteretten, og s. D. blev det registreret. Den 5te anhængiggjordes Gjæsteretssagen, men Indstævnte udeblev, og den 6te faldt Gjæsteretsdom, hvorved Ramsland tilpligtedes at betale Gregersen det paastævnte Vexelbeløb med Vexelrente og 20 Spdlr. i Sagsomkostninger. Den 11te gjordes efter denne Dom Indførsel hos Ramsland, med hans Samtykke paa Byfogdens Kontor, hvorved Gregersen fik Udlæg i de arresterede Klædesvarer for 209 Spdlr. 95 Skill. Den 25de Novbr. afholdtes Skifteret, og Administrator oplyste, at Boets Varebeholdning og en Del Løs=

øre var værdsat til 1279 Spdlr. 4 Ort, og de udestaaende Fordringer opgivne af Opbyderen til 500 Spdlr., altsaa tilsammen 1779 Spdlr. 4 Ort, medens Gjælden af Opbudsmanden var opgiven til 1800 Spdlr. Gregersen havde ladet beramme Auction over sit Udlæg til 4de December, og den blev da afholdt. Under Forretning lod en af Boets Creditorer protestere mod dens Fremme, men Sætteauctionsforvalteren fremmede dog Auctionen, "da det arresterede løse Gods var leveret Creditor i Hænde". Executionen og Auctionen blev derpaa af Boet efter Creditorernes Forlangende paaanket som Rettens Fornegtelse og voldsomme Tvang lige til Høiesteret, og Byfogden stævnt til at staade til Rette. Begge Forretninger paastodes kjendte uefterrettelige, samt Gregersen og Byfogden solidarisk tilpligtede at betale Boet Taxtsummen for de bortsolgte Ting, 259 Spdlr., med 5 pCt. aarlig Rente fra Ankestævningens Dato, 30te April, og Omkostningerne for Høiesteret, hvorimod de Indstævnte paastod Stadfæstelse, og Gregersen Omkostninger, Byfogden Kost og Tæring. Efter det Anførte var Spørgsmaalet, om Opbudet formedelst den paa samme Dag thinglæste Arrestforretning kunde betragtes som ugyldigt for Gregersens Vedkommende, og dette Spørgsmaal besvarede Høiesteret benegtende, i Overensstemmelse med et tidligere Præjudicat i et aldeles lignende Tilfælde. (Jfr. Retst. for 1852, S. 811—815). Ved dens Dom af 23de Septbr. 1864 blev de paaankede Forretninger underkjendte, Gregersen tilpligtet at betale Ramslands Bo Auctionsbeløbet 145 Spdlr. 22 Skill. med 5 pCt. aarlig Rente deraf fra 30te April 1864 til Indbetaling skeer, men Omkostningerne for Høiesteret ophævede.

Den 24de September.

L.Nr. 43. Advocat Kraft, Actor, mod Hans Christian Hemmingsjord.

Denne 26 Aar gamle Gaardbruger i Senjen, der med Kone og Børn befinder sig i fortrykte Kaar, var ved egen Tilstaaelse og Sagens øvrige Oplysninger overført at have

under Fisket i Berlevaag (Tanen) i April 1863, fra en ubehoet Bod, uden at være kommen ind, stjaalet en nær Vinduet — som han ved at fraboie Spigerne udtog — staaende Reisepult, hvoraf han, efter at have gjemt den under Boden, næste Aften udtog 50 Spdlr., betalte en Del Gjæld, og blev derved røbet. Bestjaalne antog at have mistet 60 Spdlr., og for at undgaae Vidtløftighed og Bekostning gav Angjældende ham Pant i sin Jord og sit Hus for 70 Spdlr. (deri iberegnet 10 Spdlr. i Omkostninger, Bestjalne skulde have havt i Anledning af Tyveriet), ligesom han og ved sin Tilstaaelse fik forebygget Sagens fortsatte Behandling ved Referent, idet Ordren til denne, der allerede havde udfærdiget Stævning, blev tilbagekaldt, og Sagen henvist til summarisk Behandling. Bestjaalne paastod imidlertid Erstatning tilkjendt, og Referenten Salar. For dette til grovt nærgrændsende og betydelige simple Tyveri blev Angjældende ved Hjemthing og Hoiesteret ilagt 6 Maaneders Strafarbeide og Sagsomkostningerne, hvoriblandt 1½ Spdlr. i Salar til Referenten, og ved Hjemthinget tillige Erstatning til Bestjaalne med 60 Spdlr., hvilken ved Høiesteret under denne Sag ikke blev tilkjendt.

Den 27de September.

L.Nr. 44. Advocat Kildal, Actor, mod Ole Andreas Stokke.

Tiltalt for at have farladt det Fartøi, hvormed han var forhyret, var denne 29 Aar gamle Matros ved Søretten frisunden, og Omkostningerne paalagte det Offentlige. Samme Udfald fik Sagen i Hoiesteret. Angjældende havde i Mai 1859 forhyret sig med en Skonnert fra Aalesund

Sprog, blev fremlagt i Sagen, og fandtes ikke underskreven af ham selv, men af Skipperen og den forrettende Consular-agent. Den indeholdt, at Angjældende og de to andre Matroser, "da deres Contract i Gaar var udløben", havde atter forhyret sig for Reise til England mod en Forhøielse i Hyren af 1½ Tallaer (Daler) for Maaneden. Fra Galatz afgik Skibet med Ladning for England, bestemt til Falmouth for Ordre om Losfestedet, og her medgik nogle Dage, inden Skipperen modtog Ordren. I disse Dage talte Matroserne sig imellem om, at de vilde gaae med Fartøiet, hvis Touren bar nordover, men ikke, hvis den bar sydover. Da Skipperen omsider havde modtaget Ordre om at gaae til Hayle (flere Sømile søndenfor Falmouth) for at losse, negtede Angjældende og de to andre i Galatz atter forhyrede Matroser at gaae med, Angjældende, som det synes, fordi Trækseddelen for hans Kjæreste var standset, uagtet han havde Betydeligt tilgode paa Hyren. De gik nu med Skipperen til Consulen i Falmouth, og denne skal have tilkjendegivet Skipperen, at han kunde faae Politirts Bistand, om han ønskede den, til at bringe Folkene om Bord, men disse skulle da have svaret, at de i saa Fald vilde gaae til Køis og ikke arbeide. Medens Skipperen var i Hayle for at hente Lots, forlod Angjældende og de to Matroser den 28de August 1860 om Formiddagen Skibet, og lod en 17 Aar gammel Kahytsdreng alene om Bord, uagtet Fartøiet da laa paa Reden kun for 1 Anker, og uden Landtoug, samt med udskalkede Luger; men det var ikke, hvad man kalder stygt Veir. Om Eftermiddagen kom Lotsen om Bord, og medbragte Ordre til Drengen om at hente Skipperen i Land, og da Drengen til den Ende laade fra Borde, kom

peren, der havde maattet hyre nyt Mandskab, nu ikke vilde indlade sig. Da alt Dette, som sagt, foregik i 1860, og Søfartsloven først traadte i Kraft med 1861, var Spørgsmaalet alene om Anvendelse af L.s 4—1—3. Angjældende havde tilgode 35—36 Spdlr. paa sin Hyre, og der kunde saaledes ikke være Tale om Tilbagetaling, men alene om at bøde Saameget, som der ved den nye Hyrecontract for Reisen fra Galatz til England af 2den Juni 1860 var lovet ham, nemlig 8 Spdlr. maanedlig, hvorpaa Intet fandtes at være oppebaaret. Straffeboden kunde saaledes ikke opløbe til summa appellabilis for Høiesteret; men da Spørgsmaalet tillige var om at bøde Skaden til Skipperen, som ansatte den til 200 Spdlr., var for saa vidt Intet imod Sagens Paadømmelse i Realiteten. Ei heller kunde Paatalen ansees præskriberet efter Crll.s 7—13. Klagen var af Skipperen ingiven fra Farsund den 4de Februar 1861 til Indrulleringsbetjenten, som i Mai Maaned sendte den til Indrulleringskontoret i Throndhjem, hvor den blev henliggende, angivelig fordi Skipperen ikke var kommen tilbage, hvorfor den af Indsenderen efter Anmodning af Skipperens Kone blev tilbagefordret den 11te December s. A., tilbagesendt i Januar 1862, derpaa 20de s. M. sendt Konen, og af hende den 22de leveret Byfogden i Aalesund, som i Marts Maaned næstefter optog Forhøret, hvorpaa Tiltale besluttedes i Juli Maaned s. A., og Sagen fremmedes, saa vidt Vedkommendes Fraværelse paa Søreiser ikke derfor var til Hinder. Den franske Hyrecontract manglede den fornødne Bestemthed og Begrændsning, Noget ikke Angjældende, og væntelig heller ikke Skipperen, i det fremmede Sprog formaaede at afhjælpe; men Begge var enige om, at den havde sin Begrændsning — kun var de ikke enige om, hvori den bestod. Angjældende paastod, at han kun havde forpligtet sig til at følge Fartøiet til England, og ankommen til Falmouth ansaa han sig derfor fritagen fra at følge det videre, saa meget mere, som der i Galatz havde været Tale om, at Skibet skulde anløbe Falmouth for Ordre, og Skipperen havde villet have dem forpligtede til at følge det

til Lossestedet, men de havde negtet at indgaae herpaa, og de derfor blev enige om Falmouth som Afmønstringssted. Skipperens Forklaring herom var vaklende. Under Forhøret sagde han, at de tre Matroser udtrykkelig vedtog at blive ved Fartøiet, indtil det var kommet til Lossestedet og der var udlosset; under Sagen sagde han derimod, at han ikke erindrede, om Lossestedet udtrykkelig blev nævnt ved Contractens Afslutning, men da Mandskabet vidste, at han skulde gaae til Falmouth for Ordre om Lossested, ansaa han det i Følge Tingens Natur, Skik og Brug forpligtet til at følge Skibet, til det var kommet til Lossestedet og der udlosset. De to andre Maatroser var ikke hjemvendte, og kunde saaledes ikke afhøres. Men Skipperens Søstersøn, den 17 Aar gamle Kahytsdreng, der fulgte med den hele Tid, forklarede, at Matroserne, da de med Skipperen kom tilbage fra Galatz, fortalte, at Angjældende og de to ovennævnte Matroser var blevne enige om at følge ham til Falmouth, samt at den fjerde Matros skulde følge ham til Constantinopel, hvor han ogsaa forlod Skibet efter Aftale. Denne Matros, afhørt som Vidne under Sagen, forklarede ogsaa, at de tre Andre havde sagt, de var blevne enige med Skipperen om at følge ham til den første Plads i England, skjønt man vidste, at Skibet skulde anløbe Falmouth for Ordre. At Angjældende og Kammerater gik i Land, medens Skibet paa Reden laa uden Landtoug, kun for et Anker, og kun med Kahytsdrengen om Bord, antoges at ligge udenfor Actionsordren, og Omstændighederne derved var heller ikke tilstrækkelig oplyst.

Den 27de September.

L.Nr. 52. Advocat Lous, Actor, mod Bager Gabriel Knudsen.

I denne Sag stadfæstede Høiesteret de ergangne Domme. Overretsdommen er saa lydende:

"Den 32 Aar gamle Bager Gabriel Knudsen, der i Følge upaaanket Underretsdom af 16de Marts 1861 har for Tyveri og Bedrageri været straffet med 30 Dages Fængsel

paa Vand og Brød, er ved den inden Drammens Bything under 27de f. M. afsagte og af Buskeruds Amt saa vel i Følge Tiltaltes Forlangende som værende Gjenstand for nødvendig Appel her til Retten indankede Dom i Henhold til Crll.s Cap. 19 §§ 1 og 7 anseet med 2 Aars Strafarbeide og tilpligtet at udrede i Erstatning til Bestjaalne Murmester S. Nielsen 9 Spdlr., samt at udrede alle af hans Arrest, Forhøret, Sagen og hans Transport til Straffestedet flydende Omkostninger, hvoriblandt i Salarium til Referenten Procurator O. H. Christensen 7 Spdlr. Aftenen den 19de Juni d. A., Kl. 11—12, blev der fra 7de Vidnes, Murmester Søren Nielsens, Gaard i Drammen bortstjaalet en Hest med Kariol og Sæle. Af Nielsens Kone (8de Vidne) er forklaret, at hun den ommeldte Aften, efter at have lagt sig, hørte En kjøre ud af Gaarden forbi det Værelse, hvori hun laa, hvorpaa hun lukkede Vinduet op og spurgte den Kjørende, hvem han var, hvortil, saa vidt hun erindrer, svaredes "Lars Christensen", og paa hendes yderligere Spørgsmaal, om han havde kjørt feil (hun havde nemlig ikke hørt Nogen kjøre ind i Gaarden), svaredes "ja". Da nu 8de Vidne gik ind i Stalden, var baade Hest, Sæle og Kariol borte. Kort efter kom 7de Vidne, der efter 8de Vidnes Foranstaltning var bleven underrettet om det Passerede, hjem, og efter at have erfaret, at de nævnte Gjenstande var borttagne, begav han sig i Følge med en Politibetjent (1ste Vidne), efter at have leiet Hest og Gigh, afsted paa Veien til Christiania, hvor de i Nærheden af Asker Kirke antraf Angjældende i Følge med 2det Vidne staaende ved 7de Vidnes Kariol og Hest, og befandtes da begge Kariolarmer at være afbrækkede. Det er ved 1ste og 2det Vidners Prov oplyst, at Tiltalte, da han af 1ste og 7de Vidner blev indhentet ved Askers Kirke, opgav, at han havde leiet Hesten hos Bülow paa Storemoen; men paa Tilbageveien til Drammen, hvorhen han blev transporteret som Arrestant, opgav han, at han havde leiet Hesten med Kariol af en ubekjendt Vegmandsgut. Dette sidste Opgivende er Tiltalte ogsaa vedbleven under Forhøret og Sagen, og har i den Anledning

yderligere forklaret Følgende. Aftenen den 19de Juni sidstl., Kl. omtrent 11, kom ved Broen mellem Bragernæs og Strømsø en Gut kjørende med Gigh efter ham, og han kjørte da med denne Gut til Strømsø Torv. Da Tiltalte underveis ytrede, at han næste Morgen vilde med Dampskib reise til Christiania, ytrede Kjøregutten, at Tiltalte af ham kunde faae Hest og Kariol frem og tilbage for 1½ Spdlr., under Betingelse af, at han skulde være tilbage næste Dags Formiddag Kl. omtrent 11, da Gutten skulde modtage Hesten paa Strømsø Torv. Dette Tilbud modtog Tiltalte, og fulgte med Gutten, der lod Hesten og Gighen staae ved Vandposten paa nysnævnte Torv, ind i en Gaard, hvis Port i alle Fald ikke var anderledes lukket, end at den gik op, da man skjød paa den. I denne Gaard, som Tiltalte erkjender at være den, hvori 7de Vidne boer, blev Tiltalte af bemeldte Kjøregut overleveret Hest forspændt en Kariol, hvori Angjældende satte sig op og kjørte afsted, medens Gutten blev tilbage. Tiltalte erkjender at have hørt et Fruentimmer tale, i det Samme han kjørte ud af Gaarden, men siger ikke at erindre, hvad hun sagde, og ved heller ikke, om Tiltalen gjaldt ham, hvorfor han heller ikke gav noget Svar. Denne Tiltaltes allerede i sig selv lidet sandsynlige Forklaring bestyrkes ikke i noget Henseende af de under Sagen fremkomne Oplysninger, som tvertimod i høi Grad tale mod Rigtigheden af Angjældendes Opgivende om Maaden, hvorpaa han skulde være kommen i Besiddelse af den omhandlede Hest og Kariol. Det maa saaledes ved 3die, 4de, 5te og 6te Vidners Prov ansees oplyst, at der ikke til den af Tiltalte opgivne Tid stod ved Vandposten paa Strømsø Torv nogen Gigh med forspændt Hest, uden at der var nogen Folk hos. Fremdeles bemærkes, at 3die Vidne har provet, at da Vidnet Aftenen den 19de Juni sidstl. Kl. omtrent 12 kom gaaende forbi 7de Vidnes Gaard, saa Vidnet, at Tiltalte stod indenfor Porten i Færd med at faae denne op for at kjøre ud med 7de Vidnes Hest, som ligeledes stod der forspændt en Kariol, og hørte Vidnet, at Nogen talte, i det Samme Tiltalte kjørte afsted, og at Tiltalte herpaa svarede, uden at

Vidnet dog kunde høre, hvad der blev spurgt om eller derpaa svaret. Angjældende — forklarer 3die Vidne fremdeles — foer derpaa afsted, saa fort han kunde, idet han først havde sat sig op i Kariolen, efter at han var kommen ud af Porten. Da Angjældende blev foreholdt det Besynderlige i, at han selv lukkede Porten op, uagtet i Følge hans Forklaring den Kjøregut, af hvem han vil have leiet Hest og Kariol, var tilstede, svarede han blot dertil, at Gutten sagde, at han skulde blive igjen. Foruden at Tiltalte som ovenanført, da han af 1ste og 7de Vidner blev anholdt, først opgav, at han havde leiet Hesten paa Storemoen, men senere, at han havde leiet den af en ham ubekjendt Vogmandsgut, maa ogsaa bemærkes, at han efter 1ste Vidnes Prov for dette opgav, at den omhandlede Kjøregut havde hvidt Haar, medens han for Retten har opgivet, at Gutten var rødhaaret. Endelig er det ved 1ste og 7de Vidners Prov oplyst, at Tiltalte paa Veien fra Asker til Drammen tilbød sig, for at faae Sagen forligt, at betale 7de Vidne, hvad denne maatte forlange, om det end var Meget, men hvorpaa 7de Vidne ikke vilde indlade sig. Retten finder saaledes med Underdommeren, at Tiltalte, uagtet hans Benegtelse, maa ansees overført at have frastjaalet 7de Vidne en Hest med Sæle og Kariol. Da 7de Vidne har forklaret, at Porten til hans Gaardsrum ikke er lukket paa anden Maade end ved en Krog indvendig, der kan faaes op indenfra ved at stikke Haanden imellem Portens Aabning, samt at hverken Stalden eller Rummet, hvor Kariolen staaer, paa nogen som helst Maade er tillukket, kan Tiltalte alene blive at fælde for simpelt Tyveri, der i og for sig ei antages at ville paadraget ham høiere Straf end Fængsel; men paa Grund af den ham tidligere overgangne Tyvsdom maa han blive at belægge med Strafarbeide i 5te Grad. Efter Omstændighederne findes Straffetiden i den paaankede Dom passende bestemt til 2 Aar, hvorhos Tiltalte ogsaa rettelig er tilpligtet at udrede til 7de Vidne i Erstatning 9 Spdlr., hvortil Vidnet har værdsat Erstatningen for Tiltaltes Benyttelse af Hesten, den itubrukne Kariol, Skydsen fra Dram-

men til Afsker og Leien af en Kariol fra sidstnævnte Sted til Drammen, mod hvilken Taxt Tiltalte ikke har havt Noget at erindre. Endelig maa Tiltalte selvfølgelig have at udrede de af hans Arrest og af Sagen for Øvrigt flydende Omkostninger, hvoriblandt Underretsreferenten Procurator Christensens Salar billiges med 7 Spdlr. Sagens Behandling ved Underretten saa vel som Sagførelsen ved begge Retter ergtes forsvarlig. Thi kjendes for Ret: Underrettens Dom bør ved Magt at staade.

Den 30te September.

L.Nr. 61. Advocat Homann, Actor, mod Jens Bertheus Grøtfjord og Christian Esausen Grøtfjord.

Tiltalte for Forbrydelse mod Crll.s 18—19 var ved Hjemthingsdommen Nr. 1 efter denne §s første Led og Nr. 2 for Forsøg paa Forbrydelse mod begge dens Led samt 18—1 fældte til Strafarbeide, Nr. 1 i 2, Nr. 2 i 4 Aar, med sædvanligt Omkostningsansvar. Denne Dom, hvormed Nr. 1 erklærede sig tilfreds, Nr. 2 utilfreds, var som Gjenstand for nødvendig Paaanke indbragt for Høiesteret. Efter Præstens Indberetning havde 1ste Vidne for ham anmeldt, at et omtrent 12 Aar gammelt Pigebarn, 5te Vidne, havde havt Samleie med begge Angjældende, hvilket disse ogsaa for 1ste Vidne havde tilstaaet. Nr. 1, henved 22 Aar gammel, der ogsaa tidligere havde ført et ukydsk Liv, var fra Pintstid f. A. i Tjeneste hos 2det Vidne, hvor Pigebarnet var udsat til Opfostring. Han erkjendte, at han mellem Julen og Midten af Januar, da han og Barnet havde Natteleie paa Loftet, 3 Gange havde gaaet hen i hendes Seng og bedrevet fuldstændig Utugt med hende. Denne Tilstaaelse bestyrkedes ogsaa ved Barnets Forklaring, hvorefter han havde begyndt Samleiet, medens hun sov, uden at hun nogensinde dertil havde givet sit Samtykke, men alene ved hans Trusler med Prygl havde afholdt sig fra at fortælle det til Andre, indtil hun i anden Anledning blev vred paa ham, og da fortalte det. Efter Præsteattesten var hun født 9de Febr. 1852, altsaa ikke fuldt 12 Aar, da Forbrydelsen blev

begaaet; men da hun efter Lagrettets og Lægens Erklæring var mere end almindelig udviklet, og snarere saa ud til at være 14 Aar gammel, og Nr. 1 negtede at have vidst hendes Alder, uden at dette paa anden Maade blev oplyst, hvorimod han paastod at have anseet hende for ældre, end hun var, blev han i Henhold til tidligere Præjudicater kun fældt efter første, ikke efter andet, Led af Crll.s 18—19; og Spørgsmaalet var kun, om han ikke tillige burde fældes efter 18—3. Vel gives Tilfælde, hvor naturlig Søvn efter Svir, Nattevaagen, o. s. v., kan være saa tung, at Gjerningen i det Væsentlige kan være fuldbyrdet, inden Offerét vaagner, men i Regelen vil Kvinden vaagne, inden det kommer saa vidt, og skjønt et sundt Barns Søvn ofte er tung, maa paa den anden Side dets Legemsbeskaffenhed medføre, at det under Paabegyndelsen af en saadan Gjerning snarere vaagner, end den voxne og erfarne Kvinde. Pigebarnet, hvis længere Taushed, inden hun blev vred, vækker Tvivl om hendes Oprigtighed i dette Punct, tilstod ogsaa, at hun vaagnede ved at føle noget Tungt liggende paa hende. Nr. 2, 56 Aar gammel, gift Mand og Inderst hos 2det Vidne, negtede under Sagen at have havt legemlig Omgang med Pigebarnet, som han kun vilde have kjælet noget. Men Barnet forklarede, at hun en Morgen, efter at Nr. 1 var reist paa Fiske, inden Fasten (7de Februar), vaagnede ved, at Nr. 2, som med Kone laa paa samme Sted, som hun, laa paa hende, og bedrev Utugt med hende. Nr. 2 sagde selv, at han lagde sig bag hendes Ryg, og kjælede for hende, hvilket Konen sagde at have seet, uden dog da at have bemærket noget Videre; men for 1ste Vidne, Skolelæreren, havde Nr. 2 erkjendt — hvad han heller ikke under Sagen fragik — at han virkelig da havde bedrevet Utugt med Barnet, hvilket han dog for Retten søgte at bortforklare, som om Meningen ikke havde været egentlig Utugt eller fuldført Samleie. Hertil kom flere betegnende Omstændigheder. Da Pigebarnet af Madmoderen blev flyttet ned fra Loftet, for at det ikke skulde ligge der med Angjældende, viste han sig vred, og bad en Gang Barnet at komme med ham og lægge sig,

fordi han ikke kunde faae sove, uden at hun fulgte med, hvorhos han over Hoved viste sig caressant mod Barnet paa samme Tid, som han viste sig ligegyldig mod sin Kone. Ved flere andre Leiligheder søgte han, efter Barnets Forklaring, deels ved Løfter om Tørklæder og Andet, deels med Magt at skaffe sig Samleie med hende; men herom fremkom mod hans Benegtelse intet tilstrækkeligt Bevis. Om Barnets Alder turde Nr. 2 ikke erklære sig ganske uvidende. Han tilstod saaledes, at han vidste, hun var 10—12 Aar, da hun for omtrent et Aar siden kom til 2det Vidne. Da hun imidlertid, som anført, var ualmindelig udviklet for sin Alder, og der kun manglede hende nogle Dage i 12 Aars Alderen, da han begik Forbrydelsen, kan han vel da have antaget hende at være over denne Alder. Med Hensyn til Barnets Søvn gjaldt det Samme om Nr. 2 som om Nr. 1. Høiesteret fældte begge Angjældende efter Crll.s 18—19, første Led, hver til 2 Aars Strafarbeide, med Omkostningsansvar efter Hjemthingsdommen.

Den 1ste October.

L.Nr. 72. Advocat Grønn, Actor, mod Niels Young.

Efter at Slædeføret ved Midten af Februar Maaned 1863 for det Meste var forsvundet i Christianias Omegn, og man havde begyndt at bruge Hjulredskab, fandt Veinspectøren blandt Andet i Bakker, som hælde mod Nord, at Veien var belagt med Iisvuld eller Holke, som gjorde disse Strækninger ufarbare eller i alle Fald meget farlige at befare med Hjul, og han paalagde derfor Lensmændene at foranstalte Grus frembragt og udbredt over Holken. Blandt Andet gav han ved Befaring den 17de Februar af Veistykket fra Byen om Østensjø til Enebakveien Ordre til at kjøre Grus paa Iisvulden paa dette Veistykke, og denne Ordre blev af Lensmanden meddelt Gaardbruger Niels Young, der var Rodemester for den Rode, der udfører Sommerarbeidet

kjørsel nærmest maatte sættes ved Siden af Ophugning af Isfvuld (Veil. af 15de Septbr. 1851, § 35), følgelig ansees som Vinterarbeide og hans Rode uvedkommende, og meddelte ikke Ordren til dens Veiarbedspligtige. Veiinspecteøren antog derimod, da Hjulredskaber paa den Tid almindelig benyttedes, og den paabudte Gruskjørsel sigtede til at gjøre Veien farbar for disse, at Arbeidet maatte ansees som Sommerarbeide; og da han derhos mente, at det i alle Fald var Youngs Pligt, som Rodemester at bringe Ordren til de Arbeidspligtiges Kundskab, foranledigede han Young ved Amtsresolution af 17de Marts 1863 forelagt 3 Spdlr.s Bøder for sin Overhørighed af given Ordre, i Henhold til Veil.s § 66, jfrt. § 47, og da Young ikke vedtog Forelæggelsen, blev han af Fogden politiretsvis tiltalt til Undgjældelsen efter de nævnte §§, men ved Politiretsdom i Ager af 20de Mai s. A. frifunden for Politiets Tiltale. Denne Dom blev af Amtmanden med Bevilling indanket til Overretten, der i Dom af 4de April sidstl. fældte Young for Overtrædelse af atternævnte §§ til 3 Spdlr.s Bøder til Amtets Veikasse, og Udredelse af Sagsomkostningerne, hvorpaa Sagen med lige Bevilling efter Youngs Begjær blev indanket til Høiesteret, som stadfæstede Overrettens Dom. De overordnede Retter fandt vist nok ikke Spørgsmaalet ganske utvivlsomt, men fandt dog overveiende Grund til at betragte det paabudte Arbeide som Sommerarbeide i Veilovens Forstand, uden Hensyn til Aarstiden, hvorpaa det blev beordret udført. (Jfr. Veil.s § 33). Hvad der skal forstaaes ved Vinterarbeide, viser Veil.s § 35. Under Sagen fremlagde Young Erklæring fra 5 Gaardbrugere om, at der kjørtes med Slæde paa det omhandlede Veistykke, da han fik Ordren til Meddelelse; men ved Erklæring fra Lensmanden og flere Ombudsmænd oplystes, at dette, som flere Veistykker i Nærheden, fra Midten af Februar for det Meste var snebart, og at Hjulredskaber da almindeligvis benyttedes paa den Vei, hvortil det hørte, samt at Holke og Svuld gjorde Brugen af disse Redskaber farlig. Det var saaledes langt fra, at Tiltalte havde nogen utvivlsom Ret i sin Anskuelse,

og han ansaaes derfor saa meget mere forpligtet til at lyde sine Foresattes Ordre, som den kun gik ud paa at meddele de Veiarbeidspligtige i hans Rode Veiinspectørens Bestemmelse. Hvad Subsumtionen angaaer, da var der Spørgsmaal, om ikke Tiltaltes Forhold nærmest egnede sig til Henførelse under Crll.s 24—30, jfrt. 32. Efter Lensmandens Anmeldelse havde Tiltalte negtet at meddele Ordren, men Anmeldelsen var ham ikke foreholdt under Sagen, og intet Spørgsmaal forelagt ham i saa Henseende. Det Samme gjaldt om Forelæggelsen — der var forkyndt i hans Fravær — hvad dette Punct angik. At han under Sagen søgte at forsvare sig med den ovenanførte Anskuelse, beviste heller ikke, at han tidligere egentlig havde negtet Opfyldelse af Ordren, og saa vel Forelæggelsen som Tiltalen var skeet i Henhold til Veil.s § 66, der alene handler om Forsømmelser.

Den 1ste October.

L.Nr. 73. Advocat Kildal, Actor, mod Christian Lexhusbjerget.

Angjældende, en 43 Aar gammel, i 1855 tyvsdømt, fattig Inderst med Kone og 4 Børn, der siden forrige Aars Høst havde havt stadigt Arbeide hos 4de Vidne paa Gaarden Jeven i Faaberg Præstegjæld i Gudbrandsdalen, tiltaltes for Tyveri og ulovlig Omgang med Hittegods, og var derfor ved de foregaaende Retter ilagt 8 Maaneders Strafarbeide med sædvanligt Omkostningsansvar, efter Crll.s 19—1 og 7, samt 21—1 og 14, af Overretten tillige efter 21—6. Da 3die Vidne under Angjældendes Ophold paa Gaarden havde mistet adskillige Ting, hvorfor Mistanken faldt paa Angjældende, blev der ved Lensmanden foretaget Ransagning hos denne, og gjenfundet flere 3die Vidne tilhørende Ting af mindre Værdi, nemlig 1) 3 Vindhager og en Sag-

Stykket, som han vilde have fundet paa forskjellige Steder, uden at oplyse dem, men først foregav modtagne af en Smed paa Gaarden for at istandsætte 3die Vidnes Baad, hvilket Smeden benegtede, med Tilføiende, at de dertil var utjenlige. Herfor blev han fældt efter Crll.s 21—14. 3) en Fil, værd 6 Skill., som han paastod i sidste Vinter at have faaet laant paa 3die Vidnes Saug for at opfile en Naver, men som Saugfolkene, 1ste og 2det Vidner, ikke erindrede at have laant ham; i alle Fald negtede de at have laant ham den saaledes, at han kunde bringe den hjem. Herfor blev han fældt efter Crll.s 19—1. 4) 2 Sække, værd 96 Skill., den ene gjemt i Kjælderen under en Tønde, den anden paa Loftet under en Kasse, hvilke han paastod, at 3die Vidnes Tjenestedrenge, 8de og 10de Vidner — hvad disse ansaa rimeligt — sidste Vinter havde leveret ham til Medbringelse af Foder for Hestene under hans Kjørsel for 3die Vidne, og hvilke Sække han vilde have bragt tilbage, naar man dertil havde givet ham Tid. Der fandtes imidlertid ogsaa et Par Stykker af en tredie Sæk, han paa samme Maade havde modtaget, og som hans Kone, 6te Vidne, forklarede at have efter hans Anmodning itukl ippet, for dermed at lappe hans Underburer — og Gjemmestederne var betegnende. For de to hele Sække blev han fældt efter Crll.s 21—1 og for den itukl ippede af Overretten efter 21—6. 5) en Øx, værd 60 Skill., gjenkjendt af 1ste og 2det Vidner som 3die Vidnes, hvilken han paastod at have i sidste Vinter fundet paa en Tomt ved Mjøsstranden (i Faaberg, hvor 3die Vidnes Gaard ligger), og bragt op i 3die Vidnes Stald, men senere faaet istandbragt af Smeden, og bragt hjem for at skjæfte den, og bruge den i 3die Vidnes Arbeide. Efter 1ste og 2det Vidners Forklaring bortkom Øxen forrige Sommer enten i 3die Vidnes Baad eller i dets Tømmerlændse ved Mjøsstranden. Hvorledes den var bleven skaftløs, eller hvori den skulde have trængt til Omsmedning, blev ikke oplyst, men Skjæftningen til dens Brug i 3die Vidnes Arbeide maatte i alle Fald lige saa bekvemt eller bekvemmere have kunnet skee paa Gaarden, uden at Angjæl-

dende behøvede at medtage den til sit Hjem, hvor han havde beholdt den i længere Tid, indtil den ved Ransagningen gjenfandtes. Herfor blev han fældt efter Crll.s 19—1. 6) en mellem Sengen og Væggen i Angjældendes Stue gjemt, til 2½ Spdlr. værdsat Vedsaug, som han paastod at have i forrige Aars Høst faaet til Laans af 3die Vidne, der benegtede det. Herfor blev Angjældende ligeledes fældt efter Crll.s 19—1. 7) en Tømmerklave, mærket K M, værd 30 Skill., tilhørende K. Morterud, hvilken Angjældende forrige Høst vilde have fundet ved Mjøsstranden, ophængt den i et Træ ved sit Hus, for at Eieren ved Leilighed kunde faae den tilbage, men undladt at oplyse den. Det blev imidlertid ikke oplyst, at han vidste den tilhørte Morterud. Herfor blev han fældt efter Crll.s 21—14. 8) nogle Jærnskruer, værd 4 Skill., som han paastod at have fundet i en umærket Kubbe i Mjøsen, uden at oplyse dem. Herfor blev han ligeledes fældt efter Crll.s 21—14. I Forbindelse med Crll.s 21—1 og 6 blev samme Capitels § 2 anvendt; men da de under disse §§ henhørende Poster kun ansaaes egnede til Fængselsstraf, blev de alene betragtede som skjærpende Omstændigheder ved Udmaalingen af Tyvsstraffen. Underretten havde fældt for noget Mere. Høiesteret stadfæstede den alene efter Angjældendes Forlangende indbragte Overretsdom saa vidt paaanket var.

Christiania 1864.
Trykt og forlagt af J. Chr. Abelsted.

Niogtyvende Aargang — 23de November
№ 47. — 1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 2den Session 1864.

Den 28de September.

L.Nr. 53. Advocat Kildal, Actor, mod Peder Kværnvig.

Tiltalt for Forbrydelse mod Crll.s 17—1, var denne 52 Aar gamle Husmand ved Underretten fældt efter denne §, jfrt. 14—1, til 7 Aars Strafarbeide, med sædvanligt Omkostningsansvar, hvorimod han ved Overretten var frifunden for videre Tiltale, med samme Omkostningsansvar. Høiesteret fældte ham efter Crll.s 17—1 til 30 Dages Fængsel paa Vand og Brød, med samme Omkostningsansvar. Angjældende havde for Øvrigheden anklaget sin Husbonde og Svoger, Niels Sellisæt, til Ansvar 1) for at have i Octbr. 1859 i temmelig streng Kulde huset et Lægdslem, Konen Magnild Elvadal, i et gammelt Størhus med daarlige Vinduer og sjælden opvarmet; 2) for at have i Januar 1860 i mageløs Vinterkulde huset hende i et koldt Kjøkken, hvor hun, faa Dage efter, en Nat endte sit Liv, saa at Crll.s 15—17 derpaa maatte være anvendelig; 3) for at have dels mishandlet sine Gjetere, dels vist upassende Adfærd mod sin egen Fader, idet Angjældende derhos over Hoved skildrede Anklagede som en yderst haard Mand. Anklagen sluttede med, at den støttede sig til et almindeligt Ønske i Bygden, og at Gjenstanden egnede sig til offentlig Paatale. Med Anmeldelsen fulgte to Vidnesedler af 1ste og 19de Novbr. 1862, hvoraf den sidste gik ud paa, at Vidnerne kunde bevidne, at den paaklagede Behandling af Lægds-

konen i Octbr. 1859 var saadan, at den maatte ende hendes Dage før Tiden. Idet Amtmanden opfattede Anmeldelsen som gaaende ud paa, at Anklagede ved Vanrøgt eller Forsømmelse havde Del i Lægdskonens Død, blev Lensmanden beordret til, nærmere at undersøge Sagen, og efter at dette var skeet, indgav Lensmanden en Indberetni g, hvorefter det maatte antages, at Klagen havde sin Grund i Hævnlyst. Angjældende indfandt sig dernæst paa Amtskontoret, vedblev sin Klage, og leverede Amtmanden en Seddel, hvorpaa han havde optegnet nogle Omstændigheder til Støtte for sin Mistankе, hvoriblandt; "Dette Søskenlag" (ɔ: Anklagede og Kone) er mistænkt for 2 Mands Død før" — hvilke Ord under Sagen fandtes overstrøgne — hvorefter var tilføiet: "og vinde de nu, tage de vist flere". Angjældende ytrede derhos for Amtmanden, at Lensmanden paa Grund af Svogerskab med Anmeldte ikke havde været upartisk i sin Indberetning. Amtmanden beordrede nu Forhør, efter hvis Udfald Angjældende blev tiltalt som anført. Efter de fremkomne Oplysninger er at bemærke: Ved 1) Størhuset havde for flere Aar siden været det egentlige Vaaningshus, og af de mange Vidneforklaringer om dets Beskaffenhed fremgik, at det vist nok havde sine Mangler, idet der i Gulv og Tag tildels var smaa Aabninger, ligesom og i Vinduerne; men efter alt det Oplyste maatte dog antages, at det paa den Tid af Aaret (i October) efter Stedets Leilighed var at ansee som forsvarligt Beboelsesrum, da der ingen ualmindelig Kulde var indtraadt, Sengklæderne var antagelige, og der bagtes, hvorved Rummet blev opvarmet. Senere blev hun omflyttet. Ved 2) I Følge Præsteattest var Lægdskonen død den 26de Januar 1860, efter at være den 1ste s. M. for anden Gang kommen i Lægd hos Anklagede. I Kjøkkenet, hvor hun denne Gang havde sit Leie, var Konfur til den daglige Kogning; men dens Rørgang gik gjennem en aaben Skorsten uden Spjeld, som sædvanligt er der

konen i noget andet Rum paa Gaarden, da hun var meget urenlig, og medførte uudholdelig Stank, hvor hun opholdt sig. I sin Seng havde hun to Skindfæller, og Halm under sig, da hun formedelst sin Urenlighed ikke kunde lægges paa Bolster. Dagligstuen var det eneste Rum paa Gaarden, der kunde ansees som bedre Opholdssted, hvor Husbondsfolkene selv opholdt sig. Disse skildredes som velvillige Mennesker, der i Almindelighed holdt sine Folk vel, og den Nat, da den gamle og skrøbelige Lægdskone døde, var To hos hende den hele Tid. Dødsaarsagen blev ikke oplyst; og i alle Fald ikke, at Husbondsfolkene deri havde nogen tilregnelig Skyld. Ved 3) De ubestemte Beskyldninger mod Anklagede under denne Post maatte ansees aldeles ubeføiede, efter hvad Faderen og de flere Vidner havde forklaret desangaaende. Da Angjældende var Husmand paa Gaarden, og gift med Anklagedes Søster, havde han fuld Anledning til selv at gjøre sig bekjendt med Forholdenes sande Beskaffenhed i de her omhandlede Henseender, lige saa vel som Vidnerne, ved hvis Forklaringer den blev oplyst. Anmeldelsen fremkom 2½ Aar senere, og det oplystes, at Angjældende imidlertid var bleven forbitret paa Anklagede, fordi denne havde solgt til en Fremmed et Jordstykke, Angjældende selv havde villet kjøbe, men for ringere Pris. I Forsvarsskriftet for Angjældende hed det, at han ikke havde villet anmelde Svogeren, hvis denne havde villet lade ham faae Jordstykket, og ved at sammenholde hermed Angjældendes anerkjendte truende Brev til Anklagede af 14de April f. A., maatte dette ogsaa antages at have været Tilfældet, skjønt Anmeldelsen udgav sig for at være udsprungen af ren Retsfølelse. Under Forhøret og Sagen fremkom en Mængde Vidnesedler, skrevne af Angjældende, men hvis Indhold for en stor Del ikke af Vidnerne blev anerkjendt. Paa den anden Side blev ved Vidner oplyst, og af Angjældende erkjendt, at han havde ladet falde Ytringer, der gik ud paa, at Anklagede havde dræbt Lægdskonen. Hertil vilde han være foranlediget ved Ytringer, som Anklagedes Fader skulde have brugt, hvilket denne benegtede, idet han tvertimod paa-

stod at have hørt det af Angjældende. Ligeledes forklarede nogle Vidner at have hørt, at Lægdskonen skulde have frosset ihjel, hvilket et Par Vidner mente at hidrøre fra Ytringer af Anklagedes Fader, der imidlertid kun vilde have fortalt, hvad han havde hørt af Angjældende. Alligevel fandtes intet Bevis for, at Angjældende havde villet sigte Anklagede for forsætligt Drab, og hans Paaberaabelse af Crll.s 15—17 tydede heller ikke derpaa.

Den 28de September.

L.Nr. 54. Advocat Kraft, Actor, mod 1) Christian Hougsmoen, 2) Ole Hougsmoen, 3) Martin Rasterud, 4) Johannes Rasterud, og 5) Anders Rasterud.

Tiltalte — i Forbindelse med en Sjette, for hvis Vedkommende Sagen ikke var indanket for Høiesteret — efter Crll.s 22—14, var de Angjældende ved de foregaaende Retter fældte efter denne § til Fængsel paa Vand og Brød, Nr. 1 og 2 hver i 5 Dage, Nr. 3 og 4 hver i 10 Dage, og Nr. 5 i 8 Dage, med fælles Omkostningsansvar, dog saaledes, at Overretten ilagde Nr. 5 alene Sættedommerens Salar. Høiesteret stadfæstede Overrettens Dom, saa vidt paaanket var. Sagen angik Aavirke i en Skovstrækning, der tilhører Gaardene Berger (1ste og 2det Vidners), Torderud (7de Vidnes) Borderud (8de Vidnes) og Mosegrænd (Sorenskriverens Embedsgaard) i Soløer, og dette Aavirke var paaklaget af samtlige Gaardes Besiddere, dog at 7de Vidne ikke vilde have sine Husmænd, Nr. 1 og 2, tiltalte, for saa vidt de havde hugget i hans Skov. Nr. 1, 44 Aar gammel, tilstod at have 20de Decbr. 1863 i den nævnte Skov taget en 6 Alen lang Tømmertop, alene tjenlig til Brændsel. Men 2det og 3die Vidner, som traf ham i Følge med de øvrige Angjældende trækkende den hjem, sagde, at alle Tømmertoppene

Vidne, i hvis Skov Trævirket maatte ansees taget, at han brugte saadanne Toppe deels til Saugtømmer, deels til Brænde. Nr. 2, 31 Aar gammel, tog samtidig en af ham selv tilhuggen Top, som dog maatte antages at have været af en af 6te Vidne sammenlagt Lunne. Om Beskaffenhed og Værdi af denne Top gjaldt det Samme som under Nr. 1 er anført. Begge disse Angjældende paastod, kun at have villet tage Toppene i 7de Vidnes Skov; men der var efter Vidneforklaringerne ingen Tvivl om, at de jo var tagne i 1ste Vidnes Skov, hvor Sporene efter de Angjældende førte hen, og i 7de Vidnes Skov fandtes ingen saadan Top, og de Angjældendes Foregivende om Feiltagelse af Skovene var uantagelig. Nr. 3, 32 Aar, og Nr. 4, 27 Aar gammel, var Sønner af og Inderster hos Nr. 5, der var 74 Aar gammel. Nr. 3 tilstod at have den 20de Decbr. i 1ste Vidnes Skov bemægtiget sig en Grantop efter en Tømmerstok, og at han den foregaaende Høst havde taget en anden Tømmertop i samme Skov. Den førstnævnte Top gjenkjendtes af 1ste Vidne. Nr. 4 erkjendte ligeledes at have den 20de Decbr. i samme Skov taget Toppen efter en Tømmerstok, og tidligere en liden Tørgran. Efter 5te Vidnes Skjøn kunde denne Top og denne Tørgran, som Vidnet havde seet Angjældende trække, kun være værd 4 Skill. Stykket. Nr. 5 tilstod at have samme Dag taget en Tørgran, alene tjenlig til Brænde, i samme Skov, men efter 1ste og 3die Vidners Forklaring antagelig i Embedsgaardens Skov. Lagrettet værdsatte den til 12 Skill. Det var ikke oplyst, at Nr. 3, 4, og 5 førte fælles Husholdning, eller var fælles om Bemægtigelsen, idet de paa samme Tid og Sted som Nr. 1 og 2 søgte at skaffe sig Juleved.

Den 1ste October.

L.Nr. 62. Advocat Homann, Actor, mod Sivert Gaustad.

Angjældende, nu 20 Aar gammel, tilstod at have i sine yngre Aar rapset Adskilligt, og havde efter sin tidligere Husbondes Erklæring været storsnudet og lei. Tiltalt for Tyvsforbrydelse i Forbindelse med en Anden, for hvis Ved-

kommende der ikke var anket, var Angjældende ved Underretten fældt for grovt og simpelt Tyveri samt Delagtighed efter Crll.s 19—6 og 19—5, jfrt. 5—7, til 2 Aars Strafarbeide med sædvanligt Omkostningsansvar, og samme Udfald havde Sagen ved Overretten for ham faaet, naar undtages, at Overretten ikke fandt Anvendelse for Crll.s 19—6. Ved den alene efter Angjældendes Forlangende indankede Overretsdom var han fældt 1) for at have, medens han mistænkt for Tyveri sad i Varetægtsfængsel, fra 13de Vidnes Verksted stjaalet nogle Spiger og en Zinkplade, der kom tilstede, hvilket Tyveri han tilstod. 2) for at have efter egen Tilstaaelse nogle Dage efter sin Løsladelse fra dette Fængsel stjaalet en Pung med iværende 3 Ort fra en Gut, som fik Pungen tilbage, idet Angjældende tilstod. 3) for en Dag i Vinteren 1862—1863, da han var paa Søen sammen med Medtiltalte, formedelst Hunger og Kulde at have taget en Del Madvarer og Brændevin fra 2det Vidne i ubeboet og aflæst Hus, hvis Nøgle var gjemt over Døren, hvorpaa ingen Vold fandtes, saa at Nøglen maatte være funden og brugt. Erstatning frafaldt. 4) for at have næste Vaar af 2det Vidnes Kagge stjaalet 1½ Pægel Brændevin paa samme Maade som forrige Gang. 5) for at have benyttet et Spil Kort, som Medtiltalte senere samme Vaar havde taget fra en Fiskerstue, hvor det kort forud var benyttet og efterladt af 6te og 7de Vidner, men ikke derelinqveret (opgivet). Angjældende der tilstod 3die og 4de Post, erkjendte og at have brugt Kortspillet sammen med Medtiltalte, efter hvis Forklaring det efter et Par Dages Forløb blev bragt tilbage; men da intet Eiendomstyveri efter Samraad under denne Post var bevist, og Angjældende ikke kunde ansees overført nogen anden Deltagelse, end hvad der i alle Fald blot kunde henføres under Brugstyveri, som ikke var paaklaget, blev han i denne Post, hvor Overretten havde anvendt Crll.s 19—5, af Høiesteret frifunden. 6) for at have samme Vaar, efter egen Bekjendelse, stjaalet fra et Loft et Forklæde, værd 66 Skill., (Erstatning frafaldt). 7) for at have sidst i Mai s. A., efter forud fattet Beslutning og efter Indbrud gjennem et Vindue, stjaa-

let i en Krambod nogle Kringler, noget Brændevin og noget Bomuldslærred, Alt værdsat til henved 4 Spdlr., samt 3 Speciesdalersedler. (For det, der ei kom tilbage blev Erstatning frafaldt). 8) for, efter egen Bekjendelse, i Juni f. A. at have i en Bygning paa en Holme stukket Haanden gjennem en ituslaaet Vinduesrude, aabnet Vinduet, steget ind, og stjaalet 2½ M℔ Uld, værd 48 Skill., som blev tilbageleveret. 9) for at have frataget 13de Vidne et Vor, som gjenfandtes i hans til Fængselet medbragte og der efterladte Skrin, og som han kun vilde have taget til Laans, med Hensigt at levere det tilbage; men Skrinet var forseglet, og der fandtes intet Tegn til nogen saadan Hensigt. Høiesteret fældte Angjældende for 2 grove (7 og 8) og 6 simple Tyverier til 2 Aars Strafarbeide og Omkostningsansvar som af Overretten bestemt.

Den 1ste October.

L.Nr. 74. Advocat Grønn, Actor, mod Christian Røinaas og Hanne Helene Klæp.

Nr. 1, 51 Aar gammel, havde to Gange været gift; men uagtet han ikke havde Noget at klage paa sin anden Kone, havde han dog inden hendes Død avlet tre Børn med Nr. 2, der nu er 30 Aar gammel, og med hvem han efter Konens Død, 27de Febr. 1862, flyttede sammen, hvorefter de havde levet, som om de var Egtefolk. Først den 11te Mai 1863 blev de herfor af Præsten anmeldte, hvorefter de blev tiltalt for Concubinat, og Nr. 1 tillige for Mishandling af sin Hest. Ved Underretten blev de Angjældende efter Crll.s 18—22 dømte hver til 15 Dages Fængsel paa Vand og Brød, og Nr. 1 tillige efter 23—19 til 5 Spdlr.s Bøder, med fælles Ansvar af Sagsomkostningerne, undtagen den Del, som faldt paa 2 Forhørssessioner og Forkyndelsen af en Vidnestævning om 2den Post, der blev ilagt Nr. 1 alene, og Strafomkostningerne hver for sig. Indanket til Overretten efter de Tiltaltes Begjær blev Sagen afvist i 2den Post (om Bøderne), men Underretsdommen i Øvrigt stadfæstet, med Nedsættelse af Referentens Salar,

og fælles Ansvar af $\frac{2}{3}$ af Sagsomkostningerne, særskilt Ansvar af $\frac{1}{3}$ for Nr. 1 alene. Overrettens Dom var efter de Tiltaltes Forlangende i Henhold til L. af 6te Septbr. 1845 (ↄ: for saa vidt de Angjældende havde Ret til at forlange det) indanket til Høiesteret, som derfor satte 2den Post ud af Betragtning, men stadfæstede Overrettens Dom, saa vidt paaanket var, med Nedsættelse af Straffetiden for Nr. 2 til 10 Dage. Concubinatet var af Begge ligefrem tilstaaet.

L. Nr. 79. O. Nr. 12. } Nicolai Laugerud mod Halvor og Hans Hotvet.

I denne Sag stadfæstede Høiesteret ved Dom af 6te Octbr. 1864, med Ophævelse af Omkostningerne i sidste Instants, følgende den 22de Septbr. 1862 afsagte Overretsdom:

"Efter forgjæves prøvet Forligsmægling sagsøgte Halvor Nielsen og Hans Johannesen som respective Eiere af mellem- og søndre Hotvet i Sandsvær ved Aastedsstævning af 24de Juli 1857 Eieren af Gaarden vestre Laugerud, Nicolai Olsen, i Anledning af en mellem Parterne opstaaet Trist angaaende Delelinien mellem Hotvetgaardenes Sameieskov og den vestre Laugerud tilliggende Styrstueskov. Citanternes Paastand gik ud paa, at Grændsen skulde gaae fra et Gjærde paa Styrstuejordets nordre Side (paa det ved Overretten fremlagte Situationskart betegnet med a), langs Stystuebakken til et lidt nedenfor en Berghammer (c) af Retten mærket Oretræ (b), og derfra nordvestlig forbi et ligeledes af Retten mærket Birketræ (d) til en Sten (e) ved Stenmyrveien og endelig langs denne til Stenmyrens vestlige Ende og Stenmyrbækken. Indstævnte paastod derimod efter

statning, regnet fra 1ste Juli 1856, efter lovligt Skjøn, optaget paa Indstævntes Bekostning, for Affavn af fuld Raadighed over deres respective Gaarde med tilhørende Skov, hvorhos hver af de procederende Parter har paastaaet sig hos den anden tilkjendt Processens Omkostninger. Ved Numedals og Sandsværs Jurisdiction, hvor Sagen er behandlet og paadømt af Sorenskriveren med tilkaldte Meddomsmænd, er ved Dom af 23de Juli 1860 Citanternes Paastand med Hensyn til Delelinien tagen til Følge, idet der er kjendt saaledes for Ret: "Delelinien mellem den Citanterne Halvor Nielsen Hotvet og Hans Johannesen Hotvet eller Verket tilhørende Hotvets Sameieskov og Indstævnte Nicolai Olsens Eiendom, Styrstuens Skov, i Sandsvær, bør gaae fra Gjærdet paa Styrstujordets nordre Side nordover langs Styrstuebækken indtil det af Retten under Sagen mærkede Oretræ nedenfor en for Retten paaviist Berghammer, derfra over det indhugne ✕ i samme, nordvestlig forbi det af Retten med ✕ mærkede Birketræ, indtil den ligeledes af Retten med ✕ ✕ mærkede Sten ved Stenmyrveien, samt derpaa langs med denne Vei indtil Stenmyrens vestlige Ende og Stenmyrbækken. I Procesomkostninger betaler Indstævnte Nicolai Langerud til Citanterne Halvor og Hans Hotvet, 25 - fem og tyve - Spdlr. For Øvrigt bør Parterne for hinandens Tiltale i denne Sag frie at være. De idømte Omkostninger at udredes inden 15 Dage o. s. v." Om dette Resultat have samtlige Meddomsmænd og Sorenskriveren været enige, naar undtages, at sidstnævnte har voteret for Ophævelse af Procesomkostningerne. Denne Dom har Nicolai Olsen Langerud ved Stævning af 4de Januar 1861 indanket her til Retten, hvor han, efter at have ladet fremlægge Kartforretning og fornødent Situationskart, **principaliter** har gjentaget sin for Underretten nedlagte Paastand, og **subsidialiter** har paastaaet Perterne — som Sameiere af den omtvistede Strækning — gjensidigen frifundne for hinandens Tiltale, hvorhos Appellanten for begge Tilfælde paastaaer sig tilkjendt Procesomkostninger hos de Indstævnte ogsaa ved Overretten, samt i ethvert Fald af disse

godtgjort Halvparten af de med Kartforretningen og Kartet forbundne Udgifter. De Indstævnte have ligeledes gjentaget den af dem ved Underretten fremsatte Paastand, ligesom de paastaae Appellanten ilagt Processens Omkostninger ogsaa for nærværende Ret. Af de anførte Paastande betræffende Delelinien fremgaaer det, at Parterne ere enige om Grændsen fra Gjærdet paa nordre Side af Styrstuejordet (Punct a) og til det mærkede Oretræ, (Punct b), hvorimod det er Linien fra sidstnævnte Punct og til Stenmyren, der er omtvistet. Til Støtte for den af de Indstævnte opstillede Grændselinie er der anført, at det ved de første Vidners Prov maa ansees tilstrækkelig bevist, at den i umindelige Tider har været betragtet som den rette, ligesom den endog af Eieren af Laugerud, hvoriblandt selve Appellanten, skal være respecteret som saadan. Denne Grændselinie formenes ligeledes at være den rimeligste, og at have de locale Forhold for sig, idet den baade støtter sig til let synlige og naturlige Grændseskjel og Mærker, og derhos gaaer omtrent i en ret Linie, medens Modpartens Linie paastaaes at mangle faste Udgangs- og Støttepuncter, og desuden at gjøre forskjellige uforklarlige Bøininger og Vinkler. De Indstævnte formene under enhver Omstændighed at have tilhævdet sig den omtvistede Strækning. Appellanten har anført, at der paa de af de Indstævnte førte Vidners Prov ikke kan lægges nogen Vegt, da disse Vidner deels ere interesserede i Sagen, deels kun have forklaret sig om, hvad de have hørt af Folk, der selv intet Kjendskab havde til de heromhandlede Grændser, og hvad Hævdspaastanden angaaer, formener Appellanten det bevist, at de Indstævntr end ikke en eneste Gang have udøvet Brug i den omtvistede Strækning. Derimod paastaaer Appellanten, at han har brugt og i juridisk Forstand besiddet den omtvistede Strækning, hvorfor han mener, at den fulde Bevisbyrde maa paaligge de Indstævnte (L.s 5—5—5), og at Appellanten for at nyde Frifindelse og beholde, hvad han har besiddet, ikke behøver at bringe nogen som helst Bevislighed tilveie. Appellanten antager ogsaa til Overflod at have godtgjort, at

den af ham paastaaede Delelinie er den rette, ved en af ham for Underretten fremlagt bekræftet Copie af et efter det kgl. danske Rentekammers Ordre i 1754 optaget Kart, der viser sig at omfatte en Del af Gaardene østre Laugerud, søndre Hotvets og Tislegaardens Grunde. Den paa dette Kart med Bogstav æ mærkede Linie, der angives at danne Grændsen paa et Stykke mellem søndre Hotvet og Styrstuskoven (— og som i Følge Lagrettets Attestation under den i Anledning af nærværende Sag afholdte Kartforretning falder sammen med Situationskartets Linie 27—28 —) formenes nemlig tydelig at godtgjøre, at Udgangspunctet for Grændselinien sydover bliver at søge ved Stenmyrens østlige Ende. Naar herfra Grændsen skal optrækkes til Situationskartets Punct b, hvilket sidste Punct som Delemærke er in confesso mellem Parterne, mener Citanten, at der ikke kan blive Spørgsmaal om anden Delelinie end den af ham opstillede, paa hvilken der ogsaa paastaaes at findes i alle Fald to gamle Mærkeskjel, nemlig en gammel Stenrøs (Punct 29), og en Furrustubbe (Punct 30), der siges at staae igjen efter et af Indstævnte Hans Hotvet nedhugget og bortført Mærketræ. De fremkomne Oplysninger angaaende Brugen og Besiddelsen af den omtvistede Strækning indskrænke sig fra begge Sider til ganske enkelte Vidners Prov, om at der i Aarenes Løb faa Gange har været hugget noget Ved saa vel fra Hotvet som vestre Laugerud. Se saaledes 4de, 8de og 14de Hovedvidner, og 1ste og 3die Contravidner. Det maa derhos formentlig ansees godtgjort, at saa vel Kreaturer fra mellem Hotvet som Styrstuen have havnet i bemeldte Strækning (see navnlig 14de Hovedvidne, Session 7de Juni 1859), og det er endvidere oplyst, ligesom dette er in confesso mellem Parterne, at der ikke af nogen af de herombhandlede Gaardes Eiere har været opsat Gjærder i bemeldte Strækning, eller foretaget nogen anden end den ovenberørte Brug. Under disse Omstændigheder maa Retten antage, at ingen af Parterne kan siges at have besiddet den omtvistede Strækning, hvorhos Appellanten ikke kan gives Medhold i sin Paastand om, at Be-

visbyrden i Henhold til L.s 5—5—5 udelukkende skulde paaligge de Indstævnte. Paa den anden Side bliver der selvfølgelig efter Rettens ovenudtalte Anskuelse heller ikke Spørgsmaal om at tage til Følge de Indstævntes Paastand om at have hævdet Eiendomsret over det omtvistede Skovstykke. Retten skal dernæst gaae over til i Korthed at gjengive det Væsentligste af de fra begge Sider fremkomne Beviisligheder. 1ste og 2det Hovedvidner have enstemmig forklaret, at de for 16 à 17 Aar siden for Bogholder Stenstrup, der brugte den Staten den Gang tilhørende Gaard søndre Hotvet, og 14de Hovedvidne som Eier af mellem Hotvet, foretog en Udskiftning af disse Gaardes Sameieskov. Da de havde opgaaet Grændserne mellem Hotvetgaardene og tilstødende Eiendomme saa langt som til Styrstueskoven, mødte en Anders Einarsen Bingeplads paa Jomfru Falcks Vegne, der da brugte vestre Laugerud, og udviste Grændserne mellem Hotvet og Styrstueskoven saaledes: Fra en Skigar, der gaaer over en Bæk paa den nordvestre Side af Styrstujordet, nordover eller nordøstlig til en Berghammer, derfra i nordvestlig Retning langs efter en Vei til Stenmyren; et lidet Stykke søndenfor Stenmyren (Punct 22) gaar Delet fra Veien og i lige Linie til Løken i Stenmyren (27). Udskiftningsforretningen indsendtes beskreven til Regjeringen, og Vidnerne have hørt af Steenstrup, at det henstod med Afgjørelsen; om den senere er approberet, vides ikke. Om bemeldte Anders Bingeplads havde nogen Fuldmagt til at møde paa Jomfru Falcks Vegne er Vidnerne ubekjendt, og derom er heller ikke i Øvrigt Noget under Sagen oplyst. Doa bar 11te Hovedvidne (Acten l. c.) Søn

Hovedvidner omforklarede Linie og den af de Indstævnte paastaaede har 14de Hovedvidne, Indstævnte Halvor Hotvets Fader, forklaret, at da Anders Bingeplads paastod, at Grændsen skulde gaae over Løken i Myren, fandt Vidnet sig deri for at undgaae Krangel. 3die Hovedvidne (Acten l. c.), der for omtrent 30 Aar siden tjente hos daværende Bruger af vestre Laugerud, Halvor Sommerstad, ligesom Vidnet har været Husmand under Jomfru Falck, forklarer, at han hyppig foretog Hugst af Ved i Styrstueskoven. Saa vel af Jomfru Falck som af andre afdøde Brugere af vestre Laugerud samt af Tjenestefolk sammesteds har Vidnet hørt, at Grændselinien skulde gaae som af de Indstævnte under nærværende Sag opstillet. 4de Hovedvidne, Session 18de August 1857 (Acten l. c.) tjente for omtrent 12 Aar siden hos Jomfru Falck, af hvem Vidnet gjentagne Gange blev forbudt at hugge Noget paa østre Side af Stenmyrveien, hvilken Side hun sagde tilhørte Hotvet. Det Samme hørte Vidnet af en ældre Medtjener. For omtrent 9 Aar siden huggede Vidnet for Appellanten, der da brugte søndre Hotvet for Bogholder Steenstrup, nedenfor Berghammeren og mellem denne og Stenmyrveiens østre Side. (Paa Kartet betegnet med Bogstav g). Appellanten betegnede Stedet saaledes, siger Vidnet, at det ikke kunde tage Feil. 5te og 6te Hovedvidner have ligeledes hørt Stenmyrveien betegne som den rette Grændse, og sidstnævnte Vidne forklarer derhos, at der af Appellanten, da Vidnet for denne skulde forrette Hugst i Hotvetskoven, blev advaret mod at hugge vestenfor den vestre Stenmyrvei. 7de og 9de Hovedvidner have for omkring 20 Aar siden af daværende Bruger af søndre Hotvet Halvor Sjulsen hørt, at Grændsen skulde gaae som af de Indstævnte her for Retten paastaaet; 7de Vidne tilføier, at der ikke den Tid var nogen Tvivl om denne Grændse, hvilken Vidnet af Mange hørte, skulde gaae som omforklaret. 10de Hovedvidne, der i 25 Aar har været Eier af Pladsen Skollenborg, som har Ret til at tage Træmateriale i Hotvets Sameieskov, forklarer af sin Svigermoder, der før ham brugte Pladsen, ligesom ogsaa af vedkommende

Eier af Hotvet at have hørt, at den vestre Stenmyrvei danner Grændsen mellem de herombandlede Skove. 14de Hovedvidne, der er Indstævnte Halvor Hotvets Fader, har ogsaa med Bestemthed forklaret, at Grændsen gaaer som af de Indstævnte paastaaet, idet han tilføier, at han i 30 Aar har eiet Mellem-Hotvet, og at Ingen i den Tid har bestridt Hotvetgaardenes Ret til den herombandlede Strækning. De ovennævnte Vidner have samtlige, med Undtagelse af 9de Vidne, paavist den af dem omforklarede Stenmyrvei, hvilken er befunden at være den fra Stenmyrens vestlige Ende førende. Efter det Anførte maa det antages, at de Indstævnte have tilveiebragt et efter Omstændighederne tilstrækkeligt Bevis for, at den af dem opstillede Grændselinie i Mands Minde har været anseet for den rette, ligesom den tildels har været respecteret som saadan af selve vestre Laugeruds Brugere, af hvilke Ingen før Appellanten i nærværende Sag har bestridt den. Vistnok har Appellanten paaberaabt sig det ovennævnte gamle Kart, hvilket, efter hvad der i Følge Proceduren ved Underretten er **in confesso** mellem Parterne er en af en offentlig ansat Conductør bekræftet Copie af et paa offentlig Foranstaltning optaget Kart, og det forholder sig ogsaa, som af Appellanten paastaaet, at der paa dette Kart findes optrukket et kort Stykke af Grændsen mellem Hotvet og Styrstuen, nemlig fra Løken i Stenmyren til dennes østre Ende, hvilken Linie er betegnet med Bogstavet æ, og i Følge Lagrettets Attestation falder sammen med den paa det i nærværende Sag fremlagte Situationskart med Tallene 27—28 betegnede Linie, der er den som Appellanten i denne Sag gaaer ud fra som den rigtige. Men herved maa mærkes, at Kartet af 1754 [illegible]

ren har anvist det nævnte Stykke Grændse, medens det for de fleste af de øvrige Deleliniers Vedkommende findes udtrykkelig paa Kartet selv noteret, at de ere ansatte efter vedkommende Opsidderes Anviisning. Appellantens Paastand om, at dette Kart har været befulgt og respecteret med Hensyn til Grændserne mellem de Eiendomme, der ere anførte paa det, staaer ubeviist, idet 8de, 9de, og 10de Contravidner intet Bestemt derom have kunnet udsige. Heller ikke kan det ansees godtgjort, at der paa Appellantens Grændselinie har været fundet Mærkeskjel, idet Vidnerne hverken om Furrutræet eller Stenrøsen have med Bestemthed kunnet udsige dette, og end mindre Beviis er der tilveiebragt til Støtte for den Paastand, at disse — forudsat, at de have været en Slags Mærkeskjel — netop have skullet betegne Grændsen mellem Parternes Eiendomme. I Øvrigt kan det heller ikke lades ubemærket, at Udgangspunctet for Grændsen fra Stenmyrens østre Ende i alle Fald synes at være aldeles vilkaarlig valgt, idet dette Punct, uagtet Appellantens Grændselinie her gjør en Bøining sydover næsten i en ret Vinkel, ikke med nogen som helst Antydning af Mærkeskjel er betegnet, medens den ovennævnte Stenrøs paa Kartet sees at ligge noget sydligere, hvis Delet — som Appellanten paastaaer det — gaaer i lige Linie, og hvor der saaledes synes at have været liden Grund til at anbringe noget Mærkeskjel. Heller ikke kan det under de forhaandenværende Omstændigheder lades ude af Betragtning, at de Indstævntes Grændselinie i Følge Lagrettets Skjøn er den reelleste, ligesom man ved at kaste et Øie paa Kartet strax kan overbevise sig om, at den gaaer mere jævnt og lige end Appellantens, der gjør forskjellige stærke Bøininger. Er det efter det Anførte end saa, at ingen af Parterne have kunnet fremskaffe fuldt juridisk Beviis for sin paastaaede Ret til Strækningen qvæstionis, saa maa det dog paa den anden Side medgives, at de tilveiebragte Oplysninger i overveiende Grad tale til de Indstævntes Fordel. Parternes Procedure og Paastande for Underretten have udelukkende gaaet ud paa, at fordre Grændsetvisten endelig afgjort.

Her for Retten har Appellanten ogsaa fremsat som subsidiær den Paastand, at Parterne gjensidig frifindes for hinandens Tiltale, og at Skovstrækningen dermed erklæres for at ligge i Sameie mellem dem, men denne Paastand formenes efter Parternes Procedure for begge Retter ikke at kunne blive at tage i Betragtning, hvorfor det er unødvendigt nærmere at indlade sig paa dens Antagelighed i og for sig. Retten er efter det Anførte enig med Underdommeren i, at de Indstævnte som de, der have tilveiebragt det efter Omstændighederne antageligste Bevis, bør gives Medhold i den af dem opstillede Grændselinie, (Retst. 1847, S. 433 ff), hvorfor Underrettens Dom for saa vidt vil blive at stadfæste. Om at tilkjende Indstævnte nogen Erstatning, kan der for nærværende Ret ikke være Spørgsmaal, da de ikke har udtaget nogen Contrastævning. Sagens Omkostninger antages derimod, af Grunde, som tilstrækkelig ville fremgaae af det Ovenstaaende, at burde ophæves for begge Retter. Thi kjendes for Ret: Underrettens Dom bør ved Magt at stande, dog saaledes, at Sagens Omkostninger ved samme Ret ophæves. Sagens Omkostninger her for Retten ophæves ligeledes".

Christiania 1864.
Trykt og forlagt af J. Chr. Abelsted.

Niogtyvende Aargang 30te November
№ 48. 1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 2den Session 1864.

L.Nr. 88. } Christopher Ketilsen Klever mod Augen Han-
D.Nr. 52. } sen Klever.

I denne Sag, der formedelst Indstævntes Udeblivelse udgik til skriftlig Behandling, stadfæstede Høiesteret ved Dom af 8de October 1864 følgende den 31te August 1863 afsagte Overretsdom:

"Under 11te Octbr. 1843 blev der mellem Ketil Christophersen Klever og Augen Hansen Klever indgaaet et Retsforlig, i hvis 10de Post det heder: "Augen Klever tilstaaes Ret til med løs Hest at fare fra Ledet indtil Klevejordet langs Gjærdet paa Ketils Klevers Jorde op over Lommerudkaasene til Fægaden ved Kaasen efter den der værende Vei". Det i denne Post omhandlede Led i Gjærdet er paa Situationskartet betegnet med Tallet 15, og Veien med Tallet 14. Da Christopher Ketilsen Klever (ovenmeldte Ketil Christophersens Søn) troede sig forurettet ved Augen Hansen Klevers Færsel over hans Eiendom, anlagde han nærværende Søgsmaal, idet hans Ankeposter gaae ud paa: 1) at Augen Klever for nogle Aar siden har befaret det i Forliget nævnte Stykke Vei ogsaa med Hjulredskab og Slæde, uagtet han i Følge den nævnte Post i Forliget kun har Ret til at befare samme med løs Hest, og 2) at bemeldte Augen tillige har benyttet saa vel med Hjulredskab som Slæde en anden over Christopher Ketilsens Jorde gaaende Vei i Nærheden af hans Badstue opover Stentorp og forbi et Sted

kaldet "den runde Hougen", uagtet Augen Hansen ikke formenes at have Ret til at benytte denne Vei paa nogen som helst Maade. Denne Vei, som gaaer fra Klever Gaardenes Huse i Nærheden af Badstuen (paa Kartet 1) indtil Fægaden (16) er paa Kartet betegnet med 12. Som Følge af disse Ankeposter nedlagde Christopher Ketilsen i Sagens første Session den 10de Juli 1860 saadan Paastand: 1) At Indstævnte Augen Hansen Klever for ulovligen at have taget Vei over Citantens Eiendom efter Crll.s Cap. 22 § 10 ansees med Bøder. 2) At Indstævnte kjendes uberettiget til med Hest at befare Veien opover Stentorp omkring den runde Hougen paa Lommerudkaasene, og 3) At Indstævnte tilpligtes at betale Citanten Sagens Omkostninger. Ved Dom afsagt af den constituerede Sorenskriver i Nedre Thelemarkens Sorenskriveri med Meddomsmænd den 22de Febr. 1861 blev imidlertid Indstævnte Augen Hansen Klever frifunden for Citantens Tiltale og Processens Omkostninger ophævede. Denne Dom har Christopher Ketilsen Klever ved Stævning af 13de August næstefter indbragt her for Retten, hvor han har nedlagt saadan Paastand: 1) At Indstævnte kjendes uberettiget til at benytte og befare den under Sagen omhandlede Vei forbi Badstuen over Stentorpet forbi den runde Houg og opover Lommerudkaaasene; 2) at Indstævnte for sin uberettigede Færsel saa vel over denne som over den anden omhandlede Vei (for saa vidt sidstnævnte angaaer videre end med løs Hest), ansees med Bøder efter Rettens Skjøn; og 3) at Indstævnte tilpligtes at betale Appellanten Processens Omkostninger for begge Retter, hvoriblandt Omkostningerne ved Situationskartets Optagelse. Appellanten har derhos anmodet Overretten om at bestemme Conductørens Tilkommende for Kartet. Indstævnte Augen Klever har, da han ikke anseer det optagne Situationskart lovligt, principaliter paastaaet Sagen afvist fra Overretten og sig tilkjendt Kost og Tæring. In subsidium paastaaer han Underretsdommen stadfæstet og sig tilkjendt Procesomkostninger for Overretten. Indstævnte støtter sin Afvisningspaastand paa den Omstændighed, at ikke

alle under Sagen afhørte Vidner i Overensstemmelse med Reskript af 9de Novbr. 1781 § 4 blive tilkaldte ved Situationskartets Optagelse, under hvilken Forretning Indstævnte for Øvrigt sees at have afslaaet Appellantens Forslag om i Fællesskab med ham at foretage den fornødne Udvisning. Denne formelle Indsigelse mod Kartforretningen (mod Kartets Rigtighed har Indstævnte ikke nedlagt Indsigelse, uagtet samme i Overensstemmelse med Reskriptets § 5 den 22de Juni s. A. blev ham vidnesfast anvist) kan Overretten dog ikke give Medhold i et Tilfælde som nærværende, hvor Parterne ikke sees at være uenige om Aastedernes Beliggenhed. (Jfr. Retst. 1842, S. 35). Hvad Appellantens første Anke i Realiteten angaaer, nemlig at Indstævnte mod det ovennævnte Forligs Bestemmelse har befaret det i samme omhandlede Veistykke fra Ledet (Kartet Nr. 15) langs Gjærdet mod Hagenjordet med Hjulredskab, da er det af Indstævnte erkjendt, og af 7de Contravidne provet, at det en Gang for 3 Aar siden, fra Sommeren 1860 at regne, er paa denne Vei for Indstævnte af en af hans Sønner kjørt 1 eller 2 Læs Kornstør, dog, som Indstævnte paastaaer, mod hans Vidende og Villie. Da Straffen for dette Brud paa Forliget maatte søges i Chr. V.s Cap. 22, hvis Straffebestemmelser paa en enkelt Undtagelse nær, der ikke her kan komme til Anvendelse, ikke er Gjenstand for offentlig Paatale, saa var Straffen for det heromhandlede Factum forlængst præskriberet efter Chr. V.s Cap. 7 § 13, da nærværende Sag anlagdes. Det er saaledes unødigt at undersøge, hvorvidt den paaklagede Overskridelse af Forliget kan ansees Indstævnte tilregnelig eller ikke. Om Erstatning har der ikke været Tale. Hvad angaaer den fra Indstævntes Side stedfundne Benyttelse af Veien forbi Badstuen opover Stentorp, da formener Indstævnte at han til sammes Benyttelse har en hævdet Ret. Til Bevis herfor har han ført 7 Vidner, der samtlige have forklaret, at Indstævnte i meget over Hævdstid har benyttet Veien over Stentorp som Kjørevei, saa meget som han tiltrængte. Af disse Vidners Forklaringer under et, medens Sagen henstod for Overretten, optaget Things=

vidne, fremgaaer det for Øvrigt, at Indstævntes Færsel paa denne Vei i det Væsentlige har omfattet Vareførsel m. M. mellem hans paaboende Gaard og de denne tilliggende Pladse, idet han deels selv har befaret Veien i den Hensigt, deels laant sine Husmænd Heste til saadan Transport. Det maa derhos bemærkes, at 7de Vidne under Thingsvidnet, der var afhørt som 5te Contravidne under Hovedsagen, har saaledes modificeret sin tidligere Forklaring, at der paa samme ikke kan lægges synderlig Vegt. Flere af Vidnernes Erfaring omfatter særdeles lange Tidsrum, saaledes 1, 2, 3, 4 og 7 Contravidners respective 26, over 40, 49, 48 og nogle og treti Aar. Det viser sig heraf, at den paaklagede Benyttelse af Veien har været udøvet af Indstævnte og hans Husmænd, saa længe Folk kan mindes, uden at det kan sees, at Appellanten eller de foregaaende Eiere af hans Gaard Klever før nu derimod have gjort nogen Indvending. Appellanten har rigtignok forment, at flere af de nævnte Vidner som Indstævntes Husmænd eller som staaende i nært Slægtskabsforhold til disse skulde være inhabile, men denne Indsigelse finder Overretten ugrundet, ligesom heller ikke deres Interesse for Øvrigt i Sagen kan antages af den Beskaffenhed, at den skulde svække deres Vidnesbyrd. Heller ikke kan Overretten betragte Beviset for Hævd utilstrækkeligt, fordi intet enkelt af Vidnerne have kunnet udsige at den nævnte Benyttelse af Veien har fundet Sted hvert Aar. Thi er det først godtgjort, at Benyttelsen har fundet Sted, saa ofte Indstævnte fandt for godt, saa er Beviset tilstrækkeligt endmere i Tilfælde som nærværende, hvor Vidnernes Forklaringer omfatte et Tidsrum, der gaaer saa langt tilbage, som Mand kan mindes. Appellanten har dernæst paaberaabt sig, at om Ret for Indstævnte til at benytte den heromhandlede Vei end i sin Tid var hævdet, er denne Ret dog bortfaldt ved det nævnte Forlig af 11te Octbr. 1843,

til Proces, angik, saa vidt kan erfares, ikke den her omtvistede Vei over Stentorp, og Forliget nævner aldeles ikke denne Vei. Hvad Forliget bestemmer, maa, efter hvad der er oplyst (se 4de Contravidnes Prov), antages alene at være, at Indstævnte, der tidligere undertiden havde faret over den Del af Appellantens Eiendom, som kaldes Lindokka, skulde for Eftertiden ophøre hermed, mod at erholde Ret til med løs Hest at fare langs Hagenjordsgjærdet. Havde det været Meningen, at Indstævnte skulde give Slip paa den, allerede da Forliget afsluttedes, i lang Tid stedfundne Benyttelse af Stentorpveien, saa havde det været rimeligt, at dette var blevet udtrykkelig udtalt, saa meget mere som denne Vei er den eneste, der af Indstævnte kan benyttes med Kjøreredskab til sine ovenfor liggende Pladse. Hertil kommer, at Appellanten uden Indsigelse har taalt den nu paaklagede Færsel i en lang Aarrække, efter at Forliget blev afsluttet, nemlig fra 1843 til 1859, da nærværende Sag blev paaklaget til Forligelsescommissionen, hvilket endmere bestyrker Indstævntes Paastand om, at det nævnte Forlig ingen Indflydelse har paa det nu reiste Spørgsmaal. For saa vidt Appellanten til Styrke for sin Forstaaelse af Forliget har anført, at Bestemmelsen i dets Post 10, der giver Indstævnte Ret til med løs Hest at fare, ikke alene langs Gjærdet, men ogsaa opover Lommerudkaasene til Fægaden ved Kaasene, vilde være betydningsløs, hvis Indstævnte allerede tidligere havde Ret til med Kjøreredskab at benytte denne øverste Del af Veien, nemlig fra hvis Sammenstød med Stentorpveien indtil Fægaden, maa bemærkes, at begge de heromhandlede Veie tilslut støde sammen omtrent 283 Skridt nedenfor Fægaden og at altsaa denne Strækning af Stentorpveien nævnes i Forliget. Men Retten kan dog ikke heraf drage nogen afgjørende Slutning i Appellantens Favør, da Forligets Slutning efter Omstændighederne nærmest maa betragtes som en almindelig Angivelse af, hvor den Indstævnte indrymmede Vei førte hen, uden derved at ville angive, at Indstævnte først ved Forliget erholdt Ret til at befare det Stykke, der gaaer fra begge Veies Sammenstød og

til Fægaden. I Henhold til Ovenanførte kommer Overretten til samme Resultat som Underdommeren, og antager man, at Processens Omkostninger ogsaa for Overretten bør ophæves. Conductørens Erstatning for Tegning af de fremleverede Karter, hvilken Erstatnings Størrelse han har overladt til Retterne, uden at Underretsdommen derom afgiver nogen Bestemmelse, formenes efter Konferents med sagkyndige Folk at burde ansættes til 6 Spdlr. Thi kjendes for Ret: Underrettens Dom bør ved Magt at stande. Processens Omkostninger for Overretten ophæves. For Tegning af de fremlagte Karter tilkommer den bestikkede Conductør Civilingeniør Jonas Wessel 6 - seks - Spdlr.

L.Nr. 89. O.Nr. 32. } Ingebret Mosveet mod Consul Huitfeldt.

Ved Contract af 4de Februar 1834, thinglæst 7de Februar 1835, fæstede Kaptein Knoph som Eier af Lundemo Gaard og Saugbrug i Horrig til Ellef Erikſen den under Saugbruget beliggende Plads Mosveet paa Vilkaar, bl. A., at Fæsteren skulde svare 10 Spdlr. i aarlig Afgift, forrette Pligtarbeide ved Saugbruget paa egen Kost for 16 Skill. Dagen fra 30te Septbr. til 31te Marts, og 20 Skill. Dagen for den øvrige Del af Aaret, samt 28 Skill. Dagen for Tømmerfløiling. For Saugskur bestemtes Lønnen for Tylvt. Paa Gaarden var Husmanden kun undtagelsesvis forpligtet til at arbeide, og da paa Husbondens Kost med sædvanlig Betaling. Ved en Tillægsbestemmelse fritoges Fæsteren fra den i § 3 indeholdte Bestemmelse, at han i Sygdomstilfælde skulde skaffe en duelig Karl i sit Sted, om forlangtes. I § 7 hed det, at naar Fæsteren opfyldte de ham her paalagte Pligter og de, som for Øvrigt paaligge Hus-

mandscontract om Pladsen, i hvis § 9 det paalagdes Appellanten, naar han ikke selv kunde forrette Pligtarbeide ved Bruget, at skaffe en dertil vant og duelig Arbeider i Stedet, hvorimod denne Contract aldeles ikke omtalte noget Pligtarbeide paa Gaarden, medens den for Øvrigt var af omtrent samme Indhold som den ældre af 1834, naar undtages, at dens § 3 gav Moderen Ret til at beholde Pladsen efter sin Bygselseddel, saa længe hun ønskede, saa at Sønnens Bygselseddel først skulde træde i Kraft, naar hun enten selv frasagde sig Brugen eller ved Døden afgik. Efter hendes under Sagen fremlagte Erklæring af 7de Juni 1862 blev Appellanten allerede i 1844 Eier af Pladsens Huse, idet han tog sin sygelige Moder i sit Brød, og efter hans og 5te Vidnes Forklaring indtraadte han nu selv som Husmand i Pladsens Besiddelse, og blev af Vidnet, hans Husbonde, stadig betragtet som saadan baade hvad Rettigheder og Forpligtelser angik. Hermed stemmede ogsaa Brugets Regnskabsbøger, hvori Contoen til og med 1843 var ført paa Moderens, ikke paa Sønnens, men for 1844, 1845, 1846 o. fl. A. paa Sønnens Navn alene. Dette Forhold vedvarede ogsaa, efter at 5te Vidne ved thinglæst Skjøde af 7de Octbr. 1852 havde solgt Lundemo Gaard og Brug til Indstævnte, som i Begyndelsen af 1853 tiltraadte Eiendommen. Men da Appellanten den 14de August 1857 havde ladet sin Fæsteseddel af 27de April 1843 thinglæse, optraadte Indstævnte, efter forgjæves Forligsprøve, med Søgsmaal imod ham til at kjendes uberettiget til Pladsens Brug efter Moderens Død, og til Fæsteseddelens Aflysning under Tvangsbøder. Appellanten, der ved alle Retter fik beneficium paupertatis, paastod derimod, efter Modstævning, sig frifunden og kjendt berettiget til Pladsens Brug efter sin Fæsteseddel, hvorhos begge Parter paastod sig Omkostningerne tilkjendte. Ved Underretten blev Appellanten frifunden, og Omkostningerne ophævede. Ved Overretten blev han, tildels paa Grund af et nyt Thingsvidne, kjendt uberettiget til Pladsens Brug, og tilpligtet under Dagbøder at lade sin Fæsteseddel aflæse, men Omkostningerne for begge Retter ophæ-

vede. Ved Høiesterets Dom, afsagt 8de Octbr. 1864, blev han derimod frifunden, og Omkostningerne for alle Retter ophævede. Det blev erkjendt, at der ikke behøves Thinglæsning af Fæsteseddelen, for at Husmanden skal kunne gjøre sin Ret gjældende mod Trediemand, naar han er kommen i Udøvelse deraf (Frd. af 29de Juni 1792; L. af 24de September 1851, §§ 1 og 4), men at han i modsat Fald maa vige, naar Thinglæsningen er forsømt, og hans Adkomst kommer i Strid med thinglæst Hjemmelsbrev, efter almindelig Regel om saadan Collision. Spørgsmaalet vae altsaa her, om Appellanten virkelig før Eiendommens Salg til Indstævnte, navnlig fra 1844, paa egne Vegne, efter Fæsteseddelen af 1843, i Egenskab af Husmand var optraadt og af Jorddrotten erkjendt som Pladsens Besidder, hvilket, uagtet 5te Vidnes ovenberørte Forklaring og Regnskabsbøgerne, af Indstævnte blev benegtet, eller i alle Fald anseet som frafaldt, idet Appellanten i senere Tid, efter 1ste Hovedvidnes Prov, naar han undlod efter Tilsigelse at forrette Arbeide, skal have henskudt sig under Fæsteseddelen af 1834, hvormed Indstævnte ogsaa skal have fundet at maatte lade sig nøie. Hertil kom, at 3die Vidne i Thingsvidnet, der fra 1844 havde været 5te Vidnes Fuldmægtig ved Bruget, ogsaa forklarede at have faaet lignende Svar, naar han tilsagde Appellanten til Arbeide, og denne ikke vilde udføre det, og at Vidnet derfor antog, han kun stod i Moderens Tjeneste. Men det var dette Vidne, der havde ført Regnskabet som anført, bl. A. ogsaa hvad Afgiften angik, for Aarene 1844 o. flg., skjønt det paastod, at Moderens Navn var anført i Bøgerne, og kun ansaae det muligt, at det i den

da hun dog havde været berettiget til fremdeles at bruge den paa de gamle Vilkaar. I alle Fald antoges Appellanten, om han end i denne Paaberaabelse havde søgt en Udflugt, dog ikke derved at have villet opgive sin selvstændige Brug efter Fæsteseddelen af 1843. Denne Seddel mente 5te Vidne at have overleveret Indstævnte ved Handelen tilligemed de øvrige Eiendommen vedkommende Brevskaber, og i alle Fald at have omtalt for ham dette som de øvrige Fæsteforhold, hvilket dog paa Indstævntes Vegne blev benegtet. Men det fremgik af 1ste Hovedvidnes Forklaring, at Appellanten i den første Tid efter Eiendommens Overdragelse til Indstævnte var bleven anseet for den virkelige Husmand paa Pladsen, om end Indstævnte og hans Brugsfuldmægtig, 1ste Hovedvidne, ikke have vidst videre Besked eller anstillet nærmere Undersøgelse om, hvorledes han var bleven det, men havde taget Forholdet, som det factisk forefandtes.

L.Nr. 78. | O.Nr. 33. } Ole Tollefsen Fagerlie og Jacob Andreassen Fagerlie mod Enok Jacobsen som Værge for den umyndiggjorte Hans Anton Hansen.

Ved Underretsdom i Senjen af 16de April 1860 blev en mellem Citanten Jacob Andreassen Fagerlie og Indstævnte Hans Anton Hansen den 3die Octbr. 1857 oprettet Kaarcontract, saa vel som en af Førstnævnte til den Sidste den 7de Octbr. 1857 udstedt Panteobligation paa 272 Spdlr. paa Grund af en mellem Parterne senere truffen Aftale kjendt ugyldig, og Indstævnte under en daglig Mulct tilpligtet at give de nævnte Documenter fornøden Paategning om, at de kunde udslettes af Pantebogen som Hæftelse paa Citantens Eiendom Gaarden Fagerlien — Alt mod at Citanten samtidig dermed udbetalte Indstævnte 222 Spdlr., udleverede i kvitteret Stand et af Indstævnte den 2den Octbr. 1857 udstedt Bevis for 100 Spdlr., samt endelig udleverede ham samtlige i et under Sagen fremlagt Document opregnede og endnu i Behold værende Løsøreeffecter, eller, for saa vidt Noget deraf maatte være forkommet, da sammes Værdi fast-

sat paa en bestemt Maade. Naar dette er opfyldt, hedder det til Slutning i Dommen, bør Indstævnte under Udkastelsestvang fravige og ryddiggjøre Gaarden Fagerlie for Citanten. Den 11te Juli næstefter blev derpaa efter Reqvisition af Jacob Andreassen Fagerlie og Ole Tollefsen Fagerlie, der imidlertid var bleven Eier af Gaarden Fagerlie, en Executionsret sat paa denne Gaard, hvor Jacob Andreassen saa vel som Hans Hansen personligen mødte. Efter at Administrator, Foged Dreier, havde fremlagt Reqvisitionen, Dommen af 16de April næstfør, det i samme omnævnte Bevis paa Hans Hansen til Jacob Andreassen og 222 Spdlr. i Kontanter, tilførte den Sidste, at Hans Hansen allerede havde erholdt samtlige i Dommen omhandlede Løsøreeffecter, og at der saaledes fra hans — Jacob Andreassens — Side alene stod tilbage at betale 222 Spdlr. og udlevere Beviset af 7de October 1857. Han begjærede derfor Dommen exseqveret, idet han paastod 1) at Hans Hansen udkastedes af Gaarden, 2) at det nævnte Pengebeløb og Beviset af 2den Octbr. 1857 overleveredes Hans Hansen, mod at denne extraderede de i Dommen omhandlede Documenter, nemlig Panteobligationen og Kaarbrevet, forsynede med den fornødne Paategning, 3) at Hans Hansen affordredes de forfaldne Bøder til Fattigkassen og Omkostningerne efter Dommen, Citantens Udgifter med Beskrivelse, Bekræftning m. v., samt endelig Executionsforretningens Kostende efter Fogdens Beregning. Hvad der saaledes var Protokolen tilført, oplæstes for Indstævnte, der opfordredes til at efterkomme Dommen og Beregningen "efter denne Forretning" under Execution. Hans Hansen fremleverede nu, hedder der i Forretningen, de i Dommen omhandlede Documenter, som af ham skulde udleveres, og blev disse forsynede med saadan Paategning, som Dommen tilsiger, og Paategningen igjen med Hans Hansens Underskrift med ført Pen af Fogden. Hans eget Bevis af 2den Octbr. 1857 for 100 Spdlr. blev ham derpaa overleveret tilligemed 222 Spdlr., hvoraf han udlagde det beregnede Beløb 41 Spdlr. 72 Skill. Med Hensyn til Udflyttelsen, siges det, da erklærede Indstævnte sig

dertil villig og forlod Værelset. Sengestedet blev udbragt af Vidnerne, og de Smaating, han havde beroende i Værelset, lovede han at afhente snarest muligt. Hermed, hedder det, blev Forretningen sluttet, og Protokolen sees derefter paa sædvanlig Maade at være underskreven af Administrator og Vidnerne. Uagtet hvad der saaledes var passeret, forlod imidlertid Hans Hansen ikke Gaarden, eller vendte i alle Fald meget snart tilbage, og begyndte at indrette sig for Vinteren. Gaardens nye Eier, Ole Tollefsen, lod derfor ved Lensmand Krogseng, der efter egen Forklaring her dog kun optraadte som privat Mand, den Stue, hvori Hans Hansen søgte Tilhold, aldeles nedrive. I Anledning heraf henvendte Enok Jacobsen som beskikket Værge for den imidlertid umyndiggjorte Hans Hansen sig til Amtet for at faae nærmere Undersøgelse anstillet om Vedkommendes Berettigelse til den foretagne, som det formentes, lovstridige Handling, og da Amtet ikke vilde skride ind, udtog han, efter erhværvet Opreisning paa Dommen af 16de April 1860 og den derefter afholdte Forretning, Stævning til Throndhjems Stiftsoverret, hvorved han under Et paaankede Dommen af 16de April 1860 og den under 11te Juli næstefter afholdte Forretning med Paastand om, at begge skulde kjendes uefterrettelige eller underkjendes, og Alt derhos bringes tilbage i den Stand, hvori det var før Forretningen af 11te Juli 1860, at der skulde tilkjendes Hans Hansen Erstatning hos Jacob Andreassen for paaført Skade ved Execution, samt Sagsomkostninger. Denne Paastand blev ogsaa for en Del tagen til Følge ved Overretten, der i Dom af 3die Marts 1862 kjendte Underretsdommen uefterrettelig, som det sees: ex officio, af den synderlige Grund, der af Indstævntes Sagfører ikke var paaberaabt, at Underretsstævningen var udtagen og underskreven samme Dag som Klagen til Forligelsescommissionen, hvilket antoges at staae i Strid med Forligelseslovens § 37. Derimod blev Forretningen af 11te Juli 1860 staaende ved Magt, idet Overretsstævningen, for saa vidt denne Forretning angik, afvistes, fordi den nye Eier af Fagerlie, Ole Tollefsen, ikke

var stævnt, uagtet han sammen med Jacob Andreassen havde reqvireret Executionen. Ved Stævning af 22de Marts 1862 indbragtes derefter Fogedforretningen af 11te Juli 1860 i Henhold til Frd. 19de August 1735 § 10 paa Nyt til Overretten, idet Indstævnte nu tillige udstrakte sin Anke til den, som det hedder, i Continuation af Executionen, senere ved Lensmand Krogseng foretagne Nedrivelse af Hans Hansens Hus, med Bemærkning, at Fundamentet for den foretagne Execution ved Overretsdommen af 3die Marts 1862 maatte ansees bortfalden, indlod Indstævnte Sagen til Doms med samme Paastand som forrige Gang for Executionsforretningens Vedkommende. Ved Overretsdom af 15de Decbr. 1862 blev derefter Stævningen, for saa vidt der ankedes over Nedrivelsen af Hans Hansens Huse, afvist. Derimod blev Fogedforretningen af 11te Juli 1860 underkjendt, og som Følge deraf bestemtes det, at de Paategninger, som var givne Hans Hansens Kaarbrev af 3die Octbr. 1857 og Jacob Andreassens Panteobligation til den Sidste for 272 Spdlr. om, at disse to Documenter kunde aflæses og udslettes af Pantebogen, skulde være uden Kraft og Gyldighed, og at Appellanten under en daglig Mulct skulde besørge disse Paategninger udslettede af Pantebogen, saaledes at Kaarbrevet og Panteobligationen igjen træde i fuld Kraft, og Indstævnte igjen indsættes i sine Rettigheder — Alt mod at Indstævnte betalte af det hos Appellanten modtagne Pengebeløb 180 Spdlr. 48 Skill., (d. v. s. de ham overleverede 222 Spdlr. med Fradrag af Executionsomkostningerne), og tilbageleverede uqvitteret det af ham til Jacob Andreassen under 2den

kjendt og derhen forandret, at Appellanterne for Indstævntes Tiltale frifandtes og tilkjendtes Processomkostninger for Høiesteret. Da Indstævnte ikke afgav Møde i Høiesteret, udgik Sagen til skriftlig Behandling. Efter det Anførte var der vistnok Meget, som talte for, at Hans Hansen ved sit Forhold maatte ansees for at have vedtaget Dommen af 16de April 1860, idet han nemlig allerede før Forretningen af 11te Juli 1860 uden Indvending modtog det omhandlede Løsøre, og under denne Forretning ligeledes modtog en betydelig Sum Penge, samt extraderede og qvitterede Documenter, og endelig erklærede sig villig til Udflytning, Alt uden Antydning om, at han ansaae Dommen, der kun gjorde en af ham selv indgaaet Contract exigibel, for urigtig, eller tænkte paa at faae den forandret ved Appel. Men om der endogsaa i dette Henseende kunde være Tvivl (jfr. Schweigaards Proces 2 D. S. 308 maatte vel den Betragtning være afgjørende, at der her ikke kunde siges at være foregaaet nogen Execution, lige saa lidt som der var afgivet nogen Eragtning eller Beslutning, eller over Hovedet af Fogden foretaget nogen Retshandling, som burde være Gjenstand for Paaanke til høiere Ret eller af denne omgjøres. At Hansen muligvis kun har fyldestgjort Dommen af 16de April 1860 af Frygt for eller for at undgaae den overhængende Execution, kunde her næppe forandre Forholdet, da det ligefuldt var et Factum, at ingen Execution blev gjort, og der saaledes Intet var at anke over. Høiesterets Dom af 1ste Octbr. 1864 er saalydende: Stiftsoverrettens Dom underkjendes, for saa vidt paaanket er, hvorimod nærværende Sag, der ikke an[illegible]aaer nogen til høiere Ret paaankelig Gjenstand, fra [illegible]e Ret afvises. Tillægget: "for saa vidt paaanket er", har [illegible]n til en Stævnevidnerne i Gisund ved Overrets[illegible] [illegible]aalagt Mulct, hvorom der for Høiesteret [illegible] [illegible]aal.

Fra 25de October til 19de November blev af Høiesteret paakjendt:

Den 25de. L.Nr. 128, mod Sønner Jacobsdatter, fældt af alle Retter for Tyveri til 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 129, O.Nr. 7, Svend Bachkes Opbudsbo mod Fru Danckertsen. (Vil blive meddelt).

Den 26de. L.Nr. 130, mod Niels Helsen. (Vil blive medd.).

L.Nr. 131, O.Nr. 22, Skibsreder With mod Skibsreder Jens Walle. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 132, mod Sjur Vangsnæs, fældt af alle Retter for 4de Gangs Tyveri til 7 Aars Strafarbeide.

L.Nr. 133, mod Karen Johanne Nielsdatter, fældt af alle Retter efter Crll.s 14—16 til 10 Aars Strafarbeide.

L.Nr. 134, O.Nr. 23, Bastian Paulsen mod Garver Scherden. (Almindelig Udeblivelsesdom).

Den 27de. L.Nr. 135, mod Handelsmændene Svend Brød og Daniel Thime. (Vil blive meddelt).

Den 28de. L.Nr. 136, Sognepræst Lund mod det norske Titanjærncompagni. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 137, mod Gunder Liene, fældt for Tyveri og gjentagen svigagtig Omgang med Hittegods, af de foregaaende Retter til 8 Maaneders Strafarbeide, af Høiesteret til 20 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 138, mod Anton Gulbrandsen, fældt for Tyveri, af Underretten til 20, af Overretten og Høiesteret til 15 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 139, mod Oline Martine Olsdatter, fældt af alle Retter efter Crll.s 21—33 til 20 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

Den 29de. L.Nr. 40, mod Artillerist Johan Mogjærdet. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 141, mod Ingebret Aalborgeie, fældt af alle Retter efter Crll.s 19—6 til 8 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 142, mod Niels Peter Vesterberg. (Vil blive medd.).

L.Nr. 143, mod Knud Jørgensen og Ole Andersen, fældte af Søret og Høiesteret efter Søfartsl.s § 115, jfrt. § 117, til 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 144, mod Ole Gammelhushougen. (Vil blive medd.).

L.Nr. 145, mod Hans Thorn Thorkildsen. (Vil blive medd.).

L.Nr. 146, mod Ener Tveten, fældt af alle Retter efter Crll.s 21—14, jfrt. 2, til 8 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 147, mod Skomager Anders Gunvaldsen, fældt af alle Retter efter Crll.s 19—1 og 7 (3die Gangs) og 21—14, jfrt 6—15, af Underretten til 3 Aar 4 Maaneders, af Overretten og Høiesteret til 3 Aar 2 Mdrs. Strafarbeide.

L.Nr. 148, mod Christian Nord. (Vil blive meddeit).

Den 2den November. L.Nr. 149, O.Nr. 13, Indredepartementet mod Verkseier H. Haneborg. (Vil blive meddelt).

Den 3die. L.Nr. 150, O.Nr. 34, Even Hougheim mod Procurator Frek. (Vil blive meddelt).

Den 5te. L.Nr. 151, mod Anders Poulsen Gutu. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 152, mod William Hall, fældt af alle Retter for Tyveri til 20 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 153, mod Anton Hansen og Lars Børresen, fældte af alle Retter for Tyveri, Nr. 1, forhen tyvsdømt, til 8 Maaneders Strafarbeide, Nr. 2 til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 154, mod Ole Bossumeie, fældt af alle Retter for Tyveri til 20 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 155, mod Ketil Tobiassen. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 156, mod Martin Strand. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 157, mod Halvor Næstingen og Johanne Olsdatter. (Vil blive meddelt).

Den 8de. L.Nr. 158, mod Haagen Pedersen, fældt af alle Retter for 5te Gangs Tyveri til 9½ Aars Strafarbeide.

Den 9de. L.Nr. 159, O.Nr. 25, Skifteretten i Skrædder Nords Opbudsbo og Bundtmager Christophersen mod Hattemager Frey. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 160, mod Anne Marie Larsdatter (Josephsen). (Vil blive meddelt).

L.Nr. 161, mod Anne Lærdalsøren, fældt af alle Retter efter Crll.s 18—25, sidste Led, til 6 Maaneders Strafarbeide.

Den 18de. L.Nr. 162, O.Nr. 26, Ole Bjørneby, m. Fl., mod Peder Væringsaasen. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 163, O.Nr. 27, Gustav Adolph Hansen mod Agers Sparebanks Direction. (Almindelig Udeblivelsesdom).

L.Nr. 164, mod Svend Uff, fældt efter Crll.s 15—10 og 11, af Underretten til 15, af Overretten og Høiesteret til 25 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 165, mod Helene Fauchaldskoven, fældt af alle Retter for 6te Gangs ulovligt Brændevinssalg til 6 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 166, mod Cornelius Gimre, fældt af alle Retter for 3die Gangs Tyveri til 3½ Aars Strafarbeide.

L.Nr. 167, mod Tov Bingen, fældt af alle Retter for 2den Gangs Tyveri til 8 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 168, mod Gunnerius Jacobsen, fældt af alle Retter for Tyveri til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 169, mod Carl Gustav Mo, fældt af alle Retter for 3die Gangs Tyveri til 3½ Aars Strafarbeide.

L.Nr. 170, mod Halvor Helgesen, fældt af alle Retter for Tyveri til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 171, mod Gunnerius Svarverstuen, fældt af alle Retter for 3die Gangs ulovligt Brændevinssalg til 100 Spdlr.s Bøder.

L.Nr. 172, mod Ole Midtskoven, fældt efter Crll.s 15—10 og 11, af Underretten til 20, af Overretten og Høiesteret til 15 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 173, mod Jørgen Johan Gyttrup, fældt af alle Retter efter Crll.s 15—10 og 11 til 15 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 174, mod Niels Alet, fældt af alle Retter for 6te Gangs Tyveri til Strafarbeide paa Livstid.

L.Nr. 175, mod Anne Marie Larsdatter, fældt for 3die Gangs Tyveri, af Underretten til 3 Aar og 3 Maaneders, af Overretten og Høiesteret til 3 Aar 1 Maaneds Strafarbeide.

L.Nr. 176, mod Rasmus Peder Sandvig, fældt af alle Retter for 2den Gangs Tyveri til 9 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 177, mod Johan Olsen, fældt for Tyveri, af de foregaaende Retter til 10, af Høiesteret til 15 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 178, mod Anders Grinieie, fældt af alle Retter for 5te Gangs Tyvsforbrydelse til 10 Aars Strafarbeide.

L.Nr. 179, mod Berger Ulven. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 180, mod Peder Gummolien, fældt af alle Retter for Tyveri til 4 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 181, mod Johan Bernhard Petersen, fældt efter Crll.s 18—23, sidste Led, af Underretten til 9, af Overretten til 8 Maaneders, af Høiesteret til 1 Aars Strafarbeide.

Christiania 1864.

Trykt og forlagt af J. Chr. Abelsted.

Niogtyvende Aargang 7de December
№ 49. 1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 2den Session 1864.

Den 15de October.

L.Nr. 110. Advocat Birch, Actor, mod Benjamin Løkaas.

Angjældende, der forhen to Gange var dømt for Tyveri og 1 Gang for Bedrageri (ved sidste Tyvsdom), tiltaltes atter for Tyveri og Bedrageri, og var ved Underretten fældt for Bedrageri og Overtrædelse af Crll.s 22—14, efter forhen at være dømt som anført, nu til 25 Dages Fængsel paa Vand og Brød, Erstatning og Omkostningsansvar. Overretten havde fældt ham for Tyveri og Forbrydelse mod 21—1 og 6, efter forhen at være dømt som meldt, nu til 3 Aar 10 Maaneders Strafarbeide, med Erstatning og Omkostningsansvar som af Underretten bestemt. Høiesteret fældte ham, som Overretten, men i ny Conclusion, hvorom Mere nedenfor. Hvad Underretten havde henført under Crll.s 22—14, Overretten og Høiesteret under 19—1, var 2 Pægle Vin, som Angjældende — efter at have af en Skjenkevært faaet kjøbt 1 Pægel Vin af en Flaske, som blev sat bag Disken, og efter at mere Vin var bleven ham negtet, paa Credit — da Værten forlod Skjenkestuen, af Flasken heldte i et Par Ølglas, og drak op paa Stedet. (Jfr. Rets. for 1845, S. 798—799, m. fl. St.). Et af Bedragerierne bestod i, at han under falsk Foregivende havde tilvendt sig Credit hos 3die Vidne, og for fremdeles at føre Vidnet bag Lyset, for Gjælden havde pantsat en af 4de Vidne laant Trøie, hvilket blev henført under Crll.s

21—1 og 6, men af Overretten tillige under 6—12, af Høiesteret derimod under 6—11, hvorfor der blev givet ny Conclusion.

Den 15de October.

L.Nr. 114. Advocat Dunker, Actor, mod Ole Sørsolvær.

Angjældende havde fæstet sig i Tjeneste hos Klageren, og modtaget 2 Spdlr. i Fæstepenge, men fæstet sig for samme Tid hos sin daværende Husbonde, i hvis Tjeneste han forblev, efter at Klageren, der var bleven vidende om det dobbelte Fæste, havde budsendt ham, at han kunde forblive, hvor han var, naar han tilbagebetalte Fæstepengene. Da imidlertid Tilbagebetalingen udeblev, anmeldte Klageren ham til Undgjældelse, hvorpaa han af Fogden politiretsvis blev tiltalt for Forseelse mod L. af 17de Mai 1848 til Ilæggelse af 6 Spdlr.s Bøder, Erstatning og Omkostningsansvar; men ved Underretten blev han frifunden, og Omkostningerne paalagte det Offentlige, idet Dommeren antog, at Klageren ved sin Budsendelse til Angjældende maatte ansees at have frafaldt Strafansvaret, medens Fæstepengenes Tilbagebetaling, hvorfor der ikke var sat nogen bestemt Tid, maatte betragtes som Gjenstand for privat Søgsmaal. Amtmanden paaankede denne Dom for Overretten, der foranledigede et nyt Thingsvidne, hvorunder Angjældende tilstod, at han ved at fæste sig til Klageren ikke havde havt til Hensigt at flytte, men kun at skaffe sig Penge, og Overretten fældte ham derfor efter Crll.s 21—1 til 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød, Erstatning og Omkostningsansvar. Overretten mente nemlig, at skjønt Sagen ved Underretten var behandlet poli-

Constr. af 23de Marts 1799). Men efter Reassumtion blev Amtmandens Ratihabition af Indankningen af Actor indhentet; og da Forbrydelsen var tilstaaet, fandtes Sagens Behandling ved Referent ikke nødvendig. (Jfr. Retst. for 1854, S. 241—243. Hvad Realiteten angik, maatte Angjældende ansees pligtig til, i det Seneste 8 Dage efter Budsendelsen at tilbagebetale Fæstepengene, da han ingen længere Henstand havde faaet, og da han ikke inden denne Frist havde tilbagebetalt dem, maatte det Betingede ansees bortfaldt med Betingelsen, følgelig Strafansvaret for undladt Tiltrædelse af Tjenesten staae aabent, skjønt Crll.s 6—11, ikke 6—12, her maatte anvendes. Høiesteret fældte Tiltalte for Forbrydelse mod Crll.s 21—1, og for at have undladt at tiltræde den Tjeneste, hvortil han havde fæstet sig, til 8 Dages Fængsel paa Vand og Brød, Erstatning og Omkostningsansvar, som ved Overretsdommen bestemt.

Den 22de October.

L.Nr. 122. Advocat Birch, Actor, mod Lars Sollerud.

I denne Sag stadfæstede Høiesteret, med fornøden Forandring af Fristens Udgangspunct, følgende den 4de Juni d. A. afsagte Politiretsdom:

"I Følge Politimesterens Ordre af 17de Marts d. A. tiltales Lars Sollerud for ulovligt Bygningsarbeide. Han erkjender, at han paa Youngstorvet har opført et Skur, indeholdende 3 Boder. Skurets Vægge dannes paa den ene Side af Plankegjærdet, og paa de øvrige af de sammenspigrede Lemmer, der ere forbundne ved Kastekroge. Bordene paa Taget ligge løse, idet de paatværs lagte Bord kun ere anbragte for at beskytte Plankeverket, ligesom Tværbordet ikke hviler umiddelbar paa Trætaget. Paa den øverste Side af Plankegjærdet er anbragt et Bord, der er paaspigret Gjærdet parallelt med dette. Skuret hviler løst paa 4 Stolper, der før gik helt op, men nu ere afskaarne. Uagtet det maa erkjendes, at Forbindelsen mellem Skurets enkelte Dele efter det Anførte er saadan, at den med Lethed og Hurtighed kan opløses, er denne Omstændighed dog ikke tilstræk-

kelig til at begrunde, at det omhandlede Arbeide ikke skulde betragtes som et Skur i almindelig Forstand, paa hvilket Bygningslovens Bestemmelser, der ikke udelukkende ere fremkaldte af Hensyn til Sikkerhed mod Ildebrand, maa komme til Anvendelse. Da nu Skuret er opført i indeværende Vinter, maa Tiltalte, foruden under Tvangsmulct at tilpligtes at nedrive det, tillige have at erlægge Mulct for undladt Anmeldelse af Arbeidet, hvilken bestemmes til 5 Spdlr. Han anfører vel, at Bygningsinspector Kaas paa hans Henvendelse til ham i saa Henseende erklærede, at der Intet var i Veien for Arbeidets Anbringelse, men ligesom Kaas har benegtet at have givet et saadant Svar, saaledes kan i ethvert Fald til en mundtlig Anmeldelse intet Hensyn tages. For saa vidt han derhos har paaberaabt sig, at han af Politimesteren havde erholdt Tilladelse til at opføre Skuret, har han senere medgivet, at denne Tilladelse var betinget af, at Arbeidet var stemmende med Bygningsloven. Sagførelsen eragtes forsvarlig. Thi kjendes for Ret: Tiltalte Lars Sollerud bør, for undladt Anmeldelse af et Bygningsarbeide, til lige Deling mellem Fattigkassen og Anmelderen Politibetjent Barnholdt bøde 5 – fem – Speciesdaler. Saa bør han og under en Mulct af 60 – sexti – Skilling til Fattigkassen for hver Dag, han sidder denne Dom, 14 Dage efter dens Forkyndelse, overhørig, at have nedrevet det under Sagen omhandlede Skur. At fuldbyrdes," o. s. v.

Den 22de October.

L.Nr. 126. Advocat Birch, Actor, mod Johannes Melingsjord.

ham derfor beholde Ortstykket og Otteskillingen, idet hun ytrede, at hun ikke havde noget Brug for dem. Angjældende, der vedgik dette, paastod først, at han ved Modtagelsen af Pengestykkerne ikke gjorde sig nogen Forestilling om, at Datteren havde stjaalet Pungen med iværende Penge, idet han nemlig antog, at det forholdt sig rigtig, hvad hun foregav, at hun havde faaet dem af En, der efter Rygtet skulde være hendes Kjæreste; men senere erkjendte han, at han nogen Tid efter skjønnede, at Pengene var stjaalne, da han efter nogle Dages Fravær af sin Hustru fik at vide, at 2den Deponent imidlertid havde været i hans Bolig og anstillet Undersøgelse om Tyveriet, samt at han ikke desto mindre fremdeles beholdt Ortstykket, hvilket han derefter oparbeidede, hvorved han, som han erklærede, maatte erkjende at have forbrudt sig. Otteskillingen var derimod forbrugt, inden han hørte om Tyveriet. Tiltalt for efterfølgende Delagtighed i Tyveri, var han ved de underordnede Retter kun fældt for Ortstykket efter Crll.s 19—6, jfrt. 7, (i 1831 dømt for Tyveri), af Underretten til 1 Aars, af Overretten til 8 Maaneders Strafarbeide, og af Underretten til 24, af Overretten til 18 Skill.s Erstatning in solidum med Datteren, samt til sædvanligt Omkostningsansvar. Høiesteret stadfæstede Overrettens Dom. Angjældende var 53 Aar gammel og fra sin Ungdom berygtet for Tyvagtighed.

Den 29de October.

L.Nr. 140. Advocat Kraft, Actor, mod Artillerist Johan Mogjærdet.

I Anledning af indløben Anmeldelse fra flere af Throndhjems Exercerskoles Mandskaber om at være frastjaalne Penge, blev den 26de August sidstl. foretaget Undersøgelse i samtlige

f. M., da Skolen oploestes, og Mandskabernes Tjenstgjøring ophørte, Anmeldelse til Bataillonschefen, med Begjæring om, at Angjældende maatte blive dragen til Ansvar, og næste Dag blev efter Commandantskabets Ordre Krigsforhør optaget. For Retten forklarede Angjældende om Overgjorden (værdsat til 60 Skill.), at han ikke havde havt den i sit Spiltoug, men at den en Gang fandtes i en Sadel, som benyttedes af Dyrlægen, og da der i denne Sadel ogsaa fandtes en anden, skjønt daarlig, Overgjord, tog en anden Artillerist (Nr. 630) den overflødige og kastede den op paa et Bord mellem hans og Angjældendes Spiltoug, hvor den blev liggende et Par Dage. Denne Forklaring stemmede nu vist nok hverken med Anmeldelsen eller med 1ste Deponents Forklaring om, at Angjældende ved Undersøgelsen angav at have gjort de øvrige Mandskaber opmærksomme paa, at han havde en Overgjord formeget; men da ingen nærmere Oplysning fremkom om denne Overgjord, og det ei en Gang var oplyst, at den var i Angjældendes Besiddelse, end sige at han havde tilegnet sig den, blev han ikke derfor fældt. Hvad Bagpakningsremmen, Stropperne og Kindkjæderne angik, der samtlige hørte til Batteriernes Inventarier, forklarede Angjældende, at han af Mangel paa Livbælte tog Bagpakningsremmen i Brug som saadant, og da han nogen Tid derefter fik Livbælte hjemmefra, lagde han Bagpakningsremmen i sin Kiste, uden at huske dette, da han senere forlangte og fik en saadan af Batteriet, idet han opgav at have mistet sin egen, og at han, da han senere opdagede Remmen i Kisten, ikke talte derom, da han var bange for, at Stykjunkeren vilde blive vred paa ham, naar det opdagedes, at

Overordnede. Imidlertid havde 2den Deponent forklaret, at Angjældende, da Remmen fandtes i hans Kiste, angav at have faaet den hjemmefra med Livbæltet, og vedblev dette, uagtet Deponenten gjorde ham opmærksom paa, at der stod 9de Batteries Mærke paa den, i hvilken Anledning Angjældende under Sagen ikke havde Andet at anføre, end at han ikke lagde Mærke til Remmen, men troede, at det var den, han havde havt med fra Hjemmet. Det kan ogsaa mærkes, at vedkommende Stykjunker, 1ste Deponent, erklærede ikke at kunne erindre at have udleveret nogen Bagpakningsrem til Angjældende, hvilket vakte stærk Formodning om, at hans ellers lidet rimelige Forklaring i dette Henseende var urigtig. Høiesteret fandt derfor med Krigsrettens Mindretal (2den Klasse, der stemte for Indstillingen i denne Post) at Angjældende i tyvagtig Hensigt havde tilegnet sig den omhandlede Rem. Spørgsmaalet var dernæst, om ikke den 125de Krigsartikel burde anvendes paa dette Tyveri. (Jfr. Rescr. af 10de August 1771, Resol. af 6te Februar 1772, Anord. af 28de Marts 1814, § 5, og Crll.s 19—3). Herpaa gik Auditorens af Krigsrettens Mindretal tiltraadte Indstilling ud, da Remmen tilhørte Artilleriet. Men Høiesteret fulgte den i Theori og Praxis antagne Mening, at Tyveriet, for at indgaae under den nævnte Krigsartikel, maa være begaaet paa noget af de deri nævnte eller andre offentlige Opbevaringssteder. (Jfr. Petersens Haandbog 2den Del, S. 770—771, Lassons Criminalret, 2det Bind, S. 325, og de der anførte med flere Høiesteretsdomme, saasom de i Retst. for 1859, S. 802—803, og for 1862, S. 481, meddelte). Om Stropperne forklarede Angjældende, at han havde med sig hjemmefra 2 Par, hvoraf han mistede det ene, men fandt et andet i Barakkerne, og tog det i Brug, uden at spørge, hvem det tilhørte, samt at han nogen Tid efter fandt et Par Stropper ophængte i et Træ, hvilke han antog at være de han havde tabt, og derfor tog i Brug, medens han stak det Par, han før benyttede, i sin Frakkelomme, hvor de blev liggende, uden at han senere huskede paa det; og han erkjendte, at de ved Undersøgelsen blev gjenkjendte af

et Par Kammerater som deres, uden at han derimod gjorde nogen Indvending. Af Kindkjæderne angav han at have fundet det ene paa Pladsen efter Ridningen, hvorunder han mente det maatte være faldt af, og at have fundet det andet en Morgen i et Spiltoug. Han stak begge i Lommen, sagde han, fordi de kunde være gode at have, om han selv skulde miste sit Kindkjæde. Auditørens Indstilling, som de tre første Klasser tiltraadte, gik ud paa, at han ikke kunde fældes for disse Gjenstande, da det ikke var bevist, at han havde taget dem i anden Hensigt, end for at benytte dem i det Offentliges Tjeneste. Krigsrettens Flerhed fældte ham derimod som Tyv for disse Ting, og heri var Høiesteret enig, deels paa Grund af Stederne, hvor de var tagne, deels fordi det ikke kunde tjene til hans Undskyldning, at han tog af Artilleriets Inventarier, hvad han vilde bruge til Erstatning for det, han selv maatte komme til at tabe, om man end vilde troe paa hans Fremstilling i saa Henseende, medens hans Forklaring gik ud paa, at han tilegnede sig dem. (Flere ældre Præjudicater i samme Retning). Krigsrettens Flerhed, der fældte ham, betragtede disse Tyverier som simple, fordi de var begaaede mod Kammerater, som var ansvarlige for hvad de modtog til Brug, og Høiesteret — der ikke bifaldt denne Synsmaade, da det Offentlige, hvem Tingene tilhørte, ligefuldt var bestjaalet — fordi disse Tyverier lige saa lidt som det førstnævnte af Bagpakningsremmen ansaaes at indgaae under den 125de Krigsartikel. Om Muggen forklarede Angjældende, at da han en Dag vadskede op Kopperne, hvoriblandt 2 Mugger, den ene tilhørende ham selv, blev den ene Mugge af Vanvare stødt ned og itueslaaet, hvorpaa han tog til sig den hele, uden at være vis paa, at den var hans. Hvem den anden Mugge tilhørte, vidste han ikke, og han meldte heller ikke Uheldet, men kastede Stykkerne bort for at skjule det. Derimod forklarede 1ste Deponent, at den gjenfundne Mugge tilhørte ham, og maatte være tagen fra hans Værelse, der aldrig var tillaaset, og hvortil Mandskaberne havde Adgang under dets Rengjøring, samt at Angjældende, da han ved Undersøgelsen af Depo-

nenten, som strax gjenkjendte Muggen, blev spurgt, hvor han havde faaet den, svarede, at han havde kjøbt den i Byen i en Krambod, som han nærmere betegnede; men da Deponenten sagde, at han nærmere vilde undersøge dette, erkjendte Angjældende, at Muggen ikke var hans, at han havde fundet Deponentens Mugge bag en Busk ved Spiseindretningen, og at hans egen lignende Mugge var ituslaaet. Bagpakningsremmen værdsattes til 8 Skill., Stropperne til 12 Skill., Rindkjæderne til 16 Skill. Muggen til 8 Skill. Angjældende var 23 Aar gammel, flink, men i Øvrigt af mistænkelig Opførsel. Efter det Anførte blev han af begge Retter (af Høiesteret i ny Conclusion) fældt for simpelt Tyveri til 15 Dages Fængsel paa Vand og Brød, med sædvanligt Omkostningsansvar.

Den 29de October.

L.Nr. 144. Advocat Andresen, Actor, mod Ole Gammelhushougen.

Angjældende havde i de sidste 10 Aar med vedkommende Eieres Tilladelse beboet en Del af den under flere Gaarde, hvoriblandt 1ste Vidnes Gaard Kolstad, hørende Plads Gammelhushougen, men uden Tilladelse til at tage Brænde i deres Skove. Vel paastod han at have havt 1ste Vidnes Tilladelse dertil, men dette blev af Vidnet edelig benegtet, og det Bevis for sin Paastand, Angjældende søgte at føre ved 7de til 10de Vidner, brast aldeles. Imidlertid havde Angjældende, der erkjendte, at han ikke ved Overenskomsten om Pladsens Brug fik nogen Ret til Aavirke af Brænde eller Andet, tilstaaet, at han, siden han kom til Pladsen, havde taget al den Ved, han behøvede, i 1ste Vidnes Skov, dels ved at fælde Tørgran, dels ved at oplægge andet i Skoven værende Træmaterial, som alene kunde ansees tjenligt til Brænde; dog vilde han ikke have taget alle de (7—8) større og mindre Tørgran, hvorefter 3die Deponent og 6te Vidne havde fundet Stub ved en nylig foretagen Undersøgelse i Skoven, men erkjendte for Øvrigt, som sagt, at han havde taget hele sit Behov der, og hjemkjørt det læssevis, flere

Læs om Aaret, tildels paa en Gang. Tiltalt herfor blev han ved Underretten for første Gangs simpelt Tyveri ilagt 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød, med sædvanligt Omkostningsansvar. (Erstatning frafaldt). Ved Overretten fik Sagen samme Udfald, men i ny Conclusion. Underretten havde kun fældt for Tørgranen, og fundet Resten henhørende under Crll.s 22—13 eller 14, uden at 1ste Vidne ansaaes som Klager. Overretten havde derimod fulgt Høiesterets i flere meddelte Præjudicater udtalte Anskuelse ved at betragte det Hele under Et som Tyveri efter Omstændigheder som de ovenanførte. Det var ikke oplyst, hvorvidt Stedsforholdene var saadanne, at 1ste Vidne kunde antages i længere Tid at have vidst og taalt Angjældendes Tiltag; men i alle Fald kunde ikke paa nogen af Siderne lægges saa megen Vegt paa dets Varighed, at den af begge Retter valgte Strafudmaaling ikke skulde synes passende. Høiesteret stadfæstede Overrettens Dom.

Den 29de October.

L.Nr. 145. Advocat Lous, Actor, mod Hans Thorn Thorkildsen.

Angjældende var ved de foregaaende Retter for Falsk ilagt 6 Aars Strafarbeide; men efter at der fra begge Sider var acqviesceret ved Overretsdommen, og Angjældende (der havde tilstaaet de 24 Falsknerier, hvorfor han blev fældet) var indsat i Strafanstalten, fremkom gjennem Stiftsdirectionen til Amtmanden Andragende fra ham om Overretsdommens Indankning til Høiesteret, hvilken Indankning Amtmanden derpaa iverksatte efter hans Forlangende. Høie-

fældt efter Crll.s 21—6, af Overretten efter 21—1, og blev af Høiesteret fældt efter 21—6, af alle Retter til 8 Dages Fængsel paa Vand og Brød, med sædvanligt Omkostningsansvar, samt af de foregaaende Retter tilpligtet at give Klageren 9 Spdlr. 29 Skill.s Erstatning, som af Høiesteret kun forbeholdtes Klageren. Denne havde leveret Angjældende det nævnte Beløb i Skatter for 1862 af sin bygslede Gaard, for atter at leveres til Skatteindkræveren, Lensmand Nielsen; men i Stedet for at levere Pengene til Nielsen, opbrugte Angjældende dem for egen Regning, og Klageren blev fremdeles sat paa Restancelisten. Under Forhøret og Sagen fortalte Angjældende, at han et Par Aar havde været i Nielsens Tjeneste, medens denne var Lensmand og Skatteindkræver i Vinger, og i den Tid stadig indkrævet Skatter for ham paa Bygden, idet han en Gang for alle var bemyndiget til at modtage de Skattebeløb, han kunde faae inddrevne, og qvittere derfor, følgelig havde indkrævet og qvitteret for flere Hundrede Spdlr. i Skatter, og at han var vedbleven med denne Indkrævning, indtil Nielsen kort før Optagelsen af Forhøret (2den April d. A.) tiltraadte sin nye Lensmandsbestilling i Elverum. I Fjor Vaar, sagde han, blev han af Nielsen sendt til Klageren med den under Sagen fremlagte Forligsfuldmagt (angaaende Betaling af de 9 Spdlr. 29 Skill. Skat for 1862), og med Ordre, enten at faae den undertegnet af Klageren og en god Cautionist, eller at tage til sig en Hoppe, hvori der var pantet for Skatten, eller i bedste Fald faae Pengene, hvorfor han da selvfølgelig skulde qvittere; men da Klageren havde bortbyttet Hoppen, og ingen Penge havde, blev de enige om, at Klageren senere skulde indbetale Beløbet til Angjældende, som imidlertid skulde tilsvare Lensmanden det — og at Sagen paa denne Maade var ordnet, fortalte han ved sin Hjemkomst til Nielsen, som bifaldt det, og tog ham god for Beløbet. Senere havde han modtaget Pengene af Klageren, og qvitteret for dem paa den ovennævnte Forligsfuldmagt, i Henhold til den almindelige Bemyndigelse, han havde. Da Nielsen skulde forlade Kongsvinger, talte han

atter til Angjældende om Sagen, og tilholdt ham at udbetale de 9 Spdlr. 29 Skill., "da han ellers fik holde sig til Klagerens Husbonde for Skatten"; men Angjældende havde da ikke Udvei til strax at betale, idet han dog lovede, at det snart skulde skee, hvilket fremdeles var hans Hensigt, skjønt han endnu manglede Midler dertil. Han negtede saaledes at have handlet i svigagtig Hensigt. Nielsen forklarede derimod som Deponent og Vidne, at Angjældende aldrig havde havt nogen almindelig Bemyndigelse fra ham til at modtage Penge paa hans Vegne, og at han, saa vidt han erindrede, aldrig havde benyttet Angjældende ved sine Forretninger som Skatteindkræver i Vinger eller i Øvrigt, undtagen Vaaren 1863, da han lod Angjældende, der havde været Stævnevidne og oftere benyttet ved Executioner og Deslige, reise om i Vinger for at indsamle Pantegods, som paa det Offentliges Vegne var indkjøbt ved Skatteauctioner, og da medgav ham udfyldte Blanketter til Forligsfuldmagter, samt tillod ham ikke at medtage Pantegodset, naar Fuldmagterne underskreves, og der skaffedes sikker Caution, hvorimod han (Nielsen) ikke vilde betroe ham at oppebære og qvittere for Skatterne, da han kjendte ham som en uvederhæftig Mand, og derfot i dette Tilfælde kun havde bemyndiget ham til at medtage Hoppen eller faae Forligsfuldmagten underskreven, med behørig Caution, ikke til at modtage Pengene og qvittere derfor paa hans Vegne. Ved Tilbagekomsten meldte Angjældende for Klagerens Vedkommende blot, at Hoppen var borte, men Intet om den Overenskomst, han vilde have truffet med Klageren, og der var følgelig heller ikke Tale om at tage Angjældende god for de 9 Spdlr. 29 Skill. Først Høsten 1863 fik Nielsen af Klageren selv vide, at de var betalte til Angjældende, bad Klageren skaffe dennes Qvittering frem, og henvendte sig strax til Angjældende, som da negtede at have faaet Pengene, men ud paa Vinteren erkjendte at have modtaget Lidt; og først om Vaaren, da Qvitteringen var forevist Nielsen, tilstod at have faaet det Meste, medens han ogsaa da sagde, at endnu Noget stod tilbage. Da Nielsen efter saadanne Omstændigheder

ikke ansaae sig ansvarlig for Beløbet, forlangte han heller ingen Paatale. Angjældende vedblev imidlertid sin Forklaring, og Klageren, der fortalte at have betalt de 3 Spdlr. i Begyndelsen af 1863 og Resten Midtsommer s. A. (altsaa efter Qvitteringens Dato, 5te Mai), tilføiede at have staaet i den faste Tro, at Angjældende, som han for Klageren ogsaa havde paastaaet, var bemyndiget af Nielsen til at oppebære og qvittere for Skatterestantserne, især da det var ham bekjendt, at Angjældende i længere Tid af Nielsen havde været benyttet til at indfordre Skatter, som han modtog og qvitterede for. I hvilket Omfang Angjældende havde modtaget Skatterne og qvitteret for dem, eller hvorlænge, fandtes ikke nærmere oplyst; men det saaes af Nielsens Forklaring, at Angjældende sidste Gang havde hjembragt et mindre betydeligt Skattebeløb i Penge, uden at det kunde sees, om Nielsen da eller ved lignende Leiligheder havde ytret noget Misnøie til ham eller Andre med denne hans Oppebørsel. Da Angjældende nu derhos, uden skriftlig, begrændset Bemyndigelse, havde faaet at indsamle Pantegodset, kunde alt Dette vel ogsaa bringe saa vel Angjældende selv som Andre paa den Tanke, at han havde Nielsens stiltiende Bemyndigelse eller Samtykke til lige saa vel at oppebære Indløsningen af Pantegodset, som til at indsamle det. Hvad Klageren særlig angaaer, er at bemærke, at der paa Foden af Fuldmagtsblanketten var, med samme Haand som i Udfyldingen, skrevet: "1 brun Hoppe tages og sælges strax, for hvad der kan faaes, hvis ikke Manden skaffer god Cautionist" — og paa denne Blanket havde Angjældende qvitteret. Men uagtet Paategningen blev fortolket til begge Sider, maatte den dog nærmest være at forstaae som en blot Antydning af, hvad der skulde indskjærpes Klageren, for at bringe ham til at skaffe Sikkerhed, i den Forudsætning, at han ikke havde Penge, og i Mangel deraf maatte indgaae Forlig, med Cautionist, for at kunne beholde sin Hoppe. Derimod maatte det synes paafaldende, at Nielsen, efter at have faaet den af ham selv omforklarede Besked ved Angjældendes Tilbagekomst, uagtet sin nærforestaaende Fraflyt-

ning ikke gjorde videre Foranstaltning til den omhandlede Restantses Inddrivelse hos Klageren, men lod det beroe, indtil han om Høsten talte med ham, medens Angjældende beholdt Forligsfuldmagtsblanketten. Efter Nielsens beedigede Forklaring kunde det imidlertid ikke antages, at Angjældende havde havt nogen saadan Fuldmagt, som han paastod, skjønt Nielsen ikke har havt Noget imod, at de Skattepligtige gjennem Angjældende sendte ham Pengene; og disse havde vel heller ikke deri eller i Angjældendes blotte Foregivende nogen tilstrækkelig Retsgrund til at ansee Nielsen bunden ved Angjældendes Qvitteringer, saa længe han ikke bevislig dertil var bemyndidet, naar de ikke havde Andet at holde sig til, skjønt der gives Tilfælde, hvor Fuldmagten kan med tilstrækkelig Sikkerhed udledes af Forholdets Natur (ↄ: visse Forvaltningsforhold, Handelsforhold, o. s. v.) Ei heller kunde det efter Nielsens beedigede Forklaring antages, at Angjældende var tagen god for Beløbet i Stedet for Klageren, der saaledes — med Hensyn til de Uleiligheder, hvorfor han efter Nielsens Anskuelse var udsat — maatte blive at betragte som competent Klager over Angjældendes ulovlige Forvendelse af de betroede Penge. Overretten mente denne Forvendelse ikke indgik under Crll.s 21--6, fordi Angjældende "efter sin egen Forklaring har modtaget og qvitteret for Pengene i den Formening, at alene han for Eftertiden havde at tilsvare Beløbet", men Høiesteret henførte den under denne §, fordi Angjældendes Forklaring ikke kunde lægges til Grund — i alle Fald ikke ved Anvendelsen af Crll.s 21—1; thi ansaae han sig bemyndiget til Oppebørselen, og følgelig Qvitteringen gyldig, var han bona fide i Forhold til Klageren, men strafskyldig efter 21—6 i Forhold til Nielsen, og i modsat Fald efter samme § strafskyldig i Forhold til Klageren, som betroede ham Pengene for at faae sin Skatterestants udslettet hos Lensmanden, til hvem de derfor skulde betales, saafremt Angjældende ikke paa anden Maade havde betalt Gjælden. For at komme til sit Udslag behøvede Høiesteret derfor ikke at afgjøre Spørgsmaalet om Qvitteringens Gyldighed i Forhold til Nielsen, og forbeholdt altsaa kun Klagerens Ret til Erstatning i Tilfælde.

Den 5te November.

L.Nr. 155. Advocat Rolfsen, Actor, mod Ketil Tobiassen.

Tiltalt for Forbrydelse mod Crll.s 23—20 eller uforsigtig Omgang med Ild, var denne Rebslagerdreng af de foregaaende Retter for Forbrydelse mod nævnte § og for i Øvrigt udvist uforsigtig Omgang med Ild dømt til 100 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangekost, 695 Spdlr.s Erstatning til Indredepartementet paa den almindelige Brandforsikringsindretnings Vegne, og sædvanligt Omkostningsansvar. Høiesteret stadfæstede de ergangne Domme.

Den 19de Mai d. A. nedbrændte i Hedrum 1ste Vidnes Reberbane med Materialbod og Tilbehør. Bygningerne var brandforsikrede for 695 Spdlr., og Eieren, Rebslager Svendsen, led paa sine Varebeholdninger et Tab af 7—800 Spdlr. Angjældende, født 19de Juli 1846, i Tjeneste ved Reberbanen siden Juni 1863, tilstod aabenhjærtig, at han havde foraarsaget denne Ildsvaade, idet han om Eftermiddagen, efter at have drukket Kaffe, medens 1ste Vidne var i Byen, skulde tænde sin Tobakspibe. Da 1ste Vidne havde forbudt ham og de øvrige Læredrenge at røge Tobak inde i Banen eller Boden, var det hans Hensigt at røge udenfor; men da der var Vind, gik han ind i Boden for at faae tændt Piben. Her satte han sig paa en Bænk lige ved Siden af en opsat Hægle, ved hvilken han havde været beskjæftiget med at rede Hamp, hvoraf en Del laa i Hæglen og lige under den paa Gulvet saa vel som lige ved den paa Bænken, ligesom der ogsaa laa en stor Beholdning uhæglet Hamp et lidet Stykke fra Hæglen. Han afstrøg nu en Fyrstikke paa Væggen bag sig, og derved maatte en Gnist være falden i den paa Hæglen liggende Hamp, der strax antændtes. For at faae Ilden slukket, rev han den antændte Hamp ud fra hinanden, og raabte paa Svenden, 2det Vidne, som hjalp ham dermed, og hentede Vand fra Banen; men Intet hjalp, og inden en halv Time var Alt opbrændt, paa noget Ubetydeligt af Maskinen og af de uassurerede Varer nær, det Sidste i meget beskadiget Tilstand. Han indsaae Faren af sin Adfærd, men "han tænkte ikke saa nøie over

det". Efter at han under Forhøret havde benegtet nogensinde at have røgt Tobak i Boden, hvorom 1ste og 2det Vidner heller intet Andet den Gang forklarede, end at 1ste Vidne, som bemærket, havde forbudt Saadant, vedgik han under Sagen, hvad der nu ogsaa bekræftedes af 1ste og 2det Vidner, at ikke alene han (Angjældende), men ogsaa de øvrige Folk ved Banen — 1ste Vidne selv iberegnet, i det Mindste hvad Røgning i Banen angik — jævnlig have røgt Tobak baade i Banen og i Boden, hvortil han havde benyttet en liden Pibe med Hytte, som ved Forevisning i Retten befandtes "nogenlunde tæt". Han havde imidlertid ogsaa paa disse Steder tidligere afstrøget Fyrstikker, ligesom han undertiden havde røgt under Spindingen — der foregaaer saaledes, at den Spindende slaaer en Slump Hamp om Livet, især foran, og deraf efter Haanden udspinder Touggarnet — og i Røgning under Spindingen havde Mesteren ogsaa foregaaet ham med sit Exempel. Der kunde, med Hensyn til Uagtsomhedens Grad og Skadens Størrelse, synes at have været Grund til at vælge det strengere Strafalternativ; men Angjældendes Ungdom og især de Ældres, navnlig Mesterens eget, Exempel, der maatte svække Indflydelsen af hans Forbud i høieste Grad, kunde ikke blive uden væsentlig Indflydelse paa Strafudmaalingen. Efter hvad der var oplyst om Angjældendes Legemsbeskaffenhed, fandtes der fremdeles Grund til at vælge Fængsel paa sædvanlig Fangekost. (Jfr. Retst. for 1863, S. 321 og for 1864, S. 449). Efter hvad der var oplyst om den strafbare Uforsigtighed, der forinden Ulykkestilfældet saa vel af Mesteren med Flere som af Angjæl-

Niogtyvende Aargang — 14de December
№ 50. — 1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 2den Session 1864.

L.Nr. 85. D.Nr. 17. } Forvalter Nærup og H. Fosnæs mod Directionerne for Kongsberg Sølvverk, Mønt og offentlige Fattigvæsen.

I denne Sag var den 23de Juni 1862 affagt følgende Overretsdom:

"Den 17de April 1859 afgik ved Døden Christen Sahlgaard, der havde været ansat baade som Kasserer for Kongsbergs saakaldte offentlige Fattigvæsen, der bestyres for Statskassens Regning (Plan af 31te Octbr. 1806, kgl. Resolution af 3die August 1815 samt 20de Decbr. 1830), og som Kasserer og Schichtmester ved Kongsbergs Sølvverk og Mønten sammesteds. Da det paa Skiftet efter ham befandtes, at det hans Bo til Kongsbergs offentlige Fattigvæsen og Sølvverket samt Mønten paahvilende Ansvar var saa betydeligt, at der Intet vilde blive tilovers til hans øvrige Kreditorer, dersom det fornævnte Fattigvæsen og Sølvverket skulde tilkomme Prioritet for deres Tilgodehavende efter L. 5—13—35, første Membrum, (om saakaldet stiltiende Panteret efter Kammerretsordningen af 18de Marts 1720 og Placat af 10de April 1795 kunde der ikke være Tale, da Sahlgaards Bestalling som Sølvverkets og det offentlige Fattigvæsens Kasserer ikke var bleven thinglæst), er der opstaaet en Prioritetstvist mellem Kongsbergs offentlige Fattigvæsen og Sølvverk, paa den ene Side, og 2de af Sahlgaards Kreditorer efter for ham indfriede Vexelobligationer, nemlig For-

valter H. J. Nærup og Proprietær H. Fosnæs, paa den anden Side. Fra Sølvverkets og Møntens Side nedlagdes **principaliter** den Paastand, at disse Indretninger for deres Fordring paa Kasserer Sahlgaards Bo i Anledning af Oppebørslen for Verket og Mønten kjendes berettigede til prioriteret Udlæg forud for det offentlige Fattigvæsen og enhver anden Kreditor; **in subsidium** paastodes Kongsbergs Sølvverk og Mønt tillagt det samme prioriterede Udlæg som det offentlige Fattigvæsen, det sidste dog kun for saa stort Beløb, som Sølvverkets og Møntens Krav udgjør. Kongsbergs offentlige Fattigvæsen paastod oprindelig for sin Fordring prioriteret Udlæg i Kasserer Sahlgaards Bo forud for enhver anden Kreditor, altsaa ogsaa forud for Sølvverket og Mønten. Overensstemmende hermed var ogsaa den af Foged Bauß nedlagte Paastand, for det Tilfælde, at noget Ansvar maatte paafalde ham i Anledning af den af ham til Kongsbergs offentlige Fattigvæsen for Kasserer Sahlgaard indgangne Kaution stor 500 Spdlr. Senere forandrede imidlertid Kongsbergs offentlige Fattigvæsen sin Paastand derhen, at det for sin Fordring paa Kasserer Sahlgaards Bo kjendes berettiget til prioriteret Udlæg, lige med Sølvverket og Mønten, forud for de andre Kreditorer. Derimod paastod Forvalter Nærup og Proprietær Fosnæs, at saa vel Kongsbergs Sølvverk som det offentlige Fattigvæsen kjendes uberettiget til prioriteret Udlæg i Sahlgaards Bo. Den af Byfogden i Kongsberg under 4de Mai 1861 i Anledning af den omhandlede Prioritetstvist affagte Skiftedecision er saalydende: "Kongsbergs Sølvverk samt Mønten og Kongsbergs offentlige Fattigvæsen ville for sine paa afdøde Kasserer Sahlgaards Ansvar som Kasserer ved disse Indretninger grundede Fordringer i nærværende Bo blive at give Udlæg med lige Prioritet efter 5—13—35, 1ste Passus, lige

Hovedmodparter og Sagvoldere, indanket her til Retten. Appellanterne have derefter paastaaet den afsagte Skiftedecision underkjendt, og at saa vel Sølvverket og Mønten som Kongsbergs offentlige Fattigvæsen for sine Fordringer kjendes uberettigede til prioriteret Udlæg i Sahlgaards Bo, samt at Appellanterne tilkjendes tilstrækkelige Procesomkostninger. De Indstævnte have ved Regjeringsadvocaten paastaaet den paaankede Skiftedecision stadfæstet, og sine Parter tilkjendte Sagens Omkostninger for Overretten, hvorunder Salarium til Regjeringsadvocaten. Efter Paaankningsmaaden vil der her ved Retten alene blive at omhandle, hvorvidt Kongsberg Sølvverk og Mønten sammesteds saa vel som samme Byes offentlige Fattigvæsen maa ansees prioriterede fremfor Appellanterne i Kasserer Sahlgaards Dødsbo, hvorimod der ikke her er Tale om, hvorvidt enten Sølvverket eller Mønten ere prioriterede i bemeldte Bo fremfor det offentlige Fattigvæsen, eller omvendt. Appellanterne have til Støtte for deres Paastand, at Kongsbergs Sølvverk og Mønt samt offentlige Fattigvæsen ikke tilkomme Prioritet efter L. 5—13—35, første Membrum, i Kasserer Sahlgaards Bo i det Væsentlige anført Følgende: Som Driftsherre af Kongsbergs Sølvverk, kan Staten ikke betragtes anderledes end som en privat Mand, og det kan under ingen Omstændighed paastaaes, at det er i Egenskab af Stat at Staten driver dette Verk, hvilket ogsaa klarligen er forudsat i kgl. Resolution af 16de Juli 1838, hvori bestemmes, at de Forretningsmænd, som ansættes ved Kongsbergs Sølvverk, ikke skulle udnævnes til Statens Embedsmænd med de Pligter og Rettigheder, som er en Følge af Grundlovens §§ 21 og 22, men at de derimod i Henseende til Afskedigelse i paakommende Fald af Tjenesten skulle ansees staaende i samme Forhold til Staten, som om de var i en anden Verkseiers Tjeneste. Men maa altsaa Staten i Forhold til Kongsbergs Sølvverk betragtes som en privat Verkseier, saa kan den heller ikke i Sølvverkets Kasserers Bo tilkomme nogen større Fortrinsret, end enhver anden privat Verkseier, som efter Lovgivningen ingen saadan Fortrinsret har. Hvad der=

næst Kongsbergs offentlige Fattigvæsen angaaer, maa den Sølvverket paahvilende Fattigforsørgelsespligt betragtes analogisk med den Pligt, som ethvert Bjergverk har til at drage Omsorg for sine Fattige, og da Sølvverkets Fattigvæsen er ordnet ved specielle Bestemmelser, der forkynde sig som fuldstændige, kan naturligvis ikke det, der gjælder det almindelige Fattigvæsen, faae Anvendelse paa hint, med mindre man derfor har et udtrykkeligt Bud. Nu nævner Planen af 31te Octbr 1806 Intet om, at Kongsbergs offentlige Fattigvæsen har nogen Forret i Koncurents med andre Debitorer hos sin Kasserer, og dets Taushed før saa vidt kan ikke suppleres ved L. 5—13—35. Ved det saaledes af Appellanten Anførte skal Retten bemærke: Da L. 5—13—35 i ganske almindelige Udtryk bestemmer, at dersom den Afdøde har havt noget af Kongens (Statens) Indkomster eller Midler under Hænder, og derfor bør at gjøre Regnskab, da skal den Gjæld, som han i saa Maade skyldig befindes, først af Boets Midler udgjøres uden nogen Afkortning, maa det formentlig antages, at den Statskassen her tillagte Fortrinsret tilkommer den hos Enhver der har været beskikket til at oppebære og aflægge Regnskab for Statskassens Indtægter eller Midler, om end disse hidrøre fra, eller anvendes til en Bedrift, hvorpaa Staten har indladt sig, uden at den egentlig kan siges at være noget Statsøiemed, men lige saa vel, eller endog mere passende, kunde været dreven af Private. Deraf, at den kongelige Resolution af 16de Juli 1838 ikke vil have de ved Kongsbergs Sølvverk ansatte Forretningsmænd betragtede som Embedsmænd i Staten, men vil at de med Hensyn til Afskedigelse i paakommende Tilfælde af Tjenesten skulle ansees staaende i samme Forhold til Staten, som om de var i en anden Verkseiers Tjeneste, kan, saa vidt Stiftsoverretten skjønner, ikke udledes nogen Erkjendelse fra Statsstyrelsens Side af, at Statskassen ikke i Sølvverkets Kasserers Bo skulde have den i L. 5—13—35, første Membrum, omhandlede Fortrinsret. Hvad dernæst betræffer Kasserer Sahlgaards Boes Ansvar til Kongsbergs offentlige Fattigvæsen, hvis Midler for en

væsentlig Del bestaaer i directe Tilskud fra Statskassen, da er ved L. 5—13—35, første Membrum, givet Fattigvæsenet i Almindelighed den samme Fortrinsret hos dets Forstandere (eller Kasserere, for saa vidt saadanne særskilt ere beskikkede) som Statskassen har hos dem, der have havt dens Midler under Hænde. At denne i den almindelige Landslov indeholdte Bestemmelse ikke er gjentagen i Planen for Kongsbergs Fattigvæsen af 31te Octbr. 1806, kan efter Rettens Formening alene hidrøre derfra, at man har anseet en saadan Gjentagelse for overflødig. Naar Appellanterne for Øvrigt anføre, at selv om det antages at Kongsbergs offentlige Fattigvæsen tilkommer den heromhandlede Fortrinsret, maatte denne Ret være forspildt, da det har manglet paa skarp Kontrol med afdøde Kasserer Sahlgaard fra vedkommende Directions Side, bemærkes at om det end maatte forholde sig saaledes, at Directionen for Kongsbergs offentlige Fattigvæsen kunde og burde have kontroleret Sahlgaard nøiagtigere, end skeet er, skjønnes dette dog ei at kunne have nogen Indflydelse paa bemeldte Fattigvæsens Fortrinsret i hans Bo, da denne Ret ikke i Lovgivningen er betinget af, at der fra det Offentliges Side har været ført nøiagtig Kontrol med vedkommende Oppebørselsbetjent eller Kasserer. Efter det Foranførte vil den paaankede Stiftedecision af 4de Mai 1861 blive at stadfæste, hvorhos Processens Omkostninger for begge Retter antages at burde ophæves. Thi kjendes for Ret: Den paaankede Stiftedecision bør ved Magt at stande. Processens Omkostninger for Stiftsoverretten ophæves".

Ved Dom af 8de Octbr. 1864 stadfæstede Høiesteret denne Overretsdom, og ilagde Appellanterne i Sagsomkostningerne til Indstævnte for Høiesteret 32 Spdlr., hvoraf 30 Spdlr. tilkjendtes Regjeringsadvocaten i Salar.

L.Nr. 98.
O.Nr. 18. } Armeedepartementet mod Lensmand Lobes.

Capt. Nørregaard, som Chef for 10de Batteri i Christiansand, tilskrev den 17de August 1859 Lensmanden i Oie-

stad, Lobes, og udbad sig hans velvillige Bistand til bl. A. at paalægge et ungt Mandskab, efter Opgave ved Sessionen s. A. opholdende sig i hans District, uopholdelig at søge sig maalt ved en militær Afdeling, og at indsende Attest herom til Batteriet. Lobes foretog i den Anledning en Reise, og indsendte Regning for Skydsudgifterne for over 1 Mil, til Beløb 1 Spdlr. 16½ Skill. Den 4de Februar 1860 tilskrev Capt. Henriksen fra Christiansand Lensmand Lobes, og meddelte, at et ungt Mandskab af Torrisdals Compagni, født 6te Juli 1837, var blevet ude fra det Aars Session, og at der for samme Mandskab var truffet Lod, hvorefter det skulde ind i Linien for Aaret, hvorhos han tilføiede, at det var paalagt Compagniet at skaffe dette Mandskab maalt, m. M., hvorfor han maatte anmode Lensmanden om, ved første givne Leilighed at paalægge Mandskabet at indfinde sig i Arendal for at lade sig maale, og skaffe Lægeattest. Lobes opfyldte paa samme Maade dette Forlangende, og fordrede for Reisen, som var over 1 Mil lang, en Skydsgodtgjørelse af 99½ Skill. Endelig tilskrev Fogden i Nedenæs den 1ste Mai 1860 Lobes, og meddelte ham, at Torrisdalske Compagni havde anmodet om, at en Ordre til at møde ved Rekrutexercitien for 1860 maatte blive forkyndt fornævnte Mandskab, og om, at Erklæring fra ham eller vedkommende Lensmand, at Mandskabet havde modtaget Tilsigelsen, maatte blive Compagniet tilsendt. Denne Erklæring forlangte Fogden sig meddelt. Lobes opfyldte ogsaa denne Anmodning paa en Reise af over 1 Mil, hvorfor han i Skydsgodtgjørelse fordrede 94½ Skill. For 3 andre Reiser under 1 Mil i lignende Anledning forlangte Lobes ingen Godtgjørelse. Armeedepartementet lod ham imidlertid tilkjendegive, at det ikke anseer ham berettiget til nogen Skydsgodtgjørelse i Anledning af Udskrivningsvæsenet, og bemærkede, at saadan Godtgjørelse aldrig var betalt, samt at en Lensmand i lignende Tilfælde havde anlagt Sag, men tabt den. Lobes anlagde alligevel, efter forgjæves Forligsprøve, Sag mod Armeedepartementet, med Paastand om Betaling af de beregnede Beløb, tilsammen 2

Spdlr. 85½ Skill., med Renter og Omkostninger, hvorimod Armeedepartementet paastod Frifindelse med Omkostninger. Ved Underretten blev Departementet frifundet, men Omkostningerne ophævede. Med Bevilling til Realitetens Paakjendelse indankede Lobes denne Dom for Overretten, der tilpligtede Departementet at betale de 2 Spdlr. 85½ Skill. med 5 pCt. aarlig Rente, men ophævede Omkostningerne for begge Retter. Med lige Bevilling paaankede Armeedepartementet ved Regjeringsadvocaten Overretsdommen for Høiesteret, som ved Dom af 11te Octbr. 1864 stadfæstede Overrettens Dom med Ophævelse af Omkostningerne for Høiesteret. Lobes støttede væsentlig sin Paastand paa Sportell.s § 122. Han mente det tvivlsomt, om Reiser som de her omhandlede kunde paalægges ham, men at han i alle Fald maatte have samme Ret til Skydsgodtgjørelse for disse Reiser, som for Reiser, der paaligge ham som Ombudspligt. Nu er det vel saa, at L. af 12te Octbr. 1857 og Regl. af 21de Marts 1860 paalægge Lensmændene som Ombudspligt flere Udskrivningsvæsenet vedkommende Forretninger, idet Lovens §§ 15 og 24 paalægge dem at møde ved de almindelige Sessioner for Land og Søvæsenet, og Reglementet paalægger Lensmændene og Politiet at besørge Indkaldelser til Sessionen, m. M., medens den ældre Lovgivning ikke paalagde Lensmændene saadanne Pligter; men disse, ligesom Rodemesternes mere omfattende Pligter efter Lovens § 35 og Reglementets flere Bestemmelser, angaae kun Udskrivningsvæsenet, ikke de udskrevne Mandskaber, der ere indgaaede under den militære Commando, som det maa synes at paaligge, ved sine egne underordnede Betjente (Underbefalingsmænd) at besørge det Fornødne med Hensyn til denne — og skulde nogen af Udskrivningsvæsenets Betjente ansees forpligtet til, uden Godtgjørelse at bistaae Commandoen heri, maatte det vel snarere være Rodemesterne end Lensmændene eller Politiet. Regjeringsadvocaten mente vel, at Tilfældet indgik under Sportell.s § 109; men denne § angaaer Sportler alene, hvorom her ikke var Tale, medens § 122 angaaer Skydsgodtgjørelse alene, og disse §§ vilde,

om den første ogsaa angik Skydsen, komme i uopløselig Strid med hinanden, ei at tale om, at § 109 kjendelig kun sigter til Forretninger, der høre under den civile Øvrigheds Omraade (Lensmandens Foresattes Befaling) ikke under den militære Commando. Regjeringsadvocaten mente imidlertid, at Lensmanden i alle Fald ingen Ret havde til Skydsgodtgjørelse af den Grund, at Anmodningen til ham ikke indeholdt noget Paalæg, men kun en Begjæring om velvillig Bistand, naar han, som maatte formodes, snart i anden Anledning kom i Nærheden, medens Commandoen havde paalagt sine Underordnede i slige Tilfælde ikke at paaføre det Offentlige Udgifter. Herved kunde Lensmand Lobes, der ikke hørte blandt Commandoens Underordnede, ikke være bunden, og naar man saae paa Anmodningens Indhold, da fandtes den i det ene Tilfælde at gaae ud paa et Paalæg til Mandskabet om uopholdelig Indfindelse til Maaling, i det andet om Paalæg til Indfindelse ved den nær forestaaende Exercitie, medens det var uvist, om Lensmanden betimelig vilde faae anden Leilighed til at indfinde sig paa Stedet — og Lensmanden havde altsaa fuld Grund til at foretage Reiserne.

Den 15de October.

L.Nr. 103. Advocat Kildal, Actor, mod Christopher Stokke.

Tiltalt, efter Klage fra sin Broder og Broderkone, 2det og 3die Vidner, for Overfald, til Undgjældelse af Crll.s 15—11 og efter Omstændighederne 15—3, var Angjældende ved Underretten fældt efter 15—11, af Overretten efter 15
—11 ifølge 9 — 10 til 15 Dages Fængsel paa Vand og

leveret 1 Pægel Brændevin, som 3die Vidne havde medbragt fra Byen for ham, og hvormed han tracterede de Tilstedeværende, hvorpaa Broderen, 2det Vidne, fulgte med ham til hans Bolig, hvor han ogsaa tracterede med et Par Dramme. Han var da meget beskjenket, og begyndte, efter 2det og 4de Vidners Prov, paa en mindre sømmelig Maade at sjase med sin Tjenestepige, 6te Vidne, hvorfor 2det Vidne bad ham høre op med Sligt. Uden herover at blive synderlig vred, vedblev han at sjase og dandse med hende, saa at han faldt om paa Gulvet. Da 6te Vidne efter Anmodning af 3die Vidne havde gjemt bort, hvad der endnu haves af Brændevin i Huset, gik han ud for, som han sagde, at kjøbe mere Brændevin i Stathelle, og var et Stykke paa Veien, da Broderen gik over til sin Bolig, fulgt af 4de Vidne, Angjældendes anden Tjenestepige; men kort efter kom ogsaa 6te Vidne over til dem, og da hun hørte Angjældende var vendt om, og var udenfor, foer hun gjennem Stuen ind i Storstnen. Angjældende kom derpaa ind og spurgte efter hende, og da han intet efterretteligt Svar herpaa fik, løb han hen til Storstudøren — som 6te Vidne holdt lukket indenfra — og begyndte at arbeide med Dørvrideren, saa at den gik af. Da nu Broderen bad ham være rolig, og gaae fra Døren, blev han grov, og da Broderen hertil bemærkede, at det var hans Dør, og at han var Herre i Huset, og herunder maaskee lagde sin Haand paa Angjældendes Skulder, foer denne løs paa ham, og idet 4de, 5te og 6te Vidner af Frygt for Angj. fjærnede sig, slog han efter 2det og 3die Vidners Forklaring 2det Vidne omkuld, og tumlede i længere Tid omkring med ham, deels i Stuen, deels i Kjøkkenet og Gangen, og var aldeles ustyrlig, medens 2det Vidne ingen anden Modstand gjorde end værge sig, saa godt han formaaede. Endelig kom Angjældende ud paa Gaarden, som det synes, for at gaae hjem, men vendte om (hvorom Mere nedenfor), og da 2det og 3die Vidner søgte at stænge ham ude, spændte han gjentagne Gange Døren op, og stødte tilsidst til 2det Vidne saaledes, at denne faldt ind i et Kot i Gangen, og vred sin venstre Arm ud af Skulderleddet,

saa at den 3 Dage efter af Lægen kun med største Anstrengelse kunde bringes i Led igjen, og 2det Vidne i nogle Uger var udygtig til Arbeide, hvorhos Lægen erklærede, at skjønt Armen, der endnu var svag, vel turde haabes med Tiden at ville gjenvinde sin Styrke, vilde den dog ved Anstrengelse i visse Stillinger meget lettere atter gaae af Led. Imidlertid havde Angjældende ogsaa tilføiet 3die Vidne Rifter og Knib i Ansigtet, navnlig i Munden, og paa Armene, og ved sin Voldsomhed indjaget hende saadan Skræk, at hun Kl. 10¾ om Aftenen med sit 14 Maaneder gamle Barn paa Armen kom til 1ste Vidnes Bolig, som hun dog Kl. 11 atter forlod, i Haab om, at Angjældende havde udraset, men kom efter en halv Time tilbage, og fortalte at have lidt samme Behandling som før, hvorfor hun efter Begjær fik Husly hos 1ste Vidne for Natten. Angjældende negtede al Voldsomhed mod 2det og 3die Vidner, og paastod, at 2det Vidne under sit Ophold i hans Hus begyndte med Grovheder, som gav Anledning til Uenigheden, fordi han ikke fik saa meget Brændevin, han vilde have, og i sit eget Hus foer paa ham, da han tog fat i Dørvrideren for at faae tale med 6te Vidne, samt drev ham foran sig ud i Kjøkkenet, hvor han (Angjældende) stødte sig mod Bænken, saa Blodet flød ham af Næsen; og da han vilde gaae hjem, og var kommen ud paa Gaarden, begyndte 3die Vidne at skjelde ham ud, og kaste Vedtræer efter ham, som rev ham op i Ansigtet, hvilket gav Anledning til, at han atter gik ind, uden at han da heller øvede nogen Vold, lige saa lidt, som da 3die Vidne kom tilbage fra 1ste Vidne, og skjeldte ham ud. Efter 6te Vidne skulde vel 2det Vidne i Angjældendes Hus, hvor begge Brødre var beskjenkede, paa en stødende Maade have ytret Misnøie med, at der ikke var mere

4de og 5te Vidner ogsaa under Overfaldet fjærnede sig, saae de vel heller ikke Fortsættelsen i Stuen; men i Kjøkkenet saae 5te Vidne, at Angjældende atter angreb 2det Vidne, der faldt, og fik et Hul i Hovedet, samt at Angjældende i Gangen atter angreb 2det Vidne saa voldsomt, at denne faldt ind igjennem en Dør, og begyndte at give sig for Armen, hvilket Angjældende ogsaa erkjendte at have hørt, uden at ville vide, hvorledes det tilgik. Efter 5te Vidne holdt Angjældende paa at "regjere" hos 2det Vidne til Kl. 4 om Morgenen, hvilket ogsaa 6te Vidne maatte tilstaae, skjønt dette Vidne ikke vilde vide, om Skylden var Angjældendes eller 2det Vidnes (der laa med Armen af Led). Angjældende er 36 Aar gammel, af stærk Legemsbygning og hæftigt Gemyt, især naar han er beruset, og da brutal i Ord og Gjerning; Broderen er 47 Aar gammel, af svag Legemsbygning, men godmodig af Charakter. Efter 5te Vidnes Prov havde Angjældende puffet 3die Vidne over Ende, da hun med sit Barn paa Armen vilde begive sig hen til 1ste Vidne, og kastet en Bibel efter hende. Hun fandtes ogsaa opkloret i Ansigtet, og blaa og gul paa Armene efter Begivenheden. Men efter 5te og 6te Vidners Forklaring og hendes egen Erkjendelse havde hun kæmpet mod Angjældende baade med Skjeldsord og Vedtræer, og det var ikke oplyst, at han havde øvet nogen Vold mod hende, før dette skeede, hvorimod Vedkastningen syntes at have bragt ham til at vende om paa Hjemveien, ligesom hun ogsaa ved sin Tilbagekomst fra 1ste Vidne, da hun endnu fandt ham og 6te Vidne i Huset, med Øgenavne opfordrede dem til at forlade det. Man fandt saaledes ikke at kunne gaae ud fra Forudsætningen om Sagesløshed for hendes Vedkommende, og Angjældende var ved den alene efter hans Forlangende paaankede Overretsdom for saa vidt frifunden for Justitiens videre Tiltale.

Den 5te Nov[illegible]

[illegible] Anders Gutu.

sel paa Vand og Brød, tiltaltes denne nu 44 Aar gamle Løsgjænger, som drukken skal være en "gudsforgaaen Krop", og forhen har mishandlet Fader og Broder, atter for Overfald paa sagesløs Mand, og var ved Underretten frifunden for videre Tiltale, men blev af Overretten og Høiesteret fældt efter Crll.s 15—10 og 11 til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød, med sædvanligt Omkostningsansvar. Den 28de April sidstl. havde Angjældende forladt Christiania i Følge med Klageren, 1ste Vidne, og da de over Fossumbroen var komne ind i Askim om Natten, og Angjældende var kommen op paa Klagerens Vogn, slog han Klageren, efter dennes beedigede Forklaring, uden mindste Anledning flere svære Slag i Ansigtet, og da Klageren steg ud ved Gaarden Rom for at søge Hjælp, fortsatte Angjældende Mishandlingen paa samme Maade. Angjældende paastod for Retten, at han var saa drukken ved den omhandlede Leilighed, at han Intet huskede af det Forefaldne, og efter 1ste, 2det og 3die Vidners Forklaring var der nydt en Del Brændevin i Nærheden af Fossumbroen, hvoraf Angjældende var bleven mere drukken end før, ligesom og 1ste Vidne selv var noget beskjenket; men Angjældende kunde baade staae og gaae. Da Angjældende og 1ste Vidne derpaa, som meldt, var komne paa Veien, hørte 2det og 3die Vidner et Skrig i Nærheden af Rom, hvor 2det og 4de Vidner fandt 1ste Vidne mishandlet i Ansigtet, og 2det Vidne, Angjældendes Broder, maatte nu selv flygte ind paa Gaarden, da Angjældende truede med at prygle ham. Der var Intet, som tydede paa, at Klageren havde givet Anledning til Overfaldet, eller at Angjældende ikke skulde have været sig bevidst, hvad han gjorde, og kunnet erindre saa vel dette som sin Beruselse.

Den 5te November.

S. Nr. 156. Advocat Kraft Actor mod Martin Strand

kostningsansvar. Høiesteret stadfæstede Underrettens Dom, saa vidt paaanket var. Angjældende havde Høsten 1863 af Klageren, der boer i Frederikstad, men eier Husene paa Strand i Onsø, leiet disse Huse, som han igjen skulde fraflytte 14de April 1864, men hvori han dog, da han ikke kunde komme i Besiddelse af et paa samme Sted leiet Hus, fremdeles boede i Slutningen af Mai. Strax efter Jul havde imidlertid Klageren været paa Stedet for at eftersee sin Eiendom, og savnede da blandt Mere, hvorom der under Sagen ikke blev videre Tale, en Del Baghun, som havde ligget i Udhusene, og en Del af Gjærdet, som var borttagen. Begge Dele vedgik Angjældende at have bemægtiget sig, og vedtog at betale deres Værdi, hvorved Klageren ansaae Sagen op- og afgjort. Senere befandtes, at en større Del af Gjærdet, Fjøsdøren med dens Karm, samt en Del af Fjøsets Gulv og Loft var borte, og da Angjældende negtede at have taget disse Ting, anmeldte Klageren ham, og Angjældende tilstod derefter for Retten at have taget samtlige ovennævnte Ting, men paastod at have taget Altsammen før Forliget efter Jul blev indgaaet. Klageren, som ansatte det da Tagne til 1½ Spdlr. det Hele derimod til 4½ Spdlr., hvorfor han dog frafaldt Erstatning, negtede at de sidstnævnte til 3 Spdlr. værdsatte Ting den Gang var tagne, og det blev ogsaa med Vidner oplyst, at de var tagne efter Forliget, hvilket for Øvrigt, naar det Hele henførtes under Crll.s 19—1, var ligegyldigt. Men Spørgsmaalet var, om ikke det Hele, som af Overretten antaget, indgik under 21—6. Saa vidt kunde sees, boede Angjældende kun som Inderst paa Stedet, uden at have Brug for Fjøs eller Gjærder, som det ellers havde været mod hans egen Fordel at ødelægge, og Baghunen kunde heller ikke erfares at være betroet til hans Varetægt af Klageren, der saaes at have selv ført Tilsyn med sin Eiendom. Men selv om det antoges, at saa vel Udhusene som Vaaningshusene var Angjældende leiede til Brug, medens Klageren, der førte Tilsyn med dem, dog selv maatte ansees at besidde dem som Eier, enten han boede paa Stedet eller ei, syntes Gjernin-

gen nærmest at maatte henføres under Crll.s 19—1, navnlig efter dens Slutningsbestemmelse; thi 21—6 angaaer kjendelig kun Løsøre, medens Leierens Besiddelse af fast Eiendom ikke er af den Beskaffenhed, at han jo ved Bemægtigelser som de her omhandlede maa siges at have sat sig i en Besiddelse af de Eiendommen frastilte Ting, han ikke som Leietager allerede havde.

Den 5te November.

L.Nr. 157. Advocat Birch, Actor, mod Halvor og Johanne Næstingen.

Dette Egtepar, der levede i yderste Fattigdom i egen Stue under Gaarden Næstingen i Øier paa en Tomt, hvoraf de skulde betale ½ Spdlr. i aarlig Leie, tiltaltes for Tyveri, og var ved Underretten fældte efter Crll.s 19—1, han tillige efter 19—6, hver til 15 Dages Fængsel paa Vand og Brød, med fælles Omkostningsansvar i det Hele, hvorimod Overretten, der i flere Poster ikke fældte dem, kun anvendte 19—1 paa begge Tiltalte, men med samme Straf, hvorhos den ilagde hver for sig Strafomkostningerne. Høiesteret stadfæstede Overrettens Dom, saa vidt paaanket var. Af Overretten var Manden fældt 1) for Hugst i Øiers østre Skovstrækning, der er Sameieskov. Han tilstod nemlig at have i alle de 18 Aar, han havde boet paa Pladsen, at have taget sit Brændefang der, og da han kun var Inderst, skjønt i egen Stue, følgelig uberettiget til denne Hugst, blev han fældt efter Crll.s 19—1 for det Hele som sammenhængende Forbrydelse efter een Plan, saaledes som sædvanligt i lignende Tilfælde. 2) For Hugst i Næstingens og Nabogaardens Skove. Han tilstod nemlig at have der hugget nogle friske Barbuske kort efter Jul 1863, som 16de Vidne, der havde seet ham hjemdrage dem, kun ansaae tjenlige til Brændsel, og ansatte til 4—5 Skillings Værdi, men, vel at mærke, som de da var, uden Hensyn til deres Væxterlighed paa Roden. Konen var dømt under 6 Poster for Bemægtigelse af Hø, Græs, Gjærdesdele, et Par Hundrede Løvkjærve ved Afhugning af hele Kronen (som sædvanligt i Christians Amt),

og af Poteter, værdsatte til 60 Skill., som hun vilde have troet tilhørende sin Mands Broder, og derfor ikke have anseet saa farligt at tage.

Den 9de November.

L.Nr. 160. Advocat Kildal, Actor, mod Anne Marie Larsdatter (Josephsen.)

Denne 36 Aar gamle Enke havde, efter egen Tilstaaelse og Sagens øvrige Oplysninger, i Slutningen af Juni Maaned d. A. hos 1ste Vidne leiet først en Underdyne, en Overdyne og en Hovedpude, og et Par Dage senere en Underdyne og en Hovedpude, hvorhos hun havde pantsat disse Sengklæder hos 3 forskjellige Panteudlaanere, Noget hos hver. Herfor var hun ved Underretten, der cumulerede for 4 Overtrædelser af Crll.s 21—6, ilagt 20 Dages Fængsel paa Vand og Brød, hvorimod Overretten, hvis Dom Høiesteret stadfæstede, cumulerede for 2 Overtrædelser, men ilagde Angjældende samme Straf, som Underretten havde idømt hende, begge Retter med sædvanligt Omkostningsansvar, hvorhos Underretten havde ilagt hende Erstatning til 1ste Vidne for de ikke gjenkomne Ting, og den ene Panteudlaaner, der ogsaa havde klaget, Erstatning for Laanet paa det tilbageleverede Pant, hvorimod Overretten kun havde tilkjendt 1ste Vidne Erstatning. Mod 1ste Vidne, som klagede, var kun 2 Bedragerier begaaede, ved 2 Gange at laane og pantsætte Sengklæder, uden Hensyn til, om Pantsættelsen skeede til En eller Flere, da Forvendelsen af Laanene indgik under Crll.s 21—6, og der ikke for samme Forbrydelse kunde cumuleres efter 21—1. (Jfr. Retst. for 1859, S. 547). Hvad angaaer Erstatningen for Laanesummen, der heller ikke var tilstrækkelig oplyst, da stemte det ikke med Praxis at tilkjende denne Erstatning. (Jfr. Retst. for 1857, S. 590—591, m. fl. St.).

L.Nr. 162. }
O.Nr 26. } Ole Bjørneby med Flere mod Peder Væringsaasen.

Ved Contract af 4de Juli 1846 solgte den svenske

Brugspatron C. F. Tjeder til de tre norske Gaardbrugere Ole Bjørneby, Knud Gundersen og Arnt Kjølen "alt det Saugtømmer, som nu findes i hans eiende Skovteige under Letafors Brug med underliggende Eiendomme paa vestre Side af Clara Elven, og er saaledes beliggende, at derfra kan drives til Norge, nemlig" (12 her opregnede Skovteige) "at uddrives i 8 paa hinanden følgende Aar fra 1ste December 1846, til 6 Alens Længde fra Roden og 11 Tommers Top" — — — mod en Kjøbesum af 16000 Spdlr., hvoraf 4000 erlagdes strax, og Resten skulde betales i tre Terminer, hver Gang med 4000 Spdlr. 24de Juni, i Aarene 1847, 1848 og 1849. Kjøberne skulde være berettigede til at uddrive alt det Saugtømmer af nævnte Længde og Tykkelse, som blev hugget Høsten 1854, og Sælgeren forpligtet til, saa vidt paa ham beroede, at foranstalte, at de med 3 af Skovene paabegyndte Landmaalingsinddelinger blev tilendebragte 1847 eller senest 1848 Aars Høst, hvorefter det tilføiedes, at Kjøberne havde Ret til at bruge Skoven 8 paa hinanden følgende Aar fra Delingens Tilendebringelse paa ethvert af Stederne. Contracten blev ikke thinglæst, hvorimod Kjøberne allerede den 22de August 1846 solgte til Eberhardt Ingelsrud Alt, hvad de ved ovennævnte Contract havde afhandlet Tjeder, med samme Ret til Udhugst og for samme Kjøbesum; og efter at der paa Kjøbesummen var afbetalt 11,000 Spdlr., transporterede Tjeder den 4de Juli 1849 Resten, 5000 Spdlr., med den Ret, han efter Contracten af 4de Juli 1846 havde, til Peder Baringsaasen, som den 21de August 1849 gjæsteretsvis sagsøgte Appellanterne til Betaling af denne Rest med Renter og Om-

Niogtyvende Aargang   21de December
№ 51.   1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 2den Session 1864.

L.Nr. 162. } Ole Bjørneby med Flere mod Peder Værings-
O.Nr. 26. } aasen.

(Slutning fra forrige Nr.)

De abciterede derpaa Eberhard Ingelsrud, der indtraadte i Sagen som Intervenient; men den 11te Marts 1851 fremlagde Appellanternes Sagfører et Indlæg, hvori han indlod Sagen til Dom, uden Paastand om Frifindelse, men med en Del hovedsaglig mod Eberhard Ingelsrud rettede Bemærkninger; og først efter en Modstævning af 10de November 1851, samt under ny Forligsmægling i Gjæsteretten den 6te December s. A., fremkom der fra Appellanterne Paastand om Frifindelse, eller in subsidium om Liqvidation i Anledning af Contractens Misligholdelse fra Tjeders Side, hvilket gjentoges i en saakaldt Tillægspaastand af 13de Marts 1855. Imidlertid var Tjeder i 1852 kommen under Concurs, og Letafors Brug tilligemed de under Sagen omhandlede Skove ved en paa Boets Begne foranstaltet offentlig Auction den 19de Juli 1853 solgt til Landhandler Christiansen i Elverum og Brugsforvalter Otterberg paa Bruget, uden at den i Contracten af 4de Juli 1846 afhændede Hugstret blev forbeholdt, skjønt omhandlet under Auctionen. Da nu de nye Eiere negtede Eberhard Ingelsrud Adgang til videre Hugst, hvilken ogsaa ved svensk Hofretsdom blev ham frakjendt, fordi den nævnte Contract som uthinglæst ikke gav nogen tinglig Ret, opstod der forskjellige Processer, hvis Udfald Appellanterne og Eber-

hard Ingelsrud paastod burde oppebies, inden nærværende Sag videre fremmedes. Ved Eragtning af 13de November 1855 og flere i Aarene 1856 til 1858 affagte Eragtninger blev ogsaa Udsættelse mod P. Væringsaasens Protester indvilget. Disse Eragtninger blev af P. Væringsaasen paaankede som Rettens Fornegtelse for Høiesteret, ved hvis Dom af 18de Juni 1859 (Retst. for s. A., S. 599—603) de blev underkjendte, og Underdommeren paalagt at paakjende Sagen i den Stilling, hvori den var, da Eragtningen af 13de November 1855 affagdes. Den 16de August 1859 affagdes Underretsdom i Soløer, hvorved Appellanterne tilpligtedes at betale de paasøgte 5000 Spdlr. med Renter, hvorved Underdommeren gik ud fra, at der vist nok ikke kunde være Tvivl om, at Tjeder jo bevislig havde misligholdt Contracten paa en saadan Maade, at Udbetaling af de tilbagestaaende 5000 Spdlr. med fuldt Føie kunde negtes, men at Appellanterne ved det den 11te Marts 1851 fremlagte Indlæg havde forspildt sine Indsigelser. Denne Dom blev af Appellanterne paaanket til Overretten med Bevilling af 22de December 1860 til her at fremsætte de af dem senere end 11te Marts 1855 ved Underretten nedlagte Paastande, om det end maatte blive antaget, at disse Paastande ikke betimelig der var nedlagte, og ved Overrettens Dom af 4de Mai 1863 blev Appellanterne ligeledes tilpligtede at betale de 5000 Spdlr., dog saaledes, at deri skulde afgaae det Erstatningsbeløb, som tilkom Eberhard Ingelsrud hos Tjeder eller nu dennes Bo i Anledning af den ovenberørte Kulvedhugst, hvilken Erstatning skulde bestemmes ved et paa Parternes fælles Bekostning optaget Skjøn. Overrettens Dom blev fra begge Sider paaanket til Høiesteret, der ved Dom af 18de November 1864 frifandt Appellanterne for Contraappellantens Tiltale i denne Sag, men ophævede Sagsomkostningerne for alle Retter.

Hvad det formelle Spørgsmaal angik, bestred P. Væringsaasen Gyldigheden af den meddelte Bevilling, som han mente at være uhjemlet i vor Lovgivning og Praxis, hvor den ikke var nævnt eller brugt. Hertil bemærkede Appel-

lanterne Bjørneby og Fællers Sagfører, at Bevillingen var overflødig efter vor Rettergangslovgivning, der ikke kræver nogen formelig Paastand som Slutning af et Indlæg, hvori Søgsmaalet over Hoved bestrides, men tilsteder Fremsættelse af nye Indsigelser og Paastande, inden Sagens endelige Optagelse, for saa vidt de ikke kjendelig ere frafaldte, hvilket her ingenlunde kunde antages at være skeet, samt at Bevillingen maatte ansees hjemlet i Grl.s § 95 og den fra ældre Tid vedblevne Praxis, hvorpaa bl. A. i Retst. for 1847, S. 649—666, fandtes Exempel. (Jfr. Stangs Fremstilling af Norges grundlovbestemte Ret, S. 465 og flg.). Hvad det reelle Spørgsmaal angik, blev Frd. af 9de Februar 1798 ikke for Høiesteret paastaaet anvendelig paa Transporten til P. Væringsaasen, som overdrog Fordringen med den Ret, Tjeder selv havde efter Contracten, saa at de samme Indsigelser maatte kunne gjøres mod Cessionarius, som mod Cedenten, om denne selv var optraadt med Søgsmaalet. Appellanternes første Indsigelse, var den, at Tjeder siden 1846 havde i de bortforpagtede Skove ladet hugge Kulved, ei alene af Træer, der i Løbet af Forpagtningstiden kunde være blevne Maalstømmer, men ogsaa af fremvoxet Maalstømmer, og det for Fode, endog til 16 Fods Længde med 12 Tommers Top. Ved de førte Vidner maatte det ansees bevist, at saadan Hugst ved Letafors "Torpare" (ↄ: Husmænd) var udført i betydeligt Omfang i de bortforpagtede Skove; at nogle af dem derved var særdeles haardt medtagne; at det ei alene var skeet med Tjeders Vidende og Villje, men endog efter hans Ordre eller Anvisning; og at han for Kuldriften af disse Skove havde afkortet sine Torpare Værdien af Træerne, der var forbrugte, i hvad Kuldriverne ellers fik for Læsten, naar Veden toges af deres egne Skove. Efter hvad der ved Vidneforklaringerne blev oplyst om denne Hugstes Omfang, kunde Skaden deraf anslaaes til omtrent 1800 Spdlr. i Maalstømmer, og desuden meget Mere, formedelst Hugst for Fode af Træer, som i Forpagtningstiden vilde være fremvoxne til Maalstømmer. Derhos havde Kulbrænderne, for at gjøre sig Driften bekvem-

mere, brændt omkring Huggestederne, og derved beskadiget mange Træer paa Roden. Herved bemærkede Modparten, at Tjeder overensstemmende med Contracten af 4de Juli 1846 maatte kunne fortsætte Kuldriften af sine Skove som før, da Contracten kun hjemlede Appellanterne Ret til det Maalstømmer, der allerede som saadant ved dens Oprettelse fandtes ("nu fandtes"), uden Ret til de Træer, der med Tiden kunde blive Maalstømmer, og de saaledes i alle Fald ikke kunde hugge Maalstømmer mere end et Aar i hver Skov. Appellanterne paastod derimod, at Ordet "nu" havde Hensyn til, at saa vel hugget som uhugget Tømmer skulde følge med i Handelen, uden at det første maatte undtages, fordi det allerede var hugget, og bemærkede derhos, at det stred mod Tingens Natur og rimelig Mening med saadanne Contracter, at lægge den Indskrænkning deri, som Modparten paastod, da det hverken lod sig gjøre, strax at udmærke alle Maalstræer, eller at paasee, at Hugsten indskrænkede sig til de saaledes mærkede Træer; at der ikke havdes Exempel paa saa aldeles upraktiske Contracter, og at Meningen med Skovforpagtning paa et vist Aaremaal altid var, at alt Tømmer, der i Terminens Løb var fremvoxet til det bestemte Maal, derunder skulde være indbefattet, saa at man kunde hugge alt det Maalstømmer, der fandtes til Terminens sidste Dag, hvorpaa Contracten af 4de Juli 1846 ogsaa kjendelig nok var beregnet. Vitterlighedsvidnerne ved denne Contract provede ogsaa, at det ved dens Afslutning udtrykkelig blev erklæret at være Meningen, og flere sagkyndige Vidner erklærede, at det vilde være saa godt som umuligt at praktisere den anderledes forstaaet. Modparten paastod dernæst, at den kun gjaldt de navnaivne Skovstykker, ikke de ubenævnte,

begrebne under Forpagtningen, og saaledes var Contracten ogsaa praktisk gjennemført, idet Eberhard Ingelsrud uden Protest havde hugget i de to nævnte Skove — ja Modparten paastod endog, at han deri havde udhugget al Kjøbmandslast, inden Kulhugsten begyndte. Appellanternes anden Indsigelse var, at Tjeder havde tilladt Andre at hugge i Gunneby Skov 30 Tylvter deels Kjøbmandslast, deels Hustømmer, som maatte antages i Løbet af Forpagtningstiden at have villet blive til Maalstømmer. Denne Post blev dog ikke tilstrækkelig oplyst, og var desuden i Forhold til det Hele af ringe Betydenhed. Deres tredie Indsigelse var, at Tjeder i 1848 solgte Gunneby Skov til en Tredjemand, uden Forbehold af Appellanternes Hugstret. At Appellanterne herved havde lidt betydeligt Tab, maatte efter Omstændighederne ansees givet. Deres fjerde Indsigelse var, at Tjeder til sin Medeier i Skovstykket Hjerpeliden havde solgt sin Andel, der dog var ubetydelig, og solgtes for 300 Spdlr., saa at det var usandsynligt, at Appellanterne derved skulde have lidt saa stort Tab, som de paastod, nemlig 500 Tylvter Maalstømmer til en Nettoværdi af 2500 Spdlr. Deres femte Indsigelse var Tabet af Hugst i Skovstykket Valberget, som Tjeder i Sverige blev fradømt, altsaa havde betragtet som sit, dog uden at det var nævnt i Contracten, og denne Indsigelse fik derfor ingen Indflydelse. Vigtigere var deres sjette Indsigelse, at Tjeder ikke havde skaffet de Skove, der laa i Sameie, udskiftede efter Contracten, men endog tildels havde forhindret Udskiftningen ved Protest mod dens Fremme, fordi han ikke havde faaet lovligt Varsel, uagtet der efter den svenske Lovgivning ikke uden fælles Samtykke maa hugges i Sameie til Salg. Foruden 3 i Contracten nævnte Skovstykker laa flere af de bortforpagtede Skove i Sameie, hvis Udskiftning i 1849 ikke var paabegyndt, og i 1852 ikke sluttet, og af en Erklæring af 1854 saaes, at de heller ikke da var udskiftede. Imidlertid var disse Skove i 1853 solgte, uden Forbehold af Appellanternes eller Eberhard Ingelsruds Hugstret, som derved for bestandig blev afskaaren; og da Betalingen var betinget af, at det Tøm-

mer, som ved Contracten blev solgt, ogsaa kunde erholdes, maatte det Betingede bortfalde med Betingelsen, enten Sælgeren paa tilregnelig Maade var Skyld i Vanhjemmelen, eller ei. At Tabet ved den afskaarne Adgang til at udføre den paaregnede Hugst var meget betydeligt, fremgik af Omstændighederne, skjønt det ikke nærmere lod sig bestemme. Deres syvende Indsigelse bestod i, at Tjeders Fuldmægtig, medens denne i hans Fravær bestyrede Bruget, havde negtet at tilstede Hugsten i to af de ved Contracten bortforpagtede Skove, fordi de ikke deri udtrykkelig var nævnte. Denne Post blev ikke tilstrækkelig oplyst. De følgende fire Indsigelser forbigaaes, dels som ikke tilstrækkelig oplyste, dels som uholdbare. Da der saaledes fra Tjeders og hans Boes Side var foretaget Skridt, som for en væsentlig Del hindrede Contractens Opfyldelse fra deres Side, og den derved foraarsagede Skade i alle Fald maatte antages langt at overveie den Del af Kjøbesummen, som stod tilbage, og var betinget af Contractens Fuldbyrdelse, hvilken endelig, som vist, var umuliggjort, maatte Appellanternes Frifindelse blive Følgen, saa meget mere, som det ved de nævnte Misligheder var blevet umuligt, med fornøden Bestemthed at oplyse Skadens Størrelse. Eberhard Ingelsrud, der vedblev som Intervenient ved Høiesteret, og for Øvrigt gjorde fælles Sag med Appellanterne, paastod sig dog Omkostningerne tilkjendte hos disse, ikke hos Modparten; men efter Sagens Beskaffenhed fandtes ikke Grund til at tilkjende nogen af Parterne Omkostninger.

Den 14de October.

L.Nr. 102. Advocat Grønn, Actor, mod Thomas Berge.

Angjældende, nu 49 Aar gammel, der efter 3 tidligere Tyvsdomme stod paa stigende Straf, tiltaltes atter for Tyveri, Bedrageri og svigagtig Omgang med Hittegods, og var ved Underretten fældt efter Crll.s 19—6 og 7, 21—6 og 14, jfrt. 2, til 8 Aars Strafarbeide, Erstatning til Ragnhild Slinde med 1 Spdlr., og til Gurine Sandbakken med 1 Spdlr. 72 Skill., samt Sagens Omkostninger. Ved Overretten var han der-

imod fældt efter Crll.s 19—3, a, og 7, 21—6 og 14, jfrt. 2, til 10 Aars Strafarbeide, Erstatning ogsaa til Johannes Brænne med 16 Spdlr. 96 Skill., og Sagens Omkostninger. Høiesteret stadfæstede Overrettens Dom. Han sigtedes a) for Indbrudstyveri Nat til 20de November 1863 hos Johannes Brænne paa Hoplen (i Aasen Annex) ved Indstigning gjennem et paa Grund af ny Maling aabentstaaende Vindue. Efter Vidneforklaringerne var Adgangen til Kjøkkenet fuldkommen stængt, hvorimod der var Spor efter Indstigning gjennem Vinduet. Der var stjaalet 12—13 Messingstager, et Strygejærn, en Thekjedel af Kobber, og et Haandklæde, mærket "J. Brænne. 12." Tyven maatte have været helt inde i Kjøkkenet for at kunne stjæle Stagerne og Kjedelen. Ved Ransagning fik Bygdevægteren, 1ste Vidne, af Ragnhild Slinde et Haandklæde, mærket "J. Brænne, 12"., tilligemed flere Koster, som af Angjældende erkjendtes at have været i hans Besiddelse, med Undtagelse af Haandklædet, navnlig en Sæk, eller Pose, som indvendig var sodet, antagelig efter Kjedelen, hvilket Angjældende benegtede, ligesom der ogsaa i Bestjaalnes VinduesKarm fandtes Spor efter sodede Fingre. Ragnhild forklarede, at Angjældende havde leveret hende Haandklædet paa Pladsen Sandbakken, hvor han erkjendte at være kommen den 20de November 1863 med en Sæk eller Pose med Koster i, og Konen paa Sandbakken, 8de Vidne, var enig i, at Angjældende, da han forlod Sandbakken, efterlod en Sæk med forskjellige Koster, at Haandklædet var deriblandt, samt at den leveredes Ragnhild, som ogsaa strax fremleverede Kosterne til 8de Vidne, uden at nogen Anden imidlertid havde været paa Pladsen, som kunde have efterladt Haandklædet. Dette blev tilhjemlet af J. Brænne, hvis Eiendomsret dertil blev bevist med 15de og 16de Vidner og Mærket. Da Angjældende maatte ansees overført den af ham benegtede Besiddelse af Haandklædet, og denne i Forbindelse med Sodet i Posen betegnede ham som Gjerningsmanden, og da han fra først af havde søgt at dølge sin Vandring i Aasen paa den Tid, Tyveriet blev forøvet, hvilken han siden, twungen ved Vidnebevis, dog

maatte tilstaae, og han var bleven overført, om Eftermiddagen før Tyveriet at have under falsk Navn, i Følge med en ved Underretten Medtiltalt, været inde hos Postaabner Thomsen i Nærheden af Hoplen, samt næste Dag, den 20de, omtrent Kl. 10 Formiddag, paa et andet nærliggende Sted, og han ikke kunde gjøre nogen rimelig Rede for sit Ophold om Natten, men vilde have siddet paa en Skammel i et Hus, hvor han ikke var seet, o. s. v., blev han anseet som Gjerningsmanden, om end Medtiltalte maatte have været delagtig i Gjerningen. Som Følge deraf maatte han ilægges Erstatning for det Hele, med Undtagelse af Haandklædet. b) for at have, efter egen Tilstaaelse, bortsviret 1 Spdlr. 72 Skill., modtagen af 8de Vidne, og 1 Spdlr., modtagen af Ragnhild, paa Sandbakken, for at indkjøbe Læder til Skotøi, som han, udgivende sig for Skomager, havde paataget sig at forfærdige for dem. Herfor blev han, efter deres Klage, tiltalt og fældt efter Crll.s 21—6. c) for Fordølgelse af et Hestedækken, han vilde have fundet i Veien. Han var endvidere tiltalt for 2 Indbrudstyverier og 3 simple Tyverier, hvorfor han ikke var fældt ved Underretten.

Den 20de October.

L.Nr. 115. Den første norske Asuranceforening mod Handelsborger Bolstad af Aalesund.

I denne Sag var af Søret i Christiania den 20de October 1863 affagt følgende Dom:

"Natten mellem 7de og 8de Marts 1860 opbrændte paa Vestfjorden i Nordland Jægten Alfen, tilhørende Handelsborger M. J. Bolstad i Aalesund og ført af Skipper Brohard Christian Dreyer. Fartøiet var assureret i første norske Asuranceforening for 3000 Spdlr., og Ladningen i Christiania Søforsikringsselskab for 1000 Spdlr., samt i Porsgrunds Søforsikringsselskab for 1156 Spdlr. Samtlige disse Asuranceselskaber har vegret sig for at udbetale Asurancesummerne. I nærværende Søretssag har Bolstad sagsøgt Directionen for første norske Asuranceforening til at betale Forsikringssummen for Fartøiet 3000 Spdlr. med Renter 6

pCt. aarlig fra 8de Marts 1860 til Betaling skeer, og Procesomkostninger. Indstævnte, der har vedtaget Forum, henviser til § 38, in fine, af Foreningens Love om, at Ret til Skadeserstatning tabes, saafremt Skipper eller Reder (og altsaa ogsaa — siger Indstævnte — Cargadør) begaaer svigagtige Handlinger til Skade for Foreningen, og paastaaer sig frifundet for Citantens Tiltale, og sig hos samme tillagt Procesomkostninger. Indstævnte formener, at de oplyste Omstændigheder give Grund til at troe, at der har været faa eller ingen Varer i Fartøiet, at Handelsbetjent Jørgen Bolstad, Citantens Brodersøn, som medfulgte som Cargadør, har med Skipperens Vidende sat Ild paa Fartøiet, og at Citanten heri har været enig. Der har af Justitien været anstillet omfattende Undersøgelser gjennem en Række Forhør, uden at disse have ledet til saadanne Oplysninger, at der er fundet Grund til at sætte Nogen under Tiltale. Efter Rettens Mening er ogsaa kun tilveiebragt Mistanke, ingen Klarhed eller Vished for, at Forbrydelse er begaaet, og man skal derfor alene i Korthed fremstille Sagens væsentligste Omstændigheder. Fartøiet angives bestemt til Lofoten til Varesalg og Fiskeindkjøb. Et særskilt Varerum var ved Træskotter indrettet afdelt fra det øvrige Rum i Skibet, for at, efter hvad der er forklaret, Lugen stadig kunde holdes lukket, og Mandskabet ingen Adgang skulde have til Varerummet. Adgangen til samme var derfor ene fra Kahytten. Varerne blev i Citantens Hjem indpakkede af Citanten og Brodersøn Jørgen Bolstad, tildels ved Hjælp af en Anden, Citantens daværende Betjent; Varekasserne tilspigredes af Jørgen Bolstad. Denne fulgte, som nævnt, med som Cargadør. Ved Fartøiets Afreise havde det kun een Baad, Storbaaden, hvilken var tung og ikke hævede sig godt paa Søen. Paa Bodø kjøbte Skipperen og Jørgen Bolstad i Fællesskab en mindre og letroende Baad, hvilken de sige blev kjøbt til at benyttes som Expresse til Fiskepladsene, og for at de selv kunde fiske med den; færdige Fiskeredskaber synes de imidlertid, saa vidt oplyst er, ikke at have været belavede paa. Denne Baad var siden, da Branden

var paakommen, væsentligste Redningsmiddel for Mandskabet, idet der af Enkelte af Mandskabet er udtalt Tvivl, om man kunde have reddet sig med Storbaaden alene. Paa Farten over Vestfjorden slæbte Storbaaden efter Fartøiet — Noget som forresten er oplyst ikke er usædvanlig paa den Fart — medens den mindre Baad var opheiset. Capitaine Dreyer efterlod i Aalesund sine bedste Gangklæder og flere Klædningsstykker, skjønt nogle af dem allerede var indpakkede af hans Værtinde. Han var imidlertid, efter hvad der er oplyst, saa godt forsynet med Klæder, at han ogsaa paa tidligere Tourer havde pleiet at lade Klæder efter sig hjemme. Natten til 8de Marts 1860 opkom Ilden paa Vestfjorden omtrent Kl. 12 eller mellem Kl. 12 og 1. Fartøiet var omtrent et Par Mile fra Land, og Veiret var moderat. Kjendtmanden og Skipperen stod forud, en Mand var til Rors og to i Lugaren, men purrede til Vagtskifte, da Ilden formærkedes. Den, der varslede om samme, var Jørgen Bolstad. Han forblev i Kahytten, efter at de havde spist til Aften, medens Capitainen gik op paa Dækket, hvorpaa Jørgen Bolstad blev i Kahytten et Par Timers Tid, efter hvad han siger, liggende paa Bænken uden at gaae til Køis. Han gik derefter op paa Dækket, uden at have nogen Skibsgjerning at udføre, gik derpaa ned i Kahytten, om een eller flere Gange, er ikke med Sikkerhed oplyst — og kom omtrent Kl. 12 op paa Dækket med den Melding, at han mærkede Røg. Han mærkede ikke, siger han, hvorfra Røgen kom, undersøgte i Kahytovnen, om der brændte, hvilket ikke var Tilfældet, og gik da med Melding til Skipperen, som bad ham gaae forud og see i Lugaren, om der var Ild. Capitainen gik derefter ned i Kahytten, hvor Røgen havde udbredt sig, og ved at see ind i Varerummet opdagede Capitainen Ildslysning i dette. Man gik i Verk ved at pøse ned gjennem Lugen, men uden Nytte, hvorfor Skipper og Øvrige, efter at Skipperen atter en Gang havde været nede i Kahytten og undersøgt i Varerummet, hvor han strax stødte paa brændende Varer, kort Tid efter forlod Fartøiet, fra hvilket Luen steg op gjennem Skylightet og Agterlugen, da

de forlod Skibet. De fik reddet 7 Kister og 6 Sække med egne Effecter, foruden en Del Andet af deres Tøi og Sager, deriblandt ogsaa en Dunk Rum, som stod i Kahytgangen. Blandt de reddede Kister var Capitainens og Jørgen Bolstads, hvilke var blevne bragte paa Dæk en 14 Dages Tid før Branden, fordi, efter hvad der er forklaret, det var trangt i Kahytten. Alle Ombordværende have efter sin Forklaring mistet Noget ved Branden; blandt det, Capitainen mistede, var, siger han, 300 Spdlr. i Contanter, som han havde forvaret i Kahytten, men ikke fik Tid til at redde paa Grund af Røg, da han anden Gang havde undersøgt i Varerummet. Af Lasten i Varerummet reddedes Intet. At Ilden opstod i Varerummet, og ikke kom fra Kahytten, hvor en Del Fyrstikker forvaredes, ere Capitainen og Jørgen Bolstad enige om. Men hvorledes Ilden er opkommen i Varerummet, derom har det ikke været muligt at faae Oplysning. At der skulde have været Varer om Bord, som ved Selvantændelse kunde fænge Ild, er ikke oplyst; det Eneste, hvorpaa Opmærksomheden i saa Henseende har været rettet, er nogle oljede Sydvester blandt Lasten, men disse have, saa vidt oplystes, været tørre, idet de efter al Rimelighed var arbeidede Sommeren forud. (Se 6te Dept. i første Aalesunds Forhør). Det Mistænkelige heri forøges endmere ved at Jørgen Bolstad var oppe saa sent, skjønt han synes ikke at have pleiet at være oppe saa længe (se 3die Dept. i første Forhør), ligesom han den Gang ingen Skibsgjerning havde, og ved at der er Forvirring og Vaklen og tildels Modsigelse i Capitainens og Jørgen Bolstads Forklaringer i Henseende til, om Jørgen Bolstad af Capitainen var paalagt at tage Del i Vagten den Nat. Videre er Jørgen Bolstads Forklaringer om, hvorledes han mærkede Røgen og Capitaine Dreyers Gjengivelse af Jørgen Bolstads Meldinger herom noget vaklende. I den i Bodø aflagte (og beedigede) Søforklaring siger Jørgen Bolstad, at han først mærkede Svielugt og nogen Røg; under første Forhør siger han, at han mærkede Røglugt, men ingen Røg saa; Capitaine Dreyer forklarer i første Forhør, at der var Røg i Kahytten, i et

senere Forhør siger han, at Jørgen Bolstad meldte, at Kahytten var fuld af Røg. Paa Bodø, hvor Mandskabet efter Branden kom i Land, sige et Par afhørte Personer, at de hørte fortælle (deriblandt siger En at have hørt det af Jørgen Bolstad), at Ilden skulde have opkommet i noget Rum og Øl, de havde om Bord, hvilket Jørgen Bolstad negter at have fortalt. Noget mistænkelig er ogsaa Capitaine Dreyers Forklaring om at have mistet 300 Spdlr. i Contanter, idet han ikke udlod sig strax efter Ulykken om Størrelsen af dette Tab, men blot i Almindelighed talte om at have mistet nogle Penge. Af andre Omstændigheder kan mærkes, at der i Søforklaringen og det Journaludtrag, som Capitainen forfattede efter Ulykken — Journalen fik han nemlig, siger han, ikke reddet — ikke taler Noget om den Baad, som indkjøbtes paa Bodø, skjønt denne var et væsentligt Redningsmiddel; medens paa den anden Side dog maa bemærkes, at der i den optagne Søprotest staaer, at de reddede sig i Fartøiets Baade. Videre, at Jørgen Bolstad, da de kom i Land paa Vetø, efter hvad Flere har forklaret, hvad J. Bolstad imidlertid benegter, ytrede Lyst til at faae sig en Dands, ligesom Dreyer i Stavangerforhøret har sagt, at Ildens Udbrud har forekommet ham forunderlig, og at han senere har fattet en løs Mistanke mod Jørgen Bolstad som Ophavsmand til Ilden, fordi denne ikke var behjælpelig ved Ildens Slukning, og senere under Opholdet i Land viste sig fornøiet og frimodig. End yderligere, at Capitaine Dreyer forklarer at have paa Reisen talt med Jørgen Bolstad om, at Varerne var assurerede for 2000 Spdlr., medens J. Bolstad benegter dette, forklarende da ikke at have vidst, at de var forsikrede for Mere end 1000 Spdlr. Ei-

medens det er vist og erkjendt, at han var forsynet med flere Penge. Efter hvad Dreyers Værtinde i Aalesund har forklaret, viste han efter Hjemkomsten en besynderlig og nervøs Opførsel, og havde derhos oftere Conferentser med Citanten, som paa hende gjorde Indtryk af Hemmelighedsfuldhed. Hendes Bemærkning om dette Sidste svækkes dog ved, at hun ogsaa har syntes, at Dreyer havde hemmelige Conferentser med flere af Alfens Mandskab, medens Intet foreligger i Sagen, som berettiger til Mistanke mod Nogen af Mandskabet. Videre er oplyst, at Citanten har udstedt og betalt en Vexel til Dreyer stor 200 Spdlr., som Dreyer efter Citantens Sigende skulde have tilgode for tidligere Reiser, medens Citanten — der imidlertid siger ikke at være noget synderlig regnskabsdygtig, eller at have ført fuldstændige Bøger — ikke har kunnet fremvise nogen Conto fra Dreyer i sine Bøger, eller fremlægge noget detailleret Regnskab, som viser saadan Gjælds Tilblivelse. Og derhos har Capitaine Dreyer senere, efter hvad der er anført, rømt fra sit Skib i Kjøbenhavn, og skal have begivet sig til Amerika. Et besynderligt Tog havde han og Jørgen Bolstad tidligere ogsaa gjort med Citantens Jagt Bastine, idet de reiste ud uden Mast, men godt forsynede med Proviant, hvilket er forklaret at være et med Citantens Samtykke gjort Experiment for at forsøge, om Dreyer vilde, som han havde hørt Tale om skulde skeet, blive arresteret. Alt Foranførte i Sammenhæng giver vistnok Føie til Mistanke, men Retten tør ikke ansee det bevist, at Svig er begaaet. Hvad det af Indstævnte Anførte om, at Varerne næppe har været med Skibet, i alle Fald i opgiven Mængde, skal man ikke undlade at bemærke, at herfor ikke haves Andet end enkelte Udsagn om, at Vedkommende syntes at Citanten havde paafaldende mange Varer i sin Butik, skjønt Saameget skulde være afsendt med Alfen, Noget, hvorimod dog andre Deponenter (nemlig 7de og 10de i meldt Aalesundsforhør, om hvilke imidlertid kan mærkes Forhørsadministrators Tilførsel) have udtalt sig. Man formener saaledes, at Citantens Paastand om at erholde udbetalt Assurancebeløbet ikke kan undlades

taget til Følge. Ingen subsidiær Indsigelse er gjort mod Paastanden, heller ikke fra den Side, at det erfares, at en Del Skibsinventarium blev efterladt i Aalesund, ligesom i det Mindste Storbaaden af det Medhavende blev reddet. Rentefoden, ½ pCt. maanedlig, er den i L. 4—6—9 bestemte, og mod de beregnede Renter er for Øvrigt, som antydet, ingen Indsigelse gjort. Citantens Paastand vil derfor blive at tage til Følge, kun at Procesomkostningerne formenes at burde ophæves. Thi kjendes for Ret: Indstævnte, Directionen for den første norske Asuranceforening, bør til Citanten, Handelsborger M. J. Bolstad af Aalesund, betale de paasøgte 3000 Spdlr. - tre Tusinde - Speciesdaler samt Renter heraf 6 - sex - pCt. aarlig fra 8de Marts 1860 til Betaling skeer. Procesomkostningerne ophæves. At efterkommes", o. s. v.

Høiesteret fandt ikke saa megen Grund til Mistanke, som Søretten havde fundet. Til at opbrænde Skibet var der i og for sig ingen Fristelse, da det var et nyt og godt Fartøi, som maatte ansees fuldt værdt Forsikringssummen. Det maatte da være, fordi der ikke skulde være indladet Varer til en Værdi af deres Forsikringssum; men efter Bolstads forrige Handelsbetjents Forklaring havde han været med at udtage og henlægge en Mængde Varer til Afskibning med Jagten, og skulde vel ogsaa have besørget deres Indladning, hvis han ikke havde netop da været under Flytning til sin egen Handel. Imidlertid var efter Vidneforklaringerne en hel Del Kasser med Varer indskibede, og Toldopgaven svarede til Forsikringsopgaven. At sætte Ild paa Skibet ved Nattetid flere Mile ude i Vestfjorden, hvor man intet andet Redningsmiddel havde end de to nævnte Baade, var deri-

den, hvorover han fra først af syntes at have været forknyt. Skipperen havde før Afreisen beviislig fra sin Fader modtaget 300 Spdlr., som efter hans Forklaring laa i en Reisepult under Køien, hvor det skal have været noget vanskeligt at faae den frem i Hast, og Røgen tiltog imidlertid. Hans nervøse Sindstilstand efter Begivenheden syntes snarere at reise sig af Fortvivlelse over den opstaaede Mistanke og derved tabte Tiltro til ham, hvorved han bragtes ud af sin bedre Stilling, og i Kjøbenhavn havde han gjort fuld Rede for sig, idet han forlod det nye Fartøi, og reiste til Amerika. Han var for Resten i det Hele af en Sindsbeskaffenhed, der under saadanne Omstændigheder let leder til vaklende Opførsel, uden at han behøvede at være sig nogen Brøde bevidst. Vareforsikringsbeløbet skal ogsaa efter Gjennemgaaelse af Acterne være blevet udbetalt uden videre Vegring. Ved Høiesterets Dom, afsagt 20de October 1864, fik Sagen i ny Conclusion samme Udfald som ved Søretten, hvorhos Appellantskabet blev tilpligtet at betale Indstævnte Sagsomkostningerne for Høiesteret med 80 Spdlr.

Fra 19de November til 1ste December blev af Høiesteret paakjendt:

Den 19de November. L.Nr. 182, mod Johan Bernhard Pedersen, fældt for gjentaget Concubinat, af Underretten til 9, af Overretten til 8 Maaneders, af Høiesteret til 1 Aars Strafarbeide.

L.Nr. 183, mod Marie Grønberg. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 184, mod Ole Lystern. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 185, mod Andreas Rikart. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 186, mod Aase Karine Larsdatter, fældt af alle Retter for Tyveri og 2den Gangs Betleri til 15 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 187, mod Niels Grandøren eller Vingehoug, fældt af alle Retter for 4de Gangs ulovligt Brændevinssalg til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 188, mod Ole Salvesen. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 189, mod Farver Ole Olsen, fældt af alle Retter efter Crll.s 21—27 og 29 til 1½ Aars Strafarbeide.

L.Nr. 190, mod Thorine Granerud, fældt af alle Retter for 2den Gangs Tyveri til 6 Maaneders Strafarbeide.

Den 22de. L.Nr. 191, mod Ole Hværven, fældt af alle Retter for 4de Gangs Tyveri til 7 Aars Strafarbeide.

L.Nr. 192, mod Andreas Martinsen. (Vil blive meddelt).

Den 23de. L.Nr. 193, mod Ingebrigt Tanem, fældt efter Crll.s 19—6, af Underretten til 10, af Overretten og Høiesteret til 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 194, O.Nr. 29, Bogbinder Hoppe mod Malermester Johannessen. (Almindelig Udeblivelsesdom).

Den 24de. L.Nr. 195, O.Nr. 34, Proprietær Nelssen mod Finantsdepartementet. (Vil blive meddelt).

Den 26de. L.Nr. 196, mod Mathias Arivara, fældt af Hjemthing og Høiesteret for Falskmyntneri, grovt og simpelt Tyveri til 10 Aars Strafarbeide. To Medtiltalte frifundne for videre Tiltale.

L.Nr. 197, mod Iver Pryerdalen og Mabel Pryerdalen, fældte, Nr. 1 for grovt og simpelt Tyveri af Underretten til 2½, af Overretten og Høiesteret til 1 Aars Strafarbeide, og Nr. 2 for simpelt Tyveri og den i Crll.s 19—6 omhandlede Delagtighed, af Underretten til 20, af Overretten og Høiesteret til 15 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 198, mod Oliver Øren, fældt af alle Retter efter Crll.s 21—14 til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 199, mod Tønnes Svindland, fældt af alle Retter for 2den Gangs Tyveri til 6 Maaneders Strafarbeide.

Den 29de. L.Nr. 200, mod Andreas Skarpenord, fældt af alle Retter efter Crll.s 19—1 og 7 samt 21—6, jfrt. 2, til 8 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 201, mod Martinius Andersen, Gustav Simonsen og Carl Ludvig Nicolai Kjeller. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 202, mod Edvard Hedemark, fældt af alle Retter for Bedrageri til 15 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

Den 30te. L.Nr. 203, mod Elisabeth Buland. (Vil blive medd.).

L.Nr. 204, mod Aamund Torstad, fældt efter Crll.s 21—27 og 29 samt 19—1 og 7 (og 6—12) af de foregaaende Retter til 2½, af Høiesteret til 2 Aars Strafarbeide.

Christiania 1864.
Trykt og forlagt af J. Chr. Abelsted.

Niogtyvende Aargang — 28de December
№ 52. — 1864.

Norsk Retstidende,

et Ugeskrift for praktisk Lovkyndighed.

Sager, paakjendte i Høiesterets 2den Session 1864.

Den 21de October.

L.Nr. 117. Advocat Dunker, Actor, mod 1) Anfind Storskjær, 2) Anders Osmundsen, og 3) Anne Marie Nielsdatter.

Disse tre Personer tiltaltes for et Tyveri, hvorom Bestjaalne, 2den Deponent og 15de Vidne, forklarede, at han den 14de April sidstl. om Eftermiddagen i Christiansand traf Nr. 1 og 2, af hvilke han forud kjendte Nr. 2, som først bød ham et Tørklæde til Salg, hvorpaa de i Forening kjøbte to Flasker Øl, som Nr. 1 og 2 foreslog at fortære hos Nr. 3, hvorhen Bestjaalne fulgte med dem. Efter at Øllet der var drukket, blev for Nr. 1s Regning hentet mere Øl, og efter at ogsaa dette var drukket, blev der atter hentet Øl, og nu tillige Brændevin, hvortil Bestjaalne havde leveret Nr. 3 en Spdlr. til Vexling. Ved denne Leilighed maa de Angjældende have bemærket, at der i hans Tegnebog fandtes flere Penge. Nr. 3 begyndte nu at skjenke Brændevin, som Bestjaalne, der havde fattet Mistanke om, at de vilde fravende ham hans Penge, kun smagte paa, men som Nr. 3 med saadan Magt vilde paanøde ham, at han maatte vige tilbage, og faldt op i en Seng, hvor Nr. 3 kastede sig over ham, og ligesom kjærtegnede ham, men derunder søgte at faae fat i hans Tegnebog, som han imidlertid holdt fast paa, idet han tillige bad om at slippe; men Nr. 3 vedblev af al Magt at ville fravriste ham Tegnebogen, og

da nu Nr. 1 kom hende til Hjælp, ved ligeledes at lægge sig over ham og tage fat med hende i Bogen, lykkedes det dem at fravriste ham den, hvorpaa Nr. 1 og 3 tilligemed Nr. 2, der havde været rolig Tilskuer, og formentlig passede paa Døren, forlod Værelset. Bestjaalne skulde da strax have fulgt efter og raabt om Hjælp for at faae sine Penge tilbage, og Nr. 1 løbet op mod Loftet, men, da han mødtes af 3die og 4de Vidner, løb han derpaa skyndsomst ud paa Gaden, efter at Nr. 3 havde fundet Anledning til at putte den da tomme Tegnebog ned i Bestjaalnes Lomme, hvorpaa ogsaa hun forsvandt; og Bestjaalne gik da til Politiet for at anmelde det Forefaldne. Senere under Forhøret forklarede Bestjaalne, at da Pengene var ham frastjaalne, og de Angjældende var løbne ud, havde han ogsaa villet gaae ud for at raabe om Hjælp, men havde fundet Døren stængt, hvorfor han af Frygt holdt sig rolig siddende paa Sengekanten, indtil Døren blev aabnet, og han kunde komme ud og raabe paa Folk. Ved denne Leilighed var det, at Bogen blev puttet i hans Lomme, som han antog, af Nr. 3. Under Sagen forandrede han atter sin Forklaring derhen, at han lagde sig i Sengen, efter at de Angjældende var løbne bort, uden at han vidste, hvor længe han laa der, men benegtede at have sovet. Samtlige Angjældende benegtede al Andel i Tyveriet, skjønt de erkjendte at have hos Nr. 3 været sammen med Bestjaalne og drukket Øl og Brændevin, samt spilt Kort. Nr. 1 benegtede at have været oppe i Sengen, hvor han saa Bestjaalne ligge sammen med Nr. 3, hvilket Sidste ogsaa Nr. 2 forklarede, men med Tilføiende, at Nr. 3 og Bestjaalne kjærtegnede

Misforstaaelse af, hvad han i mindre rolig Sindsstemning kort efter Begivenheden havde forklaret om Enkelthederne efter Tyveriets Udførelse. At han var bleven tilbage i Sengen fremgik af 6te Dept.s Forklaring, hvorefter Deponenten med Nr. 3 efter omtrent 1 Times Forløb var kommen tilbage, og atter var gaaet bort, efter at Døren var stængt, uden at Bestjaalne, som da maa være falden i Søvn, vilde have bemærket deres Nærværelse. Efter Bestjaalnes og 3die Vidnes Forkaring havde han en Gang under Øldrikningen været udenfor (som han sagde: i et naturligt Ærende), og Nr. 1 havde da fulgt efter, samt bestræbt sig for at faae ham til at gaae ind igjen, hvilket han ugjerne gjorde, da 4de og 5te Vidner havde advaret ham og sagt, at han udsatte sig for at blive bestjaalen ved at følge de Angjældende ind til Nr. 3. Det blev oplyst, at Bestjaalne, kort før dette skeede, hos en Kjøbmand havde oppebaaret 7 Spdlr., og Kjøbmanden erklærede ham for en troværdig og paalidelig Person. Efter at Nr. 3, som anført, havde været hjemme, og atter var kommen ud, traf hun Nr. 1 og 2, og beskyldte dem da for at have frataget Bestjaalne hans Penge, som hun opgav til 4 Spdlr., og bad dem give ham dem tilbage, da hun ei vilde staae som Tyv for dem — men fik, efter 6te Dept.s Forklaring, af Nr. 2 et Slag, saa at hun blev blodig over hele Ansigtet. Efter at Nr. 2 under Forhøret havde negtet at have modtaget Penge af Nr. 1, erkjendte han senere, at han havde modtaget 2 Spdlr. af ham, men angivelig kun til Verling. Det syntes saaledes, at Nr. 1, der bemægtigede sig Tegnebogen, kun har opgivet dens Indhold til 4 Spdlr., og delt disse alene med Nr. 2, hvorover Nr. 3, som Intet fik, er bleven opbragt, og har anklaget dem som anført. Nr. 2 tilføiede, at han skjønnede, at de Penge, Nr. 1 havde, maatte være Bestjaalne fratagne ved den omhandlede Leilighed, og at Nr. 1 senere i Arresten havde sagt til ham: "Du vil vel ikke bringe mig i Slaveriet paa 13 Aar?" Tiltalte for Tyveri eller Delagtighed deri, blev de Angjældende Nr. 1 og 2 ved Underretten fældte, Nr. 1 for grovt Tyveri, efter forhen 4 Gange

at være fældt for Tyvsforbrydelse, til Strafarbeide paa Livstid, og Erstatning til Bestjaalne af 7 Spdlr. 84 Skill., Nr. 2 efter Crll.s 19—6 til 15 Dagens Fængsel paa Vand og Brød, hvorimod Nr. 3 blev frifunden for videre Tiltalte. Høiesteret fældte Nr. 2 efter Crll.s 19—3, i, jfrt. 5—6, og efter 19—6 til 1 Aars Strafarbeide, men stadfæstede i Øvrigt Overrettens Dom. Nr. 2 var nemlig ogsaa ved de foregaaende Retter fældt for uhjemlet Besiddelse af en Skjorte og en Busserulle, hvorpaa Crll.s 19—6 ved alle Retter blev anvendt. Bestjaalnes Forklaring om Nr. 3s Bestræbelser for at fravriste ham Tegnebogen fandtes vist nok ikke lidet bestyrket ved de øvrige Oplysninger, men dog ei tilstrækkelig til Fældelse.

L.Nr. 129. } Curatorerne i Svend Bachkes Concursbo mod
O.Nr. 7. } Enkefru Danckertsen.

Den 18de Januar d. A. blev efter Begjæring af Sagfører Randrup paa Indstævntes Vegne Indførsel gjort hos Svend Bachke, hvorved hun fik Udlæg i en Del ham tilhørende Løsøre, m. M., for Beregningssum 2090 Spdlr. med forbeholdne Renter. Mod denne Forretning blev ingen Indsigelse gjort af Bachke, der paa den Tid af Dagen endnu ikke havde opgivet sit Bo til Skifteretten. Men samme Dag noget senere blev ligeledes efter Randrups Begjæring paa Indstævntes Vegne en Overleverelsesforretning sat hos Bachke for at sætte Indstævnte i Besiddelse af det hende udlagte Løsøre. Under denne Forretning protesterede Bachke mod dens Fremme, idet han anførte, at han for $2\frac{1}{2}$ Time siden, nemlig Kl. 11, havde overleveret sit Bo, medens Kl. nu var $1\frac{1}{2}$. Randrup paastod alligevel Forretningen fremmet, da Bachke ikke havde legitimeret Boets Overgivelse til Skiftebehandling. I denne Anledning begjærede Bachke 10 Minutters Udsættelse; men der blev strax eragtet, at Forretningen skulde fremmes. Derpaa mødte Sagfører Sæthren og bemærkede, at Bachke om Formiddagen havde overleveret sit Bo, i hvilken Anledning Sæthren paa Skifterettens Vegne

nu havde indfundet sig paa Stedet for at afholde Forseglingsforretning, og foreviste Opbudsanmeldelsen samt protesterede mod Overleverelsesforretningens Fremme. Advocat Ihlen mødte nu ogsaa, og tilførte at det var ham, som havde forfattet Opbudsanmeldelsen og, efter at Bachke havde underskrevet, leveret den til hans Betjent Meyer, med Ordre strax at bringe den til Skifterettens Kontor, og at han selv havde seet Meyer gaae med den, samt at Klokken da var 11¾. Han formente derfor, at Forretningen i Følge Concurslovens § 12 maatte negtes Fremme, og tilføiede, at Schriver, Betjent paa Skifterettens Kontor, var her tilstede og erklærede, at han antog Klokken var omtrent 12, da Bachkes Anmeldelse blev indleveret paa Kontoret. Administrator bemærkede, at han strax, efter at Indførselsforretningen hos Bachke var sluttet, var inde paa Skifterettens Kontor og spurgte, om Bachke havde overleveret sit Bo, hvortil Schriver svarede, at han ingen Besked vidste derom. Schriver paastod imidlertid bestemt, at Bachkes Anmeldelse var indleveret paa Skifterettens Kontor, inden Administrator indfandt sig der og spurgte om Opbudet, og dette lod sig vel forene med Schrivers ovenanførte Svar, naar Brevet endnu ikke da var aabnet. Randrup mente, at det maatte være uvæsentligt, hvad Time Anmeldelsen var indleveret, da Overleverelsesforretningen i alle Fald maatte betragtes som Fortsættelse af Indførselsforretningen, der var holdt før Opbudet. Ihlen mente derimod, at disse Forretninger var to særskilte Handlinger, og at der følgelig efter Concursl.s § 128 maatte skjelnes mellem dem, saa at Indførselen ikke kunde komme i Betragtning, forbi Udlægget ikke var overleveret, før Boet overleveredes. Derpaa faldt ny Eragtning, hvorved Forretningen tillagdes Fremme, og Udlægget stilledes til Reqvirentens Disposition. Paa Foranledning af Ihlen bevidnede Administrator, at Forretningen var begyndt Kl. 1½, og sluttet Kl. 2½. Appellantskabet paaankede nu Overleverelsesforretningen i Henhold til L.s 1—6—17 til Høiesteret, med Paastand om, at den maatte kjendes uefterrettelig eller underkjendes, og Appellantskabet hos Indstævnte til-

lægges Sagsomkostningerne, idet Adminastrator tillige stævntes til at staande til Rette og modtage Dom, hvorimod Indstævnte paastod Stadfæstelse og sig Omkostningerne hos Appellantskabet tilkjendte. Ved Høiesterets Dom, afsagt 25de October 1864, blev den paaankede Overleverelsesforretning med derunder afsagte Eragtninger underkjendt, men Sagsomkostningerne for Høiesteret ophævede.

Der var optaget et Thingsvidne og indhentet Skifteforvalterens Erklæring til nærmere Oplysning om, hvad Tid paa Dagen Bachke kunde antages at have overleveret sit Bo, hvorved det viste sig, at Anmeldelsen forseglet var indleveret Kl. omtrent 12 paa Skifterettens Kontor, hvor Schriver da alene var tilstede, og at Skifteforvalteren en Times Tid efter var kommen tilstede, og havde aabnet Brevet. I alle Fald viste det sig under selve Overleverelsesforretningen, at Skifteforvalteren havde modtaget Opbydelsen, og sendt sin Fuldmægtig til Udførelse af Forseglingsforretningen, inden nogen Overleverelse var besluttet eller paabegyndt, og efter Concursl.s § 28 kom det ikke an paa, om der allerede var falden en Eragtning til Forretningens Fremme, inden Skifterettens Fuldmægtig indfandt sig til Udførelse af Forseglingen.

Den 26de October.

L.Nr. 130. Advocat Andresen, Actor, mod Niels Helsen.

Angjældende, 44 Aar gammel og Husmand under 4 forskjellige Gaardbrugere, var i 1851 fældt for mislig Omgang med Vraggods, og i 1857 for Overfald. Nu tiltaltes han for Tyveri, men var ved de foregaaende Retter frifunden for videre Tiltale, og blev af Høiesteret aldeles frifunden. Sagen var foranlediget ved Klage i October 1861 fra 1ste Vidne, som forklarede et have for flere Aar siden bjerget i Søen og oplagt paa et Skjær i Nærheden af sin Bolig

Det bestod efter 1ste, 3die og 4de Vidners Prov af en Understok af Furu, hvori var fæstet 4 Egestolper, og i disse indtappet oventil en Ledestang, hvorhos Vidnerne opgav flere Kjendemærker, hvoriblandt Rester dels af sort, dels af grøn Maling. Ved Juletid 1859 havde 3die og 4de Vidner, dog ei samtidig, seet Angjældende i Besiddelse af nogle Egestykker, som de vel ikke bestemt kunde erklære at være af Rækverket, men dog paa Grund af Ligheden troede at have hørt til dette, hvorhos 4de Vidne forklarede, at Angjældende viste Vidnet 3 Stykker Egetræ, at det ene, omtrent 1 Alen langt, bar Spor af Nagler, og at Angjældende havde sagt, at hvis Vidnet talte om at have seet Egetræ hos ham, vilde han benegte det og sige, at det var Løgn. Angjældende benegtede imidlertid at have sagt noget Saadant, og paastod, at de Stykker Egetræ, han havde, og hvoraf han gjorde Plugger, havde han kjøbt ved Auction over noget Vraggods, og det befandtes ogsaa, at han ved et Par Auctioner (i 1850 og 1851) havde kjøbt en Del Egetræ, hvis Beskaffenhed dog ei nærmere blev oplyst. En 14 Aar gammel Dreng, 6te Vidne, og et enfoldigt Menneske, 7de Vidne, (begge derfor uedfæstede) forklarede at have paa Heløen, hvor Angjældende alene boer, under hans Fraværelse ved Lofotfisket Vinteren 1860, i en Klipperevne seet en Del Egestykker, som maatte være didbragte, og 6te Vidne tilføiede, at der var omtrent 10 Stykker, et stort og nogle mindre, hvoraf han hjembar 3, men fik Ordre af Angjældendes Kone, som derover blev vred, til at bringe dem tilbage, idet hun tillagde, at de af hendes Mand var lagte der for at tørres. Efter at Angjældende var kommen hjem, havde 6te Vidne seet efter Stykkerne i Bjergkløften; men da var de borte. 7de Vidne, der havde paahørt Samtalen mellem 6te Vidne og Konen, sagde at hun studsede paa, at Stykkerne var bragte hen i Kløften. Hun forklarede, at hun fulgte 6te Vidne hen til Kløften, og saa der flere Stykker, men runde og uden Maling, hvorimod 6te Vidne sagde, at de var flade og hvidmalede (altsaa ikke grøn- eller sortmalede). Hun benegtede for Resten at have brugt de af 6te og 7de Vidner omforklarede

Stringer, og sagde, at hun ikke vidste, hvem der eiede Stykkerne, hvorfor hun gav Ordre til at bringe dem tilbage, og da hun siden hørte, at 1ste Vidne havde mistet sine Stolper, troede hun det kunde være de samme, som laa i Bjergkløften. Efter 2det og 5te Vidners Prov havde Angjældende Høsten 1859, da Rækverket var blevet borte, ytret, at han paa Heløen havde seet et saadant; men dette benegtede han. Efter det Anførte fandtes ikke tilstrækkeligt Bevis for, at Angjældende havde været i Besiddelse af noget af de til det bortkomne Rækverk hørende Stykker, om han end maaskee ikke paa lovlig Maade var kommen i Besiddelse af de Stykker, der fandtes hos ham. Desuden var der Tegn til, at man vilde være af med ham, hvor han boede, og at dette havde foranlediget den sene Anmeldelse. For at ilægge ham de betydelige Omkostninger maatte man have havt Bevis for, at han paa tilregnelig Maade havde paadraget sig Forfølgningen; men Intet af det, der skulde paadrage ham Omkostningsansvaret, kunde mod hans Benegtelse ansees beviist ved de enslige derom afgivne Prov.

L.Nr. 131. } Skibsreder F. With den ældre mod Skibsreder J. Walløes Dødsbo.
O.Nr. 22.

I denne Sag lod ved dens Paaraab 26de October alene Indstævnte møde, med Paastand om Kost og Tæring, hvorfor der blev affagt almindelig Udeblivelsesdom, og tilkjendt Indstævnte 30 Spdlr. i Kost og Tæring hos Appellanten.

Den 27de October.

L.Nr. 135. Advocat Rolffen, Actor, mod Handelsmændene Svend Brød og Daniel Thime.

Den 24de Marts 1863 indgav disse i Sandnæs bosatte Handelsmænd en Anmeldelse til Fogden, hvori det heder, at to af Formændene, Anders Thvet og Gabriel Sandved, havde anmeldt dem for ulovlig Øludskjenkning, men at Anmelderne selv deri havde gjort sig skyldige, og det saaes af de Angjældendes Anmeldelse. at de vilde have de nævnte

Formænd tiltalte derfor. Om Sandved havde de Angjældende meldt, at han i sin Krambod paa Sandnæs til forskjellige Tider havde udskjenket Brændevin, bl. A. Høsten 1861, samt for en Tid siden, hvorpaa Vidner opgaves. I denne Anledning blev af Lensmanden anstillet Undersøgelse og indhentet Erklæring fra de Anmeldte, samt optaget Forhør, hvoraf Følgen blev, at de Angjældende sattes under Tiltale efter Crll.s 17—1. Ved Underretten blev de Angjældende for deres ovenberørte Paasagn paa Sandved ilagte hver 4 Dages Fængsel paa Vand og Brød, med sædvanligt Omkostningsansvar. Overretten, hvortil Sagen kun efter de Angjældendes Forlangende blev indbragt, frifandt dem for videre Tiltale, men ilagde dem Omkostningsansvar som ved Underretten bestemt. Samme Udfald fik Sagen ved Høiesteret. De om Sandveds Brændevinsskjenken Høsten 1861 opgivne Vidner, 4de—6te Dept.r, oplyste, at Sandved, der er Brandofficier, en Dag, da der var Regnveir, havde kaldt det under hans Commando staaende Mandskab efter Øvelserne ind i sin Krambod, og tracteret det med en Dram Rum hver, uden Betaling. Vidnerne tilføiede, at de Angjældende maatte skjønne, at dette var Tractement, ikke Brændevinshandel, og Nr. 2 tilstod, at han vidste, det var Brandfolk, som skjenkedes. Den angivelig ulovlige Brændevinsskjenken, hvori Sandved skulde have gjort sig skyldig kort før Anmeldelsen, bestod efter de af Angjældende opgivne Vidners Prov i, at Sandved, uden Betaling eller Liqvidotiou eller nogen dermed i Forbindelse staaende Handel, ved forskjellige Leiligheder havde tracteret med en Dram, saa som efter at Opgjør var skeet paa en Andens Vegne for en Sildehandel, hvorved Sandved ogsaa havde liqvideret sit eget ældre Tilgodehavende; ved at skjenke et Par forfrosne Mennesker og en i hans Tjeneste værende syg Arbeidsmand en Dram hver, uden noget Slags Godtgjørelse; ved at tractere en Vognmand, der havde kjørt hans løbske Hest, flere Gange med Mad og Brændevin, uden at det var nogen betinget Betaling, men alene Erkjendtlighed for Billighed; at han undertiden af en god Ven havde faaet

smaa Foræringer, og da vist sin Erkjendtlighed ved at skjenke ham en Dram; og at han oftere havde tracteret en Bekjendt, der jævnlig kom ind til ham, snart med Kaffe, snart med en Dram. Manden pleiede til Gjengjæld klippe Sandveds Haar, uden at det paa nogen af Siderne var ment som Handel, men alene som Gjæstfrihed paa den ene og Villighed paa den anden Side. De Angjældende undskyldte sig med, at de, efter hvad de havde læst i en Avis, stod i den Formening, at naar der i en Krambod skjenktes Dramme, var der en Lovformodning for, at Handel dermed stod i Forbindelse, og en af Brandfolkene havde nok ved den førstnævnte Leilighed kjøbt et Stykke Tobak. Sagfører Ostedahls Vidnesbyrd bekræftede de Angjældendes Forklaring om, at noget Saadant havde staaet i en Avis, og Anmeldelsen tydede paa det Samme.

Den 16de December.

L.Nr. 229. Directionen for det nordenfjældske Dampskibsselskab mod Kjøbmand H. Berle.

Den 25de Octbr. 1860 afskibede Berle med Dampskibet Nidelven 10 Baller Humle til C. Warnecke i Hamburg; men den 28de s. M. stødte Dampskibet i tyk Taage paa en Boe $\frac{1}{4}$ Mil vestfor Mandal, og blev staaende fast, saa at man, for at faae det flot, inden det ved Hugning under Søgangen blev sønderslaaet, maatte kaste ud af Lasten. Humlen, som laa øverst, blev kastet op paa Dækket foran og bag Forlugen, hvorpaa man af den øvrige Last, som fornemmelig bestod af Sild, kastede og lossede i tilkomne Baade og Fartøier 350—400 Tønder. Da flere af Tønderne var lække, og i Mørke under Hastverket led haard Behandling, udrandt en stor Del Sildelage paa Dækket, som, efter Styrmændenes og en Matros's (11te Vidnes) Forudsætning, under Skibets Slingringer formedelst Søgangen maatte løbe ind under Humlesækkene, der vel ogsaa rullede under Bevægelsen. Da Skibet var kommet af Boen, blev det bragt op til Kleven (Mandals Havn), hvor Protest blev gjort, og derpaa til Christiansand, hvor Resten af

Ladningen (deriblandt Humlen) blev oplosset, og Skibet, skjønt ikke egentlig lækt, ved Besigtelse befundet usødygtigt til at føre Ladningen til Hamburg, hvorpaa det gik tilbage, og Ladningen, der ikke blev besigtet, med Selskabets andet Dampskib, Hakon Jarl, sendt til Hamburg. Her fandtes Humlen ved Oplosningen beskadiget, hvilket af Warneckes Arbeidsmand, der modtog den fra Skibet, blev bemærket i hans Paategning om Modtagelsen paa Connossementet, og siden bevidnet af en edsvoren "Humlemægler", der i Pakhuset havde besigtet Humlen, og befundet den mere og mindre beskadiget, i den Grad, at Partiet kun ansaaes værd 25 pCt. af sin oprindelige Værdi. Imidlertid var den fulde Fragt af Warnecke betalt. Da Rederiet ingen tilstrækkelig Kundskab havde om den Skade, der var skeet paa Ladningen, lod den ved Mægler Afladerne opfordre til at opgive de medsendte Varers Værdi, og erklære, at de var villige til at deltage i den Skibet tilføiede Skade efter lovlig opgjort Dispache. Hertil svarede Berle, at hans 10 Baller belgisk Humle ved Affendelsen havde en Værdi af 700 Spdlr., hvorfor den og var assureret i det porsgrundske Søforsikringsselskab, men at den, efter modtagne Efterretninger fra Hamburg, der var funden saa beskadiget, at den havde tabt ¾ af Værdien, hvilken Skade han fordrede erstattet; og dersom Nidelvens Fører havde truffet de fornødne Forføininger (optaget Protest, Søforklaring, med Mere) til, at han kunde erholde denne Erstatning udbetalt, havde han Intet imod, som forlangt at deltage i Havariets Omkostninger efter lovlig Omgang og Dispache. Humlens Værdi ved dens Ankomst til Christiansand antoges saaledes kun at have været 25 pCt. af dens oprindelige Værdi, da det ikke var rimeligt, at den havde taget Skade i Hakon Jarl. Men ved Dispachen blev, i Mangel af fornøden Oplysning herom, Humlen ansat til fuld Værdi, 700 Spdlr., og som Følge heraf 45 Spdlr. 80 Skill. repartere̊de paa Berle. Da der, som sagt, i Mangel af Besigtelse og Taxt savnedes de Legitimationer, som fordres til Assurancegodtgjørelsens Udbetaling, blev den negtet, skjønt det porsgrundske Søforsik-

ringsselskab senere erklærede sig villigt til at erstatte de 45 Spdlr. 80 Skill. Berle negtede nu at betale dette Beløb, og blev derfor af det nordenfjældske Dampskibsselskab ved Søret i Bergen sagsøgt til dets Betaling med Renter og Omkostninger. Berle paastod Frifindelse, og efter Modstævning, under Abandon af Vare og Assurance til Modparten, Erstatning hos denne for de 700 Spdlr. med Renter og Omkostninger. Ved Sørettens Dom blev Berle ogsaa frifunden for Dampskibsselskabets Tiltale, og dette — mod at erholde overdraget de under Sagen omhandlede 10 Baller Humle og den Ret, som Assurancepolicen medførte — tilpligtet at betale ham de paastævnte 700 Spdlr., med 5 pCt. aarlig Rente fra Paastævningen, men Omkostningerne ophævede. Efter denne Dom blev gjort Indførsel i Selskabets andet Dampskib Hakon Jarl, for Beregningssum 751 Spdlr. 104 Skill. Selskabet paaankede begge Dele for Høiesteret, ved hvis Dom de blev stadfæstede, men Omkostningerne ogsaa for Høiesteret ophævede.

Modspørgsmaalet blev af Dampskibsselskabet imødegaaet med Paastand **principaliter** om Afvisning, **subsidialiter** om Frifindelse. Afvisningspaastanden støttedes paa, at Søgsmaalene havde forskjellige Facta til Udgangspunct, medens Indstævnte paastod, at de havde sit Udspring fra samme identiske Begivenhed, og stod i nøieste Forbindelse. Frifindelsespaastanden støttedes paa 1) at Humlen maatte være beskadiget før Afskibningen, hvis den var beskadiget, hvilket benegtedes, med Bemærkning, at Mæglerattesten intet Bevis afgav. 2) at det havde været Indstævnles Pligt, selv at sørge for de fornødne Legitimationer ved Besigtelse og Værdsætning af Humlen i Christiansand,

efter Connossementet vel conditionerede Humle maatte forudsættes ubeskadiget ved Afskibningen, om man end vilde ansee Indholdet Skipperen ubekjendt (efter Paategningen), medens Sækkene efter Vidneprovene senere fandtes baade og slidne; og at det desuden ved de i Bergen afhørte Vidner maatte ansees beviist, at Humlen ved Afskibningen var god belgisk Humle, hvoraf Berle nemlig kort forud havde indkjøbt 10 Baller, som uimodsagt var de afskibede, medens det ved Humlemæglerens Besigtelse og Skjøn unegtelig maatte ansees godtgjort, at Humlen, der ikke negtedes at være den omtvistede, var beskadiget og forringet indtil en Fjerdedel af sin oprindelige Værdi (nemlig af Saltlagen, hvori den havde væltet sig), og Skipperen eller hans Mægler ved at modtage Qvittering paa Connossementet med Bemærkning, at Humlen var beskadiget, maatte ansees at have erkjendt dette, og forstaaet, at deri laa et Forbehold; thi Modpartens Paastand om, at Ordet "Beschätigd" (ↄ: "Beschädiget") var ulæseligt, maatte ved første Diekast findes ugrundet. 2) at det netop var Rederiets Commissionær i Christiansand — der af Skipperen, som maatte vende tilbage, modtog Varerne, og atter afskibede dem i Hakon Jarl til Hamburg — som havde havt, ved Modtagelsen eller i Mellemtiden, at sørge for deres Besigtelse og Værdsætning, saa meget mere, som de efter Vidneforklaringerne da bar Tegn af en Medfart, der efter Omstændighederne maatte vække Mistanke om Beskadigelse, medens Berle Intet vidste om Uheldet, før det var forsilde at skaffe de fornødne Legitimationer til Assurancens Udbetaling, hvilke det unegtelig paalaa Commissionærerne under saadanne Omstændigheder at tilveiebringe, og hvorfor Rederiet følgelig utvivlsomt maatte staae umiddelbart til Ansvar. 3) at det af velbekjendte Grunde maatte ansees givet, at det porsgrundske Søforsikringsselskab ikke uden behørige Legitimationer vilde udbetale den fulde Assurance mod Abondon, og heller ikke pligtede saadan Udbetaling, medens Rederiet, der maatte svare for sin Commissionær, som heri var Skyld, unegtelig pligtede at erstatte Skaden. 4) at lige saa lidt Udbetalingen

af Fragten, som Qvitteringen paa Connossementet kunde afskjære Erstatningskravet mod Rederiet, da Qvitteringen, som vist, antydede Forbeholdet, og Fragtens Betaling, uden hvilken Varen ikke vilde være leveret, eller havde kunnet undersøges, intet Afkald kunde ansees at indeholde.

Fra 1ste til 20de December blev af Høiesteret paakjendt:

Den 1ste December. L.Nr. 205, mod Artillerist Niels Lund, fældt efter Crll.s 21—27 og 29, af Krigsretten til 4, af Høiesteret til 3 Aars Strafarbeide.

L.Nr. 206, mod Johan Eckstrøm, fældt af Christiania Politiret og Høiesteret for Vold og voldsom Modstand mod Politiet, samt for haanende Ytringer mod en Politibetjent til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

Den 2den. L.Nr. 207, Handelshuset Parelius & Losstus mod det nordenfjældske Dampskibsselskab og Skipper Baumann. (Vil blive meddelt).

Den 3die. L.Nr. 208, mod Peder Krondalsbakken, fældt for 4de Gangs Tyvsforbrydelse, af Underretten efter Crll.s 19—1, 6 og 7 til 8, af Overretten — hvis Dom kun efter Angjældendes Forlangende blev paaanket, og af Høiesteret stadfæstet, saa vidt paaanket — efter Crll.s 19—6 og 7 til 7 Aars Strafarbeide.

L.Nr. 209, mod Christian Johannessen, fældt for Overfald, af Underretten til 20, af Overretten og Høiesteret til 15 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 210, mod Christian Hermansen, fældt af alle Retter for 6te Gangs Tyveri til Strafarbeide paa Livstid.

L.Nr. 211, mod Lars og Eilef Hæreid, fældte, Nr. 1 for grovt og simpelt Tyveri af alle Retter til 1 Aars, Nr. 2 for 2den Gangs Tyveri, af Underretten til 9 Maaneders, af Overretten og Høiesteret til 1 Aars Strafarbeide.

L.Nr. 212, mod Syverin Tøreggen, fældt for Overfald, af Overretten til 10, af Underretten og Høiesteret til 8 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

Den 6te. L.Nr. 213, mod Knud Seim, fældt for voldsom Modstand mod Politiet og for Gadeuorden til 8 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

Den 7de. L.Nr. 214, mod Johan Stockfleth Ording, Boye Lieungh og Søren Tufte. (Vil blive meddelt).

Den 8de. L.Nr. 215, O.Nr. 2, Handelsmand P. C. Roness mod Handelshuset H. P. Jensen & Co. (Vil blive medd.).

Den 9de. L.Nr. 216, O.Nr. 11, Guro Skøi mod Halvor Skøi. (Vil blive meddelt).

Den 10de. L.Nr. 217, O.Nr. 35, Sølieutenant Oluf Petersen mod Throndhjems Commune. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 218, mod Anna Marthe Bolstad. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 219, mod Martin Christiansen, fældt af alle Retter for Tyveri til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 220, mod Thea Vælten, fældt af alle Retter for Tyveri til 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 221, mod John Vevig, fældt af alle Retter for Tyveri til 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 222, mod Nikuls Lien, fældt af alle Retter for grovt Tyveri, af de foregaaende Retter til 7, af Høiesteret til 6 Maaneders Strafarbeide.

Den 13de. L.Nr. 223, O.Nr. 36, Mekanikus O. Jacobsens Enke mod Mekanikus G. Pedersen. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 224, O.Nr. 30, Skræddermester Olberg mod Voldmester Thiøme. (Almindelig Udeblivelsesdom).

L.Nr. 225, O.Nr. 33, Kjøbmand Mossin mod Grosserer Anker. (Almindelig Udeblivelsesdom).

Den 13de. L.Nr. 226, mod Anne Johanne Jacobsdatter, fældt af alle Retter for 2den Gangs Tyveri til 8 Maaneders Strafarb.

Den 14de. L.Nr. 227, mod Christine Sværverud, fældt af alle Retter for 9de Gangs ulovligt Brændevinssalg og 2den Gangs Tyveri (efter de foregaaende Domme "simpelt og grovt", efter Høiesterets nye Conclusion "simpelt" Tyveri) til 5 Aars Strafarbeide. Det var Tyveri af Sauder i "Kve" der blev forskjellig subsumeret.

Den 15de. L.Nr. 228, mod Casper og Martin Gabrielssønner Isteie fældte af alle Retter for Tyveri, hver til 15 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

Den 16de. L.Nr. 229, O.Nr. 15, Directionen for det nordenfjeldske Dampskibsselskab mod Kjøbmand H. Berle. (Meddelt).

Den 17de. L.Nr. 230, O.Nr. 40, Ketil Kiland mod Sigrid Ellingsdatter. (Almindelig Udeblivelsesdom med Kost og Tæring til den mødende Indstævnte).

L.Nr. 231, mod Svend Sandnæs, m. Fl. (Vil blive meddelt).

Den 20de. L.Nr. 232, mod Karen Pauline Haugans eller Østbys og Randi Petersens, født Moller eller Mellerup, fældte af alle Retter, Nr. 1 for 3die Gangs Tyveri og Forbrydelse mod Crll.s 10—4, 7 og 8 til 4½ Aars, og Nr. 2 for 4de Gangs Tyvsforbrydelse til 6½ Aars Strafarbeide.

L.Nr. 233, mod Haagen Larsen, fældt af alle Retter for femte Gangs Tyveri til Strafarbeide paa Livstid.

L.Nr. 234, mod Anders Andersen og Helene Nielsdatter,

fældte af alle Retter for Concubinat til Fængsel paa Vand og Brød, han i 30, hun i 15 Dage.

L.Nr.235, mod Johan Raanaasplads, fældt af alle Retter for 3die Gangs ulovligt Brændevinssalg til 100 Spdlr.s Bøder.

L.Nr. 236, mod Jørgen Bjærkaas, fældt af alle Retter for Tyveri til 4 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 237, mod Karen Himo, fældt af alle Retter for 2den Gangs Tyveri til 1 Aars Strafarbeide.

L.Nr. 238, mod Kirstine Frederikke Bernhardine Thoresen eller Larsen, fældt af alle Retter for 2den Gangs Tyveri til 8 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 239, mod Christi Veabakken. (Vil blive meddelt).

L.Nr. 240, mod Mari Økland, fældt for Concubinat, af Underretten til 8 Maaneders Strafarbeide, af Overretten og Høiesteret til 20 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 241, mod Anne Dahl eller Romme, fældt efter Crll.s 18—27, 1ste Led, af de foregaaende Retter til 9 Maaneders, af Høiesteret til 1 Aars Strafarbeide.

L.Nr. 242, mod Anne Rysted, fældt af alle Retter for grovt og simpelt Tyveri til 8 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 243, mod Peter Christian Pedersen, fældt efter Crll.s 18—25 og 19—1, af Overretten til 15, af Underretten og Høiesteret til 20 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 244, mod Even Norahagen, fældt af alle Retter for Tyveri til 8 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

L.Nr. 245, mod Hans Albrigt Johannesen og Martha Birgitte Eliasdatter, fældte for Concubinat, af Underretten til 10, af Overretten og Høiesteret til 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød hver.

L.Nr. 246, mod Birgitte Christophersen, fældt af alle Retter for 2den Gangs Tyveri til 8 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr.247, mod Bolette eller Britta Andersdatter, fældt af alle Rettee for 2den Gangs Tyveri til 9 Maaneders Strafarbeide.

L.Nr. 248, mod Lars Sørbyengen, fældt for Tyveri af Underretten til 15, af Overretten og Høiesteret til 20 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

Ord-Register

til Retstidenden for 1864.

Sag-Register
til Retstidenden for 1864.

Aastedsbehandling.

Forgjæves Paastand om Afvisning, fordi der ikke var brugt Aastedsbehandling under en Sag om ulovlig Borttagelse af Jord paa en Eiendom. (L.s 1—16, 1—13—9, Frd. af 31te Marts 1719 og 11te August 1797, § 27, paaberaabte). S. 484—485.

Afvisning.

Afvisning paa Realitetsgrunde forkastet uden Hjemvisning. S. 222—223.

Afvisning fra Underret paa Grund af res judicata ved foregaaende Underretsdom, som derimod efter Paaanke (L.s 1—6—15) blev forandret fra Frifindelse til Fældelse. S. 322—323.

Fældelse ved Underretten efter Crll.s 15—9 og 11, Afvisning ved Overretten af Sagen som Justitssag fra Underretten, med Frifindelse ved Høiesteret for Justitiens Tiltale. S. 406—407.

Paastand om Afvisning af Efterskudsstævning, der var udtagen efter fatalia appellationis, forkastet paa Grund af Gjenstandenes Sammenhæng. S. 513—515.

En Overretsdom, hvorved en paaanket Executionsforretning var underkjendt, selv af Høiesteret underkjendt, og Sagen, der ikke angik nogen til høiere Ret paaankelig Gjenstand, fra Overretten afvist. (Executionsforretningen var vel sat, men bortfalden uden Eragtning, Beslutning eller Tvangsforanstaltning, formedelst Parternes Forhandlinger). S. 761—765.

Afvisning af Appel efter gjensidig Acqiescents og paabegyndt Straf. S. 778.

Alminding.

Kjøberne af Eidsvolds Alminding efter den nye Udstiftningslov kjendte uberettigede til dens Udskiftning mod Forbud af vedkommende dertil bemyndigede Departement. S. 697—711.

Anstiftelse.

Frifindelse af Underretten men Fældelse af Overretten og Høiesteret efter Crll.s 23—7, jfrt. 5—1 og 3—1, med forskjellig Strafudmaaling, og Fældelse af alle Retter til Bøder for uberettiget Førelse af Skib. S. 98—109.

Arv og Skifte.

Testamentarisk Disposition, af Underretten og Overretten kjendt ugyldig, af Høiesteret kjendt gyldig. (Historisk Fortolkning af Arvel.s § 51). S. 231—235.

Spørgsmaal, om Jagttagelsen af L.s 5—13—27 efter Omstændighederne kunde betragtes som overflødig, eller maatte ansees som nødvendig. S. 369—372.

Indførsel i og Salg af nogle et Opbudsbo tilhørende Varer efter Arrest, thinglæst samme Dag som Opbudet, underkjendte, og Udlægshaveren tilpligtet at indbetale Salgsbeløbet med Renter i Boet. (Det større Vurderingsbeløb af de solgte Varer forgjæves paastaaet erstattet). S. 721—722.

Assurance.

Tvist om Assurancegodtgjørelse for et ved Kantring i Havn (under indtraadt Ebbe) forlist og abandonneret Skib, hvis Uheld paastodes foranlediget ved uforsvarlig Fortøining, og hvis Skade ved de fra begge Sider foranstaltede Taxter var forskjellig bedømt. S. 1—13.

Tvist om Størrelsen af Assurancegodtgjørelse i et Tilfælde, hvor Parterne først var blevne enige om at lade Skaden taxere af selvvalgte Mænd, men Assurandørerne derpaa havde ladet optage formeligt Skjøn, ved hvis Slutning den Assurerede forbeholdt sine Indsigelser mod dets Optagelse for Tilfælde, at de foranstaltede Overskjøn, hvilket dog skeede, under Indsigelse i flere Henseender. S. 92—95.

Tvist, om en af Commissionær hos sig selv tegnet eller overtagen Assurance, hvis Omfang eller bestemte Gjenstand hverken ved Police eller Andet blev tilstrækkelig oplyst, kunde ansees tegnet for en ved senere Forlis tabt Fragt. S. 485—489.

lig Strafindmaaling, og Fældelse af alle Retter til Bøder for uberettiget Førelse af Skib. S. 98—109.

Spørgsmaal om Asſurancesvig ved Branden af et Skib paa Sørfjorden. S. 808—815.

Auction.

Auctionssalg med Hjemmel af Pantebrev kjendt uefterretteligt paa Grund af manglende Forligsprøve. S. 28—31.

Spørgsmaal om Gyldigheden af et i Følge Indførsel foregaaet Auctionssalg af en Bygselret, der tidligere var afstaaet, mod Føderaad, til Gaardens Eier. S. 330—335.

Spørgsmaal, om en for Banklaan ved Tvangsauction solgt Gaard kunde ansees kjøbt for egen Regning af Høistbydende, eller for hans Søsters, Skyldnerskens; om uhjemlet Brug af en i Salget ikke indbefattet Skov, og af et Saugbrug, som dog maatte ansees indbefattet under Salget; og om Parternes Regnskabsforhold i flere Henseender. S. 385—404.

Indførsel i og Salg af nogle et Opbudsbo tilhørende Varer efter Arrest, thinglæst samme Dag som Opbudet, underkjendte, og Udlægshaveren tilpligtet at indbetale Salgsbeløbet med Renter i Boet. (Det større Vurderingsbeløb af de solgte Varer forgjæves paastaaet erstattet). S. 721—722.

Barnefødsel i Dølgsmaal.

Forbrydelse mod Crll.s 14—19, første Led, anseet med 4 Aars Strafarbeide, og Delagtighed i denne Forbrydelse forskjellig bedømt af alle Retter. S. 18—20.

Forsøg paa Forbrydelse mod Crll.s 14—18, første Led, (efter foregaaende Dom for Forbrydelse mod 14—20, jfrt. 21) samt for Forbrydelse mod Crll.s 18—25, første Led, anseet med 1 Aars Strafarbeide. S. 46—48.

Tiltale efter Crll.s 14—22, Fældelse ved Hjemthinget efter 14—19, første Led, men Frifindelse for videre Tiltale af Høiesteret. S. 284—287.

Fældelse af de foregaaende Retter efter Crll.s 14—16 (Tvillinger) til Strafarbeide paa Livstid, men af Høiesteret efter samme §, jfrt. 6—12 og 14, til 15 Aars Strafarbeide. S. 645—646.

Bedrageri.

Frifindelse af Overretten i en Post af Sagen, hvori Underretten og Høiesteret dømte for Bedrageri. S. 124—128.

Crll.s 21—27 anvendt af Underretten, 21—27 og 29 af Overretten, men 21—1, jfrt 2, og 6—17 af Høiesteret. S. 242—246.

Spørgsmaal, om Crll.s 21—10 kunde ansees anvendelig i et Tilfælde, hvor alene 15—10 og 11 fandtes anvendelige. (Spektaklerne paa Boraas for at indbilde Folk, at de Underjordiske der havde sit Spil). S. 273—284.

Crll.s 21—1, jfrt. 2, og Søfartsl.s § 111, f, anvendte med 8 Mdrs Strafarbeide. S. 335—336.

Crll.s 19—1 og 6 anvendte af Underretten, 19—1, jfrt. 5—6, af Overretten, og 19—6 af Høiesteret, i Forbindelse med 21—1. S. 341—348.

Crll.s 21—1 anvendt af de foregaaende Retter i et Tilfælde, hvor Høiesteret anvendte 21—8, jfrt. 5—6. S. 348—352.

Crll.s 21—24, a, af Høiesteret anvendt i et Tilfælde, hvor de foregaaende Retter havde anvendt 21—1. S. 380—382.

Forbrydelse, der af Underretten blev betragtet som Bedrageri, af Overretten og Høiesteret som Tyveri. S. 407—408.

Crll.s 21—1 anvendt af Underretten i et Tilfælde, hvor Overretten og Høiesteret anvendte 21—6. S. 413—414.

Spørgsmaal om Tilsnigelse af Underskrift under en Erklæring, hvis Indhold bl. A. gik ud paa kortere Frist for Afgjørelsen af en Gjæld, end Udstederen vilde have forudsat. S. 458—462.

Crll.s 21—11 og 19—1 anvendte paa Flytning af Skjelsten og Afslæt af Hø paa det ved Flytningen indtagne Stykke Jord. S. 489—491.

Forskjellig Subsumtion (af de foregaaerde Retter under Crll.s 19—6, af Høiesteret under 21—1) i et Tilfælde, hvor Angjældende havde formaaet en Tjenestepige i Huset til at udlevere ham en Kaabe, som han troede stjaalen. S. 502—512.

Fældelse af de foregaaende Retter efter Crll.s 21—6 i et Tilfælde, hvor Høiesteret frifandt for videre Tiltale. S. 550—555.

Fældelse efter Crll.s 21—8 i et Tilfælde, som kunde synes at henhøre under 21—6. S. 555—562.

Forskjellig Subsumtion af Bedrageri med nogle Sække. S. 734—736.

Bergverksvæsen.

Besiddelse.

Bevis.

Spørgsmaal om Beviset for Fleres Delagtighed i Tyveri af flere Rensdyr. S. 595—598.

Forskjellig Bedømmelse af Tyvsbevis. S. 817—820.

Brandvæsen.

Første Led af § 14 i 4de Post af Brandanord. af 18de August 1767 anvendt af Brandretten i et Tilfælde, hvor Høiesteret anvendte sidste Led. S. 449—450.

Brevbrud.

Crll.s 19—1 og 21—31 af Underretten anvendte cumlative, af Overretten og Høiesteret uden Cumulation. (Pengetyveri med Brevbrud). S. 39—40.

Brugsrettigheder.

En delt Gaards Opsiddere anseede uberettigede til at udøve de den udelte Gaard tidligere tilstaaede Brugsrettigheder i dens frasolgte Skov i større Omfang, end om den var forbleven udelt. S. 450—451.

Tvist om Vei over Nabojorde efter Lagrettes Bestemmelse under Udskiftning. S. 471—475.

Brændevinssalg.

En Brændevinshandler dømt for ulovlig Brændevinsudskjenkning (fra 2 Udsalgssteder, i samme Gaard, men med Portrum imellem, og med særskilte Indgange fra Gaden). Side 415—416.

Fældelse for ulovligt Brændevinssalg fra to Steder i samme Hus. S. 445.

Bygningsvæsen.

Spørgsmaal om Overtrædelse af Bygningsloven for Bergen, og Fældelse ved Politiretten men Frifindelse af Høiesteret. Side 658—659.

Spørgsmaal om ulovligt Bygningsarbeide. S. 771—772.

Bygsel.

Spørgsmaal om Gyldigheden af et i Salgs Indførsel fore-

Competents af Ret eller offentlig Betjent.

Concurs.

Confiscation.

Contracter.

Cumulation af Straffe.

Delagtighed.

Dyrs Mishandling.

Crll.s 19—1, jfrt. 6—17, 19—9 og 6—11, anvendt med 3 Mdrs Strafarbeide. S. 430—432.

Efterskudssøgsmaal.

Paastand om Afvisning af Efterskudsstævning, der var udtagen efter fatalia appellationis, forkastet paa Grund af Gjenstandens Sammenhæng. S. 513—515.

Eiendom og Eiendomsbyrder

En delt Gaards Opsiddere anseede uberettigede til at udøve de den udelte Gaard tidligere tilstaaede Brugsrettigheder i dens frasolgte Skov i større Omfang, end om den var forbleven udelt. S. 450—451.

Tvist om Vei over Nabojorde efter Lagrettes Bestemmelse under Udskiftning. S. 471—475.

Tvist, om Medeiendomsretten i et uskiftet Skovstykke ved Salg eller paa anden Maade var tabt for en oprindelig lodhavende liden Eiendom. S. 570—576.

Tvist om Grændsen mellem Naboeiendomme. S. 744—752.

Tvist om Veiret, der støttedes dels paa Contract, dels paa Hævd. S. 753—758.

Embeds-, Ombuds- og Bestillingsmænd.

En Distriktslæge efter Crll.s 24—14 og 27, jfrt. 6—11, af Overretten og Høiesteret dømt til Embedsfortabelse. (Underretten havde anvendt 21—1 jfrt. 6—12 med samme Straf). S. 225—228.

Spørgsmaal, om offentlig Paatale efter Crll.s 10—4 er anvendelig paa Udskjelden af en Lensmand, der paa Sorenskriverens Vegne holder Auction, bekræftende besvaret af de foregaaende Retter, men begnende af Høiesteret, uden Afvisning (formedelst Gjenstandens Sammenhæng med rettelig paatalt Forbrydelse mod 10—8, der tilligemed 19 blev anvendt). Side 295—296.

En Postaabner, m. M., dømt efter Slutningsbestemmelsen i Crll.s 19—3, samt 24—20, jfrt. 32, til 7 Aars Strafarbeide og Afsættelse. S. 598—601.

En Underdommer sældt efter Crll.s 24—9 til 20 Spdlr.s Bøder for aabenbar ugrundet Dom, men Meddomsmændene, der havde været enige med ham, fritagne for Straf. S. 641—645 (jfrt. S. 718—720).

Erstatning.

Spørgsmaal om Erstatning i en Tyvssag. S. 42—43.

Erstatning tilkjendt et Par Grundeiere i Skien af Statskassen for Skade, der var foraarsaget ved forandret Strømsætning som Følge af det nye Canalanlægs Indretning. Side 193—208.

Erstatning tilkjendt af Underretten, men negtet af Overretten og Høiesteret, for Ulemperne af Kloakers og Vandrenders Tilledning til en Bæk over en Byggetomt. S. 296—304.

Spørgsmaal, om Endossenten af en Vexel, hvis Sum ved Forfalskning af Udstederen maatte ansees forandret fra 100 til 500 Spdlr., kunde kjendes pligtig at betale Vexeleieren det sidstnævnte eller kun det førstnævnte Beløb. S. 327—328.

Spørgsmaal, om en Commissionær, der havde modtaget Varer til Udlevering i smaa Partier mod Betaling af Kjøberen, men havde ladet ham faae Størstedelen deraf paa Credit, efter at han var undvegen burde tilsvare Værdien. S. 455—458.

En Endossent, der havde underskrevet Vexelobligationer, hvis Summer kun var anførte med Ciffere paa en Maade, som gav let Anledning til Forfalskning uden at efterlade Spor deraf, og saaledes var forfalskede, dømt til at tilsvare det falske Beløb, hvorfor de af en Sparebank var disconterede. S. 497—499.

For saa vidt stjaalne Penge gjenfindes in specie, bestemmes de at skulle udleveres, og Erstatning tilkjendes kun for Resten. S. 565—570.

En Sagfører dømt i Erstatning for uforsvarlig Behandling af en ham til Inddrivelse overdragen Gjældsfordring. Side 629—635.

Indførsel i og Salg af nogle et Opbudsbo tilhørende Varer efter Arrest, thinglæst samme Dag som Opbudet, underkjendte, og Udlægshaveren tilpligtet at indbetale Salgsbeløbet med Renter i Boet. (Det større Vurderingsbeløb af de solgte Varer forgjæves paastaaet erstattet). S. 721—722.

Erstatning, hvorfor var givet Panteforskrivelse, paastaaet men ikke tilkjendt under Strafsagen. S. 722—723.

Erstatning tilkjendt for Omkostninger ved Eftersporing og Indhentelse af en Tyv, som ingen Indsigelse gjorde mod Paastanden. S. 726—730.

Forskjellig Bestemmelse af Erstatningen for et ved Hæleri erhvervet og opsmeltet reduceret Ortstykke. S. 772—773.

Et Dampskibs Rederi ilagt Erstatning af Assurancen for havarerede Varer formedelst dets Commissionærs Forsømmelse af at skaffe de til Assurancens Udbetaling fornødne Legitimationer. S. 826—830.

Execution.

Spørgsmaal om Gyldigheden af et i Følge Indførsel foregaaet Auctionssalg af en Bygselret, der tidligere var afstaaet, mod Føderaad, til Gaardens Eier. S. 330.—335.

Indførsel i og Salg af nogle et Opbudsbo tilhørende Varer efter Arrest, thinglæst samme Dag som Opbudet, underkjendte, og Udlægshaveren tilpligtet at indbetale Salgsbeløbet med Renter i Boet. (Det større Vurderingsbeløb af de solgte Varer forgjæves paastaaet erstattet). S. 721—722.

Expropriation.

Skjøn og Expropriation af Vandret forgjæves paaanket af Eieren, fordi han havde paastaaet Skjønnet opsat, indtil Følgerne viste sig, og ikke forinden havde forlangt Erstatning. Side 513—515.

Fallitsvig.

Forskjellig Bedømmelse i de forskjellige Instantser af nogle som Fallitsvig og Delagtighed deri paatalte Handlinger. Side 213—216.

Crll.s 21—24, a, af Høiesteret anvendt i et Tilfælde, hvor de foregaaende Retter havde anvendt 21—1. S. 380—382.

Falskmøntneri.

Crll.s 11—10, sidste Led, jfrt. 6—11, anvendt med 12 Aars Strafarbeide. S. 321—322.

Falskneri.

Fældelse af Underretten efter Crll.s 21—27 til 1 Aars, af Overretten og Høiesteret efter 21—27 og 28 til 8 Maaneders Strafarbeide. S. 20—21.

En Fallent fældt af alle Retter efter Crll.s 21—27 og 29 samt 6—12 til 9 Aars Strafarbeide, og en Sagfører af Overretten ilagt 20 Spdlr.s Bøder for at have paategnet Dokumenter som Lagværge, uden Forhandling eller Aftale derom med Enken, men frifunden af Underretten og Høiesteret. S. 66—82.

Crll.s 21—27 og 29, jfrt. 5—6, af Overretten og Høiesteret anvendte paa to Tiltalte i et Tilfælde, hvor Underretten havde anvendt 21—27 paa den ene, og 21—29 samt 21—27, jfrt. Cap. 3 (ment 5—3) og under Forvexling af Personerne, paa den anden. S. 209—213.

Crll.s 21—27 anvendt af Underretten, 21—27 og 29 af Overretten, men 21—1, jfrt. 2, og 6—17 af Høiesteret, S. 242—246.

Frifindelse for videre Tiltale ved Underretten, men Fældelse ved Overretten og Høiesteret efter Crll.s 21—27 og 29. Side 316—319.

Fældelse ved de foregaaende Retter alene efter 21—28, men ved Høiesteret efter 21—28 og 29. S. 408—409.

Spørgsmaal, om Tilbagekaldelse af egen Bekjendelse for Retten om et Par Falskneriet, der ikke paa anden Maade var oplyste, kunde tillægges Virkning. S. 476—478.

En Endossent, der havde underskrevet Vexelobligationer, hvis Summer kun var anførte med Ciffere paa en Maade, som gav let Anledning til Forfalskning uden at efterlade Spor deraf, og saaledes var forfalskede, dømt til at tilsvare det falske Beløb, hvorfor de af en Sparebank var disconterede. S. 497—499.

Falskneri, som kunde synes at egne sig til Henførelse under 21—27, henført under 21—28. S. 529 - 530.

Crll.s 21—29. jfrt. 27, samt 21—1 anvendte i et Tilfælde, hvor Høiesteret anvendte 21—27 og 29 samt 21—1. S. 603—605.

Fældelse af Underretten for Forbrydelse mod Crll.s 21—29 samt Anstiftelse af Forbrydelse mod 21—27 til 1 Aars, men af Overretten og Høiesteret efter 21—27 og 29 til 8 Maaneders Strafarbeide, S. 609—610.

Afvisning af Underretten, Fældelse af Overretten efter Crll.s 21—27, men Frifindelse for videre Tiltale af Høiesteret. S. 675—684.

Falsk Angivelse.

Fældelse af Underretten efter Crll s 17—1 og 2, jfrt. 15—10 og 11, samt 16—11, og Medtiltalte efter 21—33, jfrt. 17—2 samt 15—10 og 11, men Frifindelse af Overretten for videre Tiltale, og fuld Frifindelse af Høiesteret. S. 145—147.

Fældelse efter Crll.s 17—1, jfrt. 14—1, af Underretten til 7 Aars Strafarbeide, Frifindelse for videre Tiltale af Overretten, men Fældelse efter 17—1 til 30 Dages Fængsel paa Vand og Brød af Høiesteret. S. 737—740.

Fældelse efter Crll.s 17—1. S. 824—826.

Fatalia.

Paastand om Afvisning af Efterskudsstævning, der var udtagen efter fatalia appellationis, forkastet paa Grund af Gjenstandenes Sammenhæng. S. 513—315.

Fattigvæsenet.

Tvist mellem Christianias og Agers Communer om rette

Forsørgelsessted for forskellige Klasser Fattige i Anledning af Forstædernes Indlemmelse i Byen. S. 360—366.

Forligsvæsen.

Auctionssalg med Hjemmel af Pantebrev kjendt uefterrettelig paa Grund af manglende Forligsprøve. S. 28—31.

Forsøg.

Forsøg paa Forbrydelse mod Crll.s 14—18, første Led, (efter Foregaaende Dom for Forbrydelse mod 14—20, jfrt. 21) samt for Forbrydelse mod Crll.s 18—25, første Led, anseet med 1 Aars Strafarbeide. S. 46—48.

Frifindelse af Underretten men Fældelse af Overretten og Høiesteret efter Crll.s 23—7, jftr. 5—1 og 3—1, med forskjellig Strafudmaaling, og Fældelse af alle Retter til Bøder for uberettiget Forelse af Skib. S. 98—109.

Fældelse af Underretten efter Crll.s 18—11 og 19, første Led, jfrt. 6—11, til 12, af Høiesteret efter samme Lovsteder, jfrt. 3—1, til 8 Aars Strafarbeide. S. 216—217.

Fældelse efter Crll.s 19—1, og 14—24 jfrt. 3—1, til 1 Aars Strafarbeide. S. 659—665.

Frifindelse.

En Fallent fældt af alle Retter efter Crll.s 21—27 og 29 samt 6—12 til 9 Aars Strafarbeide, og en Sagfører af Overretten ilagt 20 Spdlr.s Bøder for at have paategnet Dokumenter som Lagværge, uden Forhandling eller Aftale derom med Enken, men frifunden af Underretten og Høiesteret. S. 66—82.

Fældelse af de foregaaerde for Tyveri, men Frifindelse af Høiesteret for videre Tiltale. S. 82—84.

Tretten for Tyveri i Kværner Almindinq (Beitstaden) Tiltalte samtlige aldeles frifundne af Underretten, Otte ligeledes af Overretten, men Fem kun for videre Tiltale, og ilagte hver en Trettendedel af Omkostningerne, men kun Fem aldeles frifundne af Høiesteret, de Øvrige for videre Tiltale, med Omkostningsansvar som ved Overretten bestemt, dog To, formedelst Fællesskab i Gjerning, fælles Ansvar af to Trettendedele. S. 84—89.

Fældelse af de foregaaende Retter efter Crll.s 19—6 for Befatning med Grubesølv, men Frifindelse af Høiesteret for videre Tiltale. S. 89—91.

Fældelse af de foregaaende Retter efter Crll.s 23—20, men Frifindelse af Høiesteret for videre Tiltale. S. 120—122.

Fuldmagt.

Spørgsmaal, om en Commissionær, der havde modtaget Varer til Udlevering i smaa Partier mod Betaling af Kjøberen, men havde ladet ham faae Størstedelen deraf paa Credit, efter at han var undvegen burde tilsvare Værdien. S. 455—458.

Gjentagen Forbrydelse.

Fældelse ved Hjemthinget for 5te, ved Høiesteret for 4de Gangs Tyveri. (Frafaldelse af Hjemthingsdømmen). Side 219.

Haandverksdrift.

En Handelsmand og to Bagermestere efter Klage fra Bagerlauget politiretsvis tiltalte for Overtrædelse af Haandverksl.s § 85 ved Contracter om Bagning af de to Sidstnævnte for den Førstes Handelshus mod bestemt Bagerløn, og under Forpligtelse, ikke at bage for sig selv eller Andre; men frifundne for Tiltale. S. 625—629.

Habilitet

Spørgsmaalet om en Lensmands Habilitet til, efter Ordre at registrere et gjennem ham af en Creditor til Fallitskifte overgivet Bo, og om hans Competents til, ved Eragtning, mod Protest at tillægge Registreringen Fremme. S. 305—310.

Handel

Spørgsmaal, om en som ulovlig paatalt Handel kunde siges at være dreven fra fast Udsalgssted. S. 319—320.

Fældelse af Overretten for 2den Gangs ulovlig Handel, men Frifindelse af Underretten og Høiesteret. S. 410—411.

Nogle Slagteemestere i Throndhjem fældte for ulovlig Handel paa Torvet med amerikansk Flæsk. S. 412—413. Jfr. Rettelse S. 432.

Havnevæsen.

Fældelse efter Havnel.s § 16 for utilladt Bebyggelse af en kjøbt Tomt i Skudesnæs Havn. S. 593—595.

Hittegods.

Frifindelse af Overretten for videre Tiltale, men Fældelse af Underretten og Høiesteret efter Crll.s 21—14. S. 289—295.

Crll.s 21—14 anvendt i et Tilfælde, hvor der var Spørgsmaal om Anvendelse af 19—1. S. 409—410

Fældelse ved Underretten for ulovlig Omgang med Hittegods, men ved Overretten og Høiesteret for Tyveri. S. 605—608.

Hjemvisning.

Afvisning paa Realitetsgrunde forkastet uden Hjemvisning. S. 222—223.

Husmænd.

Hævd.

Ildspaasættelse.

Indsigelser.

Klage.

Krænkelse af Andres Frihed.

Legemsfornærmelser.

Liggedage.

Lotsvæsen.

Løsagtighed.

Fjerde Gangs qvalificeret Leiermaal og anden Gangs Concubinat (18—23) belagt med 1½ Aars Strafarbeide. Side 31—32.

Forsøg paa Forbrydelse mod Crll.s 14—18, første Led, (efter foregaaende Dom for Forbrydelse mod 14—20, jfrt. 21) samt for Forbrydelse mod Crll.s 18—25, første Led, anseet med 1 Aars Strafarbeide. S. 46—48.

Fældelse af Underretten efter Crll.s 18—11 og 19, første Led, jfrt. 6—11, til 12, af Høiesteret efter samme Lovsteder, jfrt. 3—1, til 8 Aars Strafarbeide. S. 216—217.

Frifindelse for videre Tiltale af Underretten, men Fældelse efter Crll.s 18—23, sidste Led, af Overretten og Høiesteret. S. 246—247.

Crll.s 18—27 anvendt med 1 Aars Strafarbeide. Side 322—323.

Frifindelse af Overretten for videre Tiltale, men Fældelse af Underretten og Høiesteret efter Crll.s 18—23. S. 404—405.

Frifindelse ved Underretten, men Fældelse ved Overretten og Høiesteret efter Crll.s 18—26. S. 407—408.

Fældelse af Høiesteret efter Crll.s 18—23 i et Tilfælde, hvor de foregaaende Retter havde fældt blot for Hor og for Utugt med gift Mand. S. 478—480.

Forskjellig Subsumtion af Utugt med et ikke 12 Aar gammelt Pigebarn. S. 730—732.

Manddrab.

Sagen mod Priess og Simonsen for Mord og Røveri. Side 129—142.

Fældelse af Underretten efter Crll.s 14—27, men Frifindelse af Overretten og Høiesteret for videre Tiltale. S. 143—144.

Mord og Røveri, efter Crll.s 14—1 og 20—4 anseet med Livsstraf. S. 184—192.

En Fadermorder, dømt af alle Retter til Livsstraf, men af Høiesteret indstillet til Benaadning. S. 545—550.

Fældelse ved Underretten for Mord og Røveri, Frifindelse for videre Tiltale af Overretten og fuld Frifindelse af Høiesteret. S. 641—645. (Jfr. S. 718—720).

Fældelse af de foregaaende Retter efter Crll.s 14—16 (Uvil-

Spørgsmaal, om offentlig Paatale efter Crll.s 10—4 er anvendelig paa Udskjelden af en Lensmand, der paa Sorenskriverens Vegne holder Auction, bekræftende besvaret af de foregaaende Retter, men benegtende af Høiesteret, uden Afviisning (formedelst Gjenstandens Sammenhæng med rettelig paatalt Forbrydelse mod 10—8, der tilligemed 19 blev anvendt). S. 295—296.

Crll.s 10—1 og 2, jfrt. 26, anvendte. S. 425—427.

Harcellerende Mishandling af en Constabel ved at lægge ham i en Trillebør og føre ham bort, samt Gadeuorden, efter Crll.s 10—1 (og tildels 2) jfrt. 26, anseet med respective 20 og 30 Dages Fængsel paa Vand og Brød. S. 653—657.

Crll.s 10—19 og 21—2 (Proformahandler) jfrt. 6—11, anvendte, af Underretten med Strafarbeide, af Overretten og Høiesteret med 25 Dages Fængsel paa Vand og Brød. S. 711—717.

Paaanke.

Forbrydelse mod Crll.s 22—1 medtagen under Paakjendelsen af et Skovtyveri, men forbigaaet af Overretten, hvis Dom for saa vidt ei blev paaanket. S. 465—469.

Paaanke, efter Begjær, i Henhold til L. af 6te September 1845 (og for saa vidt Angjældende har Ret til at forlange det) gjør Afviisning af de fra Angjældendes Side upaaankelige Poster overflødig. S. 743—744.

Afviisning af Appel efter gjensidig Acqviescents og paabegyndt Straf. S. 778.

Paatale.

Spørgsmaal, om offentlig Paatale efter Crll.s 10—4 er anvendelig paa Udskjelden af en Lensmand, der paa Sorenskriverens Vegne holder Auction, bekræftende besvaret af de foregaaende Retter, men benegtende af Høiesteret, uden Afviisning (formedelst Gjenstandens Sammenhæng med rettelig paatalt Forbrydelse mod 10—8, der tilligemed 19 blev anvendt). S. 295—296.

Summarisk Søretsbehandling af Tyveri i Forbindelse med Overtrædelse af Søfartsl.s § 112, efter Forhørets Remisse af Amtmanden til Sagens videre Behandling efter Omstændighederne, godkjendt. S. 601—603.

Spørgsmaal, om et paaklaget Bedrageri egnede sig til offentlig Paatale, af Underretten besvaret benegtende, af Overretten og Høiesteret efter nye Oplysninger bekræftende. S. 770—771.

Pantevæsen.

Spørgsmaal, om et Hus paa Valløs Saltverk kunde ansees indbefattet under det givne Pant for en Fordring, der gjordes gjældende i Skyldnernes Fallitbo, forskjellig besvaret. S. 63—66.

Tvivlsomt Spørgsmaal om Tab af Panteret i Skib for-

Res judicata.

Røveri.

Sagsomkostninger.

Salar.

Forhøielse af nedsat Referentsalar. S. 337—341.

Sættereferent ved Overretten (den faste Referent ført som Vidne) af Høiesteret tilkjendt Salar af Statskassen. S. 684—686.

Skattevæsen.

Spørgsmaal om rette Ligningssted for Indtægterne af en under Throndhjems Overformynderi i Følge Testament indsat Formue, hvilke tilfaldt en i Christiania bosat Enke. S. 13—16.

Spørgsmaal, om Hurdals Glasverks Eierske kunde iligne overordentligt Bidrag til Sognets Fattigkasse af Øl- og anden Handel med dets Indvaanere. (Omtvistet Fortolkning af den Verkseierne meddelte Landhandlerbevilling. S. 329—330.

Spørgsmaal, om en i Throndhjem boende Arving i et uskiftet Bo udenfor Byen kunde iligne Skat af sin Arvedel til Byen. S. 443—444.

Skjøde.

Tvist om formentlig ulovlig Udvidelse af en Reberbanetomt med Grøft, og derunder om Fortolkning af et Skjøde, om Betydningen af status quo, m. M. S. 530—539.

Skjøn.

Tvist om Assurancegodtgjørelse for et ved Kantring i Havn (under indtraadt Ebbe) forlist og abondanneret Skib, hvis Uheld paastodes foranlediget ved uforsvarlig Fortøining, og hvis Skade ved de fra begge Sider foranstaltede Taxter var forskjellig bedømt. S. 1—13.

Tvist om Størrelsen af Assurancegodtgjørelse i et Tilfælde, hvor Parterne først var blevne enige om at lade Skaden taxere af selvvalgte Mænd, men Assurandørerne derpaa havde ladet optage formeligt Skjøn, ved hvis Slutning den Assurerede forbeholdt sine Indsigelser mod dets Optagelse for Tilfælde, at de foranstaltede Overskjøn, hvilket dog skeede, under Indsigelse i flere Henseender. S. 92—95.

Spørgsmaal, om Odelsretten var tabt, fordi der ved Taxtforretningen, som forgjæves var paaanket til Overretten, og ikke foranstaltet betimelig forandret ved Overtaxt, efter senere Vidneførsel paa et Par Steder var taget lidt feil af Eiendommens Grændser. S. 481—484.

Skjøn og Expropriation af Vandret forgjæves paaanket af Eieren, forbi han havde paastaaet Skjønnet opsat, indtil Følgerne viste sig, og ikke forinden havde forlangt Erstatning. S. 513—515.

Skolevæsen.

Spørgsmaal om Fortolkningen af § 65 i Bergverksl. af 14de Juli 1842, jfrt. § 3 i Skolel. af 14de Juli 1827, i Tvist

mellem Eieren af et nedlagt Bjergverk og Sognecommunen om hans Forpligtelse til Skolehold. S. 665—669.

Sportelvæsen.

En Lensmand tilkjendt negtet Godtgjørelse for Diæt ved Sage- og Skattethingene. S. 582—583.

Spørgsmaal om Fortolkningen af Sportellovens §§ 109 og 122. S. 789—792.

Strafskyld.

Fældelse af Underretten for Tyveri, men Frifindelse af Overretten og Høiesteret for videre Tiltale. (Selvanmeldelse med Kosterne). S. 235—237.

Fældelse for Skovtyveri i et Tilfælde, hvor Paagjældendes mala fides kunde synes tvivlsom. S. 262—264.

Spørgsmaal, om Udeblivelse fra fæstet Tjeneste efter betinget Vedtagelse deraf kunde ansees strafbar. S. 770—771.

Subsumtion.

Fældelse af Underretten efter Crll.s 21—27 til 1 Aars, af Overretten og Høiesterei efter 21—27 og 28 til 8 Maaneders Strafarbeide. S. 20—21.

Anvendelse af Crll.s 21—1 og Søfartsl.s § 111, g, (Søretten havde anvendt litr. f) med 10 Dages Fængsel paa Vand og Brød. S 42—45.

Crll.s 10—1 af Underretten anvendt med 20 Dages Fængsel paa Vand og Brød, men 10—1, jfrt. 26, (Fogedsfuldmægtig) af Overretten og Høiesteret med 40 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangekost. S. 91—93.

Betydeligt Pengetyveri, som af de foregaaende Retter blev henført under Crll.s 19—3, a, af Høiesteret under 19—1, med dels lige, dels forskjellig Strafudmaaling for de Tiltalte. Side 114—115.

Forskjellig Subsumtion af Tyvsforbrydelser ved de forskjellige Retter. S. 149—151.

Crll.s 21—27 og 29, jfrt. 5—6, af Overretten og Høiesteret anvendte paa to Tiltalte i et Tilfælde, hvor Underretten havde anvendt 21—27 paa den ene, og 21—29 samt 21—27, jfrt. Cap. 3 (ment 5—3) og under Forvexling af Personerne, paa den anden. S. 209—213.

Forskjellig Bedømmelse i de forskjellige Instantser af nogle som Fallitsvig og Delagtighed deri paatalte Handlinger. Side 213—216.

Crll.s 20—1 anvendt af Underretten, men 20—1 og 19—3, i, jfrt. 6—11, af Overretten og Høiesteret. S. 219—222.

Crll.s 22—14 anvendt af Underretten i et Tilfælde, hvor Overretten og Høiesteret anvendte 19—1. S. 223—224.

En Districtslæge efter Crll.s 24—14 og 27, jfrt. 6—11, af Overretten og Høiesteret dømt til Embedsfortabelse. (Underretten havde anvendt 21—1, jfrt. 6—23, med samme Straf). S. 225—228.

Fældelse af Underretten efter Crll.s 15—10 og 11, Frifindelse af Overretten for videre Tiltale, men Fældelse af Høiesteret for Misbrug af Refselsesretten. S. 228—230.

Crll.s 21—27 anvendt af Underretten, 21—27 og 29 af Overretten, men 21—1, jfrt. 2, og 6—17 af Høiesteret. Side 242—246.

Crll.s 10—19 og 21—7 anvendt af de foregaaende Retter, men alene 10—19 af Høiesteret. S. 259—262.

Fældelse af Overretten efter Crll.s 22—14, men efter 19—3, a, af Underretten og Høiesteret. S. 287—288.

Crll.s 19—1 og 6 anvendte af Underretten, 19—1, jfrt. 5—6, af Overretten, og 19—6 af Høiesteret, i Forbindelse med 21—1. S. 341—348.

Crll.s 21—1 anvendt af de foregaaende Retter i et Tilfælde, hvor Høiesteret anvendte 21—8, jfrt. 5—6. S. 348—352.

Forbrydelse, der af Underretten blev betragtet som Bedrageri, af Overretten og Høiesteret som Tyveri. S. 407—408.

Fældelse ved de foregaaende Retter alene efter 21—28, men ved Høiesteret efter 21—28 og 29. S. 408—409.

Crll.s 21—1 anvendt af Underretten i et Tilfælde, hvor Overretten og Høiesteret anvendte 21—6. S. 413—414.

Fældelse af Høiesteret efter Crll.s 18—23 i et Tilfælde, hvor de foregaaende Retter havde fældt blot for Hor og for Utugt med gift Mand. S. 478—480.

Forskjellig Subsumtion (af de foregaaende Retter under Crll.s 19—6, af Høiesteret under 21—1) i et Tilfælde, hvor Angjældende havde formaaet en Tjenestepige i Huset til at udlevere ham en Kaabe, som han troede stjaalen. S. 502—512.

Forskjellig Subsumtion og Strafudmaaling i en Tyvssag. S. 562—564.

Tiltale efter Crll.s 14—18 eller 20, samt 14—16 og 19, Fædelse ved Underretten efter 14—18, men ved Overretten og Høiesteret efter 14—16. S. 580—582.

Spørgsmaal om Anvendelse af Crll.s 5—6 eller 5—4, c, ved et besynderligt Tyveri i Finmarken, hvor alene 19—6 blev anvendt paa Hælersken. S. 583—586.

Crll.s 21—29, jfrt. 27, samt 21—1 anvendte i et Tilfælde, hvor Høiesteret anvendte 21—27 og 29 samt 21—1. S. 603—605.

Fældelse af Underretten for Forbrydelse mod Crll.s 21—29 samt Anstiftelse af Forbrydelse mod 21—27, til 1 Aars, men af

Overretten og Høiesteret efter 21—27 og 29 til 8 Maaneders Strafarbeide. S. 609—610.

Fældelse af de foregaaende Retter efter Crll.s 14—16 (Tvillinger) til Strafarbeide paa Livstid, men af Høiesteret efter samme §, jfrt. 6—12 og 14, til 15 Aars Strafarbeide. Side 645—646.

Forskjellig Subsumtion af Utugt med et ikke 12 Aar gammelt Pigebarn. S. 730—732.

Forskjellig Subsumtion af Bedrageri med nogle Sække. S. 734—736.

Forskjellig Subsumtion af Tyvsforbrydelser. S. 741—743.

Forskjellig Subsumtion af Bemægtigelse af Brændefang i en Skov. S. 777—778.

Forskjellig Subsumtion af et Bedrageri. S. 778—782.

Forskjellig Subsumtion og Cumulation af Bedragerier. S. 799.

Forskjellig Subsumtion af Bemægtigelse af Brændematerialier i en Skov. S. 798—799.

Summarisk Behandling.

Den ved unødig Udnævnelse af Referent foraarsagede Forøgelse af Omkostningerne erklæret Tiltalte uvedkommende. Side 31—32.

Den ved unødig Udnævnelse af Referent bevirkede Forøgelse af Omkostningerne erklæret Tiltalte uvedkommende. S. 109.

Summarisk Søretsbehandling af Tyveri i Forbindelse med Overtrædelse af Søfartsl.s § 112, efter Forhørets Remisse af Amtmanden til Sagens videre Behandling efter Omstændighederne, godkjendt. S. 601—603.

Søvæsen.

Tvist om Assurancegodtgjørelse for et ved Kantring i Havn (under indtraadt Ebbe) forlist og abandonneret Skib, hvis Uheld paastodes foranlediget ved uforsvarlig Fortøining, og hvis Skade ved de fra begge Sider foranstaltede Taxter var forskjellig bedømt. S. 1—13.

Anmelselse af Søfartsl.s § 115 paa et Skibsmandskab, og tillige § 110 paa Styrmanden. S. 25—27.

Crll.s 21—1, jfrt. 2, og Søfartsl. § 111, f, anvendte med 8 Maaneders Strafarbeide. S. 335—336.

Summarisk Søretsbehandling af Tyveri i Forbindelse med Overtrædelse af Søfartsl.s § 112, efter Forhørets Remisse af Amtmanden til Sagens videre Behandling efter Omstændighederne, godkjendt. S. 601—603.

Frifindelse af Søretten men Fældelse af Høiesteret efter Søfartsl.s § 111, c. S. 671—672.

Frifindelse ved Søret og Høiesteret af en Matros, der var tiltalt for at have forladt det Fartøi, hvormed han var forhyret. S. 723—726.

Testament.

Testamentarisk Disposition, af Underretten og Overretten kjendt ugyldig, af Høiesteret kjendt gyldig. (Historisk Fortolkning af Arvel.s § 51). S. 231—235.

Thinglæsning.

Tvivlsomt Spørgsmaal om Tab af Panteret i Skib formedelst forsømt Thinglæsning ved Skyldnerens nye Værething. S. 353—359.

Tvist, om en uthinglæst Husmandsseddel kunde gjøres gjældende mod senere Kjøber af Gaarden, og om Husmanden efter denne eller Moderens Fæsteseddel i senere Aar havde brugt Pladsen. S. 758—761.

Tilbagesøgning.

Spørgsmaal, om en for Banklaan ved Tvangsauction solgt Gaard kunde ansees kjøbt for egen Regning af Høistbydende, eller for hans Søsters, Skyldnerskens; om uhjemlet Brug af en i Salget ikke indbefattet Skov, og af et Saugbrug, som dog maatte ansees indbefattet under Salget; og om Parternes Regnskabsforhold i flere Henseender. S. 385—404.

Tilstaaelse.

Spørgsmaal, om Tilbagekaldelse af egen Bekjendelse for Retten om et Par Falskneríer, der ikke paa anden Maade var oplyste, kunde tillægges Virkning. S. 476—478.

Tjenestefolks Forseelser.

Spørgsmaal, om Udeblivelse fra fæstet Tjeneste efter betinget Vedtagelse deraf kunde ansees strafbar. S. 770—771.

Transport.

Spørgsmaal, om Frd. af 9de Februar 1798 var anvendelig i et Tilfælde, hvor Transport concurrerede med Indførsel i en Fordring, samt om Transporten kunde ansees som ante-

dateret, om Anvendelse af Partsed efter L.s 5—13—44, med Mere. S. 613—621.

Tyveri.

Tre Rypefangeres Indbrudstyverier paa et Par Sætere lidt forskjellig bedømte. S. 33—35.

Simpelt Tyveri af Høfrø i et Tilfælde, hvor der kunde synes at være Anvendelse for L.s 3—14—41. S. 35—37.

Crll.s 19—1 og 21—31 af Underretten anvendte cumlative, af Overretten og Høiesteret uden Cumulation. (Pengetyveri med Brevbrud). S. 39—40.

Fældelse af de foregaaende Retter for Tyveri, men Frifindelse af Høiesteret for videre Tiltale. S. 40—41.

Fældelse af Underretten efter Crll.s 19—6 og 7 til 4, af Overretten og Høiesteret efter 19—3, 1, og 7 til 7 Aars Strafarbeide. S. 41—42.

Fældelse af de foregaaende Retter for Tyveri, men Frifindelse af Høiesteret for videre Tiltale. S. 82—84.

Tretten for Tyveri i Kværner Alminding (Beitstaden) Tiltalte samtlige aldeles frifundne af Underretten, Otte ligeledes af Overretten, men Fem kun for videre Tiltale, og ilagte hver en Trettendedel af Omkostningerne, men kun Fem aldeles frifundne af Høiesteret, de Øvrige for videre Tiltale, med Omkostningsansvar som ved Overretten bestemt, dog To, formedelst Fællesskab i Gjerning, fælles Ansvar af to Trettendedele. S. 84—89.

Fældelse af de foregaaende Retter efter Crll.s 19—6 for Befatning med Grubesølv, men Frifindelse af Høiesteret for videre Tiltale. S. 89—91.

Efterskudsstraf efter Crll.s 19—1 og 6—17 af alle Retter ilagt for Tyveri af Arrestklædningsstykker ved Løsladelsen Dagen før Tiltalte blev fældt for groot Tyveri. S. 113.

Betydeligt Pengetyveri, som af de foregaaende Retter blev henført under Crll.s 19—3, a, af Høiesteret under 19—1, med deels lige, deels forskjellig Strafudmaaling for de Tiltalte. Side 114—115.

Fældelse ved Underretten efter Crll.s 19—6, men ved Overretten og Høiesteret efter 19—1. S. 116—120.

Forskjellig Subsumtion af Tyvsforbrydelser ved de forskjellige Retter. S. 149—151.

Crll.s 19—6 anvendt i et Tilfælde, hvor der kunde være Spørgsmaal om Anvendelse deels af 19—1 deels af 5—9. Side 157—158.

En Tyvebande i Christiania (ved Underretten 13, ved Overretten 8, ved Høiesteret 6) dømt for forskjellige Tyvsforbrydelser til forskjellige Straffe. S. 161—184.

havde Lov til at tage til eget Husbrænde, derved havde begaaet Tyveri af Barken. S. 491—494.

Forskjellig Subsumtion (af de foregaaerde Retter under Crll.s 19—6, af Høiesteret under 21—1) i et Tilfælde, hvor Angjældende havde formaaet en Tjenestepige i Huset til at udlevere ham en Kaabe, som han troede stjaalen. S. 502—512.

Forskjellig Subsumtion og Strafudmaaling i en Tyvssag. S. 562—564.

Aavirke, som af Underretten blev henført uder Crll. 22—5, og Tyvssagen afvist, men af Overretten og Høiesteret anseet som Tyveri. S. 579—580.

Spørgsmaal om Anvendelse af Crll.s 5—6 eller 5—4, c, ved et besynderligt Tyveri i Finmarken, hvor alene 19—6 blev anvendt paa Hælersken. S. 583—586.

Spørgsmaal om Beviset for Fleres Delagtighed i Tyveri af flere Rensdyr. S. 595—598.

En Postaabner, m. M., dømt efter Slutningsbestemmelsen i Crll.s 19—3, samt 24—20, jfrt. 32, til 7 Aars Strafarbeide og Afsættelse. S. 598—601.

Fældelse ved Underretten for ulovlig Omgang med Hittegods, men ved Overretten og Høiesteret for Tyveri. S. 605—608.

Tyvsforbrydelser tildels forskjellig bedømte. S. 646—653.

Fældelse efter Crll.s 19—1, og 14—24 jfrt. 3—1, til 1 Aars Strafarbeide. S. 659—665.

Fældelse af alle Retter efter Crll.s 19—1 og 6, jfrt. 5—4, b, og 6, til 8 Maaneneders Strafarbeide. S. 673—675.

Fældelse for et grovt Tyveri af Overretten i et Tilfælde, hvor der synes at være Bevis for to. (Paaanke kun efter Begjær). Underretten havde anvendt 5—9. S. 689—691.

Et Brændevinstyveri til Bryllupsbehov anseet med resp. 10 og 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød. S. 691—697.

Simpelt, men med grovt nærbeslægtet og betydeligt, Pengetyveri belagt med 6 Maaneders Strafarbeide. S. 722—723.

Anden Gangs simpelt Tyveri (af Hest med Kariol) belagt med 2 Aars Strafarbeide. S. 726—730.

Forskjellig Subsumtion af Tyvsforbrydelser. S. 741—743.

Tyveri af Vin, henført af Underretten under Crll.s 22—14 men af Overretten og Høiesteret under 19—1. S. 769—770.

Varsel.

Spørgsmaal om Varsel efter L.s 1—4—12. S. 27—28.

Tvist om Anvendeligheden af L.s 1—4—20 paa et Assuranceselskabs Agent. S. 92—95.

Spørgsmaal om Afvisning paa Grund af manglende lovligt og tilstrækkeligt Varsel. S. 305—310.

Veivæsen.

Spørgsmaal om, hvem Veiarbeidet for en bortforpagtet Gaard paalaa. S. 462—464.

Tvivlsomt Spørgsmaal om Strafbarheden og Subsumtionen af undladt Tilsigelse til Veiarbeide. S. 732—734.

Vexler.

Spørgsmaal om Gyldigheden af nogle hamburgske Retshandlinger med Hensyn til deres Indflydelse paa Afgjørelsen af en her i Landet anlagt Vexelsag. S. 49—52.

Spørgsmaal, om Endossenten af en Vexel, hvis Sum ved Forfalskning af Udstederen maatte ansees forandret fra 100 til 500 Spdlr., kunde kjendes pligtig at betale Vexeleieren det sidstnævnte eller kun det førstnævnte Beløb. S. 327—328.

Vidner.

Injuriesag, hvori Beviset blevført ved Sankevidner, og fundet tilstrækkeligt. S. 250—253.

Værnething.

Spørgsmaal, om almindelig Strafretsbehandling var anvendelig i et Tilfælde, som kunde synes egnet til Behandling ved militær Ret. S. 284.

Ærekrænkelser.

Fældelse af Underretten efter Crll.s 17—1 og 2, jfrt. 15—10 og 11, samt 16—11, og Medtiltalt efter 21—33. jfrt. 17—2 samt 15—10 og 11, men Frifindelse af Overretten for videre Tiltale, og fuld Frifindelse af Høiesteret. S. 145—147,

Injuriesag, hvori Beviset blev ført ved Sankevidner, og fundet tilstrækkeligt. S. 250—253.

Fældelse efter Crll.s 17—1, jfrt. 14—1, af Underretten til 7 Aars Strafarbeide, Frifindelse for videre Tiltale af Overretten, men Fældelse efter 17—1 til 30 Dages Fængsel paa Vand og Brød af Høiesteret. S. 737—740.

Fældelse efter Crll.s 17—1. S. 824—826.

